Pensionsbeskatningsloven

Ole Andreasen
Kresten Fonnesbech-Wulff
Hanne Søgaard Hansen
Jesper Hjetting
Leif Normann Jeppesen

Pensions-beskatningsloven

FORLAGET THOMSON

Ole Andreasen, Kresten Fonnesbech-Wulff, Hanne Søgaard Hansen,
Jesper Hjetting & Leif Normann Jeppesen
Pensionsbeskatningsloven
1. udgave/1. oplag
© Forlaget Thomson A/S, København 2005

ISBN 87-619-1067-8

Omslag: Axel Surland, Ljungbyhed
Sats og tryk: P. J. Schmidt Grafisk, Vojens

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse
af denne bog eller dele af den er ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.
Alle rettigheder forbeholdes.

Indholdsfortegnelse

Forord	side 7
Lovteksten	side 9
Pensionsbeskatningslovens systematik	side 52
Pensionsbeskatningens historiske udvikling	side 55
Pension og udland	side 76
Afsnit I	
§ 1	side 85
Kapitel 1	
§§ 2-17	side 89
Kapitel 2	
§§ 18-24	side 213
Kapitel 3	
§§ 25-44	side 297
Kapitel 4	
§§ 45-47	side 391
Kapitel 5	
§§ 48-48 A	side 397
Afsnit II	
§§ 49-53	side 399
Afsnit II A	
§§ 53 A-53 B	side 421
Afsnit III	
§§ 54-56	side 438
Afsnit IV	
§§ 57-61	side 445
Afsnit IV A	
§ 61 A	side 450

Afsnit V
§§ 62-68 side 451

Stikordsregister side 459

Forord

Hermed foreligger 1. udgave af »Pensionsbeskatningsloven med kommentarer«.

I de senere år er der vedtaget store ændringer i Pensionsbeskatningsloven. Dét har man kunnet indlede en bog med, næsten når som helst siden loven blev vedtaget i 1971.

Ved de senest gennemførte ændringer er der blandt andet givet selvstændigt erhvervsdrivende og sportsfolk bedre muligheder for at tilrettelægge deres pensionsordninger. Samtidig er der på en række områder sket en velkommen præcisering og blevet gennemført smidigere regler.

Pensionsbeskatningsloven indtager lidt af en særstilling blandt dette lands mange love. Den regulerer alt om pensionsordningers skattemæssige behandling. Den sætter rammerne for, hvad en pensionsordning eller livsforsikring skal, kan eller må indeholde for at være skattebegunstiget. Og på grund af de meget betydelige milliardbeløb, der er sparet op til pensioner, bliver den sidst men ikke mindst ofte taget i anvendelse som et styringsredskab, når den danske økonomi skal manøvreres på plads.

Bogen er en lovkommentar, der giver svar på de spørgsmål og fortolkningsproblemer, man støder på, når man rådgiver andre, selv bruger loven eller kontrollerer andres brug af den. Den henvender sig således til advokater og revisorer, ansatte i forsikringsselskaber og pengeinstitutter, forsikringsmæglere og skattemyndigheder såvel som alle andre, der beskæftiger sig med skatte- eller pensionsrådgivning.

Forfatterne er Ole Andreasen, cand.jur. og partner i Pensions Udvikling, udviklings- og rådgivningsselskab for pensionsbranchen, Kresten Fonnesbech-Wulff, cand. jur. og pensionsfaglig chef i Danske Bank, Hanne Søgaard Hansen, cand. jur. og skattepartner i Grant Thornton, Leif Normann Jeppesen, cand. jur. og skattedirektør i Københavns Kommune og Jesper Hjetting, advokat (H), partner i Lett Advokatfirma.

Vi har skrevet bogen i fællesskab, og er alle både enige om og ansvarlige for indholdet.

Bogens indhold er ajourført til den 31. december 2004.

København, januar 2005
Forfatterne

Pensionsbeskatningsloven

Lov nr. 310 af 9. juni 1971 med senere ændringer, se lovbekendtgørelse nr. 816 af 30. september 2003 om beskatningen af pensionsordninger mv. (pensionsbeskatningsloven), som ændret ved

- lov nr. 190 af 24. marts 2004
- lov nr. 317 af 5. maj 2004
- lov nr. 451 af 9. juni 2004 om visse forbrugsaftaler og
- lov nr. 457 af 9. juni 2004
- lov nr. 1381 af 20. december 2004
- lov nr. 1386 af 20. december 2004
- lov nr. 1388 af 20. december 2004
- lov nr. 1413 af 22. december 2004

Loven afløser renteforsikringsloven (lov nr. 150 af 28. maj 1958 om beskatningen af renteforsikringer mv.). Lovforslaget blev fremsat den 7. oktober 1970 (lovforslag nr. 26 1970/71) og fulgte princippet i betænkning nr. 419 fra 1966 om beskatningen af pensionsordninger mv.

Loven ændrede ikke det grundlæggende pensionsbeskatningsprincip, der havde udviklet sig på baggrund af statsskatteloven og senere blev indeholdt i de årlige ligningslove, hvorefter indkomstskattepligten for indskud på pensionsordninger udskydes fra indbetalingstidspunktet til udbetalingstidspunktet, jf. herom kapitlet: Pensionsbeskatningens historiske udvikling i hovedtræk.

Lovbekendtgørelse nr. 816 af 30. september 2003 om beskatningen af pensionsordninger mv. (pensionsbeskatningsloven), som ændret ved lov nr. 190 af 24. marts 2004, lov nr. 317 af 5. maj 2004, lov nr. 451 af 9. juni 2004, lov nr. 457 af 9. juni 2004, lov nr. 1381 af 20. december 2004, lov nr. 1386 af 20. december 2004, lov nr. 1388 af 20. december 2004 og lov nr. 1413 af 22. december 2004.

Afsnit I

Pensionsordninger mv., hvor bidrag eller præmier er skattefri

§ 1. For pensionsordninger mv., hvis indhold opfylder betingelserne i kapitel 1, gælder reglerne i kapitel 2-5.

Stk. 2. Skatteministeren eller den, han bemyndiger dertil, kan fastsætte bestemmelser, hvorefter forsikringsselskaber, pensionskasser og andre pensionsinstitutioner samt banker og sparekasser skal betegne policer, kontrakter, vedtægter, medlemsbeviser, kvitteringer og lignende således, at det umiddelbart fremgår, hvilken beskatningsform den pågældende ordning er undergivet.

Kapitel 1
Ordningernes indhold

Pensionsordninger med løbende udbetalinger

§ 2. En pensionsordning med løbende udbetalinger skal gå ud på at sikre pension i form af løbende ydelser, der bortfalder ved den pensionsberettigedes død, og som udbetales:

1. af det offentlige som følge af tidligere ansættelse i statens, folkeskolens, folkekirkens eller kommunernes tjeneste,
2. i henhold til pensionsordninger, der modtager statsstøtte,
3. fra Arbejdsmarkedets Tillægspension, jf. dog § 29 B,
4. fra en pensionskasse, der opfylder betingelserne i § 3, eller i henhold til en forsikring, der opfylder betingelserne i § 4, dog kun hvis ydelserne fra pensionskassen eller forsikringsselskabet har karakter af:
   a) alderspension, hvis udbetalinger sker over mindst 10 år og tidligst begynder ved det fyldte 60. år, medmindre lavere aldersgrænse er godkendt af Ligningsrådet,
   b) invalidepension,
   c) ægtefælle- eller samleverpension, hvis udbetalinger kan tilfalde en efterlevende ægtefælle, en fraskilt ægtefælle eller en samlever, jf. litra d,
   d) samleverpension, hvis udbetalinger kan tilfalde en samlever, hvorved i denne lov forstås en navngiven person, der havde fælles bopæl med afdøde ved indsættelsen, eller en person, med hvem afdøde kunne have indgået ægteskab eller registreret partnerskab, som i et af afdøde senest 3 måneder før dødsfaldet oprettet testamente er tillagt en arvelod af mindst samme størrelse som den tvangsarv, der ifølge arveloven ville være tilkommet en ægtefælle, og som har haft fælles bopæl med afdøde i de sidste 2 år før dødsfaldet eller tidligere har haft fælles bopæl med afdøde i en sammenhængende

periode på mindst 2 år, når den fælles bopæl alene er ophørt på grund af institutionsanbringelse, herunder i en ældrebolig, eller

e) børnepension, hvis udbetalinger kan tilfalde afdødes efterlevende børn eller stedbørn eller børn af personer, der opfylder litra d, dog længst til de pågældendes fyldte 24. år eller til den følgende policedag (årsdag for policens oprettelse).

§ 3. Pensionskasser som nævnt i § 2, nr. 4, skal enten

1. have hjemsted her i landet eller udøve virksomhed her i landet gennem et fast driftssted og have Finanstilsynets tilladelse til at drive pensionskassevirksomhed eller livsforsikringsvirksomhed her i landet eller
2. udøve virksomhed her i landet gennem et fast driftssted og have tilladelse til at drive livsforsikringsvirksomhed i et andet land inden for Den Europæiske Union eller i et land, som Fællesskabet har indgået aftale med på det finansielle område, jf. § 30, stk. 1, 4 og 7–10, i lov om finansiel virksomhed.

§ 4. Forsikringer som nævnt i § 2, nr. 4, skal enten være oprettet i

1. livsforsikringsselskaber, der har hjemsted her i landet eller udøver livsforsikringsvirksomhed her i landet gennem et fast driftssted, og som har Finanstilsynets tilladelse til at drive livsforsikringsvirksomhed her i landet, eller
2. livsforsikringsselskaber, som efter tilladelse i et andet land inden for Den Europæiske Union eller i et land, som Fællesskabet har indgået aftale med på det finansielle område, udøver livsforsikringsvirksomhed her i landet gennem et fast driftssted, jf. § 30, stk. 1, 4 og 7-10, i lov om finansiel virksomhed.

Stk. 2. Forsikringstageren skal være forsikret og ejer af forsikringen. Såfremt forsikringen er tegnet efter aftale mellem en arbejdstager og dennes arbejdsgiver og præmier eller kapitalindskud indbetales af arbejdsgiveren, skal arbejdstageren være forsikret og ejer af forsikringen, jf. dog § 17. Forsikringen kan dog også tegnes som en overlevelsesrente med ejerens ægtefælle, fraskilte ægtefælle eller en navngiven person, som har fælles bopæl med ejeren, som forsikret.

§ 5. Forsikringer, hvis ydelser i alle tilfælde udbetales i en vis periode uanset den forsikredes død (garanterede ydelser), men som i øvrigt opfylder betingelserne i § 2, nr. 4, jf. § 4, behandles efter reglerne for pensionsordninger med løbende udbetalinger, såfremt præmien for garantien ikke overstiger 10% af præmien for den samlede forsikring.

Stk. 2. Det er dog en betingelse, at der ikke i policen er indsat andre begunstigede end enten forsikredes »nærmeste pårørende« i forsikringsaftalelovens forstand, jf. denne lovs § 105, stk. 5, eller forsikredes ægtefælle eller fraskilte ægtefælle, forsikredes livsarvinger, stedbørn eller stedbørns livsarvinger eller en navngiven person, der har fælles bopæl med forsikrede ved indsættelsen, eller dennes livsarvinger.

§ 5 A. Forsikringer og pensionsordninger oprettet i pensionskasser, i hvis ydelser der indgår en alderspension, der er sammensat af en del, der har en varighed på mindst 10 år, og en del, der har

en varighed på under 10 år, men som i øvrigt opfylder betingelserne i § 2, nr. 4, jf. §§ 3 eller 4, behandles efter reglerne for pensionsordninger med løbende udbetalinger, såfremt udbetalingerne fra den første ophørende del af alderspensionen udelukkende udgør kompensation for manglende adkomst til folkepension og ATP fra pensioneringstidspunktet og indtil det fyldte 65. år, for personer, der den 1. juli 1999 er fyldt 60 år, dog det fyldte 67. år.

Stk. 2. Den i stk. 1 nævnte kompensation for manglende adkomst til folkepension og ATP udgør 65.600 kr. Beløbet reguleres efter personskattelovens § 20.

§ 5 B. Forsikringer og pensionsordninger oprettet i pensionskasser, i hvis ydelser der indgår en alderspension, der har en varighed på under 10 år, men som i øvrigt opfylder betingelserne i § 2, nr. 4, jf. §§ 3 eller 4, behandles efter reglerne for pensionsordninger med løbende udbetalinger, såfremt alle indbetalinger er foretaget af en tidligere arbejdsgiver og udbetalingerne fra alderspensionen udelukkende udgør kompensation for vederlag i penge for personligt arbejde i tjenesteforhold i perioden fra fratrædelse frem til det tidligere med arbejdsgiveren aftalte fratrædelsestidspunkt.

§ 5 C. Supplerende arbejdsmarkedspensioner efter §§ 33 b-33 e i lov om social pension behandles efter reglerne for pensionsordninger med løbende udbetalinger, jf. dog § 29 B, når indbetalingerne foretages af en offentlig myndighed til Arbejdsmarkedets Tillægspension, en pensionskasse omfattet af § 3 eller et livsforsikringsselskab omfattet af § 4.

§ 6. Skatteministeren kan bestemme, at reglerne for pensionsordninger med løbende udbetalinger anvendes på pensionskasser, pensionsfonds eller lignende, der virker her i landet og har til formål at udbetale pension som nævnt i § 2, men som ikke opfylder betingelserne i § 3, og på tontineordninger, der går ud på at sikre deltagerne alderdomsforsørgelse, og som er oprettet i banker, sparekasser eller andre institutioner, der virker her i landet.

§ 7. En pensionsordning, der er oprettet før denne lovs ikrafttræden enten ved medlemskab af en pensionskasse, der er omfattet af loven om tilsyn med pensionskasser, eller ved tegning af livrente-, overlevelsesrente- eller invalideforsikring i et forsikringsselskab, der har hjemsted her i landet eller udøver forsikringsvirksomhed her i landet gennem et fast driftssted, og som har Finanstilsynets tilladelse til at drive forsikringsvirksomhed her i landet, behandles, uanset om de øvrige betingelser i § 2, nr. 4, jf. § 3 og § 4, er opfyldt, efter reglerne for pensionsordninger med løbende udbetalinger, hvis ordningen ved lovens ikrafttræden er omfattet af § 1, stk. 1, litra c, i lov om beskatningen af renteforsikringer mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 314 af 1. juli 1970. Det samme gælder en tontineordning, der er godkendt efter § 1, stk. 3, i nævnte lov.

Stk. 2. Hvis der i en forsikring, som omfattes af stk. 1, sker en forøgelse af forsikringsydelserne, der er betinget af en forøgelse af de fremtidige præmiers kapitalværdi eller hidrører fra kapitalindskud, skal denne del af forsikringen opfylde betingelserne i § 2, nr. 4, jf. § 4, for at kunne behandles som en pensionsordning med løbende udbetalinger. Dette gælder dog ikke, når forøgelsen

skyldes, at bonus er anvendt til opskrivning af forsikringen, og dette er fastsat i forsikringsaftalen før lovens ikrafttræden.

Rateforsikringer i pensionsøjemed

§ 8. En rateforsikring i pensionsøjemed skal indeholde bestemmelser om, at forsikringssummen udbetales i lige store rater over mindst 10 år, jf. dog stk. 3 og § 15 B, stk. 5, og at rater, der kommer til udbetaling, medens forsikrede lever, tilfalder ham. Endvidere skal følgende betingelser være opfyldt:

1. Policen skal være oprettet i et livs- eller pensionsforsikringsselskab, der har hjemsted her i landet eller udøver livsforsikringsvirksomhed her i landet gennem et fast driftssted, og som har Finanstilsynets koncession til at drive livsforsikringsvirksomhed, eller i et livs- eller pensionsforsikringsselskab, som efter koncession i et land inden for De Europæiske Fællesskaber eller et andet land, som har gennemført Rådets 3. skadesforsikringsdirektiv og 3. livsforsikringsdirektiv, udøver livsforsikringsvirksomhed her i landet gennem en filial, jf. § 30, stk. 1, 4 og 7-10, i lov om finansiel virksomhed. Livs- eller pensionsforsikringsselskaber, der er hjemmehørende i udlandet, i Grønland eller på Færøerne, skal foretage en regnskabsmæssig udskillelse af de aktiver, der ligger til sikring af de her i landet tegnede forsikringer. Policen skal være oprettet inden forsikredes fyldte 60. år. Policen kan dog oprettes efter forsikredes fyldte 60. år, hvis forsikrede på oprettelsestidspunktet er ejer af en anden rateforsikring i pensionsøjemed eller kontohaver i en rateopsparing i pensionsøjemed og afgiftspligt eller indkomstskattepligt for den pågældende police eller konto ikke er indtrådt. Oplysning om oprettelsen af en police som nævnt i 4. pkt. skal påføres den tidligere police eller konto. En police som nævnt i 4. pkt. kan højst oprettes med en forsikringssum, der ved samme udbetalingstidspunkter som efter den tidligere forsikring udgør halvdelen af den tidligere aftalte forsikringssum, jf. dog 7. pkt. Der kan i stedet for det i 6. pkt. anførte forhøjelsesgrundlag vælges et forhøjelsesgrundlag, hvorefter indbetalingerne i alt højst kan udgøre et beløb svarende til halvdelen af den oprindelige ordnings værdi ved det fyldte 60. år samt et beløb svarende til halvdelen af de på dette tidspunkt aftalte fremtidige indbetalinger. I tilfælde, hvor den oprindelige ordning er en rateopsparing i pensionsøjemed, anvendes det i 7. pkt. nævnte forhøjelsesgrundlag.
2. Forsikringstageren skal være forsikret og ejer af forsikringen. Hvis forsikringen er tegnet efter aftale mellem en arbejdstager og dennes arbejdsgiver og præmier eller kapitalindskud indbetales af arbejdsgiveren, skal arbejdstageren være forsikret og ejer af forsikringen, jf. dog § 17.
3. Der kan ikke aftales senere forfaldstidspunkt for sidste rate end første policedag efter den forsikredes fyldte 85. år. Rateudbetalingen kan tidligst påbegyndes ved forsikredes fyldte 60. år og tidligst 5 år efter, at policen er oprettet, jf. dog § 15 B, stk. 1, medmindre lavere aldersgrænse end forsikredes fyldte 60. år er godkendt af Ligningsrådet. Det kan dog tillige aftales, at udbetalingerne påbegyndes i tilfælde af forsikredes invaliditet eller død før det fyldte 60. år. Forsikringen

kan også tegnes som en ren risikoforsikring, der kun kommer til udbetaling i tilfælde af forsikredes invaliditet eller død før det aftalte udløbstidspunkt, men må i så fald ikke give ret til udbetaling, hvis forsikrede bliver invalid eller dør senere end første policedag efter det fyldte 75. år.

4. Om indsættelse af begunstigede gælder § 5, stk. 2.

Stk. 2. Forsikringen kan kombineres med invalidesum, der udbetales til forsikrede i tilfælde af invaliditet, som medfører en varig nedsættelse af erhvervsevnen med mindst 2/3.

Stk. 3. For forsikringer, der er tilknyttet investeringsfonde, jf. lov om finansiel virksomhed, bilag 8, III, finder § 11 A, stk. 2 og 3, tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Skatteministeren fastsætter nærmere regler om opgørelsen af ordningens værdi.

§ 9. En annuitetsforsikring eller arverente, der er oprettet før denne lovs ikrafttræden i et livs- eller pensionsforsikringsselskab, der har hjemsted her i landet eller udøver forsikringsvirksomhed her i landet gennem et fast driftssted, og som har Finanstilsynets tilladelse til at drive livsforsikringsvirksomhed her i landet, behandles, uanset om de øvrige betingelser i § 8 er opfyldt, efter reglerne for rateforsikring i pensionsøjemed, hvis forsikringen ved lovens ikrafttræden er omfattet af § 1, stk. 1, litra c, i lov om beskatningen af renteforsikringer mv.

Stk. 2. Hvis der i en forsikring, som omfattes af stk. 1, sker en forøgelse af forsikringsydelserne, der er betinget af en forøgelse af de fremtidige præmiers kapitalværdi eller hidrører fra kapitalindskud, skal denne del af forsikringen opfylde betingelserne i § 8 for at kunne behandles som en rateforsikring i pensionsøjemed. Dette gælder dog ikke, når forøgelsen skyldes, at bonus er anvendt til opskrivning af forsikringen, og dette er fastsat i forsikringsaftalen før lovens ikrafttræden.

Kapitalforsikringer i pensionsøjemed

§ 10. En kapitalforsikring i pensionsøjemed skal opfylde følgende betingelser:

1. Policen skal være oprettet i et livs- eller pensionsforsikringsselskab, der har hjemsted her i landet eller udøver livsforsikringsvirksomhed her i landet gennem et fast driftssted, og som har Finanstilsynets koncession til at drive livsforsikringsvirksomhed, eller i et livs- eller pensionsforsikringsselskab, som efter koncession i et land inden for De Europæiske Fællesskaber eller et andet land, som har gennemført Rådets 3. skadesforsikringsdirektiv og 3. livsforsikringsdirektiv, udøver livsforsikringsvirksomhed her i landet gennem en filial, jf. lov om forsikringsvirksomhed § 211. Livs- eller pensionsforsikringsselskaber, der er hjemmehørende i udlandet, i Grønland eller på Færøerne, skal foretage en regnskabsmæssig udskillelse af de aktiver, der ligger til sikring af de her i landet tegnede forsikringer. Policen skal være oprettet inden forsikredes fyldte 60. år. Policen kan dog oprettes efter forsikredes fyldte 60. år, hvis forsikrede på oprettelsestidspunktet er ejer af en anden kapitalforsikring i pensionsøjemed eller kontohaver i en opsparing i pensionsøjemed og afgiftspligt eller indkomstskattepligt for den pågældende forsikring eller konto ikke er indtrådt.

2. Policen skal være oprettet med forsikringstageren som forsikret og ejer af forsikringen. Er policen oprettet efter aftale mellem en arbejdstager og dennes arbejdsgiver med sidstnævnte som forsikringstager, skal arbejdstageren være forsikret og ejer af forsikringen, jf. dog § 17. Det kan aftales, at forsikringssummen kun kommer til udbetaling, såfremt den forsikrede lever på det aftalte udbetalingstidspunkt. Forsikringen kan også tegnes som en ren dødsfaldsforsikring, men må i så fald ikke give ret til udbetaling, hvis den forsikrede dør senere end første policedag efter det fyldte 70. år.
3. Er forsikringen ikke tegnet som en ren dødsfaldsforsikring, skal policen indeholde bestemmelse om udbetaling til den forsikrede selv tidligst ved det fyldte 60. år, medmindre lavere aldersgrænse er godkendt af Ligningsrådet, og senest ved første policedag efter det fyldte 70. år. Der kan dog tillige aftales udbetaling til den forsikrede i tilfælde af tidligere indtruffen invaliditet eller i tilfælde af tidligere indtrådt livstruende sygdom.
4. Om indsættelse af begunstigede gælder § 5, stk. 2.

Stk. 2. Forsikringen kan kombineres med invalidesum, der udbetales til forsikrede i tilfælde af invaliditet, som medfører en varig nedsættelse af erhvervsevnen med mindst 2/3.

Stk. 3. Skatteministeren fastsætter nærmere regler om sygdom som nævnt i stk. 1, nr. 3.

§ 11. En kapitalforsikring, der er oprettet før denne lovs ikrafttræden i et livs- eller pensionsforsikringsselskab, der har hjemsted her i landet eller udøver livsforsikringsvirksomhed her i landet gennem et fast driftssted, og som har Finanstilsynets tilladelse til at drive livsforsikringsvirksomhed her i landet, behandles, uanset om de øvrige betingelser i § 10 er opfyldt, efter reglerne for kapitalforsikring i pensionsøjemed, hvis forsikringen ved lovens ikrafttræden er led i en pensionsordning, der omfattes af § 3 i lov om beskatningen af renteforsikringer mv.

Stk. 2. Hvis der i en forsikring, som omfattes af stk. 1, sker en forøgelse af forsikringsydelserne, der er betinget af en forøgelse af de fremtidige præmiers kapitalværdi eller hidrører fra kapitalindskud, skal denne del af forsikringen opfylde betingelserne i § 10 for at kunne behandles som en kapitalforsikring i pensionsøjemed. Dette gælder dog ikke, når forøgelsen skyldes, at bonus er anvendt til opskrivning af forsikringen og dette er fastsat i forsikringsaftalen før lovens ikrafttræden.

Rateopsparing i pensionsøjemed

§ 11 A. En rateopsparing i pensionsøjemed skal indeholde bestemmelse om, at det opsparede pensionsbeløb udbetales i rater over mindst 10 år, jf. dog § 15 B, stk. 6, og at rater, der kommer til udbetaling, medens kontohaveren lever, skal udbetales til denne. Endvidere skal følgende betingelser være opfyldt:

1. Opsparingen skal være påbegyndt før kontohaverens fyldte 60. år i et pengeinstitut, der af Finanstilsynet er meddelt tilladelse til at drive pengeinstitutvirksomhed her i landet, eller i et udenlandsk kreditinstitut, der er meddelt tilladelse til at udøve virksomhed i et andet land inden for Den Europæiske Union eller i et land, som Fællesskabet har indgået aftale

med på det finansielle område, udøver virksomhed her i landet gennem en filial, jf. § 30, stk. 1, 4, 5, 9 og 10 i lov om finansiel virksomhed, eller med skatteministerens godkendelse i en anden institution her i landet. Vilkårene for ordningen, herunder indbetalingsperioden og størrelsen af det årlige indskud, skal fastsættes i en aftale mellem pengeinstituttet og kontohaveren samt dennes arbejdsgiver, såfremt arbejdsgiveren bidrager til ordningen. Adgangen til at foretage indskud til en rateopsparing i pensionsøjemed ophører med udgangen af det kalenderår, der ligger forud for det år, hvori første rateudbetaling vil finde sted.

2. Efter det fyldte 60. år kan en rateopsparing i pensionsøjemed kun oprettes, hvis kontohaveren på oprettelsestidspunktet er kontohaver i en anden rateopsparing i pensionsøjemed eller ejer af en rateforsikring i pensionsøjemed og afgiftspligt eller indkomstskattepligt for den pågældende konto eller police ikke er indtrådt. Oplysning om oprettelsen af en rateopsparing i pensionsøjemed som nævnt i 1. pkt. skal påføres den oprindelige konto eller police. Indbetalingerne til en konto som nævnt i 1. pkt. kan i alt højst udgøre et beløb svarende til halvdelen af den oprindelige ordnings værdi ved det fyldte 60. år samt et beløb svarende til halvdelen af de på dette tidspunkt aftalte fremtidige indbetalinger. I tilfælde, hvor den oprindelige ordning er en rateforsikring i pensionsøjemed, finder 3. pkt. tilsvarende anvendelse.
3. De opsparede midler skal indsættes på indlånskonto i det pågældende pengeinstitut mv. Med hensyn til midlernes anbringelse finder reglerne i § 12, stk. 1, nr. 1, 4.-6. pkt., tilsvarende anvendelse.
4. Til kontoen skal være knyttet bestemmelse om, at opsparingen med påløbne renter mv. tilhører kontohaveren, jf. dog § 17. Endvidere skal der være truffet bestemmelse om udbetaling i tilfælde af kontohaverens død.
5. Der kan ikke aftales senere udbetaling for sidste rate end det kalenderår, hvori kontohaveren fylder 85 år. Rateudbetalingen kan tidligst påbegyndes ved kontohaverens fyldte 60. år og tidligst 5 år efter, at kontoen er oprettet, jf. dog § 15 B, stk. 1, medmindre lavere aldersgrænse end kontohaverens fyldte 60. år er godkendt af Ligningsrådet. Det kan dog tillige aftales, at udbetalingerne påbegyndes i tilfælde af kontohaverens død før det fyldte 60. år eller kontohaverens varigt nedsatte arbejdsevne, som efter reglerne i lov om social pension berettiger kontohaveren til at oppebære førtidspension.
6. Der kan ikke træffes bestemmelse om udbetaling efter kontohaverens død til andre end kontohaverens »nærmeste pårørende«, jf. § 5, stk. 5, i lov om visse civilretlige forhold mv. ved pensionsopsparing i pengeinstitutter, eller kontohaverens ægtefælle eller fraskilte ægtefælle, kontohaverens livsarvinger, stedbørn eller stedbørns livsarvinger eller en navngiven person, der har fælles bopæl med kontohaveren ved indsættelsen, eller dennes livsarvinger.

Stk. 2. Før rateudbetalingen påbegyndes, vælger kontohaveren udbetalingsforløbet efter reglerne i dette stykke. Renter mv., der tilskrives i det sidste udbetalingsår, skal senest udbetales sammen med sidste rate. Kontohaveren skal vælge et af følgende udbetalingsforløb:

1. et udbetalingsforløb med en årlig rateudbetaling, der udgør et beløb svarende til ordningens værdi ved kalenderårets begyndelse delt med det antal år, hvori der endnu ikke er foretaget udbetaling, eller
2. et udbetalingsforløb med en årlig rateudbetaling, der udgør et beløb, som ved uændret rente i hele udbetalingsperioden vil give lige store årlige rater.

Stk. 3. Det beløb, der er nævnt i stk. 2, nr. 2, opgøres ved hvert kalenderårs begyndelse og beregnes som en annuitet på grundlag af ordningens værdi på dette tidspunkt og en nærmere fastsat amortisationsrente. Ved beregningen af amortisationsrenten anvendes en rentesats beregnet på grundlag af et simpelt gennemsnit opgjort med to decimaler af en af Københavns Fondsbørs dagligt udregnet effektiv obligationsrente for de seneste 20 børsdage forud for 15. december i året før udbetalingsåret. Den effektive obligationsrente opgøres med to decimaler for fastforrentede kroneobligationer i åbne serier, der noteres på Københavns Fondsbørs, bortset fra konverterbare obligationer noteret over pari samt indeksregulerede obligationer. Amortisationsrenten findes ved fra denne rentesats at fradrage rentesatsen ganget med skattesatsen ifølge pensionsafkastbeskatningslovens § 2.

Stk. 4. Til kontoen kan knyttes en invalidesumsforsikring som nævnt i § 8, stk. 2.

Stk. 5. Skatteministeren fastsætter nærmere regler om opgørelsen af ordningens værdi og kan fastsætte regler om administrationen af ordningen.

Opsparing i pensionsøjemed

§ 12. En opsparing i pensionsøjemed skal opfylde følgende betingelser:

1. Opsparingen skal være påbegyndt før kontohaverens fyldte 60. år i et pengeinstitut, der af Finanstilsynet er meddelt tilladelse til at drive pengeinstitutvirksomhed her i landet, eller i et udenlandsk kreditinstitut, der er meddelt tilladelse til at udøve virksomhed i et andet land inden for Den Europæiske Union eller i et land, som Fællesskabet har indgået aftale med på det finansielle område, udøver virksomhed her i landet gennem en filial, jf. § 30, stk. 1, 4, 5, 9 og 10, i lov om finansiel virksomhed, eller med skatteministerens godkendelse i en anden institution her i landet. Opsparingen kan dog påbegyndes efter kontohaverens fyldte 60. år, hvis kontohaveren på dette tidspunkt er kontohaver i en anden opsparing i pensionsøjemed eller ejer af en kapitalforsikring i pensionsøjemed og afgiftspligt eller indkomstskattepligt for den pågældende konto eller police ikke er indtrådt. De opsparede midler skal indsættes på indlånskonto i det pågældende pengeinstitut mv. Midlerne skal anbringes i overensstemmelse med reglerne i §§ 50 og 51 i lov om finansiel virksomhed. Investeringsbeviser i akkumulerende investeringsforeninger omfattet af selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6, kan kun udleveres fra ordningen med henblik på indløsning over for den udstedende forening eller salg til medlemmer, der er skattepligtige efter pensionsafkastbeskatningslovens § 1, stk. 1, medlemmer, der er skattepligtige efter pensionsafkastbeskatningslovens § 1, stk. 2, i hvis pensionsopsparing investeringsbeviset

indlægges, eller pengeinstitutter, der er omfattet af aktieavancebeskatningslovens § 3, stk. 4. Skatteministeren fastsætter bestemmelser om anbringelse af opsparede midler, der forvaltes af institutioner godkendt efter 1. pkt.

2. Til kontoen skal være knyttet bestemmelse om, at kapitalen med påløbne renter mv. skal udbetales til kontohaveren, jf. dog § 17. Endvidere skal der være truffet bestemmelse om udbetaling i tilfælde af kontohaverens død.
3. Til kontoen skal være knyttet bestemmelse om, at udbetaling til kontohaveren sker tidligst ved det fyldte 60. år, medmindre lavere aldersgrænse er godkendt af Ligningsrådet, og senest ved det fyldte 70. år. Der kan dog tillige bestemmes udbetaling til kontohaveren i tilfælde af varigt nedsat arbejdsevne, som efter reglerne i lov om social pension berettiger denne til at oppebære førtidspension, eller i tilfælde af livstruende sygdom.
4. Der kan ikke træffes bestemmelse om udbetaling efter kontohaverens død til andre end kontohaverens »nærmeste pårørende«, jf. § 5, stk. 5, i lov om visse civilretlige forhold mv. ved pensionsopsparing i pengeinstitutter, eller kontohaverens ægtefælle, fraskilte ægtefælle, kontohaverens livsarvinger, stedbørn eller stedbørns livsarvinger eller en navngiven person, der har fælles bopæl med kontohaveren ved indsættelsen eller dennes livsarvinger.

Stk. 2. Til kontoen kan knyttes en invalidesumsforsikring som nævnt i § 10, stk. 2.

Stk. 3. Skatteministeren fastsætter nærmere regler om sygdom som nævnt i stk. 1, nr. 3.

§ 13. En indlånskonto, der er oprettet før denne lovs ikrafttræden i en bank eller sparekasse, der har tilladelse til at drive pengeinstitutvirksomhed her i landet, eller i et udenlandsk kreditinstitut, der er meddelt tilladelse til at udøve virksomhed i et andet land inden for Den Europæiske Union eller i et land, som Fællesskabet har indgået aftale med på det finansielle område, udøver virksomhed her i landet gennem en filial, jf. § 30, stk. 1, 4, 5, 9 og 10, i lov om finansiel virksomhed, behandles, uanset om de øvrige betingelser i § 12 er opfyldt, efter reglerne for opsparing i pensionsøjemed, hvis kontoen ved lovens ikrafttræden er led i en kapitalpensionsordning, der omfattes af § 3 i lov om beskatningen af renteforsikringer mv. Det samme gælder en kapitalpensionsordning med anbringelse i investeringsforening eller i værdipapirer, hvis ordningen er oprettet i en bank eller sparekasse, der har tilladelse til at drive pengeinstitutvirksomhed her i landet, eller i et udenlandsk kreditinstitut, der er meddelt tilladelse til at udøve virksomhed i et andet land inden for Den Europæiske Union eller i et land, som Fællesskabet har indgået aftale med på det finansielle område, udøver virksomhed her i landet gennem en filial, jf. § 30, stk. 1, 4, 5, 9 og 10, i lov om finansiel virksomhed, og ordningen ved lovens ikrafttræden er omfattet af § 3 i lov om beskatningen af renteforsikringer mv.

Stk. 2. Hvis der til en ordning, som omfattes af stk. 1, i et indkomstår foretages indbetalinger, der overstiger det største beløb, der har været indbetalt som løbende bidrag i noget af de seneste 3 indkomstår forud for lovens ikrafttræden, skal opsparingen for det overskydende beløbs vedkommende opfylde be-

tingelserne i § 12 for at kunne behandles efter reglerne for opsparing i pensionsøjemed.

§ 14. (Ophævet).

§ 14 A. Ved udbetaling efter lov om Lønmodtagernes Dyrtidsfond svares en afgift på 40% af den del af udbetalingerne, der hidrører fra overskud, som tilskrives den enkelte lønmodtagers konto i fonden, første gang for perioden efter 31. december 1979. Af den øvrige del af udbetalingen svares afgift med 25%. § 32, stk. 1, og §§ 36-40 og 45-46 finder tilsvarende anvendelse på midler, der omfattes af den nævnte lov. Skatteministeren kan dog fastsætte bestemmelser, der fraviger reglerne om afgiftspligtens indtræden mv. i det omfang, disse regler ikke kan forenes med de særlige vilkår, der gælder for dyrtidsfonden.

Stk. 2. Ved beregning af afgift efter § 25 for en ordning, hvortil der efter § 41 er overført beløb fra en konto i Lønmodtagernes Dyrtidsfond, jf. § 7 a i lov om Lønmodtagernes Dyrtidsfond, anvendes reglen i stk. 1 på den del af udbetalingen, der hidrører fra det overførte beløb.

Indeksordninger

§ 15. En indeksordning skal være oprettet som en forsikring eller en opsparingskonto med tilknyttet indekskontrakt i henhold til lov om pristalsreguleret alderdomsforsikring og alderdomsopsparing.

Pensionsordninger for tidligere selvstændigt erhvervsdrivende

§ 15 A. Personer, der i forbindelse med afståelse af deres erhvervsmæssige virksomhed eller en andel af denne opnår en skattepligtig fortjeneste, eller som efter kildeskattelovens § 25 A, stk. 1, 3 eller 8, skal medregne en sådan fortjeneste opnået af vedkommendes ægtefælle ved indkomstopgørelsen, kan oprette pensionsordninger efter reglerne i stk. 5 og 6. Tilsvarende gælder en person, der afstår aktier i et selskab, der driver erhvervsmæssig virksomhed, og hvori den pågældende er hovedaktionær, jf. aktieavancebeskatningslovens § 11, stk. 2-4. Personen skal være fyldt 55 år inden afståelsen og skal desuden opfylde betingelserne i stk. 2-4.

Stk. 2. Den, der opretter en pensionsordning omfattet af stk. 5 og 6, skal i en periode på mindst 10 år forud for det indkomstår, hvori pensionsordningen oprettes, have drevet selvstændig erhvervsmæssig virksomhed eller have været hovedaktionær som nævnt i aktieavancebeskatningslovens § 11, stk. 2-4, i et selskab, der driver erhvervsmæssig virksomhed. En efterlevende ægtefælle efter en person, der drev selvstændig erhvervsmæssig virksomhed eller var hovedaktionær, jf. 1. pkt., og som efter dødsfaldet er indtrådt i boets eller afdødes skattemæssige stilling med hensyn til virksomheden eller aktiebesiddelsen efter dødsboskattelovens § 36, jf. § 43, eller § 59, anses for at have drevet selvstændig erhvervsmæssig virksomhed eller have været hovedaktionær, jf. 1. pkt., i samme periode, som den nu afdøde har drevet sådan virksomhed eller været hovedaktionær forud for dødsfaldet. Er den efterlevende ægtefælle indtrådt i boets skattemæssige stilling med hensyn til virksomheden eller aktiebesiddelsen efter dødsboskattelovens § 36, jf. § 43, anses den efterlevende ægtefælle endvidere for at have drevet selvstændig erhvervsmæssig virksomhed henholdsvis have været hovedaktionær i boperioden.

Stk. 3. Den erhvervsmæssige virksomhed som nævnt i stk. 1 og 2 må ikke i overvejende grad have bestået af udlejning af fast ejendom, besiddelse af kontanter, værdipapirer eller lignende, jf. stk. 4, og for så vidt angår selskaber aktieavancebeskatningslovens § 11, stk. 9. 1. pkt., finder dog ikke anvendelse, når personen eller et selskab, hvori personen har været hovedaktionær, har udøvet næringsvirksomhed ved køb og salg af værdipapirer eller ved finansieringsvirksomhed. Bortforpagtning af fast ejendom som nævnt i vurderingslovens § 33, stk. 1 og 7, anses ikke som udlejning af fast ejendom ved anvendelsen af 1. pkt. Den erhvervsmæssige virksomhed som nævnt i stk. 1 må endvidere ikke have bestået i udlejning af afskrivningsberettigede driftsmidler eller skibe eller have haft mere end 10 ejere, medmindre opretteren af pensionsordningen har deltaget i virksomhedens drift i væsentligt omfang.

Stk. 4. En persons erhvervsmæssige virksomhed anses for i overvejende grad at have bestået i udlejning af fast ejendom, besiddelse af kontanter, værdipapirer eller lignende som nævnt i stk. 3, 1. pkt., hvis mindst 50% af indtægterne, hvorved forstås den regnskabsmæssige nettoomsætning tillagt summen af øvrige regnskabsførte indtægter, fra den erhvervsmæssige virksomhed opgjort som gennemsnittet af de seneste 3 regnskabsår stammer fra sådan aktivitet, eller hvis handelsværdien af virksomhedens udlejningsejendomme, kontanter, værdipapirer eller lignende enten på overdragelsestidspunktet eller opgjort som gennemsnittet af de seneste 3 regnskabsår udgør mindst 50% af handelsværdien af virksomhedens samlede aktiver. Besiddelse af andele omfattet af aktieavancebeskatningslovens § 2 b anses ved bedømmelsen ikke som besiddelse af værdipapirer. Afkastet og værdien af aktier i selskaber, hvori virksomheden direkte eller indirekte ejer mindst 25% af aktie- eller anpartskapitalen, medregnes ikke. I stedet medregnes en til ejerforholdet svarende del af selskabets indtægter og aktiver ved bedømmelsen. Ved bedømmelsen ses der bort fra indkomst ved udlejning af fast ejendom mellem virksomheden og et selskab som nævnt i 3. pkt. eller mellem sådanne selskaber. Fast ejendom, som udlejes mellem virksomheden og et selskab som nævnt i 3. pkt. eller mellem sådanne selskaber, og som lejer anvender i driften, anses ved bedømmelsen ikke som en udlejningsejendom.

Stk. 5. Pensionsordningen skal være en pensionsordning med løbende udbetalinger, jf. § 2, nr. 4, og §§ 5 og 5 A, en rateforsikring, jf. § 8, eller en rateopsparing i pensionsøjemed, jf. § 11 A. For rateforsikringer finder § 8, stk. 1, nr. 1, 3.-8. pkt., og nr. 3, 1. pkt., ikke anvendelse. Rateopsparinger i pensionsøjemed kan uanset § 11 A, stk. 1, nr. 1, 1. pkt., oprettes efter det fyldte 60. år, og § 11 A, stk. 1, nr. 2, og nr. 5, 1. pkt., finder ikke anvendelse.

Stk. 6. Den, der opretter én eller flere pensionsordninger som nævnt i stk. 5, kan i alt højst indbetale et grundbeløb på 1.372.650 kr. til ordningerne. Beløbet på 1.372.650 kr. reguleres efter personskattelovens § 20. Indbetalingen til en pensionsordning hidrørende fra en given virksomhed kan dog ikke overstige den fortjeneste opnået ved afståelsen af virksomheden eller en andel af denne, som medregnes ved personens indkomstopgørelse.

Stk. 7. Indbetaling som nævnt i stk. 6 skal foretages inden for en periode på 10 år. 10-års-perioden begynder i det år,

hvori hele virksomheden eller en andel af denne er afstået.

Stk. 8. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om de pensionsordninger, der er omhandlet i stk. 1-7, herunder om, at størrelsen af fortjenesten som nævnt i stk. 6 og af allerede foretagne indskud på ordningerne skal dokumenteres ved en erklæring fra en advokat, en statsautoriseret eller registreret revisor, en konsulent i driftsøkonomi, jf. § 1 i lov om tilskud til jordbrugets konsulentvirksomhed, et medlem af Foreningen af Danske Revisorer eller en person, der kan ligestilles hermed.

Pensionsordninger for sportsudøvere

§ 15 B. Et beløb svarende til den indkomst, der hidrører fra den skattepligtiges sportsudøvelse, kan indskydes på en rateforsikring i pensionsøjemed, jf. § 8, eller en rateopsparing i pensionsøjemed, jf. § 11 A, hvorfra rateudbetalingen kan påbegyndes før det fyldte 40. år og tidligere end 5 år efter, at policen eller kontoen er oprettet.

Stk. 2. Ved oprettelsen af en ordning som nævnt i stk. 1 skal policen eller opsparingskontrakten påføres en oplysning om, at ordningen er omfattet af stk. 1. Påtegningen skal slettes i det indkomstår, hvor den forsikrede eller kontohaveren fylder 40 år. Reglerne i § 8 henholdsvis § 11 A og reglerne i § 18, stk. 3 og 4, finder anvendelse fra og med det indkomstår, hvor påtegningen er slettet.

Stk. 3. De samlede indbetalinger til en ordning som nævnt i stk. 1 kan højst udgøre et grundbeløb på i alt 935.100 kr. reguleret efter personskattelovens § 20 i indkomståret for den sidste indbetaling, jf. dog stk. 6, 10. pkt.

Stk. 4. § 18 A finder ikke anvendelse på rateforsikringer og rateopsparinger i pensionsøjemed, der er omfattet af stk. 1. § 18 A finder anvendelse fra og med det indkomstår, hvor påtegningen på policen eller opsparingskontrakten slettes, jf. stk. 2.

Stk. 5. En rateforsikring i pensionsøjemed som nævnt i stk. 1 skal indeholde bestemmelse om, at den aftalte forsikringssum skal udbetales i rater over højst 10 år efter reglerne i § 8. Den samlede årlige rateudbetaling kan højst udgøre et grundbeløb på 187.000 kr. reguleret efter personskattelovens § 20 for hvert indkomstår, hvor der sker udbetaling. For ordningens eventuelt resterende værdi finder reglerne i § 8 anvendelse. Stk. 6, 6.-10. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 6. En rateopsparing i pensionsøjemed som nævnt i stk. 1 skal indeholde bestemmelse om, at det opsparede pensionsbeløb skal udbetales i rater over højst 10 år. Den samlede årlige rateudbetaling kan højst udgøre et grundbeløb på 187.000 kr. reguleret efter personskattelovens § 20 for hvert indkomstår, hvor der sker udbetaling. Hvis rateudbetalingen skal påbegyndes før det fyldte 40. år, vælger kontohaveren, hvor stor en del af ordningens værdi der skal danne grundlag for rateudbetalingen. Udbetalingsforløbet fastlægges efter § 11 A, stk. 2 og 3. For ordningens resterende værdi finder reglerne i § 11 A anvendelse. Der kan ikke foretages indskud på ordningen, før det udbetalingsforløb, der er påbegyndt før kontohaverens fyldte 40. år, er afsluttet. Herefter kan indskud tidligst foretages i det indkomstår, der følger efter indkomståret for sidste rateudbetaling. For sådanne indskud finder reglerne i § 18, stk. 3 og 4, samt § 18 A tilsvarende anvendelse. Der kan indskydes indkomst, som ikke hidrører fra den skattepligtiges sports-

udøvelse, og de samlede indbetalinger kan overstige grundbeløbet i stk. 3. 8. og 9. pkt. finder anvendelse, selv om påtegningen på opsparingskontrakten ikke er slettet, jf. stk. 2.

Fælles bestemmelser

§ 16. Til kapitalforsikring i pensionsøjemed og til opsparing i pensionsøjemed kan for et indkomstår i alt anvendes højst 25.000 kr. for hver person. Beløbet på 25.000 kr. reguleres efter reguleringstallet i § 20 i lov om indkomstskat for personer mv. (personskatteloven).

Stk. 2. Ved opgørelsen af de årlige beløb, der kan anvendes efter stk. 1, bortses fra tilskrivning af bonus og renter mv. samt arbejdsmarkedsbidrag efter lov om en arbejdsmarkedsfond § 11, stk. 5. Hvor midlerne i en opsparing i pensionsøjemed ikke er indsat på indlånskonto i pengeinstitut mv., gælder det samme med hensyn til fortjenester og tab ved indfrielse eller salg af værdipapirer, salg af tegningsrettigheder, udlodning af likvidationsprovenu eller lignende.

Stk. 3. Forsikringsselskaber, pensionskasser, pengeinstitutter mv. underretter hvert år arbejdstageren om bortseelsesberettigede beløb efter § 19, der indgår ved opgørelsen af beløb efter stk. 1 og 2. Underretning gives senest den 15. december i det år, underretningen vedrører. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om oplysningspligtens gennemførelse.

§ 17. Er der indgået en aftale mellem en arbejdstager og dennes arbejdsgiver om en pensionsordning som nævnt i § 2, nr. 4, §§ 5-13 og 15 B, har det ingen betydning for den skattemæssige behandling af pensionsordningen, at arbejdsgiveren har taget forbehold om:

1. at bonus fra forsikring helt eller delvis skal tilfalde arbejdsgiveren selv,
2. at værdien af forsikringen eller det indestående beløb på kontoen mv. helt eller delvis skal tilfalde arbejdsgiveren selv i tilfælde af, at arbejdsforholdet af andre grunde end arbejdstagerens død eller erhvervsudygtighed ophører før det fyldte 30. år og før udløbet af en periode på indtil 5 år efter forsikringens eller kontoens oprettelse,
3. at alderspension for tiden indtil fratrædelsestidspunktet skal tilfalde arbejdsgiveren,
4. at invalidepension skal tilfalde arbejdsgiveren for den tid, hvori arbejdstageren modtager sin hidtidige gage,
5. at ægtefælle- og samleverpension og børnepension, der kommer til udbetaling i den tid, hvori der efter dødsfald udbetales fra arbejdsgiver til de pågældende efterladte, skal tilfalde arbejdsgiveren, eller
6. at pensionsbidrag, der er forudbetalt for hele indkomståret eller for en del af dette, helt eller delvis skal tilfalde arbejdsgiveren i tilfælde af, at arbejdsforholdet ophører på et tidspunkt, hvor arbejdstageren ikke har optjent det forudbetalte bidrag. Forbeholdet kan dog højst omfatte den del af pensionsbidraget, der vedrører tiden efter ansættelsesforholdet.

Stk. 2. For et forbehold, som før lovens ikrafttræden er optaget i en pensionsaftale, og som har været foreneligt med § 2 i lov om beskatningen af renteforsikringer mv., gælder stk. 1 kun i det omfang, forbeholdet vedrører forhøjelser som nævnt i § 7, stk. 2, § 9, stk. 2, § 11, stk. 2, og § 13, stk. 2.

Kapitel 2
Den skattepligtige indkomst

§ 18. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for ejeren af ordningen, jf. reglerne i afsnit III, kan med de i stk. 2-8 nævnte begrænsninger fradrages de i indkomståret forfaldne bidrag eller præmier til pensionsordninger omfattet af kapitel 1. Indbetalinger til de i §§ 11 A, 12, 13 og 15 A nævnte ordninger fradrages i det indkomstår, hvori indbetalingerne har fundet sted. Tilsvarende gælder indbetalinger til de i § 15 B nævnte ordninger, såfremt ordningen er en rateopsparing i pensionsøjemed, jf. § 11 A. 1. og 2. pkt. gælder dog ikke, hvis bidragene mv. er indbetalt af arbejdsgiveren. Det samlede fradrag for indbetalinger til pensionsordninger omfattet af § 15 A kan ikke overstige det beløb, som ifølge § 15 A, stk. 6, må indbetales. Hvis den skattepligtiges indkomstår ikke er sammenfaldende med kalenderåret, er den i 4. pkt. nævnte frist for indbetaling dog den 1. juli i kalenderåret efter det kalenderår, som det indkomstår, hvori virksomheden er afstået, træder i stedet for. Indbetalinger til de i § 15 A nævnte ordninger kan uanset 2. pkt. fradrages ved indkomstopgørelsen for det eller de indkomstår, hvori virksomheden som nævnt i § 15 A, stk. 2, er afstået, hvis indbetalingerne foretages senest den 1. juli i det umiddelbart efterfølgende indkomstår. 1. og 2. pkt. gælder ikke, hvis bidragene mv. er indbetalt af arbejdsgiveren. Fradrag for indbetalinger til indeksordninger kan højst omfatte 6 kontrakter for hver person.

Stk. 2. Bidrag mv. til kapitalforsikring i pensionsøjemed og til opsparing i pensionsøjemed kan i alt højst fratrækkes med det i § 16 nævnte beløb. Er der af en arbejdsgiver mv. foretaget indbetalinger til ordninger som nævnt i 1. pkt. for ejeren, jf. § 19, nedsættes det efter 1. pkt. fradragsberettigede beløb med disse indbetalinger bortset fra arbejdsmarkedsbidrag. Fradraget for bidrag mv. til de omhandlede ordninger og bidrag som nævnt i § 29 A, stk. 2, kan dog ikke overstige det beløb, som ejerens personlige indkomst i det pågældende indkomstår udgør uden fradrag for bidragene. Den overskydende del af bidragene kan hverken overføres til fradrag ved indkomstopgørelsen for ægtefællen eller fremføres til fradrag ved indkomstopgørelsen for et senere indkomstår. Er der sket afgiftsberigtigelse af en kapitalforsikring eller en opsparing i pensionsøjemed efter § 25, stk. 1, nr. 1, ved udbetaling til ejeren efter det fyldte 60. år, er der ikke fradragsret for bidrag mv. til sådanne ordninger, som indbetales i de indkomstår, der følger efter indkomståret, hvori den eller de første kapitalforsikringer eller opsparinger i pensionsøjemed er afgiftsberigtiget.

Stk. 3. Fradragsretten for kapitalindskud til en pensionsordning med løbende udbetalinger eller til en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed skal fordeles over en periode på 10 år, således at indskuddet fradrages med 1/10 i indskudsåret og hvert af de følgende 9 år. Dette gælder dog ikke for pensionsordninger omfattet af §§ 15 A og 15 B, jf. dog § 15 B, stk. 2 og 6.

Stk. 4. Hvis præmie- eller bidragsperioden for en pensionsordning med løbende udbetalinger eller en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed er mindre end 10 år, fordeles fradragsretten for det præmie- eller bidragsbeløb, der i alt skal betales, med lige store beløb over en periode på 10 år. Der skal dog ikke ske fordeling af fradraget efter 1. pkt., hvis der i det ind-

komstår, der følger umiddelbart efter det sidste indkomstår, hvori præmie (bidrag) er forfaldet til betaling eller indbetaling til en rateopsparing i pensionsøjemed er sket, forfalder præmie (bidrag) til en ny pensionsordning med løbende udbetalinger eller rateforsikring i pensionsøjemed eller sker indbetalinger til en ny rateopsparing i pensionsøjemed på tilsvarende vilkår med hensyn til størrelsen af de årlige indbetalinger som vilkårene for den i det forudgående indkomstår ophørte ordning, således at den samlede præmie- eller bidragsperiode til de nævnte ordninger er på mindst 10 år. 10 års perioden begynder i det år, hvor den første præmie (bidrag) forfalder til betaling, eller hvor indbetaling til en rateopsparing i pensionsøjemed er påbegyndt. Såfremt præmien eller bidraget til en pensionsordning med løbende udbetalinger eller en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed forhøjes på et tidspunkt, hvor den resterende indbetalingsperiode er under 10 år, fordeles fradraget for forhøjelsen på tilsvarende måde over en periode på 10 år. Ved forlængelse af en pensionsordning med løbende udbetalinger, en rateforsikring eller en rateopsparing i pensionsøjemed finder 2. pkt. dog tilsvarende anvendelse, hvis der oprindelig er aftalt en indbetalingsperiode på mindst 10 år. 1.-5. pkt. gælder ikke for pensionsordninger omfattet af §§ 15 A og 15 B, jf. dog § 15 B, stk. 2 og 6.

Stk. 5. Såfremt det samlede årlige fradrag, beregnet efter reglerne i stk. 3-4, udgør et mindre beløb end 25.000 kr., kan skatteyderen dog vælge at foretage et årligt fradrag på indtil 25.000 kr., indtil samtlige præmier (bidrag) og indskud er bragt til fradrag. Beløbet på 25.000 kr. reguleres efter reguleringstallet i § 20 i lov om indkomstskat for personer mv. (personskatteloven). Hvis det samlede årlige fradrag beregnet efter reglerne i stk. 3 og 4 udgør et mindre beløb end 30% af overskud fra selvstændig erhvervsvirksomhed, kan skatteyderen dog uanset 1. pkt. foretage fradrag svarende til 30% af dette overskud. Ved overskud fra selvstændig erhvervsvirksomhed forstås overskud som opgjort efter reglerne for opgørelse af skattepligtig indkomst før fradrag for henlæggelse til konjunkturudligning efter virksomhedsskattelovens § 22 b med tillæg af renteudgifter og kurstab på fordringer og gæld og med fradrag af rente- og udbytteindtægter samt kursgevinst på fordringer og gæld, som indgår i opgørelsen af dette overskud. I overskuddet som nævnt i 3. pkt. indgår ikke indkomster ved afståelse af goodwill og andre immaterielle aktiver såsom særlig fremstillingsmåde eller lignende (knowhow), patentret, forfatter- og kunstnerret og ret til mønster og varemærke, kvoter og betalingsrettigheder eller fortjenester ved afståelse af fast ejendom omfattet af ejendomsavancebeskatningsloven. Der kan dog i et indkomstår højst fradrages et beløb svarende til forfaldne præmier (bidrag) og indskud og foretagne indbetalinger til rateopsparing i pensionsøjemed, som ikke tidligere er fratrukket. Skatteministeren kan give nærmere regler om beregningen af det årlige fradrag og om oplysningspligt for forsikringsselskaber mv. til brug ved gennemførelse af reglerne i stk. 3-7.

Stk. 6. Beløb, hvormed præmier eller bidrag som nævnt i stk. 4 forhøjes i henhold til en aftale om løbende pristalsregulering af præmier eller bidrag, kan uanset reglerne i stk. 4-5 fradrages i det år, hvor beløbet forfalder til betaling, for rateopsparing i pensionsøjemed i det indkomstår, hvori indbetalingen finder sted.

Stk. 7. Dør den pågældende, før afskrivning af kapitalindskud eller præmier (bidrag) efter stk. 3-5 er afsluttet, kan den efterlevende ægtefælle, hvis denne ved dødsfaldet var samlevende med afdøde, fortsætte afskrivningen. Fradragsretten for et resterende beløb bortfalder, når der er indtrådt afgiftspligt for hele den pågældende ordning efter reglerne i §§ 29-31.

Stk. 8. Fradrag for præmier og bidrag til pensionsordninger omfattet af § 15 B kan højst omfatte én police eller én konto per person. Fradrag for de i indkomståret forfaldne præmier til rateforsikring i pensionsøjemed omfattet af § 15 B og fradrag for indkomstårets bidrag til rateopsparing i pensionsøjemed omfattet af § 15 B kan ikke overstige den indkomst hidrørende fra den skattepligtiges sportsudøvelse, som den skattepligtige har erhvervet ret til i samme indkomstår. Det samlede fradrag for præmier og bidrag til rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed omfattet af § 15 B kan ikke overstige det beløb, som ifølge § 15 B, stk. 3, må indbetales. 2. og 3. pkt. gælder ikke for ordninger som nævnt i § 15 B, stk. 5, 3. og 4. pkt., og i § 15 B, stk. 6, 5.-10. pkt.

§ 18 A. Er der ved indkomstopgørelsen foretaget fradrag for præmier eller bidrag til en pensionsordning med løbende udbetalinger eller til en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed efter reglerne i § 18, stk. 1 eller 4-5, og indbetalingerne nedsættes eller ophører på et tidspunkt, hvor de foretagne fradrag overstiger de beløb, der kunne være fradraget på grundlag af de faktiske indbetalinger, omregnes fradragsretten i forhold til de faktisk betalte præmier eller bidrag. De herefter for meget fratrukne beløb med et procenttillæg på 6% for hvert år fra udløbet af de indkomstår, hvori præmierne eller bidragene er fradraget (fradragsårene), og indtil udløbet af det indkomstår, hvori præmie- eller bidragsbetalingen nedsattes eller ophørte, medregnes i den skattepligtige indkomst for de førstnævnte indkomstår. Omregning skal dog ikke ske i tilfælde, hvor indbetalingerne nedsættes eller ophører på grund af ejerens død eller varigt nedsatte funktionsevne og dette efter policevilkårene eller aftalen med pengeinstituttet berettiger til præmiefritagelse, opsat udbetaling eller påbegyndelse af udbetalingerne. Omregning skal heller ikke ske, hvis en fraskilt eller frasepareret ægtefælle med en udloddet del af en pensionsordning, jf. § 30, stk. 3, nr. 2, nedsætter eller ophører med indbetalingerne som følge af død eller varigt nedsat funktionsevne. Omregning skal heller ikke ske i tilfælde, hvor indbetalingerne nedsættes med indtil 2.000 kr. eller den indbetaling, der ophører, udgjorde 2.000 kr. eller derunder. Fritagelse for sidstnævnte omregning gælder dog kun et beløb op til 2.000 kr. årligt for den skattepligtige.

Stk. 2. Den skattepligtige kan i de tilfælde, der er nævnt i stk. 1, uden afgiftsmæssige konsekvenser vælge at ophæve ordningen. I så fald medregnes de foretagne fradrag fuldt ud og med procenttillæg som nævnt i stk. 1 i den skattepligtige indkomst for fradragsårene. Er ordningen en udloddet del efter § 30, stk. 3, kan den del af ordningen, der oprindelig blev udloddet, dog ikke ophæves uden afgiftsmæssige konsekvenser.

Stk. 3. Bliver en pensionsordning med løbende udbetalinger eller en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed ophævet efter stk. 2, skal vedkommende forsikringsselskab, pensionskasse, pengeinstitut mv. på ophævelses-

tidspunktet tilbageholde 60% af det beløb, der i henhold til stk. 2 kan udbetales. Det tilbageholdte beløb indbetales til Told- og Skattestyrelsen inden 3 hverdage (bankdage) efter, at ordningen er udbetalt. Den skattepligtige skal underrettes om indbetalingen.

Stk. 4. Skatteministeren fastsætter de nærmere regler om adgangen til at ophæve ordningen efter stk. 2 og om administrationen efter stk. 3.

§ 19. Ved opgørelsen af en arbejdstagers skattepligtige indkomst medregnes ikke beløb, der af arbejdsgiveren indbetales til en af kapitel 1 omfattet ordning for arbejdstageren, herunder indbetalinger til Arbejdsmarkedets Tillægspension vedrørende arbejdsgiverbetalte dagpengeydelser i henhold til lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. Det samme gælder indbetalinger fra en tidligere arbejdsgiver til en af kapitel 1 omfattet ordning. Er der sket afgiftsberigtigelse af en kapitalforsikring eller en opsparing i pensionsøjemed efter § 25, stk. 1, nr. 1, ved udbetaling til ejeren efter det fyldte 60. år, medregnes beløb, der af arbejdsgiveren eller en tidligere arbejdsgiver indbetales til en kapitalforsikring eller en opsparing i pensionsøjemed i indkomstår, der følger efter indkomståret, hvori den eller de første kapitalforsikringer eller opsparinger i pensionsøjemed er afgiftsberigtiget, dog ved opgørelsen af arbejdstagerens skattepligtige indkomst. Efter arbejdstagerens død medregnes indbetalinger fra afdødes tidligere arbejdsgiver til sikring af ægtefælle- eller samleverpension, samleverpension eller børnepension efter § 2, nr. 4, heller ikke ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for ægtefællen, den fraskilte ægtefælle, samleveren, jf. § 2, nr. 4, litra d, børnene eller afdødes bo. Retten til at bortse fra arbejdsgiverens indbetalinger til en indeksordning er begrænset på samme måde som fradragsretten for egne indbetalinger, jf. § 18, stk. 1, 8. pkt. Retten til at bortse fra arbejdsgiverens indbetalinger til en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed omfattet af § 15 B er begrænset på samme måde som fradragsretten for egne præmier og bidrag, jf. § 18, stk. 8.

Stk. 2. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for en person, der omfattes af §§ 2 a eller 2 b i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension, medregnes ikke indbetalinger til Arbejdsmarkedets Tillægspension, som foretages for de nævnte personer. Det samme gælder indbetalinger til en ordning omfattet af kapitel 1 for en person, der modtager hjælp efter § 29 i lov om social service.

Stk. 3. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for en person medregnes ikke beløb, der af den pågældendes ægtefælles eller samlevers arbejdsgiver indbetales til en af kapitel 1 omfattet ordning for den pågældende i en periode af mindst en måneds varighed, hvori den pågældendes ægtefælle eller samlever af sin arbejdsgiver er udsendt for at arbejde i en fremmed stat, Færøerne eller Grønland, og hvori den pågældende har fælles bopæl med den udsendte i den fremmede stat, Færøerne eller Grønland. 1. pkt. finder dog ikke anvendelse, hvis der under udsendelsen indbetales præmier eller bidrag til en pensionsordning i ansættelsesforhold omfattet af denne lovs afsnit I eller II A for den pågældende.

Stk. 4. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for en person medregnes ikke indbetalinger til en supplerende arbejdsmarkedspension, som i medfør

af §§ 33 b-33 e i lov om social pension foretages af en offentlig myndighed til Arbejdsmarkedets Tillægspension, en pensionskasse omfattet af § 3 eller et livsforsikringsselskab omfattet af § 4.

§ 19 A. Hvis en persons skattepligt efter kildeskattelovens § 1 ophører som følge af fraflytning til udlandet, skal personens skattepligtige indkomst for det år, hvori skattepligten ophører, og de 4 forudgående indkomstår (5-årsperioden) forhøjes efter reglerne i §§ 19 B og 19 C. Indkomsten forhøjes, når en arbejdsgiver inden for denne periode har forhøjet tilsagnet eller indbetalingerne vedrørende en pensionsordning med løbende udbetalinger, en rateforsikring eller en rateopsparing i pensionsøjemed, der som led i et ansættelsesforhold er oprettet for den pågældende person. 1. og 2. pkt. gælder også, når en person efter bestemmelserne i en dobbeltbeskatningsoverenskomst bliver hjemmehørende i en fremmed stat, Færøerne eller Grønland.

§ 19 B. Hvis det i en pensionsaftale som nævnt i § 19 A er bestemt, at arbejdsgiverens årlige indbetalinger skal udgøre en vis procentdel af lønnen, skal indkomsten forhøjes, hvis den procentdel, der ifølge pensionsaftalen skulle indbetales ved udgangen af året 5 år forud for det år, hvori skattepligten ophører, er forhøjet i 5-årsperioden. Indkomsten forhøjes for det eller de indkomstår, hvori procentdelen er forhøjet. Forhøjelsen udgør forskellen mellem de indbetalte pensionsbidrag og et beløb, der svarer til de bidrag, der skulle indbetales, hvis procentdelen ikke var forhøjet.

Stk. 2. Hvis det i pensionsaftalen er bestemt, at arbejdsgiverens årlige indbetalinger skal udgøre et bestemt beløb, skal indkomsten forhøjes med den del af indbetalingerne, der overstiger det beløb, der ifølge pensionsaftalen skulle indbetales ved udgangen af året 5 år forud for det år, hvori skattepligten ophører. Indkomsten forhøjes for det eller de indkomstår, hvori pensionsindbetalingerne er forhøjet.

Stk. 3. Ved anvendelsen af reglerne i stk. 1 og 2 ses der bort fra de forhøjelser af pensionsindbetalingerne, der er aftalt forud for 5-årsperioden eller følger af kollektive aftaler. Der ses tilsvarende bort fra forhøjelser, der følger af vedtægtsændringer eller ændringer i pensionsregulativer, når ændringen omfatter mere end 10 personer.

Stk. 4. Er en person i løbet af 5-årsperioden blevet optaget i en pensionsordning som nævnt i stk. 1 eller 2, forhøjes indkomsten fra og med det indkomstår, hvori optagelsen er sket, med et beløb, der svarer til de årlige pensionsindbetalinger.

Stk. 5. Indkomsten forhøjes alene efter reglerne i stk. 1-4, i det omfang pensionsindbetalingerne inklusive indbetalinger til en pensionsordning omfattet af § 19 C overstiger 20% af den samlede lønindtægt fra den pågældende arbejdsgiver. Til lønindtægten medregnes provision, tantieme eller lignende samt den skattepligtige værdi af naturalydelser mv. Endvidere medregnes arbejdsgiverens pensionsindbetalinger.

Stk. 6. Beløb, der efter stk. 2-5 skal medregnes til den skattepligtige indkomst, forhøjes med et tillæg på 6% for hvert år fra udløbet af det indkomstår, hvori beløbet skal medregnes, og indtil udløbet af det år, hvori skattepligten ophører.

§ 19 C. Hvis det i en pensionsaftale som nævnt i § 19 A er bestemt, at en arbejdstagers årlige pensionsydelse skal

udgøre et bestemt beløb eller en bestemt procentdel af slutlønnen, skal indkomsten forhøjes, såfremt det faste beløb eller procentdelen af slutlønnen, der var fastsat i pensionsaftalen ved udgangen af året 5 år forud for det år, hvori skattepligten ophører, er forhøjet i 5-årsperioden. Indkomsten forhøjes for det indkomstår, hvori det faste beløb eller procentdelen er forhøjet, med et beløb, der svarer til den kapitaliserede værdi af forhøjelsen af pensionstilsagnet. Den kapitaliserede værdi opgøres ved udgangen af det pågældende indkomstår og beregnes ud fra grundlagsrenten i den pensionskasse eller det forsikringsselskab, hvor ordningen er oprettet.

Stk. 2. Ved anvendelsen af reglerne i stk. 1 ses der bort fra forhøjelser af pensionstilsagnet, der er aftalt forud for 5-årsperioden eller følger af kollektive aftaler. Der ses tilsvarende bort fra forhøjelser, der følger af vedtægtsændringer eller ændringer i pensionsregulativer, når ændringen omfatter mere end 10 personer.

Stk. 3. Er en person i løbet af 5-årsperioden blevet optaget i en pensionsordning som nævnt i stk. 1, forhøjes indkomsten for det år, hvori optagelsen er sket, med et beløb, der svarer til den kapitaliserede værdi af pensionstilsagnet.

Stk. 4. Indkomsten forhøjes alene efter reglerne i stk. 1-3, i det omfang pensionstilsagnet i procent af slutlønnen overstiger 2% gange det antal år, en person har været omfattet af pensionsaftalen.

Stk. 5. § 19 B, stk. 6, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 6. Skatteministeren kan fastsætte regler om, at pensionskasser og forsikringsselskaber mv. skal medvirke ved opgørelsen af de beløb, der er nævnt i stk. 1 og 3.

§ 19 D. Hvis en person på noget tidspunkt inden for de seneste 5 år forud for skattepligtsophøret, jf. §§ 19 A-19 C, har været hovedaktionær i et selskab, gælder reglerne i 3. og 4. pkt. for pensionsindbetalinger mv. foretaget af dette selskab. Som hovedaktionær anses i denne forbindelse en person, der alene eller sammen med de i aktieavancebeskatningslovens § 11, stk. 3, nævnte personer eller selskaber mv. ejer mindst 25% af aktierne eller mere end 50% af stemmeværdien i selskabet. Reglerne i §§ 19 A-19 C finder anvendelse for det år, hvori skattepligten ophører, og de 9 forudgående indkomstår (10-årsperioden). Udgangen af året 10 år forud for året, hvori skattepligten ophører, træder i stedet for udgangen af året 5 år forud for det år, hvori skattepligten ophører.

Stk. 2. For personer, der på noget tidspunkt inden for de seneste 5 år forud for skattepligtsophøret har ejet anparter i et anpartsselskab, finder stk. 1 tilsvarende anvendelse.

§ 19 E. Skatteministeren kan helt eller delvis fritage for indkomstskattepligten efter §§ 19 A-19 D, hvis særlige omstændigheder taler derfor.

§ 20. Til den skattepligtige indkomst medregnes:

1. Pension fra en pensionsordning med løbende udbetalinger. Løbende ydelser fra forsikringer, som omfattes af § 5, er dog kun indkomstskattepligtige, såfremt de udbetales til forsikrede selv eller i kraft af en begunstigelsesbestemmelse til forsikredes ægtefælle, fraskilte ægtefælle eller samlever eller dennes livsarvinger under 24 år eller forsikredes livsarvinger, stedbørn eller stedbørns livsarvinger under 24 år.
2. Udbetalinger fra en rateforsikring el-

ler rateopsparing i pensionsøjemed til forsikrede eller kontohaver selv i overensstemmelse med ordningens vilkår om ratevis udbetaling samt udbetaling af rater efter forsikredes eller kontohavers død, såfremt raterne i kraft af en begunstigelsesbestemmelse udbetales til den pågældendes ægtefælle, fraskilte ægtefælle eller samlever eller dennes livsarvinger under 24 år eller den pågældendes livsarvinger, stedbørn eller stedbørns livsarvinger under 24 år.

3. Løbende udbetalinger fra en indeksordning til interessenten selv.
4. Pension fra en pensionsordning med løbende udbetalinger og udbetalinger fra en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed til ejerens fraskilte eller fraseparerede ægtefælle, når ydelserne tilfalder ægtefællen i kraft af udlodning ved skifte af fællesbo, samt pension fra en pensionsordning med løbende udbetalinger, der tilfalder eventuelle begunstigede efter ægtefællens død, jf. § 30, stk. 2.
5. Udbetalinger fra en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed, der er omfattet af § 20 A.

Stk. 2. Rater, der udbetales fra en forsikring, som omfattes af § 9, stk. 1, i overensstemmelse med policens vilkår om ratevis udbetaling, er indkomstskattepligtige, uanset om udbetalingen sker til andre end de i stk. 1, nr. 2, nævnte personer. Det samme gælder løbende ydelser i henhold til en forsikring, der omfattes af § 7.

Stk. 3. Den del af raterne fra en rateforsikring i pensionsøjemed, som måtte hidrøre fra indbetalinger, der forfaldt før begyndelsen af det indkomstår, der ligger til grund for skatteansættelsen for skatteåret 1955-56, skal ikke medregnes til den skattepligtige indkomst, men forsikringen er, i det omfang den hidrører fra de nævnte indbetalinger, indkomstskattepligtig efter § 53.

§ 20 A. I forbindelse med ejerens afholdelse af orlov til børnepasning, jf. lov om børnepasningsorlov, kan arbejdsformidlingen tillade, at en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed ophæves helt eller delvist.

Stk. 2. Arbejdsministeren fastsætter nærmere regler om administration af ordningen, herunder regler for beregningen af størrelsen af det beløb, der kan udbetales efter stk. 1.

§ 21. Er der i et indkomstår af en arbejdstagers arbejdsgivere indbetalt, henholdsvis af en pensionskasse anvendt, større beløb end fastsat i § 16 til kapitalforsikring i pensionsøjemed, opsparing i pensionsøjemed og bidrag som nævnt i § 29 A, stk. 2, for arbejdstageren, skal det overskydende beløb medregnes ved opgørelsen af arbejdstagerens skattepligtige indkomst for det pågældende indkomstår som personlig indkomst. Er arbejdstagerens personlige indkomst efter eventuel forhøjelse efter 1. pkt. negativ, skal en til det negative beløb svarende del af indbetalingerne ligeledes medregnes ved indkomstopgørelsen. Ved opgørelsen af indbetalingerne efter 2. pkt. bortses fra indbetalinger, som skal medregnes ved indkomstopgørelsen efter 1. pkt. Er der for en person indbetalt beløb til kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed, der omfattes af § 19, stk. 3, 1. pkt., anses sådanne beløb ved anvendelsen af 1.-3. pkt. for indbetalt af personens arbejdsgiver.

§ 21 A. Er der i et indkomstår af ejeren foretaget indbetaling til kapitalforsik-

ring og opsparing i pensionsøjemed, henholdsvis af en pensionskasse anvendt bidrag som nævnt i § 29 A, stk. 2, og indbetalingen mv. overstiger ejerens personlige indkomst for det pågældende indkomstår, jf. § 18, stk. 2, 3. pkt., betragtes det ikke som en afgiftspligtig udbetaling, hvis det overskydende beløb tilbagebetales eller overføres til en anden ordning omfattet af kapitel 1, i hvilket tilfælde indbetalingen har virkning for det indkomstår, hvor der er foretaget indbetaling på kapitalforsikringen mv. Ved beregningen af det overskydende beløb ses der bort fra personlig indkomst, der ikke er skattepligtig til Danmark, eller hvortil beskatningsretten efter bestemmelserne i en dobbeltbeskatningsoverenskomst tilfalder en fremmed stat, Færøerne eller Grønland. 1. og 2. pkt. finder tilsvarende anvendelse, hvis indbetalinger mv., som skal medregnes ved indkomstopgørelsen efter § 21, 2. pkt., med arbejdsgiverens samtykke udbetales til den pågældende. Er der foretaget indbetaling mv. til flere ordninger, kan der fra den enkelte ordning dog højst tilbagebetales, udbetales eller overføres et beløb svarende til indbetalingen mv. i det pågældende indkomstår til ordningen.

Stk. 2. Indbetalinger mv., der i et indkomstår overstiger beløbsgrænsen i § 16, stk. 1, kan tilbagebetales eller overføres til en anden ordning omfattet af kapitel 1, i hvilket tilfælde indbetalingen har virkning for det indkomstår, hvor der er foretaget indbetaling på kapitalforsikringen mv.

Stk. 3. Er der foretaget indbetaling mv. som nævnt i stk. 1 eller 2, kan der ved ophævelse af ordningen tilbagebetales et beløb svarende til indbetalingen mv. med påløbne renter i det pågældende indkomstår. De påløbne renter, der tilbagebetales afgiftsfrit, kan højst udgøre 500 kr.

Stk. 4. Tilbagebetaling efter stk. 2 sker på begæring af ejeren af ordningen.

Stk. 5. Skatteministeren fastsætter nærmere regler om tilbagebetaling og udbetaling efter stk. 1-3.

§ 21 B. Beløb, der er indbetalt til en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed, og som ikke kan fratrækkes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, jf. § 18, stk. 2, 5. pkt., eller som skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, jf. § 19, stk. 1, 3. pkt., kan tilbagebetales, uden at dette betragtes som en afgiftspligtig udbetaling. Tilbagebetaling sker efter anmodning fra ejeren af ordningen. Hvis der er sket afgiftsberigtigelse af det pågældende beløb inden anmodningen om tilbagebetaling, kan afgiften søges tilbagebetalt hos de statslige told- og skattemyndigheder. Ejeren af ordningen kan endvidere vælge at overføre beløbet til en anden ordning omfattet af kapitel 1 med virkning for det indkomstår, hvor beløbet ikke har kunnet fratrækkes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, jf. § 18, stk. 2, 5. pkt., eller hvor beløbet har skullet medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, jf. § 19, stk. 1, 3. pkt.

Stk. 2. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om indberetningspligt for pensionsinstitutter vedrørende det indbetalte beløb samt om tilbagebetaling og udbetaling efter stk. 1.

§ 22. I tilfælde af, at ejeren af en eller flere pensionsordninger omfattet af § 15 A i alt har indbetalt et beløb, der overstiger det beløb, som ifølge § 15 A, stk. 6, må indbetales, betragtes en tilbagebetaling af det overskydende beløb ikke som

en afgiftspligtig udbetaling efter § 29, stk. 1.

Stk. 2. Skatteministeren fastsætter nærmere regler for tilbagebetalingen.

§ 22 A. Præmier og bidrag til en ordning omfattet af § 15 B, som ikke kan fratrækkes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, jf. § 18, stk. 8, eller som skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, jf. § 19, stk. 1, 5. pkt., kan tilbagebetales, uden at dette betragtes som en afgiftspligtig udbetaling. Tilbagebetaling sker efter anmodning fra ejeren af ordningen. Hvis der er sket afgiftsberigtigelse af det pågældende beløb inden anmodningen om tilbagebetaling, kan afgiften søges tilbagebetalt hos de statslige told- og skattemyndigheder. Ejeren af ordningen kan endvidere vælge at overføre beløbet til en anden ordning omfattet af kapitel 1 med virkning for det indkomstår, hvor beløbet ikke har kunnet fratrækkes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, eller hvor beløbet har skullet medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

Stk. 2. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om indberetningspligt for pensionsinstitutter vedrørende det indbetalte beløb samt om tilbagebetaling og udbetaling efter stk. 1.

§ 22 B. Er der indgået en aftale om en pensionsordning, og den forsikrede eller kontohaveren træder tilbage fra denne aftale i medfør af lov om visse forbrugeraftaler § 17 eller lov om forsikringsaftaler § 34 i, betragtes en tilbagebetaling af det modtagne beløb ikke som en afgiftspligtig udbetaling, ligesom der ikke er fradragsret eller bortseelsesret for bidragene eller præmierne til pensionsordningen.

Stk. 2. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om indberetningspligt for pensionsinstitutter vedrørende det indbetalte beløb og det tilbagebetalte beløb efter stk. 1.

§ 23. Ved opgørelsen af en arbejdsgivers skattepligtige indkomst sidestilles beløb, som af den pågældende indbetales til en af kapitel 1 omfattet ordning for en arbejdstager, der er ansat hos den pågældende, med beløb, der er udbetalt til arbejdstageren selv. Ved opgørelsen af arbejdsgiverens skattepligtige indkomst sidestilles endvidere beløb, som af den pågældende indbetales til en af kapitel 1 omfattet ordning for en arbejdstagers ægtefælle eller samlever i de i § 19, stk. 3, 1. pkt., omhandlede tilfælde, med beløb, der er udbetalt til arbejdstageren selv. Hvor betingelserne for at behandle beløbet som en udgift vedrørende arbejdsgiverens erhvervsvirksomhed herefter er til stede, er beløbet, uanset om det udgør løbende bidrag eller engangsbidrag, fradragsberettiget ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for det indkomstår, udgiften vedrører. Det samme gælder beløb, der indbetales til en tidligere ansat arbejdstagers pensionsordning, der er omfattet af kapitel 1, og beløb, der efter en arbejdstagers død indbetales til sikring af ægtefælle- eller samleverpension, samleverpension eller børnepension efter § 2, nr. 4.

§ 24. Ved opgørelsen af en arbejdsgivers skattepligtige indkomst medregnes beløb, der måtte tilfalde ham i medfør af et forbehold som nævnt i § 17, når arbejdsgiveren ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst har fradraget sine indbetalinger til ordningen.

Kapitel 3
Afgift

Kapitalforsikring og opsparing i pensionsøjemed

§ 25. Af kapitalforsikring i pensionsøjemed og opsparing i pensionsøjemed svares en afgift på 40%.

1. ved udbetaling til ejeren efter det fyldte 60. år og ved udbetaling ved den lavere pensionsalder, der måtte være godkendt af Ligningsrådet, men inden det fyldte 70. år eller første policedag herefter, jf. dog § 26, stk. 1,
2. ved udbetaling til ejeren på grund af varigt nedsat arbejdsevne, der er indtruffet efter oprettelsen af kapitalforsikringen eller opsparingen i pensionsøjemed, og som efter lov om social pension berettiger ejeren til at oppebære førtidspension, eller som indebærer, at ejeren er tilkendt højeste eller mellemste førtidspension efter de før den 1. januar 2003 gældende regler herom i lov om social pension, eller som berettiger ejeren til at få forsikringssummen udbetalt i medfør af policens bestemmelser om udbetaling ved invaliditet,
3. ved udbetaling til ejeren på grund af varigt nedsat funktionsevne, der er indtruffet før oprettelsen af kapitalforsikringen eller opsparingen i pensionsøjemed, hvis ejeren på tidspunktet for oprettelsen af kapitalforsikringen eller opsparingen i pensionsøjemed modtog invaliditetsydelse i henhold til § 6, stk. 4, i lov nr. 285 af 25. april 2001 om ændring af lov om social pension og andre love. (Førtidspensionsreform),
4. ved udbetaling til ejeren, når der hos denne efter oprettelsen af kapitalforsikringen eller opsparingen i pensionsøjemed er indtrådt en livstruende sygdom,
5. ved udbetaling af invalidesum som nævnt i § 10, stk. 2, og § 12, stk. 2,
6. ved udbetaling efter ejerens død,
7. ved ejerens fyldte 70. år eller første policedag herefter eller
8. ved udbetaling til en fraseparered eller fraskilt ægtefælle eller eventuelle begunstigede efter dennes død, når kapitalforsikringen eller opsparingen i pensionsøjemed er udloddet til ægtefællen efter § 30, stk. 2, jf. § 30, stk. 3, nr. 1 eller 2, og udbetales i overensstemmelse med udbetalingsvilkårene.

Stk. 2. Skatteministeren fastsætter nærmere regler om sygdom som nævnt i stk. 1, nr. 4.

§ 26. Ved udbetaling til ejeren efter det fyldte 60. år kan ejeren kræve, at afgiften i stedet beregnes efter § 28.

Stk. 2. Afgiftsberegning efter § 25, stk. 1, nr. 1, hvor Ligningsrådet har godkendt en lavere pensionsalder end det fyldte 60. år, og hvor afgiftsberegningen sker før det fyldte 60. år, kan kun finde sted én gang. Ved efterfølgende udbetaling af kapitalforsikring og opsparing i pensionsøjemed og dele deraf inden ejerens fyldte 60. år skal der beregnes afgift efter § 28, medmindre én af betingelserne i § 25, stk. 1, nr. 2-8, er opfyldt.

Stk. 3. Afgiftsberegning efter § 25, stk. 1, nr. 2, 3 eller 4, kan kun finde sted én gang. Ved efterfølgende udbetaling af kapitalforsikring og opsparing i pensionsøjemed skal der beregnes afgift efter § 28, medmindre én af betingelserne i § 25, stk. 1, er opfyldt. Betingelserne i § 25, stk. 1, nr. 2, 3 eller 4, anses i denne henseende kun for opfyldt, hvis der er tale om en anden sygdom, forværring af en varig nedsættelse af funktionsevnen

eller varig nedsættelse af funktionsevnen af anden årsag end den, der gav anledning til afgiftsberigtigelse af kapitalforsikring og opsparing i pensionsøjemed efter 1. pkt., eller hvis betingelserne for udbetaling af den pågældende kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed ikke tidligere har været opfyldt. Dette gælder, hvad enten afgiftsberigtigelsen er sket efter § 25, stk. 1, nr. 2, 3 eller 4.

§ 26 A. Hvis policen eller kontoen er oprettet før 1. januar 1980, svares afgiften efter § 25 (40 pct) af den del af udbetalingen mv., der hidrører fra indbetalinger, der forfaldt efter 31. december 1979 og vedrører tiden efter denne dag, medens afgiften af den øvrige del af udbetalingen, dvs. den samlede værdi af policen eller kontoen pr. 31. december 1979, udgør 25%, jf. dog § 27, stk. 1, nr. 2-5. Som indbetaling til en kapitalforsikring i pensionsøjemed betragtes også forøgelse af præmiereserve efter 31. december 1979 samt bonus, der vedrører tiden efter 31. december 1979. Som indbetaling til en opsparing i pensionsøjemed betragtes også renter, der forfalder efter 31. december 1979 og vedrører tiden efter denne dato, udbytter, der forfalder efter 31. december 1979, fortjeneste, der indvindes efter 31. december 1979 ved indfrielse eller salg af værdipapirer, salg af tegningsrettigheder, udlodning af likvidationsprovenu el. lign., samt kursstigning på værdipapirer efter 31. december 1979. Bestemmelserne i 2. og 3. pkt. medfører ikke, at der skal betales afgift af tilvækst efter den 31. december 1979 til beløb, som hidrører fra en arbejdstagers egne indbetalinger før 1. januar 1972.

Stk. 2. Det beløb, hvoraf der skal betales 40% i afgift efter stk. 1, opgøres som forskellen mellem udbetalingen og policens eller kontoens værdi pr. 31. december 1979. For kapitalforsikring i pensionsøjemed henregnes til den nævnte værdi præmiereserven pr. 31. december 1979 samt bonus vedrørende tiden til og med 31. december 1979. For opsparing i pensionsøjemed henregnes til værdien pr. 31. december 1979 indbetalinger og renter vedrørende tiden før 1. januar 1980 samt kursværdien af værdipapirer pr. 31. december 1979. Ved opgørelsen medregnes obligationer dog mindst til kurs 75.

Stk. 3. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om opgørelsen af de beløb, der er nævnt i stk. 1 og 2.

§ 27. For en police eller konto, der omfattes af §§ 11 eller 13, gælder følgende særlige regler for den i § 26 A, stk. 1, nævnte del af udbetalingen, der ikke hidrører fra indbetalinger mv. efter 31. december 1979:

1. Ved anvendelsen af § 25, stk. 1, nr. 7, træder arbejdsforholdets ophør efter det fyldte 70. år i stedet for arbejdstagerens fyldte 70. år eller første policedag herefter.
2. Hvis ordningen er oprettet før 1. januar 1958, skal der kun svares afgift af den del af udbetalingen, der hidrører fra forøgelse af indbetalingerne som nævnt i §§ 11, stk. 2, og 13, stk. 2, i tiden 1. januar 1972-31. december 1979. Afgiften udgør 25%.
3. En police eller konto som nævnt i nr. 2 kan af en arbejdstager, der har fratrådt sin stilling hos den pågældende arbejdsgiver før det fyldte 60. år, inden 3 måneder efter fratrædelsen forlanges afgiftsberigtiget efter § 25 sammenholdt med § 27, stk. 1, nr. 2.
4. Hvis ordningen er oprettet i tiden 1. januar 1958-31. december 1971, svares afgiften med 25%. Ved beregnin-

gen af 25%-afgiften skal der bortses fra den del af udbetalingen mv., der hidrører fra arbejdstagerens egne indbetalinger før 1. januar 1972, herunder beløb, der efter de tidligere regler i afgiftsmæssig henseende er sidestillet med arbejdstagerens egne indbetalinger.

5. Ved udbetaling fra en police eller konto som nævnt i nr. 4 til en kvindelig arbejdstager ved arbejdsforholdets ophør på grund af indgåelse af ægteskab svares afgift efter § 25 sammenholdt med § 27, stk. 1, nr. 4.

Stk. 2. Ved beregning af afgift efter § 25 for en ordning, der er oprettet efter lovens ikrafttræden, og hvortil der efter § 41 er overført beløb fra en police eller konto som nævnt i stk. 1, nr. 4, anvendes reglerne i stk. 1, nr. 4, på den del af udbetalingen, der hidrører fra det overførte beløb.

§ 28. Ved udbetaling fra en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed i tilfælde, der ikke omfattes af § 20, stk. 1, nr. 5, eller §§ 25 og 27, svares en afgift på 60% af det udbetalte beløb.

Pensionsordninger med løbende udbetalinger, rateforsikringer i pensionsøjemed, rateopsparinger i pensionsøjemed og indeksordninger

§ 29. Ved udbetalinger, der ikke omfattes af § 20 eller §§ 29 A-C, fra en pensionsordning med løbende udbetalinger eller fra en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed svares en afgift på 60% af det udbetalte beløb. Ved udbetaling efter den tidligere ejers død udgør afgiften dog 40% af det udbetalte beløb. Ved udbetalinger, der ikke omfattes af § 20, fra en indeksordning, herunder udbetalinger af indestående på en indeksordning, der er ophævet som følge af ejerens død, svares en afgift på 40% af det udbetalte beløb.

Stk. 2. Hvis retten til udbetalinger fra en pensionskasse mv., der omfattes af § 2, nr. 4, eller § 6, fra en forsikring, der omfattes af § 5, eller fra en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed tilfalder en person, der ikke er indkomstskattepligtig af udbetalingerne i henhold til § 20, stk. 1, nr. 1, 2 og 4, eller hvis sådan ret bevares af en person, efter at den pågældendes indkomstskattepligt efter § 20 er bortfaldet, svares en afgift på 40% af det beløb, som på tidspunktet for rettens erhvervelse eller indkomstskattepligtens ophør kunne være udbetalt til den pågældende ved ordningens ophævelse, eventuelt af kapitalværdien af fripolice eller lignende.

Stk. 3. Ved tilbagekøb af en forsikring, der er omfattet af § 2, nr. 4, eller § 7, eller ved konvertering af en pensionsordning i en pensionskasse, der er omfattet af § 2, nr. 4, eller § 7, til en engangsudbetaling betales en afgift på 40% af det udbetalte beløb, såfremt de løbende ydelser, der i henhold til pensionsaftalen ville tilkomme forsikringens ejer eller medlemmet af pensionskassen på udbetalingstidspunktet, ikke kan overstige et grundbeløb på 5.300 kr. årligt, jf. dog stk. 4. Grundbeløbet reguleres efter personskattelovens § 20. Bestemmelsen i 1. pkt. finder kun anvendelse for pensionsordninger, der er oprettet som led i et ansættelsesforhold.

Stk. 4. Reglerne i stk. 3 finder kun anvendelse ved udbetalinger, der sker efter den forsikredes eller medlemmets fyldte 60. år, medmindre lavere aldersgrænse er godkendt af Ligningsrådet, samt ved udbetalinger, der sker efter, at den forsikrede eller medlemmet er tildelt invalidepension.

§ 29 A. Ved udbetalingen af supplerende engangsydelser fra en pensionskasse, der er omfattet af § 2, nr. 4, eller § 7, svares en afgift på 40% af de udbetalte beløb. Bestemmelsen i 1. pkt. finder kun anvendelse ved udbetalinger, der sker efter medlemmets fyldte 60. år, medmindre lavere aldersgrænse er godkendt af Ligningsrådet, samt ved udbetalinger, der sker, efter at medlemmet er tildelt invalidepension, eller efter, at der er indtrådt en livstruende sygdom hos medlemmet.

Stk. 2. Den del af det årlige bidrag for et medlem, som anvendes til finansiering af engangsydelser som nævnt i stk. 1, skal medregnes under den i § 16, stk. 1, nævnte beløbsgrænse.

Stk. 3. Skatteministeren fastsætter nærmere regler om sygdom som nævnt i stk. 1, 2. pkt.

§ 29 B. For udbetalinger af følgende engangsbeløb udgør afgiften 40%:

1) Kapitaliserede engangsbeløb, der udbetales efter § 9, stk. 1, 2. pkt., §§ 11, 11 a, 12 og 13 i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension,
2) engangsbeløb, der udbetales efter § 14 b, stk. 1, § 14 e, stk. 1, § 17 c, stk. 5, 1. pkt., § 17 i, stk. 1 og 3, og § 17 j, stk. 1, i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension eller fra særskilte SP-konti i et pensionsinstitut, jf. § 17 n i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension, bortset fra engangsbeløb, der træder i stedet for rateudbetalinger, hvor kontohaveren først henvender sig efter at være fyldt 80 år,
3) engangsbeløb, der udbetales efter § 17 d, stk. 1, i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension, såfremt udbetalingen ikke overstiger 1.100 kr., og
4) engangsbeløb, der udbetales efter § 33 c, stk. 4, § 33 d, stk. 2, og § 33 e, stk. 2, i lov om social pension.

§ 29 C. Ved udbetaling af invalidesum som nævnt i § 8, stk. 2, og § 11 A, stk. 4, svares en afgift på 40% af det udbetalte beløb.

Fælles bestemmelser om afgift

§ 30. Ved overdragelse eller anden overførsel til eje eller pant samt ved andre dispositioner mv., der medfører, at en pensionsordning med løbende udbetalinger, en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed eller en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed ikke længere opfylder betingelserne i kapitel 1, svares en afgift på 60% af det beløb, som på tidspunktet for dispositionen mv. kunne være udbetalt ved ordningens ophævelse, eventuelt af kapitalværdien af fripolice eller lignende. Samme afgift svares ved ændring af udbetalingsvilkårene for en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed efter det aftalte tidspunkt for første udbetaling. Foretages dispositionen mv. efter den tidligere ejers død, udgør afgiften dog 40% af det afgiftspligtige beløb. Af dispositioner mv. som nævnt i 1. pkt. over en indeksordning svares en afgift på 40% af det beløb, som på tidspunktet for dispositionen mv. kunne være udbetalt ved ordningens ophævelse.

Stk. 2. Reglerne i stk. 1 anvendes ikke på udlodning til ægtefælle ved skifte af fællesbo eller ved bosondring. Efter udlodningen bliver ægtefællen selvstændigt afgiftspligtig af den udloddede del.

Stk. 3. For den efter stk. 2 udloddede del betragtes det ikke som en afgiftspligtig disposition, hvis ægtefællen foretager følgende dispositioner:

1) Indsætter begunstigede efter reglerne i denne lov.
2) Indtræder som ejer af den udloddende del i relation til §§ 18 og 19, så-

ledes at ægtefællens indbetalinger kan fradrages og ægtefællens arbejdsgivers indbetalinger ikke skal medregnes ved opgørelsen af ægtefællens skattepligtige indkomst.

3) Indtræder ved udlodningen som forsikret og ejer eller kontohaver i relation til den udloddede del.

Stk. 4. Ved dispositioner omfattet af stk. 3, nr. 2 og 3, betragtes den udloddede del som oprindelig oprettet af ægtefællen. Såfremt ægtefællen indtræder som ejer i relation til § 18, skal ægtefællen foretage indbetalinger, der forholdsmæssigt svarer til de hidtidige indbetalinger på den udloddede del. Ægtefællen indtræder da i den aftalte indbetalingsperiode og den 10-årige fradragsperiode efter § 18, stk. 4. Ægtefællen har kun fradragsret efter reglerne i § 18 for egne indbetalinger. Den tidligere ejer-ægtefælles fradragsret efter § 18 påvirkes ikke af udlodningen.

Stk. 5. Reglerne i stk. 1 anvendes ikke ved overgang af en overlevelsesrente til en fraskilt ægtefælles fri rådighed efter reglerne i lov om bevarelse af enkepensionsret ved separation og skilsmisse.

Stk. 6. Reglerne i stk. 1 anvendes ikke ved salg af værdipapirer eller tegningsrettigheder, der henhører under en rateopsparing i pensionsøjemed eller en opsparing i pensionsøjemed, hvis det indvundne beløb anbringes i overensstemmelse med § 11 A, stk. 1, nr. 3, og § 12, stk. 1, nr. 1.

Stk. 7. Såfremt dispositionen eller overførslen kun vedrører en del af ordningen, og der inden udløbet af fristen for afgiftens indbetaling, jf. § 38, stk. 1, oprettes selvstændig police eller konto for den resterende del, skal afgiften kun beregnes af det beløb, dispositionen mv. vedrører.

Stk. 8. Den afgiftspligtige, jf. § 38, stk. 1, skal sørge for, at forsikringsselskabet, banken eller sparekassen mv. får underretning om dispositionen mv. inden 1 måned.

Stk. 9. En beslutning truffet af Finanstilsynet eller en tilsvarende tilsynsmyndighed i et land inden for Den Eupæiske Union eller et andet land, som har gennemført Rådets 3. skadesforsikringsdirektiv og 3. livsforsikringsdirektiv, om at tage et livsforsikringsselskabs forsikringsbetand eller en pensionskasses bestand af pensionstilsagn under administration anses ikke for at være en disposition mv., der medfører, at en pensionsordning med løbende udbetalinger, en rateforsikring eller en kapitalforsikring ikke længere opfylder betingelserne i kapitel 1.

§ 30 A. Ved puljeindlån kan der uden afgift eller indkomstskat for ejeren af ordningen foretages overførsel fra indlånskontoen til pengeinstituttet af beløb, der modsvarer et i puljen konstateret negativt afkast. Som puljeindlån anses indlån, hvor renten tilskrives på grundlag af afkastet af værdipapirer, som er udskilt fra øvrige værdipapirer tilhørende det pågældende pengeinstitut.

§ 31. Reglerne i § 30 anvendes også på ændringer i en pensionsordning, police eller konto, der omfattes af § 7, § 9, § 11 eller § 13, medmindre ændringen kan forenes med lovens almindelige betingelser for en ordning af den pågældende art.

§ 32. Der svares afgift, selv om ejeren af ordningen ikke har været skattepligtig her i landet i den periode, hvor indbetalingerne til ordningen har fundet sted.

Stk. 2. Hvis ordningen er oprettet før

lovens ikrafttræden og ejeren ikke har været fuldt skattepligtig på noget tidspunkt under ordningens bestående, skal der dog ikke svares afgift, i det omfang udbetalingen eller ordningens værdi hidrører fra indbetalinger, der forfaldt før lovens ikrafttræden.

§ 33. Der svares ikke afgift af beløb, som udbetales til en arbejdsgiver i henhold til et forbehold som nævnt i § 17, stk. 1, eller, for så vidt angår ordninger, der ved lovens ikrafttræden omfattes af § 3 i lov om beskatningen af renteforsikringer mv., i henhold til et forbehold, som er foreneligt med reglerne i nævnte lov.

§ 33 A. Hvis ordningen er oprettet før den 1. januar 1972, beregnes afgiften på 60% efter § 28, § 29, stk. 1, 1. pkt., eller § 30, stk. 1, 1. og 2. pkt., af den del af udbetalingen eller værdien, der hidrører fra indbetalinger, der forfaldt efter den 31. december 1971. For resten af udbetalingen eller værdien gælder § 34.

Stk. 2. Hvis ordningen er oprettet før den 1. januar 1980, beregnes afgiften på 40% efter § 29, stk. 1, 2. og 3. pkt., § 29, stk. 2 og 3, § 29 A, § 29 C eller § 30, stk. 1, 3. og 4. pkt., af den del af udbetalingen eller værdien, der hidrører fra indbetalinger og rentetilskrivninger mv., der forfaldt efter den 31. december 1979 og vedrører tiden efter denne dato. Afgiften af den del af udbetalingen eller værdien, der hidrører fra indbetalinger, der forfaldt i tiden fra den 1. januar 1972 til og med den 31. december 1979, udgør 35%. For resten af udbetalingen eller værdien gælder § 34.

Stk. 3. Ved opgørelsen efter stk. 1 eller 2 finder § 26 A, stk. 1, 2. og 3. pkt., og stk. 2 og 3, tilsvarende anvendelse. Ved kapitalforsikring i pensionsøjemed bortses dog ved anvendelsen af § 26 A, stk. 1, 2. pkt., fra forøgelse af præmiereserve mv. vedrørende en arbejdstagers egne indbetalinger før den 1. januar 1972. Ved pensionsordninger med løbende udbetalinger og ved rateforsikringer i pensionsøjemed bortses fra forøgelse af præmiereserve mv. vedrørende de i § 34, stk. 2, nævnte indbetalinger. For ordninger i pensionskasser kan ordningens værdi pr. 31. december 1979 ansættes til værdien af den udtrædelsesgodtgørelse, som medlemmet efter pensionskassens vedtægter ville have haft krav på ved udtræden pr. 31. december 1979.

Stk. 4. Ved afgiftsberegning efter § 28, § 29, stk. 1, 1. eller 2. pkt., § 29, stk. 2 eller 3, § 29 A, § 29 C eller § 30, stk. 1, 1., 2. eller 3. pkt., for en pensionsordning, hvortil der efter § 41 er overført beløb fra en anden pensionsordning som nævnt i stk. 1, 2 eller 3, anvendes reglerne i henholdsvis stk. 1, 2 eller 3 på den del af udbetalingen eller det afgiftspligtige beløb, der hidrører fra det overførte beløb.

§ 34. Indtræder der afgiftspligt efter §§ 28, 29, 29 A, 29 C, 30 og 31 for en ordning, der er oprettet før 1. januar 1972, svares afgiften af den i § 33 A, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2, 3. pkt., nævnte del af udbetalingen mv., som hidrører fra indbetalinger, der forfaldt før 1. januar 1972, efter reglerne i stk. 2-5. Vedrører udbetalingen eller dispositionen mv. kun en del af ordningen, anses denne del fortrinsvis at hidrøre fra senere bidrag eller præmier.

Stk. 2. Ved pensionsordninger med løbende udbetalinger og ved rateforsikringer i pensionsøjemed skal der bortses fra den del af udbetalingen eller værdien, der hidrører fra indbetalinger, som forfaldt før begyndelsen af det indkomstår, der ligger til grund for skatte-

ansættelsen for skatteåret 1955-56. Af den øvrige del af udbetalingen eller værdien hidrørende fra bidrag og præmier, som forfaldt før 1. januar 1972, svares afgiften med 25%.

Stk. 3. Ved kapitalforsikring i pensionsøjemed skal der bortses fra den del af udbetalingen eller værdien, der hidrører fra arbejdstagerens egne bidrag og præmier, som forfaldt før 1. januar 1972, herunder beløb, der i medfør af de hidtidige regler i afgiftsmæssig henseende er sidestillet med arbejdstagerens egne indbetalinger. Af den øvrige del af udbetalingen eller værdien hidrørende fra bidrag og præmier, som forfaldt før 1. januar 1972, svares afgiften med 25%.

Stk. 4. Af opsparing i pensionsøjemed svares afgiften med 60% af udbetalingen eller værdien. Har arbejdstagerens egne indbetalinger i et eller flere år før lovens ikrafttræden oversteget 350 kr., foretages dog i det beløb, hvoraf afgiften svares, et fradrag, som udgør summen af de beløb, hvormed arbejdstagerens årlige bidrag har oversteget 350 kr.

Stk. 5. Af indeksordninger svares afgiften med 25% af den del af udbetalingen eller værdien, der hidrører fra bidrag og præmier, som forfaldt før 1. januar 1972.

Stk. 6. Ved afgiftsberegning efter §§ 28, 29, 29 A, 29 C, 30 eller 31 for en pensionsordning, hvortil der efter § 41 er overført beløb fra en anden pensionsordning som nævnt i stk. 1, 2, 3 eller 4, anvendes reglerne i henholdsvis stk. 1, 2, 3 eller 4 på den del af udbetalingen eller det afgiftspligtige beløb, der hidrører fra det overførte beløb.

§ 35. Er der indtrådt afgiftspligt efter §§ 29-31 for hele den pågældende ordning, og har der været foretaget kapitalindskud eller præmie- eller bidragsbetaling med afskrivning over en årrække som omhandlet i § 18, stk. 3-5, fragår i det afgiftspligtige beløb den del af indskuddet eller præmierne mv., for hvilke fradragsretten bortfalder efter § 18, stk. 7, 2. pkt.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 anvendes også på tidligere foretagne kapitalindskud med afskrivning over en årrække som omhandlet i § 64, idet de uafskrevne kapitalindskud fragår i det beløb, hvoraf afgiften efter § 34, stk. 2, beregnes med 25%.

§ 36. Forinden afgiftsberegningen afrundes det afgiftspligtige beløb nedad til det nærmeste kronebeløb, der kan deles med 100. Er beløbet mindre end 100 kr., svares ingen afgift.

§ 37. Når der er indtrådt afgiftspligt, anses ordningen ikke længere for omfattet af kapitel 1. Hvor afgiftspligten efter § 26, stk. 1, 2 eller 3, § 28, § 29 eller § 30, stk. 7, kun omfatter en del af ordningens værdi, gælder dette dog kun for den hertil svarende del af ordningen.

§ 38. Når afgiftspligt indtræder som følge af en udbetaling, påhviler pligten den eller dem, der efter pensionsordningen eller forsikringen er berettiget til udbetalingen. Når afgiftspligt indtræder i andre tilfælde, påhviler afgiftspligten den eller dem, der ville være berettiget til udbetalingen, hvis ordningen var blevet ophævet på dette tidspunkt. Det pågældende forsikringsselskab eller den pågældende myndighed, pensionskasse, bank, sparekasse eller anden institution skal tilbageholde afgiften og indbetale den til statskassen inden 3 hverdage (bankdage) efter, at forsikringsselskabet mv. har udbetalt den afgiftspligtige ydelse. Hvor afgiftspligten ikke indtræder som følge af

en udbetaling, skal det pågældende forsikringsselskab eller den pågældende myndighed, pensionskasse, bank, sparekasse eller anden institution tilbageholde afgiften og indbetale den til statskassen inden 1 måned efter, at forsikringsselskabet mv. har fået kendskab til afgiftspligten. Der skal gives den afgiftspligtige underretning om indbetalingen.

Stk. 2. Skatteministeren fastsætter de nærmere regler for indbetalingen af afgiften, herunder forskrifter for, hvilke oplysninger der skal meddeles den centrale told- og skatteforvaltning til brug ved opgørelsen af afgiftsgrundlaget, samt den form, i hvilken disse oplysninger skal gives.

Stk. 3. Hvis indbetaling ikke finder sted inden udløbet af den frist, der er nævnt i stk. 1, skal den tilbageholdelsespligtige betale en månedlig rente med den rentesats, der fastsættes efter § 7, stk. 2, i lov om opkrævning af skatter og afgifter mv., med tillæg af 0,8 procentpoint pr. påbegyndt måned fra tidspunktet for seneste rettidige indbetaling.

Stk. 4. Det forsikringsselskab mv., som undlader at opfylde sin pligt til at tilbageholde afgiften, eller som tilbageholder denne med for lavt beløb, er umiddelbart ansvarligt over for statskassen for betaling af manglende beløb, medmindre forsikringsselskabet mv. godtgør, at det ikke har udvist forsømmelighed ved iagttagelse af bestemmelserne i denne lov. Forsikringsselskabet mv. hæfter over for statskassen for betaling af tilbageholdte beløb. Beløbene kan inddrives ved udpantning efter lovgivningens almindelige regler om udpantning for skyldige skatter.

Stk. 5. For lidt erlagte afgiftsbeløb kan inddrives hos den afgiftspligtige efter lovgivningens almindelige regler om inddrivelse af skyldige skatter.

Stk. 6. Lovgivningens regler om straf for urigtig selvangivelse mv. anvendes tilsvarende på oplysninger, der afgives til brug for afgiftsberegningen, herunder oplysninger afgivet til forsikringsselskaber, pengeinstitutter mv.

§ 39. De statslige told- og skattemyndigheder fører tilsyn med afgiftsberegningen efter § 38.

Stk. 2. En afgiftsberegning efter § 38 kan senest 3 måneder fra modtagelsen af afgørelsen påklages til de statslige told- og skattemyndigheder.

Stk. 3. Landsskatteretten påkender klager over de statslige told- og skattemyndigheders afgørelser i 1. instans efter stk. 1 og 2. Reglerne i skattestyrelsesloven kapitel 3 og 3 A finder anvendelse.

Stk. 4. Hvis en klage medfører tilbagebetaling af afgift, ydes der en skattefri rentegodtgørelse svarende til renten i henhold til § 7, stk. 2, i lov om opkrævning af skatter og afgifter mv. med tillæg af 0,4 procentpoint pr. påbegyndt måned fra betalingstidspunktet.

§ 40. Af afgiften tilfalder en tredjedel den kommune, der efter lov om kommunal indkomstskat var den afgiftspligtiges skattekommune for det kalenderår, hvori afgiftspligten indtrådte. Hvis den afgiftspligtige er et dødsbo, tilfalder nævnte tredjedel den kommune, der var afdødes skattekommune for det kalenderår, hvori dødsfaldet er indtruffet. Er efter foranstående bestemmelser ingen kommune berettiget til andelen i afgiften, tilfalder afgiften fuldt ud statskassen. Den kommunale andel af afgiften afregnes efter reglerne i lov om kommunal indkomstskat.

Stk. 2. Ved tilbagebetaling eller nedsættelse af afgiften eller ved delvis uerholdelighed fordeles reduktionen for-

holdsmæssigt mellem statskassen og kommunen.

§ 40 A. Indtræder der afgiftspligt efter §§ 25-29, § 29 A, § 29 B, § 29 C eller § 30, stk. 1, og er den afgiftspligtige fuldt skattepligtig til Færøerne på det tidspunkt, hvor afgiftspligten indtræder, skal afgiften fordeles mellem Danmark og Færøerne efter reglerne i stk. 2 eller 3. Er den afgiftspligtige både fuldt skattepligtig til Danmark og Færøerne på tidspunktet for afgiftspligtens indtræden, skal der dog kun ske fordeling efter stk. 2, hvis personen er hjemmehørende i Færøerne efter bestemmelserne i dobbeltbeskatningsoverenskomsten mellem Danmark og Færøerne. Det afgiftsbeløb, der fordeles til Færøerne efter stk. 2 eller stk. 3, tilfalder Færøernes landskasse.

Stk. 2. Den samlede afgift fordeles i forhold til den eller de perioder, hvor den afgiftspligtige har været fuldt skattepligtig til henholdsvis Danmark og Færøerne. Har den afgiftspligtige i en periode været fuldt skattepligtig til både Danmark og Færøerne, skal denne periode ved den samlede afgifts fordeling tillægges den del af riget, hvor den afgiftspligtige var hjemmehørende efter bestemmelserne i den mellem Danmark og Færøerne indgåede dobbeltbeskatningsoverenskomst. Har den afgiftspligtige i en periode hverken været fuldt skattepligtig til Danmark eller Færøerne, skal denne periode ved den samlede afgifts fordeling tillægges Danmark.

Stk. 3. Skatteministeren fastsætter regler om administrationen af ordningen.

Overførsel

§ 41. Overførsel af en hel ordning eller en delvis overførsel af en forsikring eller en pensionsaftale eller lignende, der ikke var i kraft ved udgangen af 1982, jf. § 7 i pensionsafkastbeskatningsloven, eller en opsparingsordning, der ikke er omfattet af ovennævnte lovs § 7, stk. 7, til en anden bestående eller nyoprettet ordning for samme person eller en ægtefælle efter udlodning til denne i medfør af § 30, stk. 2, behandles ikke som ud- og indbetaling, hvis overførslen sker:

1. mellem pensionsordninger med løbende udbetalinger,
2. fra en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed til en pensionsordning med løbende udbetalinger, jf. dog stk. 8,
3. fra en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed til en anden rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed, som er oprettet efter lovens ikrafttræden, jf. dog stk. 8, medmindre overførslen sker efter det tidspunkt, der i nogen af ordningerne er aftalt som tidspunktet for første udbetaling, jf. § 30, stk. 1, 2. pkt., eller kun én af pensionsordningerne omfattes af § 15 A,
4. fra en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed til en pensionsordning med løbende udbetalinger,
5. fra en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed til en anden kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed, som er oprettet efter lovens ikrafttræden,
6. fra en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed til en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed, såfremt overførsel finder sted inden det fyldte 60. år, jf. dog stk. 8,
7. mellem SP-konti, jf. § 17 n i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.
8. fra en konto i Lønmodtagernes Dyr-

tidsfond, jf. § 7 a i lov om Lønmodtagernes Dyrtidsfond, til en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed, såfremt overførsel finder sted inden det fyldte 60. år, til en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed, som er oprettet efter lovens ikrafttræden, til en pensionsordning med løbende udbetalinger eller til en SP-konto, jf. lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension, eller

9. fra den del af en pensionsordning med løbende udbetalinger omfattet af § 2, nr. 4, eller § 7, der udgøres af en supplerende engangsydelse, til en kapitalforsikring i pensionsøjemed, når overdragelsen sker som led i en overførsel af pensionstilsagnene efter kapitel 8 i lov om tilsyn med firmapensionskasser eller som led i en bestandsoverdragelse efter lov om finansiel virksomhed §§ 233-235.

Stk. 2. Det samme gælder overførsel af en indeksordning fra et forsikringsselskab til et andet eller fra et pengeinstitut mv. til et andet, i det omfang sådan overførsel kan ske efter de regler, som finansministeren har fastsat herom.

Stk. 3. Deloverførsel af beløb fra en ordning til en anden ordning behandles uanset stk. 1 ikke som en ud- og indbetaling, hvis overførslen sker

1. til forsikringer, der alene kommer til udbetaling i tilfælde af den forsikredes død eller invaliditet,
2. til en pensionsordning ved et nyt ansættelsesforhold, når der efter lov, vedtægter eller lignende regler kun er hjemmel til at overføre en del af en ordning,
3. fra en ordning af en del af årets bidrag, præmier og indbetalinger til en anden ordning efter stk. 1,
4. mellem ordninger som nævnt i stk. 1, nr. 2, 4 eller 6, i det indkomstår, hvori ordningerne påbegyndes udbetalt. Det er en betingelse, at kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed udbetales fuldt ud i det nævnte indkomstår, og at rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed samt pensionsordninger med løbende udbetalinger påbegyndes udbetalt i det nævnte indkomstår.

Stk. 4. Ved deloverførsel af beløb fra en ordning til en anden ordning efter stk. 1, 2 eller 3 anses den overførte del fortrinsvis at hidrøre fra de senest indbetalte bidrag eller præmier.

Stk. 5. Overførsel fra en pensionsordning med løbende udbetalinger, fra en rateforsikring eller fra en rateopsparing i pensionsøjemed, fra en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed til en ordning for samme person oprettet efter vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber behandles ikke som ud- eller indbetaling. Det samme gælder tilbageførsel af det overførte beløb med tilskrevne renter og bonus mv. til en ordning for samme person omfattet af stk. 1, nr. 1.

Stk. 6. Udbetales udtrædelsesgodtgørelse fra Fællesskabernes pensionsordning, indbetales den del af godtgørelsen, der hidrører fra det overførte beløb med tilskrevne renter og bonus mv., til den danske stat. Det indbetalte beløb kan enten overføres til en pensionsordning omfattet af stk. 1, nr. 1, eller udbetales efter fradrag af afgift. Afgiften udgør 60% uanset indbetalingstidspunktet. Ved udbetaling efter den tidligere ejers død udgør afgiften dog 40% af det udbetalte beløb. Det beløb, der i henhold til 1. pkt. indbetales til den danske stat, forrentes af den danske stat over for den pågældende person indtil overførsel eller udbetaling, jf. 2. pkt., med den til

enhver tid gældende rentesats for den danske stats indskud i Nationalbanken.

Stk. 7. Bestemmelserne i §§ 38 og 39 om, hvem afgiftspligten påhviler, om klageadgang mv. finder tilsvarende anvendelse, når beløbet er indbetalt efter stk. 6. Skatteministeren fastsætter nærmere regler om, hvorledes indbetaling af beløbet efter stk. 6 skal ske. Skatteministeren fastsætter endvidere bestemmelser om, til hvilken myndighed klage over afgiftsberegning skal rettes, og hvilken kommune der skal have andel i afgiften efter § 40.

Stk. 8. Stk. 1, nr. 2, finder ikke anvendelse, hvis overførslen sker fra en rateforsikring eller en rateopsparing i pensionsøjemed, som er omfattet af § 15 B. For rateforsikringer og rateopsparinger i pensionsøjemed omfattet af § 15 B finder stk. 1, nr. 3, alene anvendelse, hvis der sker overførsel af en hel ordning omfattet af § 15 B til en nyoprettet ordning omfattet af § 15 B. Stk. 1, nr. 6, finder ikke anvendelse, hvis der sker overførsel til en rateforsikring eller en rateopsparing i pensionsøjemed, som er omfattet af § 15 B.

§ 42. Reglerne i § 41 anvendes også på eventuel overførsel af pensionsbidrag mv. i forbindelse med fratrædelse af stilling i statens, folkekirkens, folkeskolens eller en kommunes tjeneste eller af udtrædelsesgodtgørelse fra en statsunderstøttet pensionsordning eller fra en pensionskasse, der er omfattet af §§ 2, 6 eller 7, til en for den fratrådte arbejdstager oprettet særlig konto, jf. stk. 2. Sådan overførsel kan dog ikke omfatte beløb, som efter de herom gældende bestemmelser kunne være udbetalt til den fratrådte arbejdstagers fri rådighed. Kontoen skal oprettes i en institution, hvor pensionsordninger efter kapitel 1 kan oprettes, og som ikke efter lovgivningen i øvrigt er forhindret i at modtage sådanne indskud.

Stk. 2. Overføres et beløb, der indestår på en særlig konto som nævnt i stk. 1, til en pensionsordning med løbende udbetalinger for kontohaveren, gælder reglerne i § 41. Af andre udbetalinger fra kontoen svares afgift med 60%. I øvrigt gælder samme regler som for opsparing i pensionsøjemed.

§ 43. En rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed kan uanset bestemmelserne i § 8, stk. 1, nr. 1 og § 11 A, stk. 1, nr. 2, oprettes efter det fyldte 60. år ved overførsel som nævnt i § 41, stk. 1, nr. 3.

Stk. 2. En kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed kan uanset bestemmelserne i § 10, stk. 1, nr. 1, eller § 12, stk. 1, nr. 1, oprettes efter det fyldte 60. år ved overførsel som nævnt i § 41, stk. 1, nr. 5.

Stk. 3. En pensionsordning med løbende udbetalinger, en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed eller en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed oprettet ved overførsel som nævnt i § 41, stk. 1, kan uanset bestemmelserne i § 2, nr. 4, litra a, § 8, stk. 1, nr. 3, § 10, stk. 1, nr. 3, § 11 A, stk. 1, nr. 5, og § 12, stk. 1, nr. 3, aftales udbetalt fra et tidspunkt mellem overførslen og det fyldte 60. år, når forsikringstageren eller kontohaveren opfylder de respektive ordningers vilkår for udbetaling før det fyldte 60. år på grund af invaliditet mv.

§ 44. Det er en betingelse for anvendelsen af reglerne i §§ 41-43, at der ikke forinden overførslen er indtrådt afgiftspligt eller indkomstskattepligt vedrørende de overførte beløb.

Kapitel 4
Bonus mv.

§ 45. Ved opgørelsen af skattepligtig indkomst bortses fra tilskrivning af bonus og renter mv. vedrørende en ordning, som omfattes af kapitel 1.

Stk. 2. Det samme gælder fortjeneste og tab ved indfrielse eller salg af værdipapirer, salg af tegningsrettigheder, samt fortjenester og tab, der skyldes kursændringer på beholdningen af værdipapirer, udlodning af likvidationsprovenu eller lignende, når værdipapirerne er led i en rateopsparing i pensionsøjemed eller en opsparing i pensionsøjemed.

§ 46. Reglerne i kapitel 2-3 om indkomstskat eller afgift af udbetalinger mv. gælder også beløb, der hidrører fra bonus, renter og salgsavancer mv.

Stk. 2. For bonus, der tilfalder en arbejdsgiver i medfør af et forbehold som nævnt i § 17, gælder reglen i § 24.

§ 47. Fra indkomstskattepligten efter § 46, stk. 1, er undtaget bonus, som hidrører enten fra indbetalinger, der forfaldt før begyndelsen af det indkomstår, der ligger til grund for skatteansættelsen for skatteåret 1955-56, til en ordning, der omfattes af §§ 7 eller 9, eller fra en arbejdstagers egne indbetalinger før lovens ikrafttræden til en forsikring, der omfattes af § 11.

Kapitel 5: (**Ophævet**).

§ 48. (Ophævet).

§ 48 A. (Ophævet).

Afsnit II

Andre pensionsordninger, forsikringer mv.

§ 49. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for den forsikrede kan fradrages udgifter til arbejdsløshedsforsikring.

Stk. 2. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst medregnes udbetalinger fra arbejdsløshedsforsikring, jf. dog ligningslovens §§ 30 og 31.

§ 49 A. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for et medlem af en arbejdsløshedskasse kan der fradrages udgifter til bidrag til efterlønsordningen, jf. lov om arbejdsløshedsforsikring mv. § 77, stk. 4.

Stk. 2. Af tilbagebetalinger af bidrag til efterlønsordningen efter § 77 a, stk. 1, og stk. 9, 2. pkt., i lov om arbejdsløshedsforsikring mv. svares en afgift på 30% af tilbagebetalingsbeløbet.

Stk. 3. Tilbagebetaling af bidrag til efterlønsordningen efter § 77 a, stk. 2, 4. pkt., stk. 3 eller stk. 4, jf. stk. 3, i lov om arbejdsløshedsforsikring mv. medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

Stk. 4. Overførsel af en efterlønsordning efter § 77 a, stk. 2, 2. pkt., i lov om arbejdsløshedsforsikring mv. til en bestående eller nyoprettet pensionsordning omfattet af kapitel 1 behandles ikke som indbetaling til pensionsordningen.

Stk. 5. Ved overførsel af en efterlønsordning efter § 77 a, stk. 2, 3. pkt., i lov om arbejdsløshedsforsikring mv. til en bestående eller nyoprettet udenlandsk pensionsordning svares en afgift på 60% af tilbagebetalingsbeløbet.

Stk. 6. Forinden afgiftsberegningen efter stk. 2 eller 5 afrundes det afgiftspligt-

tige beløb nedad til det nærmeste kronebeløb, der kan deles med 100. Er beløbet mindre end 100 kr., svares der ingen afgift.

Stk. 7. Der svares afgift efter stk. 2 eller 5, selv om medlemmet ikke har været skattepligtigt her i landet i den periode, hvor indbetaling af bidragene til efterlønsordningen har fundet sted.

Stk. 8. Når afgiftspligt indtræder som følge af en tilbagebetaling, påhviler afgiftspligten den eller dem, der efter lov om arbejdshedsforsikring mv. er berettiget til tilbagebetalingen. Afgiften tilbageholdes ved tilbagebetalingen og skal indbetales til statskassen inden 3 hverdage (bankdage) efter tilbagebetalingen. Den afgiftspligtige skal underrettes om tilbageholdelsen. § 38, stk. 5 og 6, og § 39 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 9. Afgiften tilfalder staten.

§ 49 B. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst kan en person, der er tilmeldt fleksydelsesordningen, jf. lov om fleksydelse § 4, fradrage udgifter til bidrag til fleksydelsesordningen, jf. lov om fleksydelse § 7.

Stk. 2. Af tilbagebetalinger af fleksydelsesbidrag efter tilkendelse af førtidspension eller efter dødsfald, jf. § 31, stk. 1, i lov om fleksydelse, svares en afgift på 30% af tilbagebetalingsbeløbet.

Stk. 3. Kontant tilbagebetaling af bidrag til fleksydelsesordningen efter § 31, stk. 2, 4. pkt., i lov om fleksydelse medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Kontant tilbagebetaling efter forskrifter udstedt med hjemmel i § 33 i lov om fleksydelse medregnes tillige ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, jf. dog stk. 2.

Stk. 4. Overførsel af en fleksydelsesordning efter § 31, stk. 2, 2. pkt., i lov om fleksydelse til en bestående eller nyoprettet pensionsordning omfattet af kapitel 1 behandles ikke som indbetaling til pensionsordningen.

Stk. 5. Ved overførsel af en fleksydelsesordning efter § 31, stk. 2, 3. pkt., i lov om fleksydelse til en bestående eller nyoprettet udenlandsk pensionsordning svares en afgift på 60% af tilbagebetalingsbeløbet.

Stk. 6. Forinden afgiftsberegningen efter stk. 2 eller 5 afrundes det afgiftspligtige beløb nedad til det nærmeste kronebeløb, der kan deles med 100. Er beløbet mindre end 100 kr., svares der ingen afgift.

Stk. 7. Der svares afgift efter stk. 2 eller 5, selv om personen ikke har været skattepligtig her til landet i den periode, hvor indbetaling af bidragene til fleksydelsesordningen har fundet sted.

Stk. 8. Når afgiftspligt indtræder som følge af en tilbagebetaling, påhviler afgiftspligten den eller dem, der efter lov om fleksydelse er berettiget til tilbagebetalingen. Afgiften tilbageholdes ved tilbagebetalingen og skal indbetales til statskassen inden 3 hverdage (bankdage) efter tilbagebetalingen. Den afgiftspligtige skal underrettes om tilbageholdelsen. § 38, stk. 5 og 6, og § 39 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 9. Afgiften efter stk. 2 og 5 tilfalder staten.

§ 50. (Ophævet).

§ 51. For opsparings- og forsikringsordninger, der udelukkende har alderdoms- eller familieforsørgelse til formål, kan skatteministeren fastsætte, at renter, bonus, udbytter efter ligningslovens § 16 A, afståelsessummer efter ligningslovens § 16 B, gevinst og tab som omhandlet i kursgevinstloven og aktieavancebeskatningsloven samt gevinst og

tab, der skyldes kursændringer på beholdninger af værdipapirer, i forbindelse med en opsparings- eller forsikringsordning, ikke skal medregnes i den skattepligtige indkomst.

§ 52. Ved opgørelsen af en arbejdsgivers skattepligtige indkomst kan fradrages bidrag til en hjælpe- og understøttelsesfond, hvis betingelserne i stk. 2-4 er opfyldt.

Stk. 2. Fonden må alene have til formål at yde understøttelse til personer, der tidligere har været ansat i arbejdsgiverens virksomhed, eller til sådanne arbejdstageres efterladte ægtefælle, fraskilte ægtefælle, samlever, jf. § 2, nr. 4, litra d, børn eller stedbørn under 24 år.

Stk. 3. Fondens midler skal være anbragt efter de regler, som gælder for pensionskasser, der er omfattet af loven om tilsyn med firmapensionskasser.

Stk. 4. Mindst et af fondsbestyrelsens medlemmer skal vælges af og blandt de af virksomhedens ansatte, der kan nyde godt af fondens virke.

§ 53. I tilfælde af ratevis eller udskudt udbetaling af en kapitalforsikring, for hvilken forsikringsbegivenheden er indtrådt, skal forskellen mellem på den ene side forsikringens kapitalværdi ved indkomstårets udgang med tillæg af eventuelle udbetalinger i årets løb og på den anden side forsikringens kapitalværdi ved indkomstårets begyndelse medregnes i den skattepligtige indkomst som kapitalindkomst.

Afsnit II A

Indkomstskattepligtige pensionsordninger, forsikringer mv.

§ 53 A. Reglerne i stk. 2-5 gælder for

1. livsforsikring, der ikke omfattes af kapitel 1,
2. livsforsikring, der opfylder betingelserne i kapitel 1, men hvor forsikringens ejer ved ordningens oprettelse har givet afkald på beskatning efter reglerne i afsnit I,
3. pensionskasseordning, der ikke omfattes af kapitel 1,
4. pensionskasseordning, der opfylder betingelserne i kapitel 1, men hvor den pensionsberettigede ved ordningens oprettelse har givet afkald på beskatning efter reglerne i afsnit I,
5. syge- og ulykkesforsikring, der ejes af den forsikrede, og
6. livsforsikring, der omfattes af nr. 1, eller pensionskasseordning, der omfattes af nr. 3, men som er stillet til sikkerhed for et løfte om pension (pensionstilsagn) afgivet over for en direktør eller dennes efterladte i forbindelse med et ansættelsesforhold, samt garantiforsikring eller lignende, som er oprettet med en direktør eller dennes efterladte som berettiget til ydelser fra forsikringen som sikkerhed for et tilsvarende løfte om pension.

Stk. 2. Præmier eller bidrag til pensionsordninger mv. som nævnt i stk. 1 kan ikke fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Ved opgørelsen af en arbejdstagers skattepligtige indkomst medregnes præmier eller bidrag, der er indbetalt af arbejdsgiveren eller en tidligere arbejdsgiver. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for en person medregnes beløb, der af den pågældendes ægtefælles eller samlevers ar-

bejdsgiver indbetales til en pensionsordning mv. som nævnt i stk. 1 for den pågældende i en periode af mindst en måneds varighed, hvori den pågældendes ægtefælle eller samlever af sin arbejdsgiver er udsendt for at arbejde i en fremmed stat, Færøerne eller Grønland, og hvori den pågældende har fælles bopæl med den udsendte i den fremmede stat, Færøerne eller Grønland. 3. pkt. finder dog ikke anvendelse, hvis der under udsendelsen indbetales præmier eller bidrag til en pensionsordning i ansættelsesforhold omfattet af denne lovs afsnit I eller II A for den pågældende.

Stk. 3. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst medregnes afkastet af livsforsikrings- og pensionsordninger som nævnt i stk. 1. Indkomstskattepligten påhviler ejeren, den pensionsberettigede eller den eller dem, der efter ejerens eller den første pensionsberettigedes død er berettiget til udbetalinger af eller fra ordningen. I tilfælde omfattet af stk. 1, nr. 6, påhviler indkomstskattepligten den pågældende direktør eller den eller dem, der efter direktørens død er berettiget til udbetalinger af eller fra ordningen. Afkastet opgøres som forskellen mellem på den ene side ordningens kapitalværdi ved indkomstårets udgang med tillæg af udbetalinger i årets løb og på den anden side ordningens kapitalværdi ved indkomstårets begyndelse med tillæg af indbetalinger i årets løb. Ved opgørelsen af afkast på en livsforsikring eller en pensionskasseordning, der i løbet af indkomståret stilles til sikkerhed for et løfte om pension (pensionstilsagn) afgivet over for en direktør eller dennes efterladte i forbindelse med et ansættelsesforhold, jf. stk. 1, nr. 6, eller hvor sikkerhedsstillelsen ophører, træder kapitalværdien på tidspunktet for sikkerhedsstillelsen henholdsvis ophøret i stedet for ordningens kapitalværdi ved indkomstårets begyndelse henholdsvis udgang. Er der efter 2. pkt. flere berettigede, fordeles det efter 4. pkt. opgjorte afkast efter forholdet mellem kapitalværdien af de pågældendes respektive dele af ordningen. Et negativt afkast af en ordning kan kun modregnes i det pågældende indkomstårs og de følgende indkomstårs positive afkast af samme ordning. Et negativt afkast kan kun fremføres til et senere indkomstår, hvis det ikke kan rummes i positivt afkast i et tidligere indkomstår.

Stk. 4. Syge- og ulykkesforsikringer som nævnt i stk. 1, nr. 5, og garantiforsikringer eller lignende omfattet af stk. 1, nr. 6, er undtaget fra beskatningen efter stk. 3. Det samme gælder livsforsikringer, der alene kan komme til udbetaling i tilfælde af den forsikredes død, invaliditet eller livstruende sygdom inden forsikringens aftalte udløbstidspunkt, såfremt det aftalte udløbstidspunkt ikke ligger senere end første policedag efter den forsikredes fyldte 80. år.

Stk. 5. Udbetalinger fra pensionsordninger mv. som nævnt i stk. 1 medregnes ikke ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

Stk. 6. Uanset stk. 1, nr. 2 og 4, kan der ikke ved oprettelsen af en pensionsordning gives afkald på beskatning efter reglerne i afsnit I, hvis pensionsordningen modtager statsstøtte.

§ 53 B. Uanset § 53 A gælder reglerne i stk. 4-6 for livsforsikringer som nævnt i § 53 A, stk. 1, nr. 1, pensionskasseordninger som nævnt i § 53 A, stk. 1, nr. 3, og syge- og ulykkesforsikringer som nævnt i § 53 A, stk. 1, nr. 5, hvis betingelserne i stk. 2 og 3 er opfyldt. Tilsvarende gælder udenlandske pensionsordninger oprettet i pengeinstitutter.

Stk. 2. Pensionsordningen mv. som nævnt i stk. 1 skal være oprettet, mens forsikringstageren eller den pensionsberettigede ikke var skattepligtig efter kildeskattelovens § 1, eller mens den pågældende var skattepligtig efter kildeskattelovens § 1, men efter bestemmelserne i en dobbeltbeskatningsoverenskomst var hjemmehørende i en fremmed stat, på Færøerne eller i Grønland.

Stk. 3. Samtlige indbetalinger til pensionsordningen mv. som nævnt i stk. 1, som er foretaget i den periode, hvor forsikringstageren eller den pensionsberettigede ikke var skattepligtig til respektive hjemmehørende i Danmark, skal være fradraget i positiv skattepligtig indkomst i overensstemmelse med skattelovgivningen i den stat, hvor forsikringstageren eller den pensionsberettigede var skattepligtig respektive hjemmehørende på indbetalingstidspunktet eller skal være foretaget af en arbejdsgiver, således at indbetalingerne i overensstemmelse med skattelovgivningen i den stat, hvor forsikringstageren eller den pensionsberettigede var skattepligtig respektive hjemmehørende på indbetalingstidspunktet, ikke er medregnet ved opgørelsen af den pågældendes skattepligtige indkomst.

Stk. 4. For præmier og bidrag til pensionsordninger mv. som nævnt i stk. 1 gælder § 53 A, stk. 2.

Stk. 5. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst bortses fra afkast af pensionsordninger mv. som nævnt i stk. 1, herunder renter og bonustilskrivninger.

Stk. 6. Udbetalinger fra pensionsordninger mv. som nævnt i stk. 1 medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Dog medregnes udbetalinger fra ordninger svarende til danske kapitalpensionsordninger med 75%, når udbetalingen efter betingelserne i ordningen sker samlet efter ejerens fyldte 60. år, ved ejerens invaliditet, ved indtrådt livstruende sygdom hos ejeren eller ved ejerens død. Udbetalingerne medregnes ikke ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, i det omfang de modsvares af indbetalinger, som forsikringstageren eller den pensionsberettigede har foretaget i perioden efter, at vedkommende blev skattepligtig til respektive hjemmehørende i Danmark, og som ikke har kunnet fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, jf. stk. 4 og § 53 A, stk. 2.

§ 53 C. § 53 A, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse på sikkerhedsstillelse eller lignende for et løfte om pension som nævnt i § 53 A, stk. 1, nr. 6, der sker i aktiver, der ikke er omfattet af sidstnævnte bestemmelse.

Afsnit III

Fælles bestemmelser for forsikring mv.

§ 54. Reglerne i § 18 og § 49, stk. 1, om fradragsret for forsikringspræmier mv. gælder kun for personer, der er fuldt skattepligtige her i landet. Fradragsretten tilkommer ejeren af den pågældende forsikring mv., uanset hvem der har foretaget indbetalingen.

§ 55. Indkomstskattepligten i henhold til § 20, § 46, stk. 1, § 49, stk. 2, § 53, § 53 A, stk. 2 og 3, og § 53 B, stk. 6, påhviler ejeren, den pensionsberettigede eller den, der efter ejerens eller den pensionsberettigedes død i henhold til bestemmelserne i policen mv. er berettiget til de pågældende udbetalinger. Indkomstskattepligten i henhold til § 20, stk. 1, nr. 4, og § 46, stk. 1, påhviler dog ejerens fraskilte eller fraseparerede ægte-

fælle, når ydelserne tilfalder ægtefællen i kraft af udlodning ved skifte af fællesbo eller den, der efter ægtefællens død i henhold til policen mv. er berettiget til pension, jf. § 30, stk. 2.

§ 56. Beløb, der ydes ved, at forsikringspræmier mv. betales af en anden end ejeren af forsikringen mv., skal medregnes ved opgørelsen af ejerens skattepligtige indkomst. Dette gælder dog ikke ydelser, der er omfattet af lov om afgift af dødsboer og gaver, de indbetalinger fra en arbejdsgiver mv., der er nævnt i § 19, de indbetalinger en fraskilt eller fraseparereret ægtefælle foretager efter § 30, stk. 3, nr. 2, eller indbetalinger fra fonde som nævnt i § 52 eller i lov om beskatningen af renteforsikringer mv. § 21, til en pensionsordning med løbende udbetalinger.

Stk. 2. Reglerne i stk. 1 omfatter også ydelser i form af overdragelse af ejendomsretten til livsforsikring mv. samt udbetaling af forsikringssum mv. til en anden end ejeren eller den, der efter ejerens død i henhold til bestemmelserne i policen mv. er berettiget til de pågældende udbetalinger.

Stk. 3. Har en pensionskasse som nævnt i § 2, nr. 4, jf. § 3, med forsikringsrådets godkendelse tegnet gruppelivsforsikringer for medlemmerne, anvendes reglerne i stk. 1, 1. pkt., på præmiebetalingerne, og forsikringerne behandles i øvrigt efter reglerne i § 53 A.

Stk. 4. Har en faglig sammenslutning, der omfattes af ligningslovens § 13, afholdt præmieudgiften til livsforsikringer tegnet for medlemmerne, medregnes præmien ved opgørelsen af medlemmernes skattepligtige indkomst. Forsikringssummer, der udbetales efter et medlems død eller invaliditet, medregnes ikke til modtagerens skattepligtige indkomst, såfremt modtageren er berettiget ifølge bestemmelserne i policen mv.

Stk. 5. Har en arbejdsgiver og en arbejdstager aftalt, at en gruppelivsforsikring, der ikke er fradragsberettiget, indgår som en ikke adskilt del af en livsforsikringsordning, der er omfattet af § 19, anvendes reglerne i stk. 1, 1. pkt., på præmiebestalingerne til gruppelivsforsikringen, og denne behandles i øvrigt efter § 53 A.

Stk. 6. Overføres livsforsikring m.v. til sikkerhed for et løfte om pension (pensionstilsagn) som nævnt i § 53 A, stk. 1, nr. 6, eller § 53 C, eller ophører en allerede etableret sikkerhed for et løfte om pension, medregnes værdien på henholdsvis overførsels- og ophørstidspunktet af det aktiv, som ligger til grund for sikkerhedsstillelsen i den skattepligtige indkomst hos den pågældende direktør henholdsvis arbejdsgiveren.

Afsnit IV

Straffebestemmelser

§ 57. Med bøde straffes den, der forsætligt eller ved grov uagtsomhed

1. undlader at opfylde pligt til at tilbageholde afgift,
2. undlader at indbetale tilbageholdte afgiftsbeløb i rette tid,
3. undlader at give underretning som nævnt i § 16, stk. 3, § 38, stk. 1, 5. pkt., og § 67, stk. 2,
4. foretager udbetaling til orlovsfinansiering, jf. § 20 A, stk. 1, fra en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed, der ikke er i overensstemmelse med en tilladelse som nævnt i § 20 A, stk. 2,
5. undlader at sørge for, at vedkommende forsikringsselskab mv. rettidigt får underretning som nævnt i § 30, stk. 8, og § 67, stk. 3.

Stk. 2. Er forholdet begået med forsæt til at unddrage det offentlige afgift, eller foreligger der i øvrigt skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel indtil 2 år.

§ 58. I forskrifter, der udfærdiges i medfør af loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

§ 59. Der kan pålægges selskaber mv. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 60. Ransagning i sager om overtrædelse af bestemmelserne i denne lov kan ske i overensstemmelse med retsplejelovens regler om ransagning i sager, som efter loven kan medføre frihedsstraf.

§ 61. Skønnes en overtrædelse ikke at ville medføre højere straf end bøde, kan skatteministeren eller den, han bemyndiger dertil, tilkendegive den pågældende, at sagen kan afgøres uden retslig forfølgning, såfremt han erkender sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden for en nærmere angiven frist, der efter begæring kan forlænges, at betale en i tilkendegivelsen ansat bøde.

Stk. 2. I sager om overtrædelse af denne lov, der behandles administrativt efter stk. 1, finder retsplejelovens § 752, stk. 1, tilsvarende anvendelse. Med hensyn til den i stk. 1 nævnte tilkendegivelse finder bestemmelsen om tiltalerejsning i retsplejelovens § 930, jf. § 926, tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Betales bøden i rette tid, eller bliver den efter vedtagelsen inddrevet eller afsonet, bortfalder videre forfølgning.

Afsnit IV A

Klagebestemmelser

§ 61 A. Skatteministeren kan bemyndige de statslige eller kommunale skattemyndigheder til at træffe afgørelser efter denne lov. Ministeren kan fastsætte regler om adgang til at klage over afgørelserne, herunder om at afgørelserne ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed.

Afsnit V

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 62. Loven træder i kraft den 1. januar 1972.

Stk. 2. Lov om beskatningen af renteforsikringer mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 314 af 1. juli 1970, ophæves.

§ 63. Reglerne i stk. 2-4 gælder for:

1. pensionskasseordninger, der virker her i landet, men som ikke er omfattet af lovgivningen om tilsyn med pensionskasser, hvis de ved lovens ikrafttræden er omfattet af § 1, stk. 1, litra c, i lov om beskatningen af renteforsikringer mv.,
2. opsparingsordninger, der er oprettet i en anden institution her i landet end en bank eller sparekasse, hvis de ved lovens ikrafttræden er omfattet af § 3 i lov om beskatningen af renteforsikringer mv.

Stk. 2. Bestemmelserne i afsnit I anvendes med de nødvendige tilpasninger på midler, der hidrører fra indbetalinger før lovens ikrafttræden til en ordning som nævnt i stk. 1. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler herom og bestemme, at indestående i en opsparingsordning i en institution, som ikke

opnår godkendelse efter § 12, nr. 1, inden et nærmere fastsat tidspunkt skal afgiftsberigtiges efter regler svarende til §§ 25-27, selv om udbetaling ikke er sket.

Stk. 3. Bestemmelserne i §§ 13 og 27 anvendes også på en opsparingsordning som nævnt i stk. 1 i en institution, hvor opsparing i pensionsøjemed bliver godkendt af skatteministeren efter § 12, nr. 1.

Stk. 4. Skatteministeren kan bestemme, at en hidtil gældende fradragsret for indbetalinger til en ordning som nævnt i stk. 1 og ret til ved indkomstopgørelsen at bortse fra arbejdsgiverbidrag til ordningen bibeholdes for et nærmere angivet tidsrum af højst 3 år fra lovens ikrafttræden. Stk. 2 anvendes også på midler, der hidrører fra indbetalinger, som er omfattet af en sådan tilladelse.

§ 64. Reglerne i § 1, stk. 1, litra c, i lov om beskatningen af renteforsikringer mv. om afskrivning af kapitalindskud og af præmier eller bidrag, der skal tilsvares over et kortere åremål end 15 år, anvendes fortsat på indbetalinger, der forfaldt før nærværende lovs ikrafttræden. Er den skattepligtige død efter lovens ikrafttræden, gælder dog betingelserne i § 18, stk. 2, 2. pkt., for den efterlevende ægtefælles ret til at fortsætte afskrivningen i stedet for de betingelser, som er fastsat i § 1, stk. 1, litra c, 3. stk., i lov om beskatningen af renteforsikringer mv.

Stk. 2. For så vidt angår indbetalinger, der forfaldt før 1. januar 1971, kan den pågældende i stedet for den i stk. 1 nævnte afskrivning vælge enten at fradrage uafskrevne beløb fuldt ud ved opgørelsen af indkomsten for indkomståret 1972 eller at fordele fradragsretten over en årrække efter reglerne i § 18, stk. 2, således at afskrivningsperioden udløber senest 15 år efter indbetalingsåret.

Stk. 3. Fradragsretten for resterende beløb bortfalder, når der er indtrådt afgiftspligt for hele den pågældende ordning efter reglerne i §§ 29-31.

§ 65. Reglerne i § 2, stk. 2, i lov om beskatningen af renteforsikringer mv. om afskrivning i en arbejdsgivers skattepligtige indkomst af tilskud udover de fastsatte årlige bidrag anvendes fortsat på indbetalinger, der er foretaget før nærværende lovs ikrafttræden. Arbejdsgiveren kan dog i stedet vælge at fradrage resterende afskrivningsbeløb fuldt ud ved indkomstopgørelsen for indkomståret 1972.

Stk. 2. Det samme gælder engangsindbetalinger og lignende til en understøttelsesfond, der er godkendt efter § 21 i lov om beskatningen af renteforsikringer mv.

§ 66. Hvor der efter de hidtidige regler er indtrådt afgiftspligt før lovens ikrafttræden, anvendes reglerne i lov om beskatningen af renteforsikringer mv., §§ 6-8 og 10, om opgørelsen af det afgiftspligtige beløb og om afgiftens beregning og indbetaling mv.

Stk. 2. På tilsvarende måde anvendes reglerne i lov om beskatning af renteforsikringer mv., § 9, om genanbringelse med afgiftsfritagende virkning, hvor der efter de hidtidige regler er indtrådt afgiftspligt før nærværende lovs ikrafttræden. Er afgiftspligten indtrådt mindre end 6 måneder før lovens ikrafttræden, uden at nogen udbetaling eller afgiftsfritagende genanbringelse har fundet sted, kan den afgiftspligtige dog uanset bestemmelsen i § 44 vælge reglerne i §§ 41-43 anvendt.

Indholdsfortegnelse

Forord	side 7
Lovteksten	side 9
Pensionsbeskatningslovens systematik	side 52
Pensionsbeskatningens historiske udvikling	side 55
Pension og udland	side 76
Afsnit I	
§ 1	side 85
Kapitel 1	
§§ 2-17	side 89
Kapitel 2	
§§ 18-24	side 213
Kapitel 3	
§§ 25-44	side 297
Kapitel 4	
§§ 45-47	side 391
Kapitel 5	
§§ 48-48 A	side 397
Afsnit II	
§§ 49-53	side 399
Afsnit II A	
§§ 53 A-53 B	side 421
Afsnit III	
§§ 54-56	side 438
Afsnit IV	
§§ 57-61	side 445
Afsnit IV A	
§ 61 A	side 450

Afsnit V
§§ 62-68 side 451

Stikordsregister side 459

Forord

Hermed foreligger 1. udgave af »Pensionsbeskatningsloven med kommentarer«.

I de senere år er der vedtaget store ændringer i Pensionsbeskatningsloven. Dét har man kunnet indlede en bog med, næsten når som helst siden loven blev vedtaget i 1971.

Ved de senest gennemførte ændringer er der blandt andet givet selvstændigt erhvervsdrivende og sportsfolk bedre muligheder for at tilrettelægge deres pensionsordninger. Samtidig er der på en række områder sket en velkommen præcisering og blevet gennemført smidigere regler.

Pensionsbeskatningsloven indtager lidt af en særstilling blandt dette lands mange love. Den regulerer alt om pensionsordningers skattemæssige behandling. Den sætter rammerne for, hvad en pensionsordning eller livsforsikring skal, kan eller må indeholde for at være skattebegunstiget. Og på grund af de meget betydelige milliardbeløb, der er sparet op til pensioner, bliver den sidst men ikke mindst ofte taget i anvendelse som et styringsredskab, når den danske økonomi skal manøvreres på plads.

Bogen er en lovkommentar, der giver svar på de spørgsmål og fortolkningsproblemer, man støder på, når man rådgiver andre, selv bruger loven eller kontrollerer andres brug af den. Den henvender sig således til advokater og revisorer, ansatte i forsikringsselskaber og pengeinstitutter, forsikringsmæglere og skattemyndigheder såvel som alle andre, der beskæftiger sig med skatte- eller pensionsrådgivning.

Forfatterne er Ole Andreasen, cand.jur. og partner i Pensions Udvikling, udviklings- og rådgivningsselskab for pensionsbranchen, Kresten Fonnesbech-Wulff, cand. jur. og pensionsfaglig chef i Danske Bank, Hanne Søgaard Hansen, cand. jur. og skattepartner i Grant Thornton, Leif Normann Jeppesen, cand. jur. og skattedirektør i Københavns Kommune og Jesper Hjetting, advokat (H), partner i Lett Advokatfirma.

Vi har skrevet bogen i fællesskab, og er alle både enige om og ansvarlige for indholdet.

Bogens indhold er ajourført til den 31. december 2004.

København, januar 2005
Forfatterne

Pensionsbeskatningsloven

Lov nr. 310 af 9. juni 1971 med senere ændringer, se lovbekendtgørelse nr. 816 af 30. september 2003 om beskatningen af pensionsordninger mv. (pensionsbeskatningsloven), som ændret ved

- lov nr. 190 af 24. marts 2004
- lov nr. 317 af 5. maj 2004
- lov nr. 451 af 9. juni 2004 om visse forbrugsaftaler og
- lov nr. 457 af 9. juni 2004
- lov nr. 1381 af 20. december 2004
- lov nr. 1386 af 20. december 2004
- lov nr. 1388 af 20. december 2004
- lov nr. 1413 af 22. december 2004

Loven afløser renteforsikringsloven (lov nr. 150 af 28. maj 1958 om beskatningen af renteforsikringer mv.). Lovforslaget blev fremsat den 7. oktober 1970 (lovforslag nr. 26 1970/71) og fulgte princippet i betænkning nr. 419 fra 1966 om beskatningen af pensionsordninger mv.

Loven ændrede ikke det grundlæggende pensionsbeskatningsprincip, der havde udviklet sig på baggrund af statsskatteloven og senere blev indeholdt i de årlige ligningslove, hvorefter indkomstskattepligten for indskud på pensionsordninger udskydes fra indbetalingstidspunktet til udbetalingstidspunktet, jf. herom kapitlet: Pensionsbeskatningens historiske udvikling i hovedtræk.

Lovbekendtgørelse nr. 816 af 30. september 2003 om beskatningen af pensionsordninger mv. (pensionsbeskatningsloven), som ændret ved lov nr. 190 af 24. marts 2004, lov nr. 317 af 5. maj 2004, lov nr. 451 af 9. juni 2004, lov nr. 457 af 9. juni 2004, lov nr. 1381 af 20. december 2004, lov nr. 1386 af 20. december 2004, lov nr. 1388 af 20. december 2004 og lov nr. 1413 af 22. december 2004.

Afsnit I

Pensionsordninger mv., hvor bidrag eller præmier er skattefri

§ 1. For pensionsordninger mv., hvis indhold opfylder betingelserne i kapitel 1, gælder reglerne i kapitel 2-5.

Stk. 2. Skatteministeren eller den, han bemyndiger dertil, kan fastsætte bestemmelser, hvorefter forsikringsselskaber, pensionskasser og andre pensionsinstitutioner samt banker og sparekasser skal betegne policer, kontrakter, vedtægter, medlemsbeviser, kvitteringer og lignende således, at det umiddelbart fremgår, hvilken beskatningsform den pågældende ordning er undergivet.

Kapitel 1
Ordningernes indhold

Pensionsordninger med løbende udbetalinger

§ 2. En pensionsordning med løbende udbetalinger skal gå ud på at sikre pension i form af løbende ydelser, der bortfalder ved den pensionsberettigedes død, og som udbetales:

1. af det offentlige som følge af tidligere ansættelse i statens, folkeskolens, folkekirkens eller kommunernes tjeneste,
2. i henhold til pensionsordninger, der modtager statsstøtte,
3. fra Arbejdsmarkedets Tillægspension, jf. dog § 29 B,
4. fra en pensionskasse, der opfylder betingelserne i § 3, eller i henhold til en forsikring, der opfylder betingelserne i § 4, dog kun hvis ydelserne fra pensionskassen eller forsikringsselskabet har karakter af:
   a) alderspension, hvis udbetalinger sker over mindst 10 år og tidligst begynder ved det fyldte 60. år, medmindre lavere aldersgrænse er godkendt af Ligningsrådet,
   b) invalidepension,
   c) ægtefælle- eller samleverpension, hvis udbetalinger kan tilfalde en efterlevende ægtefælle, en fraskilt ægtefælle eller en samlever, jf. litra d,
   d) samleverpension, hvis udbetalinger kan tilfalde en samlever, hvorved i denne lov forstås en navngiven person, der havde fælles bopæl med afdøde ved indsættelsen, eller en person, med hvem afdøde kunne have indgået ægteskab eller registreret partnerskab, som i et af afdøde senest 3 måneder før dødsfaldet oprettet testamente er tillagt en arvelod af mindst samme størrelse som den tvangsarv, der ifølge arveloven ville være tilkommet en ægtefælle, og som har haft fælles bopæl med afdøde i de sidste 2 år før dødsfaldet eller tidligere har haft fælles bopæl med afdøde i en sammenhængende

periode på mindst 2 år, når den fælles bopæl alene er ophørt på grund af institutionsanbringelse, herunder i en ældrebolig, eller

e) børnepension, hvis udbetalinger kan tilfalde afdødes efterlevende børn eller stedbørn eller børn af personer, der opfylder litra d, dog længst til de pågældendes fyldte 24. år eller til den følgende policedag (årsdag for policens oprettelse).

§ 3. Pensionskasser som nævnt i § 2, nr. 4, skal enten

1. have hjemsted her i landet eller udøve virksomhed her i landet gennem et fast driftssted og have Finanstilsynets tilladelse til at drive pensionskassevirksomhed eller livsforsikringsvirksomhed her i landet eller
2. udøve virksomhed her i landet gennem et fast driftssted og have tilladelse til at drive livsforsikringsvirksomhed i et andet land inden for Den Europæiske Union eller i et land, som Fællesskabet har indgået aftale med på det finansielle område, jf. § 30, stk. 1, 4 og 7–10, i lov om finansiel virksomhed.

§ 4. Forsikringer som nævnt i § 2, nr. 4, skal enten være oprettet i

1. livsforsikringsselskaber, der har hjemsted her i landet eller udøver livsforsikringsvirksomhed her i landet gennem et fast driftssted, og som har Finanstilsynets tilladelse til at drive livsforsikringsvirksomhed her i landet, eller
2. livsforsikringsselskaber, som efter tilladelse i et andet land inden for Den Europæiske Union eller i et land, som Fællesskabet har indgået aftale med på det finansielle område, udøver livsforsikringsvirksomhed her i landet gennem et fast driftssted, jf. § 30, stk. 1, 4 og 7-10, i lov om finansiel virksomhed.

Stk. 2. Forsikringstageren skal være forsikret og ejer af forsikringen. Såfremt forsikringen er tegnet efter aftale mellem en arbejdstager og dennes arbejdsgiver og præmier eller kapitalindskud indbetales af arbejdsgiveren, skal arbejdstageren være forsikret og ejer af forsikringen, jf. dog § 17. Forsikringen kan dog også tegnes som en overlevelsesrente med ejerens ægtefælle, fraskilte ægtefælle eller en navngiven person, som har fælles bopæl med ejeren, som forsikret.

§ 5. Forsikringer, hvis ydelser i alle tilfælde udbetales i en vis periode uanset den forsikredes død (garanterede ydelser), men som i øvrigt opfylder betingelserne i § 2, nr. 4, jf. § 4, behandles efter reglerne for pensionsordninger med løbende udbetalinger, såfremt præmien for garantien ikke overstiger 10% af præmien for den samlede forsikring.

Stk. 2. Det er dog en betingelse, at der ikke i policen er indsat andre begunstigede end enten forsikredes »nærmeste pårørende« i forsikringsaftalelovens forstand, jf. denne lovs § 105, stk. 5, eller forsikredes ægtefælle eller fraskilte ægtefælle, forsikredes livsarvinger, stedbørn eller stedbørns livsarvinger eller en navngiven person, der har fælles bopæl med forsikrede ved indsættelsen, eller dennes livsarvinger.

§ 5 A. Forsikringer og pensionsordninger oprettet i pensionskasser, i hvis ydelser der indgår en alderspension, der er sammensat af en del, der har en varighed på mindst 10 år, og en del, der har

en varighed på under 10 år, men som i øvrigt opfylder betingelserne i § 2, nr. 4, jf. §§ 3 eller 4, behandles efter reglerne for pensionsordninger med løbende udbetalinger, såfremt udbetalingerne fra den første ophørende del af alderspensionen udelukkende udgør kompensation for manglende adkomst til folkepension og ATP fra pensioneringstidspunktet og indtil det fyldte 65. år, for personer, der den 1. juli 1999 er fyldt 60 år, dog det fyldte 67. år.

Stk. 2. Den i stk. 1 nævnte kompensation for manglende adkomst til folkepension og ATP udgør 65.600 kr. Beløbet reguleres efter personskattelovens § 20.

§ 5 B. Forsikringer og pensionsordninger oprettet i pensionskasser, i hvis ydelser der indgår en alderspension, der har en varighed på under 10 år, men som i øvrigt opfylder betingelserne i § 2, nr. 4, jf. §§ 3 eller 4, behandles efter reglerne for pensionsordninger med løbende udbetalinger, såfremt alle indbetalinger er foretaget af en tidligere arbejdsgiver og udbetalingerne fra alderspensionen udelukkende udgør kompensation for vederlag i penge for personligt arbejde i tjenesteforhold i perioden fra fratrædelse frem til det tidligere med arbejdsgiveren aftalte fratrædelsestidspunkt.

§ 5 C. Supplerende arbejdsmarkedspensioner efter §§ 33 b-33 e i lov om social pension behandles efter reglerne for pensionsordninger med løbende udbetalinger, jf. dog § 29 B, når indbetalingerne foretages af en offentlig myndighed til Arbejdsmarkedets Tillægspension, en pensionskasse omfattet af § 3 eller et livsforsikringsselskab omfattet af § 4.

§ 6. Skatteministeren kan bestemme, at reglerne for pensionsordninger med løbende udbetalinger anvendes på pensionskasser, pensionsfonds eller lignende, der virker her i landet og har til formål at udbetale pension som nævnt i § 2, men som ikke opfylder betingelserne i § 3, og på tontineordninger, der går ud på at sikre deltagerne alderdomsforsørgelse, og som er oprettet i banker, sparekasser eller andre institutioner, der virker her i landet.

§ 7. En pensionsordning, der er oprettet før denne lovs ikrafttræden enten ved medlemskab af en pensionskasse, der er omfattet af loven om tilsyn med pensionskasser, eller ved tegning af livrente-, overlevelsesrente- eller invalideforsikring i et forsikringsselskab, der har hjemsted her i landet eller udøver forsikringsvirksomhed her i landet gennem et fast driftssted, og som har Finanstilsynets tilladelse til at drive forsikringsvirksomhed her i landet, behandles, uanset om de øvrige betingelser i § 2, nr. 4, jf. § 3 og § 4, er opfyldt, efter reglerne for pensionsordninger med løbende udbetalinger, hvis ordningen ved lovens ikrafttræden er omfattet af § 1, stk. 1, litra c, i lov om beskatningen af renteforsikringer mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 314 af 1. juli 1970. Det samme gælder en tontineordning, der er godkendt efter § 1, stk. 3, i nævnte lov.

Stk. 2. Hvis der i en forsikring, som omfattes af stk. 1, sker en forøgelse af forsikringsydelserne, der er betinget af en forøgelse af de fremtidige præmiers kapitalværdi eller hidrører fra kapitalindskud, skal denne del af forsikringen opfylde betingelserne i § 2, nr. 4, jf. § 4, for at kunne behandles som en pensionsordning med løbende udbetalinger. Dette gælder dog ikke, når forøgelsen

skyldes, at bonus er anvendt til opskrivning af forsikringen, og dette er fastsat i forsikringsaftalen før lovens ikrafttræden.

Rateforsikringer i pensionsøjemed

§ 8. En rateforsikring i pensionsøjemed skal indeholde bestemmelser om, at forsikringssummen udbetales i lige store rater over mindst 10 år, jf. dog stk. 3 og § 15 B, stk. 5, og at rater, der kommer til udbetaling, medens forsikrede lever, tilfalder ham. Endvidere skal følgende betingelser være opfyldt:

1. Policen skal være oprettet i et livs- eller pensionsforsikringsselskab, der har hjemsted her i landet eller udøver livsforsikringsvirksomhed her i landet gennem et fast driftssted, og som har Finanstilsynets koncession til at drive livsforsikringsvirksomhed, eller i et livs- eller pensionsforsikringsselskab, som efter koncession i et land inden for De Europæiske Fællesskaber eller et andet land, som har gennemført Rådets 3. skadesforsikringsdirektiv og 3. livsforsikringsdirektiv, udøver livsforsikringsvirksomhed her i landet gennem en filial, jf. § 30, stk. 1, 4 og 7-10, i lov om finansiel virksomhed. Livs- eller pensionsforsikringsselskaber, der er hjemmehørende i udlandet, i Grønland eller på Færøerne, skal foretage en regnskabsmæssig udskillelse af de aktiver, der ligger til sikring af de her i landet tegnede forsikringer. Policen skal være oprettet inden forsikredes fyldte 60. år. Policen kan dog oprettes efter forsikredes fyldte 60. år, hvis forsikrede på oprettelsestidspunktet er ejer af en anden rateforsikring i pensionsøjemed eller kontohaver i en rateopsparing i pensionsøjemed og afgiftspligt eller indkomstskattepligt for den pågældende police eller konto ikke er indtrådt. Oplysning om oprettelsen af en police som nævnt i 4. pkt. skal påføres den tidligere police eller konto. En police som nævnt i 4. pkt. kan højst oprettes med en forsikringssum, der ved samme udbetalingstidspunkter som efter den tidligere forsikring udgør halvdelen af den tidligere aftalte forsikringssum, jf. dog 7. pkt. Der kan i stedet for det i 6. pkt. anførte forhøjelsesgrundlag vælges et forhøjelsesgrundlag, hvorefter indbetalingerne i alt højst kan udgøre et beløb svarende til halvdelen af den oprindelige ordnings værdi ved det fyldte 60. år samt et beløb svarende til halvdelen af de på dette tidspunkt aftalte fremtidige indbetalinger. I tilfælde, hvor den oprindelige ordning er en rateopsparing i pensionsøjemed, anvendes det i 7. pkt. nævnte forhøjelsesgrundlag.
2. Forsikringstageren skal være forsikret og ejer af forsikringen. Hvis forsikringen er tegnet efter aftale mellem en arbejdstager og dennes arbejdsgiver og præmier eller kapitalindskud indbetales af arbejdsgiveren, skal arbejdstageren være forsikret og ejer af forsikringen, jf. dog § 17.
3. Der kan ikke aftales senere forfaldstidspunkt for sidste rate end første policedag efter den forsikredes fyldte 85. år. Rateudbetalingen kan tidligst påbegyndes ved forsikredes fyldte 60. år og tidligst 5 år efter, at policen er oprettet, jf. dog § 15 B, stk. 1, medmindre lavere aldersgrænse end forsikredes fyldte 60. år er godkendt af Ligningsrådet. Det kan dog tillige aftales, at udbetalingerne påbegyndes i tilfælde af forsikredes invaliditet eller død før det fyldte 60. år. Forsikringen

kan også tegnes som en ren risikoforsikring, der kun kommer til udbetaling i tilfælde af forsikredes invaliditet eller død før det aftalte udløbstidspunkt, men må i så fald ikke give ret til udbetaling, hvis forsikrede bliver invalid eller dør senere end første policedag efter det fyldte 75. år.

4. Om indsættelse af begunstigede gælder § 5, stk. 2.

Stk. 2. Forsikringen kan kombineres med invalidesum, der udbetales til forsikrede i tilfælde af invaliditet, som medfører en varig nedsættelse af erhvervsevnen med mindst 2/3.

Stk. 3. For forsikringer, der er tilknyttet investeringsfonde, jf. lov om finansiel virksomhed, bilag 8, III, finder § 11 A, stk. 2 og 3, tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Skatteministeren fastsætter nærmere regler om opgørelsen af ordningens værdi.

§ 9. En annuitetsforsikring eller arverente, der er oprettet før denne lovs ikrafttræden i et livs- eller pensionsforsikringsselskab, der har hjemsted her i landet eller udøver forsikringsvirksomhed her i landet gennem et fast driftssted, og som har Finanstilsynets tilladelse til at drive livsforsikringsvirksomhed her i landet, behandles, uanset om de øvrige betingelser i § 8 er opfyldt, efter reglerne for rateforsikring i pensionsøjemed, hvis forsikringen ved lovens ikrafttræden er omfattet af § 1, stk. 1, litra c, i lov om beskatningen af renteforsikringer mv.

Stk. 2. Hvis der i en forsikring, som omfattes af stk. 1, sker en forøgelse af forsikringsydelserne, der er betinget af en forøgelse af de fremtidige præmiers kapitalværdi eller hidrører fra kapitalindskud, skal denne del af forsikringen opfylde betingelserne i § 8 for at kunne behandles som en rateforsikring i pensionsøjemed. Dette gælder dog ikke, når forøgelsen skyldes, at bonus er anvendt til opskrivning af forsikringen, og dette er fastsat i forsikringsaftalen før lovens ikrafttræden.

Kapitalforsikringer i pensionsøjemed

§ 10. En kapitalforsikring i pensionsøjemed skal opfylde følgende betingelser:

1. Policen skal være oprettet i et livs- eller pensionsforsikringsselskab, der har hjemsted her i landet eller udøver livsforsikringsvirksomhed her i landet gennem et fast driftssted, og som har Finanstilsynets koncession til at drive livsforsikringsvirksomhed, eller i et livs- eller pensionsforsikringsselskab, som efter koncession i et land inden for De Europæiske Fællesskaber eller et andet land, som har gennemført Rådets 3. skadesforsikringsdirektiv og 3. livsforsikringsdirektiv, udøver livsforsikringsvirksomhed her i landet gennem en filial, jf. lov om forsikringsvirksomhed § 211. Livs- eller pensionsforsikringsselskaber, der er hjemmehørende i udlandet, i Grønland eller på Færøerne, skal foretage en regnskabsmæssig udskillelse af de aktiver, der ligger til sikring af de her i landet tegnede forsikringer. Policen skal være oprettet inden forsikredes fyldte 60. år. Policen kan dog oprettes efter forsikredes fyldte 60. år, hvis forsikrede på oprettelsestidspunktet er ejer af en anden kapitalforsikring i pensionsøjemed eller kontohaver i en opsparing i pensionsøjemed og afgiftspligt eller indkomstskattepligt for den pågældende forsikring eller konto ikke er indtrådt.

2. Policen skal være oprettet med forsikringstageren som forsikret og ejer af forsikringen. Er policen oprettet efter aftale mellem en arbejdstager og dennes arbejdsgiver med sidstnævnte som forsikringstager, skal arbejdstageren være forsikret og ejer af forsikringen, jf. dog § 17. Det kan aftales, at forsikringssummen kun kommer til udbetaling, såfremt den forsikrede lever på det aftalte udbetalingstidspunkt. Forsikringen kan også tegnes som en ren dødsfaldsforsikring, men må i så fald ikke give ret til udbetaling, hvis den forsikrede dør senere end første policedag efter det fyldte 70. år.
3. Er forsikringen ikke tegnet som en ren dødsfaldsforsikring, skal policen indeholde bestemmelse om udbetaling til den forsikrede selv tidligst ved det fyldte 60. år, medmindre lavere aldersgrænse er godkendt af Ligningsrådet, og senest ved første policedag efter det fyldte 70. år. Der kan dog tillige aftales udbetaling til den forsikrede i tilfælde af tidligere indtruffen invaliditet eller i tilfælde af tidligere indtrådt livstruende sygdom.
4. Om indsættelse af begunstigede gælder § 5, stk. 2.

Stk. 2. Forsikringen kan kombineres med invalidesum, der udbetales til forsikrede i tilfælde af invaliditet, som medfører en varig nedsættelse af erhvervsevnen med mindst 2/3.

Stk. 3. Skatteministeren fastsætter nærmere regler om sygdom som nævnt i stk. 1, nr. 3.

§ 11. En kapitalforsikring, der er oprettet før denne lovs ikrafttræden i et livs- eller pensionsforsikringsselskab, der har hjemsted her i landet eller udøver livsforsikringsvirksomhed her i landet gennem et fast driftssted, og som har Finanstilsynets tilladelse til at drive livsforsikringsvirksomhed her i landet, behandles, uanset om de øvrige betingelser i § 10 er opfyldt, efter reglerne for kapitalforsikring i pensionsøjemed, hvis forsikringen ved lovens ikrafttræden er led i en pensionsordning, der omfattes af § 3 i lov om beskatningen af renteforsikringer mv.

Stk. 2. Hvis der i en forsikring, som omfattes af stk. 1, sker en forøgelse af forsikringsydelserne, der er betinget af en forøgelse af de fremtidige præmiers kapitalværdi eller hidrører fra kapitalindskud, skal denne del af forsikringen opfylde betingelserne i § 10 for at kunne behandles som en kapitalforsikring i pensionsøjemed. Dette gælder dog ikke, når forøgelsen skyldes, at bonus er anvendt til opskrivning af forsikringen og dette er fastsat i forsikringsaftalen før lovens ikrafttræden.

Rateopsparing i pensionsøjemed

§ 11 A. En rateopsparing i pensionsøjemed skal indeholde bestemmelse om, at det opsparede pensionsbeløb udbetales i rater over mindst 10 år, jf. dog § 15 B, stk. 6, og at rater, der kommer til udbetaling, medens kontohaveren lever, skal udbetales til denne. Endvidere skal følgende betingelser være opfyldt:

1. Opsparingen skal være påbegyndt før kontohaverens fyldte 60. år i et pengeinstitut, der af Finanstilsynet er meddelt tilladelse til at drive pengeinstitutvirksomhed her i landet, eller i et udenlandsk kreditinstitut, der er meddelt tilladelse til at udøve virksomhed i et andet land inden for Den Europæiske Union eller i et land, som Fællesskabet har indgået aftale

med på det finansielle område, udøver virksomhed her i landet gennem en filial, jf. § 30, stk. 1, 4, 5, 9 og 10 i lov om finansiel virksomhed, eller med skatteministerens godkendelse i en anden institution her i landet. Vilkårene for ordningen, herunder indbetalingsperioden og størrelsen af det årlige indskud, skal fastsættes i en aftale mellem pengeinstituttet og kontohaveren samt dennes arbejdsgiver, såfremt arbejdsgiveren bidrager til ordningen. Adgangen til at foretage indskud til en rateopsparing i pensionsøjemed ophører med udgangen af det kalenderår, der ligger forud for det år, hvori første rateudbetaling vil finde sted.

2. Efter det fyldte 60. år kan en rateopsparing i pensionsøjemed kun oprettes, hvis kontohaveren på oprettelsestidspunktet er kontohaver i en anden rateopsparing i pensionsøjemed eller ejer af en rateforsikring i pensionsøjemed og afgiftspligt eller indkomstskattepligt for den pågældende konto eller police ikke er indtrådt. Oplysning om oprettelsen af en rateopsparing i pensionsøjemed som nævnt i 1. pkt. skal påføres den oprindelige konto eller police. Indbetalingerne til en konto som nævnt i 1. pkt. kan i alt højst udgøre et beløb svarende til halvdelen af den oprindelige ordnings værdi ved det fyldte 60. år samt et beløb svarende til halvdelen af de på dette tidspunkt aftalte fremtidige indbetalinger. I tilfælde, hvor den oprindelige ordning er en rateforsikring i pensionsøjemed, finder 3. pkt. tilsvarende anvendelse.
3. De opsparede midler skal indsættes på indlånskonto i det pågældende pengeinstitut mv. Med hensyn til midlernes anbringelse finder reglerne i § 12, stk. 1, nr. 1, 4.-6. pkt., tilsvarende anvendelse.
4. Til kontoen skal være knyttet bestemmelse om, at opsparingen med påløbne renter mv. tilhører kontohaveren, jf. dog § 17. Endvidere skal der være truffet bestemmelse om udbetaling i tilfælde af kontohaverens død.
5. Der kan ikke aftales senere udbetaling for sidste rate end det kalenderår, hvori kontohaveren fylder 85 år. Rateudbetalingen kan tidligst påbegyndes ved kontohaverens fyldte 60. år og tidligst 5 år efter, at kontoen er oprettet, jf. dog § 15 B, stk. 1, medmindre lavere aldersgrænse end kontohaverens fyldte 60. år er godkendt af Ligningsrådet. Det kan dog tillige aftales, at udbetalingerne påbegyndes i tilfælde af kontohaverens død før det fyldte 60. år eller kontohaverens varigt nedsatte arbejdsevne, som efter reglerne i lov om social pension berettiger kontohaveren til at oppebære førtidspension.
6. Der kan ikke træffes bestemmelse om udbetaling efter kontohaverens død til andre end kontohaverens »nærmeste pårørende«, jf. § 5, stk. 5, i lov om visse civilretlige forhold mv. ved pensionsopsparing i pengeinstitutter, eller kontohaverens ægtefælle eller fraskilte ægtefælle, kontohaverens livsarvinger, stedbørn eller stedbørns livsarvinger eller en navngiven person, der har fælles bopæl med kontohaveren ved indsættelsen, eller dennes livsarvinger.

Stk. 2. Før rateudbetalingen påbegyndes, vælger kontohaveren udbetalingsforløbet efter reglerne i dette stykke. Renter mv., der tilskrives i det sidste udbetalingsår, skal senest udbetales sammen med sidste rate. Kontohaveren skal vælge et af følgende udbetalingsforløb:

1. et udbetalingsforløb med en årlig rateudbetaling, der udgør et beløb svarende til ordningens værdi ved kalenderårets begyndelse delt med det antal år, hvori der endnu ikke er foretaget udbetaling, eller
2. et udbetalingsforløb med en årlig rateudbetaling, der udgør et beløb, som ved uændret rente i hele udbetalingsperioden vil give lige store årlige rater.

Stk. 3. Det beløb, der er nævnt i stk. 2, nr. 2, opgøres ved hvert kalenderårs begyndelse og beregnes som en annuitet på grundlag af ordningens værdi på dette tidspunkt og en nærmere fastsat amortisationsrente. Ved beregningen af amortisationsrenten anvendes en rentesats beregnet på grundlag af et simpelt gennemsnit opgjort med to decimaler af en af Københavns Fondsbørs dagligt udregnet effektiv obligationsrente for de seneste 20 børsdage forud for 15. december i året før udbetalingsåret. Den effektive obligationsrente opgøres med to decimaler for fastforrentede kroneobligationer i åbne serier, der noteres på Københavns Fondsbørs, bortset fra konverterbare obligationer noteret over pari samt indeksregulerede obligationer. Amortisationsrenten findes ved fra denne rentesats at fradrage rentesatsen ganget med skattesatsen ifølge pensionsafkastbeskatningslovens § 2.

Stk. 4. Til kontoen kan knyttes en invalidesumsforsikring som nævnt i § 8, stk. 2.

Stk. 5. Skatteministeren fastsætter nærmere regler om opgørelsen af ordningens værdi og kan fastsætte regler om administrationen af ordningen.

Opsparing i pensionsøjemed

§ 12. En opsparing i pensionsøjemed skal opfylde følgende betingelser:

1. Opsparingen skal være påbegyndt før kontohaverens fyldte 60. år i et pengeinstitut, der af Finanstilsynet er meddelt tilladelse til at drive pengeinstitutvirksomhed her i landet, eller i et udenlandsk kreditinstitut, der er meddelt tilladelse til at udøve virksomhed i et andet land inden for Den Europæiske Union eller i et land, som Fællesskabet har indgået aftale med på det finansielle område, udøver virksomhed her i landet gennem en filial, jf. § 30, stk. 1, 4, 5, 9 og 10, i lov om finansiel virksomhed, eller med skatteministerens godkendelse i en anden institution her i landet. Opsparingen kan dog påbegyndes efter kontohaverens fyldte 60. år, hvis kontohaveren på dette tidspunkt er kontohaver i en anden opsparing i pensionsøjemed eller ejer af en kapitalforsikring i pensionsøjemed og afgiftspligt eller indkomstskattepligt for den pågældende konto eller police ikke er indtrådt. De opsparede midler skal indsættes på indlånskonto i det pågældende pengeinstitut mv. Midlerne skal anbringes i overensstemmelse med reglerne i §§ 50 og 51 i lov om finansiel virksomhed. Investeringsbeviser i akkumulerende investeringsforeninger omfattet af selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6, kan kun udleveres fra ordningen med henblik på indløsning over for den udstedende forening eller salg til medlemmer, der er skattepligtige efter pensionsafkastbeskatningslovens § 1, stk. 1, medlemmer, der er skattepligtige efter pensionsafkastbeskatningslovens § 1, stk. 2, i hvis pensionsopsparing investeringsbeviset

indlægges, eller pengeinstitutter, der er omfattet af aktieavancebeskatningslovens § 3, stk. 4. Skatteministeren fastsætter bestemmelser om anbringelse af opsparede midler, der forvaltes af institutioner godkendt efter 1. pkt.

2. Til kontoen skal være knyttet bestemmelse om, at kapitalen med påløbne renter mv. skal udbetales til kontohaveren, jf. dog § 17. Endvidere skal der være truffet bestemmelse om udbetaling i tilfælde af kontohaverens død.
3. Til kontoen skal være knyttet bestemmelse om, at udbetaling til kontohaveren sker tidligst ved det fyldte 60. år, medmindre lavere aldersgrænse er godkendt af Ligningsrådet, og senest ved det fyldte 70. år. Der kan dog tillige bestemmes udbetaling til kontohaveren i tilfælde af varigt nedsat arbejdsevne, som efter reglerne i lov om social pension berettiger denne til at oppebære førtidspension, eller i tilfælde af livstruende sygdom.
4. Der kan ikke træffes bestemmelse om udbetaling efter kontohaverens død til andre end kontohaverens »nærmeste pårørende«, jf. § 5, stk. 5, i lov om visse civilretlige forhold mv. ved pensionsopsparing i pengeinstitutter, eller kontohaverens ægtefælle, fraskilte ægtefælle, kontohaverens livsarvinger, stedbørn eller stedbørns livsarvinger eller en navngiven person, der har fælles bopæl med kontohaveren ved indsættelsen eller dennes livsarvinger.

Stk. 2. Til kontoen kan knyttes en invalidesumsforsikring som nævnt i § 10, stk. 2.

Stk. 3. Skatteministeren fastsætter nærmere regler om sygdom som nævnt i stk. 1, nr. 3.

§ 13. En indlånskonto, der er oprettet før denne lovs ikrafttræden i en bank eller sparekasse, der har tilladelse til at drive pengeinstitutvirksomhed her i landet, eller i et udenlandsk kreditinstitut, der er meddelt tilladelse til at udøve virksomhed i et andet land inden for Den Europæiske Union eller i et land, som Fællesskabet har indgået aftale med på det finansielle område, udøver virksomhed her i landet gennem en filial, jf. § 30, stk. 1, 4, 5, 9 og 10, i lov om finansiel virksomhed, behandles, uanset om de øvrige betingelser i § 12 er opfyldt, efter reglerne for opsparing i pensionsøjemed, hvis kontoen ved lovens ikrafttræden er led i en kapitalpensionsordning, der omfattes af § 3 i lov om beskatningen af renteforsikringer mv. Det samme gælder en kapitalpensionsordning med anbringelse i investeringsforening eller i værdipapirer, hvis ordningen er oprettet i en bank eller sparekasse, der har tilladelse til at drive pengeinstitutvirksomhed her i landet, eller i et udenlandsk kreditinstitut, der er meddelt tilladelse til at udøve virksomhed i et andet land inden for Den Europæiske Union eller i et land, som Fællesskabet har indgået aftale med på det finansielle område, udøver virksomhed her i landet gennem en filial, jf. § 30, stk. 1, 4, 5, 9 og 10, i lov om finansiel virksomhed, og ordningen ved lovens ikrafttræden er omfattet af § 3 i lov om beskatningen af renteforsikringer mv.

Stk. 2. Hvis der til en ordning, som omfattes af stk. 1, i et indkomstår foretages indbetalinger, der overstiger det største beløb, der har været indbetalt som løbende bidrag i noget af de seneste 3 indkomstår forud for lovens ikrafttræden, skal opsparingen for det overskydende beløbs vedkommende opfylde be-

tingelserne i § 12 for at kunne behandles efter reglerne for opsparing i pensionsøjemed.

§ 14. (Ophævet).

§ 14 A. Ved udbetaling efter lov om Lønmodtagernes Dyrtidsfond svares en afgift på 40% af den del af udbetalingerne, der hidrører fra overskud, som tilskrives den enkelte lønmodtagers konto i fonden, første gang for perioden efter 31. december 1979. Af den øvrige del af udbetalingen svares afgift med 25%. § 32, stk. 1, og §§ 36-40 og 45-46 finder tilsvarende anvendelse på midler, der omfattes af den nævnte lov. Skatteministeren kan dog fastsætte bestemmelser, der fraviger reglerne om afgiftspligtens indtræden mv. i det omfang, disse regler ikke kan forenes med de særlige vilkår, der gælder for dyrtidsfonden.

Stk. 2. Ved beregning af afgift efter § 25 for en ordning, hvortil der efter § 41 er overført beløb fra en konto i Lønmodtagernes Dyrtidsfond, jf. § 7 a i lov om Lønmodtagernes Dyrtidsfond, anvendes reglen i stk. 1 på den del af udbetalingen, der hidrører fra det overførte beløb.

Indeksordninger

§ 15. En indeksordning skal være oprettet som en forsikring eller en opsparingskonto med tilknyttet indekskontrakt i henhold til lov om pristalsreguleret alderdomsforsikring og alderdomsopsparing.

Pensionsordninger for tidligere selvstændigt erhvervsdrivende

§ 15 A. Personer, der i forbindelse med afståelse af deres erhvervsmæssige virksomhed eller en andel af denne opnår en skattepligtig fortjeneste, eller som efter kildeskattelovens § 25 A, stk. 1, 3 eller 8, skal medregne en sådan fortjeneste opnået af vedkommendes ægtefælle ved indkomstopgørelsen, kan oprette pensionsordninger efter reglerne i stk. 5 og 6. Tilsvarende gælder en person, der afstår aktier i et selskab, der driver erhvervsmæssig virksomhed, og hvori den pågældende er hovedaktionær, jf. aktieavancebeskatningslovens § 11, stk. 2-4. Personen skal være fyldt 55 år inden afståelsen og skal desuden opfylde betingelserne i stk. 2-4.

Stk. 2. Den, der opretter en pensionsordning omfattet af stk. 5 og 6, skal i en periode på mindst 10 år forud for det indkomstår, hvori pensionsordningen oprettes, have drevet selvstændig erhvervsmæssig virksomhed eller have været hovedaktionær som nævnt i aktieavancebeskatningslovens § 11, stk. 2-4, i et selskab, der driver erhvervsmæssig virksomhed. En efterlevende ægtefælle efter en person, der drev selvstændig erhvervsmæssig virksomhed eller var hovedaktionær, jf. 1. pkt., og som efter dødsfaldet er indtrådt i boets eller afdødes skattemæssige stilling med hensyn til virksomheden eller aktiebesiddelsen efter dødsboskattelovens § 36, jf. § 43, eller § 59, anses for at have drevet selvstændig erhvervsmæssig virksomhed eller have været hovedaktionær, jf. 1. pkt., i samme periode, som den nu afdøde har drevet sådan virksomhed eller været hovedaktionær forud for dødsfaldet. Er den efterlevende ægtefælle indtrådt i boets skattemæssige stilling med hensyn til virksomheden eller aktiebesiddelsen efter dødsboskattelovens § 36, jf. § 43, anses den efterlevende ægtefælle endvidere for at have drevet selvstændig erhvervsmæssig virksomhed henholdsvis have været hovedaktionær i boperioden.

Stk. 3. Den erhvervsmæssige virksomhed som nævnt i stk. 1 og 2 må ikke i overvejende grad have bestået af udlejning af fast ejendom, besiddelse af kontanter, værdipapirer eller lignende, jf. stk. 4, og for så vidt angår selskaber aktieavancebeskatningslovens § 11, stk. 9. 1. pkt., finder dog ikke anvendelse, når personen eller et selskab, hvori personen har været hovedaktionær, har udøvet næringsvirksomhed ved køb og salg af værdipapirer eller ved finansieringsvirksomhed. Bortforpagtning af fast ejendom som nævnt i vurderingslovens § 33, stk. 1 og 7, anses ikke som udlejning af fast ejendom ved anvendelsen af 1. pkt. Den erhvervsmæssige virksomhed som nævnt i stk. 1 må endvidere ikke have bestået i udlejning af afskrivningsberettigede driftsmidler eller skibe eller have haft mere end 10 ejere, medmindre opretteren af pensionsordningen har deltaget i virksomhedens drift i væsentligt omfang.

Stk. 4. En persons erhvervsmæssige virksomhed anses for i overvejende grad at have bestået i udlejning af fast ejendom, besiddelse af kontanter, værdipapirer eller lignende som nævnt i stk. 3, 1. pkt., hvis mindst 50% af indtægterne, hvorved forstås den regnskabsmæssige nettoomsætning tillagt summen af øvrige regnskabsførte indtægter, fra den erhvervsmæssige virksomhed opgjort som gennemsnittet af de seneste 3 regnskabsår stammer fra sådan aktivitet, eller hvis handelsværdien af virksomhedens udlejningsejendomme, kontanter, værdipapirer eller lignende enten på overdragelsestidspunktet eller opgjort som gennemsnittet af de seneste 3 regnskabsår udgør mindst 50% af handelsværdien af virksomhedens samlede aktiver. Besiddelse af andele omfattet af aktieavancebeskatningslovens § 2 b anses ved bedømmelsen ikke som besiddelse af værdipapirer. Afkastet og værdien af aktier i selskaber, hvori virksomheden direkte eller indirekte ejer mindst 25% af aktie- eller anpartskapitalen, medregnes ikke. I stedet medregnes en til ejerforholdet svarende del af selskabets indtægter og aktiver ved bedømmelsen. Ved bedømmelsen ses der bort fra indkomst ved udlejning af fast ejendom mellem virksomheden og et selskab som nævnt i 3. pkt. eller mellem sådanne selskaber. Fast ejendom, som udlejes mellem virksomheden og et selskab som nævnt i 3. pkt. eller mellem sådanne selskaber, og som lejer anvender i driften, anses ved bedømmelsen ikke som en udlejningsejendom.

Stk. 5. Pensionsordningen skal være en pensionsordning med løbende udbetalinger, jf. § 2, nr. 4, og §§ 5 og 5 A, en rateforsikring, jf. § 8, eller en rateopsparing i pensionsøjemed, jf. § 11 A. For rateforsikringer finder § 8, stk. 1, nr. 1, 3.-8. pkt., og nr. 3, 1. pkt., ikke anvendelse. Rateopsparinger i pensionsøjemed kan uanset § 11 A, stk. 1, nr. 1, 1. pkt., oprettes efter det fyldte 60. år, og § 11 A, stk. 1, nr. 2, og nr. 5, 1. pkt., finder ikke anvendelse.

Stk. 6. Den, der opretter én eller flere pensionsordninger som nævnt i stk. 5, kan i alt højst indbetale et grundbeløb på 1.372.650 kr. til ordningerne. Beløbet på 1.372.650 kr. reguleres efter personskattelovens § 20. Indbetalingen til en pensionsordning hidrørende fra en given virksomhed kan dog ikke overstige den fortjeneste opnået ved afståelsen af virksomheden eller en andel af denne, som medregnes ved personens indkomstopgørelse.

Stk. 7. Indbetaling som nævnt i stk. 6 skal foretages inden for en periode på 10 år. 10-års-perioden begynder i det år,

hvori hele virksomheden eller en andel af denne er afstået.

Stk. 8. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om de pensionsordninger, der er omhandlet i stk. 1-7, herunder om, at størrelsen af fortjenesten som nævnt i stk. 6 og af allerede foretagne indskud på ordningerne skal dokumenteres ved en erklæring fra en advokat, en statsautoriseret eller registreret revisor, en konsulent i driftsøkonomi, jf. § 1 i lov om tilskud til jordbrugets konsulentvirksomhed, et medlem af Foreningen af Danske Revisorer eller en person, der kan ligestilles hermed.

Pensionsordninger for sportsudøvere

§ 15 B. Et beløb svarende til den indkomst, der hidrører fra den skattepligtiges sportsudøvelse, kan indskydes på en rateforsikring i pensionsøjemed, jf. § 8, eller en rateopsparing i pensionsøjemed, jf. § 11 A, hvorfra rateudbetalingen kan påbegyndes før det fyldte 40. år og tidligere end 5 år efter, at policen eller kontoen er oprettet.

Stk. 2. Ved oprettelsen af en ordning som nævnt i stk. 1 skal policen eller opsparingskontrakten påføres en oplysning om, at ordningen er omfattet af stk. 1. Påtegningen skal slettes i det indkomstår, hvor den forsikrede eller kontohaveren fylder 40 år. Reglerne i § 8 henholdsvis § 11 A og reglerne i § 18, stk. 3 og 4, finder anvendelse fra og med det indkomstår, hvor påtegningen er slettet.

Stk. 3. De samlede indbetalinger til en ordning som nævnt i stk. 1 kan højst udgøre et grundbeløb på i alt 935.100 kr. reguleret efter personskattelovens § 20 i indkomståret for den sidste indbetaling, jf. dog stk. 6, 10. pkt.

Stk. 4. § 18 A finder ikke anvendelse på rateforsikringer og rateopsparinger i pensionsøjemed, der er omfattet af stk. 1. § 18 A finder anvendelse fra og med det indkomstår, hvor påtegningen på policen eller opsparingskontrakten slettes, jf. stk. 2.

Stk. 5. En rateforsikring i pensionsøjemed som nævnt i stk. 1 skal indeholde bestemmelse om, at den aftalte forsikringssum skal udbetales i rater over højst 10 år efter reglerne i § 8. Den samlede årlige rateudbetaling kan højst udgøre et grundbeløb på 187.000 kr. reguleret efter personskattelovens § 20 for hvert indkomstår, hvor der sker udbetaling. For ordningens eventuelt resterende værdi finder reglerne i § 8 anvendelse. Stk. 6, 6.-10. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 6. En rateopsparing i pensionsøjemed som nævnt i stk. 1 skal indeholde bestemmelse om, at det opsparede pensionsbeløb skal udbetales i rater over højst 10 år. Den samlede årlige rateudbetaling kan højst udgøre et grundbeløb på 187.000 kr. reguleret efter personskattelovens § 20 for hvert indkomstår, hvor der sker udbetaling. Hvis rateudbetalingen skal påbegyndes før det fyldte 40. år, vælger kontohaveren, hvor stor en del af ordningens værdi der skal danne grundlag for rateudbetalingen. Udbetalingsforløbet fastlægges efter § 11 A, stk. 2 og 3. For ordningens resterende værdi finder reglerne i § 11 A anvendelse. Der kan ikke foretages indskud på ordningen, før det udbetalingsforløb, der er påbegyndt før kontohaverens fyldte 40. år, er afsluttet. Herefter kan indskud tidligst foretages i det indkomstår, der følger efter indkomståret for sidste rateudbetaling. For sådanne indskud finder reglerne i § 18, stk. 3 og 4, samt § 18 A tilsvarende anvendelse. Der kan indskydes indkomst, som ikke hidrører fra den skattepligtiges sports-

udøvelse, og de samlede indbetalinger kan overstige grundbeløbet i stk. 3. 8. og 9. pkt. finder anvendelse, selv om påtegningen på opsparingskontrakten ikke er slettet, jf. stk. 2.

Fælles bestemmelser

§ 16. Til kapitalforsikring i pensionsøjemed og til opsparing i pensionsøjemed kan for et indkomstår i alt anvendes højst 25.000 kr. for hver person. Beløbet på 25.000 kr. reguleres efter reguleringstallet i § 20 i lov om indkomstskat for personer mv. (personskatteloven).

Stk. 2. Ved opgørelsen af de årlige beløb, der kan anvendes efter stk. 1, bortses fra tilskrivning af bonus og renter mv. samt arbejdsmarkedsbidrag efter lov om en arbejdsmarkedsfond § 11, stk. 5. Hvor midlerne i en opsparing i pensionsøjemed ikke er indsat på indlånskonto i pengeinstitut mv., gælder det samme med hensyn til fortjenester og tab ved indfrielse eller salg af værdipapirer, salg af tegningsrettigheder, udlodning af likvidationsprovenu eller lignende.

Stk. 3. Forsikringsselskaber, pensionskasser, pengeinstitutter mv. underretter hvert år arbejdstageren om bortseelsesberettigede beløb efter § 19, der indgår ved opgørelsen af beløb efter stk. 1 og 2. Underretning gives senest den 15. december i det år, underretningen vedrører. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om oplysningspligtens gennemførelse.

§ 17. Er der indgået en aftale mellem en arbejdstager og dennes arbejdsgiver om en pensionsordning som nævnt i § 2, nr. 4, §§ 5-13 og 15 B, har det ingen betydning for den skattemæssige behandling af pensionsordningen, at arbejdsgiveren har taget forbehold om:

1. at bonus fra forsikring helt eller delvis skal tilfalde arbejdsgiveren selv,
2. at værdien af forsikringen eller det indestående beløb på kontoen mv. helt eller delvis skal tilfalde arbejdsgiveren selv i tilfælde af, at arbejdsforholdet af andre grunde end arbejdstagerens død eller erhvervsudygtighed ophører før det fyldte 30. år og før udløbet af en periode på indtil 5 år efter forsikringens eller kontoens oprettelse,
3. at alderspension for tiden indtil fratrædelsestidspunktet skal tilfalde arbejdsgiveren,
4. at invalidepension skal tilfalde arbejdsgiveren for den tid, hvori arbejdstageren modtager sin hidtidige gage,
5. at ægtefælle- og samleverpension og børnepension, der kommer til udbetaling i den tid, hvori der efter dødsfald udbetales fra arbejdsgiver til de pågældende efterladte, skal tilfalde arbejdsgiveren, eller
6. at pensionsbidrag, der er forudbetalt for hele indkomståret eller for en del af dette, helt eller delvis skal tilfalde arbejdsgiveren i tilfælde af, at arbejdsforholdet ophører på et tidspunkt, hvor arbejdstageren ikke har optjent det forudbetalte bidrag. Forbeholdet kan dog højst omfatte den del af pensionsbidraget, der vedrører tiden efter ansættelsesforholdet.

Stk. 2. For et forbehold, som før lovens ikrafttræden er optaget i en pensionsaftale, og som har været foreneligt med § 2 i lov om beskatningen af renteforsikringer mv., gælder stk. 1 kun i det omfang, forbeholdet vedrører forhøjelser som nævnt i § 7, stk. 2, § 9, stk. 2, § 11, stk. 2, og § 13, stk. 2.

Kapitel 2
Den skattepligtige indkomst

§ 18. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for ejeren af ordningen, jf. reglerne i afsnit III, kan med de i stk. 2-8 nævnte begrænsninger fradrages de i indkomståret forfaldne bidrag eller præmier til pensionsordninger omfattet af kapitel 1. Indbetalinger til de i §§ 11 A, 12, 13 og 15 A nævnte ordninger fradrages i det indkomstår, hvori indbetalingerne har fundet sted. Tilsvarende gælder indbetalinger til de i § 15 B nævnte ordninger, såfremt ordningen er en rateopsparing i pensionsøjemed, jf. § 11 A. 1. og 2. pkt. gælder dog ikke, hvis bidragene mv. er indbetalt af arbejdsgiveren. Det samlede fradrag for indbetalinger til pensionsordninger omfattet af § 15 A kan ikke overstige det beløb, som ifølge § 15 A, stk. 6, må indbetales. Hvis den skattepligtiges indkomstår ikke er sammenfaldende med kalenderåret, er den i 4. pkt. nævnte frist for indbetaling dog den 1. juli i kalenderåret efter det kalenderår, som det indkomstår, hvori virksomheden er afstået, træder i stedet for. Indbetalinger til de i § 15 A nævnte ordninger kan uanset 2. pkt. fradrages ved indkomstopgørelsen for det eller de indkomstår, hvori virksomheden som nævnt i § 15 A, stk. 2, er afstået, hvis indbetalingerne foretages senest den 1. juli i det umiddelbart efterfølgende indkomstår. 1. og 2. pkt. gælder ikke, hvis bidragene mv. er indbetalt af arbejdsgiveren. Fradrag for indbetalinger til indeksordninger kan højst omfatte 6 kontrakter for hver person.

Stk. 2. Bidrag mv. til kapitalforsikring i pensionsøjemed og til opsparing i pensionsøjemed kan i alt højst fratrækkes med det i § 16 nævnte beløb. Er der af en arbejdsgiver mv. foretaget indbetalinger til ordninger som nævnt i 1. pkt. for ejeren, jf. § 19, nedsættes det efter 1. pkt. fradragsberettigede beløb med disse indbetalinger bortset fra arbejdsmarkedsbidrag. Fradraget for bidrag mv. til de omhandlede ordninger og bidrag som nævnt i § 29 A, stk. 2, kan dog ikke overstige det beløb, som ejerens personlige indkomst i det pågældende indkomstår udgør uden fradrag for bidragene. Den overskydende del af bidragene kan hverken overføres til fradrag ved indkomstopgørelsen for ægtefællen eller fremføres til fradrag ved indkomstopgørelsen for et senere indkomstår. Er der sket afgiftsberigtigelse af en kapitalforsikring eller en opsparing i pensionsøjemed efter § 25, stk. 1, nr. 1, ved udbetaling til ejeren efter det fyldte 60. år, er der ikke fradragsret for bidrag mv. til sådanne ordninger, som indbetales i de indkomstår, der følger efter indkomståret, hvori den eller de første kapitalforsikringer eller opsparinger i pensionsøjemed er afgiftsberigtiget.

Stk. 3. Fradragsretten for kapitalindskud til en pensionsordning med løbende udbetalinger eller til en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed skal fordeles over en periode på 10 år, således at indskuddet fradrages med 1/10 i indskudsåret og hvert af de følgende 9 år. Dette gælder dog ikke for pensionsordninger omfattet af §§ 15 A og 15 B, jf. dog § 15 B, stk. 2 og 6.

Stk. 4. Hvis præmie- eller bidragsperioden for en pensionsordning med løbende udbetalinger eller en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed er mindre end 10 år, fordeles fradragsretten for det præmie- eller bidragsbeløb, der i alt skal betales, med lige store beløb over en periode på 10 år. Der skal dog ikke ske fordeling af fradraget efter 1. pkt., hvis der i det ind-

komstår, der følger umiddelbart efter det sidste indkomstår, hvori præmie (bidrag) er forfaldet til betaling eller indbetaling til en rateopsparing i pensionsøjemed er sket, forfalder præmie (bidrag) til en ny pensionsordning med løbende udbetalinger eller rateforsikring i pensionsøjemed eller sker indbetalinger til en ny rateopsparing i pensionsøjemed på tilsvarende vilkår med hensyn til størrelsen af de årlige indbetalinger som vilkårene for den i det forudgående indkomstår ophørte ordning, således at den samlede præmie- eller bidragsperiode til de nævnte ordninger er på mindst 10 år. 10 års perioden begynder i det år, hvor den første præmie (bidrag) forfalder til betaling, eller hvor indbetaling til en rateopsparing i pensionsøjemed er påbegyndt. Såfremt præmien eller bidraget til en pensionsordning med løbende udbetalinger eller en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed forhøjes på et tidspunkt, hvor den resterende indbetalingsperiode er under 10 år, fordeles fradraget for forhøjelsen på tilsvarende måde over en periode på 10 år. Ved forlængelse af en pensionsordning med løbende udbetalinger, en rateforsikring eller en rateopsparing i pensionsøjemed finder 2. pkt. dog tilsvarende anvendelse, hvis der oprindelig er aftalt en indbetalingsperiode på mindst 10 år. 1.-5. pkt. gælder ikke for pensionsordninger omfattet af §§ 15 A og 15 B, jf. dog § 15 B, stk. 2 og 6.

Stk. 5. Såfremt det samlede årlige fradrag, beregnet efter reglerne i stk. 3-4, udgør et mindre beløb end 25.000 kr., kan skatteyderen dog vælge at foretage et årligt fradrag på indtil 25.000 kr., indtil samtlige præmier (bidrag) og indskud er bragt til fradrag. Beløbet på 25.000 kr. reguleres efter reguleringstallet i § 20 i lov om indkomstskat for personer mv. (personskatteloven). Hvis det samlede årlige fradrag beregnet efter reglerne i stk. 3 og 4 udgør et mindre beløb end 30% af overskud fra selvstændig erhvervsvirksomhed, kan skatteyderen dog uanset 1. pkt. foretage fradrag svarende til 30% af dette overskud. Ved overskud fra selvstændig erhvervsvirksomhed forstås overskud som opgjort efter reglerne for opgørelse af skattepligtig indkomst før fradrag for henlæggelse til konjunkturudligning efter virksomhedsskattelovens § 22 b med tillæg af renteudgifter og kurstab på fordringer og gæld og med fradrag af rente- og udbytteindtægter samt kursgevinst på fordringer og gæld, som indgår i opgørelsen af dette overskud. I overskuddet som nævnt i 3. pkt. indgår ikke indkomster ved afståelse af goodwill og andre immaterielle aktiver såsom særlig fremstillingsmåde eller lignende (knowhow), patentret, forfatter- og kunstnerret og ret til mønster og varemærke, kvoter og betalingsrettigheder eller fortjenester ved afståelse af fast ejendom omfattet af ejendomsavancebeskatningsloven. Der kan dog i et indkomstår højst fradrages et beløb svarende til forfaldne præmier (bidrag) og indskud og foretagne indbetalinger til rateopsparing i pensionsøjemed, som ikke tidligere er fratrukket. Skatteministeren kan give nærmere regler om beregningen af det årlige fradrag og om oplysningspligt for forsikringsselskaber mv. til brug ved gennemførelse af reglerne i stk. 3-7.

Stk. 6. Beløb, hvormed præmier eller bidrag som nævnt i stk. 4 forhøjes i henhold til en aftale om løbende pristalsregulering af præmier eller bidrag, kan uanset reglerne i stk. 4-5 fradrages i det år, hvor beløbet forfalder til betaling, for rateopsparing i pensionsøjemed i det indkomstår, hvori indbetalingen finder sted.

Stk. 7. Dør den pågældende, før afskrivning af kapitalindskud eller præmier (bidrag) efter stk. 3-5 er afsluttet, kan den efterlevende ægtefælle, hvis denne ved dødsfaldet var samlevende med afdøde, fortsætte afskrivningen. Fradragsretten for et resterende beløb bortfalder, når der er indtrådt afgiftspligt for hele den pågældende ordning efter reglerne i §§ 29-31.

Stk. 8. Fradrag for præmier og bidrag til pensionsordninger omfattet af § 15 B kan højst omfatte én police eller én konto per person. Fradrag for de i indkomståret forfaldne præmier til rateforsikring i pensionsøjemed omfattet af § 15 B og fradrag for indkomstårets bidrag til rateopsparing i pensionsøjemed omfattet af § 15 B kan ikke overstige den indkomst hidrørende fra den skattepligtiges sportsudøvelse, som den skattepligtige har erhvervet ret til i samme indkomstår. Det samlede fradrag for præmier og bidrag til rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed omfattet af § 15 B kan ikke overstige det beløb, som ifølge § 15 B, stk. 3, må indbetales. 2. og 3. pkt. gælder ikke for ordninger som nævnt i § 15 B, stk. 5, 3. og 4. pkt., og i § 15 B, stk. 6, 5.-10. pkt.

§ 18 A. Er der ved indkomstopgørelsen foretaget fradrag for præmier eller bidrag til en pensionsordning med løbende udbetalinger eller til en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed efter reglerne i § 18, stk. 1 eller 4-5, og indbetalingerne nedsættes eller ophører på et tidspunkt, hvor de foretagne fradrag overstiger de beløb, der kunne være fradraget på grundlag af de faktiske indbetalinger, omregnes fradragsretten i forhold til de faktisk betalte præmier eller bidrag. De herefter for meget fratrukne beløb med et procenttillæg på 6% for hvert år fra udløbet af de indkomstår, hvori præmierne eller bidragene er fradraget (fradragsårene), og indtil udløbet af det indkomstår, hvori præmie- eller bidragsbetalingen nedsattes eller ophørte, medregnes i den skattepligtige indkomst for de førstnævnte indkomstår. Omregning skal dog ikke ske i tilfælde, hvor indbetalingerne nedsættes eller ophører på grund af ejerens død eller varigt nedsatte funktionsevne og dette efter policevilkårene eller aftalen med pengeinstituttet berettiger til præmiefritagelse, opsat udbetaling eller påbegyndelse af udbetalingerne. Omregning skal heller ikke ske, hvis en fraskilt eller frasepareret ægtefælle med en udloddet del af en pensionsordning, jf. § 30, stk. 3, nr. 2, nedsætter eller ophører med indbetalingerne som følge af død eller varigt nedsat funktionsevne. Omregning skal heller ikke ske i tilfælde, hvor indbetalingerne nedsættes med indtil 2.000 kr. eller den indbetaling, der ophører, udgjorde 2.000 kr. eller derunder. Fritagelse for sidstnævnte omregning gælder dog kun et beløb op til 2.000 kr. årligt for den skattepligtige.

Stk. 2. Den skattepligtige kan i de tilfælde, der er nævnt i stk. 1, uden afgiftsmæssige konsekvenser vælge at ophæve ordningen. I så fald medregnes de foretagne fradrag fuldt ud og med procenttillæg som nævnt i stk. 1 i den skattepligtige indkomst for fradragsårene. Er ordningen en udloddet del efter § 30, stk. 3, kan den del af ordningen, der oprindelig blev udloddet, dog ikke ophæves uden afgiftsmæssige konsekvenser.

Stk. 3. Bliver en pensionsordning med løbende udbetalinger eller en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed ophævet efter stk. 2, skal vedkommende forsikringsselskab, pensionskasse, pengeinstitut mv. på ophævelses-

tidspunktet tilbageholde 60% af det beløb, der i henhold til stk. 2 kan udbetales. Det tilbageholdte beløb indbetales til Told- og Skattestyrelsen inden 3 hverdage (bankdage) efter, at ordningen er udbetalt. Den skattepligtige skal underrettes om indbetalingen.

Stk. 4. Skatteministeren fastsætter de nærmere regler om adgangen til at ophæve ordningen efter stk. 2 og om administrationen efter stk. 3.

§ 19. Ved opgørelsen af en arbejdstagers skattepligtige indkomst medregnes ikke beløb, der af arbejdsgiveren indbetales til en af kapitel 1 omfattet ordning for arbejdstageren, herunder indbetalinger til Arbejdsmarkedets Tillægspension vedrørende arbejdsgiverbetalte dagpengeydelser i henhold til lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. Det samme gælder indbetalinger fra en tidligere arbejdsgiver til en af kapitel 1 omfattet ordning. Er der sket afgiftsberigtigelse af en kapitalforsikring eller en opsparing i pensionsøjemed efter § 25, stk. 1, nr. 1, ved udbetaling til ejeren efter det fyldte 60. år, medregnes beløb, der af arbejdsgiveren eller en tidligere arbejdsgiver indbetales til en kapitalforsikring eller en opsparing i pensionsøjemed i indkomstår, der følger efter indkomståret, hvori den eller de første kapitalforsikringer eller opsparinger i pensionsøjemed er afgiftsberigtiget, dog ved opgørelsen af arbejdstagerens skattepligtige indkomst. Efter arbejdstagerens død medregnes indbetalinger fra afdødes tidligere arbejdsgiver til sikring af ægtefælle- eller samleverpension, samleverpension eller børnepension efter § 2, nr. 4, heller ikke ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for ægtefællen, den fraskilte ægtefælle, samleveren, jf. § 2, nr. 4, litra d, børnene eller afdødes bo. Retten til at bortse fra arbejdsgiverens indbetalinger til en indeksordning er begrænset på samme måde som fradragsretten for egne indbetalinger, jf. § 18, stk. 1, 8. pkt. Retten til at bortse fra arbejdsgiverens indbetalinger til en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed omfattet af § 15 B er begrænset på samme måde som fradragsretten for egne præmier og bidrag, jf. § 18, stk. 8.

Stk. 2. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for en person, der omfattes af §§ 2 a eller 2 b i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension, medregnes ikke indbetalinger til Arbejdsmarkedets Tillægspension, som foretages for de nævnte personer. Det samme gælder indbetalinger til en ordning omfattet af kapitel 1 for en person, der modtager hjælp efter § 29 i lov om social service.

Stk. 3. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for en person medregnes ikke beløb, der af den pågældendes ægtefælles eller samlevers arbejdsgiver indbetales til en af kapitel 1 omfattet ordning for den pågældende i en periode af mindst en måneds varighed, hvori den pågældendes ægtefælle eller samlever af sin arbejdsgiver er udsendt for at arbejde i en fremmed stat, Færøerne eller Grønland, og hvori den pågældende har fælles bopæl med den udsendte i den fremmede stat, Færøerne eller Grønland. 1. pkt. finder dog ikke anvendelse, hvis der under udsendelsen indbetales præmier eller bidrag til en pensionsordning i ansættelsesforhold omfattet af denne lovs afsnit I eller II A for den pågældende.

Stk. 4. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for en person medregnes ikke indbetalinger til en supplerende arbejdsmarkedspension, som i medfør

af §§ 33 b-33 e i lov om social pension foretages af en offentlig myndighed til Arbejdsmarkedets Tillægspension, en pensionskasse omfattet af § 3 eller et livsforsikringsselskab omfattet af § 4.

§ 19 A. Hvis en persons skattepligt efter kildeskattelovens § 1 ophører som følge af fraflytning til udlandet, skal personens skattepligtige indkomst for det år, hvori skattepligten ophører, og de 4 forudgående indkomstår (5-årsperioden) forhøjes efter reglerne i §§ 19 B og 19 C. Indkomsten forhøjes, når en arbejdsgiver inden for denne periode har forhøjet tilsagnet eller indbetalingerne vedrørende en pensionsordning med løbende udbetalinger, en rateforsikring eller en rateopsparing i pensionsøjemed, der som led i et ansættelsesforhold er oprettet for den pågældende person. 1. og 2. pkt. gælder også, når en person efter bestemmelserne i en dobbeltbeskatningsoverenskomst bliver hjemmehørende i en fremmed stat, Færøerne eller Grønland.

§ 19 B. Hvis det i en pensionsaftale som nævnt i § 19 A er bestemt, at arbejdsgiverens årlige indbetalinger skal udgøre en vis procentdel af lønnen, skal indkomsten forhøjes, hvis den procentdel, der ifølge pensionsaftalen skulle indbetales ved udgangen af året 5 år forud for det år, hvori skattepligten ophører, er forhøjet i 5-årsperioden. Indkomsten forhøjes for det eller de indkomstår, hvori procentdelen er forhøjet. Forhøjelsen udgør forskellen mellem de indbetalte pensionsbidrag og et beløb, der svarer til de bidrag, der skulle indbetales, hvis procentdelen ikke var forhøjet.

Stk. 2. Hvis det i pensionsaftalen er bestemt, at arbejdsgiverens årlige indbetalinger skal udgøre et bestemt beløb, skal indkomsten forhøjes med den del af indbetalingerne, der overstiger det beløb, der ifølge pensionsaftalen skulle indbetales ved udgangen af året 5 år forud for det år, hvori skattepligten ophører. Indkomsten forhøjes for det eller de indkomstår, hvori pensionsindbetalingerne er forhøjet.

Stk. 3. Ved anvendelsen af reglerne i stk. 1 og 2 ses der bort fra de forhøjelser af pensionsindbetalingerne, der er aftalt forud for 5-årsperioden eller følger af kollektive aftaler. Der ses tilsvarende bort fra forhøjelser, der følger af vedtægtsændringer eller ændringer i pensionsregulativer, når ændringen omfatter mere end 10 personer.

Stk. 4. Er en person i løbet af 5-årsperioden blevet optaget i en pensionsordning som nævnt i stk. 1 eller 2, forhøjes indkomsten fra og med det indkomstår, hvori optagelsen er sket, med et beløb, der svarer til de årlige pensionsindbetalinger.

Stk. 5. Indkomsten forhøjes alene efter reglerne i stk. 1-4, i det omfang pensionsindbetalingerne inklusive indbetalinger til en pensionsordning omfattet af § 19 C overstiger 20% af den samlede lønindtægt fra den pågældende arbejdsgiver. Til lønindtægten medregnes provision, tantieme eller lignende samt den skattepligtige værdi af naturalydelser mv. Endvidere medregnes arbejdsgiverens pensionsindbetalinger.

Stk. 6. Beløb, der efter stk. 2-5 skal medregnes til den skattepligtige indkomst, forhøjes med et tillæg på 6% for hvert år fra udløbet af det indkomstår, hvori beløbet skal medregnes, og indtil udløbet af det år, hvori skattepligten ophører.

§ 19 C. Hvis det i en pensionsaftale som nævnt i § 19 A er bestemt, at en arbejdstagers årlige pensionsydelse skal

udgøre et bestemt beløb eller en bestemt procentdel af slutlønnen, skal indkomsten forhøjes, såfremt det faste beløb eller procentdelen af slutlønnen, der var fastsat i pensionsaftalen ved udgangen af året 5 år forud for det år, hvori skattepligten ophører, er forhøjet i 5-årsperioden. Indkomsten forhøjes for det indkomstår, hvori det faste beløb eller procentdelen er forhøjet, med et beløb, der svarer til den kapitaliserede værdi af forhøjelsen af pensionstilsagnet. Den kapitaliserede værdi opgøres ved udgangen af det pågældende indkomstår og beregnes ud fra grundlagsrenten i den pensionskasse eller det forsikringsselskab, hvor ordningen er oprettet.

Stk. 2. Ved anvendelsen af reglerne i stk. 1 ses der bort fra forhøjelser af pensionstilsagnet, der er aftalt forud for 5-årsperioden eller følger af kollektive aftaler. Der ses tilsvarende bort fra forhøjelser, der følger af vedtægtsændringer eller ændringer i pensionsregulativer, når ændringen omfatter mere end 10 personer.

Stk. 3. Er en person i løbet af 5-årsperioden blevet optaget i en pensionsordning som nævnt i stk. 1, forhøjes indkomsten for det år, hvori optagelsen er sket, med et beløb, der svarer til den kapitaliserede værdi af pensionstilsagnet.

Stk. 4. Indkomsten forhøjes alene efter reglerne i stk. 1-3, i det omfang pensionstilsagnet i procent af slutlønnen overstiger 2% gange det antal år, en person har været omfattet af pensionsaftalen.

Stk. 5. § 19 B, stk. 6, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 6. Skatteministeren kan fastsætte regler om, at pensionskasser og forsikringsselskaber mv. skal medvirke ved opgørelsen af de beløb, der er nævnt i stk. 1 og 3.

§ 19 D. Hvis en person på noget tidspunkt inden for de seneste 5 år forud for skattepligtsophøret, jf. §§ 19 A-19 C, har været hovedaktionær i et selskab, gælder reglerne i 3. og 4. pkt. for pensionsindbetalinger mv. foretaget af dette selskab. Som hovedaktionær anses i denne forbindelse en person, der alene eller sammen med de i aktieavancebeskatningslovens § 11, stk. 3, nævnte personer eller selskaber mv. ejer mindst 25% af aktierne eller mere end 50% af stemmeværdien i selskabet. Reglerne i §§ 19 A-19 C finder anvendelse for det år, hvori skattepligten ophører, og de 9 forudgående indkomstår (10-årsperioden). Udgangen af året 10 år forud for året, hvori skattepligten ophører, træder i stedet for udgangen af året 5 år forud for det år, hvori skattepligten ophører.

Stk. 2. For personer, der på noget tidspunkt inden for de seneste 5 år forud for skattepligtsophøret har ejet anparter i et anpartsselskab, finder stk. 1 tilsvarende anvendelse.

§ 19 E. Skatteministeren kan helt eller delvis fritage for indkomstskattepligten efter §§ 19 A-19 D, hvis særlige omstændigheder taler derfor.

§ 20. Til den skattepligtige indkomst medregnes:

1. Pension fra en pensionsordning med løbende udbetalinger. Løbende ydelser fra forsikringer, som omfattes af § 5, er dog kun indkomstskattepligtige, såfremt de udbetales til forsikrede selv eller i kraft af en begunstigelsesbestemmelse til forsikredes ægtefælle, fraskilte ægtefælle eller samlever eller dennes livsarvinger under 24 år eller forsikredes livsarvinger, stedbørn eller stedbørns livsarvinger under 24 år.
2. Udbetalinger fra en rateforsikring el-

ler rateopsparing i pensionsøjemed til forsikrede eller kontohaver selv i overensstemmelse med ordningens vilkår om ratevis udbetaling samt udbetaling af rater efter forsikredes eller kontohavers død, såfremt raterne i kraft af en begunstigelsesbestemmelse udbetales til den pågældendes ægtefælle, fraskilte ægtefælle eller samlever eller dennes livsarvinger under 24 år eller den pågældendes livsarvinger, stedbørn eller stedbørns livsarvinger under 24 år.

3. Løbende udbetalinger fra en indeksordning til interessenten selv.
4. Pension fra en pensionsordning med løbende udbetalinger og udbetalinger fra en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed til ejerens fraskilte eller fraseparerede ægtefælle, når ydelserne tilfalder ægtefællen i kraft af udlodning ved skifte af fællesbo, samt pension fra en pensionsordning med løbende udbetalinger, der tilfalder eventuelle begunstigede efter ægtefællens død, jf. § 30, stk. 2.
5. Udbetalinger fra en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed, der er omfattet af § 20 A.

Stk. 2. Rater, der udbetales fra en forsikring, som omfattes af § 9, stk. 1, i overensstemmelse med policens vilkår om ratevis udbetaling, er indkomstskattepligtige, uanset om udbetalingen sker til andre end de i stk. 1, nr. 2, nævnte personer. Det samme gælder løbende ydelser i henhold til en forsikring, der omfattes af § 7.

Stk. 3. Den del af raterne fra en rateforsikring i pensionsøjemed, som måtte hidrøre fra indbetalinger, der forfaldt før begyndelsen af det indkomstår, der ligger til grund for skatteansættelsen for skatteåret 1955-56, skal ikke medregnes til den skattepligtige indkomst, men forsikringen er, i det omfang den hidrører fra de nævnte indbetalinger, indkomstskattepligtig efter § 53.

§ 20 A. I forbindelse med ejerens afholdelse af orlov til børnepasning, jf. lov om børnepasningsorlov, kan arbejdsformidlingen tillade, at en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed ophæves helt eller delvist.

Stk. 2. Arbejdsministeren fastsætter nærmere regler om administration af ordningen, herunder regler for beregningen af størrelsen af det beløb, der kan udbetales efter stk. 1.

§ 21. Er der i et indkomstår af en arbejdstagers arbejdsgivere indbetalt, henholdsvis af en pensionskasse anvendt, større beløb end fastsat i § 16 til kapitalforsikring i pensionsøjemed, opsparing i pensionsøjemed og bidrag som nævnt i § 29 A, stk. 2, for arbejdstageren, skal det overskydende beløb medregnes ved opgørelsen af arbejdstagerens skattepligtige indkomst for det pågældende indkomstår som personlig indkomst. Er arbejdstagerens personlige indkomst efter eventuel forhøjelse efter 1. pkt. negativ, skal en til det negative beløb svarende del af indbetalingerne ligeledes medregnes ved indkomstopgørelsen. Ved opgørelsen af indbetalingerne efter 2. pkt. bortses fra indbetalinger, som skal medregnes ved indkomstopgørelsen efter 1. pkt. Er der for en person indbetalt beløb til kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed, der omfattes af § 19, stk. 3, 1. pkt., anses sådanne beløb ved anvendelsen af 1.-3. pkt. for indbetalt af personens arbejdsgiver.

§ 21 A. Er der i et indkomstår af ejeren foretaget indbetaling til kapitalforsik-

ring og opsparing i pensionsøjemed, henholdsvis af en pensionskasse anvendt bidrag som nævnt i § 29 A, stk. 2, og indbetalingen mv. overstiger ejerens personlige indkomst for det pågældende indkomstår, jf. § 18, stk. 2, 3. pkt., betragtes det ikke som en afgiftspligtig udbetaling, hvis det overskydende beløb tilbagebetales eller overføres til en anden ordning omfattet af kapitel 1, i hvilket tilfælde indbetalingen har virkning for det indkomstår, hvor der er foretaget indbetaling på kapitalforsikringen mv. Ved beregningen af det overskydende beløb ses der bort fra personlig indkomst, der ikke er skattepligtig til Danmark, eller hvortil beskatningsretten efter bestemmelserne i en dobbeltbeskatningsoverenskomst tilfalder en fremmed stat, Færøerne eller Grønland. 1. og 2. pkt. finder tilsvarende anvendelse, hvis indbetalinger mv., som skal medregnes ved indkomstopgørelsen efter § 21, 2. pkt., med arbejdsgiverens samtykke udbetales til den pågældende. Er der foretaget indbetaling mv. til flere ordninger, kan der fra den enkelte ordning dog højst tilbagebetales, udbetales eller overføres et beløb svarende til indbetalingen mv. i det pågældende indkomstår til ordningen.

Stk. 2. Indbetalinger mv., der i et indkomstår overstiger beløbsgrænsen i § 16, stk. 1, kan tilbagebetales eller overføres til en anden ordning omfattet af kapitel 1, i hvilket tilfælde indbetalingen har virkning for det indkomstår, hvor der er foretaget indbetaling på kapitalforsikringen mv.

Stk. 3. Er der foretaget indbetaling mv. som nævnt i stk. 1 eller 2, kan der ved ophævelse af ordningen tilbagebetales et beløb svarende til indbetalingen mv. med påløbne renter i det pågældende indkomstår. De påløbne renter, der tilbagebetales afgiftsfrit, kan højst udgøre 500 kr.

Stk. 4. Tilbagebetaling efter stk. 2 sker på begæring af ejeren af ordningen.

Stk. 5. Skatteministeren fastsætter nærmere regler om tilbagebetaling og udbetaling efter stk. 1-3.

§ 21 B. Beløb, der er indbetalt til en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed, og som ikke kan fratrækkes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, jf. § 18, stk. 2, 5. pkt., eller som skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, jf. § 19, stk. 1, 3. pkt., kan tilbagebetales, uden at dette betragtes som en afgiftspligtig udbetaling. Tilbagebetaling sker efter anmodning fra ejeren af ordningen. Hvis der er sket afgiftsberigtigelse af det pågældende beløb inden anmodningen om tilbagebetaling, kan afgiften søges tilbagebetalt hos de statslige told- og skattemyndigheder. Ejeren af ordningen kan endvidere vælge at overføre beløbet til en anden ordning omfattet af kapitel 1 med virkning for det indkomstår, hvor beløbet ikke har kunnet fratrækkes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, jf. § 18, stk. 2, 5. pkt., eller hvor beløbet har skullet medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, jf. § 19, stk. 1, 3. pkt.

Stk. 2. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om indberetningspligt for pensionsinstitutter vedrørende det indbetalte beløb samt om tilbagebetaling og udbetaling efter stk. 1.

§ 22. I tilfælde af, at ejeren af en eller flere pensionsordninger omfattet af § 15 A i alt har indbetalt et beløb, der overstiger det beløb, som ifølge § 15 A, stk. 6, må indbetales, betragtes en tilbagebetaling af det overskydende beløb ikke som

en afgiftspligtig udbetaling efter § 29, stk. 1.

Stk. 2. Skatteministeren fastsætter nærmere regler for tilbagebetalingen.

§ 22 A. Præmier og bidrag til en ordning omfattet af § 15 B, som ikke kan fratrækkes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, jf. § 18, stk. 8, eller som skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, jf. § 19, stk. 1, 5. pkt., kan tilbagebetales, uden at dette betragtes som en afgiftspligtig udbetaling. Tilbagebetaling sker efter anmodning fra ejeren af ordningen. Hvis der er sket afgiftsberigtigelse af det pågældende beløb inden anmodningen om tilbagebetaling, kan afgiften søges tilbagebetalt hos de statslige told- og skattemyndigheder. Ejeren af ordningen kan endvidere vælge at overføre beløbet til en anden ordning omfattet af kapitel 1 med virkning for det indkomstår, hvor beløbet ikke har kunnet fratrækkes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, eller hvor beløbet har skullet medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

Stk. 2. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om indberetningspligt for pensionsinstitutter vedrørende det indbetalte beløb samt om tilbagebetaling og udbetaling efter stk. 1.

§ 22 B. Er der indgået en aftale om en pensionsordning, og den forsikrede eller kontohaveren træder tilbage fra denne aftale i medfør af lov om visse forbrugeraftaler § 17 eller lov om forsikringsaftaler § 34 i, betragtes en tilbagebetaling af det modtagne beløb ikke som en afgiftspligtig udbetaling, ligesom der ikke er fradragsret eller bortseelsesret for bidragene eller præmierne til pensionsordningen.

Stk. 2. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om indberetningspligt for pensionsinstitutter vedrørende det indbetalte beløb og det tilbagebetalte beløb efter stk. 1.

§ 23. Ved opgørelsen af en arbejdsgivers skattepligtige indkomst sidestilles beløb, som af den pågældende indbetales til en af kapitel 1 omfattet ordning for en arbejdstager, der er ansat hos den pågældende, med beløb, der er udbetalt til arbejdstageren selv. Ved opgørelsen af arbejdsgiverens skattepligtige indkomst sidestilles endvidere beløb, som af den pågældende indbetales til en af kapitel 1 omfattet ordning for en arbejdstagers ægtefælle eller samlever i de i § 19, stk. 3, 1. pkt., omhandlede tilfælde, med beløb, der er udbetalt til arbejdstageren selv. Hvor betingelserne for at behandle beløbet som en udgift vedrørende arbejdsgiverens erhvervsvirksomhed herefter er til stede, er beløbet, uanset om det udgør løbende bidrag eller engangsbidrag, fradragsberettiget ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for det indkomstår, udgiften vedrører. Det samme gælder beløb, der indbetales til en tidligere ansat arbejdstagers pensionsordning, der er omfattet af kapitel 1, og beløb, der efter en arbejdstagers død indbetales til sikring af ægtefælle- eller samleverpension, samleverpension eller børnepension efter § 2, nr. 4.

§ 24. Ved opgørelsen af en arbejdsgivers skattepligtige indkomst medregnes beløb, der måtte tilfalde ham i medfør af et forbehold som nævnt i § 17, når arbejdsgiveren ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst har fradraget sine indbetalinger til ordningen.

Kapitel 3
Afgift

Kapitalforsikring og opsparing i pensionsøjemed

§ 25. Af kapitalforsikring i pensionsøjemed og opsparing i pensionsøjemed svares en afgift på 40%.

1. ved udbetaling til ejeren efter det fyldte 60. år og ved udbetaling ved den lavere pensionsalder, der måtte være godkendt af Ligningsrådet, men inden det fyldte 70. år eller første policedag herefter, jf. dog § 26, stk. 1,
2. ved udbetaling til ejeren på grund af varigt nedsat arbejdsevne, der er indtruffet efter oprettelsen af kapitalforsikringen eller opsparingen i pensionsøjemed, og som efter lov om social pension berettiger ejeren til at oppebære førtidspension, eller som indebærer, at ejeren er tilkendt højeste eller mellemste førtidspension efter de før den 1. januar 2003 gældende regler herom i lov om social pension, eller som berettiger ejeren til at få forsikringssummen udbetalt i medfør af policens bestemmelser om udbetaling ved invaliditet,
3. ved udbetaling til ejeren på grund af varigt nedsat funktionsevne, der er indtruffet før oprettelsen af kapitalforsikringen eller opsparingen i pensionsøjemed, hvis ejeren på tidspunktet for oprettelsen af kapitalforsikringen eller opsparingen i pensionsøjemed modtog invaliditetsydelse i henhold til § 6, stk. 4, i lov nr. 285 af 25. april 2001 om ændring af lov om social pension og andre love. (Førtidspensionsreform),
4. ved udbetaling til ejeren, når der hos denne efter oprettelsen af kapitalforsikringen eller opsparingen i pensionsøjemed er indtrådt en livstruende sygdom,
5. ved udbetaling af invalidesum som nævnt i § 10, stk. 2, og § 12, stk. 2,
6. ved udbetaling efter ejerens død,
7. ved ejerens fyldte 70. år eller første policedag herefter eller
8. ved udbetaling til en fraseparered eller fraskilt ægtefælle eller eventuelle begunstigede efter dennes død, når kapitalforsikringen eller opsparingen i pensionsøjemed er udloddet til ægtefællen efter § 30, stk. 2, jf. § 30, stk. 3, nr. 1 eller 2, og udbetales i overensstemmelse med udbetalingsvilkårene.

Stk. 2. Skatteministeren fastsætter nærmere regler om sygdom som nævnt i stk. 1, nr. 4.

§ 26. Ved udbetaling til ejeren efter det fyldte 60. år kan ejeren kræve, at afgiften i stedet beregnes efter § 28.

Stk. 2. Afgiftsberegning efter § 25, stk. 1, nr. 1, hvor Ligningsrådet har godkendt en lavere pensionsalder end det fyldte 60. år, og hvor afgiftsberegningen sker før det fyldte 60. år, kan kun finde sted én gang. Ved efterfølgende udbetaling af kapitalforsikring og opsparing i pensionsøjemed og dele deraf inden ejerens fyldte 60. år skal der beregnes afgift efter § 28, medmindre én af betingelserne i § 25, stk. 1, nr. 2-8, er opfyldt.

Stk. 3. Afgiftsberegning efter § 25, stk. 1, nr. 2, 3 eller 4, kan kun finde sted én gang. Ved efterfølgende udbetaling af kapitalforsikring og opsparing i pensionsøjemed skal der beregnes afgift efter § 28, medmindre én af betingelserne i § 25, stk. 1, er opfyldt. Betingelserne i § 25, stk. 1, nr. 2, 3 eller 4, anses i denne henseende kun for opfyldt, hvis der er tale om en anden sygdom, forværring af en varig nedsættelse af funktionsevnen

eller varig nedsættelse af funktionsevnen af anden årsag end den, der gav anledning til afgiftsberigtigelse af kapitalforsikring og opsparing i pensionsøjemed efter 1. pkt., eller hvis betingelserne for udbetaling af den pågældende kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed ikke tidligere har været opfyldt. Dette gælder, hvad enten afgiftsberigtigelsen er sket efter § 25, stk. 1, nr. 2, 3 eller 4.

§ 26 A. Hvis policen eller kontoen er oprettet før 1. januar 1980, svares afgiften efter § 25 (40 pct) af den del af udbetalingen mv., der hidrører fra indbetalinger, der forfaldt efter 31. december 1979 og vedrører tiden efter denne dag, medens afgiften af den øvrige del af udbetalingen, dvs. den samlede værdi af policen eller kontoen pr. 31. december 1979, udgør 25%, jf. dog § 27, stk. 1, nr. 2-5. Som indbetaling til en kapitalforsikring i pensionsøjemed betragtes også forøgelse af præmiereserve efter 31. december 1979 samt bonus, der vedrører tiden efter 31. december 1979. Som indbetaling til en opsparing i pensionsøjemed betragtes også renter, der forfalder efter 31. december 1979 og vedrører tiden efter denne dato, udbytter, der forfalder efter 31. december 1979, fortjeneste, der indvindes efter 31. december 1979 ved indfrielse eller salg af værdipapirer, salg af tegningsrettigheder, udlodning af likvidationsprovenu el. lign., samt kursstigning på værdipapirer efter 31. december 1979. Bestemmelserne i 2. og 3. pkt. medfører ikke, at der skal betales afgift af tilvækst efter den 31. december 1979 til beløb, som hidrører fra en arbejdstagers egne indbetalinger før 1. januar 1972.

Stk. 2. Det beløb, hvoraf der skal betales 40% i afgift efter stk. 1, opgøres som forskellen mellem udbetalingen og policens eller kontoens værdi pr. 31. december 1979. For kapitalforsikring i pensionsøjemed henregnes til den nævnte værdi præmiereserven pr. 31. december 1979 samt bonus vedrørende tiden til og med 31. december 1979. For opsparing i pensionsøjemed henregnes til værdien pr. 31. december 1979 indbetalinger og renter vedrørende tiden før 1. januar 1980 samt kursværdien af værdipapirer pr. 31. december 1979. Ved opgørelsen medregnes obligationer dog mindst til kurs 75.

Stk. 3. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om opgørelsen af de beløb, der er nævnt i stk. 1 og 2.

§ 27. For en police eller konto, der omfattes af §§ 11 eller 13, gælder følgende særlige regler for den i § 26 A, stk. 1, nævnte del af udbetalingen, der ikke hidrører fra indbetalinger mv. efter 31. december 1979:

1. Ved anvendelsen af § 25, stk. 1, nr. 7, træder arbejdsforholdets ophør efter det fyldte 70. år i stedet for arbejdstagerens fyldte 70. år eller første policedag herefter.
2. Hvis ordningen er oprettet før 1. januar 1958, skal der kun svares afgift af den del af udbetalingen, der hidrører fra forøgelse af indbetalingerne som nævnt i §§ 11, stk. 2, og 13, stk. 2, i tiden 1. januar 1972-31. december 1979. Afgiften udgør 25%.
3. En police eller konto som nævnt i nr. 2 kan af en arbejdstager, der har fratrådt sin stilling hos den pågældende arbejdsgiver før det fyldte 60. år, inden 3 måneder efter fratrædelsen forlanges afgiftsberigtiget efter § 25 sammenholdt med § 27, stk. 1, nr. 2.
4. Hvis ordningen er oprettet i tiden 1. januar 1958-31. december 1971, svares afgiften med 25%. Ved beregnin-

gen af 25%-afgiften skal der bortses fra den del af udbetalingen mv., der hidrører fra arbejdstagerens egne indbetalinger før 1. januar 1972, herunder beløb, der efter de tidligere regler i afgiftsmæssig henseende er sidestillet med arbejdstagerens egne indbetalinger.

5. Ved udbetaling fra en police eller konto som nævnt i nr. 4 til en kvindelig arbejdstager ved arbejdsforholdets ophør på grund af indgåelse af ægteskab svares afgift efter § 25 sammenholdt med § 27, stk. 1, nr. 4.

Stk. 2. Ved beregning af afgift efter § 25 for en ordning, der er oprettet efter lovens ikrafttræden, og hvortil der efter § 41 er overført beløb fra en police eller konto som nævnt i stk. 1, nr. 4, anvendes reglerne i stk. 1, nr. 4, på den del af udbetalingen, der hidrører fra det overførte beløb.

§ 28. Ved udbetaling fra en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed i tilfælde, der ikke omfattes af § 20, stk. 1, nr. 5, eller §§ 25 og 27, svares en afgift på 60% af det udbetalte beløb.

Pensionsordninger med løbende udbetalinger, rateforsikringer i pensionsøjemed, rateopsparinger i pensionsøjemed og indeksordninger

§ 29. Ved udbetalinger, der ikke omfattes af § 20 eller §§ 29 A-C, fra en pensionsordning med løbende udbetalinger eller fra en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed svares en afgift på 60% af det udbetalte beløb. Ved udbetaling efter den tidligere ejers død udgør afgiften dog 40% af det udbetalte beløb. Ved udbetalinger, der ikke omfattes af § 20, fra en indeksordning, herunder udbetalinger af indestående på en indeksordning, der er ophævet som følge af ejerens død, svares en afgift på 40% af det udbetalte beløb.

Stk. 2. Hvis retten til udbetalinger fra en pensionskasse mv., der omfattes af § 2, nr. 4, eller § 6, fra en forsikring, der omfattes af § 5, eller fra en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed tilfalder en person, der ikke er indkomstskattepligtig af udbetalingerne i henhold til § 20, stk. 1, nr. 1, 2 og 4, eller hvis sådan ret bevares af en person, efter at den pågældendes indkomstskattepligt efter § 20 er bortfaldet, svares en afgift på 40% af det beløb, som på tidspunktet for rettens erhvervelse eller indkomstskattepligtens ophør kunne være udbetalt til den pågældende ved ordningens ophævelse, eventuelt af kapitalværdien af fripolice eller lignende.

Stk. 3. Ved tilbagekøb af en forsikring, der er omfattet af § 2, nr. 4, eller § 7, eller ved konvertering af en pensionsordning i en pensionskasse, der er omfattet af § 2, nr. 4, eller § 7, til en engangsudbetaling betales en afgift på 40% af det udbetalte beløb, såfremt de løbende ydelser, der i henhold til pensionsaftalen ville tilkomme forsikringens ejer eller medlemmet af pensionskassen på udbetalingstidspunktet, ikke kan overstige et grundbeløb på 5.300 kr. årligt, jf. dog stk. 4. Grundbeløbet reguleres efter personskattelovens § 20. Bestemmelsen i 1. pkt. finder kun anvendelse for pensionsordninger, der er oprettet som led i et ansættelsesforhold.

Stk. 4. Reglerne i stk. 3 finder kun anvendelse ved udbetalinger, der sker efter den forsikredes eller medlemmets fyldte 60. år, medmindre lavere aldersgrænse er godkendt af Ligningsrådet, samt ved udbetalinger, der sker efter, at den forsikrede eller medlemmet er tildelt invalidepension.

§ 29 A. Ved udbetalingen af supplerende engangsydelser fra en pensionskasse, der er omfattet af § 2, nr. 4, eller § 7, svares en afgift på 40% af de udbetalte beløb. Bestemmelsen i 1. pkt. finder kun anvendelse ved udbetalinger, der sker efter medlemmets fyldte 60. år, medmindre lavere aldersgrænse er godkendt af Ligningsrådet, samt ved udbetalinger, der sker, efter at medlemmet er tildelt invalidepension, eller efter, at der er indtrådt en livstruende sygdom hos medlemmet.

Stk. 2. Den del af det årlige bidrag for et medlem, som anvendes til finansiering af engangsydelser som nævnt i stk. 1, skal medregnes under den i § 16, stk. 1, nævnte beløbsgrænse.

Stk. 3. Skatteministeren fastsætter nærmere regler om sygdom som nævnt i stk. 1, 2. pkt.

§ 29 B. For udbetalinger af følgende engangsbeløb udgør afgiften 40%:

1) Kapitaliserede engangsbeløb, der udbetales efter § 9, stk. 1, 2. pkt., §§ 11, 11 a, 12 og 13 i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension,
2) engangsbeløb, der udbetales efter § 14 b, stk. 1, § 14 e, stk. 1, § 17 c, stk. 5, 1. pkt., § 17 i, stk. 1 og 3, og § 17 j, stk. 1, i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension eller fra særskilte SP-konti i et pensionsinstitut, jf. § 17 n i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension, bortset fra engangsbeløb, der træder i stedet for rateudbetalinger, hvor kontohaveren først henvender sig efter at være fyldt 80 år,
3) engangsbeløb, der udbetales efter § 17 d, stk. 1, i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension, såfremt udbetalingen ikke overstiger 1.100 kr., og
4) engangsbeløb, der udbetales efter § 33 c, stk. 4, § 33 d, stk. 2, og § 33 e, stk. 2, i lov om social pension.

§ 29 C. Ved udbetaling af invalidesum som nævnt i § 8, stk. 2, og § 11 A, stk. 4, svares en afgift på 40% af det udbetalte beløb.

Fælles bestemmelser om afgift

§ 30. Ved overdragelse eller anden overførsel til eje eller pant samt ved andre dispositioner mv., der medfører, at en pensionsordning med løbende udbetalinger, en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed eller en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed ikke længere opfylder betingelserne i kapitel 1, svares en afgift på 60% af det beløb, som på tidspunktet for dispositionen mv. kunne være udbetalt ved ordningens ophævelse, eventuelt af kapitalværdien af fripolice eller lignende. Samme afgift svares ved ændring af udbetalingsvilkårene for en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed efter det aftalte tidspunkt for første udbetaling. Foretages dispositionen mv. efter den tidligere ejers død, udgør afgiften dog 40% af det afgiftspligtige beløb. Af dispositioner mv. som nævnt i 1. pkt. over en indeksordning svares en afgift på 40% af det beløb, som på tidspunktet for dispositionen mv. kunne være udbetalt ved ordningens ophævelse.

Stk. 2. Reglerne i stk. 1 anvendes ikke på udlodning til ægtefælle ved skifte af fællesbo eller ved bosondring. Efter udlodningen bliver ægtefællen selvstændigt afgiftspligtig af den udloddede del.

Stk. 3. For den efter stk. 2 udloddede del betragtes det ikke som en afgiftspligtig disposition, hvis ægtefællen foretager følgende dispositioner:

1) Indsætter begunstigede efter reglerne i denne lov.
2) Indtræder som ejer af den udloddende del i relation til §§ 18 og 19, så-

ledes at ægtefællens indbetalinger kan fradrages og ægtefællens arbejdsgivers indbetalinger ikke skal medregnes ved opgørelsen af ægtefællens skattepligtige indkomst.

3) Indtræder ved udlodningen som forsikret og ejer eller kontohaver i relation til den udloddede del.

Stk. 4. Ved dispositioner omfattet af stk. 3, nr. 2 og 3, betragtes den udloddede del som oprindelig oprettet af ægtefællen. Såfremt ægtefællen indtræder som ejer i relation til § 18, skal ægtefællen foretage indbetalinger, der forholdsmæssigt svarer til de hidtidige indbetalinger på den udloddede del. Ægtefællen indtræder da i den aftalte indbetalingsperiode og den 10-årige fradragsperiode efter § 18, stk. 4. Ægtefællen har kun fradragsret efter reglerne i § 18 for egne indbetalinger. Den tidligere ejer-ægtefælles fradragsret efter § 18 påvirkes ikke af udlodningen.

Stk. 5. Reglerne i stk. 1 anvendes ikke ved overgang af en overlevelsesrente til en fraskilt ægtefælles fri rådighed efter reglerne i lov om bevarelse af enkepensionsret ved separation og skilsmisse.

Stk. 6. Reglerne i stk. 1 anvendes ikke ved salg af værdipapirer eller tegningsrettigheder, der henhører under en rateopsparing i pensionsøjemed eller en opsparing i pensionsøjemed, hvis det indvundne beløb anbringes i overensstemmelse med § 11 A, stk. 1, nr. 3, og § 12, stk. 1, nr. 1.

Stk. 7. Såfremt dispositionen eller overførslen kun vedrører en del af ordningen, og der inden udløbet af fristen for afgiftens indbetaling, jf. § 38, stk. 1, oprettes selvstændig police eller konto for den resterende del, skal afgiften kun beregnes af det beløb, dispositionen mv. vedrører.

Stk. 8. Den afgiftspligtige, jf. § 38, stk. 1, skal sørge for, at forsikringsselskabet, banken eller sparekassen mv. får underretning om dispositionen mv. inden 1 måned.

Stk. 9. En beslutning truffet af Finanstilsynet eller en tilsvarende tilsynsmyndighed i et land inden for Den Eupæiske Union eller et andet land, som har gennemført Rådets 3. skadesforsikringsdirektiv og 3. livsforsikringsdirektiv, om at tage et livsforsikringsselskabs forsikringsbetand eller en pensionskasses bestand af pensionstilsagn under administration anses ikke for at være en disposition mv., der medfører, at en pensionsordning med løbende udbetalinger, en rateforsikring eller en kapitalforsikring ikke længere opfylder betingelserne i kapitel 1.

§ 30 A. Ved puljeindlån kan der uden afgift eller indkomstskat for ejeren af ordningen foretages overførsel fra indlånskontoen til pengeinstituttet af beløb, der modsvarer et i puljen konstateret negativt afkast. Som puljeindlån anses indlån, hvor renten tilskrives på grundlag af afkastet af værdipapirer, som er udskilt fra øvrige værdipapirer tilhørende det pågældende pengeinstitut.

§ 31. Reglerne i § 30 anvendes også på ændringer i en pensionsordning, police eller konto, der omfattes af § 7, § 9, § 11 eller § 13, medmindre ændringen kan forenes med lovens almindelige betingelser for en ordning af den pågældende art.

§ 32. Der svares afgift, selv om ejeren af ordningen ikke har været skattepligtig her i landet i den periode, hvor indbetalingerne til ordningen har fundet sted.

Stk. 2. Hvis ordningen er oprettet før

lovens ikrafttræden og ejeren ikke har været fuldt skattepligtig på noget tidspunkt under ordningens bestående, skal der dog ikke svares afgift, i det omfang udbetalingen eller ordningens værdi hidrører fra indbetalinger, der forfaldt før lovens ikrafttræden.

§ 33. Der svares ikke afgift af beløb, som udbetales til en arbejdsgiver i henhold til et forbehold som nævnt i § 17, stk. 1, eller, for så vidt angår ordninger, der ved lovens ikrafttræden omfattes af § 3 i lov om beskatningen af renteforsikringer mv., i henhold til et forbehold, som er foreneligt med reglerne i nævnte lov.

§ 33 A. Hvis ordningen er oprettet før den 1. januar 1972, beregnes afgiften på 60% efter § 28, § 29, stk. 1, 1. pkt., eller § 30, stk. 1, 1. og 2. pkt., af den del af udbetalingen eller værdien, der hidrører fra indbetalinger, der forfaldt efter den 31. december 1971. For resten af udbetalingen eller værdien gælder § 34.

Stk. 2. Hvis ordningen er oprettet før den 1. januar 1980, beregnes afgiften på 40% efter § 29, stk. 1, 2. og 3. pkt., § 29, stk. 2 og 3, § 29 A, § 29 C eller § 30, stk. 1, 3. og 4. pkt., af den del af udbetalingen eller værdien, der hidrører fra indbetalinger og rentetilskrivninger mv., der forfaldt efter den 31. december 1979 og vedrører tiden efter denne dato. Afgiften af den del af udbetalingen eller værdien, der hidrører fra indbetalinger, der forfaldt i tiden fra den 1. januar 1972 til og med den 31. december 1979, udgør 35%. For resten af udbetalingen eller værdien gælder § 34.

Stk. 3. Ved opgørelsen efter stk. 1 eller 2 finder § 26 A, stk. 1, 2. og 3. pkt., og stk. 2 og 3, tilsvarende anvendelse. Ved kapitalforsikring i pensionsøjemed bortses dog ved anvendelsen af § 26 A, stk. 1, 2. pkt., fra forøgelse af præmiereserve mv. vedrørende en arbejdstagers egne indbetalinger før den 1. januar 1972. Ved pensionsordninger med løbende udbetalinger og ved rateforsikringer i pensionsøjemed bortses fra forøgelse af præmiereserve mv. vedrørende de i § 34, stk. 2, nævnte indbetalinger. For ordninger i pensionskasser kan ordningens værdi pr. 31. december 1979 ansættes til værdien af den udtrædelsesgodtgørelse, som medlemmet efter pensionskassens vedtægter ville have haft krav på ved udtræden pr. 31. december 1979.

Stk. 4. Ved afgiftsberegning efter § 28, § 29, stk. 1, 1. eller 2. pkt., § 29, stk. 2 eller 3, § 29 A, § 29 C eller § 30, stk. 1, 1., 2. eller 3. pkt., for en pensionsordning, hvortil der efter § 41 er overført beløb fra en anden pensionsordning som nævnt i stk. 1, 2 eller 3, anvendes reglerne i henholdsvis stk. 1, 2 eller 3 på den del af udbetalingen eller det afgiftspligtige beløb, der hidrører fra det overførte beløb.

§ 34. Indtræder der afgiftspligt efter §§ 28, 29, 29 A, 29 C, 30 og 31 for en ordning, der er oprettet før 1. januar 1972, svares afgiften af den i § 33 A, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2, 3. pkt., nævnte del af udbetalingen mv., som hidrører fra indbetalinger, der forfaldt før 1. januar 1972, efter reglerne i stk. 2-5. Vedrører udbetalingen eller dispositionen mv. kun en del af ordningen, anses denne del fortrinsvis at hidrøre fra senere bidrag eller præmier.

Stk. 2. Ved pensionsordninger med løbende udbetalinger og ved rateforsikringer i pensionsøjemed skal der bortses fra den del af udbetalingen eller værdien, der hidrører fra indbetalinger, som forfaldt før begyndelsen af det indkomstår, der ligger til grund for skatte-

ansættelsen for skatteåret 1955-56. Af den øvrige del af udbetalingen eller værdien hidrørende fra bidrag og præmier, som forfaldt før 1. januar 1972, svares afgiften med 25%.

Stk. 3. Ved kapitalforsikring i pensionsøjemed skal der bortses fra den del af udbetalingen eller værdien, der hidrører fra arbejdstagerens egne bidrag og præmier, som forfaldt før 1. januar 1972, herunder beløb, der i medfør af de hidtidige regler i afgiftsmæssig henseende er sidestillet med arbejdstagerens egne indbetalinger. Af den øvrige del af udbetalingen eller værdien hidrørende fra bidrag og præmier, som forfaldt før 1. januar 1972, svares afgiften med 25%.

Stk. 4. Af opsparing i pensionsøjemed svares afgiften med 60% af udbetalingen eller værdien. Har arbejdstagerens egne indbetalinger i et eller flere år før lovens ikrafttræden oversteget 350 kr., foretages dog i det beløb, hvoraf afgiften svares, et fradrag, som udgør summen af de beløb, hvormed arbejdstagerens årlige bidrag har oversteget 350 kr.

Stk. 5. Af indeksordninger svares afgiften med 25% af den del af udbetalingen eller værdien, der hidrører fra bidrag og præmier, som forfaldt før 1. januar 1972.

Stk. 6. Ved afgiftsberegning efter §§ 28, 29, 29 A, 29 C, 30 eller 31 for en pensionsordning, hvortil der efter § 41 er overført beløb fra en anden pensionsordning som nævnt i stk. 1, 2, 3 eller 4, anvendes reglerne i henholdsvis stk. 1, 2, 3 eller 4 på den del af udbetalingen eller det afgiftspligtige beløb, der hidrører fra det overførte beløb.

§ 35. Er der indtrådt afgiftspligt efter §§ 29-31 for hele den pågældende ordning, og har der været foretaget kapitalindskud eller præmie- eller bidragsbetaling med afskrivning over en årrække som omhandlet i § 18, stk. 3-5, fragår i det afgiftspligtige beløb den del af indskuddet eller præmierne mv., for hvilke fradragsretten bortfalder efter § 18, stk. 7, 2. pkt.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 anvendes også på tidligere foretagne kapitalindskud med afskrivning over en årrække som omhandlet i § 64, idet de uafskrevne kapitalindskud fragår i det beløb, hvoraf afgiften efter § 34, stk. 2, beregnes med 25%.

§ 36. Forinden afgiftsberegningen afrundes det afgiftspligtige beløb nedad til det nærmeste kronebeløb, der kan deles med 100. Er beløbet mindre end 100 kr., svares ingen afgift.

§ 37. Når der er indtrådt afgiftspligt, anses ordningen ikke længere for omfattet af kapitel 1. Hvor afgiftspligten efter § 26, stk. 1, 2 eller 3, § 28, § 29 eller § 30, stk. 7, kun omfatter en del af ordningens værdi, gælder dette dog kun for den hertil svarende del af ordningen.

§ 38. Når afgiftspligt indtræder som følge af en udbetaling, påhviler pligten den eller dem, der efter pensionsordningen eller forsikringen er berettiget til udbetalingen. Når afgiftspligt indtræder i andre tilfælde, påhviler afgiftspligten den eller dem, der ville være berettiget til udbetalingen, hvis ordningen var blevet ophævet på dette tidspunkt. Det pågældende forsikringsselskab eller den pågældende myndighed, pensionskasse, bank, sparekasse eller anden institution skal tilbageholde afgiften og indbetale den til statskassen inden 3 hverdage (bankdage) efter, at forsikringsselskabet mv. har udbetalt den afgiftspligtige ydelse. Hvor afgiftspligten ikke indtræder som følge af

en udbetaling, skal det pågældende forsikringsselskab eller den pågældende myndighed, pensionskasse, bank, sparekasse eller anden institution tilbageholde afgiften og indbetale den til statskassen inden 1 måned efter, at forsikringsselskabet mv. har fået kendskab til afgiftspligten. Der skal gives den afgiftspligtige underretning om indbetalingen.

Stk. 2. Skatteministeren fastsætter de nærmere regler for indbetalingen af afgiften, herunder forskrifter for, hvilke oplysninger der skal meddeles den centrale told- og skatteforvaltning til brug ved opgørelsen af afgiftsgrundlaget, samt den form, i hvilken disse oplysninger skal gives.

Stk. 3. Hvis indbetaling ikke finder sted inden udløbet af den frist, der er nævnt i stk. 1, skal den tilbageholdelsespligtige betale en månedlig rente med den rentesats, der fastsættes efter § 7, stk. 2, i lov om opkrævning af skatter og afgifter mv., med tillæg af 0,8 procentpoint pr. påbegyndt måned fra tidspunktet for seneste rettidige indbetaling.

Stk. 4. Det forsikringsselskab mv., som undlader at opfylde sin pligt til at tilbageholde afgiften, eller som tilbageholder denne med for lavt beløb, er umiddelbart ansvarligt over for statskassen for betaling af manglende beløb, medmindre forsikringsselskabet mv. godtgør, at det ikke har udvist forsømmelighed ved iagttagelse af bestemmelserne i denne lov. Forsikringsselskabet mv. hæfter over for statskassen for betaling af tilbageholdte beløb. Beløbene kan inddrives ved udpantning efter lovgivningens almindelige regler om udpantning for skyldige skatter.

Stk. 5. For lidt erlagte afgiftsbeløb kan inddrives hos den afgiftspligtige efter lovgivningens almindelige regler om inddrivelse af skyldige skatter.

Stk. 6. Lovgivningens regler om straf for urigtig selvangivelse mv. anvendes tilsvarende på oplysninger, der afgives til brug for afgiftsberegningen, herunder oplysninger afgivet til forsikringsselskaber, pengeinstitutter mv.

§ 39. De statslige told- og skattemyndigheder fører tilsyn med afgiftsberegningen efter § 38.

Stk. 2. En afgiftsberegning efter § 38 kan senest 3 måneder fra modtagelsen af afgørelsen påklages til de statslige told- og skattemyndigheder.

Stk. 3. Landsskatteretten påkender klager over de statslige told- og skattemyndigheders afgørelser i 1. instans efter stk. 1 og 2. Reglerne i skattestyrelsesloven kapitel 3 og 3 A finder anvendelse.

Stk. 4. Hvis en klage medfører tilbagebetaling af afgift, ydes der en skattefri rentegodtgørelse svarende til renten i henhold til § 7, stk. 2, i lov om opkrævning af skatter og afgifter mv. med tillæg af 0,4 procentpoint pr. påbegyndt måned fra betalingstidspunktet.

§ 40. Af afgiften tilfalder en tredjedel den kommune, der efter lov om kommunal indkomstskat var den afgiftspligtiges skattekommune for det kalenderår, hvori afgiftspligten indtrådte. Hvis den afgiftspligtige er et dødsbo, tilfalder nævnte tredjedel den kommune, der var afdødes skattekommune for det kalenderår, hvori dødsfaldet er indtruffet. Er efter foranstående bestemmelser ingen kommune berettiget til andelen i afgiften, tilfalder afgiften fuldt ud statskassen. Den kommunale andel af afgiften afregnes efter reglerne i lov om kommunal indkomstskat.

Stk. 2. Ved tilbagebetaling eller nedsættelse af afgiften eller ved delvis uerholdelighed fordeles reduktionen for-

holdsmæssigt mellem statskassen og kommunen.

§ 40 A. Indtræder der afgiftspligt efter §§ 25-29, § 29 A, § 29 B, § 29 C eller § 30, stk. 1, og er den afgiftspligtige fuldt skattepligtig til Færøerne på det tidspunkt, hvor afgiftspligten indtræder, skal afgiften fordeles mellem Danmark og Færøerne efter reglerne i stk. 2 eller 3. Er den afgiftspligtige både fuldt skattepligtig til Danmark og Færøerne på tidspunktet for afgiftspligtens indtræden, skal der dog kun ske fordeling efter stk. 2, hvis personen er hjemmehørende i Færøerne efter bestemmelserne i dobbeltbeskatningsoverenskomsten mellem Danmark og Færøerne. Det afgiftsbeløb, der fordeles til Færøerne efter stk. 2 eller stk. 3, tilfalder Færøernes landskasse.

Stk. 2. Den samlede afgift fordeles i forhold til den eller de perioder, hvor den afgiftspligtige har været fuldt skattepligtig til henholdsvis Danmark og Færøerne. Har den afgiftspligtige i en periode været fuldt skattepligtig til både Danmark og Færøerne, skal denne periode ved den samlede afgifts fordeling tillægges den del af riget, hvor den afgiftspligtige var hjemmehørende efter bestemmelserne i den mellem Danmark og Færøerne indgåede dobbeltbeskatningsoverenskomst. Har den afgiftspligtige i en periode hverken været fuldt skattepligtig til Danmark eller Færøerne, skal denne periode ved den samlede afgifts fordeling tillægges Danmark.

Stk. 3. Skatteministeren fastsætter regler om administrationen af ordningen.

Overførsel

§ 41. Overførsel af en hel ordning eller en delvis overførsel af en forsikring eller en pensionsaftale eller lignende, der ikke var i kraft ved udgangen af 1982, jf. § 7 i pensionsafkastbeskatningsloven, eller en opsparingsordning, der ikke er omfattet af ovennævnte lovs § 7, stk. 7, til en anden bestående eller nyoprettet ordning for samme person eller en ægtefælle efter udlodning til denne i medfør af § 30, stk. 2, behandles ikke som ud- og indbetaling, hvis overførslen sker:

1. mellem pensionsordninger med løbende udbetalinger,
2. fra en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed til en pensionsordning med løbende udbetalinger, jf. dog stk. 8,
3. fra en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed til en anden rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed, som er oprettet efter lovens ikrafttræden, jf. dog stk. 8, medmindre overførslen sker efter det tidspunkt, der i nogen af ordningerne er aftalt som tidspunktet for første udbetaling, jf. § 30, stk. 1, 2. pkt., eller kun én af pensionsordningerne omfattes af § 15 A,
4. fra en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed til en pensionsordning med løbende udbetalinger,
5. fra en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed til en anden kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed, som er oprettet efter lovens ikrafttræden,
6. fra en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed til en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed, såfremt overførsel finder sted inden det fyldte 60. år, jf. dog stk. 8,
7. mellem SP-konti, jf. § 17 n i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.
8. fra en konto i Lønmodtagernes Dyr-

tidsfond, jf. § 7 a i lov om Lønmodtagernes Dyrtidsfond, til en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed, såfremt overførsel finder sted inden det fyldte 60. år, til en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed, som er oprettet efter lovens ikrafttræden, til en pensionsordning med løbende udbetalinger eller til en SP-konto, jf. lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension, eller

9. fra den del af en pensionsordning med løbende udbetalinger omfattet af § 2, nr. 4, eller § 7, der udgøres af en supplerende engangsydelse, til en kapitalforsikring i pensionsøjemed, når overdragelsen sker som led i en overførsel af pensionstilsagnene efter kapitel 8 i lov om tilsyn med firmapensionskasser eller som led i en bestandsoverdragelse efter lov om finansiel virksomhed §§ 233-235.

Stk. 2. Det samme gælder overførsel af en indeksordning fra et forsikringsselskab til et andet eller fra et pengeinstitut mv. til et andet, i det omfang sådan overførsel kan ske efter de regler, som finansministeren har fastsat herom.

Stk. 3. Deloverførsel af beløb fra en ordning til en anden ordning behandles uanset stk. 1 ikke som en ud- og indbetaling, hvis overførslen sker

1. til forsikringer, der alene kommer til udbetaling i tilfælde af den forsikredes død eller invaliditet,
2. til en pensionsordning ved et nyt ansættelsesforhold, når der efter lov, vedtægter eller lignende regler kun er hjemmel til at overføre en del af en ordning,
3. fra en ordning af en del af årets bidrag, præmier og indbetalinger til en anden ordning efter stk. 1,
4. mellem ordninger som nævnt i stk. 1, nr. 2, 4 eller 6, i det indkomstår, hvori ordningerne påbegyndes udbetalt. Det er en betingelse, at kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed udbetales fuldt ud i det nævnte indkomstår, og at rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed samt pensionsordninger med løbende udbetalinger påbegyndes udbetalt i det nævnte indkomstår.

Stk. 4. Ved deloverførsel af beløb fra en ordning til en anden ordning efter stk. 1, 2 eller 3 anses den overførte del fortrinsvis at hidrøre fra de senest indbetalte bidrag eller præmier.

Stk. 5. Overførsel fra en pensionsordning med løbende udbetalinger, fra en rateforsikring eller fra en rateopsparing i pensionsøjemed, fra en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed til en ordning for samme person oprettet efter vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber behandles ikke som ud- eller indbetaling. Det samme gælder tilbageførsel af det overførte beløb med tilskrevne renter og bonus mv. til en ordning for samme person omfattet af stk. 1, nr. 1.

Stk. 6. Udbetales udtrædelsesgodtgørelse fra Fællesskabernes pensionsordning, indbetales den del af godtgørelsen, der hidrører fra det overførte beløb med tilskrevne renter og bonus mv., til den danske stat. Det indbetalte beløb kan enten overføres til en pensionsordning omfattet af stk. 1, nr. 1, eller udbetales efter fradrag af afgift. Afgiften udgør 60% uanset indbetalingstidspunktet. Ved udbetaling efter den tidligere ejers død udgør afgiften dog 40% af det udbetalte beløb. Det beløb, der i henhold til 1. pkt. indbetales til den danske stat, forrentes af den danske stat over for den pågældende person indtil overførsel eller udbetaling, jf. 2. pkt., med den til

enhver tid gældende rentesats for den danske stats indskud i Nationalbanken.

Stk. 7. Bestemmelserne i §§ 38 og 39 om, hvem afgiftspligten påhviler, om klageadgang mv. finder tilsvarende anvendelse, når beløbet er indbetalt efter stk. 6. Skatteministeren fastsætter nærmere regler om, hvorledes indbetaling af beløbet efter stk. 6 skal ske. Skatteministeren fastsætter endvidere bestemmelser om, til hvilken myndighed klage over afgiftsberegning skal rettes, og hvilken kommune der skal have andel i afgiften efter § 40.

Stk. 8. Stk. 1, nr. 2, finder ikke anvendelse, hvis overførslen sker fra en rateforsikring eller en rateopsparing i pensionsøjemed, som er omfattet af § 15 B. For rateforsikringer og rateopsparinger i pensionsøjemed omfattet af § 15 B finder stk. 1, nr. 3, alene anvendelse, hvis der sker overførsel af en hel ordning omfattet af § 15 B til en nyoprettet ordning omfattet af § 15 B. Stk. 1, nr. 6, finder ikke anvendelse, hvis der sker overførsel til en rateforsikring eller en rateopsparing i pensionsøjemed, som er omfattet af § 15 B.

§ 42. Reglerne i § 41 anvendes også på eventuel overførsel af pensionsbidrag mv. i forbindelse med fratrædelse af stilling i statens, folkekirkens, folkeskolens eller en kommunes tjeneste eller af udtrædelsesgodtgørelse fra en statsunderstøttet pensionsordning eller fra en pensionskasse, der er omfattet af §§ 2, 6 eller 7, til en for den fratrådte arbejdstager oprettet særlig konto, jf. stk. 2. Sådan overførsel kan dog ikke omfatte beløb, som efter de herom gældende bestemmelser kunne være udbetalt til den fratrådte arbejdstagers fri rådighed. Kontoen skal oprettes i en institution, hvor pensionsordninger efter kapitel 1 kan oprettes, og som ikke efter lovgivningen i øvrigt er forhindret i at modtage sådanne indskud.

Stk. 2. Overføres et beløb, der indestår på en særlig konto som nævnt i stk. 1, til en pensionsordning med løbende udbetalinger for kontohaveren, gælder reglerne i § 41. Af andre udbetalinger fra kontoen svares afgift med 60%. I øvrigt gælder samme regler som for opsparing i pensionsøjemed.

§ 43. En rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed kan uanset bestemmelserne i § 8, stk. 1, nr. 1 og § 11 A, stk. 1, nr. 2, oprettes efter det fyldte 60. år ved overførsel som nævnt i § 41, stk. 1, nr. 3.

Stk. 2. En kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed kan uanset bestemmelserne i § 10, stk. 1, nr. 1, eller § 12, stk. 1, nr. 1, oprettes efter det fyldte 60. år ved overførsel som nævnt i § 41, stk. 1, nr. 5.

Stk. 3. En pensionsordning med løbende udbetalinger, en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed eller en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed oprettet ved overførsel som nævnt i § 41, stk. 1, kan uanset bestemmelserne i § 2, nr. 4, litra a, § 8, stk. 1, nr. 3, § 10, stk. 1, nr. 3, § 11 A, stk. 1, nr. 5, og § 12, stk. 1, nr. 3, aftales udbetalt fra et tidspunkt mellem overførslen og det fyldte 60. år, når forsikringstageren eller kontohaveren opfylder de respektive ordningers vilkår for udbetaling før det fyldte 60. år på grund af invaliditet mv.

§ 44. Det er en betingelse for anvendelsen af reglerne i §§ 41-43, at der ikke forinden overførslen er indtrådt afgiftspligt eller indkomstskattepligt vedrørende de overførte beløb.

Kapitel 4
Bonus mv.

§ 45. Ved opgørelsen af skattepligtig indkomst bortses fra tilskrivning af bonus og renter mv. vedrørende en ordning, som omfattes af kapitel 1.

Stk. 2. Det samme gælder fortjeneste og tab ved indfrielse eller salg af værdipapirer, salg af tegningsrettigheder, samt fortjenester og tab, der skyldes kursændringer på beholdningen af værdipapirer, udlodning af likvidationsprovenu eller lignende, når værdipapirerne er led i en rateopsparing i pensionsøjemed eller en opsparing i pensionsøjemed.

§ 46. Reglerne i kapitel 2-3 om indkomstskat eller afgift af udbetalinger mv. gælder også beløb, der hidrører fra bonus, renter og salgsavancer mv.

Stk. 2. For bonus, der tilfalder en arbejdsgiver i medfør af et forbehold som nævnt i § 17, gælder reglen i § 24.

§ 47. Fra indkomstskattepligten efter § 46, stk. 1, er undtaget bonus, som hidrører enten fra indbetalinger, der forfaldt før begyndelsen af det indkomstår, der ligger til grund for skatteansættelsen for skatteåret 1955-56, til en ordning, der omfattes af §§ 7 eller 9, eller fra en arbejdstagers egne indbetalinger før lovens ikrafttræden til en forsikring, der omfattes af § 11.

Kapitel 5: (**Ophævet**).

§ 48. (Ophævet).

§ 48 A. (Ophævet).

Afsnit II

Andre pensionsordninger, forsikringer mv.

§ 49. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for den forsikrede kan fradrages udgifter til arbejdsløshedsforsikring.

Stk. 2. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst medregnes udbetalinger fra arbejdsløshedsforsikring, jf. dog ligningslovens §§ 30 og 31.

§ 49 A. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for et medlem af en arbejdsløshedskasse kan der fradrages udgifter til bidrag til efterlønsordningen, jf. lov om arbejdsløshedsforsikring mv. § 77, stk. 4.

Stk. 2. Af tilbagebetalinger af bidrag til efterlønsordningen efter § 77 a, stk. 1, og stk. 9, 2. pkt., i lov om arbejdsløshedsforsikring mv. svares en afgift på 30% af tilbagebetalingsbeløbet.

Stk. 3. Tilbagebetaling af bidrag til efterlønsordningen efter § 77 a, stk. 2, 4. pkt., stk. 3 eller stk. 4, jf. stk. 3, i lov om arbejdsløshedsforsikring mv. medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

Stk. 4. Overførsel af en efterlønsordning efter § 77 a, stk. 2, 2. pkt., i lov om arbejdsløshedsforsikring mv. til en bestående eller nyoprettet pensionsordning omfattet af kapitel 1 behandles ikke som indbetaling til pensionsordningen.

Stk. 5. Ved overførsel af en efterlønsordning efter § 77 a, stk. 2, 3. pkt., i lov om arbejdsløshedsforsikring mv. til en bestående eller nyoprettet udenlandsk pensionsordning svares en afgift på 60% af tilbagebetalingsbeløbet.

Stk. 6. Forinden afgiftsberegningen efter stk. 2 eller 5 afrundes det afgiftspligt-

tige beløb nedad til det nærmeste kronebeløb, der kan deles med 100. Er beløbet mindre end 100 kr., svares der ingen afgift.

Stk. 7. Der svares afgift efter stk. 2 eller 5, selv om medlemmet ikke har været skattepligtigt her i landet i den periode, hvor indbetaling af bidragene til efterlønsordningen har fundet sted.

Stk. 8. Når afgiftspligt indtræder som følge af en tilbagebetaling, påhviler afgiftspligten den eller dem, der efter lov om arbejdshedsforsikring mv. er berettiget til tilbagebetalingen. Afgiften tilbageholdes ved tilbagebetalingen og skal indbetales til statskassen inden 3 hverdage (bankdage) efter tilbagebetalingen. Den afgiftspligtige skal underrettes om tilbageholdelsen. § 38, stk. 5 og 6, og § 39 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 9. Afgiften tilfalder staten.

§ 49 B. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst kan en person, der er tilmeldt fleksydelsesordningen, jf. lov om fleksydelse § 4, fradrage udgifter til bidrag til fleksydelsesordningen, jf. lov om fleksydelse § 7.

Stk. 2. Af tilbagebetalinger af fleksydelsesbidrag efter tilkendelse af førtidspension eller efter dødsfald, jf. § 31, stk. 1, i lov om fleksydelse, svares en afgift på 30% af tilbagebetalingsbeløbet.

Stk. 3. Kontant tilbagebetaling af bidrag til fleksydelsesordningen efter § 31, stk. 2, 4. pkt., i lov om fleksydelse medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Kontant tilbagebetaling efter forskrifter udstedt med hjemmel i § 33 i lov om fleksydelse medregnes tillige ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, jf. dog stk. 2.

Stk. 4. Overførsel af en fleksydelsesordning efter § 31, stk. 2, 2. pkt., i lov om fleksydelse til en bestående eller nyoprettet pensionsordning omfattet af kapitel 1 behandles ikke som indbetaling til pensionsordningen.

Stk. 5. Ved overførsel af en fleksydelsesordning efter § 31, stk. 2, 3. pkt., i lov om fleksydelse til en bestående eller nyoprettet udenlandsk pensionsordning svares en afgift på 60% af tilbagebetalingsbeløbet.

Stk. 6. Forinden afgiftsberegningen efter stk. 2 eller 5 afrundes det afgiftspligtige beløb nedad til det nærmeste kronebeløb, der kan deles med 100. Er beløbet mindre end 100 kr., svares der ingen afgift.

Stk. 7. Der svares afgift efter stk. 2 eller 5, selv om personen ikke har været skattepligtig her til landet i den periode, hvor indbetaling af bidragene til fleksydelsesordningen har fundet sted.

Stk. 8. Når afgiftspligt indtræder som følge af en tilbagebetaling, påhviler afgiftspligten den eller dem, der efter lov om fleksydelse er berettiget til tilbagebetalingen. Afgiften tilbageholdes ved tilbagebetalingen og skal indbetales til statskassen inden 3 hverdage (bankdage) efter tilbagebetalingen. Den afgiftspligtige skal underrettes om tilbageholdelsen. § 38, stk. 5 og 6, og § 39 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 9. Afgiften efter stk. 2 og 5 tilfalder staten.

§ 50. (Ophævet).

§ 51. For opsparings- og forsikringsordninger, der udelukkende har alderdoms- eller familieforsørgelse til formål, kan skatteministeren fastsætte, at renter, bonus, udbytter efter ligningslovens § 16 A, afståelsessummer efter ligningslovens § 16 B, gevinst og tab som omhandlet i kursgevinstloven og aktieavancebeskatningsloven samt gevinst og

tab, der skyldes kursændringer på beholdninger af værdipapirer, i forbindelse med en opsparings- eller forsikringsordning, ikke skal medregnes i den skattepligtige indkomst.

§ 52. Ved opgørelsen af en arbejdsgivers skattepligtige indkomst kan fradrages bidrag til en hjælpe- og understøttelsesfond, hvis betingelserne i stk. 2-4 er opfyldt.

Stk. 2. Fonden må alene have til formål at yde understøttelse til personer, der tidligere har været ansat i arbejdsgiverens virksomhed, eller til sådanne arbejdstageres efterladte ægtefælle, fraskilte ægtefælle, samlever, jf. § 2, nr. 4, litra d, børn eller stedbørn under 24 år.

Stk. 3. Fondens midler skal være anbragt efter de regler, som gælder for pensionskasser, der er omfattet af loven om tilsyn med firmapensionskasser.

Stk. 4. Mindst et af fondsbestyrelsens medlemmer skal vælges af og blandt de af virksomhedens ansatte, der kan nyde godt af fondens virke.

§ 53. I tilfælde af ratevis eller udskudt udbetaling af en kapitalforsikring, for hvilken forsikringsbegivenheden er indtrådt, skal forskellen mellem på den ene side forsikringens kapitalværdi ved indkomstårets udgang med tillæg af eventuelle udbetalinger i årets løb og på den anden side forsikringens kapitalværdi ved indkomstårets begyndelse medregnes i den skattepligtige indkomst som kapitalindkomst.

Afsnit II A

Indkomstskattepligtige pensionsordninger, forsikringer mv.

§ 53 A. Reglerne i stk. 2-5 gælder for

1. livsforsikring, der ikke omfattes af kapitel 1,
2. livsforsikring, der opfylder betingelserne i kapitel 1, men hvor forsikringens ejer ved ordningens oprettelse har givet afkald på beskatning efter reglerne i afsnit I,
3. pensionskasseordning, der ikke omfattes af kapitel 1,
4. pensionskasseordning, der opfylder betingelserne i kapitel 1, men hvor den pensionsberettigede ved ordningens oprettelse har givet afkald på beskatning efter reglerne i afsnit I,
5. syge- og ulykkesforsikring, der ejes af den forsikrede, og
6. livsforsikring, der omfattes af nr. 1, eller pensionskasseordning, der omfattes af nr. 3, men som er stillet til sikkerhed for et løfte om pension (pensionstilsagn) afgivet over for en direktør eller dennes efterladte i forbindelse med et ansættelsesforhold, samt garantiforsikring eller lignende, som er oprettet med en direktør eller dennes efterladte som berettiget til ydelser fra forsikringen som sikkerhed for et tilsvarende løfte om pension.

Stk. 2. Præmier eller bidrag til pensionsordninger mv. som nævnt i stk. 1 kan ikke fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Ved opgørelsen af en arbejdstagers skattepligtige indkomst medregnes præmier eller bidrag, der er indbetalt af arbejdsgiveren eller en tidligere arbejdsgiver. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for en person medregnes beløb, der af den pågældendes ægtefælles eller samlevers ar-

bejdsgiver indbetales til en pensionsordning mv. som nævnt i stk. 1 for den pågældende i en periode af mindst en måneds varighed, hvori den pågældendes ægtefælle eller samlever af sin arbejdsgiver er udsendt for at arbejde i en fremmed stat, Færøerne eller Grønland, og hvori den pågældende har fælles bopæl med den udsendte i den fremmede stat, Færøerne eller Grønland. 3. pkt. finder dog ikke anvendelse, hvis der under udsendelsen indbetales præmier eller bidrag til en pensionsordning i ansættelsesforhold omfattet af denne lovs afsnit I eller II A for den pågældende.

Stk. 3. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst medregnes afkastet af livsforsikrings- og pensionsordninger som nævnt i stk. 1. Indkomstskattepligten påhviler ejeren, den pensionsberettigede eller den eller dem, der efter ejerens eller den første pensionsberettigedes død er berettiget til udbetalinger af eller fra ordningen. I tilfælde omfattet af stk. 1, nr. 6, påhviler indkomstskattepligten den pågældende direktør eller den eller dem, der efter direktørens død er berettiget til udbetalinger af eller fra ordningen. Afkastet opgøres som forskellen mellem på den ene side ordningens kapitalværdi ved indkomstårets udgang med tillæg af udbetalinger i årets løb og på den anden side ordningens kapitalværdi ved indkomstårets begyndelse med tillæg af indbetalinger i årets løb. Ved opgørelsen af afkast på en livsforsikring eller en pensionskasseordning, der i løbet af indkomståret stilles til sikkerhed for et løfte om pension (pensionstilsagn) afgivet over for en direktør eller dennes efterladte i forbindelse med et ansættelsesforhold, jf. stk. 1, nr. 6, eller hvor sikkerhedsstillelsen ophører, træder kapitalværdien på tidspunktet for sikkerhedsstillelsen henholdsvis ophøret i stedet for ordningens kapitalværdi ved indkomstårets begyndelse henholdsvis udgang. Er der efter 2. pkt. flere berettigede, fordeles det efter 4. pkt. opgjorte afkast efter forholdet mellem kapitalværdien af de pågældendes respektive dele af ordningen. Et negativt afkast af en ordning kan kun modregnes i det pågældende indkomstårs og de følgende indkomstårs positive afkast af samme ordning. Et negativt afkast kan kun fremføres til et senere indkomstår, hvis det ikke kan rummes i positivt afkast i et tidligere indkomstår.

Stk. 4. Syge- og ulykkesforsikringer som nævnt i stk. 1, nr. 5, og garantiforsikringer eller lignende omfattet af stk. 1, nr. 6, er undtaget fra beskatningen efter stk. 3. Det samme gælder livsforsikringer, der alene kan komme til udbetaling i tilfælde af den forsikredes død, invaliditet eller livstruende sygdom inden forsikringens aftalte udløbstidspunkt, såfremt det aftalte udløbstidspunkt ikke ligger senere end første policedag efter den forsikredes fyldte 80. år.

Stk. 5. Udbetalinger fra pensionsordninger mv. som nævnt i stk. 1 medregnes ikke ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

Stk. 6. Uanset stk. 1, nr. 2 og 4, kan der ikke ved oprettelsen af en pensionsordning gives afkald på beskatning efter reglerne i afsnit I, hvis pensionsordningen modtager statsstøtte.

§ 53 B. Uanset § 53 A gælder reglerne i stk. 4-6 for livsforsikringer som nævnt i § 53 A, stk. 1, nr. 1, pensionskasseordninger som nævnt i § 53 A, stk. 1, nr. 3, og syge- og ulykkesforsikringer som nævnt i § 53 A, stk. 1, nr. 5, hvis betingelserne i stk. 2 og 3 er opfyldt. Tilsvarende gælder udenlandske pensionsordninger oprettet i pengeinstitutter.

Stk. 2. Pensionsordningen mv. som nævnt i stk. 1 skal være oprettet, mens forsikringstageren eller den pensionsberettigede ikke var skattepligtig efter kildeskattelovens § 1, eller mens den pågældende var skattepligtig efter kildeskattelovens § 1, men efter bestemmelserne i en dobbeltbeskatningsoverenskomst var hjemmehørende i en fremmed stat, på Færøerne eller i Grønland.

Stk. 3. Samtlige indbetalinger til pensionsordningen mv. som nævnt i stk. 1, som er foretaget i den periode, hvor forsikringstageren eller den pensionsberettigede ikke var skattepligtig til respektive hjemmehørende i Danmark, skal være fradraget i positiv skattepligtig indkomst i overensstemmelse med skattelovgivningen i den stat, hvor forsikringstageren eller den pensionsberettigede var skattepligtig respektive hjemmehørende på indbetalingstidspunktet eller skal være foretaget af en arbejdsgiver, således at indbetalingerne i overensstemmelse med skattelovgivningen i den stat, hvor forsikringstageren eller den pensionsberettigede var skattepligtig respektive hjemmehørende på indbetalingstidspunktet, ikke er medregnet ved opgørelsen af den pågældendes skattepligtige indkomst.

Stk. 4. For præmier og bidrag til pensionsordninger mv. som nævnt i stk. 1 gælder § 53 A, stk. 2.

Stk. 5. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst bortses fra afkast af pensionsordninger mv. som nævnt i stk. 1, herunder renter og bonustilskrivninger.

Stk. 6. Udbetalinger fra pensionsordninger mv. som nævnt i stk. 1 medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Dog medregnes udbetalinger fra ordninger svarende til danske kapitalpensionsordninger med 75%, når udbetalingen efter betingelserne i ordningen sker samlet efter ejerens fyldte 60. år, ved ejerens invaliditet, ved indtrådt livstruende sygdom hos ejeren eller ved ejerens død. Udbetalingerne medregnes ikke ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, i det omfang de modsvares af indbetalinger, som forsikringstageren eller den pensionsberettigede har foretaget i perioden efter, at vedkommende blev skattepligtig til respektive hjemmehørende i Danmark, og som ikke har kunnet fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, jf. stk. 4 og § 53 A, stk. 2.

§ 53 C. § 53 A, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse på sikkerhedsstillelse eller lignende for et løfte om pension som nævnt i § 53 A, stk. 1, nr. 6, der sker i aktiver, der ikke er omfattet af sidstnævnte bestemmelse.

Afsnit III

Fælles bestemmelser for forsikring mv.

§ 54. Reglerne i § 18 og § 49, stk. 1, om fradragsret for forsikringspræmier mv. gælder kun for personer, der er fuldt skattepligtige her i landet. Fradragsretten tilkommer ejeren af den pågældende forsikring mv., uanset hvem der har foretaget indbetalingen.

§ 55. Indkomstskattepligten i henhold til § 20, § 46, stk. 1, § 49, stk. 2, § 53, § 53 A, stk. 2 og 3, og § 53 B, stk. 6, påhviler ejeren, den pensionsberettigede eller den, der efter ejerens eller den pensionsberettigedes død i henhold til bestemmelserne i policen mv. er berettiget til de pågældende udbetalinger. Indkomstskattepligten i henhold til § 20, stk. 1, nr. 4, og § 46, stk. 1, påhviler dog ejerens fraskilte eller fraseparerede ægte-

fælle, når ydelserne tilfalder ægtefællen i kraft af udlodning ved skifte af fællesbo eller den, der efter ægtefællens død i henhold til policen mv. er berettiget til pension, jf. § 30, stk. 2.

§ 56. Beløb, der ydes ved, at forsikringspræmier mv. betales af en anden end ejeren af forsikringen mv., skal medregnes ved opgørelsen af ejerens skattepligtige indkomst. Dette gælder dog ikke ydelser, der er omfattet af lov om afgift af dødsboer og gaver, de indbetalinger fra en arbejdsgiver mv., der er nævnt i § 19, de indbetalinger en fraskilt eller fraseparereret ægtefælle foretager efter § 30, stk. 3, nr. 2, eller indbetalinger fra fonde som nævnt i § 52 eller i lov om beskatningen af renteforsikringer mv. § 21, til en pensionsordning med løbende udbetalinger.

Stk. 2. Reglerne i stk. 1 omfatter også ydelser i form af overdragelse af ejendomsretten til livsforsikring mv. samt udbetaling af forsikringssum mv. til en anden end ejeren eller den, der efter ejerens død i henhold til bestemmelserne i policen mv. er berettiget til de pågældende udbetalinger.

Stk. 3. Har en pensionskasse som nævnt i § 2, nr. 4, jf. § 3, med forsikringsrådets godkendelse tegnet gruppelivsforsikringer for medlemmerne, anvendes reglerne i stk. 1, 1. pkt., på præmiebetalingerne, og forsikringerne behandles i øvrigt efter reglerne i § 53 A.

Stk. 4. Har en faglig sammenslutning, der omfattes af ligningslovens § 13, afholdt præmieudgiften til livsforsikringer tegnet for medlemmerne, medregnes præmien ved opgørelsen af medlemmernes skattepligtige indkomst. Forsikringssummer, der udbetales efter et medlems død eller invaliditet, medregnes ikke til modtagerens skattepligtige indkomst, såfremt modtageren er berettiget ifølge bestemmelserne i policen mv.

Stk. 5. Har en arbejdsgiver og en arbejdstager aftalt, at en gruppelivsforsikring, der ikke er fradragsberettiget, indgår som en ikke adskilt del af en livsforsikringsordning, der er omfattet af § 19, anvendes reglerne i stk. 1, 1. pkt., på præmiebestalingerne til gruppelivsforsikringen, og denne behandles i øvrigt efter § 53 A.

Stk. 6. Overføres livsforsikring m.v. til sikkerhed for et løfte om pension (pensionstilsagn) som nævnt i § 53 A, stk. 1, nr. 6, eller § 53 C, eller ophører en allerede etableret sikkerhed for et løfte om pension, medregnes værdien på henholdsvis overførsels- og ophørstidspunktet af det aktiv, som ligger til grund for sikkerhedsstillelsen i den skattepligtige indkomst hos den pågældende direktør henholdsvis arbejdsgiveren.

Afsnit IV

Straffebestemmelser

§ 57. Med bøde straffes den, der forsætligt eller ved grov uagtsomhed

1. undlader at opfylde pligt til at tilbageholde afgift,
2. undlader at indbetale tilbageholdte afgiftsbeløb i rette tid,
3. undlader at give underretning som nævnt i § 16, stk. 3, § 38, stk. 1, 5. pkt., og § 67, stk. 2,
4. foretager udbetaling til orlovsfinansiering, jf. § 20 A, stk. 1, fra en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed, der ikke er i overensstemmelse med en tilladelse som nævnt i § 20 A, stk. 2,
5. undlader at sørge for, at vedkommende forsikringsselskab mv. rettidigt får underretning som nævnt i § 30, stk. 8, og § 67, stk. 3.

Stk. 2. Er forholdet begået med forsæt til at unddrage det offentlige afgift, eller foreligger der i øvrigt skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel indtil 2 år.

§ 58. I forskrifter, der udfærdiges i medfør af loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

§ 59. Der kan pålægges selskaber mv. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 60. Ransagning i sager om overtrædelse af bestemmelserne i denne lov kan ske i overensstemmelse med retsplejelovens regler om ransagning i sager, som efter loven kan medføre frihedsstraf.

§ 61. Skønnes en overtrædelse ikke at ville medføre højere straf end bøde, kan skatteministeren eller den, han bemyndiger dertil, tilkendegive den pågældende, at sagen kan afgøres uden retslig forfølgning, såfremt han erkender sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden for en nærmere angiven frist, der efter begæring kan forlænges, at betale en i tilkendegivelsen ansat bøde.

Stk. 2. I sager om overtrædelse af denne lov, der behandles administrativt efter stk. 1, finder retsplejelovens § 752, stk. 1, tilsvarende anvendelse. Med hensyn til den i stk. 1 nævnte tilkendegivelse finder bestemmelsen om tiltalerejsning i retsplejelovens § 930, jf. § 926, tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Betales bøden i rette tid, eller bliver den efter vedtagelsen inddrevet eller afsonet, bortfalder videre forfølgning.

Afsnit IV A

Klagebestemmelser

§ 61 A. Skatteministeren kan bemyndige de statslige eller kommunale skattemyndigheder til at træffe afgørelser efter denne lov. Ministeren kan fastsætte regler om adgang til at klage over afgørelserne, herunder om at afgørelserne ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed.

Afsnit V

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 62. Loven træder i kraft den 1. januar 1972.

Stk. 2. Lov om beskatningen af renteforsikringer mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 314 af 1. juli 1970, ophæves.

§ 63. Reglerne i stk. 2-4 gælder for:

1. pensionskasseordninger, der virker her i landet, men som ikke er omfattet af lovgivningen om tilsyn med pensionskasser, hvis de ved lovens ikrafttræden er omfattet af § 1, stk. 1, litra c, i lov om beskatningen af renteforsikringer mv.,
2. opsparingsordninger, der er oprettet i en anden institution her i landet end en bank eller sparekasse, hvis de ved lovens ikrafttræden er omfattet af § 3 i lov om beskatningen af renteforsikringer mv.

Stk. 2. Bestemmelserne i afsnit I anvendes med de nødvendige tilpasninger på midler, der hidrører fra indbetalinger før lovens ikrafttræden til en ordning som nævnt i stk. 1. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler herom og bestemme, at indestående i en opsparingsordning i en institution, som ikke

opnår godkendelse efter § 12, nr. 1, inden et nærmere fastsat tidspunkt skal afgiftsberigtiges efter regler svarende til §§ 25-27, selv om udbetaling ikke er sket.

Stk. 3. Bestemmelserne i §§ 13 og 27 anvendes også på en opsparingsordning som nævnt i stk. 1 i en institution, hvor opsparing i pensionsøjemed bliver godkendt af skatteministeren efter § 12, nr. 1.

Stk. 4. Skatteministeren kan bestemme, at en hidtil gældende fradragsret for indbetalinger til en ordning som nævnt i stk. 1 og ret til ved indkomstopgørelsen at bortse fra arbejdsgiverbidrag til ordningen bibeholdes for et nærmere angivet tidsrum af højst 3 år fra lovens ikrafttræden. Stk. 2 anvendes også på midler, der hidrører fra indbetalinger, som er omfattet af en sådan tilladelse.

§ 64. Reglerne i § 1, stk. 1, litra c, i lov om beskatningen af renteforsikringer mv. om afskrivning af kapitalindskud og af præmier eller bidrag, der skal tilsvares over et kortere åremål end 15 år, anvendes fortsat på indbetalinger, der forfaldt før nærværende lovs ikrafttræden. Er den skattepligtige død efter lovens ikrafttræden, gælder dog betingelserne i § 18, stk. 2, 2. pkt., for den efterlevende ægtefælles ret til at fortsætte afskrivningen i stedet for de betingelser, som er fastsat i § 1, stk. 1, litra c, 3. stk., i lov om beskatningen af renteforsikringer mv.

Stk. 2. For så vidt angår indbetalinger, der forfaldt før 1. januar 1971, kan den pågældende i stedet for den i stk. 1 nævnte afskrivning vælge enten at fradrage uafskrevne beløb fuldt ud ved opgørelsen af indkomsten for indkomståret 1972 eller at fordele fradragsretten over en årrække efter reglerne i § 18, stk. 2, således at afskrivningsperioden udløber senest 15 år efter indbetalingsåret.

Stk. 3. Fradragsretten for resterende beløb bortfalder, når der er indtrådt afgiftspligt for hele den pågældende ordning efter reglerne i §§ 29-31.

§ 65. Reglerne i § 2, stk. 2, i lov om beskatningen af renteforsikringer mv. om afskrivning i en arbejdsgivers skattepligtige indkomst af tilskud udover de fastsatte årlige bidrag anvendes fortsat på indbetalinger, der er foretaget før nærværende lovs ikrafttræden. Arbejdsgiveren kan dog i stedet vælge at fradrage resterende afskrivningsbeløb fuldt ud ved indkomstopgørelsen for indkomståret 1972.

Stk. 2. Det samme gælder engangsindbetalinger og lignende til en understøttelsesfond, der er godkendt efter § 21 i lov om beskatningen af renteforsikringer mv.

§ 66. Hvor der efter de hidtidige regler er indtrådt afgiftspligt før lovens ikrafttræden, anvendes reglerne i lov om beskatningen af renteforsikringer mv., §§ 6-8 og 10, om opgørelsen af det afgiftspligtige beløb og om afgiftens beregning og indbetaling mv.

Stk. 2. På tilsvarende måde anvendes reglerne i lov om beskatning af renteforsikringer mv., § 9, om genanbringelse med afgiftsfritagende virkning, hvor der efter de hidtidige regler er indtrådt afgiftspligt før nærværende lovs ikrafttræden. Er afgiftspligten indtrådt mindre end 6 måneder før lovens ikrafttræden, uden at nogen udbetaling eller afgiftsfritagende genanbringelse har fundet sted, kan den afgiftspligtige dog uanset bestemmelsen i § 44 vælge reglerne i §§ 41-43 anvendt.

§ 67. Er der vedrørende en ordning, som omfattes af afsnit I, før lovens ikrafttræden foretaget en disposition i form af sikkerhedsstillelse for gæld, som ikke har medført afgiftspligt efter de hidtil gældende regler, skal der senest pr. 1. juli 1972 ske afgiftsberigtigelse efter § 30, jf. § 34, medmindre sikkerhedsstillelsen forinden er begrænset til et beløb, der ikke overstiger ordningens værdi (genkøbsværdi eller lignende) ved lovens ikrafttræden, og til kun at vedrøre gæld, som er stiftet før dette tidspunkt.

Stk. 2. Hvis det pågældende forsikringsselskab er bekendt med eller inden 1. juli 1972 bliver bekendt med, at der vil indtræde afgiftspligt efter stk. 1, skal det snarest muligt underrette den afgiftspligtige herom og om muligheden for at undgå afgiftspligt ved at begrænse sikkerhedsstillelsen.

Stk. 3. Vedrører sikkerhedsstillelsen anden gæld end policelån i det pågældende forsikringsselskab, skal ejeren anmelde sikkerhedsstillelsen over for forsikringsselskabet senest 1. juni 1972.

Stk. 4. Skatteministeren eller den, han bemyndiger dertil, kan fastsætte nærmere regler om selskabernes underretningspligt efter stk. 2 og ejernes anmeldelsespligt efter stk. 3.

§ 68. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Pensionsbeskatningslovens systematik

Pensionsbeskatningsloven er delt meget systematisk op. Anvendes denne systematik, er brugen af loven som opslagsværk nemmere.

Afsnit I

Omhandler pensionsordninger mv., hvor bidrag og præmier er skattebegunstigede.

Ved skattebegunstigede forstås, at bidraget eller præmien giver enten fradrag i den personlige indkomst eller bortseelsesret ved opgørelsen af en arbejdstagers skattepligtige indkomst hos arbejdsgiver (samt i visse tilfælde i udsendte arbejdstageres ægtefæller/samleveres skattepligtige indkomst). Afsnit I indeholder kapitlerne 1 til 5.

§ 1

Indledning og bemyndigelse vedr. påtegning af beskatningsform på aftaledokumenter.

Kapitel 1

Indeholder de krav, der af lovgivningen stilles til indholdet, for at en pensionsordning mv. har en skattemæssig begunstigelse i form af enten fradrag i den personlige indkomst eller bortseelsesret ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst hos arbejdstager.

§§ 2-7

Kravene til indholdet af pensionsordninger med løbende udbetalinger.

§§ 8-9

Kravene til rateforsikringer samt annuitetsforsikringer eller arverenter.

§§ 10-11

Kravene til kapitalforsikringer.

§ 11 A

Kravene til rateopsparing i pensionsøjemed (oprettes i pengeinstitut).

§§ 12-14 A

Kravene til opsparing i pensionsøjemed, samt ordningerne i Lønmodtagernes Dyrtidsfond.

§ 15

Indeksordninger oprettet i pengeinstitut eller forsikringsselskab.

§ 15 A

Pensionsordninger for tidligere selvstændige erhvervsdrivende.

§ 15 B

Pensionsordninger for sportsudøvere.

§§ 16-17

Bestemmelser bl.a. om maksimumindbetaling til kapitalpension og om arbejdsgivers muligheder for at tage visse forbehold vedr. en ansats pensionsordning, uden at dette har betydning for ordningens skattemæssige status.

Kapitel 2

Indeholder kravene til, hvorledes pensionsordninger behandles ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, når

de opfylder bestemmelserne i kapitel 1 til indholdet af en pensionsordning.

§ 18

Regler for fradrag for private ordninger.

§ 18 A

Regler for, hvorledes foretagne fradrag for præmier behandles, hvis indbetalingsaftalen ikke overholdes.

§ 19

Reglerne om bortseelsesret for pensionsbidrag til arbejdsgiveradministrerede pensionsordninger.

§ 19 A-E

Bortseelsesrettens stilling i visse tilfælde af ophør af den fulde skattepligt til Danmark ved fraflytning til udlandet.

§ 20

Angiver, hvilke ydelser fra pensionsordninger der henregnes til den skattepligtige indkomst.

§ 20 A

Regler for anvendelse af kapitalpension ved børnepasningsorlov.

§ 21-21 B

Regler for tilbagebetaling eller overførsel af indbetalinger, der overstiger mulighederne for indbetalinger til kapitalpension.

§ 22-22 A

Regler for tilbagebetaling af for store indbetalinger på § 15 A-ordninger til tidligere selvstændige erhvervsdrivende og 15 B-ordninger for sportsudøvere.

§ 22 B

Regler for behandling ved fortrydelse af pensionsordninger.

§ 23-24

Regler for kapitel 1-ordningers behandling ved opgørelsen af arbejdsgivers skattepligtige indkomst.

Kapitel 3

Omhandler afgifter. Kapitlets indhold definerer, hvilke dispositioner der udløser afgift, og hvilke dispositioner der kan foretages, uden at det udløser afgift.

§ 25-28

Regler for afgift på kapitalpensioner og opsparing i pensionsøjemed.

§ 29-29 C

Afgift på forsikringer med løbende udbetalinger, rate- og indekspensioner.

§ 30-40 A

Fællesbestemmelser for afgift, herunder bl.a. ved disposition over pensionsordninger, efterprøvelse af beregnet afgift samt fordeling af afgift mellem stat og kommuner.

§ 41-44

Regler for overførsel af pensionsordninger.

Kapitel 4

Indeholder reglerne for bonus, afkast og renters behandling på pensionsordninger.

§ 45-47

Afkast, bonus og renters behandling, når de tilskrives pensionsordningen, hvorledes de behandles ved udbetaling samt en undtagelse herfra for ældre ordninger.

Kapitel 5

(Ophævet).

Afsnit II

Omhandler pensionsordninger og forsikringer, der ikke opfylder kravene i afsnit I til en pensionsordning.

§ 49

Fradrag for arbejdsløshedsforsikring.

§ 49 A

Behandling af bidrag til efterlønsordningen.

§ 49 B

Fradrag for fleksjobydelse.

§ 50

(Ophævet).

§ 51

Hjemmel for skatteministeren til at godkende, at afkast af visse opsparingsordninger ikke skal medregnes i den skattepligtige indkomst (selvpensioneringskonti og børneopsparingskonti).

§ 52

Hjemmel til godkendelse af visse fonde (hjælpe- og understøttelsesfonde).

§ 53

Kapitalindkomstbeskatning af visse ordninger.

Afsnit II A

§ 53 A-53 B

Omhandler forsikringer, der ikke omfattes af afsnit I eller afsnit II. Afkast og renter af disse forsikringer er skattepligtige som kapitalindkomst. Indtil 1.januar 1997 var disse ordninger også omfattet af evt. formueskattepligt.

§ 53 C

Behandling af andre aktiver end pensions- og forsikringsordninger, der er anvendt som sikkerhedsstillelse for uafdækkede pensionsordninger for direktører.

Afsnit III

Indeholder fællesbestemmelser for ordninger omfattet af de øvrige afsnit.

§ 54

Bestemmer, hvem evt. fradragsret tilkommer.

§ 55

Regler om, hvem evt. indkomstskattepligt påhviler.

§ 56

Forhold, hvor en anden end ejeren af ordningen betaler præmien eller indskuddet.

Afsnit IV

§ 57-61

Indeholder straffebestemmelser.

Afsnit IV A

Indeholder klagebestemmelser.

§ 61 A

Rammebestemmelse for skatteministeren til at give klagebemyndigelse.

Afsnit V

Indeholder ikrafttrædelses- og overgangsregler.

§ 62

Lovens oprindelige ikrafttræden.

§ 63-67

Forskellige overgangsregler.

§ 68

Geografisk virkeområde.

Pensionsbeskatningens historiske udvikling i hovedtræk

I dette afsnit gennemgås de væsentlige udviklingstrin i den danske skattelovgivning og -praksis vedrørende pensionsbeskatning. Udviklingen har betydning både for vurderingen af de nuværende regler, deres baggrund og deres formål og for forståelsen af de mange overgangsregler – specielt vedrørende afgiftsberegningen – der stadig er gældende. Derfor er hovedvægten lagt på den del af udviklingen, der har betydning for disse forhold, mens dele af udviklingen, der i dag udelukkende har historisk interesse, er udeladt.

Der henvises til Betænkning nr. 419 fra 1966 om beskatningen af pensionsordninger mv., hvori redegøres nærmere for den historiske udvikling af pensionsbeskatningssystemet.

Skatteministeren har endvidere i et svar til Folketingets Skatteudvalg redegjort for udviklingen vedrørende fradragsret for pensionsordninger, se TfS 1995.384.

Statsskatteloven

Statsskatteloven af 1912 indeholdt følgende bestemmelser om forsikrings- og pensionsordninger:

§ 4c: Som skattepligtig Indkomst betragtes ... således f.eks.: ... Pension, Ventepenge, Gaver, Understøttelser, Klosterhævning, Livrente, Overlevelsesrente, Aftægt og deslige;

§ 5b: Til Indkomst henregnes ikke: ... Udbetalinger af Livsforsikringer, Brandforsikringer og deslige;

§ 6, sidste stk.: Den beregnede Skatteindtægt er skattepligtig uden Hensyn til, hvorledes den anvendes, altså hvad enten den benyttes ... til egen og Enkes Pensionering, til Erhvervelse af Livsforsikring eller anden Pensionsforsikring, hvad enten denne er tvungen eller frivillig.

Dertil kom bestemmelsen i § 12 om suspensivt betingede formuerettigheder, såsom retten til en endnu ikke forfalden livsforsikringssum, der ikke henregnes til skattepligtig formue.

I statsskatteloven af 1922 var §§ 4 og 5 på dette punkt stort set enslydende, mens § 6 indeholdt en ændret bestemmelse om forsikrings- og pensionsordninger:

§ 4c: Som skattepligtig Indkomst betragtes ... således f.eks.: ... Pension, Ventepenge, Gaver ... Understøttelser, Klosterhævning, Livrente, Overlevelsesrente, Aftægt og deslige;

§ 5b: Til Indkomst henregnes ikke: ... Udbetalinger af Livsforsikringer, Brandforsikringer og deslige;

§ 6c: Ved Beregningen af den skattepligtige Indkomst bliver at fradrage: Pensioner og andre Byrder, der påhviler et Embede, samt Beløb, der anvendes til Pensions- og Enkeforsørgelse, Livsforsikring, Ulykkes-, Syge-, Invaliditets-, Alderdoms- og Arbejdsløshedsforsikring, dog ikke ud over et samlet Beløb af indtil 400 Kr. årligt.

Arbejdsgiverindbetalinger

På denne baggrund – og på baggrund af statsskattelovens principper i øvrigt – blev et pensionstilsagn, som en arbejdsgiver gav sine ansatte, ikke beskattet i indtjeningsperioden, idet værdien ikke ansås for endeligt erhvervet. Udbetalingerne var jo betinget af, at arbejdstageren eller dennes ægtefælle og/eller børn oplevede den aftalte pensionsbegivenhed (pensionsalder, uarbejdsdygtighed, arbejdstagerens død mv.). Beskatningen skete derfor først i takt med udbetalingerne, jf. herved statsskattelovens § 4, litra c.

Efter samme princip skulle værdien af pensionstilsagnet heller ikke medtages ved opgørelsen af den skattepligtige formue, jf. statsskattelovens § 12, nr. 3.

Samme princip medførte endvidere, at arbejdsgiverens fradragsret for pensionsforpligtelsen fulgte udbetalingerne. Der kunne derfor ikke med skattemæssig virkning foretages hensættelser til afdækning af pensionsforpligtelsen.

Derimod kunne arbejsgiveren med hjemmel i statsskattelovens § 13b fratrække den kapitaliserede pensionsforpligtelse ved opgørelsen af den skattepligtige formue – efter praksis også før udbetalingerne var påbegyndt, jf. UfR 1952.772H.

I takt med den stigende anvendelse af pensionsaftaler også i private ansættelsesforhold blev det almindeligt at aftale en sikring af arbejdstagerens ret til pension, såvel i forhold til arbejdsgiverens eventuelle fallit som til udbetaling i tilfælde af ansættelsesforholdets ophør før pensionering. Denne udvikling førte til vedtagelsen af lov om tilsyn med pensionskasser (lov nr. 183 af 11. maj 1935), der indførte pligt til afdækning af private arbejdsgiveres tilsagn om løbende pensions-

ordninger i et anerkendt livsforsikringsselskab mv. eller en selvstændig pensionskasse undergivet offentligt tilsyn.

En sådan afdækning (sikring) af ordningen medfører, at den årlige tilvækst, der skyldes arbejdsgiverens indbetalinger, nærmere får karakter af en endelig erhvervet ret for arbejstageren, der dermed bliver indkomstskattepligtig deraf, samtidig med at arbejdsgiveren har fradragsret for indbetalingerne til forsikringsselskabet eller pensionskassen. Praksis havde da også anset arbejdstagere for indkomstskattepligtige af arbejdsgiverens indbetalinger til forsikringsselskab og pensionskasse, jf. Landsoverskatterådets Medd. XIV nr. 72 (kendelse af 5. maj 1916), men ved kendelse af 12. december 1924 (Landsoverskatterådets Medd. XL nr. 16) ændredes praksis. Begrundelsen herfor var bl.a. en henvisning til de skattemæssige regler for tjenestemandspensioner, der var undtaget fra kravet om afdækning og derfor fortsat ikke ansås for endeligt erhvervede og dermed ej heller indkomstskattepligtige for arbejdstageren før ved udbetalingen. I konsekvens heraf ville det have været naturligt tillige at udskyde arbejdsgiverens fradragsret, men stadig med henvisning til det offentlige pensionssystem, hvor fradragsretten ganske vist er uden betydning, fastholdt afgørelsen arbejdsgiverens fradragsret på indbetalingstidspunktet, uanset at arbejdstagerens indkomstskattepligt først indtrådte på udbetalingstidspunktet.

På samme principielle grundlag fastslog praksis, at arbejdsgiveres indbetalinger til kapitalforsikringer mv. først blev indkomstskattepligtige for arbejdstageren på udbetalingstidspunktet, under forudsætning af at arbejdstageren som følge af visse båndlæggelsesbestemmelser fra arbejdsgiverens side var afskåret fra at disponere over forsikringen ved genkøb, belåning mv.

Da der endvidere ved statsskattelovens § 12 var indført bestemmelsen om, at der ikke skulle svares formueskat af kapitaler, der var båndlagt således, at renten foreløbig skulle tillægges kapitalen, fandt Landsoverskatterådet, at der heller ikke i indkomstskattemæssig henseende var erhvervet en endelig ret til en arbejdsgivers indbetalinger på en konto i bank og sparekasse, hvor kontoen var båndlagt efter samme principper som for forsikringer. Alligevel fandt rådet, at arbejdsgiveren havde fradragsret for indbetalingerne allerede på indbetalingstidspunktet.

Således var der allerede gennem praksis på grundlag af statsskatte-

lovens regler dannet de principper, der er fastholdt i den nugældende pensionsbeskatningslov, hvorefter en arbejdsgiver har fradragsret for indbetalingerne på indbetalingstidspunktet, mens arbejdstageren først bliver indkomstskattepligtig på udbetalingstidspunktet. Praksis var dog yderligere fordelagtig for så vidt angår udbetalingerne fra kapitalpensionsordningerne, idet disse blev anset for indkomstskattefrie i medfør af § 5, litra b, om udbetaling af livsforsikringer, og udbetalingerne fra kapitalopsparingsordningerne blev anset for indkomstskattefrie efter en analogi af samme bestemmelse (UfR 1934.852 Ø).

Egne indbetalinger
I statsskatteloven af 1912 var det udtrykkeligt fastsat, at indkomstskattepligten også omfattede indtægt, der anvendtes til: »egen og Enkes Pensionering, til Erhvervelse af Livsforsikring eller anden Pensionsforsikring, hvad enten denne er tvungen eller frivillig«. Ved statsskatteloven af 1922 udgik denne bestemmelse, og i stedet indføjedes en »begrænset« fradragsret i § 6 for »Beløb, der anvendes til Pensions- og Enkeforsørgelse, Livsforsikring, Syge-, Invaliditets-, Alderdoms- og Arbejdsløshedsforsikring, dog ikke ud over et samlet Beløb af indtil 400 Kr. årligt«. Bestemmelsen blev indført for at lette adgangen til gennem forsikring at betrygge fremtiden og med henvisning til, at tilsvarende bestemmelser var gældende i andre lande. Grænsen på 400 kr. blev senere forhøjet gennem de årlige ligningslove og renteforsikrings- og pensionsbeskatningsloven, ligesom der skete en udvidelse vedrørende de ordninger, der var omfattet af fradragsretten, se herom nedenfor:

Skatteåret	
1952/53:	600 kr. årligt
1960/61:	1.000 kr. for forsørgere
	600 kr. for ikke-forsørgere
1963/64:	1.500 kr. for forsørgere
	1.000 kr. for ikke-forsørgere
1966/67:	2.500 kr. (for alle)

Denne fradragsret var fælles for indbetalinger til renteforsikringer og kapitalforsikringer samt sygekassekontingenter mv. Gennem praksis

blev det endvidere fastslået, at denne fradragsret tillige omfattede egne indbetalinger til de foran omtalte arbejdsgiverordninger, såvel rente- som kapitalpensionsordninger og herunder tillige kapitalopsparingsordninger. De skattemæssige fradragsregler mv. for egne indbetalinger var herefter ens, uanset om ordningen var oprettet som en arbejdsgiverordning eller som en privat ordning. Den skattemæssige behandling af indbetalingen var alene afhængig af, om bidragene var indbetalt af en arbejdsgiver, eller om der var tale om »egne indskud«. I konsekvens af praksis om kapitalopsparingsordningerne, hvor der stilledes krav om, at der med arbejdsgiveren var aftalt en båndlæggelsesperiode, jf. ovenfor, var disse ordninger dog kun gyldige som arbejdsgiverordninger, og båndlæggelseskravet blev her udstrakt til også at gælde eventuelle »egne indbetalinger«.

Med virkning fra skatteåret 1955/56 (indkomståret 1954) indførtes der fuld fradragsret for egne indbetalinger til renteforsikringer o.l., herunder annuitetsforsikringer (en form for rateforsikring). Engangsindskud mv. skulle dog afskrives over en 15-årig periode. Denne fradragsret modsvaredes af en afgiftspligt ved udbetaling af engangsbeløb mv. (dvs. udbetaling »i utide«), og de årlige udbetalinger fra annuitetsforsikringer blev inddraget under den almindelige skattepligt, der allerede efter statsskatteloven var gældende for udbetalinger fra renteforsikringer mv. Som overgangsordning blev indkomstskattepligten af annuitetsforsikringerne mv. dog begrænset til den del af udbetalingen, der kunne henføres til indbetalinger til ordningen efter indførelsen af den fulde fradragsret (normalt 1. januar 1954).

I medfør af statsskattelovens almindelige regler skulle udbetalinger fra rentepensionsordninger mv. (løbende udbetalinger) medregnes i den skattepligtige indkomst, mens engangsudbetalinger – herunder udbetalinger »i utide« – var indkomstskattefrie (»udbetaling af livsforsikringer«). Dette gjaldt ikke alene de foretagne indbetalinger, men også den del, der kunne henføres til rentetilvækst mv. før udbetalingstidspunktet. Samtidig med gennemførelsen af den fulde fradragsret indførtes en afgiftspligt ved engangsudbetalinger såvel fra rente- som fra annuitetsforsikringer mv. Også her indførtes dog en overgangsordning, hvorefter afgiftspligten var begrænset til den del af udbetalingen, der kunne henføres til indbetalinger til ordningen efter indførelsen af den fulde fradragsret (normalt 1. januar 1954).

Hovedaktionærer
Den fordelagtige beskatningsform – især for kapitalpensionsordninger – kunne anspore til misbrug for især hovedaktionærer m.fl. For at modvirke dette fastslog Ligningsrådet i de »vejledende anvisninger« fra skatteåret 1949/50, at disse ordninger kun kunne anerkendes for direktører m.fl., der beherskede aktiemajoriteten, såfremt ordningen var oprettet som led i en almindelig personalepensionsordning, og kun såfremt der var tale om sikring af løbende (og dermed indkomstskattepligtige) udbetalinger. Dertil kom, at en arbejdsgivers bidrag ikke måtte overstige, hvad der måtte anses for passende i forhold til arbejdstagerens aflønning mv.

Renteforsikringsloven (lov nr. 150 af 28. maj 1958)
Kapitalpension (arbejdsgiverindbetalinger)
Renteforsikringsloven bibeholdt de væsentligste af de tidligere fastlagte beskatningsregler, herunder adgangen til at oprette såvel kapitalforsikrings- som opsparingsordninger. Kapitalpensionsordninger kunne dog fortsat alene oprettes i forbindelse med et ansættelsesforhold, blandt andet fordi det var en betingelse, at der var aftalt båndlæggelse, jf. nedenfor, men der var adgang til også at foretage egne indskud – dog kun med »begrænset« fradragsret. Ved renteforsikringsloven indførtes en afgift ved udbetaling af kapitalpensionsordninger. Afgiften udgjorde 25% af den del, som hidrørte fra arbejdsgiverbidrag til ordningen, som modstykke til at disse indbetalinger ikke var blevet beskattet hos arbejdstageren på indbetalingstidspunktet, men alligevel var fratrukket hos arbejdsgiveren. Der blev dog som overgangsregel fastsat en vedvarende afgiftsfrihed for ordninger, hvor arbejdstager var indtrådt i ordningen før 1. januar 1958. Denne afgiftsfrihed omfattede således hele ordningen, herunder også arbejdsgiverindbetalinger og værditilvækst efter 1958. Kravet om båndlæggelse af kapitalen indtil pensioneringstidspunktet blev fastholdt i loven og yderligere udbygget med et krav om, at båndlæggelsen som hovedregel skulle være aftalt mindst til arbejdstagerens fyldte 60. år – dog med en overgangsregel for allerede bestående ordninger.

Hovedaktionærer fik herefter adgang til også at tegne kapitalpensionsordninger, dog fortsat betinget af at sådanne ordninger var gældende som en generel pensionsordning for de ansatte.

Egne bidrag til pensionsordninger

Den begrænsede fradragsret, der var indført ved de årlige ligningslove forud for renteforsikringsloven, og som var fælles for rente- og kapitalforsikringer mv. og også omfattede sygekassekontingenter og lignende, jf. ovenfor, skulle tilskynde til sikring mod de økonomiske følger af en forsørgers død, arbejdsløshed eller uarbejdsdygtighed på grund af sygdom eller invaliditet samt alder. Under udviklingen af praksis vedrørende kapitalpensionsopsparingsordninger blev det fastslået, at disse ordninger også i henseende til en arbejdstagers egne bidrag var skattemæssigt ligestillet med kapitalforsikringsordninger, således at der også var begrænset fradragsret for egne indbetalinger til en skattemæssigt gyldig pensionsopsparingsordning. Denne praksis blev lovfæstet ved renteforsikringsloven.

I forbindelse med forhøjelser fra og med skatteåret 1960/61 til 1.000 kr. og 600 kr. for henholdsvis forsørgere og ikke-forsørgere indførtes regler om kapitalbindingskonti, selvpensionerings- og børneopsparingskonti, således at den begrænsede fradragsret også skulle tilskynde til opsparing i almindelighed. Hermed havde man tillige sikret en vis ligestilling mellem forsikringsordninger, der kunne tegnes som private kapitalforsikringer med begrænset fradragsret for præmierne og uden skatte- eller afgiftspligt ved udbetaling – herunder også for værditilvæksten – og opsparingsordninger som de nævnte.

Med virkning fra skatteåret 1963/64 forhøjedes den begrænsede fradragsramme til 1.500 kr. og 1.000 kr. for henholdsvis forsørgere og ikke-forsørgere, og endelig blev der med virkning fra skatteåret 1966/67 gennemført en forhøjelse til 2.500 kr. for alle skatteydere.

Skattefrihed for udbetalinger

Efter praksis før renteforsikringsloven fandt reglerne i statsskatteloven § 5, litra b, om skattefrihed for kapitalforsikringssummer og lignende, herunder også fritagelsen for indkomstbeskatning af værditilvækst, tilsvarende anvendelse på pensionsopsparingsordninger, hvad enten indbetalingerne til disse ordninger i det hele blev foretaget af en arbejdsgiver, eller der tillige blev indbetalt bidrag af arbejdstageren selv.

Med renteforsikringsloven blev der som ovenfor nævnt indført bestemmelser om 25% afgift af den del af udbetalingen fra en kapital-

forsikrings- eller opsparingsordning, der hidrørte fra en arbejdsgivers indbetalinger til ordningen, herunder den værditilvækst mv., der kunne henføres til arbejdsgiverbidragene. Derimod gjaldt der fortsat skatte- og afgiftsfrihed for den del af udbetalingen, der måtte hidrøre fra arbejdstagerens egne – begrænset fradragsberettigede – indbetalinger til ordningen samt den herpå faldende værditilvækst. Ved udbetaling »i utide« fra en pensionsopsparing skulle der dog efter renteforsikringsloven som hovedregel svares en afgift på 35% af hele udbetalingen, herunder også af den del, der hidrørte fra arbejdstagerens eventuelt egne bidrag – dog ikke for egne bidrag ud over 350 kr. årligt. I modsætning hertil var der skatte- og afgiftsfrihed for den del af udbetalingen fra en kapitalpensionsordning på forsikringsbasis, der kunne henføres til arbejdstagerens egne bidrag, også i tilfælde af udbetaling »i utide«.

Ordninger med fuld fradragsret
Fradragsret for indbetalinger
Som omtalt ovenfor indførtes der fra skatteåret 1955/56 fuld fradragsret for udgifter til arbejdsløshedsforsikring og for »udgifter til præmie vedrørende livrente, overlevelsesrente, invaliderente, pensionsforsikring eller lignende renteforsikring, der er tegnet til fordel for den skattepligtige eller hans pårørende, samt bidrag til en pensionsordning, der går ud på at sikre den skattepligtige eller hans pårørende en løbende årlig pensionsindtægt«. Fradragsretten for engangsindskud mv. skulle dog fordeles over 15 år. Med renteforsikringer blev herved ligestillet visse kapitalforsikringsformer med ratevis udbetaling, nemlig »annuitetsforsikringer, når forsikringssummens ratevise udbetaling efter policen skal udstrækkes over et åremål af 10 år eller mere, eller når forsikringen er kombineret med en opsat livrenteforsikring, samt arverenter, alt for så vidt der ikke ved policen er tillagt den til udbetalingen berettigede valgfrihed mellem ratevis eller samlet udbetaling af forsikringssummen«. Fradragsretten blev i de efterfølgende år udvidet – blandt andet med fradrag for indbetalinger til tontineordninger og til indeksordninger mv., jf. lov nr. 260 af 2. oktober 1956 om pristalsreguleret alderdomsforsikring og alderdomsopsparing. Reglerne om fuld fradragsret blev opretholdt ved renteforsikringsloven af 1958 og blev fra skatteåret 1966/67 udvidet til også at gælde syge- og ulykkesforsikring.

Bonus
Efter de indtil renteforsikringsloven gældende regler skulle bonusudbetalinger som hovedregel medregnes i indkomstopgørelsen for udbetalingsåret, mens beskatningen af tilbagekøbsværdier og lignende blev fordelt over 3 år. Renteforsikringsloven fastholdt indkomstbeskatning i udbetalingsåret af løbende bonusudbetalinger. Derimod gennemførte renteforsikringsloven afgiftspligt på 25% af engangsudbetalinger og lignende. Denne afgiftspligt kunne evt. bortfalde efter visse regler i renteforsikringslovens § 9 om genanbringelse af det afgiftspligtige beløb.

Begrænset fradragsret for renteforsikringspræmier mv.
Med renteforsikringsloven blev der indført principiel ligestilling ved beskatning af arbejdsgiverbidrag til henholdsvis pensionsordninger med løbende udbetalinger og kapitalpensionsordninger, idet det nu for begge disse pensionsformer gjaldt, at arbejdstagers skattefrihed for arbejdsgiverbidrag under indbetalingsperioden blev modsvaret enten af en indkomstskattepligt eller en afgiftspligt af udbetalingerne. En tilsvarende principiel ligestilling blev derimod ikke gennemført med hensyn til en arbejdstagers eventuelle egne bidrag til en pensionsordning eller en skatteyders – arbejdstagers eller selvstændigt erhvervsdrivendes – indbetalinger til »selvpensioneringsordning« med henholdsvis løbende udbetalinger eller kapitaludbetaling. Som det fremgår ovenfor, bibeholdt renteforsikringsloven skatte- og afgiftsfriheden for udbetalinger fra en kapitalordning, som hidrørte fra egne begrænset fradragsberettigede indbetalinger og værditilvækst hertil. Derimod modsvaredes den fulde fradragsret for egne indbetalinger til en ordning med løbende udbetalinger af en pligt til at svare indkomstskat eller afgift af alle udbetalinger.

Denne forskel i beskatningsvilkårene for henholdsvis pensionsordninger med løbende udbetalinger og kapitalpensionsordninger blev lempet ved lov nr. 373 af 1. december 1962. Ved denne lov blev der indført mulighed for at vælge beløb, som principielt var fuldt fradragsberettigede, overført til den begrænsede fradragsret. Formålet hermed var, at der »gennemføres en ordning, så tilskyndelsen til at tegne pensionsforsikringer så vidt muligt ikke svækkes« (Folketingstidende 1961/62 B 1137). Denne ordning gjaldt præmie vedrørende livs- eller overlevelsesrente til fordel for den skattepligtige selv eller

hans pårørende og eventuel i tilknytning hertil tegnet invaliderente eller bidrag til en pensionskasseordning, der gik ud på at sikre den skattepligtige eller hans pårørende en løbende årlig pensionsindtægt. Virkningen af, at der i overensstemmelse hermed blev valgt begrænset fradragsret, var bl.a., at engangsudbetalinger ved tilbagekøb af forsikring eller lignende, herunder også bonus, var indkomstskatte- og afgiftsfri, i det omfang sådanne udbetalinger hidrørte fra begrænset fradragsberettigede indbetalinger. Herved opnåedes en sidestilling af engangsudbetalinger mv. med den skatte- og afgiftsmæssige behandling af kapitalordninger. Af løbende, livsbetingede udbetalinger fra de pågældende forsikrings- og pensionskasseordninger blev det fastsat, at kun 70% af de løbende udbetalinger skulle medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Til gengæld for det frivillige afkald på den fulde fradragsret for præmieindbetalingerne blev der således opnået indkomstskattefrihed for 30% af den del af de løbende udbetalinger, der kunne henføres til de begrænset fradragsberettigede præmier mv.

Fra renteforsikringsloven til pensionsbeskatningsloven

Lovforslaget til pensionsbeskatningsloven blev fremsat den 7. oktober 1970 (lovforslag nr. 26 1970/71) og fulgte princippet i betænkning nr. 419 fra 1966 om beskatningen af pensionsordninger mv. Betænkningen havde dog foreslået et egentligt »godkendelsesprincip« for pensionsordninger, således at ordningerne udtrykkeligt skulle være betegnet som »P-ordninger« i police mv., for at lovens regler fandt anvendelse. Man fandt imidlertid, at retsvirkningerne af, at et sådant formkrav ikke var opfyldt, var for store for den enkelte forsikrede, og hensynet til en lettelse af skattemyndighedernes administration mv., som forslaget var begrundet med, fandt man i stedet sikret gennem bemyndigelsen til at pålægge pensionsinstitutter mv. pligt til at anføre »skattekoder« på policer mv.

Ved pensionsbeskatningsloven blev der derfor i stedet fastsat entydige regler for de krav, der stilledes til forsikrings- og pensionsordninger, for at de kunne anses for pensionsordninger i lovens forstand. Der blev blandt andet fastsat regler for tegnings- og udbetalingstidspunkter mv. og for, hvilke personer der kunne indsættes som begunstigede. Til gengæld blev det hidtidige krav om båndlæggelse af kapitalpensionsordninger og om rateforsikringers inkonvertibilitet ophævet.

Den hidtidige sondring mellem egne indbetalinger og arbejdsgiverindbetalinger bortfaldt. I stedet gennemførtes en »bortseelsesret« for alle indbetalinger til en arbejdsgiverordning – uanset om bidraget hidrørte fra arbejdsgiveren eller fra arbejdstageren, jf. pensionsbeskatningslovens § 19.

For ordninger, der herefter anerkendtes som egentlige pensionsordninger, blev der indført fuld fradragsret – enten i selvangivelsen eller i form af »bortseelsesret« for arbejdsgiverindbetalinger. For at modvirke en evt. skattespekulation i kapitalpensionsordninger blev der for det første indført en »pristalsreguleret« grænse for de maksimale beløb, der kunne opnås fradrag for, til afløsning af praksis efter renteforsikringsloven, hvor arbejdsgiverens bidrag blot ikke måtte overstige, hvad der måtte anses for passende i forhold til arbejdstagerens aflønning mv. Beløbet blev i 1972 fastsat til 30.000 kr., men steg som følge af regulering til 80.600 kr. i 1986. Fra 1987 blev grænsen nedsat til 25.000 kr., samtidig med at betingelsen om, at ordningerne alene kunne oprettes som arbejdsgiverordninger, blev ophævet. For det andet blev fradragene begrænset af, at der højst kunne opnås fradrag for 15% – for arbejdstagere over 45 år dog 20% – af arbejdstagerens samlede aflønning hos den pågældende arbejdsgiver. Denne grænse blev ligeledes ophævet med virkning fra 1987 og afløst af reglerne om, at fradraget ikke kan overstige den personlige indkomst, jf. § 18, stk. 2, og § 21.

Ved indførelsen af pensionsbeskatningsloven fjernede man den hidtidige pligt efter renteforsikringsloven til at afskrive engangsindskud mv. til pensionsordninger over en periode på 15 år. På baggrund af nogle sager med betydelige engangsindskud mv. til pensionsordninger, der således gav fuld fradragsret i oprettelsesåret, ændredes reglerne ved lov nr. 288 af 29. juni 1979. Der indførtes herved en pligt til afskrivning over 10 år, men med mulighed for at foretage et opfyldningsfradrag, se nu § 18.

Begrænset fradragsret

Den begrænsede fradragsret for visse forsikrings- og opsparingsordninger, som var hjemlet allerede i statsskatteloven fra 1922 og i renteforsikringsloven, blev videreført i pensionsbeskatningsloven. Fradraget var allerede i 1970 blevet hævet til 3.000 kr., men beløbsgrænsen i pensionsbeskatningsloven blev dog ændret, dels som følge

af en fordeling deraf mellem ægtefæller og dels ved en forhøjelse til 2.000 kr. for hver ægtefælle, indtil fradragsretten som led i skattereformen fra 1987 blev endeligt ophævet.

Valg af begrænset fradragsret
Under renteforsikringsloven blev der fra 1962 mulighed for at vælge en fuldt fradragsberettiget præmiebetaling mv. overført til den begrænsede fradragsramme, jf. ovenfor. Også denne valgmulighed blev bibeholdt i pensionsbeskatningsloven, dels for at tilskynde til tegning af pensionsordninger, men også for at kunne anvendes af personer, hvis fulde skattepligt til Danmark ophørte, hvorved fradragsmuligheden for præmiebetalingerne jo bortfaldt. Da løbende udbetalinger fortsat ville være indkomstskattepligtige til Danmark, og engangsudbetalinger ville være afgiftspligtige, ville disse personer være interesserede i at vælge ordningen overført til den begrænsede fradragsramme, således at indkomstskattepligten af de løbende udbetalinger blev begrænset til 70% af udbetalingerne, og afgiftspligten af engangsudbetalinger ikke skulle anvendes på den del af ordningen, som hidrørte fra indbetalingerne efter fraflytningen. Dertil kom, at valgmuligheden i forbindelse med de gennemførte regler mod skatteflugt også blev indført for pensionsordningerne i pengeinstitutterne (rateopsparing og kapitalpensionsopsparing), se nedenfor. Da den almindelige valgmulighed blev ophævet som led i skattereformen fra 1987, blev der da også indført en undtagelse netop for personer, der opretholdt danske pensionsordninger efter ophør af den fulde skattepligt. Disse personer kunne fortsat vælge præmiebetalingen overført til den begrænsede fradragsramme, så længe de ikke var fuldt skattepligtige til Danmark. For denne gruppe ophørte valgmuligheden først i forbindelse med gennemførelsen af pensionsbeskatningsloven afsnit II A. For de forsikringer, der inden lovændringerne var blevet valgt overført til den begrænsede fradragsramme, fortsætter de hidtidige regler dog med at gælde – herunder også den årlige overførsel – indtil ordningen evt. vælges tilbageført med virkning for de fremtidige præmiebetalinger, eller den fulde skattepligt genindtræder (for de overførsler, der er betinget af, at ejeren ikke er fuldt skattepligtig til Danmark).

Afgift
Renteforsikringslovens regler om afgift blev bibeholdt ved pensions-

beskatningsloven, men afgiften ved ophævelse i utide af rente- og rateforsikring mv. samt kapitalpensionsforsikringer blev dog hævet til 35% i et forsøg på at modvirke skattetænkning. Man var dog ikke sikker på, at afgiften kunne modvirke skattetænkning i forbindelse med rateordninger. Derfor blev der desuden indført regler om tillægsskat. Denne skat blev beregnet på grundlag af den skattepligtige indkomst som forskellen mellem skatten heraf og skatten af den skattepligtige indkomst med tillæg af det afgiftspligtige beløb (den del deraf, hvoraf afgiften blev beregnet med 35%). Meget hurtigt blev reglerne om tillægsskat også indført ved ophævelse i utide af kapitalpensionsordninger, idet lovforslagets optimisme, med hensyn til at afgiften på 35% og begrænsningen i fradrag for indbetalinger dertil ville begrænse skattetænkning i ordningerne, viste sig ikke at holde stik. Afgiften på 35% blev fra 1. januar 1980 forhøjet til 40%. Reglerne om tillægsskat blev senere afløst af en egentlig indkomstskattepligt af det afgiftspligtige beløb, dog således at der i den skat, der blev pålignet, modregnedes den afgift, der var beregnet af det indkomstskattepligtige beløb. Fra 1995 blev reglerne om indkomstskattepligt ændret til de nuværende, hvorefter der som hovedregel skal betales en afgift på 60% ved ophævelse i utide.

Overgangsregler

Ved alle ændringer i lovgrundlaget for pensionsordninger og deres skattemæssige behandling er der taget vidtgående hensyn til, at der er tale om langfristede aftaler mellem forsikringstager, evt. arbejdsgiver, og pensions- eller pengeinstitut. For at undgå at gribe forstyrrende ind i de bestående pensionsordninger har man stedse søgt i det væsentlige at opretholde de gældende regler for de bestående ordninger. Således har man f.eks. stedse bevaret den oprindelige skatte- og afgiftsfrihed for kapitalpensionsordninger oprettet før 1958, jf. § 27 med noter. Ved afgiftsforhøjelsen fra 1980 valgte man dog som hovedregel at begrænse overgangsreglerne til den værdi, ordningerne havde pr. 1. januar 1980, mens den fremtidige værditilvækst – herunder også den del, der faldt på indbetalinger foretaget før 1. januar 1980 – var omfattet af den forhøjede afgift. Ved skattereformen i 1987, hvor blandt andet grænsen for fradrag for indskud på kapitalpensionsordninger blev reduceret fra 80.600 til 25.000 kr., blev der ikke som overgangsordning anerkendt større fradrag for indskud på bestående

kapitalpensionsordninger. Til gengæld blev der givet regler, der sikrede, at en eventuel aftalt overskydende indbetaling i stedet kunne foretages til en rateordning, der jo principielt også er en form for kapitalordning. Se herom note 1 til § 8.

Regler om skatteflugt

Med baggrund i betænkning nr. 1060, der blev afgivet af det såkaldte B 50-udvalg (udvalget blev nedsat som følge af beslutningsforslag B 50 1982/83), om blandt andet skatteflugt, ændredes pensionsbeskatningsloven på flere punkter.

De dagældende regler om tillægsskat var betinget af, at de forsikrede var fuldt skattepligtige, når de ophævede pensionsordningen »i utide«. For ikke at kunne undgå afgiften ved at flytte til udlandet og derefter hæve pensionsordningen »i utide« gennemførtes en særlig tillægsafgift for personer, der ikke var fuldt skattepligtige her til landet på ophævelsestidspunktet. Tillægsafgiften skulle principielt modsvare tillægsskatten for fuldt skattepligtige personer og var – ligesom den almindelige afgift – ikke omfattet af dobbeltbeskatningsoverenskomsterne. Reglerne er nu bortfaldet i forbindelse med, at der uanset skattepligtsforhold skal indeholdes 60% afgift ved ophævelse »i utide«, jf. §§ 28-30.

Endvidere gennemførtes efterbeskatningsregler, hvis en arbejdsgiver i en årrække forud for fraflytningen havde indbetalt ekstraordinært store beløb til en pensionsordning for en ansat, hvis fulde skattepligt derefter ophørte, se nu §§ 19 A-19 E.

Skattereformen fra 1987

Skattereformen blev gennemført gennem flere love, herunder også de ovenfor nævnte om skatteflugt. Hovedreformen på pensionsbeskatningslovens område skete dog ved lov nr. 148 af 19. marts 1986. Ved denne lov indførtes blandt andet adgangen til at oprette kapitalpensionsordninger også som privattegnede ordninger, samtidig med at beløbsgrænserne for de årlige fradrag til sådanne ordninger blev væsentligt nedsat (til 25.000 kr., jf. ovenfor). Endvidere gennemførtes reglerne om rateopsparing i pengeinstitutter.

Ophævelse af skattefriheden for tilvækst til § 50-ordninger

Kombinationen af et stigende renteniveau i Danmark og en stigende

interesse for udlandsdanskere i at »spekulere« i de danske pensionsregler og disse reglers indhold, der kunne føres tilbage til principperne i statsskatteloven fra 1922 gjorde, at reglerne kom under pres. Det var især personer, der for en periode opholdt sig i udlandet (og dermed ikke var omfattet af de dagældende valutaudførselsbegrænsninger) og dermed ikke var undergivet fuld skattepligt til Danmark, der havde fordel deraf. Mens de ikke var undergivet fuld skattepligt til Danmark eller valutaudførselsrestriktionerne havde de mulighed for at overføre en formue til en pensionsordning med kapitaludbetaling oprettet i et pensionsinstitut hjemmehørende i udlandet (og ordningen var allerede derfor ikke omfattet af pensionsbeskatningslovens afsnit I). Herved sikrede de sig en opsparing, hvor det løbende, fremtidige afkast ville være fritaget for enhver form for beskatning i Danmark også efter, at deres fulde skattepligt eventuelt var indtrådt igen – idet ordningerne jo ikke var omfattet af reglerne om realrenteafgift mv., fordi de var oprettet i et forsikringsselskab i udlandet. Den gældende »værnsregel«, nemlig præmieafgiften, der fastsatte en afgift på 40% af *præmie*betalingen til disse ordninger, var kun gældende for fuldt skattepligtige personer. Derfor kunne personer mens de var skattepligtige til udlandet indbetale til sådanne ordninger uden at blive underlagt præmieafgift. Dertil kom, at værdien af forsikringsordningen var fritaget for den dagældende formuebeskatning. Herved opstod tvivl om, hvor stort forsikringselement, der krævedes for at kvalificere en »opsparing« som en forsikring i pensionsbeskatningslovens forstand – i modsætning til en almindelig opsparingsordning. Adskillige anmodninger om bindende forhåndsbeskeder fik klargjort, at der kun krævedes en lille »forsikringspræmie« for at hele opsparingen ansås som en forsikringsordning. Herefter opstod et politisk flertal for at ændre reglerne, hvilket skete ved lov nr. 569 af 24. juni 1992. Ændringen medførte, at reglerne om præmieafgift blev ophævet, og værditilvæksten på pensionsordningerne blev skattepligtig som kapitalindkomst for fuldt skattepligtige ejere af ordningerne (og værdien blev formueskattepligtig, indtil formueskattepligten blev ophævet med virkning fra 1997). Overgangsreglerne blev dog udformet, så allerede indgåede ordninger bevarede retsstillingen i henhold til de regler, der var gældende på oprettelsestidspunktet. Ved lov nr. 1388 af 20. december 2004 er overgangsreglerne dog lempet således, at det indtil 1. januar 2006 eller i forbindelse med indtræden af fuld skattepligt er muligt at vælge de nugældende regler anvendt på ordninger oprettet

eller erhvervet før 18. februar 1992. Se nærmere § 50 med kommentarer.

Loven var nærmere begrundet i følgende formål:

1. Skattemæssig ligestilling af alle ikke fradragsberettigede opsparingsformer – både for forsikringsordninger og opsparingsordninger og uanset om opsparingen finder sted i et pensionsinstitut i Danmark eller i udlandet.
2. Værn mod skattebetinget kapitalflugt på grund af forskellen mellem at »spare op« i en forsikringsordning i udlandet i modsætning til Danmark. Ved at placere formuen i en kapitallivsforsikring i et udenlandsk livsforsikringsselskab inden flytning til Danmark opnåedes en permanent skattefritagelse af afkastet af den indskudte kapital. Indskyderen kunne til enhver tid hæve beløb skattefrit til privatforbrug her i landet. Arrangementet var ikke forbeholdt personer med formue – på grund af den gunstige skattemæssige behandling af det løbende afkast kunne det betale sig at lånefinansiere indskud på udenlandske kapitallivsforsikringer.
3. Konkurrencemæssig ligestilling mellem danske og udenlandske livsforsikringsselskaber og pengeinstitutter i forhold til pensionsbeskatningslovens regler, idet indskud i danske pensionsinstitutter hidtil havde været underlagt realrenteafgift også for udenlandske investorer. Loven fritog danske livsforsikringsselskaber for realrenteafgift af den del af afkastet, som kunne henføres til forsikringer, hvor indskyderen havde givet afkald på fradragsretten og derfor i stedet blev indkomstskattepligtige af den årlige tilvækst. Da udlændinge ikke er skattepligtige her til landet, betyder afkaldet på fradragsret ingenting, idet kun fuldt skattepligtige er indkomstskattepligtige af tilvæksten efter § 53 A. Loven gjorde således danske livsforsikringsselskaber mere konkurrencedygtige bl.a. i det internationale marked.

Ved *lov nr. 431 af 14. juni 1995* blev der indsat en generel betingelse om, at udbetalingsperioden for pensionsordninger med løbende udbetalinger skulle ske over en periode på mindst 10 år. Der blev dog givet mulighed for særlige undtagelser herfra (se således §§ 5 A og 5 B). Samtidig blev der givet adgang til udbetaling fra kapitalpensionsordninger i forbindelse med orlov mv.

Lov nr. 306 af 24. april 1996 udvidede bortseelsesretten for indbetaling af fratrædelsesgodtgørelser mv. på en tidligere ansats pensionsordning til også at gælde indbetalinger til ratepension mv. Endvidere udvidedes mulighederne for udlodning af pensionsordninger til ægtefæller, jf. § 30. Endelig gennemførtes regler om afgift på 40% af udtrædelsesgodtgørelser fra EF's pensionsordning ved dødsfald, overførsel fra midlertidige konti til ratepensioner og fradrags-/bortseelsesret for indbetalinger til visse invalideforsikringer.

Symmetri i pensionsbeskatningen mv.

Med EU-rettens udvikling blev det tvivlsomt, om alle lovreglerne i pensionsbeskatningsloven fulgte EU-rettens principper om arbejdskraftens fri bevægelighed, fri udveksling af tjenesteydelser osv.

Lov nr. 429 af 26. juni 1998 havde derfor som formål at skabe en symmetri for pensionsordninger omfattet af afsnit II – uanset om de var oprettet i et pensionsinstitut i udlandet eller i Danmark – et eenstrenget beskatningssystem for de pensionsordninger, der ikke er omfattet af afsnit I. Et væsentligt første skridt blev taget ved lov nr. 569 af 24. juni 1992 (jf. ovenfor), der imidlertid kun omfattede forsikringsordninger. Derfor blev der nu foretaget justeringer i reglerne, der samtidig blev udvidet til at gælde både danske og udenlandske pensionsordninger og pensionsordninger i livsforsikringsselskaber og pensionskasser. Det gennemførtes bl.a. ved at skabe fælles beskatningsregler for udbetalinger fra disse ordninger. Ordninger, for hvilke der har været fradragsret eller bortseelsesret for indbetalingerne (i Danmark eller i udlandet), er herefter indkomstskattepligtige på udbetalingstidpunktet (naturligvis forudsat at modtageren er fuldt skattepligtig til Danmark), mens alle øvrige udbetalinger (både løbende, livsbetingede udbetalinger og sumudbetalinger) er indkomstskattefri. Den manglende fradragsret eller bortseelsesret for indbetalingerne modsvares i alle tilfælde af, at udbetalingerne er skattefri. Efter de tidligere regler var løbende udbetalinger fra f.eks. pensionskasseordninger, syge- og ulykkesforsikringer indkomstskattepligtige, selv om indbetalingerne ikke havde været fradragsberettigede mv. Omvendt var sumudbetalinger skattefri, også selv om alle indbetalinger havde været fradrags- eller bortseelsesberettigede f.eks. i indkomst opgjort i udlandet.

Samtidig blev den i 1992 indførte »mobilitetsregel« tilpasset æn-

dringerne. Reglen sikrer, at personer, der i forbindelse med udstationering i Danmark medbringer udenlandske pensionsordninger, som ellers ville blive omfattet af reglerne om indkomstskattepligt af værditilvæksten (se § 53 A), kan undgå denne indkomstskattepligt, hvis ordningen i fradragsmæssig henseende kan sidestilles med en ordning omfattet af afsnit I. Hertil kræves alene, at alle indbetalingerne til ordningen i hele perioden, hvor den pågældende ikke har været fuldt skattepligtig til Danmark, har været fratrukket ved opgørelsen af udenlandsk skattepligtig indkomst – henholdsvis at der har været bortseelsesret derfor. Er denne betingelse opfyldt, er den årlige værditilvækst ikke indkomstskattepligtig, og ordningen er ej heller omfattet af pensionsafkastbeskatninsloven. Til gengæld er udbetalinger fra ordningen indkomstskattepligtige under forudsætning af, at den pågældende er fuldt skattepligtig på dette tidspunkt. Se nærmere § 53 B.

Endelig blev den eksisterende realrenteafgift samtidig erstattet af en løbende beskatning af pensionsafkast med faste satser og på et udvidet skattegrundlag.

De senere års væsentligste ændringer af pensionsbeskatningsloven

Ved *lov nr. 143 af 17. marts 1999* om ændring af boafgiftsloven og pensionsbeskatningsloven gennemførtes dels tilpasninger i forbindelse med, at ændringer i personskatteloven bevirkede, at indbetalinger til kapitalpensionsordninger ikke mere kunne fragå ved beregningen af topskatten (jf. personskattelovens § 7), og dels nogle yderligere moderniseringer og tilpasninger. Således blev det muligt at begunstige papirløse samlevende i afsnit I-ordninger. Tilpasningerne bestod blandt andet i, at den hidtidige aldersgrænse for oprettelse af ratepensionsordninger på 55 år blev ændret til 60 år. Formålet var at give personer, der var fyldt 55 år, alternativer til kapitalpensionsordninger, hvor fradragsværdien for indbetalingerne nu blev forringet. Til gengæld for ændringen af aldersgrænsen blev der indføjet en »bindingsperiode« på mindst 5 år således, at ratepensionsordninger tidligst kan komme til udbetaling 5 år efter oprettelsen.

Ved *lov nr. 170 af 15/3 2000* blev der indført en skattemæssig ligestilling mellem pensionsordninger, som en arbejdsgiver indgår med en medarbejders ægtefælle eller samlever, der følger med medarbejderen under en udstationering i udlandet i den hensigt, at pensionsordningen skal kompensere for tab af pensionsanciennitet for den

medfølgende person i udsendelsesperioden, og tilsvarende pensionsordninger for den udsendte medarbejder selv.

Ved *lov nr. 294 af 29. april 2000* blev der indført en generel adgang til udbetaling af kapitalpension med 40%s-afgift ved invaliditet, når blot ordningen var oprettet inden der var indtrådt invaliditet. Samtidig blev det muligt at vælge, hvilke ordninger man ønskede afgiftsberigtiget i anledning af den indtrådte invaliditet. Tidligere kunne kapitalpension ikke udbetales med 40%-afgift, hvis der var blevet indbetalt til kapitalpensionsordningen efter at der var indtrådt invaliditet, og samtidighedskravet gjorde, at alle den pågældendes kapitalpensioner skulle afgiftsberigtiges, hvis man ønskede en eller flere afgiftsberigtiget med 40%-afgift.

Samtidig blev der indført adgang til udbetaling af kapitalpension og supplerende éngangsydelser fra pensionskasser med 40%-afgift, når ejeren rammes af en livstruende sygdom.

Samtidighedskravet (kravet om samtidig afgiftsberigtigelse af alle kapitalpensionsordninger) blev generelt tilpasset de tilfælde, hvor udbetalingerne skyldtes invaliditet, livstruende sygdom og tilfælde, hvor Ligningsrådet har godkendt lavere pensionsalder end 60 år.

Endelig blev der adgang til at tegne en invalidesumsforsikring i tilknytning til en ratepensionsordning.

Ved *lov nr. 1282 af 20. december 2000* opfyldtes regeringens tilsagn i forbindelse med Folketingets behandling af CD's beslutningsforslag nr. B 8 om etablering af pensionsordning for selvstændigt erhvervsdrivende ved afhændelse af virksomhed i forbindelse med generationsskifte. Loven indførte en særlig adgang for personer over 55 år, der har drevet selvstændig virksomhed i mindst 10 år, til at oprette pensionsordninger med løbende udbetalinger eller ratepensionsordninger i forbindelse med virksomhedsophør. Loven blev senere ændret ved to efterfølgende love. Se nærmere § 15 A.

Lov nr. 403 af 6. juni 2002 gennemførte en række præciseringer af reglerne om førtidspension, sådan som de trådte i kraft den 1. januar 2003 (førtidspensionsreformen), herunder præciserende og udfyldende bestemmelser vedrørende supplerende arbejdsmarkedspension for førtidspensionister.

Lov nr. 317 af 5. maj 2004 gav hjemmel til at benytte pensionsbeskatningslovens regler til at sikre sportsfolk mulighed for at etablere en ratepensionsordning med fradragsret eller bortseelsesret for indbe-

talingerne og hvorfra der kan ske rateudbetaling før det fyldte 60. år. Udbetalingerne fra ordningen er undergivet almindelig indkomstbeskatning. Med loven fik professionelle sportsfolk mulighed for at spare op af de indtægter, de har, medens de er sportsudøvere, således at den enkelte kan vælge at få de opsparede midler udbetalt på det tidspunkt, hvor den pågældende stopper sin karriere som professionel sportsudøver og begynder på en tilværelse som f.eks. studerende eller iværksætter. Dermed har sportsudøvere fået mulighed for at forberede og lette det karriereskift, som de fleste skal gøre, når de holder op som sportsudøvere.

Ved *lov nr. 457 af 9. juni 2004* blev der bl.a. gennemført en væsentlig tilpasning og smidiggørelse af pensionsbeskatningslovens regler for pensionsopsparerne. Det gælder således:

- Indførelse af et særligt opfyldningsfradrag for selvstændigt erhvervsdrivende
- Ophævelse af samtidighedskravet for kapitalpensioner
- Smidigere regler, hvor kapitalpensionsbidrag overstiger den personlige indkomst
- Smidigere regler, hvor kapitalpensionsbidrag overstiger 25.000 kr. (grundbeløb)
- Smidigere regler for ægtefæller ved udlodning ved skilsmisse
- Smidigere regler for personer, der rammes af varigt nedsat funktionsevne
- Fastsættelse af størrelsen af kompensation for manglende adkomst til folkepension og ATP
- Ligestilling mellem rateopsparing og rateforsikring som unit-linked ordning
- Lempelse af fradragsfordelingsreglen i pensionsbeskatningslovens § 18, stk. 4 i tilfælde, hvor pensionsopsparingen fortsætter på samme niveau som hidtil, men i et andet pensionsinstitut, samt i tilfælde, hvor en pensionsordning ønskes fortsat efter 10 års indbetaling men for en kortere periode end 10 år
- Overførsel af supplerende éngangsydelse til kapitalforsikring, uden at dette skattemæssigt betragtes som ud- og indbetaling, når overførslen sker som led i en bestandsoverdragelse
- Ligestilling af samlevers livsarvinger med livsarvinger i øvrigt
- Bevarelse af lavere afgiftssatser ved overførsel af pensionsordninger

- Forhøjelse af aldersgrænsen for rateforsikring tegnet som ren risikoforsikring til det 75. år
- Præcisering af mulighederne for at tage arbejdsgiverforbehold efter pensionsbeskatningslovens § 17
- Præcisering af bortseelsesret for ATP-bidrag
- Ophævelse af forældet regel vedr. pensionskasser indrettet med henblik på indkøb af livrente
- Ændring af beregningstidspunkt for 40% afgift af indekskontrakter af kapitalpension ved ejerens død fra dødstidspunktet til udbetalingstidspunktet
- Smidiggørelse af lov om beskatning af medlemmer af kontoførende foreninger.

Endelig blev 2004 afsluttet med 4 ændringer af loven, nemlig:

- lov nr. 1381 af 20. december 2004 om ændring af lov om tilsyn med firmapensionskasser og pensionsbeskatningsloven (se nærmere pensionsbeskatningslovens §§ 3 og 4)
- lov nr. 1386 af 20. december 2004 om ændring af afskrivningsloven, ligningsloven og andre skattelove (se nærmere pensionsbeskatningslovens § 18)
- lov nr. 1388 af 20. december 2004, lov om ændring af forskellige skattelove (justering af reglerne om pensionsordninger – se nærmere pensionsbeskatningslovens § 53 A og den nye § 53 C mv.) og
- lov nr. 1413 af 22. december 2004 om ændring af fleksydelse og pensionsbeskatningsloven (se nærmere pensionsbeskatningslovens § 49 B).

Pension og udland

De enkelte landes pensionssystemer er typisk bygget op omkring arbejdsmarkedsforhold og landenes sociale systemer. Der er derfor store forskelle i indholdet og opbygningen af pensionssystemerne i produkttype og -sammensætning. Forholdet mellem obligatoriske og frivillige ordninger er ligeledes meget forskelligt.

Disse store forskelle betyder også, at den skattemæssige behandling er meget forskellig fra land til land. Typisk giver man ikke, som i Danmark, fuld fradragsret for bidrag til pensionsordninger. Den manglende fradragsret modsvares så af en lempeligere beskatning ved udbetaling, hvor beskatningen typisk modsvarer en manglende beskatning af pensionsordningen i opsparingsperioden.

Alle disse faktorer er medvirkende til at gøre en fraflytning fra eller tilflytning til Danmark kompliceret set i relation til pension. En individuel rådgivning vil derfor være nødvendig i de fleste tilfælde.

Det følgende er derfor kun overordnede regler, som skal tages i betragtning.

Fradragsret for pensionsbidrag
I forbindelse med at man tager bopæl i udlandet, ophører den fulde skattepligt til Danmark som hovedregel. Det betyder samtidig, at fradragsretten for pensionsbidrag til en pensionsordning i Danmark ophører, jf. § 54.

Private pensionsordninger med fradragsret efter § 18
Ikke unyttede fradrag, der er opstået i forbindelse med indbetaling af et indskud, jf. § 18, stk. 3, eller en præmiebetalingsperiode på mindre end 10 år, jf. § 18, stk. 4, falder bort i den periode, hvor den fulde skattepligt er ophørt. Der sker derimod ikke en tilsvarende reduktion af det afgiftspligtige eller indkomstskattepligtige beløb ved udbetaling fra ordningen, medmindre ordningen ophæves/genkøbes i forbindelse med at den fulde skattepligt ophører.

Ophør af præmiebetalingen i forbindelse med fradragsrettens ophør kan bevirke, at der sker en efterbeskatning efter reglerne i § 18 A, hvis der er indgået aftale om betaling af pensionsbidrag i en periode på 10 år eller mere og pensionsbidragene derfor er fradraget fuldt

hvert år. Det vil ske, hvis betalingen af pensionsbidragene indstilles, inden der er forløbet 10 år fra aftalens start. For at undgå efterbeskatning må man fortsætte indbetalingen til den fradragsberettigede pensionsordning, men uden at opnå fradragsret for denne del af indbetalingen.

Den løbende indbetaling kan afløses af et engangsindskud. Det afværger efterbeskatningen, men ændrer ikke fradragsretten.

Tidligere var der mulighed for at henføre pensionsbidrag til beskatning efter § 50, i forbindelse med at den fulde skattepligt ophørte. Den periode, hvor præmien mv. var henført til § 50, blev indregnet i 10-års-perioden. På den måde var det muligt at undgå efterbeskatning, hvis den fulde skattepligt ophørte midt i en 10-års-periode.

Samtidig opnåede man en forholdsmæssig reduktion af hhv. afgiftspligt og indkomstskattepligt ved udbetalinger. Se beskrivelsen i det historiske afsnit.

Muligheden for at vælge pensionsbidragene henført til § 50 bortfaldt i 1992 med lov nr. 569 af 24. juni 1992, der trådte i kraft den 18. februar 1992. Se nærmere om disse regler i noten til § 50.

Pensionsordninger oprettet i ansættelsesforhold med bortseelsesret efter § 19

I forbindelse med f.eks. en udstationering er det ikke ualmindeligt, at der bliver indgået aftale mellem en arbejdsgiver og medarbejderen om fortsættelse af pensionsordningen under udstationeringen. Der er i den forbindelse ikke noget, der forhindrer, at arbejdsgiveren fortsætter indbetalingen af pensionsbidrag jf. § 19. Men kun i det omfang pensionsbidraget kan henføres til lønindkomst, som medarbejderen er begrænset skattepligtig af i Danmark, vil man kunne opnå fradragsmæssig fordel af denne løsning.

Med virkning fra 1. januar 1999 er der åbnet mulighed for, at arbejdsgiverens indbetaling af pensionsbidrag til en medfølgende ægtefælle/samlever kan omfattes af § 19. Se nærmere i § 19, note 7.

Hvis medarbejderen bliver beskattet i udstationeringslandet kan § 19 ikke med fordel benyttes. Medarbejderen kan derfor vælge at fortsætte pensionsordningen uden fradragsret efter § 53 A, hvis ordningen er oprettet i et forsikringsselskab eller pensionskasse mv. (men ikke en ordning i et pengeinstitut mv.).

I forbindelse med ophør af den fulde skattepligt til Danmark kan

der efter reglerne i §§ 19 A-E ske efterbeskatning af de pensionsbidrag, der af arbejdsgiveren er indbetalt inden for de sidste 5 år, og som overstiger 20% af den samlede løn inkl. pensionsbidrag. Det er en forudsætning, at stigningen er sket inden for 5-års-perioden, samt at pensionsbidraget ikke er del af en generel aftale for en gruppe medarbejdere. Se noterne til §§ 19 A-E.

Det er usikkert om denne regel også rammer personer, der i forbindelse med en fratrædelse får udbetalt en fratrædelsesgodtgørelse eller opsparet tantieme, som indbetales på en pensionsordning (med henblik på udskydelse af skatten). En sådan indbetaling vil i mange tilfælde betyde, at det samlede pensionsbidrag i fratrædelsesåret overstiger 20% af den samlede lønsum, og at den pågældende derfor vil blive omfattet af reglerne i §§ 19 A-E, hvis den fulde skattepligt opgives inden for en periode på 5 år fra fratrædelsen.

Ligningsrådet afgjorde i 1998, at fratrædelsesgodtgørelser fra tidligere arbejdsgiver er omfattet af §§ 19 A-E. Rigtigheden af denne afgørelse er imidlertid tvivlsom. Se § 19 A, note 4.

Pensionsordning i udlandet

Der er også mulighed for at fortsætte pensionsordningen i bopælslandet under udstationeringen mv. I de tilfælde, hvor der i bopælslandet bliver givet fuldt fradrag for pensionsbidraget, kan pensionsordningen ved tilbagevenden til Danmark – mod dokumentation for at der faktisk er givet fradragsret for pensionsbidraget i bopælslandet – blive beskattet efter § 53 B. Ellers vil beskatningen ske efter § 53 A.

Bliver pensionsordningen beskattet efter § 53 A, skal det løbende afkast af pensionsordningen medregnes ved opgørelsen af kapitalindkomsten, efter at der er indtrådt fuld skattepligt til Danmark. Dette gælder, uanset om ordningen er placeret i Danmark eller i udlandet. Til gengæld er pensionsordningen fritaget for pensionsafkastbeskatning.

Videregivelse af oplysninger til skattemyndigheder i et andet land

Personer, der er eller bliver fuldt skattepligtige til Danmark, har pligt til, jf. skattekontrollovens § 11 C, at oplyse de danske skattemyndigheder om pensionsordninger, der er placeret i udlandet, og give de danske skattemyndigheder fuldmagt til indseende med alle indkomst- og formuerelevante oplysninger vedrørende ordningen samt til at på-

lægge det udenlandske pensionsinstitut uden opfordring at indsende oplysningerne til de danske skattemyndigheder. Oplysningspligten omfatter blandt andet årets indbetalinger, udbetalinger og værditilvækst samt indeståendet på kontoen/depotet.

Hvis det udenlandske pensionsinstitut ikke ønsker eller ikke må give disse oplysninger videre til de danske skattemyndigheder, fordi lovgivningen i det pågældende land forbyder selskabet at udlevere oplysningerne, er indehaveren af pensionsordningen forpligtet til selv at videregive oplysninger til skattemyndighederne i Danmark. Lovbestemmelsen indeholder hjemmel til, at skattemyndighederne i Danmark kan pålægge forsikringsejeren at ophæve den pågældende pensionsordning i udlandet, såfremt oplysningerne ikke gives efter disse regler.

Danske pensionsforsikringsselskaber må ikke videregive oplysninger om en kunde til udenlandske myndigheder uden særlig lovhjemmel eller kundens klare tilkendegivelse af, at man ønsker oplysningerne videregivet. Det skyldes reglen om selskabernes tavshedspligt i lov om finansiel virksomhed § 117, stk. 1.

Andre landes skattemyndigheder kan derfor kun få oplysninger om kunder i danske forsikringsselskaber gennem de danske skattemyndigheder, hvis der mellem Danmark og de pågældende lande er indgået aftale om udveksling af skatteoplysninger. De danske skattemyndigheder kan i disse tilfælde videregive oplysninger, som er omfattet af aftalen, og som de danske skattemyndigheder ved dansk retshjemmel er berettiget til at få hos selskaberne.

Udbetaling af dansk pension i udlandet

Folks mobilitet er blevet større og større i de senere år. Mange danskere har i dag deres arbejde og bopæl i udlandet. En del af disse mennesker vender ikke tilbage til Danmark i forbindelse med pensionering, men vælger at blive ude. Andre, der har været erhvervsaktive i Danmark, vælger at tilbringe deres pensionistår i udlandet.

En privat pensionsopsparing er for mange en hjørnesten i grundlaget for at kunne tilbringe pensionisttilværelsen i udlandet.

Er pensionsordningen opsparet i Danmark med fradragsret for indbetalingerne, vil den fortsat efter fraflytning være omfattet af dansk beskatning i form af begrænset skattepligt, jf. kildeskattelovens § 2. Der kan dog være indgået en dobbeltbeskatningsoverenskomst mel-

lem Danmark og bopælslandet, der afgiver beskatningsretten til bopælslandet.

Dobbeltbeskatningsoverenskomsterne har til formål at forhindre, at der sker beskatning i to lande af samme indkomst. Parterne i en dobbeltbeskatningsoverenskomst har derfor indgået aftale om, hvilke indkomster der beskattes hvor.

I hovedparten af de dobbeltbeskatningsoverenskomster, som indtil slutningen af 1980'erne blev indgået, var det bopælslandet, der havde beskatningsretten til private pensionsordninger. Dette forhold er blevet ændret i de senere år. Fra dansk side har der været et udtalt ønske om at få ændret netop dette punkt i de indgåede dobbeltbeskatningsoverenskomster, specielt i forhold til de lande, hvor danskere traditionelt tager ophold som pensionister. Se SU. 1995, 87-1996, 387-1997, 152-1998, 52, 53, 110, 111, 293 og 294. TfS 1999, 652).

Af de overenskomster, der er ændret, kan nævnes aftalerne med Tyskland, Storbritannien og Italien. Se specielt vedrørende dobbeltbeskatningsoverenskomsten med Tyskland og beskatningen af pensionsordninger i Skat-Udland 1995.120 og 1995.357. Se også Skat-Udland 1996.387 og 1997.152 om dobbeltbeskatningsoverenskomsten mellem Danmark og Storbritannien, der har været gældende siden den 1. januar 1998, herunder om overgangsordninger for pensionsudbetalinger mv., samt Skat-Udland 2000, 212 og 218 samt TfS 2001, 197 vedr. Spanien og Frankrig.

I det omfang beskatningsretten overgår til bopælslandet, hvilket fortsat er tilfældet for pensionsudbetalinger fra Danmark til personer, der er fuldt skattepligtige til Frankrig og Spanien, vil pensionen typisk blive beskattet efter de regler, der er gældende for en tilsvarende type pensionsordning i bopælslandet. Imidlertid er der typisk ikke symmetri mellem beskatningen af pensionsudbetalingen og det fradrag, der oprindelig er opnået i Danmark.

Beskatningen af pensionsudbetalinger bliver ofte beskattet med en lavere skattesats end anden indkomst. Det skyldes, at der enten ikke eller kun i begrænset omfang har været fradragsret for pensionsbidraget. Beskatningen skal derfor primært beskatte afkastet, der i ordningens løbetid typisk er fritaget for beskatning.

I mange lande er pensionsbidragene til firmapensionsordninger en del af det sociale bidrag og dermed lovpligtigt. Pensionsudbetalingen er dermed også en del af den lovsikrede pension, der kan være en

kombination af offentlig og privat pension. I modsætning til Danmark har man i disse lande valgt at sikre pensionen ved lovpligtige pensionsordninger, hvor man i Danmark over skatterne sikrer en grundpension – folkepensionen – og via skattefradrag søger at motivere til frivillig pensionsopsparing.

Afgifter

Dobbeltbeskatningsoverenskomsterne omfatter kun indkomstbeskatning af pensionsudbetalinger. Afgifter efter pensionsbeskatningsloven er ikke omfattet af dobbeltbeskatningsoverenskomsterne. Det betyder, at afgiften på kapitalpensionsudbetalinger altid skal betales til den danske stat, uanset om beskatningsretten til pensionsudbetalinger ved dobbeltbeskatningsoverenskomst er tillagt bopælslandet. Konsekvensen heraf kan være, at der finder beskatning sted både i Danmark og i bopælslandet.

Det samme er tilfældet, hvis man, i strid med betingelserne for at opnå fradragsret, disponerer over sin pensionsordning og som følge heraf pålægges en afgift på 60% af pensionsordningens værdi på dispositionstidspunktet. Denne afgift skal ligeledes betales, uanset beskatningsretten i øvrigt er tillagt bopælslandet.

Ønsker man at få pensionsordningen flyttet fra et dansk pensionsinstitut til et tilsvarende udenlandsk, betragtes dette skattemæssigt som en disposition, der udløser 60% afgift i Danmark.

De fleste vil derfor vælge at lade pensionsordningen forblive i Danmark og i stedet lade den beskatte på det aftalte pensioneringstidspunkt.

Indtil 2000 var alle fradragsberettigede pensionsordninger oprettet i Danmark pålagt realrenteafgift, uanset at ejeren af ordningen ikke var fuldt skattepligtig til Danmark. Det skyldtes at realrenteafgiftspligten ikke fulgte den pensionsberettigedes skattepligt, men fulgte pensionsordningens skattemæssige status. Da der også i dette tilfælde var tale om en afgift, sikrede dobbeltbeskatningsoverenskomsterne ikke, at der ikke både skete beskatning i Danmark gennem realrenteafgift og i bopælslandet som indkomst- og evt. formuebeskatning.

Fra 2000 er realrenteafgiften afløst af en pensionsafkastbeskatning, der i modsætning til realrenteafgiften anses som en personlig skat, der derfor er omfattet af dobbeltbeskatningsoverenskomsterne.

Pensionsordninger placeret i livsforsikringsselskaber og pensions-

kasser er dog fortsat pålagt pensionsafkastbeskatning, uanset den pensionsberettigede, jf. dobbeltbeskatningsoverenskomsterne, ikke kan beskattes i Danmark. Det skyldes, at beskatningsforpligtelsen for disse ordninger ikke er pålagt ejeren af ordningen, men pensionsinstituttet, i modsætning til ordninger placeret i pengeinstitutter, hvor beskatningsforpligtelsen er pålagt den enkelte ejer. Denne forskelsbehandling forekommer ikke logisk.

Sekundær beskatningsret

I flere dobbeltbeskatningsoverenskomster er indbygget en mulighed for, at det land, der ikke har den primære beskatningsret, kan få beskatningsretten, hvis landet med primærbeskatningsretten ikke kan beskatte indkomsten.

Denne ret kan f.eks. gælde beskatningen af en pensionsudbetaling. Er beskatningsretten til en pensionsudbetaling tillagt bopælslandet, men er bopælslandet afskåret fra at beskatte pensionen pga. manglende hjemmel, kan kildelandet benytte den sekundære beskatningsret og beskatte indkomsten. Den sekundære beskatningsret ophæves i det øjeblik, pensionen bringes til beskatning i bopælslandet, ved at pensionen overføres til bopælslandet. På det tidspunkt beskattes pensionen i bopælslandet, og beskatningen i kildelandet kan kræves refunderet mod dokumentation af beskatningen i bopælslandet.

Indtil den seneste ændring af dobbeltbeskatningsoverenskomsten mellem Danmark og Storbritannien har Danmark benyttet sig af sin sekundære beskatningsret, når en pension er udbetalt fra Danmark til en person i Storbritannien, men til en konto uden for Storbritannien, hvor Storbritannien har været afskåret fra beskatning, fordi den pensionsberettigede efter britisk skattelovgivning ikke anses for at have taget varigt ophold i Storbritannien.

Grænsegængere

Ud over de personer, der vælger helt at forlade Danmark for kortere eller længere tid, er der også en del personer i grænseområderne til Sverige og Tyskland, der har bopæl i det ene land og arbejde i det andet land.

Med udgangspunkt i EU's direktiver om arbejdskraftens frie bevægelighed har man gennem sager for EF-Domstolen søgt at få fastslået, at der ikke må diskrimineres i national skattelovgivning over for per-

soner, der har hele arbejdsindkomsten i et land, men bor i et andet land.

Med Roland Schumacker-sagen (sag c-279.93) og Wielockx-sagen (sag c-80.94) fastslår domstolen, at grænsegængerne ikke skattemæssigt må diskrimineres i forhold til fuldt skattepligtige i arbejdslandet, når hele indkomsten eller den overvejende del af indkomsten tjenes i arbejdslandet.

Med lov nr. 1095 af 20. december 1995 har Danmark taget konsekvensen af EF-Domstolens domme og ændret den danske skattelovgivning, så den ikke længere diskriminerer grænsegængerne i forhold til fuldt skattepligtige danskere. Efter kildeskatteloven § 5 B, stk. 1, pkt. 3, gives der fradrag for pensionsbidrag til en pensionsordning omfattet af pensionsbeskatningsloven afsnit I, uanset grænsegængeren ikke opfylder kravet i § 54 om fuld skattepligt til Danmark. Det er dog et krav, at mindst 75% af indkomsten i et indkomstår er erhvervet i Danmark, og at den pågældende vælger beskatning efter grænsegængerreglen.

Fradrag i Danmark for udenlandske pensionsordninger

I nogle få tilfælde er der i dobbeltbeskatningsoverenskomsterne åbnet mulighed for, at der i Danmark kan opnås fuld fradragsret for en pensionsordning oprettet i et udenlandsk pensionsinstitut.

I dobbeltbeskatningsoverenskomsten mellem Danmark og Schweiz er der mulighed for at få fradrag for bidrag til den offentlige schweiziske forsikring for ældre, efterladte og invalide, hvis personen er schweizisk statsborger og fuldt skattepligtig til Danmark.

Danmarks dobbeltbeskatningsoverenskomst med Storbritannien giver ret til fradrag i Danmark, hvis:

- personen har en pensionsordning i ansættelsesforhold
- pensionsordningen oprettet og godkendt i Storbritannien
- pensionsordningen har været i kraft inden flytning til Danmark
- arbejdsgiveren er den samme som i Storbritannien eller selskabsforbunden med arbejdsgiveren i Storbritannien
- pensionsordningen svarer til godkendte ordninger i Danmark og indeholder ret til førtidspension

I TfS 1998, 221, fandt Landsskatteretten ikke, at en pensionsalder på

50 år i en britisk pensionsordning var begrundet og gav derfor afslag på fradragsret.
Med virkning fra 1. januar 1999 kan hollændere i dansk indkomst fratrække pensionsbidrag til en hollandsk pensionsordning, hvis en række krav er opfyldt:

- pensionsordningen skal være obligatorisk i forbindelse med personligt arbejde i tjenesteforhold
- pensionsordningen skal være oprettet i Holland inden udstationering til Danmark
- ordningen skal være skattemæssigt anerkendt i Holland
- fradraget gives i maksimalt 60 måneder

Senest har Danmark og Sverige indgået en aftale (se bekendtgørelse nr. 36 af 28. oktober 2004), der giver grænsegængere og tilflyttere mulighed for at opnå fradragsret i arbejdslandet/tilflytningslandet for pensionsbidrag til det andet land. For grænsegængere gælder der også bortseelsesret for pensionsbidrag indbetalt af arbejdsgiveren.

Pensionsordningerne skal i Danmark være omfattet af pensionsbeskatningslovens afsnit I og i Sverige af kapitel 28 eller 58 i indkomstskatteloven (1999:1229).

Der gives ikke fradrag ud over de grænser, der er gældende i både Danmark og Sverige. Danmark skal f.eks. ikke give fradrag for bidrag til en kapitalpensionsordning i Sverige, da der ikke gives fradrag efter svenske regler.

Afsnit I

Pensionsordninger mv., hvor bidrag eller præmier er skattefri

§ 1 **For pensionsordninger mv.,** [1] **hvis indhold opfylder betingelserne i kapitel 1, gælder reglerne i kapitel 2-5.**

Stk. 2. **Skatteministeren eller den, han bemyndiger dertil, kan fastsætte bestemmelser, hvorefter forsikringsselskaber, pensionskasser og andre pensionsinstitutioner samt banker og sparekasser skal betegne policer, kontrakter, vedtægter, medlemsbeviser, kvitteringer og lignende således, at det umiddelbart fremgår, hvilken beskatningsform den pågældende ordning er undergivet.** [2]

---

1. Der stilles ikke krav om, at ordningen betegner sig som en pensionsordning, ligesom der ikke kræves en forudgående godkendelse. Loven indeholder ikke en særlig definition af begrebet pensionsordning. Bortset fra de regler, der følger af særlovgivningen i henhold til loven om tjenestemandspension (lovbekendtgørelse nr. 230 af 19. marts 2004), der omhandler regler om egenpension, ægtefællepension og børnepension), loven om arbejdsmarkedets tillægspension (lovbekendtgørelse nr. 887 af 24. august 2004 med senere ændringer), loven om pristalsreguleret alderdomsforsikring og alderdomsopsparing (lovbekendtgørelse nr. 724 af 15. september 1999) samt lov om tilsyn med firmapensionskasser (lovbekendtgørelse nr. 1266 af 19. december 2003) og lov om finansiel virksomhed (lovbekendtgørelse nr. 686 af 25. juni 2004), se herom § 2 med noter, er det principielt overladt til skattelovgivningen at drage grænserne for, hvilke forsikringsaftaler mv. der kan antages at tjene egentlige pensionsformål. Det vil sige, at man i skattelovene må give en selvstændig og udtømmende beskrivelse af pensionsbegrebet i videre forstand. Spørgsmålet om det nærmere indhold af begrebet pensionsordning og forsikring i pensionsbeskatningsloven har været behandlet i adskillige afgørelser. Se således Meddelelse fra Landsskatteretten 1966.156, hvor et skatteråd havde anset en forsikring for at indeholde »et forrentningsmæssigt mo-

ment« og følgelig havde anset en tilvækst til pensionsordningen som en renteindtægt af en kapital, der indestod i forsikringsselskabet og som tilhørte forsikringstageren. Landsskatteretten fandt imidlertid ikke, at rentebegrebet kunne udvides til at omfatte dele af en forsikring. Se også 1978.49, hvor en rateforsikring var kombineret med en opsparingskontrakt og et lån, der reelt bevirkede, at indskuddet til rateforsikringen dannede grundlag for lånet til erhvervelse af aktiebevisandele i et investeringsaktieselskab. Skatterådet mente, at den snævre forbindelse mellem policen og aktiebevisandelene bevirkede, at der reelt var tale om en omgåelse af reglerne i pensionsbeskatningsloven, idet provenuet fra rateforsikringen ikke ville være til rådighed for ejeren, når pensionsbegivenheden var indtrådt. Landsskatteretten fandt dog ikke, at der var fornøden hjemmel til at nægte ordningen anerkendelse som en pensionsordning omfattet af afsnit I. Se også TfS 1989.456, hvor et ægtepar udnyttede hustruens lave indkomst og dermed en lav »strafafgift« (tillægsskat) på sammenlagt omkring 41% ved ophævelse i utide af nogle rateforsikringer tegnet med hende som forsikret, men hvor fradragene på grund af hustruens lave indkomst var blevet overført til manden, der herved i de tidligere år havde opnået en skattefordel på 68% og derover. Landsskatteretten fastslog, at lovens regler var overholdt, og at der ikke var grundlag for at tilsidesætte ordningerne som faldende uden for pensionsbeskatningsloven. Se også TfS 1992.578 om en maskeret pengeinstitutordning.

I forbindelse med lov nr. 429 af 26. juni 1998 fremsat som lovforslag 98-2 1997/98 har der vist sig en interesse i at forsøge at konvertere – typisk afdækkede hovedaktionærordninger – til uafdækkede ordninger, der ikke er omfattet af pensionsbeskatningsloven. Ligningsrådet har dog i flere afgørelser afgjort, at sådanne ordninger – uanset det aftalemæssige indhold – måtte anses for omfattet af pensionsbeskatningsloven – i hvert fald når der var tale om en høj grad af »transparens«, se således afgørelser i TfS 2003.341, 2003.992, 2004.81 samt artikel i TfS 2003.325. Se nu lov nr. 1388 af 20. december 2004 og § 53 A, § 53 C og § 56.

Både pensionsordninger oprettet som led i et ansættelsesforhold og privattegnede ordninger er omfattet af pensionsordninger i pensionsbeskatningsloven afsnit I. Indtil 1987 kunne kapitalpensionsordninger dog ikke oprettes som privattegnede ordninger.

Under renteforsikringsloven var det – ligesom efter tidligere prak-

sis – en betingelse for at godkende en kapitalpensionsordning, at der mellem arbejdsgiver og arbejdstager var aftalt båndlæggelse af pensionsmidlerne. Ved pensionsbeskatningsloven forlod man denne betingelse, dels fordi den jo til enhver tid kunne ophæves, hvis parterne var enige derom, og dels fordi båndlæggelseskravets rækkevidde og nærmere indhold havde affødt mange vanskeligheder i praksis.

2. Det fremgår af bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001, at forsikringsselskaber i policer mv. skal angive, hvilken beskatningsform en forsikring er undergivet, med en af følgende betegnelser:

1. Pensionsordning med løbende udbetalinger
2. Rateforsikring i pensionsøjemed
3. Kapitalforsikring i pensionsøjemed
4. Indeksordning
5. Livsforsikring uden fradragsret
6. Livsforsikring uden fradragsret omfattet af reglerne om afgiftspligtig præmie eller bidrag
7. Livsforsikring uden fradragsret omfattet af pensionsbeskatningsloven § 53 A
8. Pensionsordning med løbende udbetalinger omfattet af pensionsbeskatningsloven § 15 A
9. Rateforsikring omfattet af pensionsbeskatningsloven § 15 A

Tilsvarende skal pensionskasser mv. i vedtægter eller pensionsregulativ mv. anføre, at pensionsbidrag mv. og ydelser til medlemmerne er omfattet af reglerne om pensionsordninger med løbende udbetalinger.

Flere forsikringsselskaber udsteder ikke længere negotiable »forsikringspolicer« som dokumentation for aftalen. I stedet udstedes ikke-negotiable »dækningsbeviser« eller tilsvarende. Det afgørende i relation til bekendtgørelsen er ikke, hvordan dokumentet selv betegner sig, men at det er påført den betegnelse, bekendtgørelsen foreskriver. I hele lovkommentaren benyttes konsekvent betegnelsen »police« for aftaledokumentet vedrørende en forsikring.

Pengeinstitutter mv. skal i aftaledokument, depotbeviser og kontoudskrifter mv. anføre en af følgende betegnelser:

1. Rateopsparing i pensionsøjemed
2. Opsparing i pensionsøjemed

3. Indeksordning
4. Pensionskonto, jf. pensionsbeskatningsloven § 42
5. Børneopsparingskonto
6. Rateopsparing omfattet af pensionsbeskatningsloven § 15 A

Bekendtgørelsen er endnu ikke tilpasset de lovændringer, der er sket i 2004 – herunder muligheden for at oprette opsparingsordninger for sportsudøvere, jf. nærmere § 15 B og noterne hertil.

Omfatter ordningen flere af de ovennævnte former, skal hver af de nævnte betegnelser anføres, og i forsikringsordninger skal det angives, hvor stor del af den samlede årlige præmie eller indbetaling der falder på de enkelte dele. Se dog § 56, stk. 5, om gruppelivsforsikringer mv., der efter aftale mellem en arbejdsgiver og en arbejdstager indgår som en ikke adskilt del af en livsforsikringsordning omfattet af § 19.

Det skal endvidere angives, om ordningen er led i et ansættelsesforhold, eller den er oprettet som privat ordning. Ændres dette, skal der endvidere ske påtegning herom. Bestemmelsen herom anses dog som en ordensforskrift og ikke en gyldighedsbetingelse, se således TfS 1998, 682 (vedrørende kapitalpension). Se nærmere herom § 19 og noterne hertil.

Kapitel 1

Ordningernes indhold

Pensionsordninger med løbende udbetalinger

§ 2 [1] **En pensionsordning med løbende udbetalinger** [2] **skal gå ud på at sikre pension** [3] **i form af løbende ydelser, der bortfalder ved den pensionsberettigedes død,** [4] **og som udbetales:** [5]

1. **af det offentlige som følge af tidligere ansættelse i statens, folkeskolens, folkekirkens eller kommunernes tjeneste,** [6]
2. **i henhold til pensionsordninger, der modtager statsstøtte,** [7]
3. **fra Arbejdsmarkedets Tillægspension, jf. dog § 29 b,** [8]
4. **fra en pensionskasse, der opfylder betingelserne i § 3,** [9] **eller i henhold til en forsikring, der opfylder betingelserne i § 4, dog kun hvis ydelserne fra pensionskassen eller forsikringsselskabet har karakter af:** [10]
   a) **alderspension, hvis udbetalinger sker over mindst 10 år** [11] **og tidligst begynder ved det fyldte 60. år,** [12] **medmindre lavere aldersgrænse er godkendt af Ligningsrådet,** [13]
   b) **invalidepension,** [14]
   c) **ægtefælle- eller samleverpension, hvis udbetalinger kan tilfalde en efterlevende ægtefælle, en fraskilt ægtefælle eller en samlever, jf. litra d,** [15]
   d) **samleverpension, hvis udbetalinger kan tilfalde en samlever, hvorved i denne lov forstås en navngiven person, der havde fælles bopæl med afdøde ved indsættelsen, eller en person, med hvem afdøde kunne have indgået ægteskab eller registreret partnerskab, som i et af afdøde senest 3 måneder før dødsfaldet oprettet testamente er tillagt en arvelod af mindst samme størrelse som den tvangsarv, der ifølge arveloven ville være tilkommet en ægtefælle, og som har haft fælles bopæl med afdøde i de sidste 2 år før dødsfaldet eller tidligere har haft fælles bopæl med afdøde i en sammenhængende periode på mindst 2 år, når den fælles bopæl alene er ophørt på grund af institutionsanbringelse, herunder i en ældrebolig,** [16] **eller**

e) **børnepension, hvis udbetalinger kan tilfalde afdødes efterlevende børn eller stedbørn eller børn af personer, der opfylder litra d, dog længst til de pågældendes fyldte 24. år eller til den følgende policedag (årsdag for policens oprettelse).** [17]

---

1. § 2 vedrører såvel private pensionsordninger som pensionsordninger etableret som led i et ansættelsesforhold (arbejdsgiverordninger). Pensionsordninger, der opfylder betingelserne i afsnit I er skattebegunstigede idet ejeren har fradragsret eller bortseelsesret for indbetalingerne.

Pensionsordninger med løbende udbetalinger betegnes ofte »renteforsikringer«. Det er vigtigt ikke at forveksle »løbende udbetalinger« med »rateudbetalinger« eller at blande disse to begreber sammen. Det er kun pensionsordninger efter § 2 (og §§ 5 A, 5 B og 5 C), der har »løbende udbetalinger«. Udbetalinger fra ratepensioner efter §§ 8 og 11 A er »ratevise«, ikke »løbende«.

Renteforsikringer kan – som det fremgår af § 2, nr. 4, litra a)-e) – etableres med udbetaling ved alder, invaliditet eller død (til efterlevende ægtefælle eller samlever eller efterlevende barn/børn, herunder fraskilt ægtefælle og stedbørn samt samlevers børn).

Forsikringerne betegnes sædvanligvis i overensstemmelse med deres formål »livrente«, »invaliderente«, »overlevelsesrente« (til efterlevende ægtefælle, herunder fraskilt ægtefælle), »samleverpension« eller »børnerente« (til efterlevende børn eller stedbørn hhv. samlevers børn).

2. At ordningen skal have løbende udbetalinger indebærer, at tilsikring af én (livsbetinget) udbetaling ikke er tilstrækkelig. Ordningen skal derfor gå ud på at sikre udbetaling af »mere end en« udbetaling, forudsat udbetalingsbetingelserne i øvrigt er opfyldt. For visse typer af ordninger med løbende udbetalinger stilles der særlige krav til udbetalingsperioden, jf. nedenfor under note 11.

3. Ydelserne skal have karakter af pension. Pension skal afgrænses over for ydelser som løn, understøttelser, hædersgaver, legater mv.

Definitionen af en ydelse som værende pension knyttes som regel

an på en vurdering af, om den berettigede har et retskrav på at modtage denne.

Retten til at modtage pension er i modsætning til løn ikke betinget af, at den berettigede erlægger en modydelse i form af arbejde. Sondringen mellem løn og pension giver formentlig kun yderst sjældent anledning til tvivl.

Pensioner vil i modsætning til understøttelser og hædersgaver mv. altid bero på et retskrav.

Dette underbygges af Højesterets dom UfR 1997/1227 H, om Handelsbankens (Danske Banks) Pensionsafviklingskasse. Højesteret statuerede ved dommen, at en række tidligere medarbejdere gennem en fast tildeling af pensionssuppleringsydelser havde opnået et sådant retskrav på fortsat at modtage ydelserne, at de måtte karakteriseres som pensioner.

Hædersgaver, legater og anden form for understøttelse er således ikke omfattet af bestemmelsen. Se også noterne til § 52.

4. At pensionsydelserne skal være livsbetingede, og derfor bortfalde ved den pensionsberettigedes død, betyder ikke, at ydelserne nødvendigvis skal være livsvarige. Selv om der er tale om livsbetingede ydelser, kan det aftales, at ydelserne ophører efter f.eks. 10 eller 15 år, selv om den berettigede fortsat er i live, men at de ophører straks, hvis den berettigede dør inden dette tidspunkt. Om mulighederne for at tilknytte garanterede ydelser, se noterne under § 5.

Den pensionsberettigede kan være forsikringstageren (arbejdstager), forsikringstagerens efterlevende ægtefælle, fraskilte ægtefælle, samlever eller efterlevende børn, herunder samlevers børn. Se desuden note 1 til § 5.

5. Som en følge af at pensionsydelserne er livsbetingede, er det i henhold til selskabernes beregningsgrundlag, som er anmeldt til Finanstilsynet, sædvanligvis ikke muligt at tilbagekøbe pensionsordninger med løbende ydelser uden samtidig afgivelse af tilfredsstillende helbredsoplysninger. Dette er indført bl.a. for at hindre spekulation imod forsikringsselskabet.

Da pensionsordninger med løbende ydelser er livsbetingede og dermed udgør uoverdragelige personlige rettigheder, kan de i medfør af lov om ægteskabets retsvirkninger § 15, stk. 2, holdes uden for et

ægtefælleskifte. Det gælder også evt. garanterede ydelser. Udtagelse af livrenter fra den berettigede ægtefælles side vil dog i henhold til lov om ægteskabets retsvirkninger § 23 kunne medføre at der rejses et vederlagskrav fra den anden ægtefælles side.

6. Bestemmelsen vedrører pensionsordninger for tidligere tjenestemænd i henhold til lov om tjenestemandspension samt tilsvarende pensionsordninger for kommunalt ansatte tjenestemænd, hvor de løbende pensionsudbetalinger ikke er forsikringsmæssigt afdækkede eller på anden måde fonderede, men udbetales direkte fra den tidligere arbejdsgiver.

Under denne type ordninger sker der altså ingen opsparing af pensionsmidler.

Denne type pensionsordninger med løbende ydelser må ikke forveksles med »uafdækkede direktørpensionsordninger«, som arbejdsgivere kan etablere for direktører eller disses efterladte, jf. lov om tilsyn med firmapensionskasser § 1, stk. 2, nr. 2. Sådanne »direktørpensionsordninger« betragtes og beskattes som sædvanlig lønindkomst efter statsskatteloven § 4, litra c, og er ikke omfattet af pensionsbeskatningsloven.

Udbetalinger fra »uafdækkede direktørordninger« er ligesom lønudbetalinger belagt med »bruttoskat«, jf. lov om arbejdsmarkedsbidrag. Pensionsudbetalinger fra øvrige, afdækkede pensionsordninger er ikke belagt med arbejdsmarkedsbidrag, da arbejdsmarkedsbidraget allerede er betalt ved indbetalingen til pensionsordningen.

Se desuden note 9 om fortolkningen af begrebet »pensionstilsagn« efter lov om tilsyn med firmapensionskasser § 1.

7. Statsunderstøttede pensionsordninger er pensionsordninger for ansatte i institutioner, hvis drift og dermed løn- og pensionsbetaling betales af staten. Bestemmelsen omfatter desuden pensionsordninger, der formelt er organiseret som selvstændige pensionskasser, men hvor finansieringen reelt er statslig, og hvor staten derfor også har godkendt ordningens nærmere indhold.

Bestemmelsen vedrører derimod ikke pensionsordninger, hvor staten blot bidrager med på forhånd fastsatte pensionsbidrag, som f.eks. indbetalinger til de tværgående pensionskasser, hvori overenskomstansat personale i statens tjeneste er medlemmer.

8. Bestemmelsen omfatter de løbende livsbetingede ydelser, lønmodtagere samt disses efterladte er berettiget til at modtage i medfør af lov om arbejdsmarkedets tillægspension (ATP). Udbetaling af kapitaliserede ydelser, jf. §§ 9, stk. 1, 2. pkt., 11, 11 A, 12 eller 13 i lov om arbejdsmarkedets tillægspension, behandles derimod ikke efter § 2, men efter § 29 B. Se nærmere herom i noterne til § 29 B.

9. Højesteret afsagde den 26. juni 1997 en dom om fortolkning af begrebet »pensionstilsagn« efter lov om tilsyn med firmapensionskasser § 1 (Dommen er refereret i UfR 1997.1227 H). En enig Højesteret stadfæstede Østre Landsrets dom. Sagen var anlagt af Danske Bank (tidl. Handelsbanken) mod Finanstilsynet, efter at Tilsynet i 1989 gav banken pålæg om, at den i forbindelse med opløsningen af bankens pensionskasse skulle foretage forsikringsmæssig afdækning af bankens årlige ydelser til kassens pensionister.

Disse årlige ydelser bestod af tilskud til den enkelte ordning, der blev givet i form af 1-årige bevillinger, »gratifikationer«. Det omtvistede spørgsmål var, om disse tilskud udgjorde et »pensionstilsagn« efter lov om tilsyn med firmapensionskasser § 1, og om de som følge heraf skulle afdækkes enten i et forsikringsselskab eller i en pensionskasse, med koncession efter den dagældende lov om forsikringsvirksomhed. Højesteret lagde bl.a. vægt på, at tilskuddene gennem en lang årrække var givet efter faste principper til alle pensionerede medlemmer, og at ydelserne udgjorde en betydelig del af den udbetalte pension. De ansatte havde følgelig sådanne berettigede forventninger til også fremover at modtage de årlige tilskud, at der var opstået et egentligt retskrav.

Efter domsafsigelsen udsendte Finanstilsynet en pressemeddelelse, hvori det opfordrede samtlige erhvervsvirksomheder, der ydede sådanne uafdækkede pensionsordninger, som kunne være omfattet af lov om tilsyn med firmapensionskasser § 1, og som ikke utvivlsomt var omfattet af en undtagelsesbestemmelse, til inden den 31. oktober 1997 at rette henvendelse til Finanstilsynet. I så fald ville virksomhederne ikke blive pålagt bøde. Dommen har betydet, at mange medarbejderfonde er blevet opløst, og midlerne blevet overført til pensionsordninger for de berettigede.

Samme resultat er Erhvervsankenævnet efterfølgende nået til i sin kendelse af 23. oktober 1995, j. nr. 94-49.804 om Forsikringsselskabet Hafnias (Codans) gratifikationer til tidligere medarbejdere.

Højesterets dom rører altså ikke ved »uafdækkede direktørordninger«, som er omtalt under note 6.

Se desuden noterne under § 3.

Landsskatteretten har ved kendelse 1978.162 slået fast, at EU's pensionsordning ikke er omfattet af § 2, da pensionen ikke udbetales af en pensionskasse, der opfylder betingelserne i §§ 3 eller 6, eller af et forsikringsselskab, der opfylder betingelserne i § 4. Udbetalingerne herfra beskattes følgelig ikke med hjemmel i pensionsbeskatningsloven, men efter statsskatteloven § 4. EU's pensionsordning er heller ikke omfattet af pensionsbeskatningsloven afsnit II eller II A, da der ikke er tale om en forsikringsbaseret ordning.

Se desuden noterne til §§ 41-44 om overførsel fra EU's pensionskasse.

10. Se desuden noterne under § 4.

De fleste danske livs- og pensionsforsikringsselskaber benytter et fælles beregningsgrundlag fra 1982, der hedder G82. Beregningsgrundlaget – eller koncessionen – rummer en række statistiske forudsætninger om bl.a. rente, dødeligheds- og invaliditetsrisiko for kvinder og mænd. Beregningsgrundlaget, der anvendes ved tegning af individuelle forsikringer, rummer knap 50 forskellige »grundformer« for livsforsikring, der er inddelt efter deres udbetalingsform, og som kan kombineres med stor fleksibilitet. Grundformerne er hver betegnet med et trecifret nummer, som benyttes til at identificere, hvilken virkemåde forsikringen har.

Forsikringer kan tegnes på enten individuelt eller kollektivt grundlag, hvor forsikringsrisikoen beregnes for enten den enkelte forsikrede eller for den samlede bestand af forsikrede under ét, uafhængigt af køn, alder og beskæftigelse mv.

I henhold til af lov om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sikringsordninger, skal pensionsaftaler og overenskomster være aftalt således, at pensionsbidrag beregnes på et fælleskønsgrundlag for alle, der optages i en obligatorisk pensionsordning. Personer der er optaget før den 1. juli 1999 kan bevare deres pensions-

ordning, som den oprindeligt er etableret. Det gælder formentlig også, selvom der sker ændringer i ordningen.

Pensionstilsagn fra en fremmed stat er ikke omfattet af § 2.

11. § 2, nr. 4, litra a), har fået sin nuværende formulering ved ændringslov nr. 431 af 14. juni 1995 og har virkning for pensionsordninger, der indgås den 9. maj 1995 og senere.

Lovændringen indførte kravet om, at udbetalingsperioden for alderspensioner skal være minimum 10 år. Det blev gennemført for at hindre den spekulation, der kunne ligge i, at forsikringstagere etablerede kortvarige – ned til 2-årige – ophørende livrenter med fradragsret i Danmark, hvorefter livrenterne med betydelig skattefordel kunne udbetales under selv meget kortvarige ophold i udlandet, hvor forsikringstageren havde taget bopæl, når bopælslandet i henhold til en dobbeltbeskatningsoverenskomst med Danmark havde beskatningsretten til private pensioner.

Ved kravet om, at udbetalingsperioden som minimum skal være 10 år, er der skabt en skattemæssig overensstemmelse med kravene for udbetalingsperioder for ratepensioner, jf. §§ 8 og 11 A.

10-års-kravet er i enkelte tilfælde modificeret, hvor en livrente skal tjene som »førtidspension«, se §§ 5 A og 5 B.

Kravet om, at udbetalingsperioden som minimum skal være 10 år, vedrører alene den aftalte udbetalingsperiode. Der sigtes dermed – jf. det faktum at ordningerne er livsbetingede – ikke til, at den faktiske udbetalingsperiode skal være garanteret i 10 år. Om livrenter med garanterede udbetalingsperioder henvises til noterne under § 5, stk. 1.

Kravet om en udbetalingsperiode på mindst 10 år gælder i sagens natur kun for alderspensioner. Der er ikke noget krav til længden af f.eks. en tilknyttet overlevelsesrente. Den kan derfor i princippet godt have en aftalt udbetalingsperiode på 2 år.

Ophørende livrenter etableret før den 9. maj 1995

Særligt for ophørende livrenter med aftalte udbetalingsperioder på mindre end 10 år, som er etableret før den 9. maj 1995, skal man være opmærksom på følgende forhold i forbindelse med ændringer på policen:

Afbrydelse
Hvis en ophørende livrente med en aftalt udbetalingsperiode på mindre end 10 år efter nogle års udbetaling ønskes sat i bero og de resterende års udbetalinger udskudt, skal den resterende del af ordningen overføres til en ny livrente med udbetaling over mindst 10 år, jf. nedenfor under punktet »Udskydelse«.

Forhøjelse
Hvis der for ophørende livrenter er aftalt indeks- eller gageregulering af præmien eller ydelsen, kan denne regulering fortsættes også efter den 9. maj 1995.

Alle andre forhøjelser vil derimod betyde, at livrenten skal ændres, så den får en udbetalingsperiode på min. 10 år. Ønsker man derfor at bevare den oprindelige, kortvarige ophørende livrente, må forhøjelsen etableres på en selvstændig police, der opfylder de nugældende krav.

Forlængelse af udbetalingsperioden
En ophørende livrente med en udbetalingsperiode på f.eks. 5 år kan ikke ændres til en tilsvarende ordning med en udbetalingsperiode på f.eks. 8 år. Ved forlængelse skal udbetalingsperioden være på mindst 10 år.

Fremrykket udbetaling
Hvis pensionsaftalen giver forsikringstageren ret til at fremrykke udbetalingstidspunktet for sin kortvarige, ophørende livrente fra f.eks. det 62. år til det 60. år, eller hvis det i øvrigt er almindelig praksis i selskabet at acceptere dette, kan udbetalingsperioden fremrykkes, uden at det medfører et krav om, at udbetalingsperioden ændres til mindst 10 år. Denne regel fremgår af Skatteministeriets brev af 7. november 1995, j.nr. 99/95-4740-43 til forsikringsselskabet Danske Pension (nu Danica Pension).

Af dette brev fremgår videre, at der i forbindelse med en sådan fremrykning kan ske en forlængelse af udbetalingsperioden fra f.eks. 5 til 7 år, således at det oprindeligt aftalte sluttidspunkt fastholdes.

Overførsel
En ophørende livrente kan overføres efter reglerne i § 41 på uændrede

vilkår til et andet selskab. En sådan overførsel betragtes i denne sammenhæng ikke som en nytegning. Se desuden noterne til § 41.

Ændres nogen af vilkårene for forsikringen ved overførslen, skal udbetalingsperioden for den nyetablerede livrente mindst udgøre 10 år.

Udskydelse

Hvis en ophørende livrente ved udløb ønskes opsat (forlænget) yderligere, således at udbetalingerne påbegyndes senere end oprindeligt aftalt, skal udbetalingsperioden derefter mindst udgøre 10 år, medmindre muligheden for udskydelse indgår i aftalekomplekset, på samme måde som beskrevet ovenfor nævnt under punktet »Fremrykket udbetaling«.

Hvis en livrente allerede forud for den 9. maj 1995 var aftalt udskudt, vil den allerede aftalte udskydelse ikke have nogen betydning for kravene til udbetalingsperiodens længde.

Aftaltes udskydelsen derimod alene for 1 år ad gangen, vil udskydelser efter den 9. maj 1995 medføre, at udbetalingsperioden skal ændres til mindst 10 år, medmindre muligheden indgår i aftalekomplekset som ovenfor nævnt under punktet »Fremrykket udbetaling«.

For alle de nævnte situationer gælder, at kravet om mindst 10 års udbetaling ikke består, hvis ændringen var endeligt aftalt forud for den 9. maj 1995.

12. Når det fra lovgivers side er anset for nødvendigt at fastsætte et krav om, at alderspensioner tidligst kan udbetales fra det 60. år, beror det dels på et ønske om at fastslå en grænse for, hvad der anerkendes som »pensionsformål«, dels på et ønske om at skabe lovmæssig ligestilling mellem pensionsordninger i forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser og pensionsordninger i firmapensionskasser. I lov om tilsyn med firmapensionskasser er der ikke fastsat krav til, hvilken alder et pensionskassemedlem skal have for at være berettiget til at oppebære alderspension.

Mens der for alle typer af alderspensioner, der reguleres af pensionsbeskatningsloven, er fastsat en laveste udbetalingsalder på 60 år (jf. dog note 13), er der for alderspensionsordninger med løbende udbetalinger ikke fastsat nogen legal højeste udbetalingsalder, i modsætning til hvad der gælder for rate- og kapitalpensioner. Der vil dog

i forsikringsselskabernes beregningsgrundlag kunne findes regler for, hvornår ordningen senest skal begyndes udbetalt.

Alderspensioner vil – som de fleste renteforsikringer – kunne oprettes som forskellige grundformer, der har forskellige virkemåder. Forsikringen vil kunne være opsat, hvorved forstås, at den begynder på en aftalt dato i fremtiden, eller straks begyndende. Begge typer vil desuden kunne være livsvarige eller ophørende. Med ophørende menes, at livrenten udbetales i en på forhånd aftalt periode, forudsat den forsikrede er i live. Disse typer kan kombineres på forskellig vis.

13. Ligningsrådet kan godkende en lavere udbetalingsalder end 60 år for særlige personalegrupper, for hvem der er fastsat en lav(ere) obligatorisk pensionsalder, og som følgelig har behov for udbetalingerne tidligere.

Følgende personalegrupper har fået godkendt lavere pensionsalder:

- piloter i Cimber Air A/S, 55 år,
- piloter i Conair, 55 år,
- piloter i Falck, 55 år,
- piloter i Faroe Airways, 55 år,
- piloter i Flying Enterprise, 55 år,
- flyvende personel samt flyveledere i flyvevåbnet, 52 år,
- kontraktansatte piloter i Forsvaret, 55 år,
- Pilotforeningen for Grønland, 55 år,
- statsansatte flyveledere under luftfartsvæsen, 55 år,
- piloter, stewarder, stewardesser, pursers i Maersk-air, 55 år,
- piloter, stewarder, stewardesser, pursers og flight engineers i Premiair A/S, 55 år,
- piloter, stewarder og stewardesser i SAS, 55 år,
- piloter og flight engineers i Star Air I/S, 55 år,
- piloter, stewarder, stewardesser og flight engineers i Sterling Airways, 55 år,
- stewarder, stewardesser, fligthenglineers og piloter i Sterling European Airlines, 55 år,
- sergenter i Forsvaret, 45 år,
- A-officerer, 52 år henholdsvis 55 år,
- søofficerer af reserven med navigatøruddannelse, 52 år henholdsvis 55 år,

- balletdansere ved Det kongelige Teater, 40 år,
- korsangere i Det Kongelige Operakor, 53 år,
- operasolister under Dansk Skuespillerforbund, 56 år,
- hovedagenter i Dansk Folkeforsikringsanstalt, 55 år,
- inkassoinspektører i forsikringsselskabet Danmark, 55 år,
- inkassoinspektører i Dansk Spareselskab, 55 år,
- assurandører i forsikringsselskabet Alka, 55 år,
- dykkere i Svitzer, 55 år,
- overordnet personale i Dansk Unilever A/S, 55 år.

Ligningsrådets godkendelse gælder alene for arbejdsgiveradministrerede ordninger, som den ansatte har etableret, mens han eller hun havde et ansættelsesforhold inden for et af de godkendte fagområder. Etablerer den pågældende derudover private ordninger eller arbejdsgiverordninger under ansættelse for andre arbejdsgivere, skal disse ordninger opfylde lovens generelle krav om en tidligste udbetalingsalder ved det 60. år.

Fratræder den ansatte sin stilling og skifter til et erhverv, som ikke er omfattet af den lavere pensionsalder, har han ikke mulighed for at bevare den lavere udbetalingsalder, hvis præmiebetalingen opretholdes af ejeren selv, eller ordningen videreføres af en ny arbejdsgiver.

I tilladelser som er meddelt før 1987, hvor alle kapitalpensioner var arbejdsgiveradministrerede, sondres der ikke mellem arbejdsgiveradministrerede og private kapitalpensioner, hvorfor den lavere udbetalingsalder også kan anvendes på den private ordning. Man skal dog være opmærksom på, at indbetalingerne skal standses/være standset hvis arbejdsforholdet ophører.

14. Invalidepension efter § 2, nr. 4, litra b), betegnes sædvanligvis invaliderenter.

Loven fastsætter ikke noget krav til, hvilken grad af invaliditet der efter forsikringen skal være indtrådt, for at invalidepensionen er omfattet af bestemmelsen.

Da forsikringsselskaber imidlertid i medfør af § 21 i lov om finansiel virksomhed er forpligtede til at udvise forsigtighed i deres drift, er det i koncessionen og i selskabernes regulativer for udbetaling af invalidepension sædvanligvis bestemt, at udbetaling at invaliderente

forudsætter 2/3 invaliditet hos den forsikrede, forstået som nedsættelse af den generelle erhvervsevne med 2/3. For en række produkter er betingelsen for udbetaling imidlertid alene 1/2 invaliditet.

Invaliderenter kan etableres som både livs- og skadesforsikringer. For at være omfattet af § 2, nr. 4, litra b), er det imidlertid efter § 4, stk. 1, et krav, at invaliderenten er etableret i et livsforsikringsselskab. Ved en ændring af den dagældende lov om forsikringsvirksomhed § 2 (nu lov om finansiel virksomhed, § 19) blev det muligt for livsforsikringsselskaber at tegne invaliderenter som skadesforsikringer som såkaldt »accessoriske forsikringer«, selv om det i øvrigt ikke er tilladt at drive livs- og skadesforsikring i samme selskab. Se videre noterne til § 4.

TfS 1992.465: Vestre Landsret fastslog, at en invaliderente fortsat ansås for at være en pensionsordning med løbende udbetalinger efter § 2, nr. 4, litra b), selv om forsikringstageren aftalte med selskabet, at der til fuld og endelig afgørelse kunne udbetales en sum til afløsning af de månedlige ydelser. Forsikringstageren skulle svare indkomstskat efter den dagældende § 48. Dispositionen ville efter nugældende lovgivning formentlig udløse 60% afgift efter § 30.

Udbetalingstidspunktet for en invaliderente kan i modsætning til udbetalingstidspunktet for en livrente selvsagt ikke aftales på forhånd. I stedet for at beskrive udbetalingsperioden som »opsat« eller »straks begyndende« defineres under invaliderenter derfor »risikoperioden« og »dækningsperioden«.

Risikoperioden er den periode, hvor forsikringen dækker den forsikrede for indtræden af en forsikringsbegivenhed.

Dækningsperioden er den periode, hvori forsikringsselskabet maksimalt kan udbetale erstatning.

Invaliderenter tegnet som skadesforsikringer er ikke omfattet af livsforsikringsselskabernes koncession, selv om de evt. er tegnet i et livsforsikringsselskab. De er derfor ikke defineret som en grundform i livsforsikringsselskabernes koncession, G82.

15. En »ægtefælle- eller samleverpension« er en relativt ny forsikringsform, der blev indført ved lov nr. 143 af 17. marts 1999 med virkning fra og med den 1. juli 1999.

»Ægtefælle- og samleverpension« afløser det tidligere begreb »ægtefællepension«, der ikke gav adgang til sikring af papirløse samlevere.

Muligheden for tegning af »ægtefælle- eller samleverpensioner« blev indført samtidig med muligheden for at indsætte en papirløs samlever som begunstiget på en afsnit 1-ordning. Se nærmere herom til noterne til § 5, stk. 2.

Skatteministeriets departement har udstedt cirkulære nr. 101 af 26. juni 1999 om ændringen af boafgiftsloven og pensionsbeskatningsloven. Cirkulærets afsnit 2 omhandler reglerne om begunstigelse af samlevere, som gennemgås nedenfor.

En »ægtefælle- eller samleverpension« er en forsikringsform, der i princippet ikke adskiller sig fra en livrente, og som kommer til udbetaling efter den forsikredes død, hvis den medforsikrede (den forsørgede) er i live. Den medforsikrede kan kun være ægtefælle eller registreret partner – herunder fraseparereret eller fraskilt – samt en samlever. En samlever er defineret i § 2, nr. 4) litra d).

»Ægtefælle- eller samleverpensioner« kan ligesom livrenter etableres som henholdsvis opsatte, straks begyndende, livsvarige og ophørende.

I modsætning til en »egentlig« livrente, er der ikke noget krav til længden af udbetalingsperioden for en ægtefælle- eller samleverpension. Udbetalingsperioden kan derfor i princippet godt være på f.eks. to år. Ligesom ved livrenter skal der være tale om livsbetingede ydelser. Det betyder, at en arverente – der ikke er livsbetinget – i modsætning til hvad der var gældende under renteforsikringsloven, ikke behandles som en pensionsordning med løbende udbetalinger, medmindre den kan placeres under bestemmelsen i § 5, stk. 1. Arverenter kan etableres som ordninger med løbende udbetalinger under skattekode 1, hvis de er oprettet til børn ved navns nævnelse. Kravet er, at arverenter senest skal udløbe ved barnets 24. år. Se desuden note 16.

Tarifering og etablering af en individuel »ægtefælle- eller samleverpension« sker på grundlag af oplysninger til forsikringsselskabet om den medforsikrede ægtefælles eller samlevers navn, alder og køn mv.

Hvis en »ægtefælle- eller samleverpension« etableres til fordel for en ægtefælle, vil det ikke volde vanskeligheder at identificere den berettigede til efterlevendeydelserne. Etablering af en individuel »ægtefælle- eller samleverpension« vil ske til fordel for en navngiven samlever som defineret i § 2, nr. 4), litra d), 1. led. En samlever er efter denne bestemmelse »en navngiven person, der har fælles bopæl med forsikringstageren på indsættelsestidspunktet«.

Der er ikke noget krav om, at samlivet skal være »ægteskabslignen-

de«. Som loven er formuleret, er der ikke noget til hinder for, at samleveren f.eks. kan være et familiemedlem eller en trofast husbestyrerinde. Hverken skattemyndighederne eller pensionsinstituttet skal foretage nogen vurdering af samlivets nærmere indhold.

Der kan kun indsættes én samlever som begunstiget, selvom der eventuelt er flere, der opfylder den formelle betingelse om fælles bopæl. Ønsker forsikringstageren at begunstige flere, må han eller hun etablere flere »ægtefælle- eller samleverpensioner«.

Det følger af bestemmelsen i lov om forsikringsaftaler § 118, stk. 2, at hvis den, i hvis levetid renten skal udbetales, er en anden end forsikringstageren, anses han eller hun at være indsat som begunstiget, uanset om formkravene i lovens § 103 er opfyldt.

Det kan næppe tænkes, at en individuel »ægtefælle- eller samleverpension« vil kunne oprettes til fordel for en unavngiven samlever efter beskrivelsen i § 2, nr. 4) litra d), 2. led.

Hvis en »ægtefælle- eller samleverpension« derimod er et led i en kollektiv pensionsordning, vil forsikringsselskabet eller pensionskassen ikke have nogen oplysninger om den efterladte ægtefælles eller samlevers identitet før dødsfaldet.

Er forsikringstageren henholdsvis pensionskassemedlemmet gift, vil pensionen uden videre blive udbetalt til den efterlevende ægtefælle.

Hvis en mandlig forsikringstager/pensionskassemedlem har været gift, vil berettigelsen til ydelserne fra »ægtefælle- eller samleverpensionen« skulle afgøres og fordeles efter reglerne i lov nr. 102 af 14. marts 1941 om bevarelse af enkepensionsret.

Efter udløbet af eventuel berettigelsesperiode for en efterladt ægtefælle eller hvis forsikringstageren/pensionskassemedlemmet ikke efterlader sig en ægtefælle, vil ydelsen kunne udbetales til en efterlevende samlever, hvis samleveren opfylder følgende betingelser:

Samleveren skal være en person

1. som afdøde kunne have indgået ægteskab eller registreret partnerskab med, og
2. som afdøde i et testamente, der er oprettet senest 3 måneder før dødsfaldet har tillagt en arvelod af mindst samme størrelse, som den tvangsarv der ifølge arveloven må tilkomme en ægtefælle, og
3. som har haft fælles bopæl med afdøde i de sidste to år før dødsfaldet eller tidligere har haft fælles bopæl med afdøde i en sammen-

hængende periode på mindst to år, når den fælles bopæl alene er ophørt på grund af institutionsanbringelse, herunder i en ældrebolig.

Ad 1.
Betingelsen om, at forsikringstageren og samleveren skal kunne indgå ægteskab eller registreret partnerskab, er strammere, end hvad der gælder for etablering af samleverpension til fordel for en navngiven samlever.

Det er reglerne i ægteskabsloven og lov om registreret partnerskab, der afgør om parterne kan eller ville kunne have indgået ægteskab.

Det indebærer blandt andet, at der ikke må foreligge slægtskab i lige ret op- og nedstigende linie mellem parterne, og at parterne ikke er søskende, samt at et tidligere ægteskab eller registreret partnerskab ikke længere består. Derimod ses der ikke på, om den ene eller begge parter hensidder i uskiftet bo med livsarvinger.

Formålet med betingelsen er blandt andet at sikre, at en kollektiv pensionsordning ikke skal udbetale mere end en »ægtefælle- eller samleverpension«.

Ad 2.
Betingelsen om, at samleveren i et testamente skal være sikret (mindst) med lige så meget, som den pågældende ville have fået i et ægtefælledødsbo, indebærer, at den person, der vil sikre sin samlever pension fra en kollektiv ordning, samtidig skal beslutte sig til, at samleveren på bekostning af eventuelle andre arvinger skal have del i boet.

Ad 3.
Kravet om fælles bopæl og længden heraf følger kriterierne i boafgiftslovens § 1, stk. 2, litra d. Det vil i praksis sige, at parterne skal have fælles folkeregisteradresse.

Hvis samleveren opfylder bopælskriteriet i denne sammenhæng, er kravet i boafgiftsloven for alene at skulle betale 15% i boafgift af, hvad afdøde ved testamentet havde efterladt samleveren, også automatisk opfyldt.

Selvom de nævnte supplerende krav om testamente mv. vil være hovedreglen i kollektive ordninger, kan en individuel begunstigelse

dog også være relevant i kollektive ordninger. I en kollektiv ordning kan der f.eks. være mulighed for individuelt at tilvælge en ægtefællepension eller en samleverpension.

Lovens definitioner af en samlever er ikke til hinder for, at parterne i pensionsaftalen aftaler en snævrere afgrænsning af, til hvilke samlevere der kan udbetales pension. Der kan derimod ikke aftales en bredere definition.

16. »Samleverpension« blev indført samtidig med »ægtefælle- eller samleverpension«.

Der er tale om en selvstændig forsikringsform, som følger de vilkår, der er omtalt i note 15.

Adgangen til at etablere en selvstændig samleverpension blev indført, fordi det i en række tilfælde ellers ikke ville være muligt at tilgodese en samlever.

Der vil i kollektive ordninger ofte ikke være adgang til at foretage individuelle begunstigelser. Hvis forsikringstageren/pensionskassemedlemmet derfor efterlader sig en ægtefælle eller en fraskilt ægtefælle, som i henhold til enkepensionsloven er berettiget til ydelserne efter »ægtefælle- og samleverpension«, vil det ikke være muligt samtidig at tilgodese en samlever.

Ved lovændringen blev derfor indført adgang til, at pensionsinstitutterne ud over en »ægtefælle- og samleverpension« kunne supplere ydelsessammensætningen med en »samleverpension«, således at samleveren – være sig navngivet eller unavngivet – kunne tilgodeses.

17. Bestemmelsen er ændret ved lov nr. 457 af 9. juni 2004.

Som nævnt ovenfor blev bl.a. pensionsbeskatningslovens regler om begunstigelse ved lov nr. 143 af 17. marts 1999 ændret med henblik på at ligestille papirløse samlevere med ægtefæller. I den forbindelse blev imidlertid ikke gennemført en lovmæssig ligestilling mellem livsarvinger, således at også samleveres livsarvinger blev omfattet af pensionsbeskatningsloven. Om definitionen af samlevere, se note 15.

Ved den seneste lovændring er i relation til pensionsbeskatningsloven gennemført en ligestilling mellem pensionsopsparerens børn (og stedbørn) og samleveres børn (og stedbørn).

Det betyder, at også samleveres børn kan få udbetalt børnepensioner eller indsættes som begunstiget i policer mv.

Man skal dog være opmærksom på, at ønsket om at tilgodese samleverens børn ikke er gennemført så konsekvent, at det også rækker ind i arveloven eller boafgiftsloven. Indsættelse af en samlevers børn vil således kunne anfægtes efter bestemmelsen i forsikringsaftalelovens § 104. En samlevers børn er desuden kun i de situationer, der er omhandlet af boafgiftslovens § 1, stk. 2, litra f, omfattet af boafgiftssatsen på 15%. Når samleverens børn flytter hjemmefra, vil de formentlig blive omfattet af reglerne om tillægsboafgift, og dermed skulle betale 36,25% i boafgift.

Pension til efterlevende børn – sædvanligvis kaldet børnerenter – adskiller sig teknisk ikke væsentligt fra overlevelsesrenter. Børnerenter kommer til udbetaling ved den forsikredes død og fortsætter længst indtil barnets fyldte 24. år, hvor forsørgerpligten antages at være ophørt.

Udbetalingerne kan imidlertid fortsætte indtil den første policedag (årsdag for policens oprettelse). Dette beror på praktiske hensyn ligesom tilsvarende bestemmelser andre steder i loven. Børnerenter kan kun tegnes til børn (egne børn, stedbørn og samlevers børn), men ikke til f.eks. børnebørn.

Ved pensionsordninger etableret på kollektivt grundlag vil der som oftest være tilknyttet en børnerente. I sådanne tilfælde er det muligt derudover at etablere en forsikring, der kommer til udbetaling, hvis også den anden af forældrene dør. En sådan forsikring kaldes en waisenrente. Waisenrenter kan i henhold til livsforsikringsselskabernes beregningsgrundlag kun tegnes inden for visse beløbsmæssige begrænsninger, og kun hvis det er aftalt i en overenskomst, hvor der ikke er valgfrihed mht. tegningen af waisenrenten, eller hvis forsikringen desuden omfatter en overlevelsesrente.

Børnerenter må ikke forveksles med arverenter. Se nærmere herom under § 5. Hvor udbetaling af børnerenter er afhængig af den forsikredes død og af, at det sikrede barn er i live, er arverenter garanteret udbetalt i en vis årrække. Arverenter kan således udbetales til også andre end børn. Arverenter vil – i det omfang de er etableret som pensionsordninger med løbende udbetalinger – som udgangspunkt være omfattet af § 5. Se desuden ovenfor under note 15. Arverenter vil desuden kunne etableres som kapitalforsikringer.

§ 3 [1] **Pensionskasser som nævnt i § 2, nr. 4, skal enten**

1. **have hjemsted her i landet eller udøve virksomhed her i landet gennem et fast driftssted og have Finanstilsynets tilladelse til at drive pensionskassevirksomhed** [2] **eller livsforsikringsvirksomhed** [3] **her i landet eller**
2. **udøve virksomhed her i landet gennem et fast driftssted og have tilladelse til at drive livsforsikringsvirksomhed i et andet land inden for Den Europæiske Union eller i et land, som Fællesskabet har indgået aftale med på det finansielle område, jf. § 30, stk. 1, 4 og 7-10, i lov om finansiel virksomhed.** [4][5]

---

1. Bestemmelsen er ændret ved ændringslov nr. 1381 af 20. december 2004.

Lovændringen er en følge af ændringen af lov om tilsyn med firmapensionskasser. Der er tale om en konsekvensrettelse som følge af ændringen i lovforslagets § 2, nr. 1. Denne ændring omfatter hovedsageligt tilpasninger, som er nødvendige for, at lov om tilsyn med firmapensionskasser lever op til pensionskassedirektivet (Europaparlamentets og Rådets direktiv 2003/41/EF om arbejdsmarkedsrelaterede pensionskassers aktiviteter og tilsynet hermed).

Pensionskasselovens bestemmelser er dermed i videst muligt omfang søgt tilnærmet de regelsæt, der gælder for livsforsikringsselskaber og tværgående pensionskasser, herunder for så vidt angår regler om krav til ledelsen om egnethed og hæderlighed (fit & proper), informationskrav, krav om, at den ansvarshavende aktuar skal udarbejde en årlig aktuarberetning, et højere solvenskrav til firmapensionskasserne og en opdatering af investeringsreglerne. Firmapensionskasser får desuden adgang til at udøve grænseoverskridende tjenesteydelsesvirksomhed, og Finanstilsynet får adgang til at lempe kravene i loven for pensionskasser med under 100 medlemmer.

Der indføres et krav om, at en firmapensionskasse skal have de ressourcer, der er nødvendige for den rette gennemførelse af virksomheden og anvende disse hensigtsmæssigt. Denne bestemmelse følger ikke af selve pensionskassedirektivet, men er nødvendig for at Danmark overholder og opfylder de internationale standarder for den finansielle sektor (IAIS core principles).

2. Firmapensionskasser, der er omfattet af lov om tilsyn med firmapensionskasser, har til formål at sikre pension i form af alders-, invalide-, ægtefælle- og børnepension med løbende ydelser for de ansatte i en enkelt privat virksomhed. Som eksempler på firmapensionskasser kan nævnes Pensionskassen for Tjenestemænd i Det Classenske Fideicommis og Den under afvikling værende pensionskasse i Forenede Kreditforeninger. Stadig flere firmapensionskasser er i de seneste år overgået til at være pensionsafviklingskasser, der ikke længere optager nye medlemmer, eller har overdraget pensionsforpligtelserne til et livsforsikringsselskab. Af de 48 firmapensionskasser, der er opført på Finanstilsynets hjemmeside, er de 26 således afviklingskasser.

3. Pensionskasser, der er omfattet af lov om finansiel virksomhed – tværgående pensionskasser – har et noget bredere virkefelt, idet formålet her er at sikre en tilsvarende vifte af pensioner for medlemmer, der er enten uddannede inden for samme faggrupper eller ansatte inden for samme type virksomhed eller selvstændige erhvervsdrivende inden for forskellige virksomheder i samme branche. Som eksempler på tværgående pensionskasser kan nævnes Juristernes og Økonomernes Pensionskasse, Lægernes Pensionskasse og Finanssektorens Pensionskasse.

På Finanstilsynets hjemmeside (www.ftnet.dk) findes en fortegnelse over tværgående pensionskasser og firmapensionskasser.

Der er ingen skattemæssige forskelle på pensionsordninger, der er oprettet i de to nævnte typer pensionskasser.

Om fradrag i medfør af dobbeltbeskatningsoverenskomster for indbetalinger til udenlandske ordninger, se noterne til § 53 A.

4. Ved lovændringen er givet mulighed for, at udenlandske firmapensionskasser kan tilbyde pensionsordninger til virksomheder i Danmark.

5. Stk. 2 er ophævet ved lov nr. 457 af 9. juni 2004.

Det tidligere stk. 2, hvorefter pensionskasser, der var indrettet med henblik på indkøb af livrente eller lignende for de bidrag, der var opsparet for det enkelte medlem, skulle have Forsikringsrådets samtykke til at undlade at indkøbe livrente eller lignende, blev ophævet eftersom Finanstilsynet oplyste, at der ikke længere findes sådanne ordninger.

§ 4 [1] **Forsikringer som nævnt i § 2, nr. 4, skal enten:**

1. være oprettet i livsforsikringsselskaber, [2] **der har hjemsted her i landet eller udøver livsforsikringsvirksomhed her i landet gennem et fast driftssted, og som har Finanstilsynets tilladelse til at drive livsforsikringsvirksomhed her i landet, eller**

2. i livsforsikringsselskaber, som efter tilladelse i et andet land inden for Den Europæiske Union eller i et land, som Fællesskabet har indgået aftale med på det finansielle område, udøver livsforsikringsvirksomhed her i landet gennem et fast driftssted, jf. § 30, stk. 1, 4 og 7-10, i lov om finansiel virksomhed. [3][4]

Stk. 2. **Forsikringstageren skal være forsikret og ejer af forsikringen. Såfremt forsikringen er tegnet efter aftale mellem en arbejdstager og dennes arbejdsgiver og præmier eller kapitalindskud indbetales af arbejdsgiveren, skal arbejdstageren være forsikret og ejer af forsikringen, jf. dog § 17. Forsikringen kan dog også tegnes som en overlevelsesrente med ejerens ægtefælle, fraskilte ægtefælle eller en navngiven person, som har fælles bopæl med ejeren, som forsikret.**

---

1. Bestemmelsen er ændret ved ændringslov nr. 1381 af 20. december 2004.

Der er tale om en konsekvensrettelse som følge af ændringen i lov om tilsyn med firmapensionskasser. Formuleringen af bestemmelsen er ændret således, at der nu i §§ 3 og 4 anvendes den samme sprogbrug. Der er ikke ved den nye affattelse tilsigtet nogen ændring af bestemmelsens indhold.

2. Ved en ændringslov, lov nr. 1222 af 21. december 1994 blev indføjet kravet om, at forsikringerne skal være oprettet i »livsforsikringsselskaber«. Tidligere var der blot krav om, at forsikringerne skulle være oprettet i »forsikringsselskaber«.

I de bekendtgørelser, der er udstedt i medfør af lov om finansiel virksomhed, defineres »livsforsikringsselskaber« som omfattende både livsforsikringsselskaber og tværgående pensionskasser. Told- og Skattestyrelsen har i en afgørelse af 23. august 1999 – under j.nr.99/99-4724-00148 – meddelt Finanssektorens Pensionskasse, at »*Da tværgående pensionskasser efter tilsynslovgivningen mv. sidestilles med*

et livsforsikringsselskab, finder Told- og Skattestyrelsen, at i den udstrækning pensionskassen har Finanstilsynets koncession til at tegne rate- og kapitalforsikringer, vil disse være omfattet af pensionsbeskatningsloven § 8 henholdsvis pensionsbeskatningsloven § 10«. Afgørelsen er offentliggjort i TfS 2000.550.

Som nævnt under note 14 til § 2 kan invaliderenter tillige etableres som skadesforsikringer. Skadesforsikringsselskaber var i henhold til realrenteafgiftsloven § 2 – nu pensionsafkastbeskatningslovens § 1, nr. 1) – ikke afgiftspligtige. For at hindre spekulation imod realrenteafgiftsloven blev bestemmelsen derfor ændret, således at det fra den 1. januar 1996 blev en betingelse for skattemæssig fradragsret, at forsikringen er etableret i et livsforsikringsselskab. Formentlig alle skadesforsikringsselskaber, der ved ændringslovens vedtagelse havde bestande af eventuelle invaliderenter (dvs. forsikringer, hvor forsikringsbegivenheden endnu ikke er indtrådt), har derfor overført disse til livsforsikringsselskaber. Dette er dog ikke til hinder for, at invalideranteprodukter fortsat og med fradragsret kan tegnes som skadesforsikringer, idet der ved en samtidig ændring af den dagældende lov om forsikringsvirksomhed § 8 – nu lov om finansiel virksomhed § 19 – blev skabt mulighed for, at livsforsikringsselskaber som accessoriske forsikringer kan tegne skadesinvaliderenter. Dermed blev reserverne afgiftspligtige efter realrenteafgiftsloven, og er nu skattepligtige efter pensionsafkastbeskatningsloven.

For forsikringer, hvor forsikringstagerens invaliditet er indtrådt inden 1. januar 1996, er der dog fortsat fradragsret (og afgiftsfrihed), selv om forsikringen forbliver i et skadesforsikringsselskab.

3. Ved lov nr. 429 af 26. juni 1998 blev filialer af forsikringsselskaber i et EU-land eller et andet land, der har gennemført 3. livsforsikringsdirektiv og 3. skadesforsikringsdirektiv, ligestillet med filialer af forsikringsselskaber beliggende uden for disse lande i relation til mulighederne for at udbyde fradragsberettigede pensionsordninger.

Efter de tidligere regler kunne livsforsikringsselskaber kun udbyde fradragsberettigede pensionsordninger her i landet, hvis de havde hjemsted her i landet eller udøvede livsforsikringsvirksomhed her i landet gennem et fast driftssted, og havde koncession fra Finanstilsynet til at drive livsforsikringsvirksomhed her i landet.

Det indebar, at filialer af udenlandske forsikringsselskaber beliggen-

de i EU-lande m.fl. ikke kunne udbyde fradragsberettigede pensionsordninger her i landet, idet de pågældende filialer ikke opfyldte betingelse 2 ovenfor. Filialer af udenlandske forsikringsselskaber beliggende uden for EU-landene m.fl. kunne derimod udbyde fradragsberettigede pensionsordninger på grundlag af en koncession fra Finanstilsynet.

Efter lovændringen er filialer af forsikringsselskaber med koncession i et EU-lande eller et andet land, der har gennemført 3.-generationsdirektiverne, ligestillet med filialer af forsikringsselskaber beliggende i lande uden for den nævnte kreds i relation til mulighederne for at udbyde fradragsberettigede forsikringsordninger.

Efter implementeringen i dansk ret af Rådets 3. livsforsikringsdirektiv kan filialer af udenlandske forsikringsselskaber beliggende i EU-lande og andre lande, der har gennemført 3.-generationsdirektiverne, derfor iflg. lov om finansiel virksomhed § 30, udøve virksomhed her i landet gennem en filial uden koncession fra Finanstilsynet, hvis hjemlandets tilsynsmyndighed ved notifikation afgiver en række oplysninger om forsikringsselskabet og filialen.

Den udenlandske virksomhed kan umiddelbart udøve sine aktiviteter i Danmark, når tilsynsmyndighederne i hjemlandet har erklæret, at de er omfattet af virksomhedens tilladelse i hjemlandet. Finanstilsynet skal endvidere have modtaget et solvenscertifikat og en angivelse af de forsikringsklasser, grupper af klasser og eventuelle accessoriske risici, som forsikringsselskabet har til hensigt at dække her i landet.

Forsikringsselskabets ret til umiddelbart udøve sine aktiviteter i Danmark betyder, at Finanstilsynet ikke kan udstede koncession til filialen.

Ændringen har virkning fra og med 1. januar 1999.

Samtidig blev de nævnte filialer fra og med afgiftsåret 1999 afgiftspligtige efter reglerne i realrenteafgiftsloven – nu skattepligtige efter pensionsafkastbeskatningsloven. De kunne dog i stedet vælge straks at blive omfattet af pensionsafkastbeskatningsloven fra og med afgiftsåret 1999.

Ændringen medførte ingen ændringer for så vidt angår filialer af udenlandske selskaber beliggende i lande uden for den omtalte kreds. Sådanne filialer kan fortsat drive virksomhed her i landet efter at have opnået koncession fra Finanstilsynet.

Der er heller ikke sket ændringer for så vidt angår forsikringsselskaber med hjemsted i Danmark. Også de kan fortsat drive virksomhed her i landet efter opnået koncession fra Finanstilsynet.

Af hensyn til muligheden for at opkræve (afgift efter realrenteafgiftsloven og) skat efter pensionsafkastbeskatningsloven blev det i forbindelse med lovændringen gjort til en betingelse for fradragsretten, at forsikringsselskaber, der er hjemmehørende i udlandet, i Grønland eller på Færøerne, skal foretage en regnskabsmæssig udskillelse af de aktiver, der ligger til grund for de her i landet tegnede forsikringer.

4. Forsikringen skal for at være omfattet af afsnit I og dermed være fradragsberettiget som udgangspunkt etableres med den forsikrede som forsikringstager og ejer af forsikringen.

Hvis forsikringen er etableret som led i en pensionsaftale mellem en arbejdsgiver og en arbejdstager, kan arbejdsgiveren dog være forsikringstager, mens den ansatte skal være forsikret og ejer af forsikringen.

Kravet om, at forsikringstageren respektive den ansatte skal være forsikret og ejer af forsikringen, er stillet for at værne om »pensionsformålet«.

Forsikringstageren er iflg. forsikringsaftaleloven § 2, stk. 2, den, der har indgået forsikringsaftalen med forsikringsselskabet. Det er som udgangspunkt også – kun – forsikringstageren, der har ret til at udøve retlig råden over forsikringen.

Den forsikrede er under livsforsikringer den person, på hvis liv forsikringen er etableret, og hvis liv, helbred og død betinger udbetaling af såvel liv- og invaliderenter som ægtefællepension, overlevelses- og børnerenter.

Ejeren er den, der er berettiget til at udøve ejerbeføjelser – altså de rettigheder, som ifølge forsikringsaftalen tilkommer ejeren – over forsikringen, herunder navnlig retten til at oppebære forsikringsydelserne så længe han eller hun er i live. Det tilkommer tillige ejeren at udøve råden over forsikringen ved tilbagekøb eller lignende og at indsætte klausuler om, hvem der som begunstiget skal være berettiget til at oppebære evt. ydelser efter hans død, jf. forsikringsaftaleloven § 102.

Hensynet til pensionsformålet hindrer ikke, at ejeren af en pensionsordning ved aftale med tredjemand forpligter sig til at undlade at

disponere over forsikringen ved genkøb, pantsætning eller lignende. Sådanne aftalemæssige rådighedsindskrænkninger er sædvanligt forekommende i arbejdsgiveradministrerede pensionsordninger, men er formentlig relativt sjældent forekommende i individuelle pensionsordninger.

»Aftalemæssig selvbåndlæggelse« vil efter omstændighederne kunne siges at foreligge i situationer, hvor ejeren af en pensionsordning i medfør af forsikringsaftalelovens § 102, stk. 2, har indsat en uigenkaldeligt begunstiget til at modtage (en del af) pensionsordningen ved død og/eller udløb. Her følger det nemlig af forsikringsaftaleloven § 108, stk. 2, at forsikringstageren ved sådan indsættelse anses for at have fraskrevet sig retten til uden den begunstigedes samtykke at råde således over forsikringen, at den begunstigedes ret derved indskrænkes eller fortabes.

Sådanne uigenkaldelige begunstigelsesindsættelser er sædvanligt forekommende i ægtefælleskifte-situationer. Om mulighederne ved ægtefælleskifter henvises i øvrigt til bemærkningerne under § 30, stk. 2 og 3.

Bortset fra begunstigelsessituationer (og udlodninger, jf. § 30) må det antages, at forsikringstageren ikke aftalemæssigt kan forpligte sig til at råde over forsikringen, uden at dette vil blive anset for en (maskeret) overdragelse, pantsætning eller anden disposition, jf. § 30, som vil udløse afgiftsberigtigelse med 60% af så stor en del af forsikringens værdi, som der ved aftalen er rådet over.

§ 17, stk. 1, giver dog mulighed for fravigelser fra det ellers ubetingede ejerkrav – de såkaldte arbejdsgiverforbehold. Se noterne til denne paragraf.

Kravet om identitet mellem ejer og forsikrede kan fraviges vedrørende overlevelsesrenter. Det gælder både arbejdsgiveradministrerede og individuelle pensionsordninger.

Det mest almindeligt forekommende eksempel herpå er overlevelsesrenter, der er tegnet på mandens liv, men som ejes af en nuværende eller tidligere ægtefælle.

Reglen er oprindeligt indsat som en udløber af bestemmelserne i enkepensionsloven om, at der i bl.a. skilsmissetilfælde, ved bevillingen eller dommen (som et formalitetskrav !) skal tages stilling til, om en individuel overlevelsesrente skal overgå til den fraskilte ægtefælles frie rådighed. Denne bestemmelse har videre haft indflydelse på udform-

ningen af delingsreglerne i § 30, stk. 2 og 3. Denne bestemmelse adskiller sig altså fra § 30, stk. 2 og 3 ved, at forsikringen kan etableres med ægtefællen som forsikret. Ved udlodning efter § 30 etableres forsikringen med forsikringstageren som forsikret. Først ved udlodningen ændres der på dette forhold. Se noterne til § 30.

Bestående renteforsikringer, der er oprettet i henhold til renteforsikringsloven, vil inden for rammerne af overgangsreglen i § 7 kunne fortsætte uændret, uden at dette påvirker deres status som pensionsordninger med løbende udbetalinger i henhold til afsnit I; men fradragsretten vil alene tilkomme forsikringens ejer. Se også noterne til § 54.

§ 5 Forsikringer, hvis ydelser i alle tilfælde udbetales i en vis periode uanset den forsikredes død (garanterede ydelser), men som i øvrigt opfylder betingelserne i § 2, nr. 4, jf. § 4, behandles efter reglerne for pensionsordninger med løbende udbetalinger, såfremt præmien for garantien ikke overstiger 10% af præmien for den samlede forsikring. [1]

Stk. 2. **Det er dog en betingelse, at der ikke i policen er indsat andre begunstigede end enten forsikredes »nærmeste pårørende« i forsikringsaftalelovens forstand, jf. denne lovs § 105, stk. 5, eller forsikredes ægtefælle eller fraskilte ægtefælle, forsikredes livsarvinger, stedbørn eller stedbørns livsarvinger eller en navngiven person, der har fælles bopæl med forsikrede ved indsættelsen, eller dennes livsarvinger.** [2]

---

1. Bestemmelsen i § 5, stk. 1, har sin baggrund i, at kollektive pensionsforsikringer med garantibestemmelser ved lovens tilblivelse blev behandlet som rateforsikringer med tilknyttede livrenter eller som arverenter, se herom noterne til §§ 8 og 9.

De garanterede ydelser anses at tjene et forsørgelsesformål for efterlevende ægtefælle eller uforsørgede børn.

Bestemmelsen giver mulighed for, at livrenter med garanterede – altså ikke-livsbetingede – ydelser under visse betingelser kan behandles efter reglerne for løbende, livsbetingede ydelser. At ydelserne under en livrente er garanterede, betyder, at alderspensionen skal udbetales i den garanterede periode – garantiperioden – selv om den forsikrede er død. Ydelserne udbetales i så fald til den begunstigede i henhold til policen. Tilsvarende kan det i en overlevelsesrente til fordel for den forsikredes ægtefælle aftales, at enkepensionsydelserne udbetales, uanset om enken er i live eller ikke. Om den skatte- og afgiftsmæssige behandling af udbetalinger af garanterede ydelser henvises til § 29, stk. 2, og noterne dertil.

Forsikringerne skal – bortset fra garantien – opfylde de samme betingelser som ordninger efter § 2, nr. 4). Præmien for den del af de løbende ydelser, der er garanterede, må ikke udgøre mere end 10% af den samlede forsikringspræmie.

Er der f.eks. etableret en livrente med en samlet årlig præmie på kr. 30.000, kan det aftales, at renten udbetales i en garantiperiode,

hvis præmien for garantien ikke kommer til at overstige kr. 3.000 årligt.

Pensionsbeskatningsloven sætter ingen grænser for varigheden af garantiperioden. Loven stiller heller ingen krav om, at de garanterede ydelser skal være omfattet af en ydelsesgaranti, skal være af samme størrelse som den livsbetingede »hovedydelse« eller at de skal forfalde over en given minimums- eller maksimumsperiode. Ydelsernes forfaldstid vil som udgangspunkt følge den ordning, de er tilknyttet.

Udbetales garantien ikke til en indsat begunstiget som defineret i § 5, stk. 2, men f.eks. til dødsboet, kan udbetalingen alene ske som en konverteret sum efter afgift på 40%, jf. § 29.

Livsarvinger over 24 år kan ikke modtage udbetalinger fra en pensionsordning med løbende udbetalinger som løbende skattepligtige ydelser, men alene som en konverteret sum efter 40% afgift, jf. § 29, (med mindre livsarvingen er indsat som samlever). Beløbet kan i princippet fortsat udbetales løbende efter afgiftsberigtigelsen.

En begunstiget kan vælge at konvertere en garantiperiode til en sumudbetaling, med mindre denne mulighed fra forsikringsselskabets side er udelukket i forsikringsbetingelserne. Der skal da svares en afgift på 40% i stedet for indkomstskat, jf. § 29.

Valget af sumudbetaling for fraskilte ægtefæller/samlevere, livsarvinger, stedbørn og samleveres børn medfører indtræden af boafgiftspligt. (Så længe udbetalingen sker løbende, svares der ikke boafgift).

Det er værd at bemærke, at selv om der er knyttet garanterede ydelser til en livrente, medfører det ikke, at renten skal indgå ved deling af et fællesbo, heller ikke for så vidt angår de garanterede ydelser. Der er fortsat tale om en »personlig rettighed« efter lov om ægteskabets retsvirkninger § 15, stk. 2, som kan holdes uden for skifte; både ægtefælleskifte og længstlevendes skifte med livsarvinger.

2. Bestemmelsen er indføjet ved lov nr. 143 af 17. marts 1999, der indførte adgangen til at indsætte samlevere som begunstigede og senest ændret ved lov nr. 457 af 9. juni 2004, der gennemførte en ligestilling af samleveres livsarvinger med livsarvinger i øvrigt i pensionsbeskatningsloven. Se desuden note 17 til § 2.

Skatteministeriets departement har udstedt cirkulære nr. 101 af 26. juni 1999 om ændringen af boafgiftsloven og pensionsbeskatnings-

loven. Cirkulærets afsnit 2 omhandler reglerne om begunstigelse af samlevere, som gennemgås nedenfor.

Tilknytningen af garanterede ydelser til en livrente medfører, at der – i modsætning til ved »rene« livrenter og overlevelsesrenter – vil kunne ske udbetalinger, også efter den forsikredes/medforsikredes død. Det vil derfor i disse tilfælde være relevant at indsætte begunstigede, jf. forsikringsaftaleloven § 102.

Til understregning af det tidligere omtalte »pensionsformål« er det i stk. 2 et krav, at der som begunstigede til at oppebære garanterede ydelser alene kan indsættes personer, som må antages at have et økonomisk interessefællesskab med forsikringstageren, eller som forsikringstageren under en eller anden form har haft forsørgelsen af. Som begunstiget kan således indsættes »nærmeste pårørende«, jf. forsikringsaftaleloven § 105, stk. 5, eller forsikredes ægtefælle, fraskilte ægtefælle, en navngiven person, der har fælles bopæl med forsikrede ved indsættelsen, forsikredes livsarvinger, stedbørn eller stedbørns livsarvinger eller en navngiven person, der har fælles bopæl med forsikrede ved indsættelsen, eller dennes livsarvinger.

Har forsikringstageren indsat sine »nærmeste pårørende«, jf. forsikringsaftaleloven § 105, stk. 5, som begunstigede, anses – hvis ikke andet fremgår af omstændighederne – ægtefællen som indsat.

Efterlader forsikringstageren sig ikke ægtefælle, anses hans børn som indsat; eller, hvis der ikke efterlades børn, forsikringstagerens arvinger i henhold til testamente, subsidiært i henhold til arvelovens almindelige regler. Det må understreges, at forsikringsaftalelovens § 105, stk. 5 kun er en formodningsregel. Selvom retspraksis, som det fremgår af dommen UfR 1998/799 H, hidtil har fulgt bestemmelsens ordlyd meget tæt, kan det ikke udelukkes, at en domstol i en konkret situation vil kunne nå et andet resultat end det, der umiddelbart synes at følge af lovteksten. Således har Retten i Grenaa i dom af 16. april 2002 i sag nr. BS 22-10378/2000 fastslået at en forsikringstager på en gruppelivsforsikring ved udtrykkeligt at overlade forsikringsmeddelelsen til sin samlever havde indsat hende som uigenkaldeligt begunstiget.

Ved indsættelsen af en samlever som begunstiget er der ikke noget krav om, at samlivet skal være »ægteskabslignende«. Skattemyndighederne og pensionsinstitutterne skal ikke foretage nogen vurdering af samlivsforholdets nærmere indhold.

En samlever defineres jf. § 2, stk. 1, nr. 4, litra d), som en person,

der har fælles bopæl med forsikringstageren på indsættelsestidspunktet. Evt. senere ophør af den fælles bopæl har ikke betydning i relation til pensionsbeskatningsloven; men vil i relation til forsikringsaftaleloven (kunne) betyde, at begunstigelsesindsættelsen bortfalder som følge af bristede forudsætninger. Den begunstigede skal indsættes ved navns nævnelse. Reglerne for indsættelse af en samlever som begunstiget er altså strengere end for indsættelse af ægtefælle eller børn, der ikke fordrer angivelse af navn.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at børn og andre tvangsarvinger efter forsikringsaftalelovens § 104 vil kunne gøre indsigelse imod indsættelsen af en samlever og dermed (evt.) få ændret fordelingen af udbetalingen.

Reglen om, at der kan indsættes livsarvinger som begunstigede, adskiller sig fra reglerne om børnepension i § 2, nr. 4, litra e), hvorefter alene børn, men ikke fjernere descendenter, kan indsættes. Dette beror iflg. bemærkningerne til pensionsbeskatningsloven på en rimelighedsbetragtning om, at evt. mindreårige forældreløse børnebørn ikke skulle stilles ringere end – voksne – børn. Ligeledes adskiller den sig naturligt ved ikke at (kunne) begrænse begunstigelsesreglen til mindreårige livsarvinger, da de garanterede ydelser under alle omstændigheder vil skulle udbetales. Der er i stedet valgt indlagt en skelnen mellem »børn« og »voksne børn« igennem afgiftsbestemmelsen, jf. nedenfor.

Indsætter forsikringstageren andre end de ovenfor nævnte, betragtes det som en »disposition i utide«, der i princippet medfører afgiftspligt efter § 30. Da det imidlertid efter § 38 er forsikringsselskabet, der over for statskassen hæfter for afgiftsbeløbet, og da forsikringstageren som udgangspunkt ikke kan råde over livrenten, inkl. den garanterede del, ved tilbagekøb e.l., vil mange selskaber afvise at notere begunstigelsesklausuler, der strider imod § 5, stk. 2, for livrenten. Man skal være opmærksom på, at pensionsbeskatningsloven altså ikke »forbyder« indsættelse af andre begunstigede. Loven fastsætter alene de skattemæssige konsekvenser.

De løbende ydelser under en forsikring, der er omfattet af § 5, er i henhold til § 20 indkomstskattepligtige, hvis de udbetales til forsikringstageren selv eller efter hans død og i kraft af en begunstigelseserklæring til en efterlevende ægtefælle (herunder en frasepareret/fraskilt ægtefælle), en efterlevende samlever eller en livsarving under 24 år.

Udbetales de til andre, skal der betales afgift efter § 29. Det indebærer bl.a., at livsarvinger, som inden deres 24. år som begunstigede har oppebåret ydelser fra en garanteret pensionsordning, ved deres 24. år skal afgiftsberigtige ordningens resterende værdi. Ægtefæller og livsarvinger kan ligeledes vælge at afgiftsberigtige ordningen. Se de respektive paragraffer og noterne hertil.

Efter afgiftsberigtigelsen kan den begunstigede vælge, om pågældende ønsker at modtage de (med afgiften) reducerede, løbende ydelser, eller få konverteret de garanterede ydelser til et engangsbeløb. Hvis de garanterede ydelser ønskes bevaret som løbende ydelser, vil de efter § 53 A, stk. 5, ikke skulle medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, fordi ordningen ved afgiftsberigtigelsen blev en Afsnit II A-ordning. Afkastet af forsikringen er derfor også skattepligtigt som kapitalindkomst efter § 53 A, stk. 3.

Har forsikringstageren ikke benyttet sin ret til at indsætte begunstigede, udbetales de garanterede ydelser til forsikringstagerens dødsbo. Er en overlevelsesrente ved forsikredes død overgået til en medforsikret ægtefælle, overgår som udgangspunkt også retten til at indsætte begunstigede for en resterende garantiperiode. Ved overgangen anses den oprindelige begunstigelsesbestemmelse for bortfaldet. Det er derfor vigtigt, at den nye ejer er opmærksom på selv at sørge for indsættelse af nye begunstigede.

§ 5 A [1] **Forsikringer og pensionsordninger oprettet i pensionskasser, i hvis ydelser der indgår en alderspension, der er sammensat af en del, der har en varighed på mindst 10 år, og en del, der har en varighed på under 10 år, men som i øvrigt opfylder betingelserne i § 2, nr. 4, jf. §§ 3 eller 4, behandles efter reglerne for pensionsordninger med løbende udbetalinger, såfremt udbetalingerne fra den første ophørende del af alderspensionen udelukkende udgør kompensation for manglende adkomst til folkepension og ATP fra pensioneringstidspunktet og indtil det fyldte 65. år, for personer, der den 1. juli 1999 er fyldt 60 år, dog det fyldte 67. år.** [2]

Stk. 2. **Den i stk. 1 nævnte kompensation for manglende adkomst til folkepension og ATP udgør 65.600 kr. Beløbet reguleres efter personskattelovens § 20.** [3]

---

1. Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 431 af 14. juni 1995.

Bestemmelsen er en lempelse af det i øvrigt gældende krav om, at livrenter skal have en udbetalingstid på mindst 10 år, jf. § 2, nr. 4, litra a). Lempelsen, der bestod i indsættelsen af §§ 5 A og 5 B, blev efter ønske fra bl.a. forsikringserhvervet indført for at imødekomme ønsket om mulighed for at kunne sikre en »førtidspension« for personer, som af den ene eller anden årsag forlader deres stilling/arbejdsmarkedet, før de har opnået ret til folkepension eller ATP, og for hvem en 10-årig udbetalingsperiode ikke er relevant, fordi der i løbet af en kortere årrække vil komme de nævnte pensioner til udbetaling.

2. Bestemmelsen i § 5 A, stk. 1, er ændret ved § 11 i lov nr. 288 af 12. maj 1999, der ændrede aldersgrænsen for opnåelse af ret til folkepension. Ændringen af § 5 A trådte i kraft den 1. juli 1999. Ændringerne har virkning for pensionsordninger, der oprettes den 1. juli 1999 eller senere, jf. ændringslovens § 17, stk. 3.

Bestemmelsen tager overordnet udgangspunkt i, at en »førtidspension« skal bestå af to dele. En del, der opfylder alle betingelserne for »almindelig« alderspension i § 2, nr. 4, og en del, der opfylder disse betingelser, bortset fra udbetalingsperiodens længde.

For at undgå spekulation i kortvarige livrenter er der i forsikringsselskaberne praksis for at betinge, at den »langvarige« del af pensionsordningen ud over en udbetalingsperiode på min. 10 år skal have en

årlig udbetaling på mindst det beløb, der udgør »bagatelgrænsen« i § 29, stk. 3, og som forsikringsselskabet kan give den forsikrede ret til at få konverteret mod en afgift på 40%. (Beløbet reguleres efter personskatteloven § 20. For 2004 er beløbet kr. 8.600).

Pension efter § 5 A kan antagelig ikke knytte sig til en ophørende livrente, som er oprettet før den 9. maj 1995, og som har en udbetalingsperiode på mindre end 10 år. Et ønske herom vil derfor sandsynligvis blive afslået af forsikringsselskabet.

Til den langvarige, egentlige alderspensionsdel kan knyttes en kortvarig livrente med en ydelse, som »*... udelukkende udgør kompensation for manglende adkomst til folkepension og ATP ...*«.

Ved lov nr. 457 af 9. juni 2004, er i stk. 2, der indføjet en fast sats for dette kompensationsbeløb. For 2004 udgør beløbet kr. 105.000.

Både den langvarige og den kortvarige del af pensionsordningen kan være såvel privat som arbejdsgiveradministreret. Der er intet krav om, at den korte, ophørende del af pensionsordningen skal etableres i tilknytning til en allerede eksisterende pensionsordning. Det er således muligt på en og samme gang at etablere såvel den kortvarige som den langvarige del af alderspensionen.

Såvel den langvarige som den korte, ophørende del af pensionsordningen skal opfylde grundbetingelserne i § 2, nr. 4; der skal altså for begges vedkommende være tale om løbende, livsbetingede ydelser fra pensionskasse eller forsikringsselskab, jf. §§ 3 og 4, og udbetalingen må tidligst begynde ved det fyldte 60. år, medmindre Ligningsrådet har fastsat en lavere aldersgrænse. Der er derfor bl.a. heller ingen begrænsninger mht. at tilknytte overlevelsesrenter og/eller garanterede ydelser en § 5 A-ordning.

Der kan altså ikke efter § 5 A etableres en kortvarig ophørende livrente i tilknytning til f.eks. en tjenestemandspension med livsvarige ydelser, uanset størrelsen, da tjenestemandspensionen ikke er oprettet i pensionskasse eller forsikringsselskab.

Bestemmelsen foreskriver, at den kortvarige del af pensionsordningen kan udgøre kompensation for folkepension og ATP frem til det 65. henholdsvis 67. år. Da udbetalingen som hovedregel tidligst vil kunne begynde ved det 60. år, vil den maksimale løbetid på disse ordninger være 5 respektive 7 år. Der er ikke i bemærkningerne fastsat nogen nedre grænse for, hvor kortvarig udbetalingsperioden kan være. Det fremgår ikke direkte af lovteksten, om der er en nedre

udbetalingsperiode. Det antages dog i praksis, at der ikke bør etableres ordninger med udbetalingsperioder på mindre end 1-2 år. Hertil kommer, at det – også af omkostningsmæssige hensyn – antagelig vil kunne anses for dårlig rådgivning at lade forsikringssøgende etablere livrenter med en kortere udbetalingsperiode end den nævnte. Beslutningen herom tilkommer det imidlertid det enkelte forsikringsselskab eller pensionskasse at træffe.

Aldersgrænserne – 60 år og 67 år – angiver alene de ydre tidsmæssige rammer, inden for hvilke en § 5 A-ordning kan etableres. Der gælder således ikke bundne begyndelses- eller ophørstidspunkter. Skatteministeriets departement, har bekræftet dette i skrivelse af 15. august 1995, j.nr. 11.95-352-540 til A/S Forsikringsselskabet Codan Liv.

For personer, hvis folkepensionsalder er 65 år, må det antages, at 67-års grænsen flyttes til 65 år. Der er således tilsyneladende heller ikke krav om, at udbetalingerne fra »den langvarige« del af pensionsordningen skal påbegyndes i umiddelbar forlængelse af ophøret af »den kortvarige«. Dvs., at en forsikret, der går på efterløn som 60-årig, og som efter 2 år vil opleve en reduktion af efterlønnen, kan tilrettelægge sin pensionsudbetaling efter egne behov, således at der bliver udbetalt en ophørende livrente svarende til folkepension og ATP, indtil folkepension og ATP påbegyndes udbetalt.

3. Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 457 af 9. juni 2004.

§ 5 B [1] **Forsikringer og pensionsordninger oprettet i pensionskasser, i hvis ydelser der indgår en alderspension, der har en varighed på under 10 år,** [2] **men som i øvrigt opfylder betingelserne i § 2, nr. 4, jf. §§ 3 eller 4, behandles efter reglerne for pensionsordninger med løbende udbetalinger, såfremt alle indbetalinger er foretaget af en tidligere arbejdsgiver og udbetalingerne fra alderspensionen udelukkende udgør kompensation for vederlag i penge for personligt arbejde i tjenesteforhold i perioden fra fratrædelse frem til det tidligere med arbejdsgiveren aftalte fratrædelsestidspunkt.** [3]

---

1. Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 431 af 14. juni 1995.

Om baggrunden for indsættelsen af bestemmelsen henvises til note 1 under § 5 A.

Bestemmelsen giver mulighed for at etablere »førtidspension« i form af en livrente med en kortvarig udbetalingsperiode – dvs. under 10 år – for personer, som af den ene eller anden årsag forlader deres stilling/arbejdsmarkedet, før de har opnået ret til enten folkepension eller ret til at oppebære pension fra en privat eller arbejdsgiveradministreret pensionsordning, og for hvem en (ny) 10-årig udbetalingsperiode ikke er relevant, fordi der i løbet af en kortere årrække vil komme en »egentlig« alderspension til udbetaling.

2. Lovteksten lægger ligesom under § 5 A op til, at en »førtidspension« skal bestå af to dele. En del, der opfylder alle betingelserne for »almindelig« alderspension i § 2, nr. 4, og en del, der opfylder disse betingelser bortset fra udbetalingsperiodens længde. Skatteministeriets departement, har imidlertid i en skrivelse af 15. august 1995, j.nr. 11.95-352-540, til A/S Forsikringsselskabet Codan Liv bekræftet, at »... *en kortvarig alderspension efter pensionsbeskatningsloven § 5 B kan etableres som en selvstændig, enkeltstående ordning*«. Det er altså ikke som ved kortvarige alderspensioner efter § 5 A nødvendigt, at ordninger efter § 5 B etableres i tilknytning til nogen anden pensionsordning.

3. Udgangspunktet for kortvarige livrenter efter § 5 B er ligesom reglerne for § 5 A-ordninger, at de på alle andre områder end udbetalingsperioden skal opfylde betingelserne i § 2, nr. 4, jf. §§ 3 og 4. Der

er derfor bl.a. ingen begrænsninger mht. at knytte overlevelsesrenter og/eller garanterede ydelser til en § 5 B-ordning.

Til gengæld er etableringen betinget af, at

1. alle indbetalinger til ordningen er foretaget af den tidligere arbejdsgiver,
2. udbetalingerne alene udgør kompensation for løn mv., og
3. udbetalingsperioden tilpasses inden for fratrædelsestidspunktet (dog tidligst ved det 60. år, jf. § 2, nr. 4) og den oprindeligt aftalte fratrædelsesalder (pensioneringsalder). Hvis der ikke eksisterer en oprindelig aftalt pensioneringsalder, anvendes det 67. respektive 65. år, hvis forsikrede er fyldt 60 år den 1. juli 1999.

Ad 1. Alderspensioner efter § 5 B etableres ofte for den skattepligtige andel af fratrædelsesgodtgørelser. Hermed opfyldes automatisk betingelsen om, at alle indbetalinger til ordningen skal være foretaget af den tidligere arbejdsgiver.

Dette krav betyder i øvrigt, at en arbejdsgiver ikke kan indbetale et supplerende bidrag til en privat etableret livrente med den virkning, at ordningen derefter omfattes af § 5 B. Det må ligeledes anses for tvivlsomt, om en arbejdsgiver på tilsvarende vis kan »fylde op« på en i øvrigt arbejdsgiverbetalt pensionsordning, også selv om den eksisterende ordning efter de hidtidige regler måtte have en udbetalingsperiode på mindre end 10 år. § 5 B kan heller ikke benyttes i et tilfælde, hvor den tidligere arbejdsgiver foretager indbetalingen, f.eks. ved at en bestående pensionsordning med løbende udbetalinger § 41-overføres til en ophørende livrente svarende til den mistede løn. I sådanne tilfælde er der ikke tale om en »indbetaling« til ordningen. Dog kan det ifølge Skatteministeriets departements skrivelse af 24. juni 1997, j.nr. 12.96-352-613, til BG Pension antages, at en fratrædelsesgodtgørelse, der er indbetalt på en rate- eller rentepension, kan overføres til en ordning efter § 5 B. Endelig bemærkes det, at den løn, den ansatte modtager i en opsigelsesperiode ikke kan sidestilles med en fratrædelsesgodtgørelse; heller ikke selv om den ansatte er fritaget for at møde i opsigelsesperioden.

Bortset fra pensioneringstidspunktet er der ingen aldersmæssige begrænsninger for, hvor gammel forsikringstageren kan være ved etableringen. Det vil derfor via et turbulent arbejdsliv i princippet være

muligt at opspare flere § 5 B-ordninger med fratrædelsesgodtgørelser fra forskellige arbejdsgivere. Det vil således antagelig – i princippet – også være muligt at opsamle flere »fratrædelsesordninger« på en og samme police.

Ad 2. Kravet om, at udbetalingerne alene må udgøre kompensation for løn mv., indebærer, at de månedlige policemæssige ydelser ikke kan overstige det hidtidige vederlag fra den pågældende arbejdsgiver. Hvis en person således fratræder 5 år før det oprindeligt aftalte pensioneringstidspunkt, kan den pågældende ikke etablere en 2-årig livrente med en udbetaling, der svarer til 5 års lønindkomst.

Ad 3. Lovteksten kunne efter sin ordlyd synes at lægge op til en fortolkning, hvorefter udbetalingsperioden på en § 5 B-ordning var bundet, således at begyndelsestidspunktet for udbetalingerne skulle være det samme som fratrædelsestidspunktet (dog tidligst ved det 60. år), og sluttidspunktet tilsvarende skulle være det oprindeligt aftalte fratrædelsestidspunkt (pensioneringstidspunkt). Skatteministeriets departement, har imidlertid i skrivelse af 15. august 1995, j.nr. 11.95-352-540, til A/S Forsikringsselskabet Codan Liv bekræftet, at de nævnte tidspunkter alene angiver de ydre tidsmæssige rammer, inden for hvilke en § 5 B-ordning kan etableres. Der gælder således ligesom for § 5 A-ordninger ikke bundne begyndelses- eller ophørstidspunkter. Det fremgår ikke direkte af lovteksten, om der er en nedre udbetalingsperiode. Det antages dog i praksis, at der ikke bør etableres ordninger med udbetalingsperioder på mindre end 1-2 år. Se nærmere herom i note 2 til § 5 A.

En person, der afskediges som 55-årig, men som frem til 60-årsalderen har mulighed for en indtjening som f.eks. konsulent for sin tidligere arbejdsgiver, hvorfra han iflg. tidligere aftale skulle være gået på pension som 63-årig, kan således etablere en § 5 B-ordning med en løbetid fra sit 60. til sit 63. år. Ved etablering af § 5 B-ordninger for – især – yngre personer bør det vurderes, om der foreligger en reel pensionsplanlægning, som kan danne grundlag for »... *det ... aftalte fratrædelsestidspunkt*«.

§ 5 C

[1] **Supplerende arbejdsmarkedspensioner efter §§ 33 b-33 e i lov om social pension behandles efter reglerne for pensionsordninger med løbende udbetalinger, jf. dog § 29 B, når indbetalingerne foretages af en offentlig myndighed til Arbejdsmarkedets Tillægspension, en pensionskasse omfattet af § 3 eller et livsforsikringsselskab omfattet af § 4.** [2][3]

---

1. Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 403 af 6. juni 2002 i forbindelse med en række præciseringer omkring førtidspensionsreformen.

2. Ved førtidspensionsreformen, der trådte i kraft den 1, januar 2003, blev der indført en frivillig supplerende arbejdsmarkedspension for førtidspensionister, jf. § 33 b i lov om social pension.

Bidraget til den supplerende arbejdsmarkedspension udgør 4.212 kr. årligt i 2001-niveau. Førtidspensionisten betaler 1/3 af bidraget, mens staten betaler de resterende 2/3. Ordningen administreres af ATP, et livsforsikringsselskab eller en pensionskasse efter førtidspensionistens valg.

Den supplerende arbejdsmarkedspension anses for at have stor lighed med arbejdsgiveradministrerede pensionsordninger og ATP-ordningen. Ved indsættelsen af § 5 C ved blev den derfor skattemæssigt ligestilles med disse ordninger. Som en konsekvens heraf omfattes den supplerende arbejdsmarkedspension herefter af reglerne om pensionsordninger med løbende udbetalinger. Det gælder, uanset om ordningen administreres af ATP, en pensionskasse eller et livsforsikringsselskab.

Det forudsættes dog, at i de tilfælde, hvor førtidspensionisten vælger, at et andet pensionsinstitut end ATP skal administrere ordningen, skal der være tale om enten en pensionskasse omfattet af § 3, eller et forsikringsselskab omfattet af § 4.

3. I de tilfælde, hvor ordningen udbetales som et engangsbeløb, skal der betales en afgift på 40%, jf. § 29 B; se kommentarerne til denne bestemmelse.

§ 6 Skatteministeren kan bestemme, at reglerne for pensionsordninger med løbende udbetalinger anvendes på pensionskasser, pensionsfonde eller lignende, der virker her i landet og har til formål at udbetale pension som nævnt i § 2, men som ikke opfylder betingelserne i § 3, [1] **og på tontineordninger, der går ud på at sikre deltagerne alderdomsforsørgelse, og som er oprettet i banker, sparekasser eller andre institutioner, der virker her i landet.** [2]

---

1. Lov om tilsyn med firmapensionskasser omfatter alene pensionskasser for personer, der er ansat i private virksomheder. Den omfatter altså ikke pensionskasser, pensionsfonde eller lignende for personer, der driver selvstændig virksomhed, eller pensionskasser, der alene har offentligt ansatte som medlemmer. Sådanne pensionskasser vil derfor ikke være omfattet af bestemmelsen i § 2, nr. 4, smh. m. § 3.

Efter § 6 kan skatteministeren imidlertid bestemme, at sådanne kassers pensionsordninger behandles efter reglerne om pensionsordninger med løbende udbetalinger, hvis pensionskassen eller fonden mv. har til formål at udbetale pensionsydelser som beskrevet i § 2. Beslutningen herom kan træffes efter ansøgning eller evt. ex officio og forudsætter naturligvis, at pensionskassens vedtægter og tekniske grundlag mv. på betryggende vis sikrer overholdelse af såvel pensionsforpligtelserne som pligterne til at foretage indberetning og indeholdelse af skatter og afgifter mv.

Bestemmelsen skal læses i sammenhæng med § 63, stk. 4, der omhandler adgangen til ved lovens ikrafttrædelse at tillade midlertidig bibeholdelse af hidtidige skattemæssige begunstigelser efter renteforsikringsloven, indtil endelig afgørelse om de enkelte kassers skattemæssige behandling var truffet.

Om begrebet »... *virker her i landet.*«, se note 1 til § 4.

2. Ud over pensionskasser, pensionsfonde og lignende, omhandler bestemmelsen også tontineordninger, der går ud på at sikre deltagerne alderdomsforsørgelse, og som er oprettet i pengeinstitutter, der virker her i landet, jf. den tilsvarende bestemmelse i renteforsikringsloven § 1, stk. 3.

En tontineordning af denne karakter kan betragtes som en art selvpensionering på et forsikringslignende grundlag. For hver af deltager-

ne under det pågældende pengeinstitut er der oprettet en særskilt konto, hvorfra der efter nærmere regler finder ratevise udbetalinger sted. Når en af deltagerne dør, tilfalder (rest-)indeståendet på deltagerens konto de øvrige deltagere.

Tontineordninger, der var godkendt efter renteforsikringsloven § 1, stk. 3, behøver ikke fornyet godkendelse efter § 6. Virkningerne af en hidtidig godkendelse er opretholdt, jf. § 7, stk. 1. Godkendelse efter § 6 er derfor kun nødvendig, hvis reglerne for tontinen ønskes ændret.

§ 7 En pensionsordning, der er oprettet før denne lovs ikrafttræden enten ved medlemskab af en pensionskasse, der er omfattet af loven om tilsyn med pensionskasser, eller ved tegning af livrente-, overlevelsesrente- eller invalideforsikring i et forsikringsselskab, der har hjemsted her i landet eller udøver forsikringsvirksomhed her i landet gennem et fast driftssted, og som har Finanstilsynets tilladelse til at drive forsikringsvirksomhed her i landet, behandles, uanset om de øvrige betingelser i § 2, nr. 4, jf. § 3 og § 4, er opfyldt, efter reglerne for pensionsordninger med løbende udbetalinger, hvis ordningen ved lovens ikrafttræden er omfattet af § 1, stk. 1, litra c, i lov om beskatningen af renteforsikringer mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 314 af 1. juli 1970. Det samme gælder en tontineordning, der er godkendt efter § 1, stk. 3, i nævnte lov. [1]

Stk. 2. **Hvis der i en forsikring, som omfattes af stk. 1, sker en forøgelse af forsikringsydelserne, der er betinget af en forøgelse af de fremtidige præmiers kapitalværdi eller hidrører fra kapitalindskud, skal denne del af forsikringen opfylde betingelserne i § 2, nr. 4, jf. § 4, for at kunne behandles som en pensionsordning med løbende udbetalinger. Dette gælder dog ikke, når forøgelsen skyldes, at bonus er anvendt til opskrivning af forsikringen, og dette er fastsat i forsikringsaftalen før lovens ikrafttræden.** [2]

---

1. For så vidt angår de i § 2, note 1-3, nævnte pensionsordninger med løbende udbetalinger svarer reglerne i § 7 om arbejdstagerens ret til at fradrage egne bidrag og bortse fra arbejdsgiverbidrag ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, om indkomstskat af de løbende pensionsydelser og om afgift af udtrædelsesgodtgørelser eller af vederlag for opgivelse af pensionsretten, på alle væsentlige punkter til de dagældende regler i renteforsikringsloven og statsskatteloven. Det blev derfor ved pensionsbeskatningslovens indførelse ikke anset for nødvendigt at foreslå overgangsbestemmelser for ordninger af denne art oprettet før pensionsbeskatningslovens ikrafttræden.

For så vidt angår de øvrige pensionsordninger med løbende udbetalinger og egentlige renteforsikringer, hvor bidrag og præmier var fuldt fradragsberettiget efter renteforsikringsloven § 1, stk. 1, litra c, var det derimod nødvendigt at fastsætte overgangsregler, idet dele af § 2, nr. 4, afviger fra betingelserne i renteforsikringsloven.

Uden særlige overgangsregler ville de bestående ordninger, der ikke opfylder betingelserne i § 2, nr. 4, miste den skattemæssigt begunstigede stilling, som de havde haft i henhold til renteforsikringslovens regler.

Det er derfor i § 7 bestemt, at pensionskasseordninger og renteforsikringer (herunder invaliderenteforsikringer, men ikke annuitetsforsikringer og arverenter, se note 16 til § 2 og noterne til § 5), som er oprettet før pensionsbeskatningslovens ikrafttræden, og som var fuldt fradragsberettigede efter renteforsikringsloven § 1, stk. 1, litra c, skal behandles efter reglerne om pensionsordninger med løbende udbetalinger.

Overgangsreglen er dog begrænset til at vedrøre forsikringer tegnet i selskaber, der udøver forsikringsvirksomhed her i landet gennem et fast driftssted og har koncession Finanstilsynet, jf. herved bemærkningerne til § 4. Denne begrænsning må ses i sammenhæng med, dels at pensionsbeskatningslovens afgiftsregler ikke er anvendelige på udenlandske ordninger, således at engangsudbetalinger og lignende fra en »udenlandsk« forsikring mv. efter de gældende regler er afgiftsfri, dels at indkomstskattepligt af løbende, livsbetingede udbetalinger fra forsikring mv. følger af § 50, stk. 3, og statsskatteloven § 4, litra c.

For så vidt angår pensionskasseordninger er § 7 dernæst begrænset til at vedrøre de under tilsyn værende pensionskasser, jf. herom noterne til § 3. Af betingelsen om, at den pågældende pensionskasseordning eller forsikring skulle være omfattet af renteforsikringsloven § 1, stk. 1, litra c, kan udledes, at ordningen ikke af den pågældende var valgt henført under reglerne i renteforsikringsloven § 1, stk. 1, litra d, nr. 3, om begrænset fradragsret for indbetalingerne. Se nærmere herom i det indledende, historiske afsnit. I det omfang, midlerne måtte hidrøre fra sådanne begrænset fradragsberettigede indbetalinger, gælder reglen i § 50.

Af betingelsen om, at forsikringen mv. skulle være omfattet af renteforsikringsloven § 1, stk. 1, litra c, kan videre udledes, at »pårørendebetingelsen« efter denne lovbestemmelse skal være opfyldt, jf. nærmere herom noterne til § 2. F.eks. vil en overlevelsesrente, der er tegnet til fordel for en ikke-pårørende, ikke være omfattet af overgangsreglen, og afgiftsreglerne i kapitel 3 vil følgelig ikke finde anvendelse ved engangsudbetaling eller lignende fra en sådan forsikring. Derimod følger det af

statsskatteloven § 4, litra c, at de løbende (livsbetingede) udbetalinger fra en sådan forsikring er indkomstskattepligtige.

Reglerne i § 7 anvendes kun på en pensionskasseordning, når den pågældende arbejdstager er optaget som medlem af pensionskassen før pensionsbeskatningslovens ikrafttræden. Er dette tilfældet, vil reglen på den anden side også omfatte eventuelle senere forhøjelser af de fremtidige indbetalinger.

For senere tilkomne medlemmer af samme pensionskasse gælder lovens almindelige vilkår, og ændringer i nugældende pensionskassevedtægter kan af denne grund i visse tilfælde vise sig nødvendige, jf. dog herved den i § 2, nr. 4 optagne dispensationsmulighed vedr. 60-års-grænsen.

Hvad angår bestående pensionskasseordninger, der var omfattet af renteforsikringsloven § 1, stk. 1, litra c, men som ikke er under tilsyn, henvises til bemærkningerne under §§ 6 og 63.

Ved kollektive eller individuelle forsikringsordninger anvendes § 7 kun, når forsikringen for den enkelte person er oprettet før skæringstidspunktet. Heri ligger, at endelig aftale med forsikringsselskabet skal være indgået før nævnte tidspunkt.

2. Hensynet til allerede oprettede forsikringsordninger mv. kan ikke række videre end til at lade de bestående ordninger fortsætte uændrede med (højst) samme indbetalinger som hidtil. Ved den nærmere udformning af denne begrænsning vedr. fremtidige indbetalinger har man, når talen er om forsikring – i modsætning til opsparing, jf. § 13, stk. 2, – henholdt sig til en forsikringsteknisk definition af, hvad der forstås ved forhøjelse af de tidligere aftalte indbetalinger.

En »forøgelse af de fremtidige præmiers kapitalværdi« kan foreligge, ikke alene hvor en hidtil aftalt årspræmie forhøjes, men også ved forlængelse af den tidligere aftalte præmiebetalingsperiode. På den anden side skal en forhøjelse af årspræmien, som modsvares af en afkortning i præmiebetalingsperioden – således at den aktuarmæssigt beregnede kapitalværdi af de fremtidige præmier er den samme før og efter ændringen – ikke behandles som en forhøjelse efter § 7, stk. 2.

Begrænsningen vedr. forhøjede præmiebetalinger gælder ikke, hvor forøgelsen af forsikringsydelsen skyldes, at forsikringsbonus i henhold til en tidligere indgået aftale anvendes til opskrivning af forsikringen.

Begrænsningen i stk. 2 gælder kun forsikring. Når der ikke er fast-

sat tilsvarende begrænsning for pensionskasseordninger, hænger det sammen med, dels at det her vil være særligt upraktisk at udskille eventuelle forhøjelser, dels at der for pensionskasseordninger i almindelighed ikke kan antages at være nogen fare for misbrug. I øvrigt må det efter de foreliggende oplysninger antages, at de ved lovens ikrafttræden bestående pensionskasseordninger under tilsyn kun uvæsentligt afviger fra betingelserne i § 2, nr. 4.

Rateforsikringer i pensionsøjemed

§ 8 En rateforsikring [1] i pensionsøjemed [2] skal indeholde bestemmelser om, at forsikringssummen udbetales i lige store rater [3] over mindst 10 år, [4] jf. dog stk. 3 [5] og § 15 B, stk. 5, [6] og at rater, der kommer til udbetaling, medens forsikrede [7] lever, tilfalder ham. [8] Endvidere skal følgende betingelser være opfyldt:

1. Policen [9] skal være oprettet i et livs- eller pensionsforsikringsselskab, der har hjemsted her i landet [10] eller udøver livsforsikringsvirksomhed her i landet gennem et fast driftssted, og som har Finanstilsynets koncession til at drive livsforsikringsvirksomhed, eller i et livs- eller pensionsforsikringsselskab, som efter koncession i et land inden for De Europæiske Fællesskaber eller et andet land, som har gennemført Rådets 3. skadesforsikringsdirektiv og 3. livsforsikringsdirektiv, udøver livsforsikringsvirksomhed her i landet gennem en filial, jf. § 30, stk. 1, 4 og 7-10, i lov om finansiel virksomhed. [11] Livs- eller pensionsforsikringsselskaber, der er hjemmehørende i udlandet, i Grønland eller på Færøerne, skal foretage en regnskabsmæssig udskillelse af de aktiver, der ligger til sikring af de her i landet tegnede forsikringer. [12] Policen skal være oprettet inden forsikredes fyldte 60. år. [13] Policen kan dog oprettes efter forsikredes fyldte 60. år, hvis forsikrede på oprettelsestidspunktet er ejer [14] af en anden rateforsikring i pensionsøjemed eller kontohaver i en rateopsparing i pensionsøjemed og afgiftspligt eller indkomstskattepligt for den pågældende police eller konto ikke er indtrådt. [15] Oplysning om oprettelsen af en police som nævnt i 4. pkt. skal påføres den tidligere police eller konto. [16] En police som nævnt i 4. pkt. kan højst oprettes med en forsikringssum, der ved samme udbetalingstidspunkter som efter den tidligere forsikring udgør halvdelen af den tidligere aftalte forsikringssum, [17] jf. dog 7. pkt. Der kan i stedet for det i 6. pkt. anførte forhøjelsesgrundlag vælges et forhøjelsesgrundlag, hvorefter indbetalingerne i alt højst kan udgøre et beløb svarende til halvdelen af den oprindelige ordnings værdi ved det fyldte 60. år samt et beløb svarende til halvdelen af de på dette tidspunkt aftalte fremtidige indbetalinger. [18] I tilfælde, hvor den oprindelige ordning er en rateopsparing i pensionsøjemed, anvendes det i 7. pkt. nævnte forhøjelsesgrundlag.

2. Forsikringstageren skal være forsikret [19] **og ejer** [20] **af forsikringen. Hvis forsikringen er tegnet efter aftale mellem en arbejdstager og dennes arbejdsgiver** [21] **og præmier eller kapitalindskud indbetales af arbejdsgiveren,** [22] **skal arbejdstageren være forsikret og ejer af forsikringen, jf. dog § 17.** [23]

3. Der kan ikke aftales senere forfaldstidspunkt for sidste rate end første policedag [24] **efter den forsikredes fyldte 85. år.** [25] **Rateudbetalingen kan tidligst påbegyndes ved forsikredes fyldte 60. år og tidligst 5 år efter, at policen er oprettet, jf. dog § 15 B, stk. 1, medmindre lavere aldersgrænse end forsikredes fyldte 60. år er godkendt af Ligningsrådet.** [26] **Det kan dog tillige aftales, at udbetalingerne påbegyndes i tilfælde af forsikredes invaliditet** [27] **eller død før det fyldte 60. år. Forsikringen kan også tegnes som en ren risikoforsikring, der kun kommer til udbetaling i tilfælde af forsikredes invaliditet eller død før det aftalte udløbstidspunkt, men må i så fald ikke give ret til udbetaling, hvis forsikrede bliver invalid eller dør senere end første policedag efter det fyldte 75. år.** [28]

4. Om indsættelse af begunstigede gælder § 5, stk. 2. [29]

Stk. 2. **Forsikringen kan kombineres med invalidesum, der udbetales til forsikrede i tilfælde af invaliditet, som medfører en varig nedsættelse af erhvervsevnen med mindst 2/3.** [30]

Stk. 3. **For forsikringer, der er tilknyttet investeringsfonde, jf. lov om finansiel virksomhed, bilag 8, III, finder § 11 A, stk. 2 og 3, tilsvarende anvendelse.** [31]

Stk. 4. **Skatteministeren fastsætter nærmere regler om opgørelsen af ordningens værdi.** [32]

---

1. Ved rateforsikring forstås en kapitalforsikring, hvor forsikringssummen udbetales som en annuitet i rater over et nærmere aftalt åremål (garantiperioden) fra det forud aftalte pensioneringstidspunkt eller fra død eller invaliditet forinden. De aftalte ydelser udbetales, uanset om den oprindeligt berettigede afgår ved døden, inden alle de aftalte udbetalinger har fundet sted.

Ydelserne er således ikke livsbetingede i garantiperioden. Formuleringen er ikke til hinder for at tegne rateforsikringen som en ren »risikoforsikring«, dvs. en forsikring, der kun kommer til udbetaling i tilfælde af forsikredes invaliditet eller død før det aftalte udløbstids-

punkt, der i så fald ikke kan aftales senere end første policedag efter det fyldte 70. år – med virkning fra indkomståret 2004 dog det 75. år. Se § 8, stk. 1, nr. 3 og ligningsvejledningen A.C.1.2.2.

Om oprettelse af ratepension i stedet for en gruppelivsordning, se skatteministerens svar i TfS 1992.510, hvoraf fremgår, at der ikke teknisk vil være noget i vejen for i stedet for en gruppelivsforsikring at etablere en rateforsikring som risikoforsikring på kollektivt grundlag. Indbetalinger til og udbetalinger fra en sådan rateforsikring på kollektivt grundlag behandles som andre indbetalinger til og udbetalinger fra rateforsikringer.

2. Det forudsættes herved, at ordningen har et indhold, der er typisk for pensionsordninger, dvs. har til formål at sikre egen alderdom mv. og/eller sine efterladte. Loven opstiller selv særlige aldersgrænser, krav til ejer- og modtagerforhold og bidragsstørrelser mv. Der ses ikke i praksis at være stillet særlige krav herudover. Begrebet »pensionsøjemed« ses således ikke at have noget selvstændigt indhold. I en bindende forhåndsbesked, TfS 1994.517, blev en ordning dog anset for at afvige så væsentligt fra rateforsikring og rateopsparing, at den ikke blev anset for omfattet heraf. Et forsikringsselskab påtænkte at etablere en ny forsikringsordning, der skulle tegnes i tilknytning til en kapital- eller ratepensionsordning i et pengeinstitut. Formålet med ordningen var at sikre kontohaveren uændret dækning uanset ophør med betaling af de løbende bidrag til pengeinstituttet som følge af indtruffet invaliditet. Forsikringssummen kom imidlertid ikke til udbetaling ved invaliditetens indtræden, men først ved forsikredes død inden en bestemt alder eller ved opnåelse af denne alder. Forsikringsordningen ansås for at afvige væsentligt fra de af pensionsbeskatningsloven §§ 8 og 10 omhandlede ordninger, og den fandtes derfor ikke at være omfattet af disse bestemmelser.

3. I modsætning til rateopsparing er der ikke her forskellige valgmuligheder for udbetalingen af værditilvæksten, se herom § 11 A, stk. 2 med noter. Kravet om udbetaling af lige store rater gælder dog ikke ved udbetaling af bonus mv., der således kan vælges udbetalt som løbende tillæg til de årlige rater eller som et engangsbeløb ved forsikringens udløb, jf. nærmere herom §§ 45-47, men kun for de policemæssige ydelser, dvs. for den egentlige forsikringssum.

4. Garantiperioden er mindst 10 år og højst 25 år. Normalt aftales udbetalingsperioden (garantiperioden) som 10, 13 eller 15 år.

5. Undtagelsen fra det almindelige krav om udbetalingsperiode på mindst 10 år med lige store udbetalinger er indsat ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 om ændring af pensionsbeskatningsloven og andre skattelove (Mere smidige regler for pensionsopsparere, hensættelsesfradrag for kreditinstitutter, gældsinstrumenter og afkortning af kredittid ved ophævelse af visse pensionsordninger – lovforslag 60 2003/04). Formålet var at tilpasse lovbestemmelsen til forsikringsordninger med tilknyttede investeringsfonde (unit link-ordninger mv.), hvor udbetalingerne fra forsikringsordningerne er afhængige af resultaterne fra investeringsfondene. Hvis kunden ønsker, at ordningen skal fortsætte som en unit-linked ordning efter pensioneringen, kan kravet om lige store rater ikke opfyldes, da unit-linkordningen betyder, at udbetalingerne nødvendigvis må svinge fra år til år afhængigt af investeringsresultater, idet den opsparede reserve er afhængig af værdien af aktiverne i den tilknyttede investeringsfond. Ved loven blev der skabt ligestilling mellem rateopsparing og rateforsikring som unitlinked ordning. Når en rateforsikring således fortsætter som unitlinked ordninger efter pensioneringen, vil der ikke være krav om, at udbetalingerne skal være i lige store rater.

6. Undtagelsen fra det almindelige krav om udbetalingsperiode på mindst 10 år er indsat ved lov nr. 317 af 5. maj 2004 om ændring af pensionsbeskatningsloven, pensionsafkastbeskatningsloven og skattekontrolloven (lovforslag 111 2003/04). Formålet var at skabe mulighed for en særlig form for skattebegunstiget opsparing for sportsudøvere, se nærmere § 15 B og noter hertil.

7. Som forsikrede anses den person, på hvis liv eller helbred forsikringen er tegnet, jf. f.eks. forsikringsaftaleloven §§ 100 og 124 samt lov om finansiel virksomhed § 55.

8. Det fremgår af § 17, at der i arbejdsgiverordninger kan træffes bestemmelse om, at visse ydelser skal tilfalde arbejdsgiveren, f.eks. bonus. Hvis bonus benyttes til en forhøjelse af forsikringsydelserne, kan arbejdsgiveren dog ikke udstrække forbeholdet til også at gælde

denne forhøjelse. Hvis der tages andre forbehold, er ordningen ikke omfattet af afsnit I, men evt. af afsnit II A.

9. Om de nærmere krav til policens indhold mv. se § 1 med noter og bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001 som ændret ved bekendtgørelse nr. 80 af 13. februar 2002 om beskatningen af pensionsordninger, kapitel 2 og 3.

10. Loven gælder ikke for Grønland og Færøerne, jf. § 68 og Skdm 1974, s. 9, nr. 10 (Skd. III 33-135/1973). Se også § 4 og § 68 med noter.

11. Den nugældende formulering af betingelserne er indsat ved lov nr. 429 af 26. juni 1998 og tilpasset udviklingen inden for EU ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 om ændring af pensionsbeskatningsloven og andre skattelove (Mere smidige regler for pensionsopsparere, hensættelsesfradrag for kreditinstitutter, gældsinstrumenter og afkortning af kredittid ved ophævelse af visse pensionsordninger).

Selv om pensionskasser ikke umiddelbart er nævnt i lovbestemmelsen, har Told- og Skattestyrelsen udtalt, at tværgående pensionskasser, der af Finanstilsynet har fået koncession til at tegne rate- og kapitalforsikringer, kan sidestilles med et livsforsikringsselskab. Tværgående pensionskasser kan således oprette rateforsikringer omfattet af § 8. Det er dog en forudsætning, at disse ordninger holdes adskilt fra eventuelle ordninger omfattet af § 2 – herunder også supplerende engangsydelser, TfS 2000.550.

12. Af hensyn til muligheden for at opkræve skat efter pensionsafkastbeskatningsloven kræves en regnskabsmæssig udskillelse af de aktiver, der ligger til grund for forsikringer tegnet i Danmark.

13. Ved lov nr. 143 af 17. marts 1999 blev aldersgrænsen for at oprette ratepensionsordninger hævet fra det 55. år til det 60. år. Ændringen var begrundet i, at der i forbindelse med begrænsningen af fradragsvirkningen for indskud på kapitalpensionskonti kunne være en øget interesse for at indskyde pensionsmidler på ratepensionsordninger. Da det hidtidige alderskrav hovedsagelig var begrundet i et ønske om, at ratepensionsmidlerne mindst var bundet i ordningen i 5 år inden

påbegyndelsen af udbetalingerne, hævedes aldersgrænsen til 60 år. Til gengæld indførtes et krav om, at udbetalingerne tidligst kunne påbegyndes 5 år efter forsikringens oprettelse (dvs. tidspunktet for forsikringsaftalens indgåelse, der – i relation til fradragstidspunktet – er fastsat som det tidspunkt, hvor meddelelse om, at selskabet accepterer forsikringsbegæringen, er nået frem til forsikringstageren, jf. TfS 1992.208 H). Samtidig blev grænsen for seneste udbetaling af sidste rate forhøjet fra det 80. år til det 85. år. Ændringen af aldersgrænserne og kravet om, at udbetaling tidligst kan ske 5 år efter oprettelsen gælder for ordninger, der oprettes den 18. marts 1999 og senere (dagen efter lovens bekendtgørelse i Lovtidende).

Uanset kravet om, at ratepensionsordninger skal være oprettet inden det fyldte 60. år kan der dog i henhold til § 43 ske overførsel efter reglerne i § 41, stk. 1, nr. 3 til en rateordning oprettet efter det fyldte 60. år.

I forbindelse med skattereformen fra 1987 blev grænserne for fradrag for indbetalinger til kapitalpensionsordninger væsentligt nedsat. Som overgangsordning for personer, der før 1987 med en arbejdsgiver havde aftalt indbetalinger af et større bidrag, end der fra 1987 kunne anerkendes fradrag for, var der i lov nr. 148 af 19. marts 1986 § 4 hjemmel til at aftale, at det overskydende beløb i stedet blev indsat på en bestående eller nyoprettet ratepensionsordning – også selv om indskyderen var fyldt 55 år. Se herom TfS 1986.498. Overgangsordningen gælder også for kapitalpensionsordninger, hvor den samlede indbetaling først i et efterfølgende år overskrider grænsen for fradrag efter de nuværende regler. Det er dog en betingelse, at indbetalingsbeløbet er fastsat i henhold til en aftale med en arbejdsgiver og indgået inden udgangen af indkomståret 1986. For skattepligtige, hvis indkomstår begynder på et andet tidspunkt end 1. januar 1987, skal kapitalpensionsordningen således være oprettet inden dette andet tidspunkt. Hvis indkomståret 1987 således løber fra 1. juni 1986 til 31. maj 1987 (bagud forskudt indkomstår) skal kapitalpensionsordningen være oprettet inden den 1. juni 1986, for at reglerne kan anvendes, jf. herom også kildeskattelovens § 90. De øvrige særregler for disse overgangsordninger er, at der er mulighed for – også efter det 55. år – at oprette tillæg til en bestående ordning ud over grænsen på halvdelen af den tidligere aftalte forsikringssum (se nu ovenfor om ændringen af aldersgrænsen til det fyldte 60. år), samt at foretage

indbetalinger for en periode på under 10 år uden pligt til at fordele fradragsretten over en 10-årig periode, se herom § 18, stk. 4. Undtagelserne gælder dog kun for den del af præmien mv., der var aftalt før lovens ikrafttræden, og som overstiger den fra indkomståret 1987 gældende grænse for indskud på kapitalpension, jf. ovenfor.

I TfS 1987.217 svarede Skattedepartementet, at arbejdstagere, der er omfattet af overgangsbestemmelsen i § 4, kan fortsætte en procentaftale med den for indkomståret 1986 aftalte procent, uanset om procenten i et efterfølgende år vil føre til en samlet indbetaling til kapitalpension og rateopsparing, der overstiger den for 1986 gældende maksimumgrænse på 80.600 kr.

I en anmodning om bindende forhåndsbesked om fradragsretten for et påtænkt engangsindskud henviste spørgeren til en tidligere bindende forhåndsbesked, hvor Ligningsrådet havde accepteret en fortsættelse af den oprindelige »fradragsprofil«, selv om de fremtidige indbetalinger blev konverteret til et engangsindskud:

I sagen 340/452-282 afgav Ligningsrådet bindende forhåndsbesked om, at et engangsindskud svarende til betalingerne i den stipulerede restindbetalingsperiode for den oprindelige ratepensionsaftale ikke er en forhøjelse/tillæg til den oprindelige aftale. For så vidt angår den oprindeligt fastlagte fradragsprofil kunne denne herefter fortsætte for private ordninger. Der bliver således ikke givet fuldt fradrag for engangsindskuddet i indbetalingsåret, ligesom der på den anden side heller ikke stilles krav om, at indskuddet skal fordeles over 10 år efter § 18, stk. 3-5. For så vidt angår ratepensionsordninger i ansættelsesforhold må bortseelsesretten i § 19 medføre, at engangsindskuddet kan »fradrages« i indskudsåret. I nærværende sag fandt Ligningsrådet imidlertid, at overgangsbestemmelsen i § 4 i lov nr. 148 af 19. marts 1986 var til hinder for, at der af det påtænkte indskud på 156.600 kr. blev set bort fra (ordninger i ansættelsesforhold) eller blev anerkendt fradrag for (private ordninger) mere end svarende til det oprindelige differencebeløb på 52.200 kr.

Ligningsrådet fastholdt således i denne sag, at overgangsordningen alene kunne anvendes på differencen mellem det oprindeligt aftalte årlige indskud og den fra 1987 gældende årlige beløbsgrænse for indskud på kapitalpension (25.000 kr. reguleret).

Told- og Skattestyrelsen har i en ikke offentliggjort afgørelse meddelt, at der ikke i overgangsbestemmelserne er noget til hinder for at

forlænge indbetalingstiden til en såkaldt overgangsratepension (j.nr. 99/95-4740-44, 7. november 1995).

Skattedepartementet har i en afgørelse (j. nr. 12.99-352) meddelt, at også overgangsordningerne er omfattet af de ændringer, der er sket ved lov nr. 143 af 17. marts 1999. Det betyder for det første, at overgangsordningernes værdi ved ejerens fyldte 60. år kan danne grundlag for en forhøjelse mv., jf. § 8 nr. 1 (og § 11 A, stk. 1, nr. 2). For det andet betyder det, at også disse overgangsordninger nu vil kunne forlænges indtil det fyldte 75. år.

14. Ejeren er den, der er berettiget til at udøve ejerbeføjelserne over forsikringen, se nærmere herom § 4 med noter. Om ejerbegrebet ved udlodning af forsikringer til en ægtefælle ved skifte af fællesbo mv. og om ægtefællernes ret til at tegne supplerende forsikringer mv. henvises til § 30 med noter.

15. Ved lov nr. 143 af 17. marts 1999 blev reglerne om adgangen til – efter det 60. år – at tegne tillæg til allerede bestående ratepensionsordninger væsentligt ændret. Således ophævedes det hidtidige krav om, at tillægget alene kunne tegnes som et tillæg til den bestående ordning, dvs. i samme forsikringsselskab, henholdsvis pengeinstitut og – for opsparingsordninger – på samme udbetalingsvilkår mv. Tidspunktet for opgørelsen af grundlaget for beregningen af det maksimale tillæg mv. blev ændret fra det fyldte 55. år til det fyldte 60. år (som en konsekvens af, at den almindelige aldersgrænse for oprettelse af nye ratepensionsordninger blev ændret til det fyldte 60. år). Endvidere blev det for forsikringsordninger muligt at beregne tillægget efter den såkaldte »bankmetode«, jf. herom nedenfor note 17. Efter ændringen, der trådte i kraft den 18. marts 1999 (dagen efter lovens bekendtgørelse i Lovtidende), kan enhver ratepensionsordning oprettet før det fyldte 60. år, og hvorfra der endnu ikke er påbegyndt udbetalinger, således anvendes som grundlag enten for oprettelse af et tillæg til ordningen efter det fyldte 60. år eller for oprettelse af en ny ratepensionsordning efter det fyldte 60. år. Det er dog fortsat en betingelse, at *tillæg* til en bestående privattegnet ordning (i modsætning til en *nyoprettet* ordning) også oprettes som en privattegnet ordning. (Se ligningsvejledningen afsnit A.C.1.2, note 5).

Ønskes tillæg til en privat ratepension oprettet som en arbejdsgi-

verordning må den oprindelige private ratepension også ændres til en arbejdsgiveradministreret ordning. Derimod kunne en arbejdsgiverordning danne grundlag for oprettelse af en privat nytegnet kapitalpensionsordning, jf. TfS 1988.59. Det må antages, at denne afgørelse vil kunne anvendes også vedrørende ratepension, såfremt der er tale om en nyoprettet ratepension og ikke et tillæg til den bestående ordning.

Hvis ordningen tegnes som et tillæg til en ordning oprettet før 18. marts 1999 (dvs. i samme pensionsinstitut og på samme vilkår som den bestående ordning), gælder den oprindelige ordnings vilkår for udbetalingstidspunkt, -periode og -forløb. Det betyder f.eks., at der ikke stilles krav om, at udbetalingerne fra tillægsordningen først kan ske efter 5 år. Benyttes den bestående ordning imidlertid som grundlag for nytegning (enten i samme pensionsinstitut som den bestående ordning eller i et andet forsikringsselskab eller pengeinstitut mv.), gælder for denne ordning reglerne for nyoprettede ordninger, herunder reglen om en 5-årig bindingsperiode inden påbegyndelsen af udbetalingerne.

16. Ved oprettelsen af nye ordninger i et andet pengeinstitut eller forsikringsselskab stilles der krav om, at det nye pensionsinstitut kontakter det bestående pensionsinstitut for at få noteret forhøjelsen. Herved opnås dels, at det nye pensionsinstitut sikrer sig, at der foreligger en allerede bestående ordning, der opfylder betingelserne for at kunne danne grundlag for tegning af den nye ordning, og dels, at det hidtidige pensionsinstitut modtager oplysninger om den nye ordning, idet der stilles krav om, at den bestående ordning påføres oplysninger om den nye ordning, herunder hvor stor en del af det maksimalt mulige tillæg, der er udnyttet. Se også ligningsvejledningen afsnit A.C.1.2, note 5.

17. Ved lov nr. 143 af 17. marts 1999 er der for ratepensionsforsikringer indført mulighed for at opgøre beregningsgrundlaget både efter den såkaldte »forsikringsmetode« og efter »bankmetoden«. For rateopsparingsordninger kan der fortsat alene anvendes »bankmetoden«. Det er det forsikringsselskab, hvori den bestående ordning er oprettet (eller hvortil den efter reglerne i § 41 mv. er overført), der kan beslutte, hvilken metode der skal anvendes.

Forsikringsmetoden tager udgangspunkt i det forsikringstekniske policebegreb, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 7, stk. 2. For at der i denne sammenhæng skal være tale om en forhøjelse, skal der ske en forøgelse af de fremtidige præmiers kapitalværdi. En forøgelse af de fremtidige præmiers kapitalværdi foreligger ikke alene, hvor en hidtil aftalt årspræmie forhøjes, men også ved forlængelse af den tidligere aftalte præmiebetalingsperiode. På den anden side skal en forhøjelse af årspræmien, som modsvares af en afkortning i præmiebetalingsperioden – således at den aktuarmæssigt beregnede kapitalværdi af de fremtidige præmier er den samme før og efter ændringen – ikke behandles som en forhøjelse. Det er ikke endeligt afklaret, hvorledes beregningsgrundlaget skal opgøres i tilfælde, hvor der er sket ændringer af forsikringens kapitalværdi fra det fyldte 60. år og til forøgelsen af ordningen. Det fremgår af ligningsvejledningen afsnit A.C. 1.2.2, at det efter Told- og Skattestyrelsens opfattelse er konverteringssummen på tillægstidspunktet, dvs. det kapitalbeløb, som skal til for ved en given rentesats at udbetale de garanterede rater, der er afgørende for tillægget. Efter denne opfattelse vil ændringer i indbetalingerne fra det 60. år og frem til tillægstidspunktet kunne påvirke den maksimale størrelse af tillægsforsikringen. Told- og Skattestyrelsens fortolkning er kritisk kommenteret af Jens Larsen i TfS 1992.427, der rejser tvivl om hjemmelen til denne fortolkning. Se kommentar hertil af Leif Christensen i TfS 1992.534. Se også § 11 A med noter og eksempler.

For personer, som pr. 19. marts 1999 var fyldt 60 år, og hvor udbetalingerne i henhold til en bestående ratepension endnu ikke er påbegyndt, indebærer lovændringen, at der skal beregnes et nyt forhøjelsesgrundlag, såfremt ejeren anmoder derom. Overgangsordningerne for kapitalpensionsordninger oprettet før indkomståret 1987 gælder også for denne bestemmelse. Der kan således også efter det 55. år (nu det 60. år) oprettes tillæg til en bestående rateforsikring, der overstiger halvdelen af den tidligere aftalte forsikringssum, hvis betingelserne for at tegne »overgangsordning« i øvrigt er opfyldt, se herom note 13.

18. Bankordningen: Se herom § 11 A med noter.

19. Se note 7.

20. Som ejer anses den person, der kan udøve de normale ejerbeføjelser i henhold til forsikringsaftalen, herunder navnlig retten til udbetalingerne i levende live, til at indsætte begunstigede – herunder uigenkaldeligt begunstigede – til at belåne eller genkøbe ordningen mv. Se i øvrigt noterne til § 4.

21. Om arbejdsgiverordninger henvises til § 19.

22. Om de nærmere krav til arbejdsgiverens indbetalinger henvises til § 19 med tilhørende noter.

23. Se note 8 samt § 17.

24. Ved policedag forstås enten den dato, fra hvilken forsikringen har været i kraft, eller hovedforfald.

25. Aldersgrænsen er her indsat for at sikre, at forsikringens principale formål er at sikre pensionsydelser, og at forsikringen således ikke alene tegnes for at opnå de skattemæssige fordele, jf. f.eks. betænkning nr. 419, 1966, om beskatningen af pensionsordninger mv. s. 47-49:

»Forudsætningen for adgangen til at oprette rateforsikring med fuld fradragsret må dog være, at forsikringens principale formål er at sikre pensionsydelser. Man har derfor ved den nærmere udformning af de vilkår, der herefter skal gælde for »P-rateforsikring« fulgt samme retningslinier som ved de i foranstående bemærkninger til pensionsordninger med løbende udbetalinger. På den anden side har man ikke medtaget det hidtil gældende vilkår om, at forsikringen skal være »inkonvertibel«. Som det fremgår af bemærkningerne ovenfor, er dette vilkår stort set uden reel betydning. Bestemmelsen om, at rater, der kommer til udbetaling, medens forsikrede lever, skal tilfalde denne, må ses i sammenhæng med reglen om, at forsikrede skal være ejer af forsikringen, samt med reglerne om, hvilke tidligste og seneste udbetalingstidspunkter, der kan aftales. Man har gennem disse forskrifter om policens indhold tilsigtet at fremhæve, at forsikringen principalt skal være indrettet med henblik på at sikre den pågældende forsikringstager eller arbejdstager selv alderspension, eventuel tillige invalidepension.«

26. Der henvises til noter til § 2. Henvisningen til § 15 B er indsat ved lov nr. 317 af 5. maj 2004 om ændring af pensionsbeskatningsloven, pensionsafkastbeskatningsloven og skattekontrolloven (Opsparingsordning for sportsudøvere).

27. Der stilles ikke andre krav til invaliditetsgraden, end hvad der berettiger til udbetaling efter policen. Modsat reglerne for rateopsparing (og kapitalopsparing), hvor der stilles krav om, at den varigt nedsatte arbejdsevne skal berettige til førtidspension efter lov om social pension, jf. § 11 A, stk. 1, nr. 5, og § 25 med noter.

28. Om muligheden for at tegne en ren risikoforsikring i tilknytning til en rateopsparing, se ligningsvejledningen A.C.1.2.2.

29. Der henvises til noten til paragraffen.

30. Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 294 af 29. april 2000 og medfører, at der i tilknytning til en ratepensionsforsikring kan tegnes en invalidesumsforsikring, der kommer til udbetaling i tidsrummet frem til det aftalte tidspunkt for udbetaling af første rate af ratepensionen i tilfælde af et erhvervsevnetab på 2/3 eller mere. Ratepensionsordninger er herefter sidestillet med de regler, der gælder for tegning af invalidesumsforsikring i tilknytning til kapitalpension, jf. § 10, stk. 2 og § 12, stk. 2. Bestemmelsen har virkning for ratepensionsordninger, der oprettes den 15. maj 2000 og senere, men for ordninger oprettet inden dette tidspunkt kan der indgås tillægsaftaler med tilsvarende indhold.

31. Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 om ændring af pensionsbeskatningsloven og andre skattelove (Mere smidige regler for pensionsopsparere, hensættelsesfradrag for kreditinstitutter, gældsinstrumenter og afkortning af kredittid ved ophævelse af visse pensionsordninger). Se note 5 ovenfor.

32. Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 170 af 15. marts 2000 som følge af den adgang, der ved lov nr. 143 af 17. marts 1999 blev for forsikringsselskaber til at vælge mellem to forskellige opgørelsesmeto-

der (»forsikringsmetoden« og »bankmetoden«, jf. note 17). Se pkt. 7 i cirkulære nr. 69 af 3. maj 2000.

Opgørelse af ordningens værdi har tillige betydning for adgangen til at tegne tillæg mv. til ordningen efter det fyldte 60. år. I § 6 i bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001 er det i den forbindelse fastsat, at der skal foretages en opgørelse af ordningens værdi på tidspunktet for forsikringstagerens fyldt 60. år.

§ 9 **En annuitetsforsikring** [1] **eller arverente,** [2] **der er oprettet før denne lovs ikrafttræden** [3] **i et livs- eller pensionsforsikringsselskab, der har hjemsted her i landet eller udøver livsforsikringsvirksomhed her i landet** [4] **gennem et fast driftssted, og som har Finanstilsynets tilladelse til at drive livsforsikringsvirksomhed her i landet, behandles, uanset om de øvrige betingelser i § 8 er opfyldt, efter reglerne for rateforsikring i pensionsøjemed, hvis forsikringen ved lovens ikrafttræden er omfattet af § 1, stk. 1, litra c, i lov om beskatningen af renteforsikringer mv.** [5]

Stk. 2. **Hvis der i en forsikring, som omfattes af stk. 1, sker en forøgelse af forsikringsydelserne, der er betinget af en forøgelse af de fremtidige præmiers kapitalværdi eller hidrører fra kapitalindskud, skal denne del af forsikringen opfylde betingelserne i § 8 for at kunne behandles som en rateforsikring i pensionsøjemed.** [6] **Dette gælder dog ikke, når forøgelsen skyldes, at bonus** [7] **er anvendt til opskrivning af forsikringen, og dette er fastsat i forsikringsaftalen før lovens ikrafttræden.**

---

1. En annuitetsforsikring (også kaldet en rateforsikring) er en livsforsikring, der udbetales i en række lige store rater over en nærmere fastsat periode. Renten er fast og foruddiskonteret, så kapitalforbruget er forholdsvis lille i starten, men stigende i forhold til den faldende rentetilskrivning.

2. En arverente er en dødsfaldsdækning, der kommer til udbetaling med månedlige ydelser til den begunstigede, hvis forsikringstageren dør i forsikringstiden. Forsikringen udbetales med en årlig »rente« – som regel fra dødstidspunktet og indtil forsikringen udløber.

3. Loven trådte i kraft den 1. januar 1972, hvor samtidig lov om beskatningen af renteforsikringer mv. ophævedes, jf. lov nr. 310 af 9. juni 1971.

4. Se noter til § 4.

5. I renteforsikringsloven var der ikke nærmere betingelser for, hvilken personkreds der kunne indsættes som begunstigede (loven an-

vendte begrebet »pårørende«, der f.eks. antoges at omfatte også søskende og svigerbørn), eller for minimumsalder ved begyndelsen af udbetalingerne mv. Derimod indeholdt loven et krav om, at ydelserne ikke efterfølgende kunne vælges konverteret til engangsydelser (inkonvertible ydelser). Endelig forudsatte lovbestemmelsen, at ordningen ikke var valgt henført under den daværende »begrænsede fradragsramme« i lovens § 1, litra d).

Se også Meddelelser fra Skattedepartementet 1972, s. 77, nr. 57, hvor en inkonvertibel annuitetsforsikring med en fader som forsikret og hans søn indsat som uigenkaldeligt begunstiget såvel ved forsikredes død som ved forsikringstidens udløb blev anset for omfattet af overgangsbestemmelsen. Efter pensionsbeskatningsloven ville indsættelsen som begunstiget ved forsikringstidens udløb stride mod bestemmelsen i § 8 om, at udbetalinger i forsikredes levende live altid skal tilfalde ham.

Også øvrige ændringer af sådanne ordninger efter 1. januar 1972 end forøgelser af forsikringssummen skal opfylde pensionsbeskatningslovens regler, jf. TfS 1987.135, hvor en inkonvertibel annuitetsforsikring var tegnet i 1971 af en mand med hans hustru som forsikret. Ordningen blev fortsat anset som omfattet af afsnit I, selv om manden overdrog ordningen som gave til hustruen, idet ændringen af ordningen var i overensstemmelse med lovens krav om, at forsikringstager også skal være den forsikrede og ejer af forsikringen mv.

Se også ligningsvejledningen A.C.1.2.2.

6. I Meddelelser fra Skattedepartementet 1975, s. 190, nr. 89, fastslås således, at der ikke kan oprettes en tillægspolice til en sådan forsikring, hvis tillægspolicen først tegnes efter forsikredes fyldte 55. år (nu 60. år, se nærmere § 8). Genikraftsættelse af en sådan forsikring efter omskrivning til fripolice er at anse som en »forøgelse« af forsikringssummen, der derfor skal ske efter de særlige regler i § 8, nr. 1, hvis ikke lovens almindelige krav til ordningen er opfyldt, jf. Meddelelser fra Skattedepartementet 1976, s. 138, nr. 47.

7. Om bonus, se kapitel 4 med noter.

Kapitalforsikringer i pensionsøjemed

§ 10 **En kapitalforsikring** [1] **i pensionsøjemed** [2] **skal opfylde følgende betingelser:**

1. **Policen** [3] **skal være oprettet i et livs- eller pensionsforsikringsselskab, der har hjemsted her i landet eller udøver livsforsikringsvirksomhed her i landet gennem et fast driftssted, og som har Finanstilsynets koncession til at drive livsforsikringsvirksomhed, eller i et livs- eller pensionsforsikringsselskab, som efter koncession i et land inden for De Europæiske Fællesskaber eller et andet land, som har gennemført Rådets 3. Skadesforsikringsdirektiv og 3. Livsforsikringsdirektiv, udøver livsforsikringsvirksomhed her i landet gennem en filial, jf. lov om forsikringsvirksomhed § 211.** [3a] **Livs- eller pensionsforsikringsselskaber, der er hjemmehørende i udlandet, i Grønland eller på Færøerne, skal foretage en regnskabsmæssig udskillelse af de aktiver, der ligger til sikring af de her i landet tegnede forsikringer.** [4] **Policen skal være oprettet inden forsikredes fyldte 60. år. Policen kan dog oprettes efter forsikredes fyldte 60. år, hvis forsikrede på oprettelsestidspunktet er ejer af en anden kapitalforsikring i pensionsøjemed eller kontohaver i en opsparing i pensionsøjemed og afgiftspligt eller indkomstskattepligt for den pågældende forsikring eller konto ikke er indtrådt.** [5]
2. **Policen skal være oprettet med forsikringstageren som forsikret** [6] **og ejer** [7] **af forsikringen. Er policen oprettet efter aftale mellem en arbejdstager og dennes arbejdsgiver** [8] **med sidstnævnte som forsikringstager,** [9] **skal arbejdstageren være forsikret og ejer af forsikringen, jf. dog § 17. Det kan aftales, at forsikringssummen kun kommer til udbetaling, såfremt den forsikrede lever på det aftalte udbetalingstidspunkt.** [10] **Forsikringen kan også tegnes som en ren dødsfaldsforsikring,** [11] **men må i så fald ikke give ret til udbetaling, hvis den forsikrede dør senere end første policedag efter det fyldte 70. år.**
3. **Er forsikringen ikke tegnet som en ren dødsfaldsforsikring, skal policen indeholde bestemmelse om udbetaling til den forsikrede selv tidligst ved det fyldte 60. år,** [12] **medmindre lavere aldersgrænse** [13] **er godkendt af Ligningsrådet, og senest ved første policedag efter det fyldte 70. år. Der kan dog tillige aftales udbetaling til den forsikrede**

i tilfælde af tidligere indtruffen invaliditet eller i tilfælde af tidligere indtrådt livstruende sygdom. [14]

4. Om indsættelse af begunstigede [15] **gælder § 5, stk. 2.**

Stk. 2. **Forsikringen kan kombineres med invalidesum,** [16] **der udbetales til forsikrede i tilfælde af invaliditet, som medfører en varig nedsættelse af erhvervsevnen med mindst 2/3.**

Stk. 3. **Skatteministeren fastsætter nærmere regler om sygdom som nævnt i stk. 1, nr. 3.** [17]

---

1. Ved en kapitalforsikring i pensionsøjemed (kapitalpension) forstås en forsikring, der kan udbetales som en sum enten ved et forud aftalt pensionstidspunkt eller ved død eller invaliditet forinden. Kapitalpension kan også oprettes med præmiefritagelse i tilfælde af invaliditet. Kapitalpension kan således både oprettes som en livsbetinget forsikring og en ikke livsbetinget forsikring.

Kapitalpension kan oprettes som grundformerne: 115 Ophørende livsforsikring, 125 Livsbetinget livsforsikring, 135 Simpel kapitalforsikring og 136 Kapitaliseringsprodukt.

2. Se § 8, note 2.

3. Ved oprettelse eller ændring af en kapitalpension skal beskatningsformen, som forsikringen er undergivet, anføres i policen, forsikringsaftalen e.l. dokumenter med ordene »kapitalforsikring i pensionsøjemed«. Det skal tillige anføres, om kapitalpensionen er led i et ansættelsesforhold eller privat oprettet, jf. bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001 §§ 2 og 5. Beløb der fejlagtigt indsættes på en arbejdsgiverordning i stedet for en privatordning eller omvendt, udelukker ikke fradrag, idet det er en bekendtgørelse, der overtrædes, jf. TfS 1998.682. Beløbet skal flyttes over på den korrekte ordning.

3a. Formentlig menes der her (i stedet for lov om forsikringsvirksomhed § 211) § 30, stk 1, 4 og 7-10 i lov om finansiel virksomhed, som det også er ændret i §§ 4 og 8 pr. 1. januar 2004.

4. Bestemmelsen er ændret ved lov nr. 429 af 26. juni 1998. Se § 4, stk. 1, med noter.

5. Ved ændringslov nr. 143 af 17. marts 1999 er bestemmelsen ændret, således at en ny kapitalpensionsforsikring eller opsparing i pensionsøjemed kan oprettes efter det 60. år, hvis forsikrede/kontohaver har en kapitalpension oprettet før det 60. år, for hvilken afgiftspligt eller indkomstskattepligt ikke er indtrådt. Dette medfører, at overførsel ikke er nødvendig for at videreføre/oprette en kapitalpension i andet pensionsinstitut efter det 60. år. Se i øvrigt herom cir. nr. 101 af 25. juni 1999. Ved oprettelse efter det 60. år skal pensionsinstituttet sikre sig dokumentation for, at der eksisterer en anden kapitalpension, for hvilken der ikke er indtrådt afgiftspligt eller indkomstskattepligt.

En tidligere afgørelse, der indtil lovændringen i 1999 havde stor betydning, var afgørelse TfS 1988.59, hvor det blev fastslået, at en arbejdstager, der har en kapitalpension i ansættelsesforhold, også efter det 60. år kan oprette en privattegnet kapitalpension ved siden af kapitalpensionen i ansættelsesforhold til anvendelse af forskellen mellem årets maksimumindbetaling og det beløb, der anvendes til kapitalpensionen i ansættelsesforholdet, har nu kun betydning for disse ældre oprettelser.

6. Som forsikrede anses den person, på hvis liv og helbred forsikringen er tegnet, jf. forsikringsaftaleloven §§ 100 og 124 samt lov om forsikringsvirksomhed § 255.

7. Som ejer anses den person, der kan udøve ejerbeføjelserne i henhold til forsikringsaftalen, herunder retten til udbetaling så længe han lever, til at indsætte begunstigede og i øvrigt disponere over forsikringen i det omfang, dette ellers er muligt. For kapitalpension i ansættelsesforhold kan ejerbeføjelserne være indskrænkede, jf. § 17.

Ved udøvelse af ejerbeføjelserne kan der udløses afgift over ordningen, jf. § 30, stk. 1, der indsnævrer ejerbeføjelserne, hvis kapitalpensionen fortsat skal bevares som en pensionsordning omfattet af lovens afsnit I. Indsættelse af uigenkaldelig begunstiget vil ligeledes medføre indsnævring af ejerbeføjelserne, men udløser ikke afgift.

8. En kapitalpension kan oprettes enten som privat uden forbindelse med et ansættelsesforhold eller som en forsikring i ansættelsesforhold, se også note 13. Der er dermed mulighed for, at alle personer under 60 år med en positiv personlig indkomst, der som minimum

svarer til indskuddet, kan oprette en kapitalpension. Er den, der skal oprette kapitalpensionen, umyndig, kan en privat kapitalpension næppe oprettes uden statsamtets godkendelse, medmindre det drejer sig om midler fremskaffet ved selverhverv.

9. Det bemærkes, at arbejdsgiver skal være aftalepart ved oprettelsen af en kapitalpension i ansættelsesforhold. Der er derfor tre aftaleparter: Arbejdsgiver, den ansatte og pensionsinstituttet.

10. Forsikringen kan oprettes som rent livsbetinget alene med alderspension som sigte.

11. Forsikringen kan også oprettes som en ren dødsfaldsdækning. For denne er der skabt ensartethed med hensyn til den maksimale løbetid, idet dækningsperioden højst må løbe frem til første policedag efter det fyldte 70. år, hvis forsikringen fortsat skal være omfattet af lovens afsnit I. Der gælder derimod intet krav om, at forsikringen tidligst må udløbe ved det fyldte 60. år.

Det er ikke entydigt defineret, hvorvidt der ved første policedag forstås policens første forfald efter det 70. år eller årsdagen for forsikringens oprettelse. Uanset fortolkning indebærer det i sin yderste konsekvens, at ordningen kan løbe frem til det 70. år plus 11 mdr.

12. Kapitalpension kan som hovedregel tidligst udbetales ved det fyldte 60. år og senest ved første policedag efter det fyldte 70. år. Tidligere skulle alle en persons kapitalpensionsordninger, uanset om de var oprettet efter nærværende bestemmelse eller efter §§ 11, 12 eller 13, afgiftsberigtiges inden for samme kalenderår ved pensionering, invaliditet, livstruende sygdom, død eller det 70. år, hvis udbetalingen skulle ske til normalafgift. Efter ændring ved lov nr. 294 af 29. april 2000 blev der fra den 15. maj 2000 åbnet adgang for en delophævelse til normal afgift ved livstruende sygdom, invaliditet eller lavere godkendt pensionsalder. Ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 er der åbnet mulighed for flere delophævelser fra det 60. år jf. §§ 25 og 26 med noter.

13. Se § 2, note 13. I øvrigt er der i ligningsvejledningen afsnit A.C. 1.2. udtømmende opremset de persongrupper, der har fået godkendt en lavere pensionsalder. En lavere godkendt pensionsalder vil typisk

kun kunne findes på ordninger i ansættelsesforhold, idet den er erhvervsbetinget, jf. TfS 1989.532. Har en person således både en kapitalpension i ansættelsesforhold og en privatoprettet, er det kun kapitalpensionen i ansættelsesforhold, der har en lavere godkendt pensionsalder. Den private har pensionsalder mellem 60 og 70 år. Ændres en kapitalpension i ansættelsesforhold til at være en kapitalpension uden for ansættelsesforhold og dermed videreføres med private indbetalinger, fortabes den lavere godkendte pensionsalder, som den ellers var bærer af. For godkendelser af lavere pensionsalder givet før 1987 vil det ikke altid af godkendelsen fremgå, at den alene gælder ordninger oprettet i ansættelsesforhold. Dette skyldes, at kapitalpension i perioden fra 1. januar 1972 til begyndelsen af indkomståret 1987 alene kunne oprettes som ordninger i ansættelsesforhold. For disse antages det i praksis, at de kan overtages til privat eller oprettes som privat med en lavere godkendt pensionsalder, når blot indbetalingen til ordningen ophører samtidig med, at ansættelsen i det område, der har opnået godkendelsen, bringes til ophør.

14. Bestemmelsen er ændret ved lov nr. 294 af 29. april 2000. Modsat kapitalpensionsopsparing oprettet efter § 12 stilles der ikke her lovkrav til en given invaliditetsgrad. Det er således forsikringsaftalens bestemmelser, der regulerer udbetaling i tilfælde af invaliditet. Kapitalpensioner er ofte tegnet med ret til præmiefritagelse ved en indtruffen invaliditet, der medfører nedsættelse af erhvervsevnen – normalt en nedsættelse af erhvervsevnen til 1/3 eller derunder. Når præmiefritagelse træder i kraft, er det forsikringsaftalen selv, der opregulerer den årlige værdi. Præmiefritagelsen giver ikke skattemæssig fradragsret. En kapitalpension, der alene opskrives ved præmiefritagelse, påvirker ikke ejerens mulighed for at anvende maksimumindbetaling på en anden kapitalpension og derved få fuldt fradrag for kapitalpension, se afgørelse TfS 1999.53. Om livstruende sygdom se note 17.

15. Se § 5, stk. 2, med tilhørende note.

16. En invalidesumforsikring er en kapitalpension etableret som en ren risikoforsikring (den kommer kun til udbetaling ved invaliditet, og generer ikke nogen opsparing). Den kan kun etableres i tilknytning til enten kapitalpension efter stk. 1 eller efter § 12, stk. 2.

Oprettes invalidesum som enkeltstående, er den ikke omfattet af lovens afsnit I, men i stedet af afsnit II. Udbetaling af invalidesumforsikringen er gjort betinget af en varig nedsættelse af erhvervsevnen med mindst 2/3.

Ved indsættelsen af denne bestemmelse var udbetalingen gjort betinget af berettigelse til mellemste eller højeste førtidspension i henhold til lov om social pension. Ved en lovændring gennemført 4. juni 1986 udgik henvisningen, og det præciseredes, at erhvervsevnen skulle være varigt nedsat med mindst 2/3. Ændringen har næppe noget realitetssigte. Invalidesumforsikringen kan udbetales, uden at den sammenhængende kapitalpension udbetales samtidig, jf. § 26 med noter.

17. Kapitalpension kan fra 15. maj 2000 ophæves eller delophæves en gang til normalafgift ved livstruende sygdom. Sygdomme, der berettiger hertil, er defineret i bekendtgørelse nr. 311 af 4. maj 2000. Se eksempler på livstruende sygdomme under § 12 note 15. Se nærmere om betingelserne for delophævelse til normal afgift i §§ 25 og 26.

§ 11 **En kapitalforsikring, der er oprettet før denne lovs ikrafttræden i et livs – eller pensionsforsikringsselskab, der har hjemsted her i landet eller udøver livsforsikringsvirksomhed her i landet gennem et fast driftssted, og som har Finanstilsynets tilladelse til at drive livsforsikringsvirksomhed her i landet** [1] **behandles, uanset om de øvrige betingelser i § 10 er opfyldt** [2] **efter reglerne for kapitalforsikring i pensionsøjemed, hvis forsikringen ved lovens ikrafttræden er led i en pensionsordning, der omfattes af § 3 i lov om beskatning af renteforsikringer mv.** [3]

Stk. 2. **Hvis der i en forsikring, som omfattes af stk. 1, sker en forøgelse af forsikringsydelserne, der er betinget af en forøgelse af de fremtidige præmiers kapitalværdi eller hidrører fra kapitalindskud, skal denne del af forsikringen opfylde betingelserne i § 10 for at kunne behandles som en kapitalforsikring i pensionsøjemed.** [4] **Dette gælder dog ikke, når forøgelsen skyldes, at bonus er anvendt til opskrivning af forsikringen, og dette er fastsat i forsikringsaftalen før lovens ikrafttræden.**

---

1. Se § 4, note 2 og 3.

2. Forsikringerne kan f.eks. indeholde udbetalingsbestemmelser og begunstigelser, der ikke opfylder pensionsbeskatningslovens krav. Eksempelvis kan en indsat begunstigelse være ordet »pårørende«.

Ønskes et gammelt vilkår, der ikke opfylder kravene i § 10, ændret, kan dette ske, blot ændringen opfylder pensionsbeskatningslovens krav. Derimod kan der ikke ændres efter de gamle regler. Var f.eks. en søster indsat som begunstiget, kan begunstigelsen ændres i overensstemmelse med § 5, stk. 2, men ikke til f.eks. en anden søster.

3. Bestemmelsen tager sigte på kapitalpensionsforsikringer oprettet før 1972.

For at en kapitalpension er omfattet af § 11, skal den være omfattet af lov om beskatning af renteforsikringer mv. § 3. Iflg. denne skulle kapitalpensionen indeholde en båndlæggelsesbestemmelse, så længe ansættelsesforholdet varer. For ordninger oprettet efter 1. januar 1958 skulle båndlæggelsen endvidere løbe mindst til det 60. år dog med

undtagelse for uarbejdsdygtighed og for kvinders vedkommende indgåelse af ægteskab.

4. Hvis der sker forhøjelser i form af forhøjelse af præmien eller kapitalindskud på en forsikring omfattet af § 11, skal den del af forsikringen, der svarer til forhøjelsen, opfylde de krav, der stilles i § 10. Dvs. at for forhøjelser er det oftest lettere at anlægge en ny forsikring. Tilskrivning af bonus betragtes ikke som en forhøjelse, hvis det før 1. januar 1972 er aftalt, at bonus skal tilskrives forsikringen. Indbetaling er omfattet af § 16, der fastsætter maksimum for indbetaling på kapitalpension.

Rateopsparing i pensionsøjemed

§ 11 A [1] **En rateopsparing i pensionsøjemed skal indeholde bestemmelse om, at det opsparede pensionsbeløb udbetales i rater over mindst 10 år,** [2] **jf. dog § 15 B, stk. 6,** [3] **og at rater, der kommer til udbetaling, medens kontohaveren lever, skal udbetales til denne. Endvidere skal følgende betingelser være opfyldt:**

1. **Opsparingen skal være påbegyndt før kontohaverens fyldte 60. år** [4] **i et pengeinstitut, der af Finanstilsynet er meddelt tilladelse til at drive pengeinstitutvirksomhed her i landet, eller i et udenlandsk kreditinstitut, der er meddelt tilladelse til at udøve virksomhed i et andet land inden for Den Europæiske Union eller i et land, som Fællesskabet har indgået aftale med på det finansielle område, udøver virksomhed her i landet gennem en filial, jf. § 30, stk. 1, 4, 5, 9 og 10, i lov om finansiel virksomhed,** [5] **eller med skatteministerens godkendelse i en anden institution her i landet.** [6] **Vilkårene for ordningen, herunder indbetalingsperioden og størrelsen af det årlige indskud, skal fastsættes i en aftale mellem pengeinstituttet og kontohaveren samt dennes arbejdsgiver, såfremt arbejdsgiveren bidrager til ordningen.** [7] **Adgangen til at foretage indskud til en rateopsparing i pensionsøjemed ophører med udgangen af det kalenderår, der ligger forud for det år, hvori første rateudbetaling vil finde sted.** [8]
2. **Efter det fyldte 60. år kan en rateopsparing i pensionsøjemed kun oprettes, hvis kontohaveren på oprettelsestidspunktet er kontohaver i en anden rateopsparing i pensionsøjemed eller ejer af en rateforsikring i pensionsøjemed og afgiftspligt eller indkomstskattepligt for den pågældende konto eller police ikke er indtrådt.** [9] **Oplysning om oprettelsen af en rateopsparing i pensionsøjemed som nævnt i 1. pkt. skal påføres den oprindelige konto eller police.** [10] **Indbetalingerne til en konto som nævnt i 1. pkt. kan i alt højst udgøre et beløb svarende til halvdelen af den oprindelige ordnings værdi ved det fyldte 60. år samt et beløb svarende til halvdelen af de på dette tidspunkt aftalte fremtidige indbetalinger.** [11] **I tilfælde, hvor den oprindelige ordning er en rateforsikring i pensionsøjemed, finder 3. pkt. tilsvarende anvendelse.**
3. **De opsparede midler skal indsættes på indlånskonto i det pågældende pengeinstitut mv. Med hensyn til midlernes anbringelse finder reglerne i § 12, stk. 1, nr. 1, 4.-6. pkt., tilsvarende anvendelse.** [12]

4. **Til kontoen skal være knyttet bestemmelse om, at opsparingen med påløbne renter mv. tilhører kontohaveren, jf. dog § 17.** [13] **Endvidere skal der være truffet bestemmelse om udbetaling i tilfælde af kontohaverens død.** [14]
5. **Der kan ikke aftales senere udbetaling for sidste rate end det kalenderår, hvori kontohaveren fylder 85 år.** [15] **Rateudbetalingen kan tidligst påbegyndes ved kontohaverens fyldte 60. år og tidligst 5 år efter, at kontoen er oprettet, jf. dog § 15 B, stk. 1,** [16] **medmindre lavere aldersgrænse end kontohaverens fyldte 60. år er godkendt af Ligningsrådet.** [17] **Det kan dog tillige aftales, at udbetalingerne påbegyndes i tilfælde af kontohaverens død før det fyldte 60. år eller kontohaverens varigt nedsatte arbejdsevne,** [18] **som efter reglerne i lov om social pension berettiger kontohaveren til at oppebære førtidspension.** [19]
6. **Der kan ikke træffes bestemmelse om udbetaling efter kontohaverens død til andre end kontohaverens »nærmeste pårørende«, jf. § 5, stk. 5, i lov om visse civilretlige forhold mv. ved pensionsopsparing i pengeinstitutter, eller kontohaverens ægtefælle eller fraskilte ægtefælle, kontohaverens livsarvinger, stedbørn** [20] **eller stedbørns livsarvinger** [21] **eller en navngiven person, der har fælles bopæl med kontohaveren ved indsættelsen,** [22] **eller dennes livsarvinger.** [23]

Stk. 2. [24] **Før rateudbetalingen påbegyndes, vælger kontohaveren udbetalingsforløbet efter reglerne i dette stykke. Renter mv., der tilskrives i det sidste udbetalingsår, skal senest udbetales sammen med sidste rate. Kontohaveren skal vælge et af følgende udbetalingsforløb:**

1. **et udbetalingsforløb med en årlig rateudbetaling, der udgør et beløb svarende til ordningens værdi ved kalenderårets begyndelse delt med det antal år, hvori der endnu ikke er foretaget udbetaling, eller**
2. **et udbetalingsforløb med en årlig rateudbetaling, der udgør et beløb, som ved uændret rente i hele udbetalingsperioden vil give lige store årlige rater.**

Stk. 3. **Det beløb, der er nævnt i stk. 2, nr. 2, opgøres ved hvert kalenderårs begyndelse og beregnes som en annuitet på grundlag af ordningens værdi på dette tidspunkt og en nærmere fastsat amortisationsrente.** [25] **Ved beregningen af amortisationsrenten anvendes en rentesats beregnet på grundlag af et simpelt gennemsnit opgjort**

med to decimaler af en af Københavns Fondsbørs dagligt udregnet effektiv obligationsrente for de seneste 20 børsdage forud for 15. december i året før udbetalingsåret. Den effektive obligationsrente opgøres med to decimaler for fastforrentede kroneobligationer i åbne serier, der noteres på Københavns Fondsbørs, bortset fra konverterbare obligationer noteret over pari samt indeksregulerede obligationer. Amortisationsrenten findes ved fra denne rentesats at fradrage rentesatsen ganget med skattesatsen ifølge pensionsafkastbeskatningslovens § 2.

Stk. 4. **Til kontoen kan knyttes en invalidesumsforsikring som nævnt i § 8, stk. 2.** [26]

Stk. 5. **Skatteministeren fastsætter nærmere regler om opgørelsen af ordningens værdi og kan fastsætte regler om administrationen af ordningen.** [27]

---

1. Reglerne om rateopsparing i pensionsøjemed blev indført ved lov nr. 148 af 19. marts 1986 som led i skattereformen med virkning fra 1987. Formålet var at skabe ligestilling og dermed valgmulighed mellem pengeinstitutter og forsikringsselskaber i relation til denne opsparingsform. Derfor blev reglerne for rateopsparing da også i så vidt omfang som muligt fastsat som de tilsvarende for rateforsikring i pensionsøjemed. Dog var det nødvendigt på grund af forskellen mellem de to former for ordninger at fastsætte særlige regler for indbetalingerne til ordningerne samt regler for anbringelse af opsparingen i værdipapirer. Ligeledes var det nødvendigt at fastsætte særlige regler for den begrænsede mulighed for forhøjelse af ordningen efter det 55. år – nu det 60. år – samt for udbetalingerne af det årlige ratebeløb, der jo ikke på grund af den løbende rentetilskrivning kan aftales som (nøjagtigt) lige store årlige beløb. Endelig var det ved bestemmelsens indførelse ikke muligt at anvende begunstigelsesklausulen »nærmeste pårørende«, idet denne klausul kun fandt anvendelse på forsikringsordninger. Se nu stk. 1, nr. 6.

2. Reglen om, at sidste rate skal være udbetalt senest i det kalenderår, hvori kontohaveren fylder 85 år, og at udbetalingerne som hovedregel tidligst kan påbegyndes ved det fyldte 60. år, bevirker, at udbetalingsperioden normalt ikke kan overstige 25 år.

3. Undtagelsen til det almindelige krav om udbetalingsperiode på mindst 10 år er indsat ved lov nr. 317 af 5. maj 2004 om ændring af pensionsbeskatningsloven, pensionsafkastbeskatningsloven og skattekontrolloven (lovforslag 111 2003/04). Formålet var at skabe mulighed for en særlig form for skattebegunstiget opsparing for sportsudøvere, se nærmere § 15 B og noter hertil.

4. Ved lov nr. 143 af 17. marts 1999 blev aldersgrænsen for at oprette ratepensionsordninger hævet fra det 55. år til det 60. år. Ændringen var begrundet i, at der i forbindelse med begrænsningen af fradragsvirkningen for indskud på kapitalpensionskonti kunne være en øget interesse for at indskyde pensionsmidler på ratepensionsordninger. Da det hidtidige alderskrav hovedsagelig var begrundet i et ønske om, at ratepensionsmidlerne mindst var bundet i ordningen i 5 år inden påbegyndelsen af udbetalingerne, hævedes aldersgrænsen til 60 år, men til gengæld indførtes et krav om, at udbetalingerne tidligst kunne påbegyndes 5 år efter ordningens oprettelse. Samtidig blev grænsen for seneste udbetaling af sidste rate forhøjet fra det 80. år til det 85. år. Ændringen af aldersgrænserne og kravet om, at udbetaling tidligst kan ske 5 år efter oprettelsen gælder for ordninger, der oprettes den 19. marts 1999 og senere (dagen efter lovens bekendtgørelse i Lovtidende). Se også ligningsvejledningen afsnit A.C.1.2, note 5.

I forbindelse med begrænsningen af det maksimale indskud på kapitalpensionsordninger til 25.000 kr. fra indkomståret 1987 var der dog mulighed for at indsætte eventuelle overskydende beløb på en rateopsparing oprettet efter det 55. – nu det 60. – år, se herom note 13 til § 8 om de særlige »overgangskonti«.

Det antages, at der kan stilles krav om, at der er indskudt et beløb på kontoen, for at den kan anses for oprettet, men ikke til størrelsen af beløbet. En indgåelse af en aftale uden indsættelse af et beløb på ratepensionen inden det 60. år er således ikke tilstrækkeligt til, at kontoen anses for gyldigt oprettet.

5. Reglerne er blevet tilpasset de ændrede regler indenfor EU, jf. lov nr. 457 af 9. juni 2004 om ændring af pensionsbeskatningsloven og andre skattelove (Mere smidige regler for pensionsopsparere, hensættelsesfradrag for kreditinstitutter, gældsinstrumenter og afkortning af kredittid ved ophævelse af visse pensionsordninger).

6. Denne hjemmel kan ikke forventes anvendt til nye tilladelser, men blev anvendt i nogle år efter pensionsbeskatningslovens ikrafttræden i 1972. Om de formelle krav til ansøgning henvises til bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001 om beskatningen af pensionsordninger, kapitel 11.

Se også § 12 med noter om kravene til at drive pengeinstitutvirksomhed her i landet.

7. Skal indbetalingerne foretages over en årrække, skal der træffes aftale med pengeinstituttet om indbetalingsperiodens længde, størrelsen af det årlige indskud, tidspunktet for påbegyndelsen af udbetalingerne og udbetalingsperiodens længde. Bidrager en arbejdsgiver til ordningen, skal arbejdsgiveren deltage i aftalen. Det må antages, at aftalen skal være skriftlig.

Det årlige beløb skal som hovedregel være et fast beløb. Der kan dog træffes aftale om en form for løbende pristalsregulering af den fastsatte årlige indbetaling. Der kan f.eks. anvendes et pris- eller lønindeks beregnet og offentliggjort af Danmarks Statistik. En regulering efter reglerne i personskattelovens § 20 kan derimod ikke anvendes. Eventuelle forhøjelser ud over pristalsregulering omfattes af reglerne om fordeling af fradragsretten i lovens § 18.

En rateopsparing kan også oprettes ved engangsindskud. Rateopsparingen kan således f.eks. også oprettes ved en aftale om, at der hvert år indsættes et beløb svarende til opfyldningsfradraget for det pågældende år (se herom § 18 stk. 5). En sådan aftale anses som en aftale om indbetaling af engangsindskud fra år til år. Se TfS 1988.622 og TfS 1990.397.

Ved indgåelse af aftaler i løbet af året med månedlige indbetalinger vil der ikke være tale om lige store årlige indbetalinger. Told- og Skattestyrelsen har dog udtalt til Finansrådet, at sådanne faste månedlige indbetalinger opfylder betingelsen i § 11 A, stk. 1, nr. 1, om årlige indskud, selv om dette kan indebære, at der i de enkelte indkomstår indbetales et forskelligt beløb. Den samlede aftalte indbetaling skal dog overholdes for at undgå, at indbetalingerne anses for omfattet af § 18 A. Afgørelsen henviser til en anden afgørelse truffet af Skattedepartementet, hvor en ændring af forfaldtidspunktet i en rateforsikring fra årligt forfald til månedligt forfald eller omvendt ikke er omfattet af omregningsreglen i § 18 A.

Er en rateopsparing oprettet som led i et ansættelsesforhold, kan det aftales, at indbetalingen til ordningen skal udgøre en vis procentdel af arbejdstagerens løn. Indbetalingerne til ordningen kan kun foretages af arbejdsgiveren, jf. bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001, § 7, stk. 2. Om de nærmere regler om »bortseelsesret« for arbejdsgiverens indbetalinger henvises til § 19 med noter.

En kontohavers arbejdsgiver kan ind- og udtræde af en aftale om en rateopsparing. Ved sådanne ændringer skal aftalen påtegnes derom. En arbejdsgiver kan kun indbetale til en ordning, der er noteret som og indgår som led i ansættelsesforholdet, og til en sådan ordning kan der ikke foretages private indskud, jf. bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001, § 7 stk. 2. Se dog TfS 1998.682, der fastslår, at fradrag ikke kan nægtes under henvisning til, at ordensbestemmelserne i bekendtgørelse og cirkulære ikke er overholdt, f.eks. ved, at en arbejdsgiver ved en fejl har foretaget indbetalinger på en privattegnet ordning. Se også Ligningsvejledningen afsnit A.C.1.1.1.

Udtræder en arbejdsgiver af en rateopsparingsordning, kan kontohaveren fortsætte ordningen. Der skal i så fald inden udgangen af kalenderåret træffes aftale med pengeinstituttet om den fremtidige årlige indbetaling.

Er der som led i et ansættelsesforhold truffet aftale om både en kapitalpensionsordning og en ratepensionsordning, kan der træffes aftale om en bestemt årlig indbetaling, der omfatter begge ordninger. Det skal dog samtidig aftales, hvor stor en del af indbetalingen, der skal indsættes på kapitalpensionsordningen, og hvor stor en del, der skal indsættes på rateopsparingen. Der kan således træffes aftale om, at der altid på kapitalpensionsordningen skal indsættes 25.000 kr. med den i lovens § 16 fastsatte regulering efter reguleringstallet i § 20 i personskatteloven, og at det overskydende beløb skal indsættes på rateopsparingen. Det er dog en betingelse for en sådan aftale, at arbejdsgiveren altid kan give oplysning om størrelsen af det beløb, som inden for kalenderåret er indbetalt til kapitalpensionsordningen. Se nærmere § 41, stk. 3, pkt. 3 og TfS 1988.622.

8. En tilsvarende bestemmelse findes ikke for rateforsikringer, jf. § 8. I TfS 2001, 723 blev der ikke givet tilladelse til fremrykning af udbetalingstidspunktet for en rateopsparing i forbindelse med præmieafløsning, idet udbetalingerne i så fald ville blive påbegyndt inden

præmieafløsningen var blevet bragt til fradrag i overensstemmelse med den oprindelige fradragsprofil. I TfS 2002, 998 fastslås det, at denne bestemmelse kun gælder for rateopsparing, og der blev derfor givet tilladelse til fremrykning af udbetalingstidspunktet for en livrente i forbindelse med præmieafløsning.

9. Ved lov nr. 143 af 17. marts 1999 blev reglerne om adgangen til – efter det 60. år – at tegne tillæg til allerede bestående ratepensionsordninger væsentligt ændret. Således ophævedes det hidtidige krav om, at tillægget alene kunne tegnes som et tillæg til den bestående ordning, dvs. i samme forsikringsselskab, henholdsvis pengeinstitut og – for opsparingsordninger – på samme udbetalingsvilkår mv. Tidspunktet for opgørelsen af grundlaget for beregningen af det maksimale tillæg mv. blev ændret fra det fyldte 55. år til det fyldte 60. år (som en konsekvens af, at den almindelige aldersgrænse for oprettelse af nye ratepensionsordninger blev ændret til det fyldte 60. år). Efter ændringen, der trådte i kraft den 19. marts 1999 (dagen efter lovens bekendtgørelse i Lovtidende), kan enhver ratepensionsordning oprettet før det fyldte 60. år, og hvorfra der endnu ikke er påbegyndt udbetalinger, således anvendes som grundlag enten for oprettelse af et tillæg til ordningen efter det fyldte 60. år eller for oprettelse af en ny ratepensionsordning efter det fyldte 60. år. Det er dog fortsat en betingelse, at tillæg til en bestående privattegnet ordning også oprettes som en privattegnet ordning. Derimod kan en arbejdsgiverordning danne grundlag for oprettelse af en privat nytegnet ratepensionsordning, jf. TfS 1988.59 (vedrørende kapitalpensionsordninger) og ligningsvejledningen afsnit A.C.1.2.3.2.

Hvis ordningen tegnes som et tillæg til en ordning oprettet før 19. marts 1999 (dvs. i samme pensionsinstitut som den bestående ordning), gælder den oprindelige ordnings vilkår for udbetalingstidspunkt, -periode og -forløb. Det betyder f.eks., at der ikke stilles krav om, at udbetalingerne fra tillægsordningen først kan ske efter 5 år. Benyttes den bestående ordning imidlertid som grundlag for nytegning (enten i samme pensionsinstitut som den bestående ordning eller i et andet forsikringsselskab eller pengeinstitut mv.), gælder for denne ordning reglerne for nyoprettede ordninger, herunder reglen om en 5-årig bindingsperiode inden påbegyndelsen af udbetalingerne. Se ligningsvejledningen afsnit A.C.1.2, note 5.

For personer, som pr. 19. marts 1999 var fyldt 60 år, og hvor udbetalingerne i henhold til en bestående ratepension endnu ikke er påbegyndt, indebærer lovændringen, at der skal beregnes et nyt forhøjelsesgrundlag, såfremt ejeren anmoder derom. Se bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001, § 8, stk. 2.

10. Ved oprettelsen af nye ordninger i et andet pengeinstitut eller forsikringsselskab stilles der krav om, at det nye pensionsinstitut kontakter det bestående pensionsinstitut for at få noteret forhøjelsen. Herved opnås dels, at det nye pensionsinstitut sikrer sig, at der foreligger en allerede bestående ordning, der opfylder betingelserne for at kunne danne grundlag for tegning af den nye ordning, og dels, at det hidtidige pensionsinstitut modtager oplysninger om den nye ordning, idet der stilles krav om, at den bestående ordning påføres oplysninger om den nye ordning, herunder hvor stor en del af det maksimalt mulige tillæg, der er udnyttet. Se bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001 § 9, stk. 3.

Ved opgørelsen af det maksimale tillæg skal indgå halvdelen af ordningens værdi ved det fyldte 60. år (heri medregnes kun tilskrevne renter, ikke renter, der er påløbet, men endnu ikke tilskrevet) samt halvdelen af de på dette tidspunkt aftalte fremtidige indbetalinger. Det er dog Told- og Skattestyrelsens opfattelse, at denne regel må fortolkes således, at hvis der efter det fyldte 60. år, men inden tillægget oprettes, er sket nedsættelse eller ophør af de indbetalinger, der var aftalt ved det 60. år, må tillægget beregnes på grundlag af ordningens værdi ved det 60. år med tillæg af de faktiske indbetalinger fra det 60. år og med tillæg af de fremtidige indbetalinger, der er aftalt på tidspunktet for oprettelsen af tillægget.

Eksempel:
Det forudsættes, at ejeren af ordningen fyldte 60 år i 2000, og at ordningens værdi her udgjorde 600.000 kr. På dette tidspunkt var det aftalt, at præmiebetalingen skulle fortsætte til det 70. år med 20.000 kr. om året. Det forudsættes, at ejeren, når han i 2005 fylder 65 år, vælger at nedsætte de årlige indbetalinger til 10.000 kr. Hvis tillægget til ordningen blev oprettet f.eks. i 2004, dvs. inden den ændrede aftale, ville det maksimale tillæg skulle beregnes således:

Ordningens værdi ved det 60. år	600.000 kr.
Aftalte fremtidige indbetalinger: 10 år a 20.000 kr.	200.000 kr.
Beregningsgrundlag	800.000 kr.
Det samlede tillæg kan højst udgøre halvdelen heraf	400.000 kr.

Hvis tillægget først blev oprettet, efter at de fremtidige indbetalinger var aftalt nedsat til 10.000 kr. (dvs. i eksemplet efter at ejeren var fyldt 65 år), skulle maksimumgrænsen for tillægget efter Told- og Skattestyrelsens opfattelse beregnes således:

Ordningens værdi ved det 60. år	600.000 kr.
Faktiske indbetalinger fra det 60. år: 5 år a 20.000 kr.	100.000 kr.
Aftalte fremtidige indbetalinger: 5 år a 10.000 kr.	50.000 kr.
Beregningsgrundlag	750.000 kr.
Det samlede tillæg kan højst udgøre halvdelen heraf	375.000 kr.

Told- og Skattestyrelsens afgørelse er kritisk kommenteret bl.a. af Jens Larsen i TfS 1992.427, der rejser tvivl om hjemmelen dertil i lovens formulering og forarbejder. Se også kommentar hertil af Leif Christensen i TfS 1992.534.

Hvis de fremtidige indbetalinger ved det 60. år er aftalt som procentindbetalinger af f.eks. lønindtægt mv. (i arbejdsgiverordninger mv.), beregnes de fremtidige indbetalinger på grundlag af den seneste indbetaling til ordningen forud for oprettelsen af tillægget (der kan altså ikke indregnes en forventning om kommende pristals- eller lønstigninger mv.). Er der ikke aftalt et fast åremål for de fremtidige indbetalinger (f.eks. ved aftale om, at indbetalingerne vedvarer, så længe ansættelsesforholdet består), kan der ikke ved beregningen af det maksimale tillæg medtages nogen fremtidige indbetalinger overhovedet. I disse tilfælde beregnes det maksimale tillæg altså alene på grundlag af værdien af ordningen ved det 60. år.

På ordninger, der er oprettet med aftale om årlige indbetalinger svarende til det for hvert år gældende opfyldningsfradrag, kan der alene oprettes tillæg svarende til halvdelen af saldoen ved det 60. år, idet der med denne indbetalingsaftale ikke anses at være indgået aftale om faste bidrag efter det 60. år. Ordningen anses i stedet at være baseret på en aftale om engangsindskud fra år til år. Se ovenfor, note 7 og TfS 1989.500.

Der bortses fra arbejdsmarkedsbidrag ved fastlæggelse af den mak-

simale forhøjelse for arbejdsgiveradministrerede ordninger. Stiger arbejdsmarkedsbidraget således i forhold til bidraget på tidspunktet for oprettelsen af tillægget, vil det være muligt at forhøje bruttoindbetalingen svarende til stigningen i arbejdsmarkedsbidraget, således at nettoindbetalingen holdes på samme niveau (svar fra Told- og Skattestyrelsen til Finansrådet, j.nr. 99/94-317-00200).

Rateordninger oprettet som »overgangsrateordninger« efter det fyldte 55. år, jf. herom § 8 med noter, har ikke hidtil kunnet forhøjes, da de ikke havde en værdi ved det fyldte 55. år. Disse ordningers værdi kunne således kun stige i forbindelse med en lønfremgang, hvor indbetalingerne er fastsat som en procentdel af lønnen eller i forbindelse med en beslutning fra arbejdsgiveren om en almindelig forhøjelse af procentsatsen gældende for alle medarbejderne. Endelig kunne indbetalingsperioden forlænges, jf. at formålet med overgangsrateordningerne var at sikre en indbetalingsmulighed for den oprindeligt aftalte kapitalpension, der kunne forlænges for et år ad gangen indtil det 70. år (Told- og Skattestyrelsen, j.nr. 99/95-4740-44). Med den nu gennemførte ændring af tidspunktet for beregningen af den maksimale forhøjelse mv. fra det 55. år til det 60. år kan disse »overgangsordninger« ifølge Skattedepartementets opfattelse danne grundlag for nytegning efter det 60. år på grundlag af deres værdi ved det fyldte 60. år efter de almindelige regler (Skd. 12.99-352).

11. En tilsvarende adgang til at benytte »bankmetoden« blev indført for rateforsikringer ved lov nr. 143 af 17. marts 1999, jf. § 8.

12. Anbringelsesreglerne blev ved lov nr. 233 af 8. april 1992 overført til bank- og sparekasselovens kapitel 9 a. Dette indebar, at det ikke mere var skattemyndighedernes, men Finanstilsynets opgave at påse, at anbringelsesreglerne overholdes, på samme måde som Finanstilsynet kontrollerer anbringelsesreglerne for livsforsikringsvirksomheder. Efter ophævelsen af lov om banker og sparekasser er anbringelsesreglerne nu overført til §§ 50 og 51 i lov om finansiel virksomhed. Se nærmere § 12 med noter. Se også bekendtgørelse nr. 1160 af 29. november 2004 om puljepension og andre skattebegunstigede opsparingsformer mv.

13. Arbejdsgiveren kan dog efter § 17 tage forbehold, der medfører,

at arbejdsgiveren i særlige tilfælde har retten til ordningen, se nærmere § 17 med noter.

Der kan endvidere ske overførsel af ejerforholdet til en ægtefælle i forbindelse med skifte af fællesbo eller ved bosondring, se nærmere § 30, stk. 2 og 3 med noter.

14. Det er dog ikke noget krav for ordningens godkendelse som rateopsparingsordning, at der er truffet bestemmelse herom. Se udtalelse herom i TfS 1989.361. I mangel af en sådan særlig begunstigelsesklausul tilfalder ordningen dødsboet, det uskiftede bo mv. efter de almindelige skifteregler.

15. Bestemmelserne om tidligste og seneste udbetalingstidspunkt skal ses i sammenhæng med reglen om, at udbetalinger i forsikredes levende live skal tilfalde ham. Man har herved fremhævet ordningens karakter af egentlig pensionsordning, der principalt skal være indrettet med henblik på at sikre den pågældende selv en form for alderspension, evt. tillige en invalidepension.

For rateforsikringer gælder blot, at sidste rate skal udbetales senest på første policedag efter den forsikredes fyldte 85. år, jf. § 8, stk. 1, nr. 3, 1. pkt. – uanset om det er inden for samme kalenderår.

16. Undtagelsen fra det almindelige krav om udbetalingsperiode på mindst 10 år er indsat ved lov nr. 317 af 5. maj 2004 om ændring af pensionsbeskatningsloven, pensionsafkastbeskatningsloven og skattekontrolloven (lovforslag 111 2003/04). Reglen giver mulighed for en særlig form for skattebegunstiget opsparing for sportsudøvere, se nærmere § 15 B og noter hertil.

17. Se noter vedr. § 2.

18. Vilkårene er med virkning fra 11. maj 2002 ændret ved lov nr. 271 af 8. maj 2002 om konsekvensændringer som følge af førtidspensionsreformen mv.

I modsætning til reglerne for rateforsikring, hvor der alene stilles krav om, at en opstået invaliditet berettiger til udbetaling efter forsikringsaftalen, er det for rateopsparing et krav, at en varigt nedsat ar-

bejdsevne er af en sådan karakter, at den berettiger til førtidspension efter lov om social pension.

19. »Varigt nedsat arbejdsevne« er det kriterium, der nu anvendes i sociallovgivningen (førtidspensionsreformen, se nærmere lov nr. 283, 284 og 285 af 25. april 2001) og andre steder i skattelovgivningen. Ved arbejdsevne forstås evnen til at kunne opfylde de krav, der stilles på arbejdsmarkedet til at kunne udføre forskellige konkret specificerede arbejdsopgaver med henblik på at opnå indtægt til hel eller delvis selvforsørgelse. Førtidspension kan tilkendes, hvis arbejdsevnen ikke muliggør en sådan selvforsørgelse. Begrebet erstatter fra 1. januar 2003 det tidligere kriterium om »varigt nedsat funktionsevne«, som ved lov nr. 294 af 29. april 2000 erstattede det tidligere begreb »invaliditet«, der kunne virke nedladende i forhold til de berørte personer. Se cirkulære nr. 153 af 10. oktober 2000 om ændring af pensionsbeskatningsloven. Det fremgår heraf, at der ikke med den ændrede formulering er foretaget nogen ændring af kriterierne for, hvornår varig nedsættelse af funktionsevnen (invaliditet) anses at foreligge.

20. Stedbørn efter denne bestemmelse omfatter ikke kun en ægtefælles særkuldsbørn under ægteskabet, men også efter evt. separation eller skilsmisse, jf. TfS 1993.461.

21. Bestemmelsen omfatter også registrerede, herunder fraskilte partnere.

22. Adgangen til at indsætte visse samlevere mv. blev indført ved lov nr. 143 af 17. marts 1999 og har virkning fra og med den 1. juli 1999 både for allerede oprettede ordninger og for fremtidige ordninger. Der henvises nærmere til gennemgangen i forbindelse med § 4 samt ligningsvejledningen afsnit A.C.1.2.1.

23. Adgangen til at indsætte samleveres livsarvinger som begunstigede blev indført ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 (lovforslag 60 2003/04) og har virkning fra 11. juni 2004.

24. Udbetalingstidspunkt, udbetalingsperiodens længde og udbetalingsforløbet kan ændres, indtil første rateudbetaling har fundet sted.

Årsraten kan udbetales månedsvis, kvartalsvis, halvårligt eller som et samlet beløb.

Før rateudbetalingen påbegyndes, skal kontohaveren eller – ved kontohaverens død den begunstigede – vælge udbetalingsforløbet. Der kan vælges mellem stigende rateudbetalinger, hvor den årlige rate udgør et beløb svarende til ordningens samlede værdi ved kalenderårets begyndelse delt med det antal år, hvori der endnu ikke er foretaget udbetaling, eller (tilnærmelsesvis) lige store rateudbetalinger, hvor årsraten beregnes som en annuitet på grundlag af ordningens værdi ved kalenderårets begyndelse og en nærmere fastsat amortisationsrente. Det beregnede årlige ratebeløb afrundes til nærmeste hele kroner. Valget skal foretages for hver rateopsparingsordning for sig og er bindende for hele udbetalingsperioden.

Eksempel:
Valg af udbetalingsforløb efter § 11 A, stk. 2, nr. 1 (stigende ratebeløb):

Hvis ordningens værdi f.eks. udgør 500.000 kr. ved udbetalingernes begyndelse, og den aftalte udbetalingsperiode er 10 år, vil første rate udgøre en tiendedel af de 500.000 kr. eller 50.000 kr. Hvis der forudsættes en rentetilskrivning på 4% om året, kan udbetalingsforløbet skematisk angives således:

Værdi i år 1	500.000
Rateudbetaling i år	50.000
+ rentetilvækst i år 1	20.000
Værdi i år 2	470.000
Rateudbetaling i år 2 (en niendedel af 470.000)	52.222
+ rentetilvækst i år 2	18.800
Værdi i år 3	436.578
Rateudbetaling i år 3 (en ottendedel af 436.578)	54.572

Da den rente, der tilskrives de årlige udbetalinger, først påvirker beregningen af det følgende års rate, medfører dette ved uændret rente i hele udbetalingsperioden, at den årlige rate vil være stigende.

Beregning af udbetalingsforløb efter § 11 A, stk. 2, nr. 2 (lige store ratebeløb under forudsætning af uændret rente i hele udbetalingsperioden):

Efter § 11 A, stk. 3, opgøres årsraten i § 11 A, stk. 2, nr. 2, ved hvert kalenderårs begyndelse og beregnes som en annuitet på grundlag af ordningens værdi på dette tidspunkt og en nærmere fastsat amortisationsrente. Den årlige rate fastsættes som:

$$værd \times amr \times (1+amr)^n / ((1+amr)^n - 1), \text{ hvor}$$

værd = ordningens værdi ved kalenderårets begyndelse
amr = amortisationsrenten
n = antallet af endnu ikke udbetalte rater

I ovennævnte eksempel vil de årlige rater udgøre 61.645 kr.

Se bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001 §§ 10-13. Se også beregningseksempler i ligningsvejledningen A.C.1.2.3.4.

Om amortisationsrenten, se note 25.

Ved beregning af den årlige rate følges kalenderåret, jf. § 12, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001 om beskatning af pensionsordninger. Til brug for beregningen af årsraten skal pengeinstitutter mv. efter bekendtgørelsens § 11 foretage en opgørelse af ordningens værdi pr. 31. december året før det kalenderår, hvori rateudbetalingen skal finde sted. Opgørelsen af ordningens værdi skal ske i henhold til de regnskabsregler, der gælder for pengeinstitutter. Den beregnede årsrate skal senest udbetales ved kalenderårets udløb.

Hvis udbetalingen af den første årsrate ifølge aftalen skal finde sted efter den 1. januar i kalenderåret, kan kontohaveren vælge enten at få hele den beregnede årsrate udbetalt i den resterende del af kalenderåret eller at lade en forholdsmæssig del af den beregnede årsrate indestå i ordningen som en del af ordningens værdi. Den del af den første rate, der kan forblive indestående i ordningen, er det beløb, som forholdsmæssigt kan henføres til perioden fra 1. januar i kalenderåret og til det aftalte tidspunkt for rateudbetalingens påbegyndelse. Udbetalingen af denne del af årsraten for det første år vil således komme til udbetaling over de efterfølgende udbetalingsår. Se § 12, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001.

Er midlerne i en rateopsparing i pensionsøjemed anbragt i værdipapirer, skal de værdipapirer, der udtages af ordningen til betaling af den årlige rate, uden at de afhændes, værdiansættes på grundlag af handelsværdien på udtagelsestidspunktet.

Er der ikke tilstrækkelige kontantbeløb på den indlånskonto, der er

oprettet i forbindelse med rateordningen, til indeholdelse af A-skat ved udbetalingen fra rateopsparingen, skal pengeinstituttet sælge værdipapirer under ordningen i nødvendigt omfang. Kontohaveren skal have underretning herom senest 3 uger før det aftalte udbetalingstidspunkt. Har kontohaveren ikke senest en uge før det aftalte udbetalingstidspunkt meddelt pengeinstituttet, hvilke værdipapirer der skal sælges, træffer pengeinstituttet bestemmelse herom. Overskydende beløb indsættes på den til ordningen hørende indlånskonto (bekendtgørelsens § 13, stk. 2).

25. Amortisationsrenten, der til og med udbetalingsåret 1999 er fastsat som obligationsrenten efter realrenteafgift, har udgjort følgende:

For udbetalingsåret 1999: 3%, jf. TfS 1999.91
For udbetalingsåret 1998: 4%, jf. TfS 1998.111
For udbetalingsåret 1997: 3%, jf. TfS 1997.77
For udbetalingsåret 1996: 4%, jf. TfS 1996.675
For udbetalingsåret 1995: 4%, jf. TfS 1995.61
For udbetalingsåret 1994: 3%, jf. TfS 1994.121
For udbetalingsåret 1993: 5%, jf. TfS 1993.84
For udbetalingsåret 1992: 5%, jf. t&s cirk. 1991-20
For udbetalingsåret 1991: 6%, jf. t&s cirk. 1991-1
For udbetalingsåret 1990: 6%, jf. t&s cirk. 1990-2
For udbetalingsåret 1989: 5%, jf. t&s cirk. 1988-66
For udbetalingsåret 1988: 5%, jf. t&s cirk. 1988-5.

Med virkning fra indkomståret 2000 er amortisationsrenteberegningen ændret, jf. lov nr. 430 af 26. juni 1998. Renten beregnes herefter som det anførte obligationsrentegennemsnit reduceret med obligationsrentegennemsnittet ganget med skattesatsen efter pensionsafkastbeskatningslovens § 2. Herefter udgør amortisationsrenten:

For udbetalingsåret 2005 2,92%, jf. TfS 2005.36
For udbetalingsåret 2004 3,39%, jf. TfS 2004.60
For udbetalingsåret 2003 3,39% jf. TfS 2003.126
For udbetalingsåret 2002 4%, jf. TfS 2002.110
For udbetalingsåret 2001: 5%, jf. TfS 2001.78
For udbetalingsåret 2000: 4%, jf. TfS 2000.55

26. Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 294 af 29. april 2000 og medfører, at der i tilknytning til en ratepensionsopsparing kan tegnes en invalidesumsforsikring, der kommer til udbetaling i tidsrummet frem til det aftalte tidspunkt for udbetaling af første rate af ratepensionen i tilfælde af et erhvervsevnetab på 2/3 eller mere. Ratepensionsordninger er herefter sidestillet med de regler, der gælder for tegning af invalidesumsforsikring i tilknytning til kapitalpension, jf. § 10, stk. 2 og § 12, stk. 2. Bestemmelsen har virkning for ratepensionsordninger, der oprettes den 15. maj 2000 og senere, men for ordninger oprettet inden dette tidspunkt kan der indgås tillægsaftaler med tilsvarende indhold.

27. Jf. kapitel 4 i bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001 om beskatningen af pensionsordninger.

Opsparing i pensionsøjemed

§ 12 **En opsparing i pensionsøjemed skal opfylde følgende betingelser:** [1]

1. **Opsparingen skal være påbegyndt før kontohaverens fyldte 60. år** [2] **i et pengeinstitut, der af Finanstilsynet er meddelt tilladelse til at drive pengeinstitutvirksomhed her i landet, eller i et udenlandsk kreditinstitut, der er meddelt tilladelse til at udøve virksomhed i et andet land inden for Den Europæiske Union eller i et land som Fællesskabet har indgået aftale med på det finansielle område, udøver virksomhed her i landet gennem en filial, jf. § 30 stk. 1, 4, 5, 9 og 10, i lov om finansiel virksomhed** [3] **eller med skatteministerens godkendelse i en anden institution her i landet.** [4] **Opsparingen kan dog påbegyndes efter kontohaverens fyldte 60. år, hvis kontohaveren på dette tidspunkt er kontohaver i en anden opsparing i pensionsøjemed eller ejer af en kapitalforsikring i pensionsøjemed og afgiftspligt eller indkomstskattepligt for den pågældende konto eller police ikke er indtrådt. De opsparede midler skal indsættes på indlånskonto** [5] **i det pågældende pengeinstitut mv. Midlerne skal anbringes i overensstemmelse med reglerne i §§ 50 og 51 i lov om finansiel virksomhed.** [6] **Investeringsbeviser i akkumulerende investeringsforeninger omfattet af selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6, kan kun udleveres fra ordningen med henblik på indløsning over for den udstedende forening eller salg til medlemmer, der er skattepligtige efter pensionsafkastbeskatningslovens § 1, stk. 1, medlemmer, der er skattepligtige efter pensionsafkastbeskatningslovens § 1, stk. 2, i hvis pensionsopsparing investeringsbeviset indlægges, eller til pengeinstitutter, der er omfattet af aktieavancebeskatningsloven § 3, stk. 4.** [7] **Skatteministeren fastsætter bestemmelser om anbringelse af opsparede midler, der forvaltes af institutioner godkendt efter 1. pkt.** [8]
2. **Til kontoen skal være knyttet bestemmelse om, at kapitalen med påløbne renter mv. skal udbetales til kontohaveren, jf. dog § 17.** [9] **Endvidere skal der være truffet bestemmelse om udbetaling i tilfælde af kontohaverens død.** [10]
3. **Til kontoen skal være knyttet bestemmelse om, at udbetaling til kontohaveren sker tidligst ved det fyldte 60. år, medmindre lavere aldersgrænse er godkendt af Ligningsrådet, og senest ved det fyldte 70. år.** [11] **Der kan dog tillige bestemmes udbetaling til kontohaveren i**

tilfælde af varigt nedsat arbejdsevne, som efter reglerne i lov om social pension berettiger denne til at oppebære førtidspension eller i tilfælde af livstruende sygdom. [12]

4. [13] **Der kan ikke træffes bestemmelse om udbetaling efter kontohaverens død til andre end kontohaverens »nærmeste pårørende«, jf. § 5, stk. 5, i lov om visse civilretlige forhold mv. ved pensionsopsparing i pengeinstitutter, eller kontohaverens ægtefælle eller fraskilte ægtefælle, kontohaverens livsarvinger, kontohaverens livsarvinger, stedbørn eller stedbørns livsarvinger eller en navngiven person, der har fælles bopæl med kontohaveren ved indsættelsen, eller dennes livsarvinger.**

Stk. 2. **Til kontoen kan knyttes** [14] **en invalidesumforsikring som nævnt i § 10, stk. 2.** [15]

Stk. 3. **Skatteministeren fastsætter nærmere regler om sygdom som nævnt i stk. 1, nr. 3.** [16]

---

1. Bestemmelsen er ændret ved lov nr. 143 af 17. marts 1999 og lov nr. 294 af 29. april 2000, lov nr. 1294 af 20. december 2000, lov nr. 1033 af 17.december 2001, lov nr. 453 af 10. juni 2003 og lov 457 af 9. juni 2004.

En opsparing i pensionsøjemed (kapitalpension) kan oprettes enten som en privat ordning, som aftale mellem kontohaver og pengeinstitut eller som ordning i ansættelsesforhold. Uanset at § 12 ikke i lighed med §§ 10 og 11 A indeholder bestemmelse om indgåelse af aftale mellem arbejdstager, arbejdsgiver og pengeinstitut, antages dette at være tilfældet i praksis, jf. til støtte herfor bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001 § 7, stk. 1, 2. pkt., samt Told- og Skattestyrelsens tilkendegivelse i utrykt afgørelse j.nr. 99/96-4741-00101.

Af bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001 §§ 4 og 5 fremgår det endvidere, at ved oprettelse eller ændring af kapitalpension skal pengeinstituttet på aftaledokumentet, depotbeviser, kontoudskrifter o.l. anføre beskatningsformen med betegnelsen »opsparing i pensionsøjemed«. Desuden skal det anføres, om kapitalpensionen er et led i et ansættelsesforhold, eller om den er privat. Beløb der fejlagtigt indsættes på en arbejdsgiverordning i stedet for en privatordning eller omvendt, udelukker ikke fradrag, idet det er en bekendtgørelse der overtrædes, jf. TfS 1998.682. Beløbet skal flyttes over på den korrekte ordning.

2. Med denne formulering tilsigtes det, at der skal være indsat penge på kapitalpensionskontoen før den dag, kontohaveren fylder 60 år. Er der alene indgået aftale om kapitalpensionen, inden kontohaveren fylder 60 år, men ikke posteret penge på opsparingen, opfylder den ikke kravene til en kapitalpension. Det er ikke i praksis afklaret, hvor meget der skal posteres på kontoen, for at der er tale om en opsparing, men det er antageligt ikke det store beløb.

Ved ændringslov nr. 143 af 17. marts 1999 er bestemmelsen ændret, således at en ny kapitalpensionsforsikring eller opsparing i pensionsøjemed kan oprettes efter det 60. år, hvis forsikrede/kontohaver har en kapitalpension oprettet før det 60. år, for hvilken afgiftspligt ikke er indtrådt. Dette medfører, at overførsel ikke er nødvendig for at videreføre/oprette en kapitalpension i andet pensionsinstitut efter det 60. år. Se i øvrigt herom cirkulære nr. 101 af 25. juni 1999. Ved oprettelse efter det 60. år skal pensionsinstituttet sikre sig dokumentation for, at der eksisterer en anden kapitalpension, for hvilken afgiftspligt eller indkomstskattepligt ikke er indtrådt.

3. For at drive pengeinstitutvirksomhed i Danmark kræves en tilladelse fra Finanstilsynet eller fra en anden tilsvarende myndighed i et EU- eller EØS-land.

4. Se § 11 A, note 6.

5. Der skal altid oprettes en kontantkonto til opsparingen. På denne konto foretages alle indbetalinger og tilskrivninger af afkast, såvel positivt som negativt afkast, jf. Finanstilsynets bekendtgørelse nr. 1160 af 29. november 2004 § 25.

6. Hvis de opsparede midler ønskes placeret i værdipapirer, skal værdipapirerne, opfylde de regler Finanstilsynet fastsætter i henhold til lov om finansiel virksomhed § 50. Depotet, der tilknyttes den enkelte konto, se Finanstilsynets bekendtgørelse nr. 1160 af 29. november 2004 § 28, må kun indeholde aktiver, der henhører under opsparingen, og depotet skal altid oprettes i kontoførende pengeinstitut, se samme bekendtgørelses § 26, stk. 3. Udenlandske værdipapirer må dog opbevares i kontoførende pengeinstituts korrespondentbank. Et depot må kun indeholde værdipapirer tilknyttet en ordning.

Lov om finansiel virksomhed indeholder hjemmelen for anbringelse af kapital- og ratepension som kontant indskud, puljeindlån og i værdipapirer i særskilt depot. Lov om finansiel virksomhed § 51 bestemmer, at pensionsmidler anbragt på indlånskonti (kontantopsparing), skal være fuldt dækket af Garantifonden for indskydere og investorer. Lovens § 50 bemyndiger Finanstilsynet til at fastsætte nærmere regler for placering af pensionsmidler. Bemyndigelsen til Finanstilsynet har medført de nuværende bestemmelser i bekendtgørelse nr. 1160 af 29. november 2004. Bekendtgørelsen stiller blandt andet følgende krav til investering i særskilte depoter: At investering i en enkelt emittents aktier, aktieretter, konvertible obligationer og erhvervsobligationer kun må ske op til 20% af pensionsordningens værdi på investeringstidspunktet, dog minimum op til 25.000 kr. reguleret (2005: 41.000 kr.). Aktiverne skal handles på et reguleret marked. Er markedet beliggende i EU eller lande EU har indgået aftale med, skal markedet være optaget på listen i artikel 16 i direktiv 93/22/EØF om investeringsservice i forbindelse med værdipapirer. Befinder markedet sig i andre lande, skal markedet være medlem af World Federation of Exchanges (WFE). Anbringelse af pensionsmidler i aktier, aktieretter og tegningsretter må ikke ske, hvis selskabet har til formål eller som et af sine formål at give brugsrettigheder, rabatter eller lignende rettigheder til sine aktionærer. Dette gælder dog ikke, hvis rettigheden først kan udnyttes efter pensioneringstidspunktet eller er omfattet af indberetningspligt efter skattekontrolloven § 8 H. Iflg. bemærkningerne til lovforslaget om den ophævede § 42 B i bank og sparekasseloven (ophævet i 1998 og overflyttet til bekendtgørelse nr. 657 af 4. september 1998 senere bekendtgørelse nr. 1100 af 12. december 2000 nu nr. 1160 af 29. november 2004) omfatter bestemmelsen ikke bankaktier, aktier i Tivoli, Brøndby Idrætsforening A/S eller DFDS-aktier. Forbuddet omfatter formentlig heller ikke aktier, hvor rettighederne ikke er formålsbestemte, men alene tillægges aktionærer i henhold til en generalforsamlingsbeslutning i enkelte år. Er rettigheden formålsbestemt, omfattes aktien af reglen, selv om rettigheden er uden værdi eller kræver yderligere medlemskab af en klub. Reglen i bekendtgørelsen er stort set identisk med den ophævede lovregel, hvorfor disse retningslinjer formentligt fortsat gælder.

Overtrædelse af anbringelsesreglerne kan medføre, at hele ordningen ifalder afgiftspligt, jf. § 30. Er overtrædelsen hændelig, f.eks. ved

at 20% reglen for investering i værdipapirer udstedt af et enkelt selskab overskrides, eller der fejlagtigt indkøbes et værdipapir, der ikke er omfattet af bekendtgørelsens regler, antages det i praksis med støtte i en utrykt administrativ afgørelse, at det ikke udløser afgift over ordningen, hvis fejlen omgående redresseres, når den opdages. Dette understøttes af, at reglerne om placering i værdipapirer er givet for at beskytte opspareren mod at miste hele sin pensionsopsparing, hvis et enkelt selskab går konkurs. Det ville derfor være rigoristisk, hvis en fejl ikke kan redresseres uden udløsning af afgift.

20% reglen gælder ligeledes andele i erhvervsudviklingsforeninger, men derimod ikke andele i investeringsforeninger og specialforeninger.

Gebyrer betalt til kontoførende pengeinstitut for rådgivning ved køb og salg af værdipapirer kan afgiftsfrit hæves på kontoen. Udbetaling af gebyr eller lignende for rådgivning, som et andet rådgivningsfirma end kontoførende pengeinstitut har givet, kan derimod ikke finde sted uden udløsning af 60% afgift af det udbetalte beløb, se ligningsvejledningen afsnit. A.C. 1.1.4. På baggrund af en henvendelse fra Den Danske Fondsmæglerforening TfS 1999.862, har skatteministeriet, med virkning fra 1. januar 2000, gennemført en ændring, således at gebyr for rådgivning og porteføljepleje udført af et fondsmæglerselskab, kan betales fra pensionskontoen uden afgift, under bestemte forudsætninger. Ifølge ligningsvejledningen A.C.1.1.4 skal følgende bestemmelser være opfyldt. Der skal foreligge en porteføljemanagementaftale mellem kontohaveren og fondsmæglerselskabet om forvaltning af midler på en præcist angivet konto og depot. Aftalen skal indeholde klare bestemmelser om rådgivningshonorar og gebyrer som fondsmæglerselskabet skal have, og der skal være en handelsfuldmagt til fondsmæglerselskabet til foretagelse af nærmere angivne handler. Pengeinstituttet skal have en kopi af aftalen.

Herudover har Told- og Skattestyrelsen i en afgørelse til Finansrådet i juli 2000 T&S journal nr. 99/00-4159-00007 fastslået, at omkostninger til pengeinstitutter i forbindelse med limiterede ordrer på aktier til et pensionsdepot kan hæves afgiftsfrit på pensionskontoen, hvis det objektivt kan fastslås, at der er tale en limiteret ordre, og den debiterede udgift kan henføres hertil, uanset om handelen gennemføres.

Værdipapirer skal altid handles til markedskurs på investeringstids-

punktet. Det samme gælder aktiver, der ikke er omfattet af 20% reglen, typisk obligationer. Dette følger af de krav, der stilles til værdipapirerne, jf. bekendtgørelse nr. 1160 af 29. november 2004 § 10. En handel foretaget til en aftalt for høj kurs vil derfor kunne medføre, at en del af betalingen fra kontoen kan betragtes som en deludbetaling og derfor skal belægges med afgift, eller at en for lav kurs ved køb kan betragtes som en delvis indbetaling, der belaster maksimum for indbetaling i det pågældende år.

Pensionsmidler kan desuden placeres som gevinstopsparing. Evt. gevinster skal da indsættes på kontoen som afkast efter fradrag af lotteriafgift, jf. TfS 1991.363. Hele gevinsten er pensionsafkastsskattepligtig som afkast. Ligeledes kan pensionsmidler placeres i udenlandsk valuta, jf. TfS 1989.227, 269 og 290, samt optioner og warrants baseret på fremmed valuta eller værdipapirer, der selv kan indgå i pensionsdepotet, herunder værdipapirindeks. Værdien pr. investering i optioner og warrants må ikke overstige 2% af pensionsordningens værdi (kontantkonto og depotets værdi) på investeringstidspunktet. Der kan foretages 5 sådanne handler pr. kalenderår, jf. bekendtgørelse nr. 1160 af 29. november 2004 § 23.

7. De omhandlede investeringsbeviser er kun omfattet af selskabsskatteloven, hvis foreningen alene optager medlemmer, der er skattepligtige efter pensionsafkastsbeskatningsloven, eller hvis beviserne indlægges i pensionsordninger, der er skattepligtige efter pensionsafkastsbeskatningsloven. Ved ændringen af bestemmelsen blev det gjort muligt, at et pengeinstitut som er lagerbeskattet, kan have en handelsbeholdning af disse beviser.

8. I bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001 kapitel 10 og 11, er der givet regler for godkendelse af oprettelse af kapitalpension som opsparing i pensionsøjemed uden for institutter omfattet af lov om finansiel virksomhed, de såkaldte kapitalpensionsfonde. Skatteministeren har fortsat bemyndigelse til at bestemme, hvorledes pensionsmidler skal forvaltes af sådanne institutioner.

9. Bestemmelsen er, uanset at muligheden for forbehold efter § 17 er udtømmende, ikke til hinder for, at en arbejdsgiver f.eks. kan bestemme, at kontoen skal forblive i det af arbejdsgiveren valgte pengeinsti-

tut også efter en evt. fratræden. Arbejdsgiver kan tillige bestemme, at kapitalpensionen ikke kan gøres op, før de i pensionsaftalen fastlagte pensionsbegivenheder indtræder, hvis disse ligger inden for lovens rammer.

10. Det skal i aftalen fastlægges, at kapitalpensionen udbetales i tilfælde af kontohaverens død. Til hvem, den skal udbetales, skal dog ikke nødvendigvis fastlægges. Se til støtte for dette TfS 1989.361.

11. Se § 10, note 12. Dog sker opgørelse til udbetaling ved det 70. år på ordninger efter § 12 på 70-års-dagen og ikke første policedag herefter. Se endvidere § 10, note 13.

12. Modsat § 10, hvor der ikke stilles krav til invaliditetsgraden, stilles der her krav om, at den varige nedsættelse af arbejdsevnen skal berettige til førtidspension efter lov om social pension.

I tilfælde af varigt nedsat arbejdsevne, som efter reglerne i lov om social pension berettiger kontohaver til at oppebære førtidspension, eller mellemste eller højeste førtidspension efter de før 1. januar 2003 gældende regler for aftaler oprettet før 1. januar 2003 eller livstruende sygdom jf. bekendtgørelse nr. 311 af 4. maj 2000, kan indestående på kapitalpension udbetales mod betaling af afgift til staten på 40%.

For at få kapitalpensionen udbetalt skal der kunne forevises en kendelse fra det offentlige om berettigelse til førtidspension. Oppebærelse af førtidspension er ikke en betingelse. Kapitalpension, oprettet efter berettigende varig nedsættelse af arbejdsevnen er indtrådt, kan ikke hæves hverken helt eller delvist med henvisning til denne nedsættelse. Der skal da enten ske en forværring eller en ny varig nedsættelse af arbejdsevnen, der selvstændigt vil medføre ret til udbetaling. Hvis kontohaver på oprettelsestidspunktet oppebar invaliditetsydelse, fordi kontohaver fortsat var erhvervsaktiv, kan kapitalpensionen alligevel ophæves til normal afgift se nærmere §§ 25-26 med noter. Kapitalpension kan også udbetales helt eller delvist ved indtrædelse af livstruende sygdom. Indtræden af en sådan sygdom skal ske efter oprettelse af kapitalpensionen for at give ret til ophævelse til normal afgift. Se om livstruende sygdomme note 15. Udbetaling af en del af kapitalpensionen, på grund nedsættelse af arbejdsevnen, kan også ske efter det fyldte 60. år jf. TfS 2001. 567. Sker dette kan der modsat delophæ-

velse til normal afgift efter det 60. år pga. alder, ske fortsat indbetaling til kapitalpension med fradragsret.

13. Dette punkt har pr. 1. juli 1996 gennemgået store forandringer, modsat § 10, hvor der siden 1930 har været civilretlig lovgivning, der regulerede indsættelsen af begunstigede. På dette område har der i en periode hersket nogen usikkerhed for kapitalpension omfattet af § 12 og manglet mulighed for anvendelse af begrebet »nærmeste pårørende«. I en periode fra 1962 og frem til 1989 anvendtes ofte en utrykt dom fra Nordre Birks skifteret af 11. januar 1961, der fastslog, at forsikringsaftalelovens bestemmelser om begunstigelse kunne anvendes analogt på kapitalpensioner i pengeinstitutter, hvilket medførte, at udbetaling til indsatte begunstigede skete uden om dødsboet og direkte til den begunstigede. Ved en skifteretsafgørelse i 1989, TfS 1990.18, bestemte retten i Svendborg, at begunstigelse efter § 12 ikke medførte udbetaling uden om boet. Retten i Rønne kom dog i 1991 til det modsatte resultat, jf. TfS 1991.290, og dette resultat blev stadfæstet af Østre Landsret, jf. TfS 1992.186, som netop fastslog, at udbetaling sker uden om boet og direkte til den begunstigede. Dette princip er fastslået i en civilretlig lov, der regulerer pensionsordninger oprettet i pengeinstitutter og omfattet af afsnit I, lov nr. 293 af 24. april 1996. Begunstigelsen skal være omfattet af § 12, nr. 4, og skriftligt meddelt pengeinstituttet eller optaget i pensionsaftalen. Kontohaver kan såvel ved oprettelsen som senere indsætte eller ændre begunstigelsen. Ændringer skal også meddeles skriftligt. Er der ikke indsat begunstigede ved kontohavers død, tilfalder udbetalingen dødsboet.

Som noget nyt blev der ved ændring af § 12 i 1996 åbnet mulighed for anvendelse af begrebet »nærmeste pårørende« ved indsættelse af begunstigede. Herved forstås, at kontohavers ægtefælle er indsat som primært begunstiget. Hvis der ikke er en efterladt ægtefælle, er kontohavers livsarvinger indsat som begunstigede i lige forhold. Hvis der heller ikke er livsarvinger, er kontohavers arvinger efter testamente eller lov at betragte som indsat. Er der ej heller sådanne efterladte, tilfalder udbetalingen dødsboet. Er der fortsat midler, efter dødsboet er afsluttet, tilfalder midlerne staten som herreløs arv, jf. arveloven § 71.

Ved lovændring lov nr. 143 af 17. marts 1999, blev der pr. 1. juli 1999 åbnet mulighed for indsættelse af en navngiven person, der har

fælles bopæl med kontohaveren på indsættelsestidspunktet, som begunstiget, se noter til § 5, stk. 2 og med lov nr. 457 af 9. juni 2004 kan den navngivne persons livsarvinger også begunstiges.

Både stedbørn, fraskilt ægtefælle og en navngiven person (typisk samlever) og dennes børn kan indsættes som begunstigede, men disse er ikke omfattet af tvangsarvingsbegrebet og må i visse tilfælde tåle afkortning i deres ret, hvis de er indsat som begunstigede, jf. lov nr. 293 af 24. april 1996 § 4, medmindre de er indsat som uigenkaldeligt begunstigede.

Den navngivnes børn er som begunstigede, hvis de ikke bor i det fælles hjem og har gjort det i mindst 2 år, omfattet af boafgift og tillægsboafgift eller i alt 36,25% på sum udbetalinger, hvis begunstigelsen bliver aktiv.

Den i § 12, nr. 4, nævnte kreds, der kan begunstiges, er udtømmende. Indsættelse af andre begunstigede direkte på kapitalpensionen udløser afgift efter § 30, stk. 1, på 60%, såfremt pensionsinstituttet noterer denne indsættelse.

Hverken kontohavers eller den begunstigedes ret til midlerne kan gøres til genstand for kreditorforfølgning, mens pensionsordningen løber.

Se i øvrigt om begunstigelsesindsættelser og begreber i noter til § 5, stk. 2, idet begunstigelse på bank- og forsikringsordninger omfattet af pensionsbeskatningsloven afsnit I i al væsentlighed er ens nu.

Se om begunstigelse og lov nr. 293 af 24. april 1996 Lennart Lynge Andersen: »Begunstigelse og Pension«, Gad Jura, 1996.

14. Præmien betales ved en § 41-overførsel fra kontoen. Overførsel af præmier til rene risikoforsikringer udløser ikke pensionsafkastbeskatning af kontoen ved overførslen, som ved andre overførsler til forsikringer med opsparingselement.

15. Se § 10, stk. 2, note 16.

16. Bemyndigelsen er udnyttet i bekendtgørelse nr. 311 af 4. maj 2000 i hvilken de livstruende sygdomme, der berettiger til udbetaling er nævnt. Procedure for ansøgning i tilfælde af en livstruende sygdom, der ikke er nævnt i bekendtgørelsen, er tillige beskrevet. Som eksempler på berettigende sygdomme kan nævnes: Visse former for

kræft, blodprop i hjertet, bypass- opererede tilfælde af koronarsklerose, hjerteklapkirurgi, hjerneblødning, sækformede udvidelser af hjernens pulsårer, dissemineret sklerose, amytrofisk lateralsklerose, muskelsvind og neuromuskulære sygdomme, hiv, nyresvigt samt større organtransplantationer. Se de nærmere definitioner og afgrænsninger i bekendtgørelsen.

§ 13 **En indlånskonto, der er oprettet før denne lovs ikrafttræden** [1] **i en bank eller sparekasse, der har tilladelse til at drive pengeinstitutvirksomhed her i landet, eller i et udenlandsk kreditinstitut, der er meddelt tilladelse til at udøve virksomhed i et andet land inden for Den Europæiske Union eller i et land som Fællesskabet har indgået aftale med på det finansielle område, udøver virksomhed her i landet gennem en filial, jf. § 30 stk. 1, 4, 5, 9 og 10, i lov om finansiel virksomhed,** [2] **behandles, uanset om de øvrige betingelser i § 12 er opfyldt, efter reglerne for opsparing i pensionsøjemed, hvis kontoen ved lovens ikrafttræden er led i en kapitalpensionsordning, der omfattes af § 3 i lov om beskatning af renteforsikringer mv.** [3] **Det samme gælder en kapitalpensionsordning med anbringelse i investeringsforening eller i værdipapirer, hvis ordningen er oprettet i en bank eller sparekasse, der har tilladelse til at drive pengeinstitutvirksomhed her i landet, eller i et udenlandsk kreditinstitut, der er meddelt tilladelse til at udøve virksomhed i et andet land inden for Den Europæiske Union eller i et land som Fællesskabet har indgået aftale med på det finansielle område, udøver virksomhed her i landet gennem en filial, jf. § 30 stk. 1, 4, 5, 9 og 10, i lov om finansiel virksomhed** [3] **og ordningen ved lovens ikrafttræden var omfattet af § 3 i lov om beskatning af renteforsikringer mv.** [4]

Stk. 2. **Hvis der til en ordning, som omfattes af stk. 1, i et indkomstår foretages indbetalinger, der overstiger det største beløb, der har været indbetalt som løbende bidrag i noget af de seneste 3 indkomstår forud for lovens ikrafttræden, skal opsparingen for det overskydende beløbs** [5] **vedkommende opfylde betingelserne i § 12 for at kunne behandles efter reglerne for opsparing i pensionsøjemed.**

---

1. Bestemmelsen omhandler kapitalpensioner oprettet som indlånskonti før 1. januar 1972. Disse kapitalpensioner betragtes som omfattet af pensionsbeskatningsloven, hvis de 1. januar 1972 opfyldte renteforsikringslovens bestemmelser, uanset at de ikke opfylder alle krav efter § 12.

2. Se § 12, note 3.

3. Se § 11, note 3.

4. Ordninger, der var lagt i værdipapirer før 1. januar 1972, blev accepteret, også selv om de indkøbte værdipapirer ikke var omfattet af de senere investeringsbegrænsninger. De allerede indkøbte værdipapirer kunne og kan fortsat beholdes.

5. Hvis indbetalingerne til en sådan ordning efter 1. januar 1972 blev forhøjet, så de udgjorde mere end det største bidrag i et af årene 1969, 1970 eller 1971, skulle det overskydende bidrag placeres på en nyoprettet konto, der opfylder betingelserne i § 12. Var kontohaver over 60 år ved oprettelsen af kontoen før 1. januar 1972, kunne der ikke forhøjes, idet § 12 dengang fastslog, at nyoprettelse ikke kunne ske efter det 60. år.

§ 14 Ophævet [1]

1. Bestemmelsen er ophævet ved lov nr. 540 af 28. december 1979.

§ 14 A **Ved udbetaling efter lov om Lønmodtagernes Dyrtidsfond** [1] **svares en afgift på 40% af den del af udbetalingerne, der hidrører fra overskud, som tilskrives den enkelte lønmodtagers konto i fonden, første gang for perioden efter 31. december 1979. Af den øvrige del af udbetalingen svares afgift med 25%. § 32, stk. 1, og §§ 36-40 og 45-46 finder tilsvarende anvendelse på midler, der omfattes af den nævnte lov.** [2] **Skatteministeren kan dog fastsætte bestemmelser, der fraviger reglerne om afgiftspligtens indtræden mv. i det omfang, disse regler ikke kan forenes med de særlige vilkår, der gælder for dyrtidsfonden.** [3]

Stk. 2. **Ved beregning af afgift efter § 25 for en ordning, hvortil der efter § 41 er overført beløb fra en konto i Lønmodtagernes Dyrtidsfond, § 7 A i lov om Lønmodtagernes Dyrtidsfond, anvendes reglen i stk. 1 på den del af udbetalingen, der hidrører fra det overførte beløb.** [4]

---

1. Lønmodtagernes Dyrtidsfond (LD) er oprettet i henhold til lov nr. 7 af 9. januar 1980. Fondens formål er at forvalte og udbetale de dyrtidsbeløb, der blev indbetalt til ATP i perioden 1. september 1977 til 31. december 1979 i medfør af lov nr. 230 af 2. juni 1977. Ved den lov suspenderedes dyrtidsregulering af arbejdsvederlag i den ovenfor nævnte periode. For en lønmodtager, der var fuldtidsbeskæftiget i hele perioden, betød det suspendering af 2 dyrtidsportioner, og det medførte en total indbetaling for perioden på kr. 4.368.

De lønmodtagere, der var beskæftiget i hele eller dele af denne periode, har en konto i LD. Denne kontos afkast er indkomstskattefrit, så længe kontoen er omfattet af pensionsbeskatningsloven afsnit I, jf. § 45.

Udbetaling kan ske i følgende tilfælde, jf. lov nr. 939 af 15. september 2004:

a. Når lønmodtageren er fyldt 60 år.
   Her stilles der fra 1 april 2004 ikke mere krav om, at evt. kapitalpension oprettet uden for ansættelsesforhold er ophævet eller udbetales samtidig.
b. Ved tilkendelse af førtidspension efter lov om social pension.
c. Ved overgang til at oppebære aktuel egenpension efter regler for tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken og for kommunale tjenestemænd samt regler for ansatte i stillinger, hvortil der

er knyttet pensionsordning, der i det væsentlige giver rettigheder som lov nr. 292 af 18. juni 1969 om tjenestemandspension.

d. Ved overgang til at oppebære alders- eller invalidepension fra privat godkendt pensionsordning, der er oprettet efter aftale mellem en lønmodtager og dennes arbejdsgiver eller hjemlet i henhold til kollektiv overenskomst, regulativ mv.
e. Ved tilkendelse af udenlandsk pension, der svarer til b, c eller d.
f. Ved overgang til efterløn efter kapitel 11a i lov om arbejdsløshedsforsikring mv.
g. Ved tilkendelse af erstatning for tab af erhvervsevne på minimum 50% i henhold til arbejdsskadeforsikringsloven eller anden dertil svarende lov, dansk eller fremmed.
h. Ved flytning til udlandet for at tage varig bopæl.
   Udstationering medfører ikke ret til udbetaling.
i. Ved flytning til Færøerne og Grønland for at tage varig bopæl der og efter at have haft ophold der i 5 år.
j. Ved lønmodtagerens død.
   Udbetaling sker til boet. Der kan ikke indsættes begunstigede på kontoen.
k. Ved den berettigedes fyldte 70. år.
   Her udbetales beløbet ved fondens foranstaltning. Har det ikke været muligt for fonden at udbetale, inden den berettigede er fyldt 75 år, f.eks. fordi den berettigede er bortebleven eller udvandret, tilfalder indeståendet fonden. Lønmodtageren kan dog vælge udskydelse af udbetalingen for 5 år ad gangen.

2. Ved udbetaling svares afgift på 25% af værdien pr. 31. december 1979 og 40% af resten af værdien af udbetalingen.

3. Denne bemyndigelse ses indtil videre ikke at være udnyttet.

4. Stk. 2 er indsat ved lov nr. 190 af 24 marts 2004 og får virkning på LD konti der overføres til anden pensionskonto og for hvilken afgiftspligt indtræder efter 1. juli 2005, hvor muligheden for overførsel af LD konti træder i kraft. Se i øvrigt § 41, stk. 1, nr. 8.

Indeksordninger

§ 15 **En indeksordning** [1] **skal være oprettet som en forsikring eller en opsparingskonto** [2] **med tilknyttet indekskontrakt i henhold til lov om pristalsreguleret alderdomsforsikring og alderdomsopsparing.** [3]

---

1. Formkravene til de indeksordninger, der kunne oprettes fra 1957 til 1971, behandles i denne paragraf og i lov om pristalsreguleret alderdomsforsikring og alderdomsopsparing, lovbekendtgørelse nr. 724 af 15. september 1999.

2. I livsforsikringsselskaber kan indeksordninger være oprettet som renteforsikring og rateforsikring. Garantiperioden kan højst være 15 år. I pengeinstitutter er indeksordninger oprettet på en særlig indlånskonto, som er kreditorbeskyttet. Udbetalingsperioden skal være mindst 10 år og højst 15 år.

3. Hvis man var mellem 18 og 57 år, kunne man i perioden 1957 til 1962 oprette op til 4 indekskontrakter og i perioden 1962 til 1971 i alt op til 6 indekskontrakter i tilknytning til de ordninger, der er nævnt i note 2. Formålet med indekskontrakterne var at tilskynde til privat pensionsopsparing, mod at Staten gennem indekstillæggene garanterede opsparingens realværdi. Ordningen skal løbe til indehaveren af indekskontrakterne fylder 67 år. Personer, der fylder 60 år den 1. juli 1999 eller senere, kan vælge at stoppe indbetalingen ved det 65. år og starte udbetaling mod en reduktion i indekstillægget.

På pensioneringstidspunktet udløses et indekstillæg fra Staten, der udbetales af livsforsikringsselskaber og pengeinstitutter oven i pensionsudbetalingen, så længe pensionen udbetales til indehaveren af indekskontrakterne.

Indekstillægget er baseret på en livsvarig livrente oprettet i Statsanstalten for Livsforsikring med præmie betalt til udbetalingen starter ved det 67. år. Livrenten forrentes med den mindsterente, som Statsanstalten for Livsforsikring garanterede i hele forsikringens løbetid. For indeksordninger oprettet indtil 1966 udgør den garanterede

mindsterente 3,5%, og for den resterende periode indtil slutningen af 1971 udgør renten 4,25%.

Imidlertid har de fleste pensionsinstitutter givet en forrentning, der har været betydeligt højere end den garanterede mindsterente. Pensionsopsparerne med indekskontrakter får derfor en merforrentning oven i det pristalsregulerede indekstillæg, der skulle sikre købekraften. Den sidste mulighed for at oprette nye kontrakter til denne meget favorable, men for Staten meget dyre tilskudsordning, var den 24. november 1971.

Det er en betingelse for at få indekstillægget udbetalt, at

- indehaveren er berettiget til at modtage folkepension
- pensionsbidraget er betalt frem til pensioneringstidspunktet.

Pensionsbidraget til indeksordningen forfalder til betaling senest den 31. december.

Det er muligt at opnå henstand med pensionsbidraget indtil 31. december året efter forfaldsåret (respitåret). Det betyder reelt, at der kan gives henstand med bidraget i op til 23 måneder, uden at indeksordningen bortfalder, afhængigt af hvornår og hvordan pensionsbidraget forfalder. Pensionsbidraget er omfattet af § 18, stk. 1, eller § 19, hvilket betyder, at det kan trækkes fra i det år, det er forfaldent, uanset pensionsbidraget først betales året efter. For pensionsbidrag indbetalt af arbejdsgiveren kan det nødvendige indeksbidrag være med eller uden arbejdsmarkedsbidrag indregnet.

Beskatningen af udbetalingerne følger de regler, der er gældende for tilsvarende fradragsberettigede ordninger uden indekskontrakter. Statens indekstillæg beskattes på samme måde som den øvrige udbetaling.

Ophæves ordningen i utide, og er indeksreguleringen ikke bortfaldet på ophævelsestidspunktet, gives der en lempelse i afgiften i forhold til 60%-afgiften, der er gældende ved ophævelse i utide af andre fradragsberettigede ordninger. Afgiften følger reglerne i § 29, stk. 1, hvilket betyder, at værdien af opsparing indtil 1. januar 1972 samt rentetilvæksten heraf til 31. december 1979 afgiftsberigtiges med 25%, opsparing i perioden 1. januar 1972 til og med 31. december 1979 eksklusive rentetilvæksten af opsparingen indtil 31. december 1971 afgiftsberigtiges med 35%, og resten afgiftsberigtiges med 40%. Bemærk, at såfremt retten til indeksregulering bortfalder pga. manglen-

de indbetaling af præmier eller indskud, vil en ordning i pengeinstituttet overgå til en almindelig bankkonto, hvoraf afgiften efterfølgende beregnes ved udbetaling. Derimod vil en forsikringsordning typisk blive omskrevet til fripolice, men ordningen vil fortsætte som en almindelig forsikringsordning. Hvis den efterfølgende ophæves »i utide«, vil der skulle betales afgift efter de almindelige regler, dvs. op til 60%.

Pensionsordninger for tidligere selvstændigt erhvervsdrivende

§ 15 A [1] **Personer, der i forbindelse med afståelse af deres erhvervsmæssige virksomhed** [2] **eller en andel af denne opnår en skattepligtig fortjeneste, eller som efter kildeskattelovens § 25 A, stk. 1, 3 eller 8, skal medregne en sådan fortjeneste opnået af vedkommendes ægtefælle ved indkomstopgørelsen,** [3] **kan oprette pensionsordninger efter reglerne i stk. 5 og 6.** [4] **Tilsvarende gælder en person, der afstår aktier i et selskab, der driver erhvervsmæssig virksomhed, og hvori den pågældende er hovedaktionær, jf. aktieavancebeskatningslovens § 11, stk. 2-4.** [5] **Personen skal være fyldt 55 år inden afståelsen og skal desuden opfylde betingelserne i stk. 2-4.** [6]

Stk. 2. **Den, der opretter en pensionsordning omfattet af stk. 5 og 6, skal i en periode på mindst 10 år forud for det indkomstår** [7], **hvori pensionsordningen oprettes, have drevet selvstændig erhvervsmæssig virksomhed eller have været hovedaktionær som nævnt i aktieavancebeskatningslovens § 11, stk. 2-4, i et selskab, der driver erhvervsmæssig virksomhed. En efterlevende ægtefælle efter en person, der drev selvstændig erhvervsmæssig virksomhed eller var hovedaktionær, jf. 1. pkt., og som efter dødsfaldet er indtrådt i boets eller afdødes skattemæssige stilling med hensyn til virksomheden eller aktiebesiddelsen efter dødsboskattelovens § 36, jf. § 43, eller § 59, anses for at have drevet selvstændig erhvervsmæssig virksomhed eller have været hovedaktionær, jf. 1. pkt., i samme periode, som den nu afdøde har drevet sådan virksomhed eller været hovedaktionær forud for dødsfaldet.** [8] **Er den efterlevende ægtefælle indtrådt i boets skattemæssige stilling med hensyn til virksomheden eller aktiebesiddelsen efter dødsboskattelovens § 36, jf. § 43, anses den efterlevende ægtefælle endvidere for at have drevet selvstændig erhvervsmæssig virksomhed henholdsvis have været hovedaktionær i boperioden.** [9]

Stk. 3. **Den erhvervsmæssige virksomhed som nævnt i stk. 1 og 2 må ikke i overvejende grad** [10] **have bestået af udlejning af fast ejendom, besiddelse af kontanter, værdipapirer eller lignende, jf. stk. 4, og for så vidt angår selskaber aktieavancebeskatningslovens § 11, stk. 9.** [11] **1. pkt. finder dog ikke anvendelse, når personen eller et selskab, hvori personen har været hovedaktionær, har udøvet næringsvirksomhed ved køb og salg af værdipapirer eller ved finansieringsvirksomhed.** [12]

Bortforpagtning af fast ejendom, som nævnt i vurderingslovens § 33, stk. 1 og 7, [13] **anses ikke som udlejning af fast ejendom ved anvendelsen af 1. pkt. Den erhvervsmæssige virksomhed som nævnt i stk. 1 må endvidere ikke have bestået i udlejning af afskrivningsberettigede driftsmidler eller skibe eller have haft mere end 10 ejere,** [14] **medmindre opretteren af pensionsordningen har deltaget i virksomhedens drift i væsentligt omfang.** [15]

Stk. 4. [16] **En persons erhvervsmæssige virksomhed anses for i overvejende grad at have bestået i udlejning af fast ejendom, besiddelse af kontanter, værdipapirer eller lignende som nævnt i stk. 3, 1. pkt., hvis mindst 50% af indtægterne, hvorved forstås den regnskabsmæssige nettoomsætning tillagt summen af øvrige regnskabsførte indtægter, fra den erhvervsmæssige virksomhed opgjort som gennemsnittet af de seneste 3 regnskabsår stammer fra sådan aktivitet, eller hvis handelsværdien af virksomhedens udlejningsejendomme, kontanter, værdipapirer eller lignende enten på overdragelsestidspunktet eller opgjort som gennemsnittet af de seneste 3 regnskabsår udgør mindst 50% af handelsværdien af virksomhedens samlede aktiver. Besiddelse af andele omfattet af aktieavancebeskatningslovens § 2 b** [17] **anses ved bedømmelsen ikke som besiddelse af værdipapirer. Afkastet og værdien af aktier i selskaber, hvori virksomheden direkte eller indirekte ejer mindst 25% af aktie- eller anpartskapitalen, medregnes ikke. I stedet medregnes en til ejerforholdet svarende del af selskabets indtægter og aktiver ved bedømmelsen. Ved bedømmelsen ses der bort fra indkomst ved udlejning af fast ejendom mellem virksomheden og et selskab som nævnt i 3. pkt. eller mellem sådanne selskaber. Fast ejendom, som udlejes mellem virksomheden og et selskab som nævnt i 3. pkt. eller mellem sådanne selskaber, og som lejer anvender i driften, anses ved bedømmelsen ikke som en udlejningsejendom.**

Stk. 5. **Pensionsordningen skal være en pensionsordning med løbende udbetalinger, jf. § 2, nr. 4, og §§ 5 og 5 A, en rateforsikring, jf. § 8, eller en rateopsparing i pensionsøjemed, jf. § 11 A.** [18] **For rateforsikringer finder § 8, stk. 1, nr. 1, 3.-8. pkt., og nr. 3, 1. pkt., ikke anvendelse.** [19] **Rateopsparinger i pensionsøjemed kan uanset § 11 A, stk. 1, nr. 1, 1. pkt., oprettes efter det fyldte 60. år, og § 11 A, stk. 1, nr. 2, og nr. 5, 1. pkt., finder ikke anvendelse.** [20]

Stk. 6. **Den, der opretter én eller flere pensionsordninger** [21] **som nævnt i stk. 5, kan i alt højst indbetale et grundbeløb på 1.372.650 kr.** [22] **til ordningerne. Beløbet på 1.372.650 kr. reguleres efter personskat-**

telovens § 20. Indbetalingen til en pensionsordning hidrørende fra en given virksomhed kan dog ikke overstige den fortjeneste opnået ved afståelsen af virksomheden eller en andel af denne, som medregnes ved personens indkomstopgørelse.

Stk. 7. **Indbetaling som nævnt i stk. 6 skal foretages inden for en periode på 10 år. 10-års-perioden begynder i det år, hvori hele virksomheden eller en andel af denne er afstået.** [23]

Stk. 8. **Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om de pensionsordninger, der er omhandlet i stk. 1-7, herunder om, at størrelsen af fortjenesten som nævnt i stk. 6 og af allerede foretagne indskud på ordningerne skal dokumenteres ved en erklæring fra en advokat, en statsautoriseret eller registreret revisor, en konsulent i driftsøkonomi, jf. § 1 i lov om tilskud til jordbrugets konsulentvirksomhed, et medlem af Foreningen af Danske Revisorer eller en person, der kan ligestilles hermed.** [24]

---

1. Paragraffen er indsat ved lov nr. 1282 af 20. december 2000 (lovforslag L 33 af 4. oktober 2000). § 15 A, stk. 5 er efterfølgende ændret ved lov nr. 277 af 25. april 2001 (lovforslag L 159 af 31. januar 2001) og lov nr. 394 af 6. juni 2002 (lovforslag L 194 af 5. april 2002).

Bestemmelserne i paragraffen har virkning for hel eller delvis afståelse af erhvervsmæssig virksomhed fra og med indkomståret 2001.

Ændringerne (se note 10 og 16) ved lov nr. 394 af 6. juni 2002 har virkning for hel og delvis afståelse af erhvervsmæssig virksomhed, der finder sted den 1. juli 2002 eller senere.

Paragraffen er en direkte følge af anbefalingerne i Generationsskifteudvalgets betænkning nr. 1374 fra 1999.

Formålet er at give selvstændige og hovedaktionærer, mulighed for at oprette pensionsordninger i forbindelse med virksomhedens hele eller delvise afhændelse eller ophør. § 15 A giver denne persongruppe, der ofte har beskedne pensionsopsparinger, mulighed for at oprette pensionsordninger af en værdi svarende til den skattepligtige fortjeneste ved afståelse af virksomheden, dog maksimalt 2.249.800 kr. (2005). Ejeren skal dog være fyldt 55 år og virksomheden skal være drevet i mindst 10 år forud for det indkomstår, hvor pensionsordningen oprettes.

Ordningen kan endvidere i et vist omfang benyttes af medarbejdende ægtefæller, samt af efterlevende ægtefæller ved succession.

2. Der er tale om afståelse af selvstændig erhvervsmæssig virksomhed, som det fremgår af stk. 2. Selvstændig erhvervsmæssig virksomhed defineres i bemærkningerne til lovforslaget som virksomhed af økonomisk karakter, der udøves for egen regning og risiko med det formål at indvinde økonomisk udbytte. Virksomheden må ikke være af underordnet omfang. I bemærkningerne til lovforslag 33 af 4. oktober 2000 henvises til cirkulære nr. 129 af 4. juli 1994 om personskatteloven, pkt. 3.1.1, der opstiller kriterier, der kan indikere, om man skattemæssigt betragtes som selvstændig eller lønmodtager.

3. Som udgangspunkt beskattes den ægtefælle, der driver en erhvervsvirksomhed, fuldt ud af den indkomst, der erhverves ved virksomheden. Uanset virksomheden ejes af den anden ægtefælle, er det, jf. kildeskattelovens § 25A, stk. 1, den ægtefælle, der driver virksomheden, som beskattes af avancen (TfS 2003.167) og derfor også kan anvende § 15 A (TfS 2003.251 og TfS 2003.585).

Deltager begge ægtefæller i driften beskattes den ægtefælle, der i overvejende grad driver virksomheden, og det er også denne ægtefælle, der kan oprette ophørspensionen.

Hvis den anden ægtefælle har deltaget væsentligt i driften af erhvervsvirksomheden kan ægtefællerne jf. kildeskatteloven § 25A, stk. 3 anmode om, at indtil 50% af indkomsten, dog maksimalt 192.300 kr. (2005) overføres til denne ægtefælle.

Deltager begge ægtefæller væsentligt og ligeligt i virksomhedens drift og hæfter i samme omfang for virksomhedens forpligtelser, kan ægtefællerne anmode om skattemæssig fordeling af resultatet mellem sig, jf. kildeskattelovens § 25A, stk. 8. Det betyder, at begge ægtefæller kan oprette ophørspension for op til 2,2 millioner kr.

4. Jf. stk. 5 kan man oprette pensionsordninger med løbende udbetaling og ratepension. Der er ikke mulighed for at oprette kapitalpension.

Jf. stk. 6 må der maksimalt indbetales et samlet beløb svarende til den opnåede fortjeneste ved afståelsen af virksomheden og højst 2.249.800 kr. (2005). Beløbet kan fordeles på flere ordninger.

5. Reglerne gælder også for hovedaktionærer, der afstår aktier i et selskab, der driver erhvervsmæssig virksomhed. Hovedaktionærer er i aktieavancebeskatningsloven § 11, stk. 2-4 defineret som ejere af hovedaktionæraktier. Hovedaktionæraktier er aktier, der ejes af skattepligtige personer, som inden for de sidste 5 år har ejet mere end 25% af aktierne i en virksomhed, eller som har eller i samme periode har haft mere end 50% af stemmeværdien.

Ved opgørelsen af ejerandelen/stemmeværdien medregnes aktier tilhørende personens ægtefælle, forældre, bedsteforældre, børn og børnebørn, samt disses ægtefæller og desuden visse fonde og selskaber. Andele fra stedbørn og adoptivbørn medregnes på lige fod med biologiske børns. Dødsboer efter den nævnte personkreds medregnes også.

Tilsvarende regler gælder for hovedanpartshavere.

6. I hovedtræk er betingelserne for at kunne benytte de særlige regler for selvstændige erhvervsdrivende og hovedaktionærer/-anpartshavere, at personen skal være fyldt 55 år på afståelsestidspunktet og have drevet selvstændig virksomhed eller været hovedaktionær i mindst 10 år forud for det indkomstår, hvor pensionsordningen oprettes. Virksomheden må ikke i overvejende grad have bestået i udlejning af fast ejendom, besiddelse af kontanter eller værdipapirer.

7. 10-årsperioden forud for det indkomstår, hvor pensionsordningen oprettes skal jf. bemærkningerne (lovforslag 33 af 4. oktober 2000) til loven og de efterfølgende afgørelser forstås som den umiddelbart forudgående 10-årsperiode. Afbrydelser inden for de sidste 10 år kan bevirke, at betingelserne ikke opfyldes, uanset der forud for afbrydelsen har bestået en sammenhængende periode på mindst 10 år. (se bl.a. TfS 2003.986).

Betingelserne opfyldes dog uanset perioden ikke har været i samme virksomhed. Det er heller ikke afgørende, at der er sammenhæng mellem virksomhedsaktiviteten. En medejer af en landbrugsejendom, kunne medregne perioden som medarbejdende ægtefælle på en anden landbrugsejendom til 10-årsperioden, da hun som medarbejdende ægtefælle havde fået overført overskudsandel (TfS 2002.607).

10-årsperioden brydes heller ikke ved skift af ejerform, f.eks. fra at have ejet selvstændig virksomhed og til at være hovedaktionær/-anpartshaver. Efter Ligningsrådets seneste afgørelse (TfS 2003.414)

anses perioden for sammenhængende, hvis virksomhedsskiftet sker inden for en 12-måneders-periode. Tidligere afgørelser har henholdt sig til bemærkningerne til loven(lovforslag 33 af 4. oktober 2000, bemærkningerne til § 1, nr. 1, 4. afsnit), hvor der står, at »10-års perioden afbrydes endvidere ikke af »virksomhedsskift«, hvis der drives virksomhed både ved indkomstårets begyndelse og ved dets slutning«.

Der gives ikke andre muligheder for at dispensere fra 10-årsreglen. F.eks. giver alvorlig sygdom ikke mulighed for at se bort fra 10-årsperioden (TfS 2002.607).

8. Hvis en efterlevende ægtefælle hensidder i uskiftet bo eller er enearving kan ægtefællen indtræde (succedere) i boets eller den afdøde ægtefælles skattemæssige status, jf. dødsboskattelovens § 36, jf. § 43 eller § 59, og herigennem opnå rettigheder til at oprette pensionsordning efter § 15 A.

Det er dog et krav for at den efterlevende ægtefælle kan oprette en pensionsordning efter § 15 A, at 10-årsreglen opfyldes. Den periode den afdøde ægtefælle har drevet virksomheden eller været hovedaktionær/-anpartshaver kan indgå i 10-årskravet. Har den afdøde ægtefælle drevet virksomheden i f.eks. 7 år kræves, at den efterlevende fortsætter virksomheden i minimum 3 år for at betingelsen er opfyldt.

Er virksomheden afstået og hensidder den efterlevende ægtefælle i uskiftet bo og dermed også er skattepligtig af afdødes indkomst i mellemperioden, kan den efterlevende ægtefælle benytte reglerne i § 15 A til oprettelse af en pensionsordning, forudsat afdøde i øvrigt kunne opfylde formkravene til virksomhedens art og 10-årsreglen, TfS 2002.189.

9. Boperioden kan desuden medgå til perioden forudsat ægtefællen succederer i boets skattemæssige stilling, jf. dødsboskattelovens § 36.

10. I stk. 4 redegøres for, hvad der forstås ved »i overvejende grad«. Se note 16. Ændret fra »i væsentligt omfang« til »i overvejende grad« med virkning fra 1. juli 2002. Ændringen har, jf. bemærkningerne til lovforslaget (lovforslag 194 af 5. april 2002), alene sproglig karakter og hænger sammen med ændringen af procentsatsen fra 25 til 50.

11. I aktieavancebeskatningslovens § 11, stk. 9 findes regler til afgrænsning af virksomhedens erhvervsmæssige virksomhed svarende til reglerne for selvstændig erhvervsvirksomhed, som er beskrevet i stk. 4. Se note 16.

12. I det omfang køb og salg af værdipapirer og finansieringsvirksomhed sker som egentlig næringsvirksomhed og ikke i forbindelse med passiv pengeanbringelse, er ejeren eller hovedaktionæren ikke afskåret fra at benytte reglerne i § 15 A.

13. Bortforpagtning af jordbrug, som f.eks. landbrug, skovbrug, gartnerier, planteskoler og frugtplantager anses ikke for udlejning af ejendomme.

I TfS 2002.975 fastslår Ligningsrådet, at udlejning af et stuehus på en landbrugsejendom ikke er udlejning af fast ejendom, men bortforpagtning af landbrug. Denne afgørelse forudsætter dog, at stuehuset er omfattet af virksomheden. TfS 2002.691 er i overensstemmelse hermed, men fastslår, at stuehuset ikke indgår i opgørelsen, hvis det er holdt uden for virksomhedsordningen. Det betragtes så som et privat formuegode, der holdes uden for beregningen.

En fabriksbygning beliggende på landbrugsjord og udlejet blev ikke anset for udlejning af fast ejendom, men bortforpagtning, jf. vurderingslovens § 33, stk. 1 (TfS 2002.997).

14. Anpartshavere i anpartsselskaber med mere end 10 ejere kan kun benytte sig af mulighederne i § 15 A, hvis de deltager væsentligt (se note 15) i virksomhedens drift. Kravet om væsentlig deltagelse gælder uanset antallet af ejere for anpartshavere i anpartsselskaber, der har til formål at udleje afskrivningsberettigede driftsmidler eller skibe.

15. Ved afgørelse af, hvad der forstås ved deltagelse i et anpartsselskabs drift, skal man anvende den praksis, der anvendes ved afgørelsen af, om investeringsfondshenlæggelser og etableringskontoindskud kan anvendes til forlods afskrivning. Se punkt 33 i cirkulæret til investeringsfondsloven nr. 166 af 29. oktober 1984. Heraf fremgår som en vejledende norm, at der som udgangspunkt kræves en personlig arbejdsindsats på mindst 50 timer pr. måned eller 600 timer på årsbasis. I TfS 2003.918 fik en anpartshaver afslag på at benytte § 15 A, da

han ikke havde deltaget i virksomhedens drift i væsentligt omfang.

I visse typer virksomheder, hvor arbejdspresset er sæsonbetonet (eksempelvis gartneri og landbrug) vil kravet være opfyldt, selv om minimumskravet pr. måned ikke er opfyldt, men forudsat årsminimum er opfyldt. Er der tale om virksomhed, hvor der kun er aktivitet i dele af året, vil kravet være opfyldt, hvis minimumskravet pr. måned er opfyldt i de aktive måneder, uanset årsminimum ikke opfyldes.

16. For at opfylde kriteriet for, at den erhvervsmæssige virksomhed ikke i overvejende grad (ændret med virkning fra 1. juli 2002. Se note 10) har bestået af ejendomsudlejning, besiddelse af kontanter, værdipapirer eller lignende, skal det dokumenteres, at mindre end 50% (ændret fra 25% med virkning fra 1. juli 2002) af den gennemsnitlige indtægt i de seneste 3 regnskabsår stammer fra denne type virksomhed. Det skal ligeledes dokumenteres, at mindre end 50% (ændret fra 25% med virkning fra 1. juli 2002) af handelsværdien på overtagelsestidspunktet eller gennemsnitligt i de sidste 3 regnskabsår stammer fra ejendomsudlejning, besiddelse af kontanter, værdipapirer eller lignende.

Dette gælder både for selvstændig erhvervsvirksomhed og for virksomheder ejet i selskabsform.

For aktieselskaber gælder dog, at ejerskab af datterselskaber ikke tæller med i opgørelsen, forudsat virksomheden ejer minimum 25% af datterselskabet. I stedet medtages en forholdsmæssig andel af datterselskabets indtægt/handelsværdi. Udlejning af driftsejendomme til datterselskaber og mellem datterselskaber medregnes ikke som udlejningsejendomme.

En hovedanpartshaver havde i et anpartsselskab mere end 50% af aktivmassen placeret i aktier og fik dermed afslag på at benytte § 15 A, uanset, at aktierne vedrørte et selskab, som for anpartsselskabet udførte en reel erhvervsmæssig aktivitet (busdrift). Afslaget begrundes med, at anpartsselskabets ejerandel i aktieselskabet var mindre end 25% og der derfor ikke var grundlag for at medregne aktieselskabets reelle virksomhed i anpartsselskabet. (TfS 2002.264)

I Skatteministeriets Departements svar til Foreningen Registrerede Revisorer af 8. november 2001 (j.nr. 12.2001-352-285), tilkendegives at det er Departementets opfattelse, at en udlejningsejendom, som ejes personligt af en hovedaktionær og anvendes til drift af selskabets

virksomhed vil være omfattet af undtagelsesbestemmelsen om udlejningsejendomme, der anvendes til drift i et datterselskab.

17. Bestemmelsen omhandler ejerskab af andele i indkøbs-, produktions- eller salgsforeninger med mindst 10 medlemmer og beskattet efter selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 3. Denne type andele anses ikke for finansiel virksomhed, men som en naturlig del af driften. Se f.eks. TfS 2003.252. Det kræves dog, at de er en direkte del af den selvstændige virksomhed. I TfS 2003.169 gives afslag på at benytte § 15 A i forbindelse med salg af andelsbevis, da andelshaveren ejede andelsbeviset personligt og ikke drev selvstændig virksomhed. At andelshaveren drev en virksomhed som hovedanpartshaver og andelen i denne sammenhæng var væsentlig for anpartsselskabet virksomhed blev der ikke lagt vægt på i afgørelsen. I TfS2004.174 hævdes, at denne fortolkning ikke er forenelig med den holdning, som tilkendegives i Skatteministeriets Departements svar til Foreningen Registrerede Revisorer af 8. november 2001 (j.nr. 12.2001-352-285). Se note 16 nederst.

18. Der kan oprettes pensionsordninger med løbende udbetaling og ratepensionsordninger. Det er under denne ordning ikke muligt at oprette kapitalpensionsordninger, dog kan der jf. § 8, stk. 2 tilknyttes en invalidesum til ordningen.

19. 60-års grænsen for seneste oprettelse af ratepensionsordninger gælder ikke for ratepensionsordninger oprettet efter § 15 A. Forhøjelsesreglerne efter det 60. år gælder ligeledes ikke. Det er derfor muligt inden for de begrænsninger, der er til indbetalingens størrelse i stk. 6, at indbetale til en ratepensionsordning, uanset ordningen oprettes efter det 60. år. Indbetalingerne efter § 15 A påvirker på samme måde ikke forhøjelsesmuligheden for ratepensionsordninger oprettet efter reglerne i §§ 8 og 11 A. Kravet om, at seneste udbetaling skal finde sted på 1. policedag efter, at forsikrede er fyldt 85 år, gælder ikke for ratepensionsordninger oprettet i henhold til § 15 A. I alle tilfælde gælder dog, at der ikke kan ske udbetaling af ratepension til ejeren før tidligst 5 år efter oprettelsen i lighed med ratepensionsordninger oprettet efter §§ 8 og 11 A.

20. 4. pkt. er ophævet ved lov nr. 277 af 25. april 2001. Efter den oprindelige bestemmelse kunne personer, der var berettiget til efterløn, ikke indbetale til en ordning, jf. § 15 A efter det 60. år. Med ophævelsen af 4. punktum og en samtidig ændring af reglerne om modregning i efterløn er det nu gjort muligt. I stedet skal indbetalingerne løbende tillægges opgørelsen af pensionsformuen, der danner grundlag for modregning i efterløn. Pensionsinstitutterne er pålagt at foretage denne indberetning.

21. Der er ikke noget krav om, at pengene skal indbetales på samme pensionsordning. Indbetalingen kan fordeles på flere ordninger.

22. Den samlede indbetaling til pensionsordninger i medfør af § 15 A, kan højst udgøre 2.249.800 kr. (2005), dog maksimalt den skattepligtige fortjeneste ved afståelse af virksomheden (*før* fradrag af arbejdsmarkedsbidrag og særligt pensionsbidrag, jf. bekendtgørelse nr. 80 af 13. februar 2002 (ændring af bekendtgørelse nr 326 af 10. maj 2001) og TfS 2002.318). Hvis to ægtefæller deltager ligeligt i selskabets drift, begge hæfter for virksomhedens gæld og beskattes efter kildeskattelovens § 25 A, stk. 8, kan begge ægtefæller udnytte ordningen fuldt ud. Beskattes medarbejdende ægtefælle efter kildeskattelovens § 25 A, stk. 3, kan den medarbejdende ægtefælle indskyde op til 192.300 kr. (2005), forudsat den samlede indbetaling ikke overstiger andelen af den skattepligtige fortjeneste ved afståelsen af virksomheden.

Den skattepligtige fortjeneste omfatter ikke omsætningsaktiver, der bl.a. defineres som varelager og udeståender på salg af varelager eller tjenester (TfS 2002.318).

Genvundne afskrivninger på driftsmidler og bygninger skal medtages ved opgørelse af den skattemæssige fortjeneste med 90% af forskellen mellem salgssummen og saldoværdien, jf. afskrivningsloven § 9, stk. 4 (TfS 2002.318).

Den fortjeneste, der kan indskydes, er den skattepligtige fortjeneste før arbejdsmarkedsbidrag (og SP-bidrag) (TfS 2002.318).

Salg af skind og mink var ikke omfattet af den skattepligtige fortjeneste, jf. §15 A, stk. 6, da de blev anset som omsætningsaktiver. Minkbure og haller blev derimod anset for at være driftsmidler og fortjeneste ved salg af disse indgik i opgørelsen af den skattepligtige

fortjeneste, der kunne anvendes på en pensionsordning, jf. § 15 A (TfS 2003.192).

23. For at opnå fradrag i afståelsesåret, skal bidraget være indbetalt inden den 1. juli i det efterfølgende indkomstår. Indbetaling i de efterfølgende indkomstår inden for 10 års perioden vil ikke på samme måde neutralisere avancebeskatningen, men giver personer, der har indgået aftale om afdragsvis betaling af afståelsessummen, og som ikke har frie midler til at foretage hele pensionsindbetalingen på en gang, mulighed for at oprette disse pensionsordninger. Den samlede maksimale indbetaling i 10 års-perioden må ikke overstige maksimum for indbetaling i det sidste år i 10 års-perioden. Personer, der har skattepligtige fortjenester, der overstiger den maksimale indbetaling, kan uanset, at de har indskudt maksimalt i afståelsesåret fortsat indbetale til ordningen i de efterfølgende år med et beløb svarende til den årlige forhøjelse af maksimumsbeløbet.

I TfS 2003.469 var den fulde skattepligt til Danmark ophørt på det tidspunkt, hvor likvidationsprovenuet kom til udbetaling. § 15 A kunne derfor jf. § 54, ikke benyttes, da fradragsretten i § 18 var faldet bort.

24. I bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001, kapitel 5 er beskrevet de nærmere regler for dokumentation af de krav, der stilles, for at § 15 A kan finde anvendelse. Dokumentationen skal ske ved en erklæring fra en advokat, statsautoriseret eller registreret revisor, konsulent i driftsøkonomi (jordbrugets konsulentvirksomhed), et medlem af Danske Revisorer eller en person, der kan ligestilles hermed.

§ 15 B [1] **Et beløb svarende til den indkomst,** [2] **der hidrører fra den skattepligtiges sportsudøvelse,** [3] **kan indskydes på en rateforsikring i pensionsøjemed, jf. § 8, eller en rateopsparing i pensionsøjemed, jf. § 11 A, hvorfra rateudbetalingen kan påbegyndes før det fyldte 40. år og tidligere end 5 år efter, at policen eller kontoen er oprettet.** [4]

Stk. 2. **Ved oprettelsen af en ordning som nævnt i stk. 1 skal policen eller opsparingskontrakten påføres en oplysning om, at ordningen er omfattet af stk. 1.** [5] **Påtegningen skal slettes i det indkomstår, hvor den forsikrede eller kontohaveren fylder 40 år.** [6] **Reglerne i § 8 henholdsvis § 11 A og reglerne i § 18, stk. 3 og 4, finder anvendelse fra og med det indkomstår, hvor påtegningen er slettet.** [7]

Stk. 3. [8] **De samlede indbetalinger til en ordning som nævnt i stk. 1 kan højst udgøre et grundbeløb på i alt 935.100 kr. reguleret efter personskattelovens § 20 i indkomståret for den sidste indbetaling, jf. dog stk. 6, 10. pkt.**

Stk. 4. [9] **§ 18 A finder ikke anvendelse på rateforsikringer og rateopsparinger i pensionsøjemed, der er omfattet af stk. 1. § 18 A finder anvendelse fra og med det indkomstår, hvor påtegningen på policen eller opsparingskontrakten slettes, jf. stk. 2.**

Stk. 5. [10] **En rateforsikring i pensionsøjemed som nævnt i stk. 1 skal indeholde bestemmelse om, at den aftalte forsikringssum skal udbetales i rater over højst 10 år efter reglerne i § 8. Den samlede årlige rateudbetaling kan højst udgøre et grundbeløb på 187.000 kr. reguleret efter personskattelovens § 20 for hvert indkomstår, hvor der sker udbetaling. For ordningens eventuelt resterende værdi finder reglerne i § 8 anvendelse. Stk. 6, 6.-10. pkt., finder tilsvarende anvendelse.**

Stk. 6. **En rateopsparing i pensionsøjemed som nævnt i stk. 1 skal indeholde bestemmelse om, at det opsparede pensionsbeløb skal udbetales i rater over højst 10 år. Den samlede årlige rateudbetaling kan højst udgøre et grundbeløb på 187.000 kr. reguleret efter personskattelovens § 20 for hvert indkomstår, hvor der sker udbetaling. Hvis rateudbetalingen skal påbegyndes før det fyldte 40. år, vælger kontohaveren, hvor stor en del af ordningens værdi der skal danne grundlag for rateudbetalingen** [11]**. Udbetalingsforløbet fastlægges efter § 11 A, stk. 2 og 3. For ordningens resterende værdi finder reglerne i § 11 A anvendelse. Der kan ikke foretages indskud på ordningen, før det udbetalingsforløb, der er påbegyndt før kontohaverens fyldte 40. år, er afsluttet. Her-**

efter kan indskud tidligst foretages i det indkomstår, der følger efter indkomståret for sidste rateudbetaling. For sådanne indskud finder reglerne i § 18, stk. 3 og 4, samt § 18 A tilsvarende anvendelse. Der kan indskydes indkomst, som ikke hidrører fra den skattepligtiges sportsudøvelse, og de samlede indbetalinger kan overstige grundbeløbet i stk. 3. 8. og 9. pkt. finder anvendelse, selv om påtegningen på opsparingskontrakten ikke er slettet, jf. stk. 2. [12]

---

1. § 15 B er indsat ved lov nr. 317 af 5. maj 2004 (lovforslag 111 af 10. december 2003). Loven har virkning fra og med indkomståret 2004.

Formålet med paragraffen er, at give primært elitesportsudøvere mulighed for at spare op på en rateordning, der kan komme til udbetaling i overgangsperioden fra eliteidrætsudøver til en anden beskæftigelse, herunder medfinansiere et evt. uddannelsesforløb.

Indbetalingen kan ske til en rateordning, der skal starte udbetaling inden det fyldte 40. år og udbetalingsperioden skal være højst 10 år. Der kan indbetales et beløb svarende til den skattepligtige indkomst ved sportsudøvelse, dog maksimalt 1.532.700 kr. (2005) i hele perioden.

Der kan kun oprettes en ordning efter reglerne i § 15 B. Der kan indbetales privat eller som arbejdsgiverordning. For privattegnede ordninger gælder reglerne i § 18 A ikke. Reglen om, at der skal gå 5 år fra oprettelsen af en rateordning til udbetaling kan starte, gælder ligeledes ikke for denne type ordning.

Udbetalingen kan pr. år maksimalt udgøre 306.500 kr. (2005).

Efter det fyldte 40. år ændres ordningen til en normal rateordning.

2. Den indkomst der kan benyttes til indbetaling på en pensionsordning efter reglerne i § 15 B, skal som udgangspunkt være skattepligtig og være optjent ved udøvelsen af sporten eller have relation til denne udøvelse. Det kan f.eks. være løn, præmiepenge eller bonus som direkte følge af sportsudøvelsen. Det kan også være indkomster som indirekte relaterer sig til personens sportsudøvelse, f.eks. sponsorindtægter eller reklamepenge.

Det præciseres i bemærkningerne til lovforslaget, at den indkomst, der kan indskydes, ikke er nettoindkomsten efter fradrag af udgifter, men den faktiske indtægt uden fradrag af udgifter.

3. I forbindelse med fremsættelse af lovforslaget til § 15 B, var der både i Folketinget og blandt interesseorganisationerne diskussion af hvorledes personkredsen, der kan benytte denne bestemmelse kan afgrænses. Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at sportsudøvelse skal forstås som fysisk udfoldelse eller aktivitet, bestemt af et væsentligt konkurrenceelement, hvor udøverens færdigheder har betydning for resultatet af udfoldelserne eller aktiviteterne. Definitionen er uklar og må antages at ville give anledning til usikkerhed indtil der har dannet sig en praksis på baggrund af konkrete sager. Sportsbegrebet er flydende. Det er ikke muligt alene at skele til om en sportsgren er organiseret i Dansk Idræts Forbund (DIF). En sportsgren som f.eks. skateboard, opfylder umiddelbart betingelserne, men den er ikke organiseret i DIF.

Der stilles ikke krav til at sportsudøvelsen skal være professionel. Dette krav bortfaldt i forbindelse med lovforslagets behandling i Folketinget.

4. I forhold til de generelle formkrav, der opstilles i §§ 8 og 11 A i relation til ratepension afviges reglerne i §§ 8, stk. 1, nr. 3, 2. pkt. og 11, stk. 1, nr. 5, 2. pkt., da udbetaling efter § 15 B skal være påbegyndt inden det fyldte 40. år og 5-årsreglen afviges tillige, således at udbetaling kan starte straks efter oprettelsen.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget og af ligningsvejledningen A.C.1.1.7, at der kun kan indbetales på én ordning. Denne præcisering kan ikke læses direkte af loven. Praksis må derfor fastslå om denne fortolkning af loven er holdbar.

5. Der er ikke givet nærmere anvisninger på den oplysning, der skal være angivet i pensionsaftalen, men det må efter ordlyden i § 15 B, stk. 2, være tilstrækkeligt at angive, at aftalen er omfattet af pensionsbeskatningslovens § 15 B, stk. 1, samt at udbetalingsperioden er højst 10 år, jf. stk. 5. Ordningen skal være angivet med de normale skattekoder for rateforsikring, men indberettes med en særlig fradragskode (13).

6. Påtegningen på aftalen skal slettes i løbet af det indkomstår, hvor den forsikrede/kontohaveren fylder 40 år. Den vil dog, uanset tidspunktet for påtegningens sletning, være omfattet af de generelle regler

for ratepension fra starten af det indkomstår, hvor den forsikrede/kontohaver fylder 40 år.

Er udbetaling påbegyndt inden det 40. år (se note 10 vedrørende denne særlige problemstilling) må det formodes, at reglerne i § 15 B vedrørende udbetaling fortsat finder anvendelse i den aftalte udbetalingsperiode.

Påtegningen kan ikke slettes efter anmodning fra den forsikrede/kontohaver eller i forbindelse med at der er foretaget udbetaling fra policen. Formålet med denne bestemmelse er bl.a. at sikre, at muligheden for at undgå efterbeskatning efter § 18 A ikke misbruges.

Når påtegningen slettes vil pensionsordningen være omfattet af de normale regler for ratepensionsordninger. Det betyder, at der ikke kan udbetales fra ordningen før forsikrede/kontohavers fyldte 60. år og fremtidige indbetalinger på ordningen vil være omfattet af reglerne i §§ 18, stk. 3-4 og 18 A.

7. Reglerne i § 18, stk. 3 og 4 finder ikke anvendelse på indbetalingerne på en pensionsordning efter § 15 B. Det betyder, at der er fuld fradragsret for indbetalingen i forfalds-/indbetalingsåret på en privat oprettet pensionsordning uanset indbetalingerne ikke kan indeholdes i opfyldningsfradraget eller indbetales i en periode, der er kortere end 10 år. Fra det indkomstår, hvor påtegningen skal slettes, bliver fremtidige indbetalinger omfattet af § 18, stk. 3 og 4.

8. Der kan samlet maksimalt indbetales 1,5 mio. kr. (2004) på en pensionsordning oprettet efter § 15 B. Beløbet reguleres efter personskattelovens § 20.

9. Uanset indbetalingernes størrelse og indbetalingsperiodens varighed på en privat oprettet pensionsordning skal der ikke ske omregning og evt. efterbeskatning efter § 18 A, hvis ordningen er oprettet i henhold til § 15 B. Fra det indkomstår, hvor påtegningen slettes omfattes fremtidige indbetalinger af § 18 A.

Det betyder, at der f.eks. ikke på en privattegnet ordning skal ske omregning i forbindelse med at ejerens fulde skattepligt til Danmark ophører. Samme fritagelse gælder ikke, hvis ordningen er oprettet via en arbejdsgiver og omfattet af bortseelsesreglen i § 19. I forbindelse med ophør af ejerens fulde skattepligt til Danmark vil

ordningen være omfattet af §§ 19 A-E. Denne forskelsbehandling virker ikke logisk, da der for ejere af pensionsordninger oprettet i ansættelsesforhold i mange tilfælde ikke er mulighed for at vælge ordningen omfattet af reglerne for privattegnede ordninger og derved undgå efterbeskatning efter reglerne i §§ 19 A-E. I praksis vil sportsudøvere i holdidrætsgrene, f.eks. fodboldspillere, kunne rammes af forskelsbehandlingen, mens sportsudøvere i individuelle idrætsgrene, f.eks. golf, vil undgå efterbeskatningen. Forskelsbehandlingen virker ydermere ulogisk, da reglerne er indført for at hjælpe en gruppe personer, som har en stor mobilitet. Praksis må afgøre om man ved anvendelsen af dispensationsreglen i § 19 E, vil søge at fjerne denne forskelsbehandling.

10. Udbetalingen skal, for at være omfattet af reglerne i § 15 B være påbegyndt inden det fyldte 40. år, jf. stk. 1. Af stk. 2 fremgår det imidlertid, at reglerne i §§ 8 og 11 A finder anvendelse allerede fra starten af det indkomstår, hvor den forsikrede/kontohaveren fylder 40 år. Hvis reglerne i §§ 8 og 11 A finder anvendelse allerede fra starten af indkomståret, skal udbetalingen i realiteten være startet inden indkomståret starter.

Den årlige udbetaling fra en ratepension efter § 15 B er maksimeret til 306.500 kr. (2005) (beløbet reguleres, jf. personskattelovens § 20) og udbetalingsperioden skal være højst 10 år.

Det fremgår af § 15 B, at der er et maksimum for den samlede indbetaling til ordningen og et maksimum for den årlige udbetaling. Den samlede udbetaling fra en § 15 B-ordning kan højst udgøre den maksimale årlige udbetaling i den højst tilladte udbetalingsperiode, som er 10 år. I 2005-tal vil det betyde en samlet udbetaling på 3.065.000. Den maksimale indbetaling er 1.532.700 (2005). Forskellen mellem den maksimalt mulige indbetaling og den maksimale udbetaling giver plads til udbetaling af forrentning/afkast af indbetalingerne i perioden.

Det er derfor en fejl, når det af ligningsvejledningen A.C.1.1.7 fremgår, at den samlede udbetaling til ordningen er maksimeret af et beløb svarende til indbetalingsmaksimum 1.532.700 kr. (2005). Dette fremgår ikke af loven.

11. Forsikrede-/kontohaver bestemmer selv, under respekt for reglerne for den maksimale årlige udbetaling, hvor stor en del af ordningen, der

skal udbetales efter reglerne i § 15 B. Hvis en del af beløbet på § 15 B-ordningen ikke ønskes udbetalt efter reglerne i § 15 B, vil denne del blive omfattet af de almindelige regler for udbetaling af ratepension og kan tidligste udbetales fra det 60. år og i mindst 10 år.

12. Der kan ikke indbetales på ordningen under udbetalingsperioden. Indbetalinger efter udbetalingsperiodens ophør vil være at betragte som indbetalinger på en almindelig ratepensionsordning og der stilles ikke krav om, at disse indbetalinger kommer fra indkomst ved sportsudøvelse.

Fælles bestemmelser

§ 16 [1] **Til kapitalforsikring i pensionsøjemed og til opsparing i pensionsøjemed kan for et indkomstår** [2] **i alt anvendes højst 25.000 kr.** [3] **for hver person.** [4] **Beløbet på 25.000 kr. reguleres efter reguleringstallet i § 20 i lov om indkomstskat for personer mv. (personskatteloven).** [5]

Stk. 2. **Ved opgørelsen af de årlige beløb** [6]**, der kan anvendes efter stk. 1, bortses fra tilskrivning af bonus og renter mv.** [7] **samt arbejdsmarkedsbidrag efter lov om arbejdsmarkedsfonde § 11, stk. 5.** [8] **Hvor midlerne i en opsparing i pensionsøjemed ikke er indsat på indlånskonto i pengeinstitut mv., gælder det samme med hensyn til fortjenester og tab** [9] **ved indfrielse eller salg af værdipapirer, salg af tegningsrettigheder, udlodning af likvidationsprovenu eller lignende.**

Stk. 3. **Forsikringsselskaber, pensionskasser, pengeinstitutter mv. underretter hvert år arbejdstageren om bortseelsesberettigede beløb efter § 19, der indgår ved opgørelsen af beløb efter stk. 1 og 2.** [10] **Underretning gives senest den 15. december i det år, underretningen vedrører.** [11] **Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om oplysningspligtens gennemførelse.**

---

1. I forbindelse med skattereformen i 1987 blev det også muligt at oprette kapitalpensionsordninger uden for ansættelsesforhold, således at alle kunne indbetale til en kapitalpensionsordning med fradragsret. I den forbindelse blev den fradragsberettigede årlige indbetaling maksimeret til 25.000 kr. Indtil 1987 kunne der kun oprettes en kapitalpensionsordning, hvis den var oprettet i et ansættelsesforhold. Den årlige indbetaling var maksimeret til 15% af lønnen for personer under 45 år og 20% for personer over 45 år, dog maksimalt 80.600 kr. (1986).

2. For personer med forskudt indkomstår er det den samlede indbetaling (for forsikringsordninger den forfaldne præmie), der er indbetalt ved indkomstårets slutning, der er gældende.

3. I opgørelsen af den maksimale indbetaling til kapitalpension indgår pensionsbidrag indbetalt til pensionsordninger omfattet af §§ 10, 11, 12 og 29 A, stk. 1.

Hvis der i en pensionskasseordning bliver givet mulighed for en supplerende engangsydelse ved pensionering, skal det bidrag, der benyttes til at sikre muligheden for den supplerende engangsydelse, medtages ved opgørelsen af det maksimale bidrag til kapitalpension, se § 29 A med noter.

4. Det er ikke muligt for en ægtefælle at overføre den uudnyttede maksimumgrænse til den anden ægtefælle. Ved indbetalinger, der overstiger det nævnte beløb, se § 21.

5. De regulerede beløb i henhold til personskattelovens § 20 fra 1986-2005 fremgår af note 18 til § 18, idet beløbene svarer til opfyldningsfradraget.

6. Der bortses også fra, at der på en kapitalpensionsordning evt. er tilkendt præmiefritagelsesret. Værdien af præmiefritagelsen fragår ikke i den maksimale indbetaling til kapitalpension, TfS 1999.53.

7. Arbejdsmarkedsbidraget for indbetalinger til pensionsordninger i ansættelsesforhold opkræves af pensionsinstituttet (lov om arbejdsmarkedsfonde § 11, stk. 5). For at ligestille indbetalinger i ansættelsesforhold med indbetalinger uden for ansættelsesforhold er der givet mulighed for at se bort fra arbejdsmarkedsbidraget ved opgørelsen af den maksimale indbetaling til kapitalpension. Det betyder også, at muligheden for at betale private supplerende bidrag ikke er blevet forringet.

Eksempel:
- maksimumbidraget til kapitalpension er 40.000 kr.
- arbejdsmarkedsbidraget er 8%.
- arbejdsgiverordning før arbejdsmarkedsbidrag 25.000 kr.
- arbejdsgiverordning efter arbejdsmarkedsbidrag 23.000 kr.
- mulighed for privat indbetaling 17.000 kr.

8. Ved indbetaling til kapitalpension går indbetalinger til pensionsordninger oprettet i ansættelsesforhold forud for privat oprettede pensionsordninger, jf. ligningsvejledningen A.C.1.2.4.4.1

9. Eventuelle tab i forbindelse med handel med værdipapirer mv.

giver ikke ret til en tilsvarende forøgelse af det maksimale kapitalpensionsbidrag i tabsåret.

10. Arbejdstageren skal fra pensionsinstituttet have meddelelse om, hvor meget der forventes indbetalt til kapitalpension af arbejdsgiveren i kalenderåret. Meddelelsen skal give arbejdstageren oplysning om et evt. uudnyttet kapitalpensionsfradrag, så arbejdstageren får mulighed for at maksimere sit kapitalpensionsbidrag i det pågældende indkomstår.

Underretningspligten kan dog evt. opfyldes ved, at arbejdsgiveren giver oplysninger på pensionsinstituttets vegne.

Ved opgørelsen af kapitalpensionsbidraget skal pensionsinstituttet anføre beløb efter fradrag af arbejdsmarkedsbidrag.

11. Bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001.

§ 17 [1] **Er der indgået en aftale mellem en arbejdstager og dennes arbejdsgiver om en pensionsordning som nævnt i § 2, nr. 4, og §§ 5-13 og 15 B,** [2] **har det ingen betydning for den skattemæssige behandling af pensionsordningen, at arbejdsgiveren har taget forbehold** [3] **om:**

1. [4] **at bonus fra forsikring helt eller delvis skal tilfalde arbejdsgiveren selv,**
2. [5] **at værdien af forsikringen** [6] **eller det indestående beløb på kontoen mv. helt eller delvis skal tilfalde arbejdsgiveren selv** [7] **i tilfælde af, at arbejdsforholdet af andre grunde end arbejdstagerens død eller erhvervsudygtighed ophører før det fyldte 30. år og før udløbet af en periode på indtil 5 år efter forsikringen eller kontoens oprettelse,**
3. [8] **at alderspension for tiden indtil fratrædelsestidspunktet skal tilfalde arbejdsgiveren,**
4. **at invalidepension skal tilfalde arbejdsgiveren for den tid, hvori arbejdstageren modtager sin hidtidige** [9] **gage,**
5. **at ægtefælle- og samleverpension og børnepension, der kommer til udbetaling i den tid, hvori der efter dødsfald udbetales fra arbejdsgiver til de pågældende efterladte, skal tilfalde arbejdsgiveren, eller**
6. **at pensionsbidrag, der er forudbetalt for hele indkomståret eller for en del af dette, helt eller delvis skal tilfalde arbejdsgiveren i tilfælde af, at arbejdsforholdet ophører på et tidspunkt, hvor arbejdstageren ikke har optjent det forudbetalte bidrag. Forbeholdet kan dog højst omfatte den del af pensionsbidraget, der vedrører tiden efter ansættelsesforholdets ophør.**

Stk. 2. **For et forbehold, som før lovens ikrafttræden er optaget i en pensionsaftale,** [10] **og som har været forenelig med § 2** [11] **i lov om beskatning af renteforsikringer mv., gælder stk. 1 kun i det omfang, forbeholdet vedrører forhøjelser som nævnt i § 7, stk. 2, § 9, stk. 2, § 11, stk. 2, og § 13, stk. 2.**

---

1. Paragraffen vedrører kun pensionsordninger oprettet som led i et ansættelsesforhold og regulerer en arbejdsgivers mulighed for, på trods af »ejerkravet«, jf. herom § 4 med note, at råde over en ansats pensionsordning, uden at dette ændrer ordningens skattemæssige status.

2. Indsat med virkning fra indkomståret 2004 ved lov nr. 317 af 5. maj 2004.

3. I de nævnte paragraffer står, at arbejdstageren skal være ejer af pensionsordningen. Det er derfor en undtagelse fra denne regel, når § 17 giver mulighed for, at arbejdsgiveren kan forbeholde sig retten til at råde over en del af pensionsordningen, uden at det betragtes som en disposition i strid med ordningen.

Arbejdsgiveren kan i særlige tilfælde, se note 4, opnå rådighed over hele pensionsordningens værdi, uden at denne rådighed forhindrer, at der er bortseelsesret for pensionsbidraget. Arbejdsgiverforbeholdet skal klart fremgå af pensionsaftalen. Det kan enten fremgå direkte af aftalen med den ansatte, af et pensionsregulativ, eller det kan fremgå af den overordnede pensionsoverenskomst, arbejdsgiveren evt. har indgået med pensionsinstituttet.

4. Definitionen af bonus er beskrevet i kommentaren til § 45, note 1. Reglen gælder kun for forsikringsordninger. Arbejdsgiveren kan ikke kræve forrentningen af en kapital- eller ratepensionskonto i et pengeinstitut udbetalt.

Reglen benyttes typisk for tilsagnsordninger, dvs. at arbejdsgiveren har givet medarbejderen et tilsagn om en bestemt pensionsudbetaling, i modsætning til bidragsbaserede ordninger, hvor medarbejderen har krav på et bestemt pensionsbidrag, men ikke på en bestemt slutydelse.

Reglen benyttes også i de tilfælde, hvor arbejdsgiveren har indgået en aftale med forsikringsselskabet om, at risikobonus for virksomhedens medarbejdere ikke tilskrives medarbejdernes depot, men udbetales til arbejdsgiveren.

Bonus, der udbetales til arbejdsgiveren, er skattepligtig indkomst for arbejdsgiveren, jf. § 24.

I de tilfælde, hvor arbejdsgiveren efterfølgende vælger at udbetale bonus helt eller delvist til medarbejderne, må det betragtes som en tantieme og beskattes som sådan efter statsskatteloven § 4.

5. Arbejdsgiveren kan med denne regel sikre, at pensionsaftalen ophæves, hvis medarbejderen fratræder inden det fyldte 30. år, og inden pensionsaftalen har været i kraft i 5 år. Begge betingelser skal være

opfyldt. 5-års-perioden omfatter det tidsrum, pensionsaftalen har været i kraft, og ikke ansættelsesperioden.

6. På en pensionsordning oprettet i et livsforsikringsselskab vil arbejdsgiveren have krav på genkøbsværdien ved ophævelse af pensionsordningen efter denne regel. Er pensionsordningen oprettet i et pengeinstitut har arbejdsgiveren krav på indeståendet på pensionskontoen. Har medarbejderen haft mulighed for at placere pensionsordningen helt eller delvist i værdipapirer, har arbejdsgiveren krav på den værdi, som værdipapirerne kan opgøres til i forbindelse med fratrædelsen. Arbejdsgiveren må også kunne vælge at overtage værdipapirerne til dagskurs.

7. Udbetalinger, som arbejdsgiveren modtager på baggrund af forbehold, som opfylder betingelserne i § 17, er ikke afgiftspligtige, jf. § 33, efter reglerne om udbetaling i utide, men udbetalingen medregnes i arbejdsgiverens skattepligtige indkomst, jf. § 24, i udbetalingsåret.

8. Nr. 3-5 er indsat ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 (lovforslag 60 af 5. november 2003) med virkning fra lovens ikrafttræden. Der er, jf. bemærkningerne til lovforslaget, tale om en ren præcisering af gældende ret. Indholdet i de indsatte numre fremgik tidligere af Ligningsvejledningen og er en praksis, der har været har været godkendt tilbage fra renteforsikringsloven, og det tillige er nævnt i bemærkningerne til § 17 i lovforslag 26, 7. oktober 1970.

I pensionsaftalen kan der tages forbehold om, at løbende forsikringsydelser skal tilfalde arbejdsgiveren, hvis de kommer til udbetaling, mens ansættelsesforholdet stadig består. Denne regel kommer især til anvendelse i de tilfælde, hvor den ansatte bliver berettiget til en invaliditetsydelse, mens arbejdsgiveren fortsat er forpligtet til at udbetale løn. Arbejdsgiverens forpligtelse kan enten være lovmæssig efter funktionærlovens regler eller en forpligtelse efter aftale med medarbejderen.

9. Ordet »hidtidige« er overtaget fra formuleringen i ligningsvejledningen har hidtil været benyttet uden problemer i forbindelse med udbetaling af invalideydelsen til arbejdsgiveren. Der er ikke i forbin-

delse med udbetaling til arbejdsgiveren krav om dokumentation for, at medarbejderen rent faktisk oppebære den hidtidige løn. I forbindelse med en større udbredelse af fleksjob, kan formuleringen give anledning til tvivl. Udgangspunktet må være, at arbejdsgiveren har mulighed for at indgå en aftale om, at blive kompenseret for sin faktiske lønudbetaling, mens medarbejderen ikke skal tåle, at der udbetales en større kompensation til arbejdsgiveren end svarende til arbejdsgiverens faktiske udgift ved fortsat at have en lønudgift til medarbejderen.

10. Arbejdsgiverforbeholdet skal fremgå direkte af en aftale mellem den ansatte og pensionsinstituttet, og aftalen skal være indgået før lovens ikrafttræden. Det er ikke tilstrækkeligt, at forbeholdet fremgår af en pensionsoverenskomst, som pensionsinstituttet og arbejdsgiveren har indgået før den 1. januar 1972.

11. Efter renteforsikringsloven kunne arbejdsgiveren ikke have råderet over pensionsordningen. Det kunne dog være bestemt, at bonus skulle tilfalde arbejdsgiveren, samt at værdien af pensionsordningen i tilfælde af medarbejderens fratræden før et aftalt tidspunkt skulle overføres til f.eks. en understøttelsesfond til gavn for de øvrige medarbejdere.

Kapitel 2

Den skattepligtige indkomst

§ 18 [1] **Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for ejeren** [2] **af ordningen, jf. reglerne i afsnit III, kan med de i stk. 2-8 nævnte begrænsninger fradrages de i indkomståret forfaldne** [3] **bidrag eller præmier til pensionsordninger omfattet af kapitel 1. Indbetalinger til de i §§ 11 A, 12, 13 og 15 A** [4] **nævnte ordninger fradrages i det indkomstår, hvori indbetalingerne har fundet sted.** [5] **Tilsvarende gælder indbetalinger til de i § 15 B nævnte ordninger, såfremt ordningen er en rateopsparing i pensionsøjemed, jf. § 11 A. Det samlede fradrag for indbetalinger til pensionsordninger omfattet af § 15 A kan ikke overstige det beløb, som ifølge § 15 A, stk. 6, må indbetales. Indbetalinger til de i § 15 A nævnte ordninger kan uanset 2. pkt. fradrages ved indkomstopgørelsen for det eller de indkomstår, hvori virksomheden som nævnt i § 15 A, stk. 2, er afstået, hvis indbetalingerne foretages senest den 1. juli i det umiddelbart efterfølgende indkomstår. Hvis den skattepligtiges indkomstår ikke er sammenfaldende med kalenderåret, er den i 4. pkt. nævnte frist for indbetaling dog den 1. juli i kalenderåret efter det kalenderår, som det indkomstår, hvori virksomheden er afstået, træder i stedet for. 1. og 2. pkt. gælder ikke, hvis bidragene mv. er indbetalt af arbejdsgiveren.** [6] **Fradragsretten gælder heller ikke indbetalinger fra hjælpe- og understøttelsesfonde som nævnt i § 52 eller i lov om beskatningen af renteforsikringer mv. § 21, til en pensionsordning med løbende udbetalinger for den begunstigede. Fradrag for indbetalinger til indeksordninger kan højst omfatte 6 kontrakter for hver person.**

Stk. 2. **Bidrag mv. til kapitalforsikring i pensionsøjemed og til opsparingi pensionsøjemed kan i alt højst fratrækkes med det i § 16 nævnte beløb.** [7] **Er der af en arbejdsgiver mv.** [8] **foretaget indbetalinger til ordninger som nævnt i 1. pkt. for ejeren, jf. § 19, nedsættes det efter 1. pkt. fradragsberettigede beløb med disse indbetalinger bortset fra arbejdsmarkedsbidrag.** [9] **Fradraget for bidrag mv. til de omhandlede ordninger og bidrag som nævnt i § 29 A, stk. 2,** [10] **kan dog ikke overstige det beløb, som ejerens personlige indkomst** [11] **i det pågældende indkomstår udgør uden fradrag for bidragene. Den overskydende**

del af bidragene kan hverken overføres til fradrag ved indkomstopgørelsen for ægtefællen eller fremføres til fradrag ved indkomstopgørelsen for et senere indkomstår. Er der sket afgiftsberigtigelse af en kapitalforsikring eller en opsparing i pensionsøjemed efter § 25, stk. 1, nr. 1, ved udbetaling til ejeren efter det fyldte 60. år, er der ikke fradragsret for bidrag mv. til sådanne ordninger, som indbetales i de indkomstår, der følger efter indkomståret, hvori den eller de første kapitalforsikringer eller opsparinger i pensionsøjemed er afgiftsberigtiget. [12]

Stk. 3. **Fradragsretten for kapitalindskud til en pensionsordning med løbende udbetalinger eller til en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed skal fordeles over en periode på 10 år, således at indskuddet fradrages med 1/10 i indskudsåret og hvert af de følgende 9 år.** [13] **Dette gælder dog ikke for pensionsordninger omfattet af §§ 15 A og 15 B, jf. dog § 15 B, stk. 2 og 6.**

Stk. 4. **Hvis præmie- eller bidragsperioden for en pensionsordning med løbende udbetalinger eller en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed er mindre end 10 år, fordeles fradragsretten for det præmie- eller bidragsbeløb, der i alt skal betales, med lige store beløb over en periode på 10 år.** [14] **Der skal dog ikke ske fordeling af fradraget efter 1. pkt., hvis der i det indkomstår, der følger umiddelbart efter det sidste indkomstår, hvori præmie (bidrag) er forfaldet til betaling eller indbetaling til en rateopsparing i pensionsøjemed er sket, forfalder præmie (bidrag) til en ny pensionsordning med løbende udbetalinger eller rateforsikring i pensionsøjemed eller sker indbetalinger til en ny rateopsparing i pensionsøjemed på tilsvarende vilkår med hensyn til størrelsen af de årlige indbetalinger som vilkårene for den i det forudgående indkomstår ophørte ordning, således at den samlede præmie- eller bidragsperiode til de nævnte ordninger er på mindst 10 år.** [15] **10-årsperioden begynder i det år, hvor den første præmie (bidrag) forfalder til betaling, eller hvor indbetaling til en rateopsparing i pensionsøjemed er påbegyndt. Såfremt præmien eller bidraget til en pensionsordning med løbende udbetalinger eller en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed forhøjes på et tidspunkt, hvor den resterende indbetalingsperiode er under 10 år, fordeles fradraget for forhøjelsen på tilsvarende måde over en periode på 10 år.** [16] **Ved forlængelse af en pensionsordning med løbende udbetalinger, en rateforsikring eller en rateopsparing i pensionsøjemed finder 2. pkt. dog tilsvarende anvendelse, hvis der oprindelig er aftalt en indbetalingsperiode på mindst 10 år.**

[17] 1.-5. pkt. gælder ikke for pensionsordninger omfattet af §§ 15 A og 15 B, jf. dog § 15 B, stk. 2 og 6.

Stk. 5. Såfremt det samlede årlige fradrag, beregnet efter reglerne i stk. 3-4, udgør et mindre beløb end 25.000 kr., kan skatteyderen dog vælge at foretage et årligt fradrag på indtil 25.000 kr., indtil samtlige præmier (bidrag) og indskud er bragt til fradrag. Beløbet på 25.000 kr. reguleres efter reguleringstallet i § 20 i lov om indkomstskat for personer mv. (personskatteloven). [18] Hvis det samlede årlige fradrag beregnet efter reglerne i stk. 3 og 4 udgør et mindre beløb end 30% af overskud fra selvstændig erhvervsvirksomhed, kan skatteyderen dog uanset 1. pkt. foretage fradrag svarende til 30% af dette overskud. [19] Ved overskud fra selvstændig erhvervsvirksomhed forstås overskud som opgjort efter reglerne for opgørelse af skattepligtig indkomst før fradrag for henlæggelse til konjunkturudligning efter virksomhedsskattelovens § 22 b med tillæg af renteudgifter og kurstab på fordringer og gæld og med fradrag af rente- og udbytteindtægter samt kursgevinst på fordringer og gæld, som indgår i opgørelsen af dette overskud. I overskuddet som nævnt i 3. pkt. indgår ikke indkomster ved afståelse af goodwill og andre immaterielle aktiver såsom særlig fremstillingsmåde eller lignende (knowhow), patentret, forfatter- og kunstnerret og ret til mønster og varemærke, kvoter og betalingsrettigheder eller fortjenester ved afståelse af fast ejendom omfattet af ejendomsavancebeskatningsloven. Der kan dog i et indkomstår højst fradrages et beløb svarende til forfaldne præmier (bidrag) og indskud og foretagne indbetalinger til rateopsparing i pensionsøjemed, som ikke tidligere er fratrukket. [20] Skatteministeren kan give nærmere regler om beregningen af det årlige fradrag og om oplysningspligt for forsikringsselskaber mv. til brug ved gennemførelse af reglerne i stk. 3-7. [21]

Stk. 6. Beløb, hvormed præmier eller bidrag som nævnt i stk. 4 forhøjes i henhold til en aftale om løbende pristalsregulering [22] af præmier eller bidrag, kan uanset reglerne i stk. 4-5 fradrages i det år, hvor beløbet forfalder til betaling, for rateopsparing i pensionsøjemed i det indkomstår, hvori indbetalingen finder sted.

Stk. 7. Dør den pågældende, før afskrivning af kapitalindskud eller præmier (bidrag) efter stk. 3-5 er afsluttet, kan den efterlevende ægtefælle, hvis denne ved dødsfaldet var samlevende med afdøde, fortsætte afskrivningen. [23] Fradragsretten for et resterende beløb bortfalder, når der er indtrådt afgiftspligt for hele den pågældende ordning efter reglerne i §§ 29-31. [24]

Stk. 8. **Fradrag for præmier og bidrag til pensionsordninger omfattet af § 15 B kan højst omfatte én police eller én konto per person** [25]. **Fradrag for de i indkomståret forfaldne præmier til rateforsikring i pensionsøjemed omfattet af § 15 B og fradrag for indkomstårets bidrag til rateopsparing i pensionsøjemed omfattet af § 15 B kan ikke overstige den indkomst hidrørende fra den skattepligtiges sportsudøvelse, som den skattepligtige har erhvervet ret til i samme indkomstår** [26]. **Det samlede fradrag for præmier og bidrag til rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed omfattet af § 15 B kan ikke overstige det beløb, som ifølge § 15 B, stk. 3, må indbetales.** [27] **2. og 3. pkt. gælder ikke for ordninger som nævnt i § 15 B, stk. 5, 3. og 4. pkt., og i § 15 B, stk. 6, 5.-10. pkt.** [28]

---

1. Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 310 af 9. juni 1971 og ændret adskillige gange siden. Paragraffen omfatter alene privat oprettede pensionsordninger, mens arbejdsgiverordninger er omfattet af § 19 for arbejdstageren og § 23 for arbejdsgiveren. Om afgrænsningen mellem arbejdsgiverordninger og privattegnede ordninger henvises til noterne til § 19.

2. Fradragsretten gælder kun for personer, der er fuldt skattepligtige her til landet efter kildeskattelovens § 1, jf. § 54, 1. pkt. Kildeskattelovens afsnit I A indeholder dog nogle regler for begrænset skattepligtige grænsegængere, som tjener hovedparten af deres indkomst i Danmark. Hvis de vælger beskatning efter reglerne i kildeskattelovens afsnit I A, får de fradrag for private indbetalinger til pension på linje med fuldt skattepligtige personer.

Fradragsretten tilkommer ejeren af ordningen, uanset hvem der har foretaget indbetalingen, jf. § 54, 2. pkt. Præmier og bidrag, der er betalt af en anden end ejeren, er indkomstskattepligtige eller gaveafgiftspligtige for ejeren efter § 56, stk. 1. Se hertil TfS 1994.137 (LR), hvor et sumbeløb, der afløste en løbende ydelse fra en fond, skulle beskattes hos de berettigede, der til gengæld havde fradragsret efter § 18. Det foretagne engangsindskud skulle fordeles over 10 år efter § 18, stk. 3.

Om »ejerbegrebet« henvises til § 4, note 4.

Personer, der er omfattet af begrænset skattepligt efter kildeskatte-

lovens § 2, stk. 1, litra a (vederlag for personligt arbejde i tjenesteforhold for virksomhed udført her i landet), og som ikke beskattes efter grænsegængerreglen i kildeskattelovens afsnit I A, har ikke mulighed for at benytte fradragsretten efter § 18 i modsætning til bortseelsesretten for bidrag til en arbejdsgiverordning, jf. § 19 med noter.

Bidrag og præmier til privattegnede pensionsordninger med løbende udbetalinger og bidrag, præmier og indbetalinger til ratepension omfattet af lovens kapitel 1 kan fradrages uden beløbsmæssig begrænsning. Der kan dog blive tale om at fordele fradraget over 10 år, jf. noterne til stk. 3-8. Beløbene fragår i den personlige indkomst, jf. personskattelovens § 3, stk. 2, nr. 3. Præmier mv. til kapitalpension kan dog kun fradrages indtil et årligt maksimum, ligesom der ikke er mulighed for at fradrage negativ personlig indkomst, der er fremkommet som følge af indbetaling til kapitalpension, jf. noter til stk. 2 og § 21. Endelig skal de fradragsberettigede eller bortseelsesberettigede indbetalinger til kapitalpension mv. fra indkomståret 1999 tillægges beregningsgrundlaget for topskat, se personskattelovens § 7. Indbetalinger til kapitalpension mv. vil således kun fragå i beregningsgrundlaget for bundskat og mellemskat samt de kommunale skatter og kirkeskatter.

Overstiger fradraget for præmier mv. til de nævnte ordninger den skattepligtiges personlige indkomst, fradrages og overføres det overskydende beløb efter personskattelovens § 13, stk. 3 og stk. 4. Beløbet overføres således til fradrag i kapitalindkomst, hvis der ikke er tilstrækkelig personlig indkomst til at rumme fradraget. Er den pågældende gift og samlevende ved indkomstårets udløb, overføres det overskydende beløb til fradrag i ægtefællens positive personlige indkomst og derefter til fradrag i ægtefællernes samlede positive kapitalindkomst. Et resterende beløb overføres herefter til fradrag i et af de efterfølgende år, først i årets positive kapitalindkomst og derefter i personlig indkomst.

Hvis den skattepligtige indkomst bliver negativ, modregnes skatteværdien af det negative beløb i eventuelle mellem- eller topskatter. Yderligere negativ skattepligtig indkomst overføres til en eventuel samlevende ægtefælle eller fremføres til fradrag i de efterfølgende år, se nærmere personskattelovens § 13, stk. 1 og 2.

Når en pensionsordning er omfattet af afsnit I, skal det anføres i police mv., om pensionsordningen er led i et ansættelsesforhold, eller

om den er oprettet privat, jf. § 5 i bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001. Fradrag kan dog ikke nægtes under henvisning til, at ordensbestemmelserne i bekendtgørelse og cirkulære ikke er overholdt, jf. TfS 1998.682 (TS). Der var tale om beløb, som ved en fejl var blevet indsat på den pågældendes arbejdsgiverordning, henholdsvis privat oprettede ordning. Afgørelsen forudsætter dog blandt andet, at der er tale om ordninger af samme type. Der kan således ikke ske overførsel fra f.eks. en arbejdsgiveradministreret kapitalpensionsordning til en privat tegnet ratepension osv.

3. Bidrag og præmier til privat tegnede pensionsordninger med løbende udbetalinger, rateforsikringer og kapitalforsikringer (forsikrings- og pensionskasseordninger) omfattet af lovens kapitel 1 fradrages i det indkomstår, hvori de forfalder til betaling.

Ved tegning af en pensionsordning kan indskuddet eller den første præmie først anses for forfalden, når der foreligger en endelig bindende forsikringsaftale, dvs. når meddelelse om, at selskabet accepterer forsikringsbegæringen, er nået frem til forsikringstageren, jf. TfS 1992.208 (H) (Søren Bøgh).

Er der indgået en endelig bindende (accepteret) forsikringsaftale i et givet år, anses det ikke som omgåelse, og fradrag kan derfor ikke nægtes for det pågældende år, selv om det aftales samtidig med indgåelsen af forsikringsaftalen, at ordningen senere (efter årsskiftet) skal overføres efter § 41 til en anden ordning, jf. TfS 1994.614 (LSR). Her var det aftalt ved tegningen af en livsbetinget livsforsikring den 12. december 1988 (antaget 29. december 1988), at den skulle overføres til en kapitalforsikring, der var tegnet ved en samtidig underskreven begæring. Lægeattest vedrørende kapitalforsikringen blev først udfærdiget januar 1989, og police blev oprettet januar 1989. Denne metode er således anvendelig, når helbredserklæringen og dermed accepten af den ønskede forsikring (kapitalforsikringen) ikke kan nås inden årsskiftet.

Der skal være tale om egentlig præmie- eller bidragsbetaling henholdsvis indbetaling, for at opspareren kan opnå fradrag. Der er ikke fradrag for beløb, som i forvejen ligger i ordningen, jf. TfS 1985.482 (LSR), hvor der nægtedes fradrag for et beløb fratrukket i et arbejdsløst medlems præmiereserve til dækning af risiko og administration. Det pågældende medlem havde ikke indbetalt til ordningen for det pågældende år.

Hvis opspareren som følge af præmiefritagelse ikke indbetaler til ordningen, er der ikke fradrag i de pågældende år.

Det er for pensionskasseordninger og forsikringsordninger uden betydning, om indbetalingen sker efter sidste rettidige betalingsdag, idet forfaldsdatoen som nævnt er afgørende for fradragsretten.

Om indbetaling til indeksordninger, herunder om »respitåret«, se § 15 med noter.

Såfremt opspareren ønsker at skifte til et andet pensionsinstitut inden for 10-års-perioden, vil det som udgangspunkt medføre efterbeskatning efter § 18 A, hvis indbetalingerne til det nuværende pensionsinstitut standses, og der i stedet fremover indbetales til en nyoprettet eller eksisterende ordning i et andet pensionsinstitut. Der henvises dog til § 18, stk. 4, 2. pkt., og noten hertil.

Det er muligt at skifte til et andet pensionsinstitut inden for 10-årsperioden ved at overføre den allerede indbetalte pensionsopsparing (reserven eller opsparingen) efter § 41, således at hele ordningen vil befinde sig i det nye pensionsinstitut, jf. TfS 1990.48 (LR) og TfS 1988.237 (SKM).

I det nævnte overførselstilfælde gælder der således en samlet indbetalingsperiode på 10 år. Omregningsreglen i § 18 A anvendes kun, hvis indbetalingerne til den ordning, der overføres til, standses eller nedsættes, inden den samlede 10-års-periode er udløbet.

4. Ved lov nr. 1282 af 20. december 2000 er der i § 15 A indført en særlig adgang for personer over 55 år, der har drevet selvstændig erhvervsvirksomhed i mindst 10 år, til at oprette pensionsordninger i forbindelse med virksomhedsophør (»Ophørspension«). Tilsvarende kan en ægtefælle under visse betingelser oprette en pensionsordning. Adgangen til ophørspension har virkning for afståelse af erhvervsvirksomhed fra og med indkomståret 2001.

Der henvises til noterne til § 15 A.

Den persongruppe, der har mulighed for at oprette pensionsordninger efter § 15 A, kan anvende et beløb svarende til den skattepligtige fortjeneste ved afståelsen af virksomheden, dog højst 1.372.650 (reguleret). Indbetalingerne anses for foretaget til en privat oprettet ordning, der skal være enten en ordning med løbende udbetalinger eller en ratepension. Der er således ikke mulighed for at indbetale til kapitalpension efter § 15 A.

Selv om der foretages engangsindskud, eller en løbende præmieindbetalingsperiode er mindre end 10 år, sker der ikke fradragsfordeling efter § 18, stk. 3-4.

Skatteflugtsreglerne i §§ 19 A-19 E gælder ikke for den særlige pensionsopsparing efter § 15 A, da disse bestemmelser ikke omfatter privat oprettede pensionsordninger, jf. SKM 2003.139 (LR) (TfS 2003.343).

Fradragsretten skal henføres til det eller de indkomstår, hvori virksomheden er afstået. Det gælder også, hvis indbetalingen først foretages i det umiddelbart efterfølgende indkomstår, dog forudsat at indbetaling sker senest den 1. juli i det efterfølgende indkomstår. Bestemmelsen muliggør, at regnskabsførelsen vedrørende ophørsåret kan være tilendebragt og den skattepligtige fortjeneste opgjort, før indbetalingen til pensionsordningen foretages. Hvis en virksomhed f.eks. afstås i 2004, skal indbetalingen på pensionsordningen ske senest 1. juli 2005, hvis der skal opnås fradrag for indbetalingen i afståelsesåret, dvs. 2004. Sker indbetalingen senere end 1. juli 2005, er der fradrag i indbetalingsåret, dvs. 2005. Sker der en trinvis afståelse, således at en andel af virksomheden afstås i 2004 og resten i 2006, skal indbetalingerne på pensionsordningen senest ske henholdsvis 1. juli 2005 og 1. juli 2007, hvis der skal opnås fradrag for indskuddene i afståelsesårene, dvs. henholdsvis år 2004 og 2006.

Ved lov nr. 313 af 21. maj 2002 er fristen i § 18 for indbetalinger til ophørspension efter § 15 A ændret for personer med (bagud) forskudt indkomstår. Fristen er i stedet den 1. juli i kalenderåret efter det kalenderår, som det indkomstår, hvori afståelsen er sket, træder i stedet for. Hvor f.eks. indkomståret 2003 udløber 31. maj 2003, er fristen for indbetaling herefter 1. juli 2004. Fristen vil herefter i praksis falde sammen med selvangivelsesfristen for de pågældende personer. Personer med fremad forskudt indkomstår og med kalenderåret som indkomstår berøres ikke, da deres indbetalingstidspunkt i forvejen falder sammen med selvangivelsestidspunktet. Ændringen af fristen har virkning for indkomståret 2001 eller senere indkomstår.

Efter personskattelovens § 4 a, stk. 3, kan hovedaktionærer, der ved salg af aktierne har oprettet en ophørspension efter § 15 A, vælge at foretage fradraget helt eller delvist i aktieindkomsten i stedet for at foretage det i personlig indkomst. Det er herved gjort muligt at elimi-

nere aktieavancen helt eller delvist ved indbetaling på en ophørspension. Valget skal foretages for afståelsesåret eller afståelsesårene. Fradrag kan kun foretages i positiv aktieindkomst. Opspareren skal give ligningsmyndigheden meddelelse om valget. Beslutningen kan omgøres indtil udløbet af ligningsfristen i skattestyrelseslovens § 3, stk. 1 (30. juni i det andet kalenderår efter udløbet af indkomståret).

5. Indbetalinger til rateopsparing i pensionsøjemed og til opsparing i pensionsøjemed (pengeinstitutordninger) skal fradrages i det indkomstår, hvori indbetalingerne har fundet sted. Skattemyndighederne har ikke hjemmel til at fravige dette, hvis pensionsopspareren efter indkomstårets udløb f.eks. ønsker at ændre indbetalingen fra at være foretaget til kapitalpension til at være foretaget til ratepension. En sådan ændret disposition kan kun ske i form af overførsel efter reglerne i § 41. Er betingelserne for overførsel ikke opfyldt, vil en flytning af midlerne blive behandlet som ophævelse (i utide) og efterfølgende indbetaling på en anden pensionsordning. Derimod kan en åbenbart fejlagtig indbetaling tilbageføres uden afgiftsmæssige konsekvenser.

I TfS 1999.738 har Told- og Skattestyrelsen truffet afgørelse om, at »åbenbart fejlagtige« indbetalinger til pensionsordninger kan tilbageføres uden afgiftsmæssige konsekvenser. Der var tale om, at banken ved en fejl havde glemt at stoppe intern overførsel fra kundens konto til kundens fraskilte ægtefælles kapitalpensionskonto. Told- og Skattestyrelsen gav udtryk for, at i tilfælde, hvor der som i denne sag er tale om en fejl, der er så åbenbar, at den ikke giver anledning til tvivl, må den kunne rettes ved, at pengene tilbageføres uden afgiftsmæssige konsekvenser.

I TfS 1999.788 spurgte et forsikringsselskab, hvorvidt man kan få tilladelse til overførsel af indbetalinger fra en forsikrets kapitalforsikring til vedkommendes rateforsikring efter indkomstårets udløb, såfremt der er sket en konteringsfejl fra selskabets side.

Der var tale om en situation, hvor størrelsen af de beløb, der skulle tilgå de respektive ordninger, ikke var fastsat på forhånd. Told- og Skattestyrelsen fandt derfor, at de enkelte års indbetalinger på dette grundlag måtte opfattes som engangsindbetalinger, der havde karakter af tillæg til allerede oprettede pensionsordninger.

Under disse omstændigheder måtte tillægget anses for etableret, når bidraget blev registreret på ordningen. Tillægget kan herefter ikke

overføres til en anden ordning, medmindre reglerne i § 41 om overførsel mellem pensionsordninger er opfyldt.

Hvis der derimod er indgået pensionsaftaler, hvor præmierne på forhånd er aftalt til bestemte beløb, og forsikringssummen er fastsat ud fra de fremtidige præmiebetalinger, er det muligt uden skattemæssige konsekvenser efterfølgende at »flytte« en fejlagtig indbetaling i overensstemmelse med de oprindelige pensionsaftaler, forudsat at de ikke er ændret ved indbetalingen.

I TfS 2000.798 fandt Landsskatteretten under de foreliggende omstændigheder, at det ikke kunne anses for at være i modstrid med reglerne i pensionsbeskatningsloven, at en fejlkontering, der ikke var i overensstemmelse med parternes aftale om indbetaling til kapitalpension, efterfølgende blev korrigeret af forsikringsselskabet. Der skulle derfor ikke ske beskatning hos forsikringstageren af det fejlkonterede beløb på kapitalpensionen. Beløbet oversteg kapitalpensionsgrænsen for det pågældende indkomstår 1996 med 10.667 kr. Retten henså til, at skatteyder ifølge kontrakten havde krav på, at det omhandlede beløb overførtes til en ratepension som led i en samlet ordning.

Anmodning om korrektion af en gyldig foretaget indbetaling på eller disposition over en pensionsordning skal indsendes til den myndighed, der har den ligningsmæssige kompetence til at ændre de skatte-/afgiftsmæssige virkninger, dvs. enten de kommunale skattemyndigheder eller den lokale told- og skatteregion, jf. SKM 2002.113 (TS) (TfS 2002.352).

Omgørelsesinstituttet i skattestyrelseslovens § 37 C kan også anvendes på pensionsindbetalinger, jf. SKM 2004.291 (LR) (TfS 2004.626), jf. TS-cirkulære 2000-28, pkt. 1 b, om pensionsindbetalinger er herefter tilsidesat.

Praksis er gennemgået i ligningsvejledningen A.C.1.1.1.

6. Hvis indbetalingerne er foretaget af arbejdsgiveren, gælder i stedet bortseelsesretten efter § 19.

Angående indbetalinger fra hjælpe- og understøttelsesfonde som nævnt i § 52 eller i renteforsikringslovens § 21 henvises til § 56, stk. 1, om den tilsvarende skattefrihed for indbetalingen.

7. Pensionsbeskatningsloven indeholder to beløbsgrænser for, hvor store beløb der årligt skattefrit kan indbetales til kapitalpension. Det

drejer sig for det første om en grænse på 25.000 kr. (reguleret) i § 16, stk. 1, og § 21. For det andet drejer det sig om den personlige indkomst som begrænsning efter § 18, stk. 2, og § 21. Ægtefæller har hver især mulighed for at fradrage op til 25.000 kr. (reguleret) pr. år, dog maks. deres egen personlige indkomst.

De 25.000 kr. er et grundbeløb, der reguleres efter personskattelovens § 20. Beløbsgrænsen svarer til den beløbsgrænse, der gælder for opfyldningsfradraget i § 18, stk. 5. Beløbsgrænserne for perioden 1987-2005 er gengivet i skemaform i note 18.

Overskrides 25.000 kr.s-grænsen, er der ikke fradragsret for det overskydende beløb. Til gengæld kan det overskydende beløb tilbagebetales eller overføres til en anden ordning, jf. § 21 A.

Indbetaling til kapitalpension kan ikke fradrages i kapitalindkomst. Den personlige indkomst danner overgrænse for årets fradrag.

Indbetaling til kapitalpension kan ikke reducere beregningsgrundlaget for topskatten på 15%, jf. personskattelovens § 7.

Indbetaling til kapitalpension skal ikke omregnes i forbindelse med omlægning af regnskabsår, idet der er tale om en engangsydelse, jf. kildeskattelovens § 95. Af det indbetalte beløb på 32.000 kr. kunne fradrages maksimum for 1988 på 26.000 kr., jf. TfS 1991.402 (LSR). Regnskabsperioden for 1988 var her 1. juni 1987-31. december 1988. Maksimumbeløbet gælder således for et indkomstår, uanset at dette er på mere end 12 måneder.

8. Ved lov nr. 170 af 15. marts 2000 er § 18, stk. 2, 2. pkt., konsekvensændret som følge af, at der er indført adgang til, at en arbejdsgiver under visse omstændigheder kan indbetale til pensionsordninger for ægtefæller til udsendte medarbejdere mv., jf. note til § 19.

9. Samme person kan dels oprette en kapitalpension som led i en pensionsordning med en arbejdsgiver og dels som en privat tegnet ordning. Den samlede skattefrihed for indbetalingerne til de pågældende ordninger kan dog ikke overstige 25.000 kr. årligt (reguleret). Når der er oprettet en kapitalpension som led i en pensionsordning med en arbejdsgiver, går bortseelsesretten for indbetalingerne til arbejdsgiverordningen forud for indbetalingerne til den privat tegnede ordning. Fradragsretten for indbetalinger til den privat tegnede ord-

ning begrænses således til et beløb, der svarer til forskellen mellem 25.000 kr. (reguleret) og indbetalingerne til arbejdsgiverordningen.

Ved opgørelsen af indbetalingerne til arbejdsgiverordningen bortses der fra arbejdsmarkedsbidraget, der beregnes og indbetales af pensionsinstituttet, jf. arbejdsmarkedsbidragslovens § 11, stk. 5.

10. § 29 A indeholder regler om supplerende engangsydelser fra en pensionskasse, der er omfattet af § 2, nr. 4, eller § 7. Supplerende engangsydelser er sumudbetalinger fra en pensionskasse, som supplerer den løbende pensionsudbetaling. Den udbetales typisk én gang for alle ved opnåelsen af pensionsalderen. Selv om den supplerende engangsydelse begrebsmæssigt er (en del af) en ordning med løbende udbetalinger, minder den således meget om kapitalpension. Ifølge § 29 A, stk. 2, skal den del af det årlige bidrag for et medlem, som anvendes til finansiering af de nævnte engangsydelser, medregnes under 25.000 kr.'s grænsen i § 16, stk. 1.

Ved lov nr. 143 af 17. marts 1999 er § 18, stk. 2, 3. pkt., udvidet, så det fra indkomståret 1999 ikke alene er indbetaling til kapitalpension, men også bidrag til supplerende engangsydelser, der ikke kan gøre den personlige indkomst negativ.

Tilsvarende udvidelse er foretaget i § 21, der på grund af bortseelsesretten indeholder en anden teknisk udformning af begrænsningsreglen for arbejdsgiverordninger.

11. For privat tegnet kapitalpension er fradraget tillige begrænset af, at det skal kunne rummes i opsparerens personlige indkomst opgjort efter personskattelovens § 3, men før fradrag for kapitalpensionsbidraget. Bidrag til andre pensionsordninger reducerer derimod den personlige indkomst. Det vil sige, at fradrag for indbetalinger til ordninger med løbende udbetalinger og ratepension skal foretages, før det afgøres, om og i hvilket omfang der er plads til fradraget for indbetaling til kapitalpension.

Virksomhedsunderskud efter virksomhedsskattelovens § 13, stk. 3, dvs. underskud fra virksomhedsordningen, der fragår i den skattepligtiges personlige indkomst i det pågældende indkomstår, er en del af opgørelsen af nettoresultatet af den personlige indkomst efter personskattelovens § 3. Underskuddet skal derfor fragå i den personlige indkomst, hvorefter opspareren kan fradrage indbetalt kapitalpension i

det omfang, fradraget kan rummes i den således opgjorte personlige indkomst, jf. TfS 1990.459 (LSR).

Eksempel 1:
En pensionsopsparer med en lønindkomst på 450.000 kr. og et virksomhedsunderskud på 280.000 kr. indbetaler i 2005 100.000 kr. til en livrente med aftalt indbetalingsperiode på 10 år. Endvidere indbetales 41.000 kr. til en ratepension og 41.000 kr. til en kapitalpension.

Fradraget for kapitalpension beregnes således:

Løn		450.000 kr.
Virksomhedsunderskud	280.000 kr.	
Livrente	100.000 kr.	
Ratepension	41.000 kr.	421.000 kr.
Fradrag for kapitalpension kan højst udgøre		29.000 kr.

Det overskydende beløb (41.000 kr. − 29.000 kr. = 12.000 kr.) kan ikke fradrages i andre indkomstarter, overføres til ægtefælle eller fremføres til fradrag i senere års personlige indkomst. Derimod indeholder virksomhedsskattelovens § 23 a mulighed for, at op til 25.000 kr. (reguleret) af en virksomheds kapitalafkast i stedet for at blive medregnet i kapitalindkomsten kan medregnes til den personlige indkomst.

§ 21 A giver ret til tilbagebetaling af kapitalpensionsbidrag eller overførsel til en anden pensionsordning i tilfælde, hvor fradraget ikke har kunnet udnyttes, fordi indbetalingen overstiger den personlige indkomst.

12. Ved rettidig ophævelse af kapitalpensionsordninger, dvs. normalt ophævelse efter det fyldte 60. år, skal der efter § 25 betales en afgift på 40%. Hvis pensionsopspareren har flere kapitalpensionsordninger, var det tidligere et krav i § 26, at alle kapitalpensionsordninger i princippet skulle afgiftsberigtiges samtidig. Hvis samtidighedskravet ikke blev opfyldt, ansås den eller de først ophævede kapitalpensionsordninger for ophævet i utide, således at der skulle betales en afgift på 60% i stedet for 40%. Den eller de øvrige ordninger skulle der til sin tid betales 40% af, hvis de vel at mærke tilsvarende blev ophævet samtidig.

Samtidighedskravet er nu ophævet, jf. noterne til § 26.

Fremover kan pensionister vælge at afgiftsberigtige kapitalpensioner med 40%, uanset om de hæver kapitalpensionerne successivt over flere år, forudsat at betingelserne for 40% afgiftsberegning i øvrigt er opfyldt (typisk opnåelse af 60 års alderen). Afgiftsberigtigelse med 40% har som konsekvens, at fradragsretten/bortseelsesretten afskæres for bidrag mv. til sådanne ordninger, som indbetales (henholdsvis forfalder) i de indkomstår, der følger efter indkomståret, hvori den eller de første kapitalpensioner er afgiftsberigtiget. Denne formulering tyder på, at det er muligt efter ophævelsen af den første kapitalpension at foretage indbetaling til en anden kapitalpension med fradragsret, blot præmien mv. forfalder henholdsvis indbetales i *samme* indkomstår.

Ophør af fradragsret/bortseelsesret for præmier mv. i fremtidige indkomstår kan undgås ved, at pensionsopspareren vælger afgiftsberigtigelse med 60%. Hvis der på trods af den manglende fradrags- eller bortseelsesret er foretaget indskud på en kapitalpensionsordning i et efterfølgende indkomstår, vil det være muligt at få tilbagebetalt sådanne beløb, uden at der indtræder afgiftspligt, jf. § 21 B og noterne hertil. Desuden vil ejeren af ordningen kunne vælge at overføre beløbet til en livrente eller ratepension.

Reglerne har virkning for ophævelser fra og med 1. januar 2004.

13. Fradragsfordelingen i stk. 3-5 gælder ikke for kapitalpension. Dette er begrundet i, at der årligt højst kan opnås skattefrihed for 25.000 kr. (reguleret) på sådanne ordninger.

Ved oprettelse af en privat tegnet pensionsordning, der er omfattet af fradragsfordelingsreglerne, skal pensionsinstituttet gøre ejeren af ordningen opmærksom på de nævnte regler, herunder oplyse den pågældende om muligheden for at vælge opfyldningsfradrag efter stk. 5 og vilkårene herfor, jf. § 16, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001.

Fradragsfordelingsreglen i stk. 3 kan illustreres med følgende eksempel:

Eksempel 2:
En pensionsopsparer opretter en ratepension med et kapitalindskud på 1 mio. kr. Der kan fradrages 1/10 eller 100.000 kr. i indskudsåret og hvert af de følgende 9 år.

Der er ikke hjemmel til at fravige reglerne om fordeling af engangsindskud, men en skatteyder kunne uden skattemæssige konsekvenser overføre sin udtrædelsesgodtgørelse fra en pensionskasse til en livrente efter § 41, jf. SKDM 1980.17. Det var en betingelse, at overførslen skete direkte fra pensionskassen til forsikringsselskabet.

14. Hvis en arbejdsgiverordning overgår til at være en privat tegnet ordning eller omvendt, medregnes de år, arbejdsgiveren har indbetalt til ordningen, ved opgørelsen af længden af præmiebetalingsperioden, jf. TfS 1988.95 (SKD) og § 18 A, note 2.

Hvis præmie- eller bidragsperioden er 10 år eller derover, er der fuld fradragsret i forfaldsåret eller indbetalingsåret efter hovedreglen i stk. 1.

Fradragsfordelingsreglen i stk. 4 kan illustreres med følgende eksempel:

Eksempel 3:
En pensionsopsparer opretter en ratepension med en 6-årig indbetalingsperiode og en årlig indbetaling på 100.000 kr., i alt 600.000 kr. Der kan fradrages 1/10 eller 60.000 kr. i hvert af årene inden for 10-års-perioden.

Er indbetalingsperioden aftalt til mindst 10 år, kan de resterende indbetalinger inden periodens udløb afløses af engangsindskud, uden at det betragtes som ophør med indbetalingerne på den oprindelige pensionsopsparing, jf. TfS 2001.723 (LR) og TfS 2002.998 (LR). Det indbetalte restbeløb kan fradragsmæssigt fordeles over den stipulerede restindbetalingsperiode for den oprindelige pensionsaftale, således at den oprindelige afdragsprofil overholdes. Engangsindskuddet, der afløser restindbetalingerne, skal altså ikke fradragsmæssigt fordeles over 10 år.

Ligningsrådet har i SKM 2004.89 (TfS 2004.261) taget stilling til afgrænsningen mellem én og flere pensionsordninger.

Et pensionsselskab ønskede at udbyde en ny type livrente, hvor størrelsen af de fremtidige pensionsydelser skulle beregnes efter hver indbetaling. For de nuværende forsikringer beregnedes størrelsen af ydelserne ud fra alle de præmier, der var aftalt betalt i hele perioden. Spørgsmålet var herefter, om den nye type livrente skattemæssigt skulle behandles som én eller flere pensionsordninger. Fi-

nanstilsynet oplyste, at livrenten forsikringsteknisk anses for én samlet ordning. Ligningsrådet fandt på den baggrund, at ordningen også skattemæssigt måtte anses for én samlet ordning. Der skulle derfor ikke ske fordeling af fradraget for de enkelte års indbetalinger over 10 år.

15. Præmie- eller bidragsperioden blev tidligere opgjort for hver ordning for sig, medmindre der skete en egentlig overførsel efter § 41 af en ophørende ordning til en ny ordning.

Reglerne er lempet ved lov nr. 457 af 9. juni 2004, så det er muligt at standse indbetalingerne til en pensionsordning i ét pensionsinstitut og oprette en ny pensionsordning i samme eller et nyt pensionsinstitut. Det er dog afgørende, at indbetalingerne til den nye ordning (det nye pensionsinstitut) fortsætter »på tilsvarende vilkår« som indbetalingerne til den gamle ordning (det første pensionsinstitut). Det er kun indbetalingernes størrelse, der skal svare til den gamle ordning. De to pensionsordninger behøver ikke være af samme type. Det er derfor f.eks. muligt at afløse indbetalinger til en livrente med en ratepension. Reglerne gælder ikke for kapitalpension, da denne pensionstype ikke er omfattet af fradragsfordelingsreglerne.

Reglerne har virkning fra og med indkomståret 2004.

16. Ved § 17 i bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001 er det pålagt pensionsinstituttet i forbindelse med aftaler om forhøjelser som nævnt i stk. 4 at give policen eller pensionsaftalen mv. påtegning om, at præmie- eller bidragsforhøjelsen omfattes af § 18, stk. 4-7.

17. Hvis indbetalingsperioden blev forlænget ud over det oprindeligt aftalte, skulle forlængelsen tidligere behandles som en ny pensionsordning. Denne nye pensionsordning blev omfattet af fradragsfordeling, hvis den nye indbetalingsperiode (dvs. forlængelsen) var mindre end 10 år.

Ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 er der indført adgang til at forlænge en pensionsordning, hvor der oprindeligt er aftalt en indbetalingsperiode på mindst 10 år, med en yderligere indbetalingsperiode på mindre end 10 år, uden at der skal ske fradragsfordeling.

Reglerne har virkning fra og med indkomståret 2004.

18. Hvis det samlede 1/10-fradrag udgør et mindre beløb end 25.000 kr. (reguleret), kan opspareren foretage et supplerende fradrag (opfyldningsfradraget).

Opfyldningsfradraget kan anvendes ved siden af fradragsretten for præmier til ordninger med en præmiebetalingsperiode, der er 10 år eller derover, og ved siden af bortseelsesretten for arbejdsgiverindbetalinger. Opfyldningsfradraget kan også benyttes ved siden af fradragsretten for præmier mv. til kapitalpension. Benytter opspareren det maksimale opfyldningsfradrag og i samme år indbetaler maksimum til kapitalpension, udgør det samlede fradrag i det pågældende år 2×25.000 kr. (reguleret) eller i alt 82.000 kr. (2005).

Opfyldningsfradraget er et samlet årligt fradrag på indtil 25.000 kr. (reguleret) for alle ordninger, der er omfattet af fradragsfordelingen. Hvis der således foretages 1/10-fradrag for indskud til flere ordninger, reduceres opfyldningsbeløbet med alle tiendedelsfradrag. Alle privat tegnede ordninger med løbende udbetalinger og privat tegnede rateordninger, der er omfattet af fradragsfordelingsreglerne i § 18, stk. 3-5, skal således ses under ét i relation til opfyldningsfradraget.

Skatteyder kan i det første år frit vælge, om opfyldningsfradraget ønskes anvendt og i bekræftende fald med hvilket beløb op til det maksimale fradrag.

Opfyldningsfradraget kan ikke i samme indkomstår anvendes ved siden af 30%-»opfyldnings«fradraget for selvstændigt erhvervsdrivende, se nærmere herom note 19.

Det beløb, som skatteyderen vælger at fylde op med, er bindende i fradragsperioden, så længe de samlede indskuds-, præmie- og bidragsbeløb er uforandrede, jf. bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001 § 15, stk. 1. Dette afskærer dog ikke skatteyderen fra at udnytte reguleringen af 25.000 kr.s-grænsen.

Det afskærer heller ikke skatteyderen fra i stedet at vælge opfyldningsfradraget for selvstændigt erhvervsdrivende på 30% af overskuddet. Det må formentlig gælde, selv om sidstnævnte opfyldningsfradrag er mindre end 25.000 kr. (reguleret).

Opfyldningsfradraget i stk. 5 på 25.000 kr. (reguleret) kan illustreres ved følgende eksempel:

Eksempel 4:
En pensionsopsparer opretter i 2001 en ratepension med et kapitalindskud på 200.000 kr. Efter § 18, stk. 3, kan der fradrages 200.000:10 = 20.000 kr. i indskudsåret og hvert af de følgende 9 år. Udnyttes opfyldningsfradraget fuldt ud, kan der fradrages følgende beløb:

	1/10-fradrag kr.	Opfyldnings-fradrag kr.	Samlet fradrag kr.
2001 (36.500)	20.000	16.500	36.500
2002 (37.600)	20.000	17.600	37.600
2003 (38.900)	20.000	18.900	38.900
2004 (40.100)	20.000	20.100	40.100
2005 (41.000)	20.000	21.000	41.000
2006	5.900	0	5.900
I alt	105.900	94.100	200.000

Note. Tallene i parentes angiver det maksimale opfyldningsfradrag reguleret efter personskattelovens § 20.

Opfyldningsfradraget er reguleret således i perioden fra 1987-2005:

År	Kr.	År	Kr.
1987	25.000	1997	32.200
1988	26.000	1998	33.100
1989	27.100	1999	34.000
1990	27.900	2000	35.200
1991	28.400	2001	36.500
1992	29.000	2002	37.600
1993	30.000	2003	38.900
1994	30.900	2004	40.100
1995	31.200	2005	41.000
1996	32.000		

19. Reglerne om fradragsfordeling og efterbeskatning gælder ikke for lønmodtagere, der har indgået pensionsaftale med deres arbejdsgiver, jf. § 19 om bortseelsesretten. De gælder heller ikke for hovedaktionærer, der som ansatte har indgået pensionsaftale med deres selskab,

idet sådanne indbetalinger også behandles efter § 19. Derimod gælder fradragsfordelingsreglerne for selvstændigt erhvervsdrivende, også selv om de eventuelt benytter virksomhedsskatteordningen. Virksomhedsskatteordningen er blot en særlig form for skatteberegning og ikke en selvstændig juridisk person. Indbetalinger fra virksomheden til virksomhedsejerens pensionsordning vil derfor blive betragtet som en hævning fra virksomheden og tilsvarende en privat indbetaling til pension med krav om 10-års indbetaling eller fradragsfordeling til følge. Det gælder også ved pensionsordninger for ejere af partnerselskaber (kommanditaktieselskaber), jf. SKM 2003.307 (LR) (TfS 2003.618).

Ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 er der indført adgang til, at selvstændigt erhvervsdrivende altid med omgående fradrag kan indskyde et beløb svarende til 30% af overskud ved selvstændig erhvervsvirksomhed på en pensionsordning med løbende udbetalinger og/eller ratepension. Det giver selvstændigt erhvervsdrivende mulighed for at indbetale større beløb til pension, uden at opspareren også skal binde sig til indbetalinger i de næste 9 år. Der kan således aftales engangsindskud, hvor beløbsstørrelsen årligt kan tilpasses det forventede overskud.

Der stilles ikke særlige krav til karakteren af den selvstændige erhvervsvirksomhed. Der kan således være tale om anpartsvirksomhed som omfattet af personskattelovens § 4, stk. 1, nr. 10, 12 og 13, eller indkomst fra udlejning af fast ejendom.

Overskuddet skal opgøres renset for renteindtægter og -udgifter, kursgevinster og -tab på fordringer og gæld samt henlæggelse til konjunkturudligning efter virksomhedsskatteloven. I overskuddet medtages ikke indkomst ved afståelse af goodwill og andre immaterielle aktiver (som knowhow, patentret, forfatter- og kunstnerret og ret til mønster- og varemærke, kvoter og betalingsrettigheder) eller fortjenester ved afståelse af fast ejendom omfattet af ejendomsavancebeskatningsloven. Avance ved salg af næringsejendomme kan derimod indgå ved opgørelsen af overskuddet.

Kvoter og betalingsrettigheder er tilføjet ved lov nr. 1386 af 20. december 2004 med virkning fra og med den 1. januar 2005, jf. ændringslovens § 8, stk. 2. Tidspunktet for lovens ikrafttræden eller dele af lovens ikrafttræden fastsættes af skatteministeren, jf. ændringslovens § 8, stk. 1.

Overskuddet opgøres uafhængigt af de hævninger, der foretages i

virksomheden. Det er ikke en betingelse for at benytte 30%'s ordningen, at der hæves noget beløb i virksomheden. Det er endda muligt at opspare overskuddet mod 30% acontoskat, samtidig med at frie midler uden for virksomhedsskatteordningen op til 30% af virksomhedens overskud indskydes på pension med fuldt fradrag i årets personlige indkomst.

Årets skattemæssige afskrivninger fragår ved opgørelsen af overskuddet, idet dette ifølge bestemmelsen skal opgøres efter reglerne for opgørelse af skattepligtig indkomst. Tilsvarende påvirker løbende fortjenester og tab på driftsmiddelsaldoen, jf. afskrivningslovens § 5, stk. 2, årets skattepligtige overskud og dermed beregningsgrundlaget for 30%'s ordningen (dvs. det regulerede overskud). Det må formentlig tilsvarende antages, at udligning af negative driftsmiddelsaldi efter afskrivningslovens § 8, fortjenester og tab på driftsmidler efter afskrivningslovens § 9 og genvundne afskrivninger efter afskrivningslovens § 21 skal indgå i overskuddet, idet disse poster i princippet blot modsvarer, at de løbende afskrivninger reducerer årets overskud. Denne antagelse støttes også af, at posterne ikke specifikt er undtaget i bestemmelsen på linje med den undtagelse, der gælder for fortjeneste ved afståelse af immaterielle aktiver og fast ejendom.

Det må antages, at opsparing af overskud mod betaling af 30% acontoskat efter virksomhedsskattelovens § 10, stk. 2, ikke reducerer beregningsgrundlaget for 30%'s ordningen (dvs. det regulerede overskud), da virksomhedsskattelovens overskudsdisponering sker *efter* opgørelsen af overskuddet. Tilsvarende må det antages, at beregningsgrundlaget ikke forøges for det indkomstår, hvori beløb overføres fra virksomhedens konto for opsparet overskud efter virksomhedsskattelovens § 10, stk. 3.

Det må endvidere antages, at indtægt ved salg af omsætningsaktiver skal medregnes i beregningsgrundlaget, idet sådan indtægt ikke kan karakteriseres som en »fortjeneste« ved salg af aktiver, jf. SKM 2002.73 (LR) (TfS 2002.318), som direkte vedrører § 15 A.

Reglerne betyder, at den selvstændigt erhvervsdrivende for indbetalingsperioder, der er mindre end 10 år, for hvert år kan *vælge* mellem følgende tre muligheder:

- 1/10 fradrag (dvs. fradrag for 1/10 af de samlede aftalte indbetalinger til livrente og ratepension)

- Fradrag for opfyldningsfradraget på 25.000 kr. (reguleret), dog mindst 1/10 af de samlede aftalte indbetalinger til livrente og ratepension
- Fradrag for 30% af det regulerede overskud, dog mindst 1/10 af de samlede aftalte indbetalinger til livrente og ratepension.

Hvis opfyldningsfradraget på 25.000 kr. (reguleret) er valgt, er det dog ikke muligt i et senere år helt at fravælge opfyldningsfradrag til fordel for et lavere 1/10 fradrag, idet valget er bindende, jf. bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001 § 15, stk. 1.

Reglerne ændrer ikke på de almindelige betingelser for at oprette pensionsordninger. For ratepension betyder det, at ordningen skal være oprettet inden det fyldte 60. år. Efter det 60. år skal indbetalinger kunne overholde reglerne om tillæg i §§ 8 og 11 A, da indbetalingerne i sagens natur normalt må være en række engangsindskud, som ikke er fastlagt i en pensionsaftale indgået før opnåelsen af 60 års alderen.

De almindelige indbetalingsfrister i § 18, stk. 1, er ikke udskudt. For pensionsordninger i pensionskasser og livsforsikringsselskaber (livrenter og rateforsikringer) betyder det, at indbetalinger, der *forfalder* i 2005, kan fratrækkes i det nævnte år. For nyoprettede ordninger er det dog tillige en betingelse, at vilkårene for ordningen (f.eks. helbredserklæring) er accepteret af forsikringsselskabet. For pensionsordninger i pengeinstitutter (rateopsparing i pensionsøjemed) betyder det, at indbetaling skal foretages inden årsskiftet 2005/06, for at der kan opnås fradrag for 2005.

På indbetalingstidspunktet er årets overskud normalt endnu ikke kendt. Det er derfor nødvendigt at foretage en foreløbig opgørelse, som kan danne grundlag for årets indbetaling.

Når den endelige opgørelse af årets overskud foreligger medio det efterfølgende år, skal det beregnes, om der er indbetalt »for lidt« (dvs. mindre en 30% af det regulerede overskud) eller for meget til pension.

Er der indbetalt mere end 30% af overskuddet, og overstiger indbetalingen både et selvstændigt 1/10 fradrag og opfyldningsfradraget (kr. 41.000 i 2005), kan det overskydende beløb ikke fradrages i 2005, men det kan fremføres til fradrag i 2006 og følgende år, jf. de tre ovennævnte valgmuligheder.

Et eksempel kan illustrere dette:

Eksempel 5:

		kr.	kr.
År 1	Overskud korrigeret	4.000.000	
	Indskud		3.000.000
	Fradrag*) maks. 30% af 4.000.000		1.200.000
	Til fremførsel		1.800.000
	*) 1/10 fradrag = kr. 300.000		
År 2	Overskud korrigeret	0	
	Fradrag 1/10 af 3.000.000		300.000
	Til fremførsel		1.500.000
År 3	Overskud korrigeret	1.400.000	
	Fradrag*) maks. 30% af 1.400.000		420.000
	Til fremførsel		1.080.000
	*) 1/10 fradrag = kr. 300.000		

Vælger opspareren i et år at benytte 30% af årets overskud som overgrænse, skal det omfatte alle årets 1/10 fradrag. Man kan således ikke ud over de nævnte 30% fratrække 1/10 fradrag vedrørende tidlige års indbetalinger eller bruge det almindelige opfyldningsfradrag (kr. 41.000 i 2005) på nogle ordninger.

Livrente og ratepension med en aftalt indbetalingsperiode på mindst 10 år går dog helt uden om fradragsfordelingsreglerne. Årets indbetalinger til disse ordninger kan derfor fratrækkes ud over fradrag på maks. 30% af overskuddet for ordninger med indbetalingsperioder på mindre end 10 år.

Reglerne har virkning fra og med indkomståret 2004.

Det må være muligt i samme år at benytte muligheden for ophørspension i § 15 A og 30% ordningen i § 18, stk. 5. Beregningsgrundlagene for maksimumgrænserne er dog forskellige, idet beregningsgrundlaget i § 15 A er »den skattepligtige fortjeneste«, jf. noterne til bestemmelsen, dog maksimalt et grundbeløb på 1.372.650 kr., medens beregningsgrundlaget efter § 18, stk. 5, som nævnt er det regulerede overskud.

20. Man kan således ikke fremskynde et fradrag, så det opnås i indkomstår, der ligger forud for forfalds- eller indbetalingstidspunktet.

Eksempel 6:
En pensionsopsparer opretter i 2003 en ratepension med en 3-årig indbetalingsperiode og en årlig betaling på 30.000 kr., i alt 90.000 kr. Der kan fradrages 1/10 eller 9.000 kr. om året. Herudover kan opfyldningsfradraget benyttes således:

	1/10-fradrag kr.	Opfyldnings-fradrag kr.	Samlet fradrag kr.
2003 (38.900)	9.000	21.000	30.000
2004 (40.100)	9.000	21.000	30.000
2005 (41.000)	9.000	21.000	30.000
I alt	27.000	63.000	90.000

Note. Tallene i parentes angiver det maksimale opfyldningsfradrag reguleret efter personskattelovens § 20.

21. Bemyndigelsen er udmøntet i bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001 §§ 15-17. Opsparere, som vælger at benytte opfyldningsfradraget, skal angive beløbet ved indkomstopgørelsen, jf. bekendtgørelsens § 15, stk. 1. Pensionsinstituttet skal vejlede om reglerne i forbindelse med oprettelsen af ordningen. Hvis flere ordninger er omfattet af fradragsfordeling efter disse regler, anses opfyldningsfradraget for foretaget i den først tegnede ordning. Dette har betydning, hvis der indtræder afgiftspligt, idet det ikke fratrukne beløb fragår i afgiftsgrundlaget, jf. § 35, stk. 1. Se nærmere note 24.

22. Bestemmelsen om fuld fradragsret i forfalds- eller indbetalingsåret for pristalsreguleringer gælder alene for løbende præmier og bidrag eller indbetalinger, men ikke for kapitalindskud. Se hertil SKDM 1983.20 og 26.

Bestemmelsen omtaler ikke nærmere, hvad der skal forstås ved pristalsregulering. Det fremgår af ligningsvejledningen A.C.1.3.2., at der ved pristalsreguleringen kan anvendes et pris- eller lønindeks beregnet og offentliggjort af Danmarks Statistik. Eventuelle forhøjelser ud over pristalsregulering omfattes af fradragsfordelingsreglerne.

Det må nok antages, at reglen omfatter hele pristalsreguleringen, selv om bidraget eller indbetalingen er undergivet fradragsfordeling.

23. Ægtefæller har begge mulighed for at foretage fradrag efter § 18 for indbetalinger til pensionsordninger, og begge kan anvende opfyldningsfradrag efter § 18, stk. 5.

Fortsætter den efterlevende ægtefælle afskrivningen efter en afdød ægtefælle efter stk. 7, berører dette ikke den pågældendes egen fradragsret efter § 18, stk. 3-5. Ægtefællen kan således opnå dobbelt opfyldningsfradrag, hvis begge ægtefæller hidtil har benyttet maksimalt opfyldningsfradrag.

Reglen omfatter kun en ægtefælle, der var samlevende med afdøde. For andre arvinger bortfalder det ikke-udnyttede fradrag.

24. Fradragsretten for et resterende beløb bortfalder, når der er indtrådt afgiftspligt for hele den pågældende ordning efter §§ 29-31. Det resterende beløb, som fradragsretten bortfalder for, skal i stedet fragå i det afgiftspligtige beløb, jf. § 35, stk. 1. Er der kun indtrådt afgiftspligt for en del af ordningen, bevares fradragsretten.

Det er ved bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001 § 15, stk. 2, pålagt skatteyderen blandt andet at give forsikringsselskaberne mv. oplysning om anvendelsen af opfyldningsfradraget. Skatteyderen skal endvidere blandt andet oplyse, om der er tegnet en lignende ordning i et andet pensionsinstitut.

Det er endvidere i bekendtgørelsens § 16, stk. 2, pålagt forsikringsselskaberne mv. at beregne fradraget for uafskrevne beløb i forbindelse med afgiftsberegningen. De skattelignende myndigheder vil derfor gennem afgiftsanmeldelsen få oplysning om, for hvilket beløb fradragsretten bortfalder.

25. Ved lov nr. 317 af 5. maj 2004 er der i § 15 B indsat en bestemmelse om pensionsordninger for sportsudøvere, jf. kommentaren til denne bestemmelse. Der er som følge heraf indsat et nyt stk. 8 i § 18.

Reglerne om fradragsfordeling gælder ikke for de ratepensionsordninger, der er omfattet af § 15 B. Der kan således foretages kapitalindskud på en sådan ordning, eller præmie- eller indbetalingsperioden kan aftales til mindre end 10 år, uden at der skal ske fradragsfordeling. Fradrag for indbetalinger på en ratepensionsordning omfattet af § 15 B kan dog højst omfatte enten én police eller én konto pr. person. Dermed er det ikke attraktivt at oprette flere af disse ordninger. Det er derfor på en enkel måde muligt at påse, at der ikke sker

indbetaling og udbetaling ud over beløbsgrænserne i § 15 B, stk. 3 og 5.

26. Fradrag efter § 15 B kan ikke overstige det beløb, som ifølge § 15 B, stk. 1, kan indbetales på en sådan ordning. Det vil sige, at fradraget for præmier og bidrag til en ratepensionsordning omfattet af § 15 B ikke kan overstige den del af den forsikredes henholdsvis kontohaverens indkomst, der hidrører fra den pågældende sportsudøvelse.

I betænkning til L 111 blev periodiseringen af fradrag for indbetalinger til en § 15 B-ordning præciseret. Fradraget for præmier til en rateforsikring i pensionsøjemed kan således ikke overstige den indkomst hidrørende fra den skattepligtiges sportsudøvelse, som der er erhvervet ret til i forfaldsåret. Tilsvarende kan fradraget for bidrag til en rateopsparing i pensionsøjemed ikke overstige den indkomst hidrørende fra den skattepligtiges sportsudøvelse, som der er erhvervet ret til i indbetalingsåret.

27. Der er indsat en maksimumgrænse for det samlede fradrag for præmier og bidrag til en § 15 B-ordning. Grænsen svarer til det beløb, som i alt kan indskydes på en sådan ordning reguleret efter personskattelovens § 20 i indkomståret for den sidste indbetaling, jf. § 15 B, stk. 3.

28. De nævnte fradragsbegrænsninger (maksimumgrænser) gælder ikke for rateopsparinger i pensionsøjemed, hvor et udbetalingsforløb, der er påbegyndt før kontohaveren fyldte 40 år, er afsluttet, men hvor § 15 B-påtegningen endnu ikke er slettet, fordi kontohaveren ikke er fyldt 40 år, jf. § 15 B, stk. 2. I den situation kan der efter § 15 B, stk. 6, indskydes midler på ordningen, som ikke hidrører fra den skattepligtiges sportsudøvelse, ligesom der kan indskydes midler, som overstiger det regulerede grundbeløb på 935.100 kr.

Det samme gælder for indskud mv., som foretages fra og med det indkomstår, hvor påtegningen eller opsparingskontrakten slettes, fordi den forsikrede eller kontohaveren fylder 40 år.

Ved indskud mv. af sådanne midler gælder imidlertid de sædvanlige fradragsfordelingsregler i § 18, stk. 3 og 4, samt efterbeskatningsreglerne i § 18 A.

§ 18 A [1] **Er der ved indkomstopgørelsen foretaget fradrag for præmier eller bidrag til en pensionsordning med løbende udbetalinger eller til en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed efter reglerne i § 18, stk. 1 eller 4-5, og indbetalingerne nedsættes eller ophører** [2] **på et tidspunkt, hvor de foretagne fradrag overstiger de beløb, der kunne være fradraget på grundlag af de faktiske indbetalinger, omregnes fradragsretten** [3] **i forhold til de faktisk betalte præmier eller bidrag. De herefter for meget fratrukne beløb med et procenttillæg på 6% for hvert år fra udløbet af de indkomstår, hvori præmierne eller bidragene er fradraget (fradragsårene), og indtil udløbet af det indkomstår, hvori præmie- eller bidragsbetalingen nedsattes eller ophørte, medregnes i den skattepligtige indkomst for de førstnævnte indkomstår.** [4] **Omregning skal dog ikke ske i tilfælde, hvor indbetalingerne nedsættes eller ophører på grund af ejerens død eller varigt nedsatte funktionsevne og dette efter policevilkårene eller aftalen med pengeinstituttet berettiger til præmiefritagelse, opsat udbetaling eller påbegyndelse af udbetalingerne.** [5] **Omregning skal heller ikke ske, hvis en fraskilt eller frasepareret ægtefælle med en udloddet del af en pensionsordning, jf. § 30, stk. 3, nr. 2, nedsætter eller ophører med indbetalingerne som følge af død eller varigt nedsatte funktionsevne.** [6] **Omregning skal heller ikke ske i tilfælde, hvor indbetalingerne nedsættes med indtil 2.000 kr., eller den indbetaling, der ophører, udgjorde 2.000 kr. eller derunder.** [7] **Fritagelse for sidstnævnte omregning gælder dog kun et beløb op til 2.000 kr. årligt for den skattepligtige.**

Stk. 2. **Den skattepligtige kan i de tilfælde, der er nævnt i stk. 1, uden afgiftsmæssige konsekvenser vælge at ophæve ordningen.** [8] **I så fald medregnes de foretagne fradrag fuldt ud og med procenttillæg som nævnt i stk. 1 i den skattepligtige indkomst for fradragsårene. Er ordningen en udloddet del efter § 30, stk. 3, kan den del af ordningen, der oprindelig blev udloddet, dog ikke ophæves uden afgiftsmæssige konsekvenser.** [9]

Stk. 3. **Bliver en pensionsordning med løbende udbetalinger eller en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed ophævet efter stk. 2, skal vedkommende forsikringsselskab, pensionskasse, pengeinstitut mv. på ophævelsestidspunktet tilbageholde 60%** [10] **af det beløb, der i henhold til stk. 2 kan udbetales. Det tilbageholdte beløb indbetales til Told- og Skattestyrelsen inden 3 hverdage (bankdage) efter, at ordningen er udbetalt.** [11] **Den skattepligtige skal underrettes om indbetalingen.**

Stk. 4. **Skatteministeren fastsætter de nærmere regler om adgangen til at ophæve ordningen efter stk. 2 og om administrationen efter stk. 3.** [12]

---

1. Reglen er indført ved lov nr. 148 af 19. marts 1986 for at undgå, at en pensionsordning med en aftalt præmie- eller indbetalingsperiode på 10 år eller mere standses, eller præmieindbetalingen nedsættes inden udløbet af 10-års-perioden, således at der i realiteten er tale om en pensionsordning med en præmiebetalingsperiode på mindre end 10 år. Sådanne ordninger er omfattet af fradragsfordelingsreglerne i § 18, stk. 3-5, hvis det allerede er aftalt ved oprettelsen af ordningen, at indbetalingerne foretages i en periode på under 10 år. Viser det sig først efterfølgende, at indbetalingerne nedsættes eller standses før det aftalte tidspunkt, er ordningen i stedet omfattet af efterbeskatningsreglen i § 18 A. Tidligere var der ikke hjemmel til at efterbeskatte »for store fradrag«, jf. TfS 1987.298 (Ø) (Axel P. Madsen).

2. Hvis en præmienedsættelse er et led i den oprindeligt indgåede forsikringsaftale, er den ikke omfattet af efterbeskatningsreglerne i § 18 A, jf. TfS 1989.499 (SKM), men ordningen kan i stedet være undergivet fradragsfordeling efter § 18, stk. 4.

Som eksempler på situationer, der ikke udløser efterbeskatning, nævnes i ovennævnte afgørelse:

- Der tegnes en rente-/rateforsikring med præmiebetaling i 10 år eller derover. I de 2 første år betales en tillægspræmie til dækning af risiko på boreplatform.
- Der er tegnet en rateforsikring med præmiebetaling i 10 år. Forsikringen er på grund af skærpede helbredsvilkår antaget med forhøjet præmie. Efter nogle år nedsættes præmien til normalt niveau på grund af forbedrede helbredsvilkår.
- Der er tegnet en rente-/rateforsikring, hvor præmieniveauet blandt andet er fastsat ud fra den forsikredes erhverv, men ændres som følge af forhold, der kan tilskrives erhvervet.

Der skal ikke omregnes fradrag, når den årlige indbetaling kan fratrækkes under opfyldningsfradragene efter § 18, stk. 5 (25.000 kr. reguleret eller 30% af overskuddet af selvstændig erhvervsvirksomhed).

Ved omregning kan opfyldningsfradraget anvendes også for de foregående år, så tiendedelsfradraget forhøjes til 25.000 kr. (reguleret) i hvert af de forløbne år, jf. TfS 1987.480 (SKM). Herved kan spørgsmålet om efterbeskatning bortfalde. Det forudsætter dog, at opfyldningsfradraget ikke allerede er opbrugt i forbindelse med andre ordninger, jf. § 18, stk. 5, med note.

Eksempel 1:
En pensionsopsparer har indgået aftale om, at der i 10 år foretages en årlig indbetaling på 75.000 kr. Opspareren har ikke andre ordninger omfattet af opfyldningsfradraget. Indbetalingerne nedsættes efter det 6. års indbetaling til 50.000 kr. om året. Der skal ikke omregnes fradrag eller efterbeskattes efter § 18 A, idet nedsættelsen kan rummes i opfyldningsfradraget.

Det er muligt at afløse præmiebetalingerne på en privat tegnet ordning med præmiebetalinger indbetalt af arbejdsgiveren, uden at indbetalingerne til ordningen anses for nedsat eller ophørt, jf. TfS 1988.95 (SKD). De indbetalinger, der foretages af arbejdsgiveren, er omfattet af bortseelsesretten i § 19. Det er tilsvarende muligt at afløse indbetalinger på en arbejdsgiverordning med private indbetalinger.

10-års-perioden omfatter således både de år, hvor en arbejdsgiver har indbetalt til pensionsordningen, og de år, hvor opspareren har indbetalt privat. Det er dog kun de private indbetalinger, der i givet fald fradragsmæssigt skal omfordeles, jf. TfS 1989.499 (SKM). Der skal ikke omfordeles, hvis arbejdsgiverperioden og den private periode sammenlagt udgør mindst 10 år.

Hvis de private indbetalinger afløses af arbejdsgiverens indbetalinger, anses det næppe for en nedsættelse af indbetalingerne, at der afregnes arbejdsmarkedsbidrag af arbejdsgiverens indbetalinger, idet arbejdsmarkedsbidraget indeholdes og afregnes af pensionsinstituttet.

Selv om forfaldstidspunkterne for præmien ændres inden for indkomståret, f.eks. fra helårlig til månedlig betaling med 1/12, skal § 18 A ikke anvendes, jf. TfS 1989.499.

Hvis indbetalingerne nedsættes eller standses, og forsikringen omskrives til fripolice eller ophæves, skal efterbeskatningsreglen anvendes, jf. ovennævnte afgørelse. Det gælder, selv om omskrivningen eller ophævelsen først sker, efter at fuld skattepligt her til landet er ophørt.

Ved ophævelse af ordningen skal der tillige betales 60% i afgift efter § 29, medmindre ordningen er valgt ophævet efter stk. 2. Det må dog nok ved ophævelse efter § 29 antages, at den del af ordningen, som svarer til de omberegnede, fremtidige fradrag, der bortfalder som følge af ophævelsen, ikke skal afgiftsberigtiges, jf. princippet i § 35.

Kombinerede forsikringsordninger (produktmiks) kan ikke betragtes som en helhed, men hver del skal opfylde reglerne i § 18, hvis efterbeskatning skal undgås. Det er således ikke muligt uden efterbeskatning at nedsætte præmiebetalingerne til f.eks. ratepensionsdelen, mens præmien f.eks. til livrenten forhøjes tilsvarende.

Derimod er det muligt at ophøre med indbetalingerne på én pensionsordning og fortsætte disse indbetalinger på en ny pensionsordning uden efterbeskatning, jf. § 18, stk. 4, med noter.

Hvis indbetalingerne til en ordning standses i en periode, og der i stedet overføres midler som præmiebetaling fra en anden ordning efter § 41, skal der ske efterbeskatning efter § 18 A, når indbetalingerne er standset inden for 10-års-perioden, idet overførsel efter § 41 ikke betragtes som indbetaling, jf. § 41, stk. 1.

3. Nedsættes eller ophører indbetalingerne til en pensionsordning med løbende udbetalinger eller til en ratepension, skal fradragene omregnes, hvis ejeren af ordningen har haft for store fradrag i forhold til fradragsfordelingen i § 18, stk. 3-5. Det er tilfældet, hvis indbetalingerne nedsættes eller ophører på et tidspunkt, hvor de foretagne fradrag overstiger de beløb, der kunne være fradraget på grundlag af de faktiske indbetalinger. Det kan f.eks. være en ratepension med aftalte indbetalinger over 10 år, som standses allerede efter 6 års indbetalinger. Hvis det årlige fradrag har oversteget opfyldningsfradraget (herunder 30% fradraget for selvstændigt erhvervsdrivende), skal de 6 års fradrag omregnes. Det har været forudsat ved de årlige selvangivelser, at indbetalingsperioden ville udgøre 10 år, således at fradragsfordelingen i § 18, stk. 4, ikke skulle anvendes. Når indbetalingerne ophører allerede efter det 6. år, skulle fordelingsreglen alligevel have været anvendt, og opspareren har således haft for store fradrag.

4. De for meget fratrukne beløb forhøjes med 6% pr. år fra udløbet af fradragsårene og indtil udløbet af det indkomstår, hvori præmie- eller bidragsbetalingen nedsattes eller ophørte.

De 6% er ikke en renteberegning, men et tillæg til den skattepligtige indkomst, jf. ligningsvejledningen A.C.1.3.2.1. Tillægget skal som den øvrige del af forhøjelsen medregnes i den personlige indkomst for hvert indkomstår i ovennævnte periode. Den restskat, der udløses som følge af forhøjelsen inkl. 6%-tillægget, skal indbetales med sædvanligt procenttillæg efter kildeskattelovens regler herom.

Efterbeskatningsreglen i § 18 A, stk. 1, er vist i eksemplet nedenfor:

Eksempel 2:
Skatteyderen har indgået aftale om, at der i 10 år foretages en årlig indbetaling på 100.000 kr. Indbetalingerne ophører efter det 6. års indbetaling.

Efterbeskatning efter § 18 A, stk. 1.

	Oprindeligt fradrag	Omregnet fradrag	Forhøjelse af skattepligtig indkomst	6%-tillæg
År 1	100.000	60.000	40.000	+14.400
År 2	100.000	60.000	40.000	+12.000
År 3	100.000	60.000	40.000	+9.600
År 4	100.000	60.000	40.000	+7.200
År 5	100.000	60.000	40.000	+4.800
År 6	100.000	60.000	40.000	+2.400
År 7	0	60.000		
År 8	0	60.000		
År 9	0	60.000		
År 10	0	60.000		
	600.000	600.000	240.000	50.400

Eks: Tillæg til forhøjelsen for år 1

Foretaget fradrag	100.000 kr.
Korrekt 1/10-fradrag	60.000 kr.
Forhøjelse uden tillæg	40.000 kr.
Tillæg 6 år á 6% = 36% af 40.000 kr. =	14.400 kr.
Samlet forhøjelse for år 1	54.400 kr.

Forhøjelsen af den personlige indkomst for de 5 øvrige fradragsår foretages på samme måde, idet 6%-tillægget dog bliver mindre for hvert år.

§ 18 A, stk. 1, medfører en omfordeling af fradraget for pensionsindbetalingerne. I eksemplet vil de 6 års indbetalinger à 100.000 kr. blive omfordelt til 10 års fradrag a 60.000 kr. Omfordelingen medfører således, at der i de 4 år, der følger efter de 6 år, hvor der er foretaget efterbeskatning, årligt kan fradrages 60.000 kr., jf. fordelingsreglen i § 18, stk. 4. Disse fradrag forudsætter dog, at der ikke indtræder afgiftspligt, jf. § 18, stk. 7, 2. pkt.

5. Reglen har fået sin nuværende udformning ved lov nr. 313 af 16. maj 1990. Begrebet »invaliditet« er dog erstattet af »varigt nedsat funktionsevne« ved lov nr. 294 af 29. april 2000, jf. note til § 25. Der er alene tale om en sproglig ændring.

Der skal således ikke omregnes fradrag og efterbeskattes ved ophør eller nedsættelse af indbetalingerne på grund af varigt nedsat funktionsevne eller død, når den forsikrede efter forsikringsordningens policebestemmelser eller opspareren efter aftalen med pengeinstituttet er berettiget til præmiefritagelse, opsat udbetaling eller påbegyndelse af udbetalingerne.

Der er ikke hjemmel til at dispensere fra efterbeskatning.

6. Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 306 af 24. april 1996 for at sikre, at en fraskilt eller fraseparet ægtefælle, der får varigt nedsat funktionsevne eller dør, ikke efterbeskattes af en udloddet del af en pensionsordning, hvis indbetalingerne nedsættes eller ophører. Det afgørende for, om vedkommendes funktionsevne kan betragtes som varigt nedsat, er de krav, som den pågældende form for pensionsordning stiller, for at pensionsordningen kan udbetales som følge af varigt nedsat funktionsevne.

Hvis en fraseparet eller fraskilt ægtefælle nedsætter eller standser indbetalingerne på den udloddede del af pensionsordningen, og dette ikke skyldes død og varigt nedsat funktionsevne, er ægtefællen omfattet af efterbeskatningsreglerne, jf. § 30, stk. 3, med noter.

7. Reglen er indsat ved lov nr. 313 af 16. maj 1990 for at hindre omregning og efterbeskatning som følge af meget små udsving. Der

kan f.eks. være tale om, at ejeren, der i forvejen udnytter sit opfyldningsfradrag fuldt ud, er med i en kollektiv gruppeordning med svingende præmiebetalinger.

Bagatelgrænsen kan ikke benyttes i et år, hvor man nedsætter indbetalingen med opfyldningsfradraget, da den samlede nedsættelse af indbetalingen herved vil overstige 2.000 kr. Beløbet reguleres ikke.

8. Ejeren har efter stk. 2 adgang til at vælge mellem efterbeskatning og opretholdelse af ordningen efter § 18 A, stk. 1, eller fuldstændig skattemæssig annullering af ordningen som en fradragsberettiget afsnit I-ordning. Endelig kan ejeren vælge at lade efterbeskatningen efter § 18, stk. 1, gennemføre og derefter begære ordningen ophævet og værdien udbetalt. Herved indtræder der afgiftspligt efter § 29 med 60%, men de uafskrevne præmiebetalinger fragår formentlig i det afgiftspligtige beløb, jf. note 2.

Hvis skatteyderen vælger at annullere ordningen efter § 18 A, stk. 2, medfører det, at den pågældende i skattemæssig henseende stilles, som om ordningen aldrig var oprettet. Dette skal ske på den måde, at de foretagne fradrag fuldt ud medregnes i den skattepligtige indkomst som personlig indkomst for fradragsårene. I denne situation skal de tilbageregulerede fradragsbeløb også forhøjes med 6%, jf. § 18 A, stk. 1, for hvert år fra udløbet af fradragsåret og indtil udløbet af ophørsåret. Ordningen betragtes herefter skattemæssigt som bortfaldet. En annullering af ordningen afhænger dog af, om den er forenelig med forsikringsaftalen mv.

Afkast af ordningen som f.eks. renter udbetales sammen med ordningen. Afkastet er undergivet pensionsafkastbeskatning, indtil ordningen annulleres. Der sker ingen annullering eller tilbageførsel af den betalte pensionsafkastskat.

Annulleres en ordning efter § 18 A, stk. 2, bliver der ikke noget spørgsmål om videreførelse af fradragsret for de præmier eller bidrag, der faktisk er betalt, før indbetalingerne blev nedsat eller standset.

Eksempel 3:
Efterbeskatning efter § 18 A, stk. 2.

	Oprindeligt fradrag	Forhøjelse af skattepligtig indkomst	6%-tillæg
År 1	100.000	100.000	+36.000
År 2	100.000	100.000	+30.000
År 3	100.000	100.000	+24.000
År 4	100.000	100.000	+18.000
År 5	100.000	100.000	+12.000
År 6	100.000	100.000	+6.000
År 7	0	–	
År 8	–		
År 9	–		
År 10	0	–	
I alt	600.000	600.000	126.000

Efter § 41 kan der overføres midler afgiftsfrit fra en ordning, der ikke er omfattet af fradragsfordeling, f.eks. fordi der er tale om en kapitalpensionsordning, til en anden ordning omfattet af fradragsfordeling. Nedsættes eller standses indbetalingerne til en ordning, hvortil der er overført midler fra en anden ordning uden for fradragsfordelingsreglerne, er det kun den del af ordningen, der er omfattet af omregningsreglen i § 18 A, der kan hæves afgiftsfrit efter stk. 2, jf. TfS 1988.237 (SKM).

Det må således antages, at det alene er den del af ordningen, der stammer fra den ophørte præmiebetaling, der kan ophæves efter stk. 2. Det betyder, at ophævelsen ikke kan omfatte arbejdsgiverindbetalinger, overførte beløb efter § 41, pristalsreguleringer eller engangsindskud.

9. § 18 A, stk. 2, sidste pkt., er indsat ved lov nr. 306 af 24. april 1996. Der henvises til § 30 med noter.

10. Ved lov nr. 431 af 14. juni 1995 blev indeholdelsesprocenten nedsat fra 70 til 60% fra og med indkomståret 1998. Procentsatsen er

afstemt med den højeste marginalskattesats, som ved skattereformen i 1993 blev nedtrappet fra 68 til 58%, men ved pinsepakken i 1998 blev de 58% hævet til 59%.

11. Ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 er kredittiden for indbetaling af afgift mv. nedsat fra 3 måneder til 3 hverdage (bankdage), dvs. at lørdage, søndage og helligdage ikke tæller med. Afgiftspligten indtræder, når der sker udbetaling fra ordningen. Se tillige noterne til § 38, stk. 1.

12. Bemyndigelsen er udmøntet i bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001 §§ 18-19. Skatteyderen skal senest samtidig med, at valget om at ophæve pensionsordningen bliver truffet, tilkendegive dette over for pensionsinstituttet. Det er en betingelse for at anvende bestemmelsen, at fristen overholdes, men skattemyndighederne kan under særlige omstændigheder bortse fra fristen.

Efter bekendtgørelsens § 19 skal pensionsinstituttet tilbageholde 60% af den indestående pensionskapital til sikring af skattekravet. Den indestående pensionskapital er for forsikringer ordningens tilbagekøbsværdi og for rateopsparing ordningens værdi opgjort efter de regnskabsregler, der gælder for pengeinstitutter. De tilbageholdte beløb skal indbetales til Told- og Skattestyrelsen inden 3 hverdage efter, at ordningen er ophævet. Told- og Skattestyrelsen skal samtidig have underretning om, at § 18 A, stk. 2, anvendes. Beløbene skal bruges til dækning af de ældre års skatter. Overskydende beløb kan ikke udbetales til skatteyderen, før dette er sket, jf. bekendtgørelsens § 19, stk. 2.

§ 19 Ved opgørelsen af en arbejdstagers skattepligtige indkomst medregnes ikke beløb, der af arbejdsgiveren [1] indbetales til en af kapitel 1 omfattet ordning for arbejdstageren, [2] herunder indbetalinger til Arbejdsmarkedets Tillægspension vedrørende arbejdsgiverbetalte dagpengeydelser i henhold til lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. [3] Det samme gælder indbetalinger fra en tidligere arbejdsgiver til en af kapitel 1 omfattet ordning. [4] Er der sket afgiftsberigtigelse af en kapitalforsikring eller en opsparing i pensionsøjemed efter § 25, stk. 1, nr. 1, ved udbetaling til ejeren efter det fyldte 60. år, medregnes beløb, der af arbejdsgiveren eller en tidligere arbejdsgiver indbetales til en kapitalforsikring eller en opsparing i pensionsøjemed i indkomstår, der følger efter indkomståret, hvori den eller de første kapitalforsikringer eller opsparinger i pensionsøjemed er afgiftsberigtiget, dog ved opgørelsen af arbejdstagerens skattepligtige indkomst. [5] Efter arbejdstagerens død medregnes indbetalinger fra afdødes tidligere arbejdsgiver til sikring af ægtefælle- eller samleverpension, samleverpension eller børnepension efter § 2, nr. 4, [6] heller ikke ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for ægtefællen, den fraskilte ægtefælle, samleveren, jf. § 2, nr. 4, litra d, børnene eller afdødes bo. Retten til at bortse fra arbejdsgiverens indbetalinger til en indeksordning er begrænset på samme måde som fradragsretten for egne indbetalinger, jf. § 18, stk. 1, 8. pkt. Retten til at bortse fra arbejdsgiverens indbetalinger til en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed omfattet af § 15 B er begrænset på samme måde som fradragsretten for egne præmier og bidrag, jf. § 18, stk. 8.

Stk. 2. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for en person, der omfattes af §§ 2 a eller 2 b i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension, medregnes ikke indbetalinger til Arbejdsmarkedets Tillægspension, som foretages for de nævnte personer. [7] Det samme gælder indbetalinger til en ordning omfattet af kapitel 1 for en person, der modtager hjælp efter § 29 i lov om social service. [8]

Stk. 3. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for en person medregnes ikke beløb, der af den pågældendes ægtefælles eller samlevers arbejdsgiver indbetales til en af kapitel 1 omfattet ordning for den pågældende i en periode af mindst en måneds varighed, hvori den pågældendes ægtefælle eller samlever af sin arbejdsgiver er udsendt for at arbejde i en fremmed stat, Færøerne eller Grønland, og hvori den pågældende har fælles bopæl med den udsendte i den fremmede stat, Før-

øerne eller Grønland. [9] **1. pkt. finder dog ikke anvendelse, hvis der under udsendelsen indbetales præmier eller bidrag til en pensionsordning i ansættelsesforhold omfattet af denne lovs afsnit I eller II A for den pågældende.**

Stk. 4. **Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for en person medregnes ikke indbetalinger til en supplerende arbejdsmarkedspension, som i medfør af §§ 33 b-33 e i lov om social pension foretages af en offentlig myndighed til Arbejdsmarkedets Tillægspension, en pensionskasse omfattet af § 3 eller et livsforsikringsselskab omfattet af § 4.** [10]

---

1. En arbejdsgiverordning er en pensionsordning, der er oprettet som led i et ansættelsesforhold. Det vil sige, at arbejdstageren skal modtage vederlag for personligt arbejde i tjenesteforhold. Afgrænsningen er den samme, som foretages andre steder i skattelovgivningen, jf. herom pkt. 3.1. i cirkulære nr. 129 af 4. juli 1994 (personskattecirkulæret). Som arbejdstager anses således ikke medlemmer af bestyrelser, udvalg o.l. En arbejdsgiverordning skal hvile på en aftale med arbejdsgiveren, og arbejdsgiveren skal foretage indbetalingerne til ordningen. Det gælder både bidrag, der i pensionsaftalen er betegnet som »arbejdsgiverbidrag«, og bidrag, der er betegnet som »arbejdstagerbidrag« eller lignende.

Efter § 23 kan arbejdsgiveren fratrække de beløb, som indbetales til arbejdstagerens pensionsordning, hvis lønnen til arbejdstageren er fradragsberettiget som en driftsudgift.

Ved koncerner, der består af et holdingselskab og flere datterselskaber, er det kun det koncernselskab, hvor medarbejderen er ansat, eller som han/hun direkte arbejder for, der kan betragtes som arbejdsgiver for den pågældende. Et selskab, der har bestemmende indflydelse på det selskab, hvor medarbejderen er ansat, eller som han/hun direkte arbejder for, kan dermed ikke anses for at være arbejdsgiver for den pågældende. Der henvises til TfS 1997.731 (SKM), som dog direkte vedrører den dagældende ligningslovens § 28.

2. Selv om pensionsbidragene må anses for en del af vederlaget for arbejdsindsatsen, skal de dog ikke medregnes til arbejdstagerens skattepligtige indkomst og personlige indkomst. Arbejdstagerens »fra-

dragsret« for indbetalingerne til pensionsopsparing sker således ved, at der ved indkomstbeskatningen ses bort fra den del af indkomsten, som arbejdsgiveren betaler direkte til pensionsordningen. Ved denne bortseelsesret opnår arbejdstageren den samme reduktion i skattebetalingen som ved at få fradrag for indbetalinger til en privat tegnet ordning efter § 18, stk. 1.

Ved lov nr. 423 af 26. juni 1998 er det som et led i »Pinsepakken« fastsat, at indbetaling til kapitalpension fra indkomståret 1999 skal medregnes i topskatten på 15%, jf. personskattelovens § 7. Det gælder, uanset om ordningen er privattegnet eller en arbejdsgiverordning.

§ 19 indeholder ikke som § 18 om private indbetalinger regler om fordeling over 10 år af fradrag for engangsindskud mv. og for præmiebetalinger mv. i mindre end 10 år. Det betyder, at der kan aftales engangsindbetalinger med fuld bortseelsesret, at de årlige indbetalinger kan variere fra år til år, ligesom aftalte indbetalinger kan standses inden for de 10 år, uden det får skattemæssige konsekvenser i form af efterbeskatning.

Arbejdstageren kan anvende bortseelsesretten, selv om arbejdsgiveren ikke har fradrag for indbetalingerne efter § 23, f.eks. fordi der er tale om privat hushjælp. Bortseelsesretten kan også anvendes, selv om arbejdsgiveren ikke er skattepligtig her til landet, eller arbejdstageren kun er begrænset skattepligtig, jf. noter til § 54 og SKM 2002.454 (LR) (TfS 2002.855) omtalt i noterne til § 19 A.

Der er ikke bortseelsesret for pensionsindbetalinger ved opgørelsen af beregningsgrundlaget for arbejdsmarkedsbidrag. Det er dog pensionsinstitutterne og ikke arbejdsgiveren, der skal sørge for indeholdelsen og indbetalingen af arbejdsmarkedsbidraget af pensionsindbetalinger. Pensionsinstitutterne skal efter arbejdsmarkedsbidragslovens § 11, stk. 5, indeholde og indbetale arbejdsmarkedsbidrag af arbejdsgiverens indbetalinger til arbejdstagerens pensionsordning.

Bortseelsesretten kan anvendes, selv om indbetalingerne reelt stammer fra arbejdstageren gennem en reduktion af dennes løn, jf. TfS 1988.17 (LSR). Bortseelsesretten omfatter således både »arbejdsgiverbidrag« og bidrag, der som nævnt i note 1 er betegnet som »arbejdstagerbidrag« eller lignende, jf. SKDM 1982, nr. 11 (SKD) om et forhøjet eget bidrag, som arbejdsgiveren efter overenskomsten havde ret og pligt til at indbetale.

I SKM 2002.390 (TfS 2002.730) er refereret en kendelse fra Landsskatteretten, hvorefter der ikke skulle beregnes arbejdsmarkedsbidrag af en udenlandsk arbejdsgivers indbetalinger til en pensionsordning for en arbejdstager, der var ansat i et udenlandsk selskab uden hjemting og fast driftssted her i landet. Tilbageregulering af for meget tilbageholdt arbejdsmarkedsbidrag af en arbejdsgiveradministreret pensionsordning skal ske til pensionsinstituttet, som har afregnet arbejdsmarkedsbidraget, jf. SKM 2002.285 (TfS 2002.574), og ikke til ejeren af ordningen. Følger den manglende bidragspligt af arbejdsmarkedsbidragslovens fritagelsesregler, kan pensionsinstituttet i år, hvor endelig afregning ikke har fundet sted, tilbageføre eventuelle acontoindbetalte bidrag ved at regulere herfor i den endelige indbetaling pr. 1/4 i det efterfølgende år. I øvrige situationer indgiver pensionsinstituttet en efterangivelse og tilbageposterer beløbet, hvorefter ToldSkat vil foranledige beløbet tilbagebetalt.

Arbejdsgiveren skal foretage indbetalingen, for at arbejdstageren kan benytte bortseelsesretten, jf. TfS 1989.180 (LSR), hvor bortseelsesretten ikke kunne benyttes af en skatteyder, der efter aftale med sin arbejdsgiver og banken om oprettelse af en kapitalpension havde overført 10% af lønnen fra sin private lønkonto til kapitalpensionskontoen. Pensionsbidraget var udelukkende tilvejebragt af arbejdstageren og indbetalt af denne.

Hovedaktionærer, der er ansat i selskabet, kan også oprette en arbejdsgiverpensionsordning med selskabet. I denne situation har selskabet fradrag for bidragene efter de almindelige regler i § 23, og hovedaktionæren kan bortse fra indbetalingerne efter § 19. Der kan dog blive tale om at beskatte fordelen ved pensionsordningen som maskeret udbytte. Der gælder således den begrænsning, at aktionærens samlede vederlag inklusive pensionsbidrag ikke må overstige en rimelig aflønning for arbejdsindsatsen, jf. ligningsvejledningen S.F. 1.2.1.4. Den direkte løn og indbetalinger til pensionsordningen skal ses under ét, mens fordelingen mellem løn og pensionsbidrag ikke har afgørende betydning. Ved indbetaling af engangsbeløb kan der endvidere indgå flere indkomstår i skønnet over, om der foreligger en rimelig aflønning. Der henvises til TfS 1988.250 (LSR), TfS 1989.479 (LSR) og TfS 1994.188 (LR). I TfS 2001.826 (Ø) fik skattemyndighederne medhold i, at 225.000 kr. ud af en pensionsindbetaling på 300.000 kr. til selskabets hovedanpartshaver og direktør var

maskeret udbytte. Østre Landsret fandt det ikke godtgjort, at pensionsindbetalingerne svarede til, hvad der ville være blevet betalt til en uafhængig tredjemand for samme arbejdsindsats. Selskabets virksomhed bestod alene i forrentning af selskabets kapital. I SKM 2004.279 (TfS 2004.639) fandt Landsskatteretten ikke grundlag for at tilsidesætte selskabets aftale med hovedanpartshaveren og direktøren om størrelsen af løn og pensionsindbetalinger. Direktørens (=hovedanpartshaverens) aftalte løn udgjorde 360.000 kr. inkl. overarbejde. Herudover skulle selskabet indbetale 2.600.000 kr. på en ratepension. I hvert af årene 1997-1999 indbetalte selskabet 2.600.000 kr., medens der for 2000 blev indbetalt 5.200.000 kr. Landsskatteretten udtalte, at der ikke kan statueres maskeret udbytte, blot fordi en direktørs løn er meget høj. Der blev tillige lagt vægt på, at selskabets kapitalinteresser var blevet tilstrækkeligt tilgodeset, idet der var plads til en rimelig forrentning af selskabets egenkapital.

I SKM 2004.291 udtalte Ligningsrådet, at skattestyrelseslovens § 37 C er såvel lex posterior som lex specialis i relation til omgørelse. Ligningsrådet tillod derfor til trods for ordlyden af TS-CIR 2000-28 omgørelse af indbetaling på en pensionsordning i et tilfælde, hvor skattemyndighederne havde statueret maskeret udbytte for en del af en hovedanpartshavers pensionsindbetalinger, således at bortseelsesretten ikke kunne anvendes.

Selvstændigt erhvervsdrivende kan ikke benytte bortseelsesretten for indbetalinger på deres egne pensionsordninger, selv om de benytter virksomhedsskatteordningen. De er ikke »arbejdsgivere« i relation til sig selv, da virksomhedsordningen ikke er en selvstændig juridisk person, men en skatteberegningsmodel. Selvstændigt erhvervsdrivende må derfor benytte fradragsretten i § 18.

Partnerselskaber (kommanditaktieselskaber) er skattemæssigt transparente selskaber, og ejeren er derfor i skattemæssig henseende selvstændigt erhvervsdrivende og ikke ansat i virksomheden, jf. TfS 2003.618 (LR). Der er derfor ikke bortseelsesret for indbetalinger fra partnerselskabet til ejerne efter § 19, men fradragsret efter § 18.

Det er muligt at benytte bortseelsesretten ved kapitalindskud i slutningen af året, selv om indskuddet finansieres ved lønmodtagerens tilbagebetaling af løn, men det kræver en tilsvarende regulering af den for meget indbetalte A-skat inden årets udgang, jf. TfS 1996.558 (LSR). Det er dog kun muligt at regulere lønnen som nævnt for det

år, hvor pensionsaftalen er indgået. Da arbejdsgiveren i den nævnte landsskatteretskendelse ikke havde foretaget regulering af lønnen og af for meget indbetalt A-skat i indbetalingsåret, var indbetalingen ikke omfattet af § 19, men blev anset for omfattet af § 18, stk. 5.

I TfS 1998.544 anerkendte Landsskatteretten imidlertid en pensionsordning med løbende udbetalinger (livrente), der var oprettet pr. 1. september 1994 med en arbejdsgiverindbetaling foretaget den 30. september 1994, som en arbejdsgiverordning omfattet af bortseelsesretten i § 19. Den 7. oktober 1994 refunderede skatteyder arbejdsgiveren den del af indbetalingen, som ikke vedrørte arbejdsmarkedsbidraget. Arbejdsgiveren havde ved indberetning af A-indkomst og arbejdsmarkedsbidrag til skattemyndighederne korrigeret for indbetalingen, og skatteyder havde inden udgangen af 1994 anmodet om forlods udbetaling af overskydende skat efter kildeskattelovens § 55, men skatteforvaltningen havde ikke imødekommet ansøgningen.

Landsskatteretten må have anerkendt ordningen som en arbejdsgiverordning, fordi arbejdsgiver havde reguleret sine indberetninger, og arbejdstager havde forsøgt at få reguleret den for meget indeholdte A-skat inden udgangen af indkomståret. Det skulle således ikke komme skatteyder til skade, at skatteforvaltningen ikke imødekom ansøgningen efter kildeskattelovens § 55, således at A-skatten kunne komme på plads inden årets udgang i stedet for eventuelt at blive udbetalt som overskydende skat året efter med skattefrit procenttillæg efter kildeskattelovens regler.

På denne baggrund antager Hanne Søgaard Hansen i SR Skat 1999, s. 399, at TfS 1998.544 ikke tilsidesætter eller ændrer på afgørelsen i TfS 1996.558.

I SKM 2002.48 (LSR) (TfS 2002.237) var der ikke bortseelsesret for pensionsindbetalinger foretaget i henholdsvis december 1997 og december 1998, idet A-skatten ikke var reguleret for de pågældende år.

En ægtefælle, der overfører en del af overskuddet til den anden ægtefælle efter kildeskattelovens § 25 A, stk. 3, kan ikke ud over den maksimale overførsel fradrage pensionsbidrag til den medhjælpende ægtefælle efter § 23, ligesom den medhjælpende ægtefælle ikke kan se bort fra indbetalingen efter § 19, jf. SKDM 1979, nr. 95. Sidstnævnte ægtefælle må i stedet benytte fradragsretten i § 18.

Anderledes forholder det sig, hvis ægtefællerne har indgået en løn-

aftale efter kildeskattelovens § 25 A, stk. 7, idet arbejdsgiverægtefællen i så fald har fradrag for pensionsindbetalingen efter § 23, mens arbejdstagerægtefællen har bortseelsesret efter § 19.

Hvis indbetalingen til en pensionsordning, der er omfattet af kapitel 1, foretages af en anden end ejeren eller dennes arbejdsgiver, gælder § 56.

3. Ved lov nr. 170 af 15. marts 2000 er det præciseret, at bortseelsesretten omfatter ATP-bidrag, som arbejdsgiveren indbetaler vedrørende arbejdsgiverbetalte dagpenge under sygdom og fødsel. Ordlyden af § 19, stk. 1, er hermed bragt i overensstemmelse med ordlyden af arbejdsmarkedsfondslovens § 8, stk. 1, litra c, som giver hjemmel for opkrævning af arbejdsmarkedsbidrag af disse ATP-bidrag.

4. Ved lov nr. 306 af 24. april 1996 blev reglen om bortseelsesret for en tidligere arbejdsgivers indbetaling udvidet med virkning fra og med indkomståret 1996. Før ændringen var der kun bortseelsesret, hvis indbetalingen var til en pensionsordning med løbende udbetalinger, men nu kan arbejdstageren benytte bortseelsesretten ved en tidligere arbejdsgivers indbetaling til en ordning omfattet af kapitel 1, dvs. både ordninger med løbende udbetalinger, rate- og kapitalpension.

Indbetaling af fratrædelsesgodtgørelse til en pensionsordning anses for en indbetaling foretaget af en tidligere arbejdsgiver, jf. TfS 1993.23 (SKM). Ifølge ligningslovens § 7U medregnes fratrædelsesgodtgørelser i den skattepligtige personlige indkomst med det beløb, der overstiger 8.000 kr. Den tidligere arbejdsgiver kan indbetale den skattepligtige del af en fratrædelsesgodtgørelse på en pensionsordning omfattet af kapitel I, mens den skattefrie del udbetales til den fratrådte arbejdstager, jf. TfS 1992.417, der suppleres af TfS 1993.23. Se også TfS 1988.8 samt artikler i TfS 1993.170, TfS 1993.186 samt TfS 1993.367. Se også LSRM 1965.22.

I TfS 2003.917 spurgte en efterlevende ægtefælle, om et indskud på en livrente foretaget til fordel for hende kunne ske uden at udløse indkomstskattepligt af selve indskuddet. Den afdøde ægtefælle, direktør B, havde en arbejdsgiveradministreret pensionsordning som led i sit ansættelsesforhold i X Bank A/S. Ordningen var en uafdækket pensionsordning. Efter B's død blev pensionen udbetalt til den efterle-

vende ægtefælle. Efter X Banks konkurs ønskede konkursboet at blive frigjort fra sine forpligtelser ved betaling af et engangsbeløb. Ligningsrådet fandt, at § 19 om bortseelsesret omfatter både nuværende og tidligere arbejdsgivere, herunder udbetalinger fra et konkursbo. Indskuddet fra konkursboet kunne derfor ske uden skattemæssige konsekvenser. Der blev ved besvarelsen lagt vægt på, at midlerne til betaling af engangsbeløbet ikke kunne antages at hidrøre fra det kautionsforsikringsselskab, som havde garanteret pensionen som en tabskaution.

5. Ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 er samtidighedskravet for ophævelse af kapitalpensioner ophævet. Der henvises til noterne til § 18, stk. 2, 5. pkt., og § 26.

6. Der er således tilsvarende bortseelsesret for indbetalinger fra en afdød medarbejders tidligere arbejdsgiver til sikring af en løbende ægtefælle- eller samleverpension, samleverpension eller børnepension, som er omfattet af § 2, nr. 4. Muligheden for at oprette pension til en samlever er indført ved lov nr. 143 af 17. marts 1999, jf. note til § 2. Der er derimod ikke bortseelsesret, hvis indbetalingen sker til en ratepensionsordning eller en kapitalpension.

7. Ved lov nr. 170 af 15. marts 2000 er der indsat et nyt stk. 2 i § 19, hvorefter der indføres bortseelsesret for obligatoriske ATP-bidrag, der indbetales af andre end arbejdsgivere til personer omfattet af ATP-lovens § 2a, f.eks. til modtagere af arbejdsløshedsdagpenge, kontanthjælp og revalideringsydelse. Samtidig er der indført bortseelsesret for frivillige ATP-bidrag efter ATP-lovens § 2b. Efter ATP-lovens § 2b kan der frivilligt indbetales ATP-bidrag af en personkreds, der blandt andet omfatter modtagere af førtidspension og delpension. Også for denne persongruppe gælder, at det er de pensionsudbetalende myndigheder, der tilbageholder og indbetaler ATP-bidrag.

Der er således bortseelsesret for indbetalinger til ATP, som foretages af de kommunale dagpenge- og socialmyndigheder, arbejdsløshedskasserne eller Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringen (nu Arbejdsdirektoratet) for personer omfattet af § 2 a eller § 2 b i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 er der foretaget en redaktionel ændring af § 19, stk. 2, hvorved bestemmelsen forenkles.

I stedet for specifikt at nævne de myndigheder mv., der foretager indbetalinger til ATP for de nævnte personer, omfatter bestemmelsen generelt alle indbetalinger af ATP-bidrag, der foretages for de pågældende.

8. Lov nr. 1066 af 17. december 2002 forbedrer reglerne i lov om social service om pasning i hjemmet af børn med handicap. Ved loven indføres bl.a. adgang til at yde dækning af bidrag til pensionsordning i hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste. Som en konsekvens heraf indføres i § 19 bortseelsesret for de foretagne pensionsindbetalinger.

Loven trådte i kraft den 1. januar 2003.

9. Ved lov nr. 170 af 15. marts 2000 er der indsat et nyt stk. 3 i § 19, der angår pensionsordninger til medfølgende ægtefæller/samlevere til medarbejdere, der af en arbejdsgiver er udsendt for at arbejde i udlandet mv. Der er herved indført bortseelsesret for bidrag, som en udsendt medarbejders arbejdsgiver indbetaler til pensionsordninger for den udsendte medarbejders medfølgende ægtefælle eller samlever. De foretagne indbetalinger medregnes således ikke til den skattepligtige indkomst, hverken hos medarbejderen eller hos den medfølgende ægtefælle eller samlever. Bortseelsesretten omfatter kun udsendelsesperioden, som skal være af mindst en måneds varighed. Bortseelsesretten omfatter endvidere kun »medfølgende« ægtefæller/samlevere, dvs. at den pågældende skal have fælles bopæl med den udsendte i udlandet under udsendelsen. Bortseelsesretten kan således ikke anvendes, hvis ægtefællen/samleveren forbliver boende i Danmark under udsendelsen. For samlevere stilles der ikke krav til samlivets længde forud for udrejsen fra Danmark, idet det antages, at arbejdsgiveren kun rent undtagelsesvis vil have interesse i at bidrage til en pensionsordning til fordel for en person, der ikke har etableret et fast samlivsforhold med medarbejderen forud for udrejsen, jf. bemærkningerne til § 1, nr. 4, i lovforslag L 133 fremsat af skatteministeren 8. december 1999. Bortseelsesretten omfatter alle typer af pensionsordninger, der kan oprettes som skattebegunstigede efter afsnit I, dvs. pensionsordninger med løbende udbetalinger, ratepension og kapitalpension. Der stilles ikke krav om, at det skal være en nyoprettet ordning.

Den særlige bortseelsesret gælder ikke, hvis den medfølgende ægtefælle/samlever har en pensionsgivende indtægt under udsendelsen,

således at den pågældende selv og/eller en arbejdsgiver foretager indbetalinger til en pensionsordning i ansættelsesforhold under udsendelsen. Det skyldes, at formålet med lovændringen er at give mulighed for økonomisk kompensation for ægtefællens eller samleverens manglende optjening af pensionsanciennitet under udsendelsen.

Hvis arbejdsgiveren har etableret en pensionsordning for en udsendt medarbejders ægtefælle/samlever, men en af de fastsatte betingelser svigter, skal arbejdsgiverens indbetalinger til pensionsordningen skattemæssigt behandles som vederlag til den udsendte medarbejder. Der er i disse tilfælde ingen hjemmel til at henføre indbetalingerne til den udsendte medarbejders ægtefælle.

Pensionsordningen og indbetalingerne dertil henføres i enhver skattemæssig henseende til den medfølgende ægtefælle eller samlever. For eksempel indgår indbetalinger til en kapitalpensionsordning under beløbsgrænsen i § 16, stk. 1, for den medfølgende ægtefælle/samlever, mens beløbsgrænsen for den udsendte medarbejder ikke berøres af disse indbetalinger. Tilsvarende medregnes indbetalingerne til den medfølgende ægtefælles/samlevers eventuelle betaling af topskat, jf. personskattelovens § 7.

Det er uden betydning for anvendelsen af bortseelsesretten for ledsageren, om denne er fuldt skattepligtig, begrænset skattepligtig eller ikke skattepligtig til Danmark under udsendelsen. Det er endvidere uden betydning, om ledsageren i tilfælde af fuld skattepligt til Danmark er hjemmehørende i udsendelseslandet efter bestemmelserne i Danmarks overenskomst med det pågældende land.

Hvis pensionsordningen er oprettet i et udenlandsk forsikringsselskab eller en udenlandsk pensionskasse, eller har ledsageren efter reglerne i § 53 A ved ordningens oprettelse givet afkald på beskatning efter afsnit I, omfattes ordningen i stedet af § 53 A, jf. noterne hertil.

Bortseelsesretten for ægtefæller mv. til udsendte medarbejdere har virkning for pensionsordninger, der er oprettet eller tilknyttet en allerede oprettet pensionsordning den 1. januar 1999 eller senere.

Lov nr. 170 af 15. marts 2000 er omtalt i Skatteministeriets cirkulære nr. 69 af 3. maj 2000.

10. Ved lov nr. 403 af 6. juni 2002 er der indsat en ny § 5 C om supplerende arbejdsmarkedspensioner, se kommentaren til denne bestemmelse. Som et led i førtidspensionsreformen, jf. lov nr. 285 af

25. april 2001, der trådte i kraft den 1. januar 2003, blev der indført en ny frivillig supplerende arbejdsmarkedspension for førtidspensionister. Ordningen administreres af ATP, et livsforsikringsselskab eller en pensionskasse efter pensionsopsparerens valg.

Den supplerende arbejdsmarkedspension omfattes af reglerne i pensionsbeskatningsloven om pensionsordninger med løbende udbetalinger. I de tilfælde, hvor ordningen udbetales som et engangsbeløb, skal der betales en afgift på 40%, jf. § 29 B.

Der er samtidig i § 19, stk. 4, indført bortseelsesret for indbetalinger til den supplerende arbejdsmarkedspension. Der skal betales arbejdsmarkedsbidrag af de indbetalinger, der er omfattet af bortseelsesretten.

Ændringen har virkning fra den 1. januar 2003.

§ 19 A [1] **Hvis en persons skattepligt efter kildeskattelovens § 1 ophører som følge af fraflytning til udlandet,** [2] **skal personens skattepligtige indkomst** [3] **for det år, hvori skattepligten ophører, og de 4 forudgående indkomstår (5-års-perioden) forhøjes efter reglerne i §§ 19 B og 19 C.** [4] **Indkomsten forhøjes, når en arbejdsgiver inden for denne periode har forhøjet tilsagnet eller indbetalingerne vedrørende en pensionsordning med løbende udbetalinger, en rateforsikring eller en rateopsparing i pensionsøjemed, der som led i et ansættelsesforhold er oprettet for den pågældende person. 1. og 2. pkt. gælder også, når en person efter bestemmelserne i en dobbeltbeskatningsoverenskomst bliver hjemmehørende i en fremmed stat, Færøerne eller Grønland.** [5]

---

1. Reglerne i §§ 19 A-19 E blev fremsat i lovforslag 220 den 18. marts 1987 som led i aftalen af 19. juni 1985 om en skattereform. Lovforslaget blev fremsat som en del af »skatteflugtspakken«, der bestod af i alt 8 love, som skulle modvirke skatteflugt. Forslaget om 5 års efterbeskatning af fraflyttere stammer fra betænkning nr. 1060 fra december 1985 om »reglerne om beskatning af udenlandsk indkomst i Danmark og for ophør af skattepligten til Danmark« (den såkaldte B50-betænkning) s. 103-104. L 220 blev gennemført som lov nr. 312 af 25. maj 1987. Loven er nærmere beskrevet i cirkulære nr. 237 af 30. december 1987, kapitel 7.

Reglerne i §§ 19 A-19 E går ud på at efterbeskatte fraflyttere, hvis arbejdsgiveren i årene inden fraflytningen har foretaget ekstraordinært store indbetalinger til pension. Efterbeskatningen sker hos den ansatte (fraflytteren). Arbejdsgiveren bevarer således fradragsretten for pensionsindbetalingen efter § 23, selv om den efter reglerne anses for »ekstraordinær«, medmindre der foreligger maskeret udbytte, jf. § 19 med noter.

Efterbeskatningsreglerne omfatter kun arbejdsgiverens »ekstraordinære« indbetalinger til den ansatte eller tidligere ansattes pension. Almindelige indbetalinger berøres derimod ikke af reglerne. I §§ 19 B-19 C er der givet regler for, hvad der skal forstås ved »ekstraordinære« indbetalinger.

Reglerne er nærmere beskrevet i Skat Udland 1992.303 i en artikel

om »Den seneste ændring af pensionsbeskatningslovgivningen i international belysning mv.« af Jesper Hjetting og Åse Kogsbøll.

2. Reglerne omfatter arbejdstagere eller fratrådte arbejdstagere, for hvilke den fulde skattepligt til Danmark ophører som følge af fraflytning til udlandet. Det er uden betydning, om den fulde skattepligt afløses af begrænset skattepligt her til landet. Derimod omfattes overgang fra begrænset skattepligt til ingen skattepligt ikke. Om personer med dobbeltdomicil henvises til note 5.

En person, der fraflytter Danmark, er begrænset skattepligtig af udbetalinger fra en pensionsordning med løbende eller ratevise udbetalinger, jf. kildeskattelovens § 2, stk. 1, litra b, sammenholdt med § 43, stk. 2, litra f. Danmark kan imidlertid efter de indgåede dobbeltbeskatningsoverenskomster være afskåret fra at beskatte udbetalinger fra pensionsordninger med løbende eller ratevise udbetalinger, når pensionisten er flyttet fra landet. Det gælder også i tilfælde, hvor der ikke sker nogen beskatning af pensionen i tilflytningslandet, eller beskatningen i det pågældende udland er væsentlig lavere end i Danmark. Hvis Danmark i medfør af en dobbeltbeskatningsoverenskomst har beskatningsretten til pensionsudbetalingerne, kan der evt. gives dispensation fra efterbeskatningen, se § 19 E med bemærkninger.

I SKM 2002.454 (TfS 2002.855) fandt Ligningsrådet, at opsparet løn, der havde karakter af tantieme, som blev udbetalt efter fraflytning til Frankrig, og løn for arbejde udført i Danmark for den samme arbejdsgiver som før fraflytningen, var begrænset skattepligtig til Danmark efter kildeskattelovens § 2, stk. 1, litra a. Skatteyder agtede at fraflytte Danmark ultimo 2002, men ville fortsat udføre arbejde for firmaet frem til 31. januar 2003. Begge beløb kunne med bortseelsesret indbetales på en pensionsordning i Danmark. Indskuddet på pensionsordningen, som arbejdsgiveren ville foretage efter fraflytningen, kunne ikke efterbeskattes efter §§ 19 A-E.

3. Forhøjelsen tillægges den personlige indkomst og indgår således også i beregningsgrundlaget for mellemskat og topskat.

4. De ordninger, der er omfattet af efterbeskatningsreglerne, er pensionsordninger med løbende udbetalinger og ratepension. Indbetalinger til kapitalpension er derimod ikke omfattet af reglerne. Det skyl-

des, at fradraget (bortseelsesretten) for kapitalpension i forvejen er maksimeret til 25.000 kr. (reguleret) om året. Der er derfor ikke mulighed for at skyde »ekstraordinært store« beløb ind på en kapitalpensionsordning uden beskatning hos arbejdstageren. Da indeksordninger ikke længere kan tegnes, er disse ordninger heller ikke omfattet af efterbeskatningsreglerne.

Reglerne skal anvendes, hvad enten indbetalingerne til pensionsordningen fortsættes efter fraflytningen, eller indbetalingerne standses. Det afgørende er således alene, om indbetalingerne til pensionsordningen eller pensionstilsagnet er forhøjet ekstraordinært i den angivne periode inden fraflytning. Reglerne omfatter således også de tilfælde, hvor arbejdstageren overgår til pensionering i forbindelse med fraflytning til udlandet, og de tilfælde, hvor pensionsordningen ophæves i utide ved fraflytning, eventuelt mod udbetaling af udtrædelsesgodtgørelse. Ved ophævelse i utide skal der tillige betales (normalt) 60% i afgift, jf. noterne til §§ 28-29.

Reglerne omfatter endvidere de tilfælde, hvor arbejdstageren ved fraflytning overgår til hvilende medlemskab eller får en forsikring omskrevet til fripolice.

Tidligere medarbejdere, der får udbetalt invalidepension fra arbejdsgiverordninger, er ligeledes omfattet af reglerne, hvis indbetalingerne i 5-års-perioden før fraflytning blev forhøjet »ekstraordinært«. Invalidepension vil som oftest langt overstige den pension, indbetalingerne kunne betinge, hvis arbejdstageren ikke var blevet invalid. Det forhold, at udbetalingerne er »ekstraordinært høje« i forhold til indbetalingerne, ligger imidlertid i forsikringsbetingelserne (forsikringselementet). Dette giver derfor ikke i sig selv anledning til, at der skal efterbeskattes.

I TfS 1998.677 afgjorde Ligningsrådet, at en arbejdsgivers indbetaling af den skattepligtige del af en fratrædelsesgodtgørelse, jf. den dagældende ligningslovs § 7 O, til en ansats pensionsordning omfattet af afsnit I, måtte anses for en ekstraordinær indbetaling, der ved skatteyders flytning fra Danmark og samtidige ophør af den fulde skattepligt til Danmark inden for en periode på 5 år efter indbetalingen ville medføre efterbeskatning efter §§ 19 A og 19 B.

Indbetaling af fratrædelsesgodtgørelser anses for foretaget af en *tidligere* arbejdsgiver, jf. Skatteministeriets afgørelse i TfS 1993.23 vedrørende den dagældende ordlyd i § 19, stk. 1, 2. pkt. §§ 19 A-E bruger

imidlertid kun udtrykket »arbejdsgiver«. Der sondres således ikke i disse bestemmelser mellem en aktuel og en tidligere arbejdsgiver. Spørgsmålet var således, om indbetaling fra en tidligere arbejdsgiver kunne være omfattet af efterbeskatningsreglerne, når disse efter deres ordlyd kun omfatter »arbejdsgivere«.

Ligningsrådet henviser i sin begrundelse til, at man ifølge lovbemærkningerne fra 1970 til § 19, 2. pkt., på daværende tidspunkt var opmærksom på problemstillingen vedrørende indbetalinger i forbindelse med fratræden, men at man ikke ved ordvalget fokuserede særligt på indbetaling af fratrædelsesgodtgørelse. Endvidere henvises til, at der efter den ændring af § 19, der blev foretaget ved lov nr. 306 af 24. april 1996, i relation til bortseelsesretten nu ikke længere er forskel på, om indbetalingen foretages af en nuværende eller tidligere arbejdsgiver.

På baggrund heraf konkluderer Ligningsrådet, at §§ 19 A-E skal ses i sammenhæng med § 19, hvilket fører til det resultat, at alle indbetalinger til arbejdsgiverordninger, herunder indbetaling af fratrædelsesgodtgørelser, er omfattet af efterbeskatningsreglerne. I sin kommentar i SR Skat 1999, s. 399, finder Hanne Søgaard Hansen, at afgørelsen er af tvivlsom rigtighed.

Privat tegnede pensionsordninger omfattes ikke af reglerne i §§ 19A-19E, men kan i stedet være omfattet af fradragsfordelingsreglerne i § 18 og efterbeskatningsreglerne i § 18 A, hvis betingelserne herfor er opfyldt, jf. noterne til disse bestemmelser. Om afgrænsningen mellem arbejdsgiverordninger og privat tegnede ordninger henvises til noterne til § 19.

Pensionsordninger, hvortil der er indbetalt efter § 15 A om pensionsordninger for tidligere selvstændigt erhvervsdrivende over 55 år samt indbetalinger op til 30% af selvstændigt erhvervsdrivendes overskud, er ikke omfattet af efterbeskatningsreglerne, da der er tale om privat oprettede ordninger med fradragsret efter § 18. Skatteflugtsbestemmelserne gælder således ikke, selv om der kan foretages »ekstraordinært store indbetalinger« uden fradragsfordeling efter § 15 A eller § 18, stk. 5.

Uafdækkede pensionsordninger er heller ikke omfattet af efterbeskatningsreglerne.

Ifølge lov om tilsyn med pensionskasser skal et løfte om pension til ansatte i en privat virksomhed afdækkes ved indbetalinger til et

forsikringsselskab eller en pensionskasse. Undtaget herfra er visse tilfælde, hvor der gives direktører og lignende virksomhedsledere tilsagn om pension i form af løbende pensionsydelser. Se nærmere herom § 2 med noter.

Da der ikke foretages indbetalinger til uafdækkede ordninger, kan der ikke blive tale om at efterbeskatte ekstraordinære forhøjelser af tilsagnet.

5. Reglerne omfatter også personer med dobbeltdomicil, når den pågældende efter bestemmelserne i en dobbeltbeskatningsoverenskomst (uden at opgive bopælen i Danmark) bliver hjemmehørende i en fremmed stat, Færøerne eller Grønland.

§ 19 B

[1] Hvis det i en pensionsaftale som nævnt i § 19 A er bestemt, at arbejdsgiverens årlige indbetalinger skal udgøre en vis procentdel [2] af lønnen, skal indkomsten forhøjes, hvis den procentdel, der ifølge pensionsaftalen skulle indbetales ved udgangen af året 5 år forud for det år, hvori skattepligten ophører, er forhøjet i 5-års-perioden. Indkomsten forhøjes for det eller de indkomstår, hvori procentdelen er forhøjet. Forhøjelsen udgør forskellen mellem de indbetalte pensionsbidrag og et beløb, der svarer til de bidrag, der skulle indbetales, hvis procentdelen ikke var forhøjet.

Stk. 2. Hvis det i pensionsaftalen er bestemt, at arbejdsgiverens årlige indbetalinger skal udgøre et bestemt beløb, [3] skal indkomsten forhøjes med den del af indbetalingerne, der overstiger det beløb, der ifølge pensionsaftalen skulle indbetales ved udgangen af året 5 år [4] forud for det år, hvori skattepligten ophører. Indkomsten forhøjes for det eller de indkomstår, hvori pensionsindbetalingerne er forhøjet.

Stk. 3. Ved anvendelsen af reglerne i stk. 1 og 2 ses der bort fra de forhøjelser af pensionsindbetalingerne, der er aftalt forud for 5-års-perioden [5] eller følger af kollektive aftaler. Der ses tilsvarende bort fra forhøjelser, der følger af vedtægtsændringer eller ændringer i pensionsregulativer, når ændringen omfatter mere end 10 personer.

Stk. 4. Er en person i løbet af 5-års-perioden blevet optaget [6] i en pensionsordning som nævnt i stk. 1 eller 2, forhøjes indkomsten fra og med det indkomstår, hvori optagelsen er sket, med et beløb, der svarer til de årlige pensionsindbetalinger.

Stk. 5. Indkomsten forhøjes alene efter reglerne i stk. 1-4, i det omfang pensionsindbetalingerne inklusive indbetalinger til en pensionsordning omfattet af § 19 C overstiger 20% af den samlede lønindtægt fra den pågældende arbejdsgiver. [7] Til lønindtægten medregnes provision, tantieme eller lignende samt den skattepligtige værdi af naturalydelser mv. [8] Endvidere medregnes arbejdsgiverens pensionsindbetalinger. [9]

Stk. 6. Beløb, der efter stk. 2-5 skal medregnes til den skattepligtige indkomst, forhøjes med et tillæg på 6% [10] for hvert år fra udløbet af det indkomstår, hvori beløbet skal medregnes, og indtil udløbet af det år, hvori skattepligten ophører.

1. Reglen er indsat ved lov nr. 312 af 25. maj 1987. Den omfatter kun tarifmæssigt opbyggede ordninger. Det vil sige ordninger med faste finansieringsbidrag beregnet ud fra den enkelte opsparers (arbejdstagers) forhold.

2. Ordninger med procentindbetalinger er ordninger, hvor det er bestemt i pensionsaftalen, at arbejdsgiverens indbetalinger skal udgøre en vis procentdel af lønnen. Ofte er sådanne ordninger udformet således, at arbejdsgiveren indbetaler f.eks. 10% af lønnen, mens arbejdstageren indbetaler det halve, f.eks. 5% af lønnen. Det er både »arbejdsgiverbidraget« og »arbejdstagerbidraget«, der er omfattet af efterbeskatningsreglerne, da begge bidrag er omfattet af bortseelsesretten i § 19, jf. noterne til denne bestemmelse.

3. Ved ordninger med indbetalinger med bestemte beløb kan der være indgået aftale mellem parterne om pristalsregulering af beløbet. Sådanne pristalsreguleringer bliver ikke efterbeskattet, hvis aftalen om pristalsregulering er indgået mere end 5 år før fraflytning, jf. stk. 3. For hovedaktionærer gælder dog en periode på 10 år, jf. § 19 D.

4. Det er kun, hvis der er sket stigninger i pensionsindbetalingerne i forhold til de pensionsindbetalinger, der var aftalt ved udgangen af året 5 år forud for skattepligtsophøret, at (en del af) indbetalingen skal efterbeskattes. Året 5 år forud for det indkomstår, hvori skattepligten ophører, anvendes således som sammenligningsår. Hvis man således f.eks. i året 6 år før fraflytning har aftalt en pensionsindbetaling på 40% af lønnen, sker der kun efterbeskatning af den del af pensionsindbetalingerne, der overstiger 40%.

5. Efterbeskatningsreglerne skal modvirke planlagt skatteflugt i form af ekstraordinært store indbetalinger på individuelle pensionsordninger umiddelbart før fraflytning.

Forhøjelser af indbetalingerne, der hviler på mere end 5 år gamle aftaler, er derfor undtaget fra efterbeskatning, selv om den forhøjede indbetaling foretages i 5-års-perioden. For hovedaktionærer gælder dog en periode på 10 år, jf. § 19 D.

Endvidere er forhøjelser ifølge kollektive aftaler undtaget. Begrebet kollektive aftaler omfatter medarbejdere, der er omfattet af en kollek-

tiv overenskomst, f.eks. overenskomstansatte jurister og økonomer, hvor der indbetales til Jurist- og Økonomforbundets Pensionskasse. Begrebet omfatter også en aftale mellem en virksomhed og et forsikringsselskab, når aftalen omfatter et større antal medarbejdere.

Reglen om, at der ses bort fra vedtægtsændringer mv., tager sigte på firmapensionskasser. 10-personers-reglen er indsat for at undgå vedtægtsændringer, som alene tager sigte på en eller nogle få fraflyttere.

Eksempel:
Indbetalingerne udgør en vis procentdel af lønnen:

Pensionsindbetaling

År	%	Beløb	Bruttoløn
0 (sammenligningsåret)	15	57.000	380.000
1	15	63.000	420.000
2	20	92.000	460.000
3	20	96.000	480.000
4	25	125.000	500.000
5 (den fulde skattepligt ophører)	30	120.000	400.000

Det er forudsat, at pensionen beregnes af bruttolønnen, jf. afgrænsningen heraf i note 8.

Ad år 1-3. Der skal ikke efterbeskattes, idet pensionsindbetalingerne ikke overstiger 20% af bruttolønnen.
Ad år 4. Der skal efterbeskattes, idet procentdelen er forhøjet i forhold til år 0, og indbetalingerne overstiger 20% af bruttolønnen. Indkomstforhøjelsen udgør 25% af 500.000 kr. − 20% af 500.000 kr. = 25.000 kr. + 6%-tillæg i et år eller 26.500 kr.
Ad år 5. Der skal efterbeskattes, idet procentdelen er forhøjet i forhold til år 0, og indbetalingerne overstiger 20% af bruttolønnen. Det er således uden betydning, at det beløb, der er indbetalt til pension i år 5 (120.000 kr.), er lavere end det beløb, der er indbetalt i år 4 (125.000 kr.). Indkomstforhøjelsen udgør 30% af 400.000 kr. – 20% af 400.000 kr. eller 40.000 kr. Der beregnes ikke 6%-tillæg for år 5.

6. Hvis pensionsaftalen er indgået inden for 5-års-perioden (10-årsperioden, jf. § 19 D), er der intet sammenligningsår. Indbetalinger,

der overstiger 20% af bruttolønnen, jf. stk. 5, er omfattet af efterbeskatningsreglerne, medmindre indbetalingerne følger af kollektive aftaler eller vedtægter som nævnt i stk. 3.

7. Det er hver enkelt arbejdsgivers pensionsindbetalinger, der skal overholde 20%-grænsen. Har en lønmodtager flere arbejdsgivere, er der således ikke adgang til at lægge lønnen fra de forskellige arbejdsgivere sammen, før det afgøres, om pensionsindbetalingerne overstiger 20%-grænsen.

Ved lov nr. 170 af 15. marts 2000 er det fastsat, at pensionsindbetalingerne efter § 19 B skal sammenlægges med pensionsindbetalinger efter § 19 C, når det skal afgøres, om indbetalingerne overstiger 20% af den samlede lønindtægt. Ændringen har til formål at hindre, at de berørte personer opnår en utilsigtet fordel ved både at oprette en ordning omfattet af § 19 B og en tilsagnsordning omfattet af § 19 C med samme arbejdsgiver.

Ændringen har virkning, når skattepligten ophører den 17. marts 2000 eller senere.

8. Alle former for lønindtægt medregnes, uanset hvordan denne benævnes. Den skattepligtige værdi af naturalydelser opgøres efter ligningslovens § 16, hvorefter værdien af personalegoder som udgangspunkt opgøres til handelsværdien. Skattefrie godtgørelser efter ligningslovens § 9 medregnes antageligt ikke til lønindtægten, da de skal dække lønmodtagerens udgifter afholdt i arbejdsgiverens interesse. Udlæg efter regning medregnes heller ikke.

9. Arbejdsgiverens pensionsindbetalinger omfatter også indbetalinger til kapitalpension og til indeksordninger, selv om disse former for pensionsindbetalinger ikke efterbeskattes.

10. De 6% er ikke en renteberegning, men et tillæg til den skattepligtige indkomst. Tillægget skal som den øvrige del af forhøjelsen medregnes i den skattepligtige indkomst for det indkomstår, hvori forhøjelsen af pensionsindbetalingen udløser efterbeskatning. Tillægget og den øvrige del af forhøjelsen er personlig indkomst, jf. personskattelovens § 3, stk. 1.

Foruden tillægget på 6% pr. år, vil der blive pålignet tillæg efter

kildeskattelovens § 61, i det omfang forhøjelsen medfører restskat, eller der sker reduktion af godtgørelsen efter kildeskattelovens § 62, i det omfang forhøjelsen nedbringer overskydende skat.

I SKM 2002.222 (TfS 2002.518) har Told- og Skattestyrelsen udtalt sig om arbejdsmarkedsbidraget i relation til fraflytningsbeskatningen. Ved opgørelsen af »den ekstraordinært store« indbetaling til pension i 5-års perioden før fraflytning regnes med bruttolønnen før fradrag af AM-bidrag og SP-bidrag. I det endelige efterbeskatningsbeløb fragår arbejdsmarkedsbidraget, før der beregnes procenttillæg efter § 19 B, stk. 6. Der skal ikke opkræves SP-bidrag af efterbeskatningsbeløbet.

§ 19 C **Hvis det i en pensionsaftale som nævnt i § 19 A er bestemt, at en arbejdstagers årlige pensionsydelse** [1] **skal udgøre et bestemt beløb eller en bestemt procentdel af slutlønnen, skal indkomsten forhøjes, såfremt det faste beløb eller procentdelen af slutlønnen, der var fastsat i pensionsaftalen ved udgangen af året 5 år forud for det år, hvori skattepligten ophører, er forhøjet i 5-årsperioden. Indkomsten forhøjes for det indkomstår, hvori det faste beløb eller procentdelen er forhøjet, med et beløb, der svarer til den kapitaliserede værdi af forhøjelsen af pensionstilsagnet. Den kapitaliserede værdi opgøres ved udgangen af det pågældende indkomstår og beregnes ud fra grundlagsrenten i den pensionskasse eller det forsikringsselskab, hvor ordningen er oprettet.** [2]

Stk. 2. **Ved anvendelsen af reglerne i stk. 1 ses der bort fra forhøjelser af pensionstilsagnet, der er aftalt forud for 5-års-perioden eller følger af kollektive aftaler. Der ses tilsvarende bort fra forhøjelser, der følger af vedtægtsændringer eller ændringer i pensionsregulativer, når ændringen omfatter mere end 10 personer.**

Stk. 3. **Er en person i løbet af 5-års-perioden blevet optaget i en pensionsordning som nævnt i stk. 1, forhøjes indkomsten for det år, hvori optagelsen er sket, med et beløb, der svarer til den kapitaliserede værdi af pensionstilsagnet.**

Stk. 4. **Indkomsten forhøjes alene efter reglerne i stk. 1-3, i det omfang pensionstilsagnet i procent af slutlønnen overstiger 2% gange det antal år, en person har været omfattet af pensionsaftalen.** [3]

Stk. 5. **§ 19 B, stk. 6, finder tilsvarende anvendelse.**

Stk. 6. **Skatteministeren kan fastsætte regler om, at pensionskasser og forsikringsselskaber mv. skal medvirke ved opgørelsen af de beløb, der er nævnt i stk. 1 og 3.** [4]

---

1. Reglen er indsat ved lov nr. 312 af 25. maj 1987. Den fastsætter de nærmere regler for efterbeskatning af tilsagnsordninger. Der er tale om ordninger, hvor det er aftalt, at en arbejdstagers årlige pensionsydelse skal udgøre et bestemt beløb eller en bestemt procentdel af slutlønnen. Det er således størrelsen af pensionsudbetalingen og ikke pensionsindbetalingen, der er aftalt.

Tilsagnsordninger kan være oprettet i et forsikringsselskab og er da

tarifmæssigt opbygget, dvs. med faste finansieringsbidrag beregnet ud fra det enkelte medlems forhold.

Tilsagnsordninger kan også være oprettet i en firmapensionskasse og kan da være opbygget som en ikke-tarifmæssig ordning, således at pensionsbidraget er mere vilkårligt sat. Hvis der i en sådan pensionskasse opstår et finansieringsbehov, vil dette ofte blive dækket ved et samlet arbejdsgivertilskud. Indbetalingen kan således ikke henføres til et bestemt medlem af pensionskassen. For tilsagnsordninger er der derfor gennemført særlige regler for opgørelsen af de ekstraordinære indbetalinger, der skal efterbeskattes.

Reglerne skal anvendes for alle tilsagnsordninger, uanset om de er tarifmæssigt opbygget, og uanset om arbejdsgiverindbetalingerne eventuelt udgør en procentdel af lønnen.

For tilsagnsordninger er det almindeligt, at pensionstilsagnet vokser med arbejdstagerens anciennitet, lønudvikling og alder.

2. Den kapitaliserede værdi skal opgøres ved udgangen af beskatningsåret og skal beregnes ud fra pensionskassens eller forsikringsselskabets grundlagsrente. Det beløb, der skal indkomstbeskattes, er værdien af det forhøjede pensionstilsagn opgjort efter aktuarmæssige principper. Ud over grundlagsrenten indgår blandt andet dødelighed og invaliditetshyppighed således også ved denne beregning. Kapitaliseringsfaktoren vil afhænge af pensionsaftalen og den forsikredes konkrete forhold. Den må derfor beregnes i hvert enkelt tilfælde.

Der må tages hensyn til den forsikredes køn, ægteskabelige stilling (ægtefællepension), børn (børnepension), pensionsalder og alder ved forhøjelsen af pensionstilsagnet.

3. Det er kun tilsagn, der overstiger den nævnte grænse i stk. 5, der skal efterbeskattes. Reglen skal ses i sammenhæng med 20%-grænsen i § 19 B, stk. 5.

4. Der er ikke fastsat særlige regler herfor.

§ 19 D [1] **Hvis en person på noget tidspunkt inden for de seneste 5 år forud for skattepligtsophøret, jf. §§ 19 A-19 C, har været hovedaktionær** [2] **i et selskab, gælder reglerne i 3. og 4. pkt. for pensionsindbetalinger mv. foretaget af dette selskab. Som hovedaktionær anses i denne forbindelse en person, der alene eller sammen med de i aktieavancebeskatningslovens § 11, stk. 3, nævnte personer eller selskaber mv. ejer mindst 25% af aktierne eller mere end 50% af stemmeværdien i selskabet. Reglerne i §§ 19 A-19 C finder anvendelse for det år, hvori skattepligten ophører, og de 9 forudgående indkomstår (10-års-perioden).** [3] **Udgangen af året 10 år forud for året, hvori skattepligten ophører, træder i stedet for udgangen af året 5 år forud for det år, hvori skattepligten ophører.**

Stk. 2. **For personer, der på noget tidspunkt inden for de seneste 5 år forud for skattepligtsophøret har ejet anparter i et anpartsselskab, finder stk. 1 tilsvarende anvendelse.** [4]

---

1. Reglen er indsat ved lov nr. 312 af 25. maj 1987.

2. Udvidelsen af efterbeskatningsperioden til 10 år for hovedaktionærer gælder, når pensionsindbetalingerne eller pensionstilsagnet stammer fra et selskab, som fraflytteren på noget tidspunkt inden for de seneste 5 år forud for skattepligtsophøret har været hovedaktionær i. Hovedaktionærselskabet bevarer fradragsretten for pensionsindbetalingen efter § 23, medmindre den er så »ekstraordinært« stor, at der foreligger maskeret udbytte, jf. note 2 til § 19. Hvis der statueres maskeret udbytte, har selskabet ikke fradrag efter § 23, og hovedaktionæren har ikke bortseelsesret efter § 19. I så fald anvendes efterbeskatningsreglerne i §§ 19 A-19 D ikke, men hovedaktionæren har fradragsret for indbetalingen efter § 18, jf. § 54, så længe han er fuldt skattepligtig til Danmark.

De personer, der er nævnt i aktieavancebeskatningslovens § 11, stk. 3, er den skattepligtiges ægtefælle, forældre og bedsteforældre samt børn og børnebørn og disses ægtefæller eller dødsboer efter de nævnte personer. Stedbarns- og adoptivforhold sidestilles med ægte slægtskabsforhold. Aktier, der tilhører en tidligere ægtefælle til den personkreds, der er nævnt, medregnes dog ikke. Det samme gælder aktier, som en nuværende ægtefælle til den nævnte personkreds har

solgt, før ægteskabet blev indgået. Efter aktieavancebeskatningslovens § 11, stk. 3, medregnes endvidere aktier, som tilhører eller har tilhørt selskaber, fonde mv., hvorover den nævnte personkreds på grund af aktiebesiddelse, vedtægtsbestemmelse, aftale eller fælles ledelse har eller har haft en bestemmende indflydelse.

3. Bortset fra forlængelsen af 5-års-perioden til en 10-års-periode er reglerne de samme for hovedaktionærer som for andre arbejdstagere.

4. Personer, der på noget tidspunkt inden for de seneste 5 år forud for skattepligtsophøret har ejet anparter i et anpartsselskab, er også omfattet af hovedaktionærreglerne. Der gælder således også en 10-års-periode, såfremt anpartshaveren alene eller sammen med den nævnte nære personkreds ejer mindst 25% af anparterne eller råder over mere end 50% af stemmeværdien.

§ 19 E

[1] **Skatteministeren** [2] **kan helt eller delvis fritage for indkomstskattepligten efter §§ 19 A-19 D, hvis særlige omstændigheder taler derfor.** [3]

---

1. Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 312 af 25. maj 1987.

2. De kommunale skattemyndigheder træffer afgørelse i 1. instans, jf. § 10, stk. 1, nr. 10, i bekendtgørelse nr. 520 af 25. juni 2002 om myndighedsinddeling og sagsudlægning. Afgørelsen kan påklages til den lokale told- og skatteregion, jf. § 21, stk. 1, i den nævnte bekendtgørelse. Klager vedrørende afgørelser truffet af Københavns Kommunes Skattedirektorat afgøres af ToldSkat København, jf. udlægningsbekendtgørelsens § 21, stk. 2. Told- og skatteregionernes afgørelser efter § 21 kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 26, nr. 2.

3. Dispensationsbestemmelsen er navnlig tænkt anvendt i situationer, hvor den skattepligtige ikke opnår nogen væsentlige skattefordele af de ekstraordinært forhøjede indbetalinger. Det er f.eks. tilfældet, hvis pensionsopspareren fraflytter varigt til et land, hvor Danmark i medfør af en dobbeltbeskatningsoverenskomst fortsat har beskatningsretten til løbende eller ratevise pensionsudbetalinger. Som eksempler kan nævnes dobbeltbeskatningsoverenskomsterne med Brasilien, England, Italien og Tyskland.

Endvidere kan der forekomme situationer, hvor arbejdstageren på grund af udtræden ikke får fuld gavn af et forhøjet pensionstilsagn.

Efter § 19 C indkomstbeskattes værdien af de ekstraordinært forhøjede pensionstilsagn. Udtræder arbejdstageren af ordningen før pensionering, er der ikke altid nogen direkte sammenhæng mellem størrelsen af udtrædelsesgodtgørelsen og de pensionsrettigheder, som den pågældende mister ved udtræden. I sådanne tilfælde, hvor det forhøjede pensionstilsagn ikke opretholdes på grund af udtræden, vil der også være grundlag for at give dispensation.

I tilfælde, hvor der inden for 5-års-perioden sker skift fra en arbejdsgiverordning til en anden, kan der også være grundlag for at fritage. Det må ses i sammenhæng med, at disse tilfælde er omfattet af reglerne i §§ 19 B og 19 C om arbejdstagere, der inden for 5-års-

perioden er optaget i en arbejdsgiverordning. Dispensation må dog forudsætte, at pensionsindbetalingen hos den nye arbejdsgiver ikke er forhøjet ekstraordinært i forhold til den aftale, der var indgået med den tidligere arbejdsgiver ved udgangen af året 5 år forud for fraflytningen.

Der er også grundlag for at meddele dispensation, hvis ordningen før fraflytning er ophævet i utide mv., således at der skal betales afgift med (normalt) 60% efter §§ 28-29. Dispensation kan i øvrigt betinges af, at der sker tilbagekøb af den forsikring, der udløser efterbeskatningen, eller tilsvarende ophævelse af en pensionsordning i et pengeinstitut.

Endelig kan der også fritages fra indkomstskattepligten efter §§ 19 A-19 D i andre særlige tilfælde, f.eks. i tilfælde af udstationering eller lignende.

Opregningen er ikke udtømmende. I alle tilfælde, hvor fraflytteren ikke opnår nogen væsentlig skattemæssig fordel af den forhøjede pensionsindbetaling, eller hvor særlige omstændigheder gør sig gældende, kan der gives dispensation. Der er også mulighed for at dispensere fra en del af skattekravet, hvis f.eks. fraflytteren kun delvist får fordel af, at de ekstraordinært store indbetalinger er holdt uden for indkomstopgørelsen.

I TfS 2002.866 har Told- og Skattestyrelsen henledt opmærksomheden på, at dispensation i medfør af § 19 E for fraflytningsbeskatning skal gives, uden at der stilles betingelser om fremtidig adfærd. Dispensation for skattekravet kan i øvrigt gives helt eller delvist, forudsat at skatteyderen ikke herved opnår nogen skattemæssig fordel. Hvor efterbeskatningskravet overstiger provenuet ved en senere skatte- eller afgiftsberigtigelse af skattefordelen, kan dispensationen gives på vilkår, at differencen indbetales.

§ 20 **Til den skattepligtige indkomst** [1] **medregnes:**

1. **Pension fra en pensionsordning med løbende udbetalinger.** [2] **Løbende ydelser fra forsikringer, som omfattes af § 5,** [3] **er dog kun indkomstskattepligtige, såfremt de udbetales til forsikrede selv eller i kraft af en begunstigelsesbestemmelse** [4] **til forsikredes ægtefælle, fraskilte ægtefælle, eller samlever eller dennes livsarvinger under 24 år eller forsikredes livsarvinger, stedbørn eller stedbørns livsarvinger under 24 år.** [5]
2. **Udbetalinger fra en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed** [6] **til forsikrede eller kontohaver selv i overensstemmelse med ordningens vilkår om ratevis udbetaling samt udbetaling af rater efter forsikredes eller kontohavers død, såfremt raterne i kraft af en begunstigelsesbestemmelse udbetales til den pågældendes ægtefælle, fraskilte ægtefælle eller samlever eller dennes livsarvinger under 24 år eller den pågældendes livsarvinger, stedbørn eller stedbørns livsarvinger under 24 år.** [7]
3. **Løbende udbetalinger fra en indeksordning til interessenten selv.** [8]
4. **Pension fra en pensionsordning med løbende udbetalinger og udbetalinger fra en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed til ejerens fraskilte eller fraseparerede ægtefælle, når ydelserne tilfalder ægtefællen i kraft af udlodning ved skifte af fællesbo,** [9] **samt pension fra en pensionsordning med løbende udbetalinger, der tilfalder eventuelle begunstigede efter ægtefællens død, jf. § 30, stk. 2.** [10]
5. **Udbetalinger fra en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed, der er omfattet af § 20 A.** [11]

Stk. 2. [12] **Rater, der udbetales fra en forsikring, som omfattes af § 9, stk. 1, i overensstemmelse med policens vilkår om ratevis udbetaling, er indkomstskattepligtige, uanset om udbetalingen sker til andre end de i stk. 1, nr. 2, nævnte personer. Det samme gælder løbende ydelser i henhold til en forsikring, der omfattes af § 7.**

Stk. 3. **Den del af raterne fra en rateforsikring i pensionsøjemed, som måtte hidrøre fra indbetalinger, der forfaldt før begyndelsen af det indkomstår, der ligger til grund for skatteansættelsen for skatteåret 1955-56, skal ikke medregnes til den skattepligtige indkomst, men forsikringen er, i det omfang den hidrører fra de nævnte indbetalinger, indkomstskattepligtig efter § 53.** [13]

1. Bestemmelsen er ændret ved lov nr. 143 af 17. marts 1999 og lov nr. 457 af 9. juni 2004.

Det fremgår af personskatteloven § 3 sammenholdt med § 4, at skattepligtige indtægter fra pensionsordninger omfattet af § 20 er personlig indkomst. Det fremgår endvidere af kildeskatteloven § 43, stk. 2, at de nævnte indtægter er a-indkomst. Indkomstskattepligten efter denne bestemmelse påhviler ejeren, så længe denne er i live, og derefter den, der efter pensionsordningen er berettiget til udbetalingen, jf. § 55. Ved udbetalingen forstås ratevise eller løbende ydelser, herunder evt. løbende bonusudbetalinger.

2. Ved pensionsordning med løbende udbetalinger forstås ordninger omfattet af denne lovs §§ 2-6. Det er ordninger med løbende livsbetingede ydelser til forsikrede eller dennes ægtefælle eller livsarvinger (herunder stedbørn) under 24 år samt nu også samlever og dennes livsarvinger under 24 år. Når der i denne bestemmelse skrives samlever, omfatter dette en navngiven person, der har fælles bopæl med forsikrede (eller kontohaveren i stk. 1, nr. 2) ved indsættelsen.

3. § 5 omhandler specielt garantiperioder, der kan tilknyttes pensionsordningen, samt de begunstigede, der kan indsættes i selve garantien.

4. Udbetales garantien ikke til en indsat begunstiget, som defineret i § 5, stk. 2, men f.eks. til dødsboet kan udbetalingen alene ske som en konverteret sum efter afgift på 40%, jf. § 29.

5. Livsarvinger (herunder stedbørn og disses børn) og samlevers børn over 24 år kan ikke modtage udbetalinger fra en pensionsordning med løbende udbetalinger som løbende skattepligtige ydelser, men alene som en konverteret sum efter 40% afgift, jf. § 29, medmindre barnet er indsat som samlever. Beløbet kan selvfølgelig også udbetales løbende efter afgiftsberigtigelsen.

Som hovedregel kan begunstigede vælge at konvertere en garantiperiode til en sumudbetaling. Der skal da svares afgift på 40% i stedet for indkomstskat, jf. § 29. Valget af sumudbetaling for fraskilte ægtefælle, livsarvinger og stedbørn under 24 år samt samlever og dennes livsarvinger under 24 år, bevirker indtræden af boafgiftspligt. Be-

mærk, boafgiften vil oftest være højere, hvis det er samlevers livsarvinger der modtager sumudbetalingen end hvis det er egne livsarvinger. Så længe udbetalingen sker løbende eller ratevis svares der ikke boafgift.

6. Herved forstås pensionsordninger omfattet af §§ 8 og 11 A. Udbetalinger fra disse ordninger er indkomstskattepligtige for forsikrede eller kontohaver.

7. De begunstigede på en rateordning omfattet af §§ 8 og 11 A kan som hovedregel vælge enten ratevise udbetalinger, der er indkomstskattepligtige, eller sumudbetaling til 40% afgift, jf. § 29, stk. 1, 2. pkt., hvis de tilhører den nævnte kreds af personer. Udbetaling til andre end de nævnte, f.eks. dødsboet, sker som engangssum efter afgift som ovenfor nævnt, se i øvrigt note 5.

8. Indkomstskattepligt omfatter også løbende ydelser fra indeksordninger, der ikke er opfyldt og derfor ikke modtager indekstillæg. Udbetaling i tilfælde af forsikrede/kontohavers død kan kun ske som sum efter afgift. Se § 15, note 3.

9. Punktet hjemler indkomstskat ved udbetaling til en fraskilt eller fraseparereret ægtefælle fra en ordning udloddet ved deling af fællesbo, jf. § 30, stk. 2 og 3.

10. Udbetaling til en begunstiget, som den fraskilte eller fraseparerede ægtefælle har indsat som begunstiget i den udloddede ordning, er ligeledes indkomstskattepligtig for den begunstigede, jf. dog note 5 ovenfor, hvis det er en pensionsordning med løbende udbetaling. Er ordningen derimod en ratepensionsordning, indebærer ordlyden, at den begunstigede på den udloddede ordning ikke kan vælge ratevis udbetaling, men alene udbetaling som sum efter afgift. (Beløbet kan selvfølgelig udbetales ratevist fra pensionsinstituttet, efter at afgiften er berigtiget.)

11. Punktet, der blev indsat ved lov nr. 431 af 14. juni 1995, omhandler det eneste tilfælde, hvor en kapitalpensionsudbetaling bliver indkomstskattepligtig, nemlig udbetaling i forbindelse med afholdelse af

orlov. Udbetalingerne medregnes som den arbejdsindtægt, den træder i stedet for, dog betales der ikke arbejdsmarkedsbidrag, da udbetalingen kommer fra en pensionsordning, jf. § 20 A.

12. §§ 7 og 9 omhandler pensionsordninger oprettet før 1. januar 1972. I disse ordninger kunne der bl.a. indsættes andre begunstigede end den kreds, der er nævnt i § 5, stk. 2, se noterne til §§ 7 og 9. Den indkomstskattepligtige kreds udvides derfor med denne bestemmelse. Efter renteforsikringsloven var en pensionsordning med løbende udbetalinger og en rateforsikring omfattet af § 1, stk. 1, litra c, når blot forsikringen var oprettet til fordel for den pågældende selv eller hans pårørende. Begrebet »pårørende« var ikke defineret i renteforsikringsloven, men blev efter praksis antaget, foruden livsarvinger og ægtefælle mv., også at omfatte f.eks. forældre, søskende og svigerbørn.

13. På disse meget gamle ordninger beskattes den årlige ydelse ikke, men ordningens afkast beskattes som indkomst, jf. også § 55.

§ 20 A [1] **I forbindelse med ejerens afholdelse af orlov til børnepasning, jf. lov om børnepasningsorlov, kan arbejdsformidlingen tillade, at en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed ophæves helt eller delvist.** [2]

Stk. 2. **Arbejdsministeren fastsætter nærmere regler om administration af ordningen,** [3] **herunder regler for beregningen af størrelsen af det beløb,** [4] **der kan udbetales efter stk. 1.** [5]

---

1. Bestemmelsen, der oprindeligt blev indsat ved lov nr. 431 af 14. juni 1995 og ændret et par gange bl.a. ved lov nr. 1253 af 20. december 2000, giver mulighed for at hæve kapitalpensionsmidler til individuel finansiering af orlov, for at undgå forringede indtægtsforhold i orlovsperioden. Orlov skal være bevilget i henhold til Arbejdsministeriets lovbekendtgørelse nr. 402 af 31. maj 2000. (Nu lovbekendtgørelse nr. 193 af 23. marts 2004.) Bemærk, at oprindeligt omfattede bestemmelsen orlov til sabbat, uddannelse eller børnepasning. Fra 1. januar 2001 omfatter bestemmelsen alene børnepasningsorlov. Orloven skal være holdt inden barnet fylder 9 år. Hvis barnet er født senest mellem 1. januar og 26. marts 2002 kan forældrene have valgt, at blive omfattet af de gl. regler om børneorlov. Der kan derfor være personer der er omfattet helt frem til 2011, hvor loven udløber 1. juni 2011.

2. Både privatoprettede og kapitalpensionsordninger oprettet i ansættelsesforhold er omfattet. Ved ordninger oprettet i ansættelsesforhold skal arbejdsgiver som hovedregel give samtykke til, at ordningen ophæves helt eller delvist til børneorlovsfinansiering. Dvs. at det ikke nødvendigvis er et retskrav at kunne hæve kapitalpension til orlov.

Kapitalpensionsordninger eller dele af sådanne tillagt en tidligere ægtefælle ved bodeling kan iflg. Told- og Skattestyrelsen ikke ophæves til orlovsfinansiering, jf. j.nr. 99/96-4743-00132.

3. Evt. hæveberettiget beløb kan tidligst udbetales ved orlovens start. Ved udbetalingen skal pensionsinstituttet have forevist kopi af godkendt orlovsbevilling samt blanketten om udbetaling af kapitalpension, udfyldt af ansøgeren og afstemplet af Arbejdsformidlingen.

Ved udbetalingen skal pensionsinstituttet ikke kontrollere de afgivne oplysninger, men alene beregne det hæveberettigede beløb ud fra

de givne oplysninger. Det udbetalte beløb skal påføres blanketten af pensionsinstituttet, jf. bekendtgørelse nr. 1035 af 20. november 2000 § 5.

4. Størrelsen af det hæveberettigede beløb beregnes som forskellen mellem den hidtidige månedlige indtægt, beregnet på basis af den gennemsnitlige månedlige bruttoindtægt de seneste 3 mdr. inden orlovsansøgningen, og orlovsydelsen og beregnes i forhold til den periode, orloven varer, se bekendtgørelse nr. 1035 af 20. november 2000 § 5. Opgørelse finder sted efter reglerne i bekendtgørelsens § 2, stk. 3. Eventuelle kommunale tilskud til orloven skal ikke medregnes som indtægt i orlovsperioden ved beregning af det hæveberettigede beløb jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 4.

5. Det udbetalte beløb skal medregnes i ejerens skattepligtige indkomst som personlig indkomst, jf. § 20, stk. 1, nr. 5, samt bekendtgørelse nr. 1035 af 20. november 2000 § 5, stk. 2.

Pensionsinstituttet skal ved udbetaling tilbageholde foreløbig skat, men ikke arbejdsmarkedsbidrag, jf. § 20, note 10. Udbetales der mere end det berettigede beløb, f.eks. fordi der er opgivet forkerte indkomstforhold, skal der ske afgiftsberigtigelse af differencebeløbet efter reglerne i § 28.

§ 21 [1] **Er der i et indkomstår af en arbejdstagers arbejdsgivere indbetalt, henholdsvis af en pensionskasse anvendt, større beløb end fastsat i § 16 til kapitalforsikring i pensionsøjemed, opsparing i pensionsøjemed og bidrag som nævnt i § 29 A, stk. 2, for arbejdstageren, skal det overskydende beløb medregnes ved opgørelsen af arbejdstagerens skattepligtige indkomst for det pågældende indkomstår som personlig indkomst.** [2] **Er arbejdstagerens personlige indkomst efter eventuel forhøjelse efter 1. pkt. negativ, skal en til det negative beløb svarende del af indbetalingerne ligeledes medregnes ved indkomstopgørelsen.** [3] **Ved opgørelsen af indbetalingerne efter 2. pkt. bortses fra indbetalinger, som skal medregnes ved indkomstopgørelsen efter 1. pkt. Er der for en person indbetalt beløb til kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed, der omfattes af § 19, stk. 3, 1. pkt., anses sådanne beløb ved anvendelsen af 1.-3. pkt. for indbetalt af personens arbejdsgiver.** [4]

---

1. Bestemmelsen omhandler kapitalpensionsordninger i ansættelsesforhold. Bestemmelsen er senest ændret ved lov nr. 143 af 17. marts 1999 og lov nr. 170 af 15. marts 2000.

2. Denne del af bestemmelsen omhandler overskridelse af maksimum efter lovens § 16. Hvis der er indbetalt mere end årets maksimum, skal den del af beløbet, der er indbetalt for meget, tillægges den personlige indkomst, idet der er anvendt bortseelsesret, og dermed er beløbet holdt uden for den skattepligtige indkomst, jf. § 19.

3. Fradraget for bidrag til kapitalpension og supplerende engangsydelser efter § 29 A, skal kunne rummes i den personlige indkomst. Er arbejdstagers personlige indkomst derfor negativ, skal et beløb svarende til det negative beløb medregnes ved indkomstopgørelsen. Dog selvfølgelig maksimalt det i indkomståret til disse ordninger anvendte beløb. Herved udlignes det fradrag, arbejdstageren har fået gennem bortseelsesretten. På den måde ligestilles en ordning i ansættelsesforhold med en privat ordning.

Eksempel:
En arbejdstager har i et indkomstår en personlig indkomst på minus

15.000 kr. Han har via sin arbejdsgiver i indkomståret indbetalt 30.000 kr. til kapitalpension. Her skal indkomsten forhøjes med 15.000 kr. Der er således kun plads til at anvende kapitalpension med bortseelsesret for 15.000 kr. i indkomståret. De 15.000 kr., som den personlige indkomst forhøjes med, og som derfor ikke giver bortseelsesret, kan udbetales til arbejdstageren med arbejdsgivers samtykke, jf. lovens § 21 A med noter.

4. Ved lovændringen i marts 2000 blev § 19 ændret. Som følge af de ny bestemmelser i § 19, stk. 3 om pension for ægtefæller/samlevere til udsendte medarbejdere, ændredes nærværende bestemmelse, således at beløb indbetalt af arbejdsgivere til medfølgende ægtefælle/samlevers kapitalpension medregnes ved opgørelsen af, om ægtefælle/samlever har overskredet beløbsgrænsen i § 16, stk. 1. Om arbejdsgivers skattemæssige behandling af bidragene se ændringerne i § 23.

§ 21 A [1] **Er der i et indkomstår af ejeren foretaget indbetaling til kapitalforsikring og opsparing i pensionsøjemed, henholdsvis af en pensionskasse anvendt bidrag som nævnt i § 29 A, stk. 2, og indbetalingen mv. overstiger ejerens personlige indkomst for det pågældende indkomstår, jf. § 18, stk. 2, 3. pkt., betragtes det ikke som en afgiftspligtig udbetaling, hvis det overskydende beløb tilbagebetales eller overføres til en anden ordning omfattet af kapitel 1, i hvilket tilfælde indbetalingen har virkning for det indkomstår, hvor der er foretaget indbetaling på kapitalforsikringen mv.** [2] **Ved beregningen af det overskydende beløb ses der bort fra personlig indkomst, der ikke er skattepligtig til Danmark, eller hvortil beskatningsretten efter bestemmelserne i en dobbeltbeskatningsoverenskomst tilfalder en fremmed stat, Færøerne eller Grønland.** [3] **1. og 2. pkt. finder tilsvarende anvendelse, hvis indbetalinger mv., som skal medregnes ved indkomstopgørelsen efter § 21, 2. pkt., med arbejdsgiverens samtykke udbetales til den pågældende.** [4] **Er der foretaget indbetalinger mv. til flere ordninger, kan der fra den enkelte ordning dog højst tilbagebetales, udbetales eller overføres et beløb svarende til indbetalingen mv. i det pågældende indkomstår til ordningen.**

Stk. 2. **Indbetalinger mv., der i et indkomstår overstiger beløbsgrænsen i § 16, stk. 1, kan tilbagebetales eller overføres til en anden ordning omfattet af kapitel 1, i hvilket tilfælde indbetalingen har virkning for det indkomstår, hvor der er foretaget indbetaling på kapitalforsikringen mv.** [5]

Stk. 3. **Er der foretaget indbetalinger mv., som nævnt i stk. 1 eller stk. 2, kan der ved ophævelse af ordningen tilbagebetales et beløb svarende til indbetalingen mv. med påløbne renter i det pågældende indkomstår.** [6] **De påløbne renter, der tilbagebetales afgiftsfrit, kan højst udgøre 500 kr.**

Stk. 4. **Tilbagebetaling efter stk. 2 sker på begæring af ejeren af ordningen.**

Stk. 5. **Skatteministeren fastsætter nærmere regler om tilbagebetaling og udbetaling efter stk. 1-3.** [7]

---

1. Bestemmelsen, er ændret ved lov nr. 143 af 17. marts 1999, lov nr. 170 af 15. marts 2000 og lov nr. 457 af 9. juni 2004, omfatter alene kapitalpensionsordninger. Ændringerne bevirker, at indbetalin-

gerne til supplerende engangsydelser efter § 29 A skal medregnes ved tilbagebetaling, og efter den seneste lovændring også ved overførsel efter denne bestemmelse. Der gives her mulighed for tilbagebetaling af indbetalinger eller overførsel til anden af kapitel 1 omfattet ordning, såvel på grund af at indbetalingerne overstiger den personlige indkomst (stk. 1), som hvis det drejer sig om overskridelse af maksimum efter lovens § 16 (stk. 2) eller en kombination af disse.

2. Fradrag for bidrag til kapitalpension og supplerende engangsydelser kan ikke overstige ejerens personlige indkomst. Fradrag for indbetalinger til andre kapitel 1 ordninger, går fra før kapitalpension og supplerende engangsydelse.

Ejeren har i tilfælde, hvor indbetalingen mv. til kapitalpension og supplerende engangsydelse efter § 29 A, har oversteget den personlige indkomst, ret til at få det overskydende beløb tilbagebetalt.

Bestemmelsen er i øvrigt fundet anvendelig på en person, der ikke var fuldt skattepligtig til Danmark, men alene var begrænset skattepligtig af renteindkomst og derfor ikke kunne udnytte fradragsretten, jf. TfS 1993.166. Fradragsretten omfatter alene fuldt skattepligtige personer.

Nu har ejeren også mulighed for, at få de for store indbetalinger overført til en anden kapitel 1 ordning med fradragsvirkning for det indkomstår, hvor indbetalingen til kapitalpensionen blev foretaget. Ved overførsel til en bestående ordning, omfattes overførslen af de almindelige fradragsregler i § 18. Var ejeren ved indbetalingen fyldt 60 år, kræver en overførsel til en bestående ratepension tillige, at der er plads i henhold til forhøjelsesreglerne for ratepensioner.

Skal de overførte indbetalinger indsættes på en nyoprettet ordning, skal de almindelige regler for oprettelse iagttages. Det vil sige at hvis ejeren var fyldt 60 år ved indbetalingen til kapitalpensionen, kan en ratepension ikke nyoprettes. Hvis den fejlagtige indbetaling på kapitalpensionen først konstateres efter ejeren er fyldt 60 år, men denne ikke var fyldt 60 år ved indbetalingen, vil en oprettelse af en ratepension være mulig, idet overførslen har virkning for det indkomst år, hvor indbetalingen blev foretaget.

3. Dette punktum er indsat ved lov nr. 170 af 15. marts 2000. Tidligere har bestemmelsen ikke angivet om reglerne i 1. og 2. pkt. også

kunne anvendes, hvis ejeren havde personlig indkomst, der var skattepligtig til Danmark, men beskatningsretten til indkomsten var tillagt Færøerne eller Grønland eller anden stat ifølge dobbeltbeskatningsaftale. Det kunne heller ikke ses om reglerne fandt anvendelse, hvis ejeren havde indkomst, der ikke var skattepligtig i Danmark.

Bestemmelsen finder anvendelse på disse to situationer. Ændringen er en udvidelse af praksis, der hidtil kun har medtaget den situation, at den personlige indkomst slet ikke var skattepligtig i Danmark. Udvidelsen omfatter de tilfælde, hvor indkomsten er skattepligtig til Danmark, men beskatningsretten tilfalder anden stat efter dobbeltbeskatningsaftale, Færøerne eller Grønland.

4. Tilsvarende procedure som nævnt i note 2 finder anvendelse på kapitalpensionsordninger i ansættelsesforhold, dog er udbetaling som hovedregel betinget af arbejdsgiverens samtykke, jf. bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001 § 22 samt note 3 til lovens § 21.

Når differencebeløbet udbetales til ejeren, skal der ikke tilbagesøges arbejdsmarkedsbidrag, idet dette ved en udbetaling fra arbejdsgiver også skulle tilbageholdes, jf. afgørelse fra Told- og Skattestyrelsen j.nr. 99.96-4743-00132.

5. Ved overskridelse af beløbsgrænsen i § 16 før indkomståret 2003 har ejeren ikke krav på tilbagebetaling. Ejeren skal ansøge bopælskommunens skatteforvaltning om tilladelse til at få differencebeløbet udbetalt, jf. bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001 § 23. Tilbagebetaling af beløb anvendt til supplerende engangsydelse efter § 29 A er betinget af, at aftalen åbner mulighed herfor, og at alle aftaleparter har tiltrådt udbetalingen. Efter seneste lovændring kan for store beløb indbetalt i indkomståret 2003 og derefter kræves udbetalt eller overført til anden af kapitel 1 omfattet ordning. Før lovændringen var tilladelse til udbetaling ved overskridelse af maksimum til kapitalpension også betinget af særlige omstændigheder. »Særlige omstændigheder« skulle dog iflg. ligningsvejledningen afsnit A.C. 1.2.4.4.3. praktiseres lempeligt.

Tilbagebetalingstilladelse af for store indbetalinger foretaget før indkomståret 2003 skal forevises i pensionsinstituttet før udbetaling kan finde sted, jf. bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001 § 23.

I henhold til utrykt kendelse fra Landsskatteretten fra 3. november

1993, nr. 651-1915-0021, er der ved »leverandørfejl« i et enkelt tilfælde mulighed for omlevering med virkning for et afsluttet indkomstår. I sagen indeholdt pensionsaftalen bestemmelse om, at maksimum skulle anvendes til kapitalpension og resten til ratepension. Ved en fejl begået af det ene af de to benyttede pensionsinstitutter blev en del af indbetalingen til ratepensionen indsat på en kapitalpension. Kendelsen gav mulighed for omlevering og dermed tilladelse til at flytte et beløb fra kapitalpensionen til ratepensionen som oprindeligt fastsat i aftalen.

6. Hvis den eller de indbetalinger, der skal udbetales efter stk. 1 eller 2, udgør hele det indbetalte beløb, kan påløbne renter også tilbagebetales afgiftsfrit, hvis de udgør 500 kr. eller mindre. Påløbne renter over 500 kr. skal afgiftsbelægges efter lovens § 28 ved ophævelse af ordningen.

7. Se bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001, som endnu ikke tager højde for overførselsmuligheder.

§ 21 B [1] **Beløb, der er indbetalt til en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed, og som ikke kan fratrækkes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, jf. § 18, stk. 2, 5. pkt., eller som skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, jf. § 19, stk. 1, 3. pkt., kan tilbagebetales, uden at dette betragtes som en afgiftspligtig udbetaling.** [2] **Tilbagebetaling sker efter anmodning fra ejeren af ordningen. Hvis der er sket afgiftsberigtigelse af det pågældende beløb inden anmodningen om tilbagebetaling, kan afgiften søges tilbagebetalt hos de statslige told- og skattemyndigheder.** [3] **Ejeren af ordningen kan endvidere vælge at overføre beløbet til en anden ordning omfattet af kapitel 1 med virkning for det indkomstår, hvor beløbet ikke har kunnet fratrækkes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, jf. § 18, stk. 2, 5. pkt., eller hvor beløbet har skullet medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, jf. § 19, stk. 1, 3. pkt.** [2]

Stk. 2. **Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om indberetningspligt for pensionsinstitutter vedrørende det indbetalte beløb samt om tilbagebetaling og udbetaling efter stk. 1.** [4]

---

1. Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 457 af 9. juni 2004. Den omhandler behandlingen af indbetalinger på kapitalpension, såvel arbejdsgiver- som privatordninger, i indkomståret efter der har været delophævet til 40% mellem det 60. og 70. år pga. af alder. For disse indbetalinger kan der ikke indrømmes fradrag jf. § 18, stk. 2, 5. pkt.

2. De fejlagtigt indbetalte beløb, kan tilsvarende som de fejlagtige indbetalinger i § 21 A, enten kræves tilbagebetalt eller overført til en anden ordning omfattet af kapitel 1 f.eks. en ratepension eller livrente, se principperne i § 21 A med noter. Specielt i de situationer, hvor en person har hævet en privat kapitalpension efter 60 år, men fortsat er i arbejde, og får indbetalinger til sin arbejdsmarkedspension, der både indeholder en løbende livsbetinget ydelse og en kapitalpension, vil det være nyttigt, at indbetalinger til kapitalpensionen, kan flyttes over på den del med løbende udbetaling, med bortseelsesret.

3. Udover muligheden for tilbagebetaling eller overførsel, nævnes i denne bestemmelse, at hvis der er sket afgiftsberigtigelse, af det pågæl-

dende beløb inden anmodning om tilbagebetaling, kan afgiften af dette beløb søges tilbagebetalt hos den lokale told og skatteregion. Det bemærkes, at denne mulighed for tilbagebetaling af afgift, ikke er medtaget i hverken § 21 A stk. 1 eller 2, uanset at en tilsvarende situation kunne opstå for de i § 21 A nævnte indbetalinger.

Hvorvidt den manglende adgang til tilbageførsel af afgift i § 21 A er tænkt som en skærpelse eller hvorvidt tilbagesøgning af afgift i praksis også vil ske i § 21 A tilfælde vil fremtiden vise.

4. Skatteministeren har endnu ikke udnyttet bemyndigelsen.

§ 22 [1][2] **I tilfælde af, at ejeren af en eller flere pensionsordninger omfattet af § 15 A i alt har indbetalt et beløb, der overstiger det beløb, som ifølge § 15 A, stk. 6, må indbetales, betragtes en tilbagebetaling af det overskydende beløb ikke som en afgiftspligtig udbetaling efter § 29, stk. 1.** [3]

Stk. 2. **Skatteministeren fastsætter nærmere regler for tilbagebetalingen.** [4]

---

1. Den oprindelige § 22, der fastslog, at kapitel 1 ordninger ikke skulle medtages ved opgørelsen af den skattepligtige formue, blev ophævet ved lov nr. 1219 af 27. december 1996.

2. Ved lov nr. 1282 af 20. december 2000 blev den nuværende § 22 indsat.

3. I henhold til § 15 A, stk. 6, er der to maksima, der ikke må overskrides ved indbetaling af beløb på en § 15 A ordning, uanset om beløbet indsættes på en rateordning eller en livrenteordning. Nemlig et beløb der svarer til den skattepligtige avance ved virksomhedsafståelsen, se § 15 A, dog maksimalt 1.372.650 kr. reguleret efter personskattelovens § 20 svarende til 2.249.800 kr. (2005). Overstiger det indbetalte beløb et af disse maksima, berettiger det overstigende beløb ikke til skattemæssigt fradrag og kan som følge heraf udbetales uden tilbageholdelse af afgift.

4. Se i øvrigt bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001, § 14, stk. 4. Pensionsinstituttet skal inden udbetaling sikre sig, at størrelsen af det overskydende beløb, der skal tilbagebetales, er godkendt af den skatteansættende myndighed. Senest 4 uger efter udbetaling skal pensionsinstituttet meddele den skatteansættende myndighed, at udbetaling har fundet sted tillige med størrelsen af udbetalingen.

§ 22 A

[1] Præmier og bidrag til en ordning omfattet af § 15 B, som ikke kan fratrækkes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, jf. § 18, stk. 8, eller som skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, jf. § 19, stk. 1, 5. pkt., kan tilbagebetales, uden at dette betragtes som en afgiftspligtig udbetaling. [2] **Tilbagebetaling sker efter anmodning fra ejeren af ordningen. Hvis der er sket afgiftsberigtigelse af det pågældende beløb inden anmodningen om tilbagebetaling, kan afgiften søges tilbagebetalt hos de statslige told- og skattemyndigheder.** [3] **Ejeren af ordningen kan endvidere vælge at overføre beløbet til en anden ordning omfattet af kapitel 1 med virkning for det indkomstår, hvor beløbet ikke har kunnet fratrækkes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, eller hvor beløbet har skullet medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst.** [4]

Stk. 2. **Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om indberetningspligt for pensionsinstitutter vedrørende det indbetalte beløb samt om tilbagebetaling og udbetaling efter stk. 1.** [5]

---

1. Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 317 af 5. maj 2004 og har virkning fra og med indkomståret 2004. Efter bestemmelsen kan beløb der indsættes på en pensionsordning, efter § 15 B, uden at give ret til fradrag, udbetales eller overføres til en anden ordning.

2. Indbetalinger uden ret til fradrag eller uden bortseelsesret, kan være beløb der overskrider maksimum for indbetaling som nævnt i § 15 B, stk. 3. Beløbet andrager 935.100 kr. reguleret efter personskattelovens § 20 og udgør i 2005 1.532.700 kr. Det kan også være indbetalinger der, i det pågældende indkomstår, overstiger indkomsten fra sportsudøvelse.

Genoptagne indbetalinger, efter en udbetalingsperiode er afsluttet, men før sportsudøverens 40. år er derimod ikke omfattet af denne bestemmelse, da sådanne indbetalinger berettiger til alm. fradrag efter § 18, stk. 3 og 4 med evt. spredning af fradragsretten eller bortseelsesret efter § 19, stk. 1, uanset at pensionsordningen fortsat er bærer af en påtegning om at være omfattet af § 15 B. Det samme gælder indbetalinger efter det 40. år, hvor § 15 B påtegningen er slettet.

3. Som i § 21 B, men modsat § 21 A, kan der også her ske tilbagesøgning af afgift, hvis pensionsordningen er afgiftsberigtiget efter den fejlagtige indbetaling, men før udbetaling eller overførsel af beløbet er sket.

4. De evt. fejlagtige indbetalinger kan, i stedet for udbetaling overføres til en anden bestående eller nyoprettet ordning, med fradragsvirkning eller bortseelsesret for det indkomstår, hvori den fejlagtige indbetaling fandt sted. Dette er samme princip som findes i §§ 21 A og 21 B. Ifølge bemærkningerne til lovforslaget, kan alle pensionsordninger, omfattet af kapitel 1, finde anvendelse, altså også kapitalpension.

5. Bemyndigelsen er endnu ikke udnyttet, men principperne i bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001, § 14, stk. 4 som gælder § 15 A kan måske finde anvendelse indtil bemyndigelsen udnyttes.

§ 22 B

[1] Er der indgået en aftale om en pensionsordning, og den forsikrede eller kontohaveren træder tilbage fra denne aftale i medfør af lov om visse forbrugeraftaler § 17 eller lov om forsikringsaftaler § 34 I, betragtes en tilbagebetaling af det modtagne beløb ikke som en afgiftspligtig udbetaling, ligesom der ikke er fradragsret eller bortseelsesret for bidragene eller præmierne til pensionsordningen. [2]

Stk. 2. **Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om indberetningspligt for pensionsinstitutter vedrørende det indbetalte beløb og det tilbagebetalte beløb efter stk. 1.**

---

1. Bestemmelsen er indføjet ved lov nr. 451 af 9. juni 2004 om visse forbrugsaftaler. Bestemmelsen træder i kraft 1. oktober 2004.

2. Ved gennemførelse af EU direktiv om fjernsalg af finansielle ydelser (Rådets direktiv 2002/65/EF af 23. september 2002), indføres der pr. 1. oktober 2004 fortrydelsesret på pensionsordninger og livsforsikringer. Ved fjernsalg forstås, at aftalen indgås ved brug af fjernkommunikation, (forbrugeren og den erhvervsdrivende mødes ikke fysisk) og at aftalen indgås som led i et system for fjernsalg, f.eks. hjemmeside, netbank eller lign.

Fortrydelsesretten skal gøres gælden inden for 30 dage efter det seneste tidspunkt, hvor forbrugeren har fået – alle relevante oplysninger, herunder oplysning om fortrydelsesret, på papir eller andet varigt medie – eller aftalen er endeligt indgået.

Forudsætningen er, at der er tale om et fjernsalg eller et salg uden for fast forretningssted, når der tales pengeinstitutter. For forsikringsselskaber gælder fortrydelse både ved fjernsalg og andet salg. Jf. nøjere om fristens beregning i lov om visse forbrugeraftaler § 18 for pengeinstitutter og lov om forsikringsaftaler § 34 J.

Da en udbetaling eller tilbagebetaling af en pensionsordning, normalt udløser en afgift efter denne lov, indføres en bestemmelse, der hjemler en forbrugers tilbagetræden uden udløsning af afgift. Pensionsaftalen skal være solgt ved fjernsalg (dog ikke nødvendigt for ordninger omfattet af forsikringsaftaleloven) for at tilbagetræden efter denne bestemmelse er relevant. Fradragsret eller bortseelsesret bortfalder ligeledes ved tilbagetræden efter denne bestemmelse. Ved livs-

forsikring og pensionsordninger i forsikringsselskaber forefindes i forvejen en generel fortrydelsesret. Men i pengeinstitutterne har der hidtil ikke været en fortrydelsesret. I og med reglen om fortrydelse ved pensionsordninger i pengeinstitutter alene gælder ved fjernsalg jf. lov om visse forbrugeraftaler § 17, kan der opstå afgrænsningsproblemer, om, hvorvidt et salg af en pensionsordning er sket ved fjernsalg eller ej. Fortryder en person en pensionsordning inden for de 30 dage, bør bestemmelsen i praksis udstrækkes til at gælde også tilfælde, hvor der kan rejses tvivl om det var fjernsalg eller ej idet der ellers kan udløses afgift ved anvendelse af fortrydelse.

Det følger at lov om visse forbrugeraftaler, at handel med værdipapirer som hovedregel ikke er omfattet af fortrydelsesret. Det følger af lov om forsikringsaftaler § 34 I, stk. 3, at der ikke er fortrydelsesret ved aftaler om forsikringsydelser, hvis pris afhænger af udsving på kapitalmarkedet, som forsikringsselskabet ikke har nogen indflydelse på. Det betyder, at der ikke er fortrydelsesret på pensionsordninger oprettet som såkaldte link-ordninger.

Det må derfor antages at pensionsordninger tilsluttet puljeordninger eller investeret i værdipapirer ej heller kan fortrydes. Se til støtte herfor formuleringen i lov om visse forbrugeraftaler § 17, stk. 2, nr. 3. Justitsministeriet har ved brev til Finansrådet i september 2004, sagsnr. 2004-7002-0051 meddelt at Justitsministeriet har den opfattelse at det må antages at den samlede pensionsaftale bringes udenfor fortrydelsesretten, hvis den i fortrydelsesperioden investeres i aktiver, hvis pris afhænger af udsving på kapitalmarkedet, som leverandøren ikke har indflydelse på. Skatteministeriet har erklæret sig enig heri, men det anføres at spørgsmålet, henhører under domstolene.

§ 23 **Ved opgørelsen af en arbejdsgivers skattepligtige indkomst sidestilles beløb, som af den pågældende indbetales til en af kapitel 1 omfattet ordning for en arbejdstager, der er ansat hos den pågældende, med beløb, der er udbetalt til arbejdstageren selv. Ved opgørelsen af arbejdsgiverens skattepligtige indkomst sidestilles endvidere beløb, som af den pågældende indbetales til en af kapitel 1 omfattet ordning for en arbejdstagers ægtefælle eller samlever i de i § 19, stk. 3, 1. pkt., omhandlede tilfælde, med beløb, der er udbetalt til arbejdstageren selv.** [1] **Hvor betingelserne for at behandle beløbet som en udgift vedrørende arbejdsgiverens erhvervsvirksomhed herefter er til stede, er beløbet, uanset om det udgør løbende bidrag eller engangsbidrag, fradragsberettiget ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for det indkomstår, udgiften vedrører.** [2] **Det samme gælder beløb, der indbetales til en tidligere ansat arbejdstagers pensionsordning, der er omfattet af kapitel 1, og beløb, der efter en arbejdstagers død indbetales til sikring af ægtefælle- eller samleverpension, samleverpension eller børnepension efter § 2, nr. 4.** [3]

---

1. Bestemmelsen, der er ændret ved lov nr. 170 af 15. marts 2000, skal ses i sammenhæng med statsskatteloven § 6, litra a. Ændringen, der ophævede det tidligere 1. pkt., skete som følge af ændringerne i § 19 om medfølgende ægtefælle/samlever. Ved ændringen sikredes, at bidrag, som den udsendte arbejdstagers arbejdsgiver betaler til en medfølgende ægtefælle/samlevers pensionsordning, behandles skattemæssigt på samme måde som bidrag til medarbejderen. Arbejdsgiver skal afholde den direkte udgift selv for at have ret til fradrag. Det er underordnet, om den ansatte, den ansattes ægtefælle eller samlever er skattepligtig til Danmark. Er arbejdstager ansat i et datterselskab, og betales pensionsbidraget af moderselskabet, anses betalingen som et tilskud til datterselskabet, og forholdet er ikke omfattet af denne bestemmelse. Datterselskabet må da have fradragsret efter denne bestemmelse.

2. Det almindelige periodiseringsprincip for driftsomkostninger gælder derfor her. Dvs. at omkostninger kan fradrages i det år, hvor der er opstået en retlig forpligtelse til at afholde udgiften til pensionsordningen. Der er således ingen adgang til at afskrive et pensionsindskud

over en årrække. Se bl.a. TfS. 2003.1010, hvor en arbejdsgivers bidrag til en rateforsikring, foretaget 20. november 2000 for perioden 1. december 2000 til 1. december 2001 ikke skulle periodiseres.

Har arbejdsgiver forpligtet sig til at betale et pensionsbidrag inden udgangen af et indkomstår, kan bidraget fradrages i det pågældende indkomstår, uanset at betalingstidspunktet måtte ligge efter indkomstårets udgang. Som hovedregel er forpligtelsen ikke påtaget, før der er indgået en endelig bindende aftale mellem arbejdsgiver og pensionsleverandøren om pensionsordningen.

Hvis aftalen mellem arbejdsgiver, den ansatte og pensionsinstituttet indeholder bestemmelse om, at arbejdsgiver, hvis pensionsaftalen ikke kan antages, skal udbetale pensionsbidraget som løn, kan der ske fradrag for arbejdsgiver i det år, forpligtelsen er påtaget. Bestemmelsen medfører også, at et selskabs betaling af pensionsbidrag til en pensionsordning for en (ansat) hovedaktionær eller anpartshaver eller en (ansat) ægtefælle til en sådan ikke er fradragsberettiget, hvis indbetalingen bliver anset for maskeret udbytte, jf. § 19 med noter. Sker dette, vil pensionsordningen for ejeren skulle fratrækkes efter lovens § 18 i stedet for at anvende bortseelsesret efter § 19. Se dog TfS 1994.188, hvor et selskab havde fuld fradragsret for et engangsindskud på 500.000 kr. for en anpartshaver, idet indbetalingen ikke blev anset for maskeret udbytte. Se TfS 2001.826, hvor et selskabs indbetaling på hovedanpartshaverens pensionsordning blev stadfæstet som maskeret udbytte, idet en uafhængig tredjemands arbejdsindsats ikke ville være honoreret med samme vederlag. I SKM.2004.279 LSR nås det modsatte resultat efter samme princip, idet det her fastslås, at det ikke var urealistisk, at en uafhængig tredjemand, ansat som direktør og med samme arbejde og viden, ville være honoreret på samme vis.

3. Der er mulighed for, at arbejdsgiver kan få fradrag ved indbetaling på en tidligere arbejdstagers pensionsordning, hvis ordningen er omfattet af lovens kapitel 1. Fra indkomståret 1996 blev muligheden udvidet med kapital- og ratepensionsordninger mod tidligere kun ordninger med løbende udbetalinger, se i øvrigt § 19, note 4. Ændringen er foretaget ved lov nr. 306 af 24. april 1996. Ved lov nr. 143 af 17. marts 1999 er bestemmelsen yderligere udvidet med samleverpension, se definition heraf i § 2 med noter.

Det er derimod kun muligt for en arbejdsgiver med fradragsret at

indbetale til en pensionsordning med løbende udbetaling til fordel for en afdød ansats ægtefælle eller børn. Kapital- og ratepensionsordninger kan ikke anvendes til indbetaling, men skal derimod udbetales ved den ansattes død.

§ 24 [1] **Ved opgørelsen af en arbejdsgivers skattepligtige indkomst medregnes beløb, der måtte tilfalde ham i medfør af et forbehold som nævnt i § 17,** [2] **når arbejdsgiveren ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst har fradraget sine indbetalinger til ordningen.** [3]

---

1. Af teksten kan det udledes, at § 17-forbehold ikke påvirker arbejdsgivers adgang til fradrag efter § 23.

2. Hvis et beløb tilfalder arbejdsgiver i forbindelse med en pensionsordnings opløsning eller bortfald af anden grund end et § 17-forbehold, og arbejdsgiver har fradraget sine indbetalinger til ordningen, medregnes beløbet ved opgørelse af arbejdsgivers indkomst, jf. ligningsloven § 7 O, nr. 3, og 16 G.

Det antages dog, at også beløb, der tilfalder arbejdsgiver i medfør af forbehold, der ikke er direkte nævnt i § 17, men som i praksis sidestilles dermed, er indkomstskattepligtige efter denne bestemmelse.

3. Har arbejdsgiver aldrig bragt sine indbetalinger til en pensionsordning til fradrag, må tilbageførsel kunne ske skattefrit, uanset om den omfattes af § 24.

Kapitel 3

Afgift

Kapitalforsikring og opsparing i pensionsøjemed

§ 25 [1] **Af kapitalforsikring i pensionsøjemed** [2] **og opsparing i pensionsøjemed svares en afgift** [3] **på 40%** [4]

1. **ved udbetaling** [5] **til ejeren** [6] **efter det fyldte 60. år og ved udbetaling ved den lavere pensionsalder, der måtte være godkendt af Ligningsrådet,** [7] **men inden det fyldte 70. år eller første policedag** [8] **herefter** [9]**, jf. dog § 26, stk. 1** [10]**.**
2. **ved udbetaling til ejeren på grund af varigt nedsat arbejdsevne,** [11] **der er indtruffet efter oprettelsen af kapitalforsikringen eller opsparingen i pensionsøjemed,** [12] **og som efter lov om social pension** [13] **berettiger ejeren til at oppebære førtidspension, eller som indebærer, at ejeren er tilkendt højeste eller mellemste førtidspension efter de før den 1. januar 2003 gældende regler herom i lov om social pension, eller som berettiger ejeren til at få forsikringssummen udbetalt i medfør af policens bestemmelser om udbetaling ved invaliditet,** [14]
3. **ved udbetaling til ejeren på grund af varigt nedsat funktionsevne, der er indtruffet før oprettelsen af kapitalforsikringen eller opsparingen i pensionsøjemed, hvis ejeren på tidspunktet for oprettelsen af kapitalforsikringen eller opsparingen i pensionsøjemed modtog invaliditetsydelse i henhold til § 6, stk. 4, i lov nr. 285 af 25. april 2001 om ændring af lov om social pension og andre love (Førtidspensionsreform),** [15]
4. **ved udbetaling til ejeren, når der hos denne efter oprettelsen af kapitalforsikringen eller opsparingen i pensionsøjemed er indtrådt en livstruende sygdom,** [16]
5. **ved udbetaling af invalidesum som nævnt i § 10, stk. 2, og § 12, stk. 2,** [17]
6. **ved udbetaling efter ejerens død** [18]**,**
7. **ved ejerens fyldte 70. år eller første policedag herefter** [19] **eller**
8. **ved udbetaling til en fraseparereret eller fraskilt ægtefælle eller eventuelle begunstigede efter dennes død, når kapitalforsikringen eller opsparingen i pensionsøjemed er udloddet til ægtefællen efter § 30, stk. 2, jf. § 30, stk. 3, nr. 1 eller 2, og udbetales i overensstemmelse med udbetalingsvilkårene.** [20]

Stk. 2. **Skatteministeren fastsætter nærmere regler om sygdom som nævnt i stk. 1, nr. 4.** [21]

---

1. Bestemmelsen blev indsat ved lov nr. 310 af 9. juni 1971 og indeholder reglerne om afgift ved »normaludbetalinger« af kapitalpensionsordninger. Ved lov nr. 540 af 28. december 1979 blev den hidtidige afgiftsprocent hævet fra 25 til 40%, og ved lov nr. 148 af 19. marts 1986 blev bestemmelsen tilpasset en ændring af § 30, stk. 2, hvor der blev givet regler for udlodning til ægtefælle ved skifte af et fællesbo med respekt af udbetalingsvilkårene. Senest er bestemmelsen ændret ved lov nr. 294 af 29. april 2000 (lovforslag 168 99/00) om kapitalpension for personer med varigt nedsat funktionsevne samt sygdomsramte mv., ved lov nr. 271 af 8 maj 2002 (lovforslag 136 01/02) og ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 (lovforslag 60 03/04). Ved sidstnævnte lov blev »samtidighedskravet« ophævet, se nærmere § 26 og noterne hertil.

2. Om kravene til kapitalpensionsordninger, se §§ 10-13 og noter hertil.

3. Det er uden betydning, om indbetalinger til ordningen skattemæssigt har været fratrukket i den skattepligtige indkomst. Der er således ikke direkte sammenhæng mellem fradraget for bidrag til ordningen og afgiftspligten. Se lsr. 1978.164, hvor den skattepligtige fejlagtigt havde anset indbetalingerne som indbetalinger til en ordning under pensionsbeskatningsloven afsnit II, men hvor der alligevel blev pålagt afgift ved udbetalingen af ordningens værdi.

Det fremgår af Told- & Skattestyrelsens cirkulære nr. 35 af 13. december 2000 om dekoncentreret sagsudlægning, at afgørelser i forbindelse med opkrævning af afgift efter afsnit I og II er udlagt til Told- og Skatteregion Maribo. Det fremgår dog af cirkulærets § 5, nr. 1, at afgørelser i første instans efter § 25 som led i tilsynet med pensionsinstitutternes afgiftsberegning efter § 38 træffes af den lokale told- og skatteregion, der ligeledes påkender klager over pensionsinstitutternes afgiftsberegning. Se også §§ 38 og 39, stk. 2 med noter.

4. Ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 (lovforslag 60 03/04) ophævedes samtidighedskravet ved udbetaling/afgiftsberigtigelse mv. af den enkelte persons kapitalpensioner. Se nærmere § 26 med noter.

Se §§ 26 A og 27 for ordninger oprettet før 1. januar 1972. For ordninger oprettet efter pensionsbeskatningslovens ikrafttræden den 1. januar 1972, men før 1. januar 1980, betales alene afgift med (som hovedregel – se nærmere §§ 26 A og 27) 25% af ordningens værdi pr. 31. december 1979 og 40% af resten af værdien, dvs. den del af udbetalingen, der hidrører fra indbetalinger, der forfaldt efter 31. december 1979 og vedrører tiden efter denne dag, og af rentetilskrivninger mv. efter 31. december 1979 vedrørende de beløb, der er opsamlet i ordningen før 1. januar 1980. Af hensyn til afgiftsberegningen skal forsikringsselskaber og pengeinstitutter for kapitalpensionskonti oprettet før 1. januar 1980 – senest når afgiftspligt indtræder – foretage en opgørelse over kontienes værdi pr. 31. december 1979, jf. § 24 i bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001.

For ordninger oprettet før 1. januar 1972 er de hidtidige vilkår for udbetalinger, der var gældende under renteforsikringsloven, videreført. Det giver kvinder mulighed for at få udbetalt sådanne ordninger, hvis arbejdsforholdet ophører på grund af indgåelse af ægteskab. Fratrædelsen skal være sket inden 3 måneder før og 6 måneder efter ægteskabets indgåelse. Se § 27, stk. 1, nr. 5.

For ordninger oprettet før 1. januar 1958 gælder særreglen i § 27, stk. 1, nr. 3. Herefter kan arbejdstageren inden 3 måneder efter fratrædelse af stillingen hos arbejdsgiveren forlange ordningen afgiftsberigtiget efter § 25 (som »normaludbetaling«). Da ordningen er oprettet før 1. januar 1958, er der ikke knyttet afgift til selve ordningen, jf. herom § 34 med noter. Afgiftsberigtigelsen har således hovedsagelig den virkning, at ordningen efter afgiftsberigtigelsen ikke mere henhører under lovens afsnit I. Det var tidligere en betingelse for dette valg, at samtlige kapitalpensionsordninger oprettet før 1. januar 1958 blev afgiftsberigtiget (»samtidighedskravet«). Ellers ansås ophævelsen for at være sket »i utide«. Denne betingelse blev slettet ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 om ændring af pensionsbeskatningsloven og andre skattelove (Mere smidige regler for pensionsopsparere, hensættelsesfradrag for kreditinstitutter, gældsinstrumenter og afkortning af kredittid ved ophævelse af visse pensionsordninger). Loven trådte i kraft den 11. juni 2004 og har virkning for kapitalforsikringer eller opspa-

ringer i pensionsøjemed, der afgiftsberigtiges den 1. januar 2004 eller senere.

Hvis ejeren af forsikringen allerede pr. 1. januar 1980 opfyldte betingelserne for at få ordningen udbetalt, fordi den pågældende var fyldt 60 år eller havde opnået en lavere pensionsalder godkendt af Ligningsrådet eller opfyldte lovens betingelser for at få kapitalen udbetalt som følge af invaliditet, skulle tillige værditilvækst, rentetilskrivninger mv. efter 31. december 1979 afgiftsberigtiges efter den tidligere sats på 25% for den dels vedkommende, der hidrører fra indbetalinger foretaget før 1. januar 1980. Se den tidligere gældende formulering af § 26 A, stk. 4. Denne bestemmelse blev ophævet ved lov nr. 170 af 15. marts 2000 om pensionsordninger for ægtefæller til udsendte medarbejdere mv. Det fremgår dog af lovforslagets bemærkninger, at reglen fortsat finder anvendelse, såfremt der opstår tilfælde, der er omfattet af den tidligere gældende formulering.

Der skal svares afgift, uanset om ejeren er fuldt eller begrænset skattepligtig til Danmark. Hvis ordningen er oprettet før 1. januar 1972, og ejeren aldrig har været fuldt skattepligtig her til landet under ordningens bestående, skal der dog ikke betales afgift af den del af ordningens værdi, der hidrører fra indbetalinger, der forfaldt før 1. januar 1972, jf. § 32 med noter. Ifølge praksis anses afgift, der pålægges efter pensionsbeskatningsloven, ikke at være omfattet af dobbeltbeskatningsoverenskomsterne jf. TfS 1992.291 og TfS 1995.15.

5. Ejeren af ordningen kan efter de skattemæssige regler frit vælge udbetalingstidspunktet og dermed tidspunktet for afgiftspligtens indtræden inden for de frister, der gælder i lovens afsnit I, og er således ikke bundet af det oprindeligt aftalte udbetalingstidspunkt. Derimod skal de øvrige parter i pensionsaftalen – dvs. forsikringsselskab, pengeinstitut mv. og en eventuel arbejdsgiver – godkende en eventuel ændring af den indgåede aftale. Se SKDM 1975, s. 12, nr. 19.

I TfS 1985.675 havde en forsikringstager opsagt en rateforsikring den 29. december 1981, mens udbetalingen fra forsikringsselskabet fandt sted den 2. februar 1982. Landsskatteretten fastslog, at afgiftspligten indtrådte på udbetalingstidspunktet (dissens). Der henvises i kendelsen endvidere til Østre Landsrets dom af 16. august 1979, som dog alene ansås at vedrøre rækkevidden af § 32.

Hvis en kapitalpensionskonto har været anbragt på en konto efter

lov om gevinstopsparing, og en gevinst ikke indsættes på kapitalpensionskontoen, men udbetales direkte til kontohaveren (ejeren), anses udbetalingen for at være en delvis ophævelse af ordningen, og der indtræder derfor afgiftspligt efter § 28. Se TfS 1991.361. Derimod anså Ligningsrådet ikke retten til ferieophold som følge af investering i aktier i AktieFerie A/S som en skattepligtig udlodning, og derfor var der heller ikke tale om en delvis ophævelse, selv om aktierne var købt for kapitalpensionsmidler, jf. TfS 1994.111. Efter ændring af bank- og sparekasseloven (lov nr. 475 af 10. juni 1997) kan pensionsmidler fra 1. januar 1998 ikke mere investeres i aktier mv. i selskaber, der har som et af sine formål at give brugsrettigheder, rabatter o.l. til aktionærerne, se nærmere § 12, note 6.

6. Se § 10, stk. 1, nr. 2, samt note 7 hertil (om ejerbegrebet).

7. Se note 13 til § 2 om Ligningsrådets godkendelse af lavere pensionsalder.

8. Se note 11 til § 10, stk. 1, nr. 3. Ved policedag forstås enten den dato, fra hvilken forsikringen har været i kraft, eller hovedforfald.

9. For ordninger oprettet før 1. januar 1958 gælder dog en særlig overgangsregel i medfør af § 27, stk. 1, nr. 1, hvorefter afgiftspligten først indtræder ved ansættelsesforholdets ophør efter det fyldte 70. år.

10. Henvisningen til § 26, stk. 1, er indsat ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 om ændring af pensionsbeskatningsloven og andre skattelove (Mere smidige regler for pensionsopsparere, hensættelsesfradrag for kreditinstitutter, gældsinstrumenter og afkortning af kredittid ved ophævelse af visse pensionsordninger) og giver ejeren mulighed for at vælge afgiftsberigtigelse efter § 28 selv om betingelserne for afgiftsberigtigelse efter § 25 er opfyldt. Ved at vælge afgiftsberigtigelse efter § 28 bevarer ejeren fradragsretten hhv. bortseelsesretten for indskud mv. til andre kapitalpensionsordninger foretaget efter udbetalingen. Loven trådte i kraft den 11. juni 2004 og har virkning for kapitalforsikringer eller -opsparinger i pensionsøjemed, der afgiftsberigtiges den 1. januar 2004 eller senere.

11. »Varigt nedsat arbejdsevne« er det kriterium, der nu anvendes i sociallovgivningen (førtidspensionsreformen, se nærmere lov nr. 283, 284 og 285 af 25. april 2001) og andre steder i skattelovgivningen. Ved arbejdsevne forstås evnen til at kunne opfylde de krav, der stilles på arbejdsmarkedet til at kunne udføre forskellige konkret specificerede arbejdsopgaver med henblik på at opnå indtægt til hel eller delvis selvforsørgelse. Førtidspension kan tilkendes, hvis arbejdsevnen ikke muliggør en sådan selvforsørgelse. Begrebet erstatter fra 1. januar 2003 det tidligere kriterium om »varigt nedsat funktionsevne«, som ved lov nr. 294 af 29. april 2000 erstattede det tidligere begreb »invaliditet«, der kunne virke nedladende i forhold til de berørte personer. Se cirkulære nr. 153 af 10. oktober 2000 om ændring af pensionsbeskatningsloven. Det fremgår heraf, at der ikke med den ændrede formulering er foretaget nogen ændring af kriterierne for, hvornår varig nedsættelse af funktionsevnen (invaliditet) anses at foreligge.

12. Kravet om, at den varigt nedsatte funktionsevne skal være indtrådt efter oprettelsen af kapitalpensionsordningen, er i overensstemmelse med praksis før lovbestemmelsen. Se dog nr. 3 og noten hertil.

Delophævelse i medfør af denne bestemmelse kan også ske efter at ejeren er fyldt 60 år, se TfS 2001.567.

13. Om vilkårene for at få tilkendt førtidspension, se lov om social pension, lovbekendtgørelse nr. 42 af 28. januar 2004 med senere ændringer.

Ved udbetaling fra opsparingsordninger må der forevises dokumentation for tilkendelse af førtidspension, se bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001, § 27.

14. § 25, stk. 1, nr. 2 kan også finde anvendelse ved udbetaling af tilbagekøbsværdien for en kapitalpensionsforsikring, hvor der ikke i policen er regler for udbetaling i tilfælde af invaliditet, jf. Revision og Regnskabsvæsen 1976, sm 10. Da en sådan afgiftsberigtigelse dels vil medføre, at de kommende udbetalinger vil blive reduceret på grund af afgiftsberigtigelsen, og dels at ordningen fremover vil henhøre under afsnit II A, hvorefter den årlige værditilvækst vil være indkomstskattepligtig, vil der dog næppe være stor interesse herfor.

Om forlods udbetaling af forsikringssummen efter en livs- og inva-

liderenteforsikring i henhold til Statsanstalten for Livsforsikrings regulativ ved stedsevarende 2/3s invaliditet, se Meddelelser fra Skattedepartementet 1974, s. 253, nr. 124. Forlodsudbetalingen medførte en reduktion af invaliderentens årsbeløb med et beløb svarende til helårsrenten af de forlods udbetalte beløb. Skattedepartementet meddelte, at der skulle beregnes afgift som ved ophævelse »i utide« af den del af udbetalingen, der efter aktuarberegning kunne henføres til nedsættelsen af invaliderentens årsbeløb, mens den del, der kunne henføres til livsforsikringen, ansås for omfattet af § 25 (»normaludbetaling«).

15. Det var tidligere efter praksis en betingelse for udbetaling efter denne bestemmelse, at varig uarbejdsdygtighed var indtrådt efter kontoens oprettelse, og at ejeren ikke fortsatte indbetalinger til kontoen efter at være blevet berettiget til mellemste eller højeste førtidspension.

Bestemmelsen, der blev indsat ved lov nr. 294 af 29. april 2000, sikrer nu, at personer, der er varigt uarbejdsdygtige, men som på grund af erhvervsarbejde ikke er berettiget til at oppebære førtidspension, kan oprette kapitalpensionsordninger og ophæve dem efter denne bestemmelse, når de som følge af erhvervsophør bliver berettiget til førtidspension. Se cirkulære nr. 153 af 10. oktober 2000, pkt. 2.3.2.2. Bestemmelsen blev ved lov nr. 271 af 8. maj 2002 med virkning fra den 1. januar 2003 tilpasset førtidspensionsreformen mv.

16. Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 294 af 29. april 2000 og har virkning fra og med d. 15. maj 2000.

I bekendtgørelse nr. 311 af 4. maj 2000 er der i kapitel 2 opregnet sygdomme, der uden videre anses for livstruende (kræft, blodprop i hjertet, bypass-opererede tilfælde af koronarsklerose, hjerteklapkirurgi, hjerneblødning, sækformet udvidelse af hjernens pulsårer, disseminеret sklerose, amyotrofisk lateralsklerose, muskelsvind og neuromuskulære sygdomme, nyresvigt og større organtransplantationer). Tilstedeværelsen af en af disse sygdomme skal dokumenteres ved en læges underskrift på en blanket, der er optrykt som bilag til bekendtgørelsen. Den udfyldte blanket overgives til pensionsinstituttet.

Ved andre livstruende sygdomme, der ikke er omfattet af bekendtgørelsens kapitel 2, kan Told- og Skattestyrelsen tillade udbetaling

efter disse regler. Afgørelsen skal træffes på grundlag af en individuel diagnose stillet af en læge. Ved afgørelsen tages der hensyn til, om sygdommen i henseende til forkortelse af personens forventede restlevetid må anses for ligestillet med de direkte nævnte livstruende sygdomme. Told- og Skattestyrelsen skal inden afgørelsen indhente udtalelse fra Sundhedsstyrelsen. Ansøgning om udbetaling indsendes til Told- og Skattestyrelsen. Lægeerklæring mv. kan eventuelt medsendes i en lukket kuvert stilet til Sundhedsstyrelsen. Told- og Skattestyrelsens tilladelse til udbetaling efter denne bestemmelse skal herefter forevises pensionsinstituttet.

Se nærmere cirkulære nr. 153 af 10. oktober 2000.

Hvis en livstruende sygdom har begrundet udbetaling af en eller flere kapitalpensionsordninger mv. efter denne bestemmelse, indtræder der ikke på ny en ret til udbetaling efter bestemmelsen, hvis den samme sygdom efterfølgende bevirker en varigt nedsat funktionsevne (erhvervsevne), der berettiger til førtidspension – eller omvendt. Det gælder dog ikke, hvis det efter aftalebetingelserne med pensionsinstituttet ikke har været muligt at få en ordning udbetalt på grund af den livstruende sygdom, men først ved den varige nedsættelse af funktionsevnen (erhvervsevne). I dette tilfælde kan det samme sygdomsforløb således begrunde udbetaling to gange efter disse regler (cirkulærets pkt. 2.2.2. og 2.3.2.1.).

17. Denne bestemmelse havde tidligere alene betydning for kapitalpensionsordninger, men ved lov nr. 294 af 29. april 2000 blev der hjemmel til at oprette invalidesumsforsikringer også i tilknytning til rateforsikring og rateopsparing (se herom § 8, stk. 2, 10, stk. 2, § 11 A, stk. 4 og § 12, stk. 2). En invalidesum er en ren risikoforsikring, der kun kommer til udbetaling i tilfælde af, at forsikrede oplever en varig nedsættelse af erhvervsevnen inden for en forud aftalt periode (det aftalte udbetalingstidspunkt for pensionsordningen). Reglerne gælder kun invalidesum, der udbetales ved en varig nedsættelse af erhvervsevnen med 2/3 eller mere. Udbetaling af invalidesum sker uafhængigt af pensionsordningen, se ligningsvejledningen afsnit A.C.1.2.4.2 og nedenfor § 26.

18. Det er her uden betydning, hvem kapitalen tilfalder.

Ved lov nr. 294 af 29. april 2000 ændredes tidspunktet for afgifts-

pligtens indtræden fra dødsdagen til udbetalings- eller udleveringstidspunktet. Formålet hermed var at skabe overensstemmelse med reglerne for boafgift. Se nærmere cirkulære nr. 153 af 10. oktober 2000, pkt. 3.

19. Ved første policedag forstås enten den dato, fra hvilken forsikringen har været i kraft, eller hovedforfald.

20. Bestemmelsen blev ændret ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 om ændring af pensionsbeskatningsloven og andre skattelove (Mere smidige regler for pensionsopsparere, hensættelsesfradrag for kreditinstitutter, gældsinstrumenter og afkortning af kredittid ved ophævelse af visse pensionsordninger). Der er tale om en præcisering af en henvisning, idet reglerne i pensionsbeskatningslovens § 25, stk. 1, nr. 8, kun er relevante for udlodninger til ægtefæller, som sker efter modellen i pensionsbeskatningslovens § 30, stk. 3, nr. 1 eller 2.

Se § 30 med noter om dispositioner i forbindelse med separation, skilsmisse eller bosondring.

21. Bemyndigelsen er udnyttet i bekendtgørelse nr. 311 af 4. maj 2000. Se også cirkulære nr. 153 af 10. oktober 2000 om ændring af pensionsbeskatningsloven (Kapitalpension for personer med varigt nedsat funktionsevne samt sygdomsramte mv.).

§ 26 [1] **Ved udbetaling til ejeren efter det fyldte 60. år kan ejeren kræve, at afgiften i stedet beregnes efter § 28.** [2] *Stk. 2.* **Afgiftsberegning efter § 25, stk. 1, nr. 1, hvor Ligningsrådet har godkendt en lavere pensionsalder end det fyldte 60. år, og hvor afgiftsberegningen sker før det fyldte 60. år, kan kun finde sted én gang.** [3] **Ved efterfølgende udbetaling af kapitalforsikring og opsparing i pensionsøjemed og dele deraf inden ejerens fyldte 60. år skal der beregnes afgift efter § 28, medmindre én af betingelserne i § 25, stk. 1, nr. 2-8, er opfyldt.**

Stk. 3. **Afgiftsberegning efter § 25, stk. 1, nr. 2, 3 eller 4, kan kun finde sted én gang.** [4] **Ved efterfølgende udbetaling af kapitalforsikring og opsparing i pensionsøjemed skal der beregnes afgift efter § 28, medmindre én af betingelserne i § 25, stk. 1, er opfyldt. Betingelserne i § 25, stk. 1, nr. 2, 3 eller 4, anses i denne henseende kun for opfyldt, hvis der er tale om en anden sygdom, forværring af en varig nedsættelse af funktionsevnen eller varig nedsættelse af funktionsevnen af anden årsag end den, der gav anledning til afgiftsberigtigelse af kapitalforsikring og opsparing i pensionsøjemed efter 1. pkt., eller hvis betingelserne for udbetaling af den pågældende kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed ikke tidligere har været opfyldt.** [5] **Dette gælder, hvad enten afgiftsberigtigelsen er sket efter § 25, stk. 1, nr. 2, 3 eller 4.**

---

1. Lovbestemmelsen blev indsat i forbindelse med lovens vedtagelse i 1971 og indeholder særlige regler for samtidig afgiftsberegning af kapitalpensionsordninger. Den blev senere ændret ved lov nr. 148 af 19. marts 1986 (lovforslag 111 85/86) som følge af den indførte mulighed for at oprette kapitalpension uden for ansættelsesforhold og ved lov nr. 431 af 14. juni 1995 (lovforslag 260 94/95), hvor der blev indført hjemmel til at dispensere ved ophævelse af en kapitalpensionsordning uden samtidig afgiftsberigtigelse af øvrige kapitalpensionsordninger. Ved lov nr. 294 af 29. april 2000 (lovforslag 68 1999/00) blev der blandt andet indført særlige regler for udbetaling i tilfælde af varig nedsat funktionsevne (invaliditet) eller ved livstruende sygdom.

Ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 (lovforslag 60 2003/04) ændredes bestemmelsen i forbindelse med ophævelsen af det tidligere krav om samtidig afgiftsberigtigelse af alle ejerens kapitalpensionsordninger (»samtidighedskravet«). Loven trådte i kraft den 11. juni 2004 og har virkning for kapitalforsikringer eller -opsparinger i pensionsøjemed,

der afgiftsberigtiges den 1. januar 2004 eller senere. Samtidighedskravet var begrundet i, at det efter renteforsikringsloven var et vilkår for kapitalpensionsordningerne, at der var aftalt båndlæggelse med arbejdsgiveren til ansættelsesforholdets ophør, og at kapitalpensionsordninger alene kunne oprettes som led i ansættelsesforhold. Vilkåret om båndlæggelse blev ikke gentaget i pensionsbeskatningsloven, men alligevel var det hensigten, at »normaludbetaling« skulle søges begrænset til de tilfælde, hvor ansættelsesforholdet ophørte. Derfor krævede bestemmelsen afgiftsberigtigelse af hele ordningen og af samtlige kapitalpensionsordninger, hvorefter ordningerne ikke længere var omfattet af afsnit I. Herved var det hensigten at sikre, at der i praksis kun kunne ske afgiftsberigtigelse efter § 25 ved ansættelsesophør. Efter ophævelsen af »samtidighedskravet« vil afgiftsberigtigelse efter § 25 medføre, at der ikke er fradragsret eller bortseelsesret for bidrag mv. til sådanne ordninger, som indbetales i de indkomstår, der følger efter indkomståret, hvori den eller de første kapitalforsikringer eller -opsparinger er afgiftsberigtiget. Ønskes fradragsretten hhv. bortseelsesretten bevaret, må afgiftsberigtigelsen ske efter § 28.

Udbetaling må ikke finde sted, før ejeren har dokumenteret, at udbetalingsbetingelserne er opfyldt, og har afgivet erklæring om, hvorvidt han eller hun har anden kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed, jf. bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001, der dog må forventes ændret efter gennemførelsen af lov nr. 457 af 9. juni 2004, idet kravet om angivelse af andre kapitalpensionsordninger ikke mere er relevant ved udbetaling efter det fyldte 60. år.

Erklæringen skal indeholde en af følgende begrundelser for udbetaling:

- »Opnået alder 60 år eller mere«.
- »Opnået lavere pensionsalder godkendt af Ligningsrådet« (alderen anføres).
- »Varig nedsættelse af funktionsevne efter oprettelse af pensionsordningen«.
- »Varig nedsættelse af funktionsevne før oprettelse af pensionsordningen«.
- »Livstruende sygdom«.

Om dokumentation for livstruende sygdom, se § 25 med noter.

Erklæringen skal ifølge bekendtgørelsen indeholde oplysninger til identifikation af alle andre kapitalforsikringer og -opsparinger i pensionsøjemed. Se § 27 i bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001. Bortset fra tilfælde, hvor det generelle alderskrav er opfyldt (60 år), skal ejeren i forbindelse med afgivelse af erklæringen om andre kapitalpensionsordninger for hver enkelt ordning angive, om den ønskes afgiftsberigtiget straks. Hvis udbetalingen er begrundet med varig nedsættelse af funktionsevnen eller med livstruende sygdom, skal ejeren tillige angive, om han eller hun tidligere har afgiftsberigtiget kapitalpensionsordninger med en af disse begrundelser (eller – efter de tidligere gældende regler – på grund af invaliditet).

Det udbetalende pensionsinstitut skal i alle tilfælde, hvor udbetalingerne sker af anden grund end det generelle alderskrav, og der angives at være andre kapitalpensionsordninger, underrette de pågældende pensionsinstitutter om udbetalingen. Det gælder uanset om den eller de øvrige kapitalpensionsordninger er ønsket afgiftsberigtiget straks. Denne regel har til formål at sikre kontrollen med, at der ikke efterfølgende sker udbetaling fra en anden af ordningerne på grundlag af samme hændelse. Samtidig fremgår det af cirkulære nr. 153 af 10. oktober 2000, pkt. 2.5.2.1, at man vil give de øvrige pensionsinstitutter mulighed for at overveje, om kapitalpensionsordningen dér også bør afgiftsberigtiges.

Se bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001, kapitel 9 og cirkulære nr. 153 af 10. oktober 2000.

2. Afgiftsberigtigelse efter § 25, stk. 1, nr. 1 ved udbetaling til ejeren efter det fyldte 60. år medfører, at fradragsretten hhv. bortseelsesretten for bidrag mv. til kapitalpensionsordninger bortfalder for indbetalinger i de indkomstår, der følger efter indkomståret, hvori den eller de første kapitalpensionsordninger er afgiftsberigtiget, jf. § 18, stk. 2. Ønskes fradragsretten hhv. bortseelsesretten bevaret, må afgiftsberigtigelsen ske efter § 28. Den eller de ordninger, der vælges afgiftsberigtiget efter denne bestemmelse, anses i afgiftsmæssig henseende som ophævet »i utide«.

3. Ved lov nr. 294 af 29. april 2000 (lovforslag 168 1999/00) blev der indført nye regler for de tilfælde, hvor ejeren ønsker at få udbetalt kapitalpensionsordninger i forbindelse med en af Ligningsrådet god-

kendt lavere pensionsalder, på grund af varigt nedsat funktionsevne (invaliditet) eller indtræden af livstruende sygdom. Disse regler er opretholdt, og ejeren kan således kun vælge at ophæve kapitalpensionsordninger efter denne bestemmelse én gang.

Ved ophævelse af en ordning efter denne bestemmelse kan der fortsat indbetales på andre kapitalpensionsordninger med fradragsret, jf. § 37.

Om de nærmere vilkår for Ligningsrådets godkendelse af lavere pensionsalder, se § 5 med noter.

4. Bestemmelsen giver forsikringens ejer en valgmulighed en gang for alle for at beslutte udbetaling som en »normaludbetaling« af en eller flere kapitalpensionsordninger i anledning af den indtrådte tilstand. Tilstanden kan herefter ikke efterfølgende begrunde yderligere »normaludbetalinger«. Der er ikke tidsgrænser for valget, der således principielt kan ske flere år efter, at tilstanden er indtrådt. Det er heller ikke (som ved den tidligere praksis) en betingelse, at der ikke efter tilstandens indtræden er sket indbetalinger til ordningen. Der henvises nærmere til bekendtgørelse nr. 311 af 4. maj 2000 om udbetaling af kapitalpension mv. ved livstruende sygdom og cirkulære nr. 153 af 10. oktober 2000 om ændring af pensionsbeskatningsloven (Kapitalpension for personer med varigt nedsat funktionsevne samt sygdomsramte mv.).

Se også note 3 ovenfor.

5. Som eksempel herpå nævner cirkulære nr. 153 af 10. oktober 2000, at den først ophævede kapitalpensionsordning efter aftalebetingelserne med pensionsinstituttet har kunnet udbetales på grund af den livstruende sygdom, mens en af de øvrige kapitalpensionsordninger ikke har kunnet udbetales på grund af sygdom, men først når den varige nedsættelse af funktionsevnen er fastslået. I disse tilfælde kan afgiftsberigtigelse efter denne bestemmelse således ske to gange. Se cirkulærets pkt. 2.3.2.1.

§ 26 A [1] **Hvis policen eller kontoen er oprettet** [2] **før 1. januar 1980, svares afgiften efter § 25 (40%) af den del af udbetalingen mv.,** [3] **der hidrører fra indbetalinger, der forfaldt efter 31. december 1979 og vedrører tiden efter denne dag, medens afgiften af den øvrige del af udbetalingen, dvs. den samlede værdi af policen eller kontoen pr. 31. december 1979,** [4] **udgør 25%, jf. dog § 27, stk. 1, nr. 2-5.** [5] **Som indbetaling til en kapitalforsikring i pensionsøjemed betragtes også forøgelse af præmiereserve** [6] **efter 31. december 1979 samt bonus, der vedrører tiden efter 31. december 1979. Som indbetaling til en opsparing i pensionsøjemed betragtes også renter, der forfalder efter 31. december 1979 og vedrører tiden efter denne dato, udbytter, der forfalder efter 31. december 1979, fortjeneste, der indvindes efter 31. december 1979 ved indfrielse eller salg af værdipapirer, salg af tegningsrettigheder, udlodning af likvidationsprovenu el. lignende, samt kursstigning på værdipapirer efter 31. december 1979. Bestemmelserne i 2. og 3. pkt. medfører ikke, at der skal betales afgift af tilvækst efter den 31. december 1979 til beløb, som hidrører fra en arbejdstagers egne indbetalinger før 1. januar 1972.** [7]

Stk. 2. **Det beløb, hvoraf der skal betales 40% i afgift efter stk. 1, opgøres som forskellen mellem udbetalingen og policens eller kontoens værdi pr. 31. december 1979. For kapitalforsikring i pensionsøjemed henregnes til den nævnte værdi præmiereserven** [8] **pr. 31. december 1979 samt bonus** [9] **vedrørende tiden til og med 31. december 1979. For opsparing i pensionsøjemed henregnes til værdien pr. 31. december 1979 indbetalinger og renter vedrørende tiden før 1. januar 1980 samt kursværdien af værdipapirer pr. 31. december 1979. Ved opgørelsen medregnes obligationer dog mindst til kurs 75.** [10]

Stk. 3. **Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler om opgørelsen af de beløb, der er nævnt i stk. 1 og 2.** [11]

---

1. Bestemmelsen blev indsat ved lov nr. 540 af 28. december 1979 (lovforslag 66 79/80), hvor der blev gennemført en forhøjelse af de hidtidige afgiftssatser på 25% og 35% til 40%. Denne afgiftssats var gældende, uanset om udbetalingen eller dispositionen mv. skete »i utide« eller var i overensstemmelse med ordningens indhold mv. »Pønal«-effekten ved ophævelse »i utide« skete i stedet gennem påligning af tillægsskat.

Bestemmelsen blev senere præciseret ved lov nr. 112 af 27. marts 1980 (lovforslag 105 79/80). Præciseringen slog fast, at tilvækst på ordningerne fra 1. januar 1980 var undergivet den forhøjede afgift på 40% – herunder kursstigninger på værdipapirer, der var indkøbt før 1. januar 1980, og som er i behold ved pensionsalderens indtræden.

Ved lov nr. 170 af 15. marts 2000 (lovforslag 133 99/00) blev den hidtidige overgangsordning i stk. 4 ophævet, idet den måtte anses for at have mistet enhver relevans. Det fremgår dog af bemærkningerne, at bestemmelsen fortsat kan lægges til grund for afgiftsberegningen, hvis der er personer, der ejer en kapitalpensionsordning oprettet før 1980, og som har en godkendt lavere pensionsalder end 50 år, eller personer, der siden 1980 har opfyldt betingelserne for at få udbetalt deres kapitalpensionsordning på grund af invaliditet, men som ikke tidligere har ønsket pensionsordningen udbetalt. Se også cirkulære nr. 69 af 3. maj 2000, pkt. 8.

2. Hvis ordningen er oprettet før 1. januar 1972, skal bestemmelsen sammenholdes med § 27.

3. Se note 3 til § 18 om oprettelsestidspunkt for pensions- og forsikringsordninger.

4. Se §§ 45-47 om bonus og renter mv.

5. Ifølge bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001 § 24 skal pengeinstitutter og forsikringsselskaber mv., der før 1. januar 1980 har oprettet kapitalpensionsordninger, foretage en opgørelse over ordningernes værdi pr. 31. december 1979 til brug for den senere afgiftsberegning. For opsparingsordninger medregnes til værdien pr. 31. december 1979 indbetalinger og renter, der forfaldt efter 31. december 1979, men vedrører tiden før 1. januar 1980. Der skal således foretages en egentlig indbetalings- og renteperiodisering pr. 31. december 1979. Udbytte medregnes kun, hvis det forfaldt før 1. januar 1980. Værdipapirer optages til kursværdien pr. 31. december 1979. Obligationer skal dog mindst medregnes til kurs 75. For forsikringsordninger medregnes præmiereserven pr. 31. december 1979 samt bonus vedrørende tiden til og med 31. december 1979.

6. Præmiereserven opgøres på grundlag af forsikringsselskabets godkendte beregningsgrundlag og udgør summen af de indbetalte præmier og indskud mv. med fradrag af administrationsbidrag og risikodækning og med tillæg af bonusrente (den rente et forsikringsselskab forrenter de forsikredes opsparing med).

7. Se herom § 34, stk. 4.

8. Se herom § 27, stk. 1, nr. 4.

9. Se kapitel 4 om bonus mv.

10. I tilfælde, hvor ordningens værdi pr. 31. december 1979 er større end værdien på udbetalingstidspunktet, hvor afgiftspligten indtræder (værdien af ordningen er således faldet fra 31. december 1979), skal afgiften beregnes af ordningens faktiske værdi på tidspunktet for afgiftspligtens indtræden (og altså ikke af værdien pr. 31. december 1979) og med 25%, se Revision og Regnskabsvæsen 1980, sm 138 (Skd. III 33-40-1980).

11. Se bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001, § 24 og note 5 ovenfor.

§ 27 [1] **For en police eller konto, der omfattes af §§ 11 eller 13,** [2] **gælder følgende særlige regler for den i § 26 A, stk. 1, nævnte del af udbetalingen, der ikke hidrører fra indbetalinger mv. efter 31. december 1979:**

1. **Ved anvendelsen af § 25, stk. 1, nr. 7, træder arbejdsforholdets ophør efter det fyldte 70. år i stedet for arbejdstagerens fyldte 70. år eller første policedag herefter.** [3]
2. **Hvis ordningen er oprettet før 1. januar 1958, skal der kun svares afgift af den del af udbetalingen, der hidrører fra forøgelse af indbetalingerne som nævnt i §§ 11, stk. 2, og 13, stk. 2, i tiden 1. januar 1972-31. december 1979. Afgiften udgør 25%.** [4]
3. **En police eller konto som nævnt i nr. 2 kan af en arbejdstager, der har fratrådt sin stilling hos den pågældende arbejdsgiver før det fyldte 60. år, inden 3 måneder efter fratrædelsen forlanges afgiftsberigtiget** [5] **efter § 25 sammenholdt med § 27, stk. 1, nr. 2.** [6] [7]
4. **Hvis ordningen er oprettet i tiden 1. januar 1958-31. december 1971, svares afgiften med 25%. Ved beregningen af 25%-afgiften skal der bortses fra den del af udbetalingen mv., der hidrører fra arbejdstagerens egne indbetalinger før 1. januar 1972, herunder beløb, der efter de tidligere regler i afgiftsmæssig henseende er sidestillet med arbejdstagerens egne indbetalinger.** [8]
5. **Ved udbetaling fra en police eller konto som nævnt i nr. 4 til en kvindelig arbejdstager ved arbejdsforholdets ophør på grund af indgåelse af ægteskab svares afgift efter § 25 sammenholdt med § 27, stk. 1, nr. 4.** [9]

Stk. 2. **Ved beregning af afgift efter § 25 for en ordning, der er oprettet efter lovens ikrafttræden, og hvortil der efter § 41 er overført beløb fra en police eller konto som nævnt i stk. 1, nr. 4, anvendes reglerne i stk. 1, nr. 4, på den del af udbetalingen, der hidrører fra det overførte beløb.** [10]

---

1. Bestemmelsen indeholder de afgiftsmæssige overgangsregler for kapitalpensionsordninger oprettet før 1. januar 1972, hvor pensionsbeskatningsloven trådte i kraft. Ved lov nr. 540 af 28. december 1979 (lovforslag 66 79/80) blev bestemmelsen tilpasset afgiftsforhøjelsen til 40%, og ved lov nr. 148 af 19. marts 1986 (lovforslag 111 85/86) og

lov nr. 294 af 29. april 2000 (lovforslag 168 99/00) skete der alene redaktionelle ændringer.

2. Dvs. overgangsordningerne for kapitalpensionsordninger oprettet før 1. januar 1972.

3. For ordninger oprettet den 1. januar 1972 og senere er det et ufravigeligt krav, at kapitaludbetalingerne sker senest ved det fyldte 70. år eller – for forsikringsordningers vedkommende – den første policedag derefter, dvs. den dato, på hvilken forsikringen oprindeligt er trådt i kraft eller har hovedforfald. Efter renteforsikringslovens regler var det imidlertid stillingens fratrædelse efter det fyldte 60. år, der skulle betinge udbetaling af pensionsordningen mv. Disse regler er således videreført for ordninger oprettet før 1. januar 1972. Se således Revision og Regnskabsvæsen 1983, SM 17 (Skd. III 33-33-1982), hvor en arbejdstager havde såvel en kapitalpension oprettet før 1. januar 1958, men hvor der havde været stigende indbetalinger fra 1. januar 1972, samt to kapitalpensionsordninger oprettet efter 1. januar 1972. Han ønskede at fortsætte sit ansættelsesforhold efter det fyldte 70. år. Skattedepartementet svarede, at de to kapitalpensionsordninger oprettet efter 1. januar 1972 samt den del af den gamle kapitalpensionsordning, der hidrørte fra forøgelser af indbetalingerne den 1. januar 1972 og senere, skulle afgiftsberigtiges efter §§ 25-27 ved det fyldte 70. år (eller første policedag derefter), mens den gamle kapitalpensionsordning kunne fortsætte til ansættelsesforholdets ophør, dog uden forøgelse af indbetalingerne. Se også Meddelelser fra Skattedepartementet 1975, side 270, nr. 128 (Skd. III 33-76-1975).

4. Dvs. at den del af ordningens værdi, der kan henføres til den oprindelige ordning oprettet før 1. januar 1958, er afgiftsfri uanset tidspunktet for indbetalinger, værditilvækst osv. indtil 1. januar 1980. Fra 1. januar 1980 svares afgift med 40% af den del af ordningens værdi, der hidrører fra indbetalinger og værditilvækst 1. januar 1980 og senere, (under forudsætning af at ejeren ikke allerede pr. 1. januar 1980 var fyldt 60 år – se note 1 til § 26 A om den ophævede overgangsregel) og med undtagelse af værditilvækst til den del af ordningens værdi, der hidrører fra arbejdstagerens egne indbetalinger før 1. januar 1972, der fortsat er afgiftsfri. For ejere, der den 1. januar 1980

allerede var fyldt 60 år, skal der kun betales afgift med 25% af forøgelser af indbetalingerne i tiden 1. januar 1972-31. december 1979 og værditilvækst hertil og 40% afgift af indbetalinger efter 31. december 1979 og af værditilvækst hertil, mens værditilvækst til ordningens værdi pr. 1. januar 1980 er afgiftsfri. Se Meddelelser fra Skattedepartementet 1982, s. 30, nr. 12 (Skd. III 33-99-1980). Hvis der den 1. januar 1972 eller senere er sket en forøgelse af indbetalingerne i forhold til det største beløb, der er indbetalt i henholdsvis 1969, 1970 og 1971, anses denne del af ordningen som en ordning, der behandles efter pensionsbeskatningslovens almindelige regler. Derimod anses en forlængelse af indbetalingsperioden ikke i denne henseende som en forøgelse af indbetalingerne – i modsætning til f.eks. reglen i § 7, stk. 2, se note 2 til denne bestemmelse.

Se også bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001, § 25.

5. Da ordningen kan hæves uden afgift, jf. note 4 til nr. 2, betyder »afgiftsberigtigelsen« i dette tilfælde alene, at ordningen herved ikke mere er omfattet af afsnit I, dvs. at skattefriheden for rentetilskrivninger bortfalder for opsparingsordninger, og for forsikringsordninger vil værditilvæksten være indkomstskattepligtig efter pensionsbeskatningsloven § 53.

6. Reglen er begrundet i, at kapitalpensionsordninger efter de dagældende regler kun krævede ansættelsesforholdets ophør som betingelse for udbetalingerne – uanset arbejdstagerens alder på dette tidspunkt, jf. således den dagældende renteforsikringslovs § 3, stk. 3. Arbejdstageren er dog ikke nødt til at lade afgiftsberigtigelsen ske ved ansættelsesforholdets ophør, men kan vælge at lade ordningen blive stående på de oprindelige vilkår, således at rentetilskrivningen fortsat vil være fritaget for afgift og indkomstskat mv. (indtil 1980, jf. ovenfor) – dog højst til det fyldte 70. år. Se Meddelelser fra Skattedepartementet 1975, side 12, nr. 19 (Skd. III 33-91-1974).

7. Ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 om ændring af pensionsbeskatningsloven og andre skattelove (Mere smidige regler for pensionsopsparere, hensættelsesfradrag for kreditinstitutter, gældsinstrumenter og afkortning af kredittid ved ophævelse af visse pensionsordninger) blev den tidligere regel om samtidig afgiftsberigtigelse af alle sådanne

ordninger ophævet med virkning for kapitalpensionsordninger, der afgiftsberigtiges den 1. januar 2004 eller senere.

8. Skattedepartementet har af praktiske grunde tilladt, at værdien af arbejdstagers egne indbetalinger mv. kan sættes til halvdelen af værdien af den samlede ordning pr. 1. januar 1972, se Meddelelser fra Skattedepartementet 1981, s. 266, nr. 92. Det gælder for både forsikringsordninger og for opsparingsordninger. Det er samtidig tiltrådt, at pengeinstitutterne beregner rente for perioden 31. december 1971-31. december 1979 af denne del af kontoen med en rentesats svarende til gennemsnittet af obligationsrenten på Københavns Fondsbørs ultimo for de enkelte år.

9. Reglen er begrundet i, at kapitalpensionsordninger efter de dagældende regler, jf. den dagældende renteforsikringslovs § 3, kunne aftales udbetalt i alle tilfælde, hvor ansættelsesforholdet ophørte på grund af uarbejdsdygtighed – for kvinders vedkommende tillige indgåelse af ægteskab.

10. Således bibeholdes afgiftsfriheden for egne bidrag til en kapitalpensionsordning oprettet den 1. januar 1958 og senere, men før 1. januar 1972.

§ 28 **Ved udbetaling fra en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed i tilfælde, der ikke omfattes af § 20, stk. 1, nr. 5, eller §§ 25 og 27,** [2] **svares en afgift på 60%** [3] **af det udbetalte beløb.**

---

1. Bestemmelsen er indsat i forbindelse med vedtagelsen af pensionsbeskatningsloven og er senere ændret ved lov nr. 352 af 13. juni 1973 (lovforslag 180 72/73), hvorved der blev indført tillægsskat ved ophævelse af kapitalpensionsordninger. Ved lov nr. 540 af 28. december 1979 (lovforslag 66 79/80) blev bestemmelsen tilpasset afgiftsforhøjelsen fra 35 til 40%, ved lov nr. 312 af 25. maj 1987 (lovforslag 220 86/87) blev tillægsskattereglerne ændret til indkomstskat eller tillægsafgift, og ved lov nr. 431 af 14. juni 1995 (lovforslag 260 94/95) blev afgiftssatsen ændret fra 40% til 60%. Endelig blev der ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 (lovforslag 60 2003/04) gennemført en redaktionel ændring af lovbestemmelsen.

2. Afgiften på 60% svares således i tilfælde, hvor ordningen udbetales helt eller delvist »i utide«. Det gælder også ved tilbagebetaling af forudbetalt præmie (som hovedregel vil forsikringsselskaber mv. – i modsætning til pengeinstitutter – dog ikke lade en forudbetaling af præmie mv. indgå som indbetaling til pensionsordningen før forfaldstidspunktet, men alene hensætte beløbet på en særlig konto uden forrentning. I disse tilfælde vil den forudbetalte præmie kunne tilbagebetales uden afgift, idet der ikke er tale om udbetaling fra ordningen eller om tilbagebetaling af forfalden præmie som følge af, at der aftales ændringer i pensionsordningen med tilbagevirkende kraft, f.eks. omskrivning til fripolice eller lignende med tilbagevirkende kraft). Det gælder dog ikke, hvis tilbagebetalingen sker til arbejdsgiveren i henhold til et arbejdsgiverforbehold efter § 17, se noter hertil, eller i forbindelse med opnået ret til præmiefritagelse. I disse tilfælde er tilbagebetalingen indkomstskattepligtig for modtageren i det år, hvor tilbagebetalingskravet er opstået. Vedrører tilbagebetalingen præmier for tidligere år, kan modtageren eventuelt ansøge ligningsmyndighederne om tilbagefordeling af beløbet til de år, det vedrører, efter reglerne i skattestyrelseslovens §§ 34 og 35.

Ved tilbagetræden fra pensionsaftaler i medfør af lov om visse forbrugeraftaler § 17 eller lov om forsikringsaftaler § 34 I, se § 22 B med noter.

Om tilbagebetaling af præmier og indskud mv. i forbindelse med fejl mv., se ligningsvejledningen afsnit A.C.1.1.1 og note 5 til § 18.

Om tilbagebetaling i tilfælde, hvor maksimumgrænserne for fradragsret er overskredet, se §§ 21 A og 21 B med noter.

Ved investering i værdipapirer af midler i en kapitalopsparing kan kurtage og andre handels- eller administrationsomkostninger hæves fra kontoen, uden at dette betragtes som en afgiftspligtig udbetaling. Det samme gælder gebyrer i forbindelse med flytning af konti eller ved overførsel i medfør af § 41. Betaling til rådgivningsfirmaer mv., der bliver udredet af pensionskontoen for rådgivning om placering af midlerne i en opsparingsordning, anses for at være en afgiftspligtig udbetaling. Det gælder fra 1. januar 2000 dog ikke gebyrer til et fondsmæglerselskab for rådgivning og porteføljepleje vedrørende en præcist angivet pensionskonto i et pengeinstitut. Se nærmere TfS 1999. 862. Det gælder endvidere ikke for gebyrer til pengeinstituttet i forbindelse med rådgivning vedrørende køb og salg af værdipapirer i individuelt depot, TfS 1992. 61.

Ligningsrådet har i en bindende forhåndsbesked meddelt, at et kurstab, der oversteg årets rentetilskrivning på en opsparingsordning, kunne hæves på kontoen uden skattemæssige konsekvenser. Kurstabet kunne opstå ved, at ejeren ophævede en fastrenteaftale inden den aftalte løbetid på 5 år, idet den faktiske forrentning i så fald afhang af den effektive rente korrigeret for kursbevægelserne på en bestemt statsobligation.

Hvis en kapitalpensionskonto har været anbragt på en konto efter lov om gevinstopsparing, og en gevinst ikke indsættes på kapitalpensionskontoen, men udbetales direkte til kontohaveren (ejeren), anses dette for at være en delvis ophævelse af ordningen, og der indtræder derfor afgiftspligt efter § 28. Se således TfS 1991.361. Derimod anså Ligningsrådet ikke retten til ferieophold som følge af investering i aktier i AktieFerie A/S som en skattepligtig udlodning, og derfor var der heller ikke tale om en delvis ophævelse, selv om aktierne var købt for kapitalpensionsmidler, jf. TfS 1994.111. Midlerne skal nu anbringes efter reglerne i §§ 50 og 51 i lov om finansiel virksomhed, se note 5 til § 25.

3. For ordninger oprettet før 1. januar 1972 skal bestemmelsen sammenholdes med §§ 33 A og 34, se noter hertil.

Det fremgår af Told- & Skattestyrelsens cirkulære 2000-35 af 13. december 2000 (dekoncentreret sagsudlægning), at afgørelser i første instans i forbindelse med § 28 træffes af den lokale Told- og Skatteregion, dvs. den region, hvor den afgiftspligtige har bopæl på tidspunktet for afgiftspligtens indtræden. Hvis den afgiftspligtige på dette tidspunkt ikke har bopæl her i landet, afgøres sagen af den told- og skatteregion, hvor den, der har indbetalt afgiften, har bopæl. Told- og Skatteregion Maribo har kompetencen til at træffe afgørelser i forbindelse med afregningen og opkrævningen af afgift (se cirkulærets pkt. 3, nr. 7). Finder Told- og Skatteregion Maribo, at der skal foretages korrektioner, der kræver en egentlig ændring af afgiftsgrundlaget eller den anvendte afgiftssats, orienteres den kompetente told- og skatteregion derom.

Pensionsordninger med løbende udbetalinger, rateforsikringer i pensionsøjemed, rateopsparinger i pensionsøjemed og indeksordninger

§ 29 **Ved udbetalinger, der ikke omfattes af § 20 eller §§ 29 A-C,** [1] **fra en pensionsordning med løbende udbetalinger eller fra en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed svares en afgift på 60%** [2] **af det udbetalte beløb.** [3] **Ved udbetaling efter den tidligere ejers død udgør afgiften dog 40%** [4] **af det udbetalte beløb. Ved udbetalinger, der ikke omfattes af § 20, fra en indeksordning, herunder udbetalinger af indestående på en indeksordning, der er ophævet som følge af ejerens død, svares en afgift på 40% af det udbetalte beløb.** [5]

Stk. 2. **Hvis retten til udbetalinger fra en pensionskasse mv., der omfattes af § 2, nr. 4, eller § 6, fra en forsikring, der omfattes af § 5, eller fra en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed tilfalder en person, der ikke er indkomstskattepligtig af udbetalingerne i henhold til § 20, stk. 1, nr. 1, 2 og 4,** [6] **eller hvis sådan ret bevares af en person, efter at den pågældendes indkomstskattepligt efter § 20 er bortfaldet,** [7] **svares en afgift på 40% af det beløb, som på tidspunktet for rettens erhvervelse eller indkomstskattepligtens ophør kunne være udbetalt til den pågældende ved ordningens ophævelse, eventuelt af kapitalværdien af fripolice eller lignende.** [8]

Stk. 3. [9] **Ved tilbagekøb af en forsikring, der er omfattet af § 2, nr. 4, eller § 7, eller ved konvertering af en pensionsordning i en pensionskasse, der er omfattet af § 2, nr. 4, eller § 7, til en engangsudbetaling betales en afgift på 40% af det udbetalte beløb, såfremt de løbende ydelser, der i henhold til pensionsaftalen ville tilkomme forsikringens ejer eller medlemmet af pensionskassen på udbetalingstidspunktet, ikke kan overstige et grundbeløb på 5.300 kr. årligt, jf. dog stk. 4. Grundbeløbet reguleres efter personskattelovens § 20.** [10] **Bestemmelsen i 1. pkt. finder kun anvendelse for pensionsordninger, der er oprettet som led i et ansættelsesforhold.**

Stk. 4. **Reglerne i stk. 3 finder kun anvendelse ved udbetalinger, der sker efter den forsikredes eller medlemmets fyldte 60. år, medmindre lavere aldersgrænse er godkendt af Ligningsrådet,** [11] **samt**

ved udbetalinger, der sker efter, at den forsikrede eller medlemmet er tildelt invalidepension.

---

1. Dvs. ikke-indkomstskattepligtige udbetalinger, se nærmere herom § 20 med noter. Om et særligt tilfælde, hvor bonus blev udbetalt samlet og derfor var omfattet af § 29, se TfS 1994.788 og §§ 45-47 med noter. Ved lov nr. 294 af 29. april 2000 (lovforslag 168 99/00) blev bestemmelsen udvidet, så den også omfatter udbetalinger fra invalidesumsforsikringer i tilknytning til ratepensionsordninger, som der samtidig blev mulighed for at oprette. For så vidt angår supplerende éngangsydelser fra pensionskasser (§ 29 A) og éngangsbeløb under ATP-ordningen (§ 29 B) er der alene tale om en præcisering af, at der ikke opkræves 60%-afgift i tilfælde, hvor der er opkrævet 40%-afgift.

2. For ordninger oprettet før 1. januar 1972 skal bestemmelsen dog sammenholdes med §§ 33 A og 34.

3. Se dog § 35, hvorefter det afgiftspligtige beløb reduceres med eventuelle uafskrevne engangsindskud mv. efter reglerne i § 18, stk. 3-5, hvor fradragsretten bortfalder i medfør af § 18, stk. 7, 2. pkt. Det gælder dog kun ved afgiftspligt for hele den pågældende ordning.

4. For ordninger oprettet før 1. januar 1972 skal bestemmelsen dog sammenholdes med §§ 33 A og 34.

5. Ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 om ændring af pensionsbeskatningsloven og andre skattelove (Mere smidige regler for pensionsopsparere, hensættelsesfradrag for kreditinstitutter, gældsinstrumenter og afkortning af kredittid ved ophævelse af visse pensionsordninger) blev tidspunktet for indtræden af 40% afgiften af indekskontrakter i forbindelse med ejerens død ændret, således at afgiftspligten med virkning for dødsfald den 11. juni 2004 og senere indtræder på det tidspunkt, hvor ordningen udbetales til den berettigede i stedet for tidspunktet for ejerens død.

Der blev hermed skabt overensstemmelse mellem datoerne for, hvornår afgiftsgrundlaget skal beregnes i forbindelse med ejerens død, for så vidt angår kapitalpensioner og indekskontrakter.

6. Det kan f.eks. være en person, der i medfør af skiftebehandlingen i den forsikredes bo erhverver retten til udbetalingerne uden at have været indsat som begunstiget i henhold til forsikringsaftalen eller opsparingsordningen, se herom § 11 A, stk. 1, nr. 6.

7. Hvis en livsarving er indsat som begunstiget, er denne indkomstskattepligtig efter § 20 af udbetalinger, der sker til livsarvingen, mens denne er under 24 år. Ved det fyldte 24. år bortfalder indkomstskattepligten efter § 20. Til gengæld indtræder der på dette tidspunkt afgiftspligt efter denne bestemmelse. Afgiften beregnes i disse tilfælde af det beløb, som ved indkomstskattepligtens ophør kunne være udbetalt, hvis ordningen var blevet ophævet.

8. Afgiften kan enten udredes af pensionsordningens værdi eller indbetales særskilt.

9. De såkaldte »bagatel-ordninger« var oprindelig begrundet i, at der i henhold til forsikringspraksis kunne ske konvertering af sådanne ordninger til engangsudbetalinger uanset en aftale om inkonvertibilitet. Denne praksis blev videreført til skattelovgivningen og særskilt hjemlet i pensionsbeskatningsloven – først gennem den nu ophævede bekendtgørelse nr. 75 af 16. marts 1972 med ændringer ved bekendtgørelse nr. 400 af 12. september 1979 og nu ved direkte lovhjemmel, hvor adgangen endvidere er udvidet beløbsmæssigt. Se ligningsvejledningen afsnit A.C.1.4.1.

10. Beløbet har udgjort følgende beløb: 1993: 6.400 kr., 1994: 6.600 kr., 1995: 6.600 kr., 1996: 6.800 kr., 1997: 6.900 kr., 1998: 7.100 kr., 1999: 7.300 kr., 2000: 7.500 kr., 2001: 7.800 kr., 2002: 8.000 kr., 2003: 8.300 kr., 2004: 8.600 kr., 2005: 8.700 kr.

11. Se herom § 2 med note 13.

§ 29 A

[1] Ved udbetalingen af supplerende engangsydelser [2] fra en pensionskasse, der er omfattet af § 2, nr. 4, eller § 7, svares en afgift på 40% af de udbetalte beløb. Bestemmelsen i 1. pkt. finder kun anvendelse ved udbetalinger, der sker efter medlemmets fyldte 60. år, medmindre lavere aldersgrænse er godkendt af Ligningsrådet, samt ved udbetalinger, der sker, efter at medlemmet er tildelt invalidepension, eller efter, at der er indtrådt en livstruende sygdom hos medlemmet. [3]

Stk. 2. **Den del af det årlige bidrag for et medlem, som anvendes til finansiering af engangsydelser som nævnt i stk. 1, skal medregnes under den i § 16, stk. 1, nævnte beløbsgrænse.** [4]

Stk. 3. **Skatteministeren fastsætter nærmere regler om sygdom som nævnt i stk. 1, 2. pkt.**

---

1. Bestemmelsen blev indsat ved lov nr. 255 af 24. april 1991, hvor der generelt indførtes tillægsskat mv. ved ophævelse i utide mv. af pensionskasseordninger o.l.

Efter den tidligere praksis blev sådanne engangsudbetalinger anset som delvis ophævelse af ordningen, og der blev således tilbageholdt en afgift på 40% af disse engangsydelser, hvorimod de tidligere gældende regler om tillægsskat, indkomstbeskatning mv. og tillægsafgift ved ophævelse »i utide« ikke fandt anvendelse, idet udbetalingerne hidrørte fra pensionskasser. Den dagældende praksis hvilede på den forudsætning, at kapitalværdien af engangsydelserne for hvert medlem ikke kunne overstige 10% af kapitalværdien af pensionstilsagnet. Lovbestemmelsen fastholder den tidligere praksis. Ved lov nr. 294 af 29. april 2000 (lovforslag 168 99/00) blev bestemmelsen tilpasset den almindelige adgang til udbetaling ved indtræden af livstruende sygdom mv.

2. Skattedepartementet har i TfS 1996.564 oplyst, at maksimumgrænsen på 10% for indbetalinger til supplerende engangsydelse for tværgående pensionskasser skal opgøres på grundlag af medlemmets samlede indbetalinger på indbetalingstidspunktet for den supplerende engangsydelse.

3. Landsskatteretten afgjorde i TfS 1996.747, at det er uden betydning for afgiftsberegningen efter denne bestemmelse, om udbetalin-

gen sker i forbindelse med erhvervsophør og påbegyndelse af de løbende udbetalinger fra pensionsordningen, når blot udbetalingen sker efter det fyldte 60. år eller evt. en lavere pensionsalder godkendt af Ligningsrådet eller efter tildelt invalidepension efter pensionsordningens nærmere bestemmelser. Landsskatteretten tilsidesatte således Skattedepartementets opfattelse, tilkendegivet i skrivelse af 3. april 1995 til Told- og Skattestyrelsen, hvorefter udbetaling af engangsydelser uden sammenhæng med pensionering eller død måtte anses som ophævelse »i utide«. Skattedepartementet ændrede dog allerede ved udtalelse offentliggjort i TfS 1996.564 opfattelse svarende til Landsskatterettens afgørelse. Se også artikel i TfS 1996.826 af advokat Michael Svanholm om Landsskatterettens afgørelse.

4. Denne bestemmelse gælder for bidrag, der indbetales den 1. januar 1995 og senere.

I § 20 i bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001 er den i § 16, stk. 3 anførte pligt for pensionsinstitutter til hvert år at oplyse størrelsen af de efter lovens § 19 bortseelsesberettigede beløb til arbejdstagerne nærmere beskrevet.

Om eventuel tilbagebetaling ved overskridelse af grænserne for fradrag, se bekendtgørelsens §§ 21-23.

Uanset denne bestemmelse anses supplerende engangsydelser ikke som kapitalpensionsordninger, men som delvis ophævelse af pensionskasseordningen, jf. note 1. Derfor gjaldt de tidligere bestemmelser i § 26 om samtidig afgiftsberigtigelse af alle kapitalpensionsordninger ikke ved udbetaling af supplerende engangsydelser. Tilsvarende vil det ikke berøre fradragsretten for indskud på kapitalpensionsordninger, at der er sket udbetaling af supplerende engangsydelse efter denne bestemmelse, jf. § 18, stk. 2.

Det årlige beløb (bidragsandelen) skal medregnes under beløbsgrænsen i § 16 uanset om medlemmet har mulighed for senere at fravælge sin engangsydelse eller få den helt eller delvist konverteret til løbende ydelser, og skal medregnes både i de tilfælde, hvor engangsydelserne indgår som en fast del af pensionstilsagnet, og de tilfælde, hvor der er adgang til i forbindelse med pensioneringen at vælge en engangsydelse mod en reduktion af den løbende pension. Derimod skal der ikke medregnes bidragsbeløb, der medgår til finansiering af engangsydelser i form af dødsfaldsydelser.

§ 29 B

[1] For udbetalinger af følgende engangsbeløb udgør afgiften 40%:

1) **Kapitaliserede engangsbeløb, der udbetales efter § 9, stk. 1, 2. pkt.** [2]**, og §§ 11, 11 a, 12 og 13** [3] **i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension,**
2) **engangsbeløb, der udbetales efter § 14 b, stk. 1, § 14 e, stk. 1** [4]**, § 17 c, stk. 5, 1. pkt. § 17 i, stk. 1 og 3, og § 17 j, stk. 1, i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension eller fra særskilte SP-konti i et pensionsinstitut, jf. § 17 n i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension** [5]**, bortset fra engangsbeløb, der træder i stedet for rateudbetalinger, hvor kontohaveren først henvender sig efter at være fyldt 80 år** [6]**,**
3) **engangsbeløb, der udbetales efter § 17 d, stk. 1, i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension, såfremt udbetalingen ikke overstiger 1.100 kr., og**
4) **engangsbeløb, der udbetales efter § 33 c, stk. 4, § 33 d, stk. 2, og § 33 e, stk. 2, i lov om social pension** [7]

---

1. Bestemmelsen blev indsat ved lov nr. 365 af 14. maj 1992 (lovforslag 157 91/92) i sammenhæng med ændringer i lov om ATP, der muliggjorde udbetalinger af engangsbeløb fra ATP. Efter bestemmelsen skal der tilbageholdes afgift på 40% af alle engangsudbetalinger fra ATP uanset tidspunktet for indbetaling og rentetilskrivning mv. Afgiften følger i øvrigt de almindelige regler i pensionsbeskatningsloven. Det er således de samme regler om klageadgang, om tilbageholdelse af afgiften ved udbetalingen mv., der er gældende.

Der blev ikke fundet behov for overgangsordninger mv., idet der ikke tidligere havde været mulighed for sumudbetalinger fra ATP.

Lovbestemmelsen blev ved lov nr. 803 af 24. oktober 1997 om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension tilpasset reglerne om midlertidig pensionsopsparing, og ved lov nr. 468 af 1. juli 1998 (lovforslag 108-2 97/98) reglerne om den særlige pensionsopsparing. Bestemmelsen blev endvidere ændret i forbindelse med nedsættelse af folkepensionsalderen til 65 år ved lov nr. 288 af 12. maj 1999 (lovforslag 176 98/99). Endelig er bestemmelsen ændret ved lov nr. 271 af 8. maj 2002 om konsekvensændringer som følge af førtidspensionsreformen mv., ved lov nr. 357 af 6. juni 2002 om ændring af Den

Særlige Pensionsopsparing mv., ved lov nr. 403 af 6. juni 2002 om ændring af lov om social pension og andre love, hvor afgiftspligt blev indført for principielt alle engangsudbetalinger, ved lov nr. 421 af 10. juni 2003 om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension med flere love (Valgfrihed i SP-ordningen), ved lov nr. 190 af 24. marts 2004 om ændring af lov om Lønmodtagernes Dyrtidsfond, ved lov om ændring af Arbejdsmarkedets Tillægspension, pensionsbeskatningsloven og pensionsafkastbeskatningsloven (Ændrede udbetalingsregler og etablering af flytteret) samt ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 om ændring af pensionsbeskatningsloven og andre skattelove. (Mere smidige regler for pensionsopsparere, hensættelsesfradrag for kreditinstitutter, gældsinstrumenter og afkortning af kredittid ved ophævelse af visse pensionsordninger).

2. Tillægspension udbetales normalt som løbende ydelser, men mindre pensionsbeløb med tillæg af bonuspension kan enten udbetales for længere perioder ad gangen eller som kapitaliserede engangsbeløb.

3. Der er tale om ægtefælleydelse og børneydelse, der udbetales efter medlemmer af tillægspensionsordningen, der er født den 1. juli 1925 eller senere, og som dør den 1. juli 1992 eller senere, samt overgangsydelse og kapitaliseret ægtefællepension mv.

4. Der er tale om et engangsbeløb på 40.000 kr., der udbetales til efterlevende ægtefæller eller samlevere efter medlemmer af tillægspensionsordningen ved medlemmets død, og til børn efter medlemmer af tillægspensionsordningen.

5. Bestemmelsen omfatter tilfælde, hvor udbetaling af den særlige pensionsopsparing sker som engangsbeløb. Udbetaling af Særlig Pensionsopsparing er som hovedregel skattepligtig som almindelig indkomst.

For så vidt angår beløb, der er mindre end 15.000 kr., udbetales disse som et engangsbeløb, som i stedet afgiftsbelægges med 40%.

I forbindelse med gennemførelsen af valgfrihed i SP-ordningen kan der være tilfælde, hvor også beløb, der er større end 15.000 kr., bliver udbetalt som engangsbeløb. En SP-kontohaver, der skal have udbetalt sin særlige pensionsopsparing som en rateudbetaling – pga. dens stør-

relse – men som først henvender sig efter at være fyldt 80 år, vil således få hele indeståendet udbetalt som et engangsbeløb. I disse tilfælde vil engangsbeløbet være indkomstskattepligtig som almindelig indkomst.

6. Bestemmelsen er indsat som en følge af gennemførelsen af valgfrihed i SP-ordningen, se lov nr. 421 af 10. juni 2003 om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension med flere love. (Valgfrihed i SP-ordningen).

7. Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 403 af 6. juni 2002 om ændring af lov om social pension og andre love. (Præciseringer vedrørende førtidspensionsreformen, herunder udfyldende bestemmelser om den supplerende arbejdsmarkedspension for førtidspensionister).

§ 29 C

[1] **Ved udbetaling af invalidesum som nævnt i § 8, stk. 2, og § 11 A, stk. 4, svares en afgift på 40%** [2] **af det udbetalte beløb.**

---

1. Bestemmelsen blev indsat ved lov nr. 294 af 29. april 2000 (lovforslag 168 99/00) om kapitalpension for invalide mv., hvor der tillige blev indføjet hjemmel til at oprette invalidesumsforsikring i tilknytning til ratepension. Med en afgift på 40% af udbetalt invalidesum sidestilles disse med reglerne i § 25, stk. 1, nr. 5, hvorefter der betales 40% i afgift af invalidesum, hvor invalidesumsforsikringen er oprettet i tilknytning til en kapitalpension.

Udbetalinger fra selve ratepensionen er ikke berørt af denne regel og vil derfor som udgangspunkt være indkomstskattepligtige efter § 20.

Bestemmelsen har virkning for ratepensionsordninger, der oprettes den 1. maj 2000 og senere. Der kan dog også indgås tillægsaftaler om tilknytning af invalidesumsforsikring til ratepensionsordninger, der er oprettet før denne dato. Det er ikke et krav for afgiftsberigtigelse med 40%, at der foreligger en sådan aftale eller tillægsaftale.

2. Bestemmelsen skal for ordninger oprettet før den 1. januar 1980 sammenholdes med § 33 A, stk. 2. For den del af en sådan ratepensionsordning, der er oprettet før den 1. januar 1972, gælder ligeledes overgangsordningen i § 34, stk. 1.

Fælles bestemmelser om afgift

§ 30 [1] Ved overdragelse eller anden overførsel til eje eller pant samt ved andre dispositioner mv., der medfører, at en pensionsordning med løbende udbetalinger, en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed eller en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed ikke længere opfylder betingelserne i kapitel 1, svares en afgift på 60% af det beløb, som på tidspunktet for dispositionen mv. kunne være udbetalt ved ordningens ophævelse, eventuelt af kapitalværdien af fripolice eller lignende. Samme afgift svares ved ændring af udbetalingsvilkårene for en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed efter det aftalte tidspunkt for første udbetaling. [2] Foretages dispositionen mv. efter den tidligere ejers død, udgør afgiften 40% af det afgiftspligtige beløb. Af dispositioner mv. som nævnt i 1. pkt. over en indeksordning svares en afgift på 40% af det beløb, som på tidspunktet for dispositionen mv. kunne være udbetalt ved ordningens ophævelse.

Stk. 2. [3] Reglerne i stk. 1 anvendes ikke på udlodning til ægtefælle ved skifte af fællesbo eller ved bosondring. Efter udlodning bliver ægtefællen selvstændigt afgiftspligtig af den udloddede del.

Stk. 3. For den efter stk. 2 udloddede del betragtes det ikke som en afgiftspligtig disposition, hvis ægtefællen foretager følgende dispositioner:

1) Indsætter begunstigede efter reglerne i denne lov.
2) [4] Indtræder som ejer af den udloddede del i relation til §§ 18 og 19, således at ægtefællens indbetalinger kan fradrages og ægtefællens arbejdsgivers indbetalinger ikke skal medregnes ved opgørelsen af ægtefællens skattepligtige indkomst.
3) [5] Indtræder ved udlodningen som forsikret og ejer eller kontohaver i relation til den udloddede del.

Stk. 4. Ved dispositioner omfattet af stk. 3, nr. 2 og 3, betragtes den udloddede del som oprindelig oprettet af ægtefællen. Såfremt ægtefællen indtræder som ejer i relation til § 18, skal ægtefællen foretage indbetalinger, der forholdsmæssigt svarer til de hidtidige indbetalinger på den udloddede del. Ægtefællen indtræder da i den aftalte indbetalingsperiode og den 10-årige fradragsperiode efter § 18, stk. 4. Ægtefællen har kun fradragsret efter reglerne i § 18 for egne indbetalinger. Den tidligere ejerægtefælles fradragsret efter § 18 påvirkes ikke af udlodningen.

Stk. 5. Reglerne i stk. 1 anvendes ikke ved overgang af en overle-

velsesrente til en fraskilt ægtefælles fri rådighed efter reglerne i lov om bevarelse af enkepensionsret ved separation og skilsmisse. [6]

Stk. 6. **Reglerne i stk. 1 anvendes ikke ved salg af værdipapirer eller tegningsrettigheder, der henhører under en rateopsparing i pensionsøjemed eller en opsparing i pensionsøjemed, hvis det indvundne beløb anbringes i overensstemmelse med § 11 A, stk. 1, nr. 3, og § 12, stk. 1, nr. 1.** [7]

Stk. 7. **Såfremt dispositionen eller overførslen kun vedrører en del af ordningen, og der inden udløbet af fristen for afgiftens indbetaling, jf. § 38, stk. 1, oprettes selvstændig police eller konto for den resterende del, skal afgiften kun beregnes af det beløb, dispositionen mv. vedrører.** [8]

Stk. 8. **Den afgiftspligtige, jf. § 38, stk. 1, skal sørge for, at forsikringsselskabet, banken eller sparekassen mv. får underretning om dispositionen mv. inden 1 måned.** [9]

Stk. 9. **En beslutning truffet af Finanstilsynet eller en tilsvarende tilsynsmyndighed i et land inden for Den Europæiske Union eller et andet land, som har gennemført Rådets 3. skadesforsikringsdirektiv og 3. livsforsikringsdirektiv, om at tage et livsforsikringsselskabs forsikringsbestand eller en pensionskasses bestand af pensionstilsagn under administration anses ikke for at være en disposition mv., der medfører, at en pensionsordning med løbende udbetalinger, en rateforsikring eller en kapitalforsikring ikke længere opfylder betingelserne i kapitel 1.** [10]

---

1. Bestemmelsen er indført ved lov nr. 310 af 9. juni 1971.

Efter lovens kapitel 1 er ejeren af en pensionsordning ikke afskåret fra at råde over midlerne i strid med vilkårene for ordningen, ligesom midlerne kan hæves i utide med den virkning, at der skal betales afgift med (normalt) 60% af det udbetalte beløb, jf. §§ 28-29. Der er også mulighed for på anden måde at råde over pensionsmidlerne, således at pensionsformålet herved forflygtiges. Reglerne herom i § 30, stk. 1, er fælles for ordninger med løbende udbetalinger, ratepension og kapitalpension. »Overdragelse eller anden overførsel til eje eller pant« omfatter blandt andet belåning af den pågældende police eller konto mv. samt eventuel kreditorforfølgning i form af udlæg, udpantning eller arrest, hvis kreditorforfølgning kan ske retsgyldigt.

Som eksempler på »andre dispositioner mv.«, der medfører, at ordningen ikke længere opfylder betingelserne i kapitel 1, kan nævnes aftaler om udbetalingsvilkår, der ikke er forenelige med §§ 2-15, indsættelse af andre begunstigede end efterlevende ægtefælle, samlevende eller livsarvinger mv., jf. § 5, eller indføjelse af andre arbejdsgiverforbehold end dem, der følger af § 17.

Det anses ikke som en disposition i strid med vilkårene for ordningen og heller ikke for en afgiftspligtig udbetaling, at et pengeinstitut hæver gebyrer for porteføljepleje på en kontant kapitalpensionskonto, jf. TfS 1992.42 (SKM). Udbetaling fra en pensionskonto med tilknyttet individuelt depot som betaling for rådgivning, et rådgivningsfirma eller lignende har ydet pensionsopspareren, vil imidlertid blive anset for en udbetaling, der udløser afgift, jf. ligningsvejledningens A.C.1.1.4. Se dog TfS 1999.862 og note til § 12 om gebyr for rådgivning og porteføljepleje udført af et fondsmæglerselskab.

Hvis et forsikringsselskab, der har Finanstilsynets tilladelse dertil, tegner livsforsikringer tilknyttet investeringsfonds uden rentegaranti, er et fald i forsikringens genkøbsværdi som følge af negativt afkast af værdipapirerne i investeringsfonden ikke en afgiftspligtig udbetaling eller disposition over ordningen, jf. TfS 1992.61 (SKM). I TfS 1992.249 (MIN), jf. TfS 1991.419, oplyses på grundlag af konkrete eksempler på pantsætning af pensionsordninger, at der udløses afgift efter § 30, stk. 1.

2. I mangel af en sådan regel ville der være mulighed for helt eller delvist at undgå skattepligt ved vilkårlig placering af udbetalingerne, f.eks. i år med negativ indkomst eller i år, hvor den pågældende ikke var skattepligtig her i landet, og hvor begrænset skattepligt ikke kunne gennemføres på grund af reglerne i en dobbeltbeskatningsoverenskomst.

3. Reglerne om afgiftsfri udlodning til ægtefælle og om dennes efterfølgende dispositioner er udvidet væsentligt ved lov nr. 148 af 19. marts 1986 og lov nr. 306 af 24. april 1996.

Efter den oprindelige affattelse af § 30, stk. 2, kunne udlodning til ægtefællen kun ske med respekt af de fastsatte udbetalingsvilkår mv. for ordningen. Denne regel svarede til praksis efter renteforsikringsloven. Hvis der f.eks. som led i et fællesboskifte blev udloddet en andel

af mandens kapitalpensionsordning til hustruen, skulle ordningen fortsat i sin helhed behandles som mandens pensionsordning, også selv om ordningen blev opdelt på 2 policer henholdsvis 2 konti.

Dette gav anledning til vanskeligheder i praksis, idet eventuelle dispositioner, som ægtefællen foretog over det udloddede i strid med udbetalingsvilkårene, udløste pligt for ejeren til at betale tillægsskat af dispositionen efter de dagældende regler, selv om den pågældende intet havde foretaget sig. Reglerne gav også anledning til praktiske vanskeligheder i tilfælde, hvor ægtefællen afgik ved døden før ejeren af ordningen. Ægtefællens død udløste ikke ret til udbetaling til pensionsordningen. Retten til den udloddede del af pensionsordningen tilfaldt derfor ægtefællens dødsbo med respekt af udbetalingsvilkårene. Når ordningen kom til udbetaling, måtte ægtefællens dødsbo i visse tilfælde reassumeres.

Reglerne i stk. 2-4 gælder ved skifte af fællesbo og ved bosondring. Reglerne kan ikke anvendes analogt på særeje. Overførsel til den anden ægtefælle i forbindelse med særejeægtepagt er ikke omfattet, jf. TfS 1994.691 (LSR).

Ordlyden af bestemmelsen »ved skifte af fællesbo« må betyde, at udlodningen skal ske som et led i delingen (skiftet) af fællesboet.

Der er nu tre modeller for den skattemæssige behandling af en ægtefælle, der har fået (en del af) en pensionsordning udlagt ved bosondring eller ved skifte af fællesbo som følge af separation eller skilsmisse. Når der i det følgende skrives »den modtagende ægtefælle«, menes der den ægtefælle, til hvem en del af (eller hele) pensionsordningen udloddes. Den anden ægtefælle (den oprindelige ejer) kaldes »ejerægtefællen«.

De tre modeller er:

1. Den almindelige udlodningsmetode, hvor den modtagende ægtefælle bliver selvstændigt afgiftspligtig og kan indsætte egne begunstigede.
2. Udlodning, hvor den modtagende ægtefælle indtræder som ejer af den udloddede del i relation til fradrags- og bortseelsesreglerne i §§ 18 og 19, således at den modtagende ægtefælles fremtidige indbetalinger til den udloddede del af ordningen kan fradrages, og ægtefællens arbejdsgivers indbetalinger ikke skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, jf. note 4.

3. Udlodning, hvor den modtagende ægtefælle indtræder som forsikret og ejer eller kontohaver i enhver henseende i relation til den udloddede del, jf. note 5.

For alle tre modeller gælder, at der er tale om skattemæssige modeller, der forudsætter, at pensionsordningen rent faktisk kan udloddes med det angivne indhold.

Der vil være tilfælde, hvor der ikke kan foretages udlodning og eventuel indbetaling af andre end den oprindelige ejerægtefælle. Det gælder f.eks. livsbetingede kapitalpensioner og arbejdsgiverordninger i selskaber eller pensionskasser, hvor »medlemsbegrænsninger« hindrer en ægtefælles indtræden i kredsen af forsikrede eller medlemmer.

Model 1: »Simpel« udlodning

Den første model svarer til den, der blev indført ved lov nr. 148 af 19. marts 1986 i § 30, stk. 2. Herefter er den fraseparerede eller fraskilte ægtefælle selvstændigt afgiftspligtig af den udloddede del. Det betyder ikke, at den modtagende ægtefælle i skattemæssig henseende betragtes som ejer af den udloddede del af ordningen. Det er således stadig den oprindelige ejer af pensionsordningen, hvis liv forsikringen er tegnet på, eller som er kontohaver. Den udloddede del af pensionen overgår i denne situation til den modtagende ægtefælle som en »særlig bestanddel« (fripolice i forsikring eller særlig konto i banker). Den modtagende ægtefælle kan ikke foretage indbetalinger til ordningen efter modtagelsen. Der er altså ikke tale om en ny pensionsordning. Udbetaling for så vidt angår den udloddede del sker således ved ejerægtefællens opnåelse af pensionsalderen, død eller invaliditet i overensstemmelse med vilkårene i pensionsaftalen. Ægtefællen, der får udloddet en del af ejerægtefællens pensionsordning, kan således ikke udskyde eller fremskynde udbetalingstidspunktet til eksempelvis sit eget 60. år eller få udbetaling ved egen invaliditet eller ved egen død.

Den modtagende ægtefælle har samme adgang til at træffe aftaler, som ejerægtefællen selv havde på bodelingstidspunktet, medmindre andet er fastsat i bodelingsaftalen. Ægtefællen kan således forlænge sin udloddede del af pensionsordningen til ejerægtefællens fyldte 70. år, hvis ejerægtefællen i udbetalingsvilkårene har samme mulighed for at udskyde udbetalingen til dette tidspunkt eller fremskynde udbetalingen til ejerægtefællens 60. år.

Den modtagende ægtefælle er undergivet de samme restriktioner, som ejerægtefællen selv. Det vil sige, at der efter omstændighederne kræves samtykke fra ejerægtefællens arbejdsgiver, og at ægtefællen ikke kan træffe aftale om et udbetalingstidspunkt, der afviger fra, hvad ejerægtefællen selv kunne have aftalt.

At den modtagende ægtefælle bliver selvstændigt afgiftspligtig betyder, at parterne i skatte- og afgiftsmæssig henseende bliver uafhængige af hinanden. Hvis den fraseparerede eller fraskilte ægtefælle disponerer over den udloddede del af ordningen i strid med vilkårene, f.eks. ved ophævelse »i utide«, er det ægtefællen selv, der skal betale afgift på (normalt) 60% ved ophævelsen. Indkomstskat eller afgift ved udbetaling efter vilkårene, f.eks. ved ejerægtefællens opnåelse af 60-års-alderen, skal også betales af den modtagende ægtefælle for så vidt angår udbetalinger fra den udloddede del.

Den modtagende ægtefælle kan uden afgiftsmæssige konsekvenser indsætte begunstigede til den udloddede del i tilfælde af sin død inden for kredsen af egne tilladte personer efter § 5. De begunstigede er på samme måde som ægtefællen selvstændigt afgiftspligtige af udbetalinger fra den udloddede del, men udbetaling foretages ikke på grund af ægtefællens død. Den modtagende ægtefælle har også ret til uafhængigt af ejerægtefællen at flytte den udloddede del af en pengeinstitutordning til et andet pengeinstitut med respekt af de vilkår, der gælder for den udloddede del. Den modtagende ægtefælle kan derimod ikke på grundlag af den udloddede del tegne tillæg dertil eller tegne nye ordninger efter det fyldte 60. år inden for 50% af værdien efter reglerne i § 8, stk. 1, nr. 1 og § 11 A, stk. 1, nr. 2 (rateordninger) og § 10, stk. 1, nr. 1 og § 12, stk. 1, nr. 1 (kapitalpension).

Ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 er der givet ægtefæller mulighed for at overføre den udloddede del efter § 41, selv om den pågældende ikke anses som ejer af ordningen, jf. note til § 41, stk. 1.

4. Model 2: Udlodning med indbetalingsret

Den anden model er indført ved lov nr. 306 af 24. april 1996. Herefter kan den fraseparerede eller fraskilte ægtefælle indtræde som ejer af den udloddede del i relation til §§ 18 og 19, således at ægtefællens indbetalinger kan fradrages ved indkomstopgørelsen, eller bortseelsesretten kan benyttes, hvis der er tale om en arbejdsgiverordning.

Den udloddede del betragtes som oprindeligt oprettet af den mod-

tagende ægtefælle, jf. stk. 4, 1. pkt. Der er således ikke tale om en ny pensionsordning. Ægtefællen indtræder i den aftalte indbetalingsperiode og den 10-årige fradragsperiode. Herved bliver den modtagende ægtefælle i relation til fradrags- og bortseelsesretten for indbetalinger til ordningen i videst muligt omfang stillet, som om ægtefællen oprindeligt havde oprettet den udloddede ordning og løbende foretaget de indbetalinger, der svarer til den udloddede del.

Eksempel 1:
Den oprindelige ejerægtefælle skal ifølge sin pensionsaftale årligt indbetale 100.000 kr. i 7 år. Vedkommende skal fordele fradraget over 10 år, det vil sige, at vedkommende får et årligt fradrag på 70.000 kr. i 10 år. I år 5 foretages en udlodning til ægtefællen med halvdelen, således at den udloddede del udgør 200.000 kr. (4×100.000 kr. $\times \frac{1}{2}$). Ægtefællen skal anses for at være den oprindelige opretter af den udloddede del. Det svarer til, at den oprindelige aftale for den udloddede del har lydt på årlige indbetalinger på 50.000 kr. i 7 år (350.000 kr. i alt). Da den modtagende ægtefælle indtræder i den aftalte indbetalingsperiode, skal vedkommende således fremover indbetale 50.000 kr. årligt i de resterende år, det vil sige år 5, 6 og 7. Ægtefællen indtræder endvidere i den 10-årige fradragsperiode, hvoraf der allerede er gået 4 år. Fradragsretten for de 150.000 kr., som den modtagende ægtefælle skal indskyde, skal derfor fordeles over de kommende 6 år, det vil sige et årligt fradrag på 25.000 kr.

Den modtagende ægtefælle har kun fradrag efter § 18 for egne indbetalinger. Den tidligere ejerægtefælles fradragsret påvirkes ikke af udlodningen. Det betyder, at fradragsretten for kapitalindskud foretaget før udlodningen stadig tilkommer den oprindelige ejerægtefælle. Er der aftalt præmie- eller bidragsbetaling over en årrække, skal den oprindelige ejerægtefælle fortsætte med samme indbetalinger som hidtil, uanset der er udloddet en del af ordningen. Det vil med de forudsætninger, der er nævnt i eksempel 1, sige, et den oprindelige ejerægtefælle skal fortsætte med at indbetale 100.000 kr. i år 5, 6 og 7.

Hvis udlodning sker i løbet af et indkomstår, og ejerægtefællen ikke har indbetalt på ordningen i det pågældende indkomstår, kan begge ægtefæller efter udlodningen fra en kapitalpension i udlodningsåret

som udgangspunkt hver især indbetale og fratrække indtil 25.000 kr. (reguleret). Hvis den tidligere ejerægtefælle har indbetalt til ordningen i indkomståret, men før udlodningen, følger det af successionsprincippet, at indbetalingen fragår i det beløb, ægtefællerne sammenlagt kan indbetale med fradragsret efter udlodningen. Den tidligere ejerægtefælles indbetalinger på den udloddede del reducerer således den modtagende ægtefælles fradrag i det pågældende år.

Eksempel 2:
Ejerægtefællen (A) har indbetalt 20.000 kr. til kapitalpension den 15. februar 2005. Den 1. juni 2005 skiftes fællesboet, og ordningen udloddes til ægtefællen (B) med halvdelen. Ejerægtefællen kan indbetale 41.000 kr. − 20.000 kr. = 21.000 kr. Den modtagende ægtefælle kan indbetale 31.000 kr. (Maks.beløbet på 41.000 kr. – halvdelen af ægtefælle A's indbetaling, der vedrører ægtefælle B's udlagte andel af ordningen).

Fradraget for 2005 udgør:

Ægtefælle A	20.000 kr. + 21.000 kr. =	41.000 kr.
Ægtefælle B		31.000 kr.

Den modtagende ægtefælle har ikke opnået et retskrav på rent faktisk at få lov til at indbetale på ordningen. Pensionsinstituttet skal således acceptere, at ægtefællen fortsætter indbetalingen. Pensionsinstituttet kan altså afslå begæringer herom, hvis det f.eks. anses for at være administrativt vanskeligt at håndtere.

Da det stadig er den oprindelige ejerægtefælle, der i forsikringsordninger er forsikret, forudsætter den modtagende ægtefælles indbetalinger desuden en aftale mellem ægtefællerne. Det fremgår af lov om forsikringsvirksomhed § 255, hvorefter man skal give tilladelse til, at andre tegner forsikring på ens liv.

Hvis den opdelte forsikring var et led i en arbejdsgiverordning for ejerægtefællen, skal ejerægtefællens arbejdsgiver desuden give tilladelse til, at den modtagende ægtefælle foretager indbetalinger til ordningen.

Hvis pensionsinstituttet, ejerægtefællen eller ejerægtefællens arbejdsgiver ikke vil acceptere, at ægtefællen foretager indbetalinger, vil

udlodningen i stedet være omfattet af de regler, der er beskrevet under »den første model«.

Efterbeskatning efter § 18 A hos den ægtefælle, der modtager en pensionsordning ved udlodning, kan kun ske for så vidt angår de fradrag, der svarer til den udloddede del, og kun i det omfang denne ægtefælle ikke indbetaler de bidrag, der forfalder efter udlodningen.

En ratepension kan ikke oprettes efter det fyldte 60. år. Da den udloddede del er oprettet af ejerægtefællen inden dennes 60. år, kan den fraskilte eller fraseparerede ægtefælle fradrage sine indbetalinger, selv om den pågældende er fyldt 60 år ved udlodningen. Den modtagende ægtefælle får dog ikke mulighed for at oprette tillæg til den udloddede del, idet ægtefællen ikke anses som ejer i denne relation.

For kapitalpension gælder tilsvarende, at ægtefællen med den udloddede del kan indbetale med fradragsret, selv om den pågældende er fyldt 60 år på udlodningstidspunktet.

Ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 er der givet ægtefæller mulighed for at overføre den udloddede del efter § 41, selv om den pågældende ikke anses som ejer af ordningen, jf. note til § 41, stk. 1.

5. Model 3: Udlodning med ret til at indtræde som forsikret

Den tredje model er ligesom model 2 indført ved lov nr. 306 af 24. april 1996.

Herefter kan en ægtefælle med en udloddet del af en pensionsordning blive forsikret og ejer eller kontohaver af den udloddede del, uden at det får afgiftsmæssige konsekvenser efter § 30, stk. 1.

Det vil sige, at den udloddede del af ordningen fremover er tegnet på den modtagende ægtefælles liv og helbred. Udbetaling sker herefter i overensstemmelse med ægtefællens egen alder og helbredsforhold. Såfremt ægtefællen bliver invalid, kan der udbetales invalidepension i overensstemmelse med ordningens nærmere vilkår. Den oprindelige ejerægtefælles alder, liv og helbred er herefter uden betydning. Den udloddede del af ordningen kan således ikke udbetales ved ejerægtefællens død, invaliditet eller lignende. Ordningen er fuldt ud overgået til den ægtefælle, der får ordningen udloddet.

Den modtagende ægtefælles indtræden som forsikret og ejer eller kontohaver forudsætter, at dette er muligt i relation til pensionsinstituttet.

Den fraseparerede eller fraskilte ægtefælle kan indbetale med fra-

dragsret på ordningen med den overførte del, jf. § 18 og § 19 om bortseelsesret for arbejdsgiverens indbetalinger til ordningen.

Er der indsat begunstigede, er den fraskilte eller fraseparerede ægtefælles dødsfald afgørende for udbetalingstidspunktet til de begunstigede. Den modtagende ægtefælle anses for at være den, der oprindeligt oprettede den udloddede del af pensionsordningen. Det betyder, at ægtefællen indtræder i indbetalinger, der svarer til den udloddede del.

Den modtagende ægtefælle betragtes som ejer, forsikringstager eller kontohaver af den udloddede del. Der kan således oprettes tillæg til en ratepension efter loven. Er den udloddede del f.eks. en rateopsparing, vil den udloddede dels værdi ved den modtagende ægtefælles 60. år således i sammenhæng med de aftalte indbetalinger fra ægtefællens 60. år indtil udbetalingstidspunktet blive afgørende for, hvor stort tillægget må være. For den oprindelige ejerægtefælles vedkommende vil pensionsordningens værdi ved vedkommendes fyldte 60. år (inkl. den udloddede del, hvis udlodning først er sket efter dette år, og ekskl. den udloddede del, hvis udlodning er sket før vedkommendes 60. år) tilsvarende sammen med de aftalte indbetalinger indgå i beregningen af, hvor stort tillægget må være. Den modtagende ægtefælle kan endvidere overføre den udloddede del efter § 41 til en anden pensionsordning.

Det fremgår ikke klart af § 30 eller af bemærkningerne hertil, om model 2 og 3 kan benyttes, hvis den modtagende ægtefælle på det tidspunkt, hvor den oprindelige ejerægtefælle oprettede en ratepension eller en kapitalpension, var over 60 år. Ifølge § 30, stk. 4, betragtes den udloddede del ved dispositioner omfattet af stk. 3, nr. 2 (= model 2) og 3 (=model 3) som oprindelig oprettet af ægtefællen. Denne formulering kan måske tages som udtryk for, at de to modeller ikke kan benyttes i de tilfælde, hvor ægtefællen ikke på grund af aldersbetingelsen selv har kunnet oprette de pågældende ordninger i sin tid. Spørgsmålet er imidlertid uafklaret.

Den modtagende ægtefælle opnår fuld ejerstatus på udlodningstidspunktet, jf. TfS 1998.691 (TS).

6. Bestemmelsen kan sammenholdes med § 4, stk. 2, sidste pkt., hvorefter en overlevelsesrente kan opretholdes som pensionsordning med ejerens ægtefælle eller tidligere ægtefælle som forsikret.

7. Bestemmelsen sikrer, at pensionsopsparere med pengeinstitutordninger, hvortil der er knyttet individuelt depot, kan købe og sælge værdipapirer, uden at det udløser afgift efter § 30, stk. 1. For forsikrings- og pensionskasseordninger og pengeinstitutordninger tilknyttet puljeordninger tilhører værdipapirerne pensionsinstituttet og ikke den enkelte pensionsopsparer. Disse ordninger er derfor ikke omfattet af bestemmelsen.

8. Ved at opdele ordningen inden udløbet af fristen for afgiftens betaling, dvs. inden 1 måned efter, at pensionsinstituttet har fået kendskab til dispositionens foretagelse, jf. § 38, stk. 1, kan man begrænse afgiftspligten til det beløb, som dispositionen vedrører. Denne opdelingsregel kan have praktisk betydning f.eks. i tilfælde af belåning eller indsættelse af en anden end ægtefælle, samlever eller livsarvinger mv. som begunstiget for en andel af ordningen.

9. Den afgiftspligtige skal underrette pensionsinstituttet, hvis ordningen belånes, eller der indsættes begunstigede i strid med reglerne i kapitel 1.

Reglen skal sikre, at pensionsinstituttet, der skal beregne og indbetale afgiften, får de nødvendige oplysninger om afgiftsudløsende dispositioner efter stk. 1. Hvis belåningen sker i pensionsinstituttet (et pengeinstitut), eller instituttet bliver bedt om at indsætte de begunstigede i policen eller pensionsaftalen, bliver pensionsinstituttet umiddelbart bekendt med dispositionen. I så fald er det ikke nødvendigt, at den afgiftspligtige særskilt anmelder denne. Der kan imidlertid tænkes disponeret over pensionsmidlerne ved overdragelse, pantsætning eller lignende, uden at pensionsinstituttet umiddelbart bliver bekendt hermed, og i sådanne tilfælde skal den pågældende give pensionsinstituttet de nødvendige oplysninger om dispositionen inden fristen på 1 måned.

Der er ikke foreskrevet nogen bestemt form for denne meddelelse. Det er således overladt til den afgiftspligtige selv at sikre sig eventuelt bevis for, at rettidig meddelelse er sket.

10. Stk. 9 indsattes ved lov nr. 1033 af 17. december 2001. Herefter skal en beslutning truffet af Finanstilsynet eller en tilsvarende tilsynsmyndighed i et andet EU-land eller et EØS-land om at tage et livsfor-

sikringsselskabs forsikringsbestand eller en pensionskasses bestand af pensionstilsagn under administration ikke medføre, at en pensionsordning med løbende udbetalinger, en rateforsikring eller en kapitalforsikring, der er oprettet i det pågældende livsforsikringsselskab eller pensionskassen, ikke længere opfylder betingelserne i pensionsbeskatningslovens kapitel 1 om skattebegunstigede pensionsordninger. Virkningen heraf bliver, at den skattemæssige behandling af forsikringstagere, pensionsmedlemmer og pensionsberettigede ikke påvirkes af, at pensionsordningen kommer under administration.

Ændringen indebærer således, at en beslutning truffet i Finanstilsynet eller en tilsvarende tilsynsmyndighed i et andet EU- eller et EØS-land (i modsætning til en beslutning truffet af en tilsynsmyndighed i et land uden for EU eller EØS) om at tage et livsforsikringsselskabs forsikringsbestand eller en pensionskasses bestand af pensionstilsagn under administration ikke udløser 60%-afgift som ved »ophævelse i utide«. Der vil endvidere fortsat være fradragsret eller bortseelsesret for eventuelle præmier eller bidrag til en livsforsikrings- eller pensionskasseordning, der er omfattet af administration, ligesom afkastet fortsat er skattepligtigt efter pensionsafkastbeskatningsloven.

§ 30 A

[1] **Ved puljeindlån** [2] **kan der uden afgift eller indkomstskat for ejeren af ordningen foretages overførsel fra indlånskontoen til pengeinstituttet af beløb, der modsvarer et i puljen konstateret negativt afkast.** [3] **Som puljeindlån anses indlån, hvor renten tilskrives på grundlag af afkastet af værdipapirer, som er udskilt fra øvrige værdipapirer tilhørende det pågældende pengeinstitut.** [4]

---

1. Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 233 af 8. april 1992.

2. Investering i en eller flere puljer, der er sammensat af forskellige typer værdipapirer (obligationspuljer, aktiepuljer mv.), og hvor rentetilskrivningen afhænger af afkastet i den enkelte pulje. Se nærmere § 12 med noter om investering af pensionsmidler.

3. Før indførelsen af § 30 A blev det betragtet som en (delvis) ophævelse i utide, hvis der blev overført beløb fra indlånskontoen til pengeinstituttet for at modsvare negativt afkast i puljen, jf. TfS 1986.490 (SKD). Det besværliggjorde pengeinstitutternes administration, idet underskuddet i stedet måtte fremføres til modregning i senere års overskud. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslag 17, fremsat 3. oktober 1991, § 1, nr. 4, at det for så vidt angår selvpension, der er reguleret i bekendtgørelse nr. 302 af 2. maj 2000 om selvpensioneringskonti oprettet før den 2. juni 1998, er tanken at ændre bekendtgørelsen på tilsvarende måde, som det er sket for kapital- og ratepension ved § 30 A. Bekendtgørelsen er dog ikke ændret i overensstemmelse med denne tilkendegivelse. Det beløb, der overføres til pengeinstituttet fra indlånskontoen til dækning af negativt afkast i puljen, skal medregnes ved selskabets indkomstopgørelse. Dette modsvarer, at pengeinstituttet har fradragsret for tab på de aktiver, der befinder sig i puljen.

4. Denne afgrænsning af puljeordninger svarer til afgrænsningen i pensionsafkastbeskatningslovens § 2, stk. 2.

§ 31

[1] **Reglerne i § 30 anvendes også på ændringer i en pensionsordning, police eller konto, der omfattes af § 7, § 9, § 11 eller § 13, medmindre ændringen kan forenes med lovens almindelige betingelser for en ordning af den pågældende art.**

---

1. Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 310 af 9. juni 1971.

Der er tale om ordninger oprettet før pensionsbeskatningslovens ikrafttræden den 1. januar 1972. Disse ordninger er omfattet af nogle overgangsbestemmelser. Se §§ 7, 9, 11 og 13 med noter.

En skatteyder, der af helbredsgrunde ikke kunne livsforsikres, tegnede i 1971 en inkonvertibel annuitetsforsikring med sin hustru som forsikret. Han kunne overdrage forsikringen til hustruen som gave, uden at der blev udløst afgift (og tillægsskat efter de dagældende regler), idet hun derved blev ejer af ordningen, og denne ændring opfyldte lovens almindelige betingelser (se § 4, stk. 2), jf. TfS 1987.52 (SD).

§ 32 [1] **Der svares afgift, selv om ejeren af ordningen ikke har været skattepligtig her i landet i den periode, hvor indbetalingerne til ordningen har fundet sted.**

Stk. 2. **Hvis ordningen er oprettet før lovens ikrafttræden og ejeren ikke har været fuldt skattepligtig på noget tidspunkt under ordningens bestående, skal der dog ikke svares afgift, i det omfang udbetalingen eller ordningens værdi hidrører fra indbetalinger, der forfaldt før lovens ikrafttræden.** [2]

---

1. Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 310 af 9. juni 1971.

Ved reglen i stk. 1 lovfæstedes den praksis, som blev afklaret ved 2 højesteretsdomme fra november 1967 (UfR 1968 s. 5 ff.) om renteforsikringsloven. Begge domme fastslog, at der ikke var hjemmel til at gøre undtagelse fra (renteforsikrings-)lovens afgiftsregler, fordi den pågældende ikke havde været skattepligtig og derfor ikke havde kunnet fradrage bidragene til ordningen. Det må på denne baggrund antages, at reglen i § 32, stk. 1, ville gælde også uden udtrykkelig lovfæstelse.

Løbende og ratevise udbetalinger ved pensionering er skattepligtige som personlig indkomst, jf. § 20, stk. 1, og personskattelovens § 3, stk. 1. For personer, der ikke er fuldt skattepligtige, er udbetalingerne begrænset skattepligtige efter kildeskattelovens § 2, stk. 1, litra b, sammenholdt med kildeskattelovens § 43, stk. 2, litra f, men Danmark kan være afskåret fra at gøre beskatningsretten gældende efter de indgåede dobbeltbeskatningsoverenskomster, jf. kapitlet om pension og udland.

Anderledes forholder det sig med den afgift, der skal betales ved ophævelse i utide mv. (normalt 60%), samt for afgiften ved udbetaling af kapitalpension ved pensionering (normalt 40%). Disse afgifter er ikke omfattet af dobbeltbeskatningsoverenskomsterne og skal derfor indeholdes og betales uanset opsparerens skattepligtsstatus, jf. SKDM 1974, s. 9, nr. 10, og SKDM 1979, s. 192, nr. 94.

I TfS 1995.15 (LSR) var en kapitalforsikring i pensionsøjemed, der var kombineret med en invalideordning, jf. § 10, stk. 2, og som blev udbetalt ved indehaverens død, afgiftspligtig med 40%-afgift, jf. § 25, nr. 4. Det var uden betydning, at de begunstigede boede i Norge, da afgiften ikke var omfattet af dobbeltbeskatningsoverenskomsten. Se tillige forudsætningsvist TfS 1984.138 (Ø) (Poul Wraae).

2. Selv om det efter de højesteretsdomme, der er nævnt i note 1, måtte stille sig tvivlsomt, om der overhovedet kunne tænkes noget tilfælde af afgiftsfri udbetaling ved ophævelse af en pensionsordning, der var omfattet af renteforsikringslovens § 1 c, havde skattemyndighederne dog fortsat den praksis vedrørende afgiftsfrihed, som blev indledt med en kendelse fra Landsskatteretten fra 1962, jf. bemærkningerne til § 32, stk. 2, i lovforslag 26 fremsat 7. oktober 1970. Ved kendelsen LSRM 1962 II nr. 169 havde Landsskatteretten statueret, at der ikke skulle betales afgift ved tilbagekøb af en renteforsikring, der var oprettet for en arbejdstager bosat på Færøerne. Stk. 2 opretholder således den omtalte (ulovhjemlede, jf. note 1) fritagelsespraksis for så vidt angår den del af ordningen, som stammer fra indbetalinger før pensionsbeskatningslovens ikrafttræden den 1. januar 1972.

Fritagelsesreglen blev benyttet i SKDM 1980, s. 162 (Ø) (John Ryberg), på forfaldne pensionsbidrag før 1. januar 1972.

§ 33

[1] **Der svares ikke afgift af beløb, som udbetales til en arbejdsgiver i henhold til et forbehold som nævnt i § 17, stk. 1, eller, for så vidt angår ordninger, der ved lovens ikrafttræden omfattes af § 3 i lov om beskatningen af renteforsikringer mv., i henhold til et forbehold, som er foreneligt med reglerne i nævnte lov.**

---

1. Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 310 af 9. juni 1971.

Det følger af bestemmelserne for de respektive pensionsordninger, at en pensionsordning skal tilhøre den pågældende arbejdstager, men efter § 17 kan det aftales, at visse udbetalinger fra en arbejdstagers pensionsordning skal tilfalde arbejdsgiveren. Sådanne udbetalinger bliver indkomstskattepligtige for arbejdsgiveren efter § 24, når arbejdsgiveren ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst har fradraget sine indbetalinger til ordningen. Beskatningen skal modsvare de tidligere foretagne fradrag. Der skal derfor ikke også betales afgift af udbetalingerne. Fritagelsen for afgift gælder, hvad enten udbetalingerne er indkomstskattepligtige for arbejdsgiveren eller ej.

§ 33 A [1] **Hvis ordningen er oprettet før den 1. januar 1972, beregnes afgiften på 60% efter § 28, § 29, stk. 1, 1. pkt., eller § 30, stk. 1, 1. og 2. pkt., af den del af udbetalingen eller værdien, der hidrører fra indbetalinger, der forfaldt efter den 31. december 1971. For resten af udbetalingen eller værdien gælder § 34.**

Stk. 2. **Hvis ordningen er oprettet før den 1. januar 1980, beregnes afgiften på 40% efter § 29, stk. 1, 2. og 3. pkt., § 29, stk. 2 og 3, § 29 A, 29 C** [2] **eller § 30, stk. 1, 3. og 4. pkt., af den del af udbetalingen eller værdien, der hidrører fra indbetalinger og rentetilskrivninger mv., der forfaldt efter den 31. december 1979 og vedrører tiden efter denne dato. Afgiften af den del af udbetalingen eller værdien, der hidrører fra indbetalinger, der forfaldt i tiden fra den 1. januar 1972 til og med den 31. december 1979, udgør 35%. For resten af udbetalingen eller værdien gælder § 34.**

Stk. 3. **Ved opgørelsen efter stk. 1 eller 2 finder § 26 A, stk. 1, 2. og 3. pkt., og stk. 2 og 3, tilsvarende anvendelse. Ved kapitalforsikring i pensionsøjemed bortses dog ved anvendelsen af § 26 A, stk. 1, 2. pkt., fra forøgelse af præmiereserve mv. vedrørende en arbejdstagers egne indbetalinger før den 1. januar 1972. Ved pensionsordninger med løbende udbetalinger og ved rateforsikringer i pensionsøjemed bortses fra forøgelse af præmiereserve mv. vedrørende de i § 34, stk. 2, nævnte indbetalinger. For ordninger i pensionskasser** [3] **kan ordningens værdi pr. 31. december 1979 ansættes til værdien af den udtrædelsesgodtgørelse, som medlemmet efter pensionskassens vedtægter ville have haft krav på ved udtræden pr. 31. december 1979.**

Stk. 4. **Ved afgiftsberegning efter § 28, § 29, stk. 1, 1. eller 2. pkt., § 29, stk. 2 eller 3, § 29 A, § 29 C eller § 30, stk. 1, 1., 2. eller 3. pkt., for en pensionsordning, hvortil der efter § 41 er overført beløb fra en anden pensionsordning som nævnt i stk. 1, 2 eller 3, anvendes reglerne i henholdsvis stk. 1, 2 eller 3 på den del af udbetalingen eller det afgiftspligtige beløb, der hidrører fra det overførte beløb.** [4]

---

1. Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 540 af 28. december 1979.

Der skal betales en afgift på 60%, når en kapitalpensionsordning udbetales i strid med udbetalingsvilkårene, jf. § 28, når ejeren af en pensionsordning med løbende udbetalinger tilbagekøber pensionsordningen el.lign., eller en ratepensionsordning udbetales som en én-

gangssum, jf. § 29, stk. 1, 1. pkt., eller når der rådes over en pensionsordning med løbende udbetalinger, en ratepensionsordning elle ren kapitalpensionsordning i strid med formålet, jf. § 30, stk. 1, 1. og 2. pkt. Hvis éngangsudbetalingen, tilbagekøbet el.lign. sker i forbindelse med ejerens død, eller hvis udbetalingerne fra en ratepensionsordning efter ejerens død tilfalder nogen, som ikke er berettiget til at modtage indkomstskattepligtige rater, betales dog kun en afgift på 40%, jf. § 29, stk. 1, 2. pkt., og § 30, stk. 1, 3. pkt.

De nævnte afgiftssatser på henholdsvis 60 og 40% gælder dog kun fuldt ud for pensionsordninger, der er oprettet efter den 1. januar 1980. Hvis pensionsordningen er oprettet før denne dato, er afgiftssatserne nedsat efter §§ 33 A og 34. Disse overgangsregler gælder dog ikke for ATP, jf. lov nr. 365 af 14. maj 1992.

Hvis *afgiftssatsen som udgangspunkt er 60%*, betales der afgift med denne sats af den del af udbetalingen eller værdien, som hidrører fra indbetalinger, der forfaldt efter den 31. december 1971.

Er der tale om en pensionsordning med løbende udbetalinger eller en ratepensionsordning, skal der af den del af udbetalingen eller værdien, der hidrører fra indbetalinger, der forfaldt i tidsrummet fra begyndelsen af det indkomstår, der lå til grund for skatteansættelsen for skatteåret 1955/56 (indkomståret 1954), til og med den 31. december 1971, betales 25%. Den del af udbetalingen eller værdien, der hidrører fra indbetalinger, som forfaldt før begyndelsen af det indkomstår, der lå til grund for skatteansættelsen for skatteåret 1955/56, er afgiftsfri.

Er der tale om en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed, skal der efter særlige regler i § 33 A, stk. 3, og § 34, stk. 3, og 4, ses helt bort fra visse indbetalinger, som arbejdstageren selv har foretaget.

Hvis *afgiftssatsen* af en pensionsordning med løbende udbetalinger eller en ratepensionsordning *som udgangspunkt er 40%*, betales der afgift med denne sats af den del af udbetalingen eller værdien, som hidrører fra indbetalinger, der forfaldt efter den 31. december 1979. Af den del af udbetalingen eller værdien, der hidrører fra den 1. januar 1972 til og med den 31. december 1979, betales 35%. Af den del af udbetalingen eller værdien, der hidrører fra indbetalinger, der forfaldt i tidsrummet fra begyndelsen af det indkomstår, der lå til grund for skatteansættelsen for skatteåret 1955/56 til og med den 31.

december 1971, betales 25%. Den del af udbetalingen eller værdien, der hidrører fra indbetalinger, som forfaldt før begyndelsen af det indkomstår, der lå til grund for skatteansættelsen for skatteåret 1955/56, er afgiftsfri.

Om begrundelsen for de forskellige afgiftssatser henvises til kapitlet om pensionsbeskatningens historiske udvikling i hovedtræk.

Eksempler: Overgangsreglerne er illustreret i følgende skemaer.

Afgift ved ophævelse i utide mv. af pensionsordninger med løbende udbetalinger og ratepension.

Ordninger oprettet i perioden	Indbetalinger før 1954*) samt tilvækst hertil**)	Indbetalinger 1954-1971 og værditilvækst hertil indtil 1980	Indbetalinger 1972 og frem og værditilvækst hertil samt værditilvækst i øvrigt fra 1980
1. jan. 1980 eller senere			60%
1. jan. 1972-31. dec. 1979			60%
1. jan. 1954*)-31. dec. 1971		25%	60%
Før 1. jan. 1954*)	0%	25%	60%

*) Loven benytter skatteåret 1955/56, der – bortset fra forskudte indkomstår – dækker kalenderåret 1954.

**) Der ses bort fra værditilvækst på indbetalinger før 1954.

Afgift ved ophævelse i utide mv. af kapitalpension.

Ordninger oprettet i perioden	Indbetalinger før 1958 samt tilvækst hertil	Indbetalinger 1958-1971 og værditilvækst hertil indtil 1980	Indbetalinger 1972 og frem og værditilvækst hertil samt værditilvækst i øvrigt fra 1980
1. jan. 1980 eller senere			60%
1. jan. 1972-31. dec. 1979			60%
1. jan. 1958-31. dec. 1971		Forsikring 25%[1] Opsparing 60%[2]	60%[3]
Før 1. jan. 1958	Forsikring 25%[1] Opsparing 60%[2]	Forsikring 25%[1] Opsparing 60%[2]	60%[3]

1. Der betales kun afgift af den del, der hidrører fra arbejdsgiverbidrag før 1. januar 1972, jf. § 34, stk. 3.
2. Hvis arbejdstageren selv har bidraget til en opsparing i pensionsøjemed før 1972, skal der ikke betales afgift af summen af de beløb, hvormed hans egne årlige bidrag før 1. januar 1972 har oversteget 350 kr., jf. § 34, stk. 4.
3. Af kapitalforsikring skal dog ikke betales afgift af rentetilvækst efter 31. december 1979 til en arbejdstagers egne bidrag, der er indbetalt før 1. januar 1972, jf. § 33 A, stk. 3.

2. Henvisningen til § 29 C er indsat ved lov nr. 294 af 29. april 2000 som en konsekvens af, at udbetalte invalidesummer i tilknytning til ratepension er afgiftsbelagt med 40%. Overgangsordningen i § 33 A, stk. 2, skal også omfatte invalidesumsforsikringer, der tilknyttes ratepensionsordninger oprettet før 1. januar 1980. Det samme gælder overgangsordningen i § 34, stk. 1, for den del af en ratepensionsordning, der er oprettet før den 1. januar 1972.

3. Bestemmelsen indeholder en særregel for pensionskasser. Herefter kan værdien pr. 31. december 1979 af ordninger i pensionskasser ansættes til værdien af den udtrædelsesgodtgørelse, som medlemmet efter pensionskassens vedtægter ville have haft krav på ved udtræden pr. 31. december 1979, i stedet for værdien af præmiereserven på dette tidspunkt. Begrundelsen herfor er, at udtrædelsesgodtgørelsen pr. 31. december 1979 i nogle pensionskasser ville udgøre et væsentligt større beløb end beregnet præmiereserve. Det er endvidere hensigten, at der ved anvendelsen af afgiftsreglen skal regnes med den fulde udtrædelsesgodtgørelse pr. 31. december 1979 i tilfælde, hvor medlemmet ved udtrædelsen har opnået ret til fuld udtrædelsesgodtgørelse, men endnu ikke pr. 31. december 1979 havde været medlem i den foreskrevne tid.

4. De lavere afgiftssatser var efter de hidtil gældende regler knyttet til den enkelte pensionsordning og fulgte således ikke med, hvis ordningen blev overført til en anden pensionsordning efter reglerne i § 41. Der gjaldt alene en undtagelse i den situation, hvor en kapitalpensionsordning blev overført til en anden kapitalpensionsordning, som derefter blev ophævet i overensstemmelse med vilkårene for kapitalpensionsaftalen, jf. § 27, stk. 2.

Ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 er § 33 A, stk. 4, og § 34, stk. 6, indsat, således at de lavere afgiftssatser, der er knyttet til en ældre pensionsordning, fremover følger med ved overførsel efter § 41 af ordningen til en anden pensionsordning, uanset hvornår denne er oprettet. De lavere afgiftssatser kommer herefter til anvendelse på udbetalingerne fra den modtagende pensionsordning.

§ 34 [1] **Indtræder der afgiftspligt efter §§ 28, 29, 29 A, 29 C, 30 og 31 for en ordning, der er oprettet før 1. januar 1972, svares afgiften af den i § 33 A, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2, 3. pkt. nævnte del af udbetalingen mv., som hidrører fra indbetalinger, der forfaldt før 1. januar 1972, efter reglerne i stk. 2-5. Vedrører udbetalingen eller dispositionen mv. kun en del af ordningen, anses denne del fortrinsvis at hidrøre fra senere bidrag eller præmier.** [2]

Stk. 2. **Ved pensionsordninger med løbende udbetalinger og ved rateforsikringer i pensionsøjemed skal der bortses fra den del af udbetalingen eller værdien, der hidrører fra indbetalinger, som forfaldt før begyndelsen af det indkomstår, der ligger til grund for skatteansættelsen for skatteåret 1955-56.** [3] **Af den øvrige del af udbetalingen eller værdien hidrørende fra bidrag og præmier, som forfaldt før 1. januar 1972, svares afgiften med 25%.**

Stk. 3. **Ved kapitalforsikring i pensionsøjemed skal der bortses fra den del af udbetalingen eller værdien, der hidrører fra arbejdstagerens egne bidrag og præmier, som forfaldt før 1. januar 1972, herunder beløb, der i medfør af de hidtidige regler i afgiftsmæssig henseende er sidestillet med arbejdstagerens egne indbetalinger. Af den øvrige del af udbetalingen eller værdien hidrørende fra bidrag og præmier, som forfaldt før 1. januar 1972, svares afgiften med 25%.**

Stk. 4. **Af opsparing i pensionsøjemed svares afgiften med 60% af udbetalingen eller værdien. Har arbejdstagerens egne indbetalinger i et eller flere år før lovens ikrafttræden oversteget 350 kr., foretages dog i det beløb, hvoraf afgiften svares, et fradrag, som udgør summen af de beløb, hvormed arbejdstagerens årlige bidrag har oversteget 350 kr.** [4]

Stk. 5. **Af indeksordninger svares afgiften med 25% af den del af udbetalingen eller værdien, der hidrører fra bidrag og præmier, som forfaldt før 1. januar 1972.**

Stk. 6. **Ved afgiftsberegning efter §§ 28, 29, 29 A, 29 C, 30 eller 31 for en pensionsordning, hvortil der efter § 41 er overført beløb fra en anden pensionsordning som nævnt i stk. 1, 2, 3 eller 4, anvendes reglerne i henholdsvis stk. 1, 2, 3 eller 4 på den del af udbetalingen eller det afgiftspligtige beløb, der hidrører fra det overførte beløb.**

---

1. Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 310 af 9. juni 1971.

Der henvises til § 33 A, note 1. Angående henvisningen til § 29 C henvises til § 33 A, note 2.

2. Afgiften skal således fortrinsvist beregnes med 60%.

3. Dvs. indkomståret 1954. For personer med forskudt indkomstår kan tidspunktet således være et andet end 1. januar 1954.

4. Der henvises til § 33 A, note 4.

§ 35 [1] **Er der indtrådt afgiftspligt efter §§ 29-31 for hele** [2] **den pågældende ordning, og har der været foretaget kapitalindskud eller præmie- eller bidragsbetaling med afskrivning over en årrække som omhandlet i § 18, stk. 3-5, fragår i det afgiftspligtige beløb den del af indskuddet eller præmierne mv., for hvilke fradragsretten bortfalder efter § 18, stk. 7, 2. pkt.** [3]

Stk. 2. **Bestemmelsen i stk. 1 anvendes også på tidligere foretagne kapitalindskud med afskrivning over en årrække som omhandlet i § 64,** [4] **idet de uafskrevne kapitalindskud fragår i det beløb, hvoraf afgiften efter § 34, stk. 2, beregnes med 25%.**

---

1. Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 310 af 9. juni 1971.

2. Bestemmelsen gælder således ikke, hvis der kun indtræder afgiftspligt for en del af ordningen.

3. De nærmere regler om beløbets opgørelse mv. fremgår af kapitel 6 i bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001. Har skatteyder oprettet mere end en pensionsordning, der er omfattet af fradragsfordelingsreglerne i § 18, stk. 3-7, anses hele opfyldningsbeløbet for fortrinsvis at være fradraget i de forfaldne indbetalinger på den først tegnede ordning, når § 35, stk. 1, anvendes i forbindelse med, at der indtræder afgiftspligt for en af ordningerne, jf. bekendtgørelsens § 15, stk. 1. I det omfang forfaldne indbetalinger til den først tegnede ordning herefter er fratrukket fuldt ud ved indkomstopgørelsen, overføres en eventuel uudnyttet del af opfyldningsbeløbet til den følgende ordning.

Når der indtræder afgiftspligt efter §§ 29-31 for hele ordningen, og den afgiftspligtiges årlige tiendedelsfradrag efter § 18, stk. 3-4, har været mindre end opfyldningsfradraget, skal pensionsinstituttet opfordre den afgiftspligtige til at meddele nødvendige oplysninger, for at det kan beregne de uafskrevne beløb, der skal fragå i det afgiftspligtige beløb efter § 35, stk. 1, jf. bekendtgørelsens § 16, stk. 2.

Modtager pensionsinstituttet ikke inden en måned de indkrævede oplysninger til brug ved beregningen af fradraget, skal afgiften beregnes af det fulde beløb.

4. Der er tale om en overgangsordning for indbetalinger, der forfaldt, mens renteforsikringsloven var gældende. Efter renteforsikringsloven skulle alle engangsindbetalinger uanset størrelsen afskrives over 15 år. Det må antages, at bestemmelsen i praksis har mistet sin betydning.

§ 36

[1] **Forinden afgiftsberegningen afrundes det afgiftspligtige beløb nedad til det nærmeste kronebeløb, der kan deles med 100. Er beløbet mindre end 100 kr., svares ingen afgift.**

---

1. Reglen er indsat ved lov nr. 310 af 9. juni 1971.

Der er tale om en praktisk regel videreført fra renteforsikringslovens § 7, stk. 1, idet beløbsgrænsen dog er forhøjet.

Der nedrundes for hver indekskontrakt for sig, jf. SKDM 1972, s. 76, nr. 55.

§ 37 [1] **Når der er indtrådt afgiftspligt, anses ordningen ikke længere for omfattet af kapitel 1.** [2] **Hvor afgiftspligten efter § 26, stk. 1, 2 eller 3, § 28, § 29 eller § 30, stk. 7, kun omfatter en del af ordningens værdi, gælder dette dog kun for den hertil svarende del af ordningen.**

---

1. Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 310 af 9. juni 1971.

2. Denne virkning af afgiftspligtens indtræden gælder, uanset om der i kraft af særlige regler, jf. § 27, stk. 1, nr. 2 og 4, og §§ 33-36, ikke skal betales afgift af de pågældende beløb, jf. bemærkningerne til § 37 i lovforslag 26 fremsat 7. oktober 1970.

For opsparingsordninger medfører bestemmelsen, at indestående og rentetilskrivning følger de almindelige regler for indkomstskattepligt. Rentetilskrivning er således indkomstskattepligtig ved det næstfølgende forfaldstidspunkt, men dog kun med virkning for den rente, der er påløbet fra afgiftspligtens indtræden. Fra afgiftspligtens indtræden vil der endvidere ikke være fradragsret, afskrivningsret eller bortseelsesret efter reglerne i §§ 18, 18 A og 19.

For forsikringsordninger bliver indeståendet omfattet af reglerne i § 53 A eller § 53 B, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

§ 38 Når afgiftspligt indtræder [1] som følge af en udbetaling, påhviler pligten den eller dem, der efter pensionsordningen eller forsikringen er berettiget til udbetalingen. Når afgiftspligt indtræder i andre tilfælde, påhviler afgiftspligten den eller dem, der ville være berettiget til udbetalingen, hvis ordningen var blevet ophævet på dette tidspunkt. Det pågældende forsikringsselskab eller den pågældende myndighed, pensionskasse, bank, sparekasse eller anden institution skal tilbageholde afgiften og indbetale den til statskassen inden 3 hverdage (bankdage) efter, at forsikringsselskabet mv. har udbetalt den afgiftspligtige ydelse. Hvor afgiftspligten ikke indtræder som følge af en udbetaling, skal det pågældende forsikringsselskab eller den pågældende myndighed, pensionskasse, bank, sparekasse eller anden institution tilbageholde afgiften og indbetale den til statskassen inden 1 måned efter, at forsikringsselskabet mv. har fået kendskab til afgiftspligten. [2]

Stk. 2. Skatteministeren fastsætter de nærmere regler for indbetalingen af afgiften, herunder forskrifter for, hvilke oplysninger der skal meddeles den centrale told- og skatteforvaltning til brug ved opgørelsen af afgiftsgrundlaget, samt den form, i hvilken disse oplysninger skal gives. [3]

Stk. 3. Hvis indbetaling ikke finder sted inden udløbet af den frist, der er nævnt i stk. 1, skal den tilbageholdelsespligtige betale en månedlig rente med den rentesats, der fastsættes efter § 7, stk. 2, i lov om opkrævning af skatter og afgifter mv., med tillæg af 0,8 procentpoint pr. påbegyndt måned fra tidspunktet for seneste rettidige indbetaling. [4]

Stk. 4. Det forsikringsselskab mv., som undlader at opfylde sin pligt til at tilbageholde afgiften, eller som tilbageholder denne med for lavt beløb, er umiddelbart ansvarligt over for statskassen for betaling af manglende beløb, medmindre forsikringsselskabet mv. godtgør, at det ikke har udvist forsømmelighed ved iagttagelse af bestemmelserne i denne lov. Forsikringsselskabet mv. hæfter over for statskassen for betaling af tilbageholdte beløb. Beløbene kan inddrives ved udpantning efter lovgivningens almindelige regler om udpantning for skyldige skatter.

Stk. 5. For lidt erlagte afgiftsbeløb kan inddrives hos den afgiftspligtige efter lovgivningens almindelige regler om inddrivelse af skyldige skatter.

Stk. 6. Lovgivningens regler om straf for urigtig selvangivelse mv. anvendes tilsvarende på oplysninger, der afgives til brug for afgiftsbereg-

ningen, herunder oplysninger afgivet til forsikringsselskaber, pengeinstitutter mv.

---

1. Afgiftspligten indtræder på tidspunktet for den udbetaling eller disposition, der har medført afgiftspligt. Afgiften beregnes af det udbetalte beløb eller ved dispositioner over ordningen som nævnt i § 30 af det beløb, der kunne være udbetalt ved ordningens ophævelse, eventuelt af kapitalværdien af fripolice eller lignende.

2. Der er ikke hjemmel til bevillingsmæssig fritagelse for afgiften, hverken helt eller delvist. Afgiften kan ikke fratrækkes ved indkomstopgørelsen. Der skal betales afgift, uanset om der på grund af fejl eller forglemmelse mv. ikke har været foretaget fradrag for indbetalingerne ved indkomstopgørelserne.

Der skal betales afgift, selv om ejeren af ordningen ikke har været skattepligtig her i landet i den periode, hvor indbetalingerne har fundet sted, jf. § 32, stk. 1, med note. Afgiften er ikke omfattet af dobbeltbeskatningsoverenskomster.

Ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 er kredittiden for indbetaling af afgift mv. til staten efter § 18 A, stk. 3, og § 38, stk. 1, nedsat fra henholdsvis 3 måneder og 1 måned til 3 hverdage (bankdage), dvs. at lørdage, søndage og helligdage ikke tæller med. Afgiftspligten indtræder i disse situationer, når der sker udbetaling fra ordningen.

For afgiftspligt omfattet af § 38, stk. 1, bevares kredittiden på 1 måned dog i de situationer, hvor der ikke sker udbetaling fra pensionsordningen samtidigt med, at afgiftspligten indtræder. Pensionsinstituttet gives derved den fornødne tid til at foretage de dispositioner, der gør det muligt at beregne og indbetale afgiften. Dette er f.eks. tilfældet, hvis en pensionsordning overdrages til eje eller pant, så der derved udløses afgiftspligt efter § 30, selv om der ikke sker nogen udbetaling fra ordningen. Pensionsinstitutterne har derved 1 måneds frist til at indbetale afgiften til ToldSkat, når afgiftspligten indtræder, uden at der sker udbetaling fra ordningen. Fristen regnes fra det tidspunkt, pensionsinstituttet får kendskab til afgiftspligtens indtræden.

3. Bestemmelsen har fået sin nuværende ordlyd ved lov nr. 143 af 17. marts 1999. Udformningen, der er parallel med pensionsafkastbeskat-

ningslovens § 30, nr. 3, er indsat med henblik på at skabe klar hjemmel til at indføre standardrevisionserklæringer.

De nærmere regler om afgiften findes i kapitel 9 i bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001. Bekendtgørelsens kapitel 13 indeholder desuden regler om revision vedrørende afgift.

Når der er indtrådt afgiftspligt for en ordning, der omfattes af pensionsbeskatningsloven, skal pensionsinstituttet beregne og indeholde afgiften. Denne skal inden 1 måned efter, at pensions- eller pengeinstituttet har fået kendskab til afgiftspligten, indbetales til Told- og Skattestyrelsen. Ved udbetaling fra ordningen er fristen 3 hverdage, jf. note 2.

Ifølge TS-cirkulære 2000-35 om dekoncentreret sagsudlægning træffes afgørelser i forbindelse med opkrævning af afgift af Told- og Skatteregion Maribo.

Indgår der værdipapirer i ordningens depot, anvendes børskursen på tidspunktet for afgiftspligtens indtræden ved beregningen af det afgiftspligtige beløb. Er der ikke noteret en børskurs på dette tidspunkt, anvendes den sidst kendte børskurs. Er noteringen af det pågældende værdipapir suspenderet, anvendes en skønnet handelsværdi.

Samtidig med indbetalingen af afgiftsbeløbet skal pensionsinstituttet indsende en afgiftsanmeldelse til Told- og Skattestyrelsen. Anmeldelsen foretages ved at udfylde en afgiftsblanket, der udfærdiges af Told- og Skattestyrelsen. Afgiftsblanketterne findes på ToldSkats hjemmeside www.toldskat.dk. Indberetning om afgiftsberegningen kan i stedet foretages på edb-medium efter nærmere retningslinier, der fastsættes af Told- og Skattestyrelsen.

Der skal indgives afgiftsanmeldelse, selv om afgiftsberegningen i det konkrete tilfælde fører til, at der ikke skal betales afgift, jf. bekendtgørelsens § 31.

Inden afgiften efter pensionsbeskatningsloven beregnes, skal der for pengeinstitutordninger beregnes og indeholdes pensionsafkastskat efter pensionsafkastbeskatningslovens § 23. Pensionsafkastskatten reducerer grundlaget for beregning af afgift efter pensionsbeskatningsloven. Derimod beregnes der afgift efter pensionsbeskatningsloven, inden der beregnes eventuel boafgift efter boafgiftsloven.

4. Pensionsinstituttet hæfter for beløb, der fejlagtigt ikke er tilbageholdt. Ved forsinket indbetaling er pensionsinstituttet forpligtet til at

betale renter fra det tidspunkt, hvor indbetaling til det offentlige skulle være sket, frem til betalingstidspunktet, jf. TfS 1997.180 (Ø) (Sparekassen Faaborg A/S). En sparekasse, der ved en fejl havde forsømt at indeholde realrenteafgift mv. i forbindelse med ophævelsen af en kapitalpension, måtte udover at betale det ikke-indeholdte beløb også svare renter af beløbet fra det tidspunkt, hvor indbetaling skulle have fundet sted.

Ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 er det præciseret, at det er rentesatsen i opkrævningslovens § 7, stk. 2, med tillæg af 0,8 procentpoint for hver påbegyndt måned (svarende til tillægget efter opkrævningslovens § 7, stk. 1), der skal anvendes ved ikke rettidig indbetaling. Rentesatsen i opkrævningslovens § 7, stk. 2, er en variabel rentesats.

§ 39

[1] De statslige told- og skattemyndigheder fører tilsyn med afgiftsberegningen efter § 38.

Stk. 2. **En afgiftsberegning efter § 38 kan senest 3 måneder fra modtagelsen af afgørelsen påklages til de statslige told- og skattemyndigheder.** [2]

Stk. 3. **Landsskatteretten påkender klager over de statslige told- og skattemyndigheders afgørelser i 1. instans efter stk. 1 og 2. Reglerne i skattestyrelseslovens kapitel 3 og 3 A finder anvendelse.**

Stk. 4. **Hvis en klage medfører tilbagebetaling af afgift, ydes der en skattefri rentegodtgørelse svarende til renten i henhold til § 7, stk. 2, i lov om opkrævning af skatter og afgifter mv.** [3] **med tillæg af 0,4 procentpoint pr. påbegyndt måned fra betalingstidspunktet.**

---

1. Bestemmelsen, der oprindelig er indsat ved lov nr. 310 af 9. juni 1971, er ændret væsentligt ved lov nr. 1098 af 29. december 1997 som et led i gennemførelsen af en ændret klagestruktur inden for skatte- og afgiftsområdet.

2. Skattestyrelsesloven er senest optrykt ved lovbekendtgørelse nr. 868 af 12. august 2004.

Det følger af skattestyrelseslovens § 31, stk. 3, at Landsskatterettens afgørelse kan indbringes for de ordinære domstole (landsretterne) senest 3 måneder efter afsigelse af kendelsen.

Reglerne om klageafgift i skattestyrelseslovens § 25, stk. 4, og om omkostningsdækning i skattestyrelseslovens kapitel 3 A anvendes også ved klage over afgiftsberegningen. Klageafgiften udgør 700 kr. (2004 og 2005).

3. Ved lov nr. 277 af 13. maj 1998 blev satsen nedsat fra 1% til 0,6% med virkning for renter, der påløber fra og med den 1. juli 1998. Rentegodtgørelsen svarer til den rentegodtgørelse, som ydes skattepligtige, der i forbindelse med en nedsat skatteansættelse får tilbagebetalt skat.

Ved lov nr. 165 af 15. marts 2000 § 39 er »kildeskattelovens § 63, stk. 3,« ændret til § 7, stk. 2, i lov om opkrævning af skatter og afgifter mv. med virkning fra 1. januar 2001. Henvisningen til kildeskattelovens § 63, stk. 3, var indsat ved lov nr. 956 af 20. december 1999, der erstattede de 0,6% pr. påbegyndt måned, der var gældende frem til 1. januar 2001.

§ 40 [1] **Af afgiften tilfalder en tredjedel den kommune, der efter lov om kommunal indkomstskat var den afgiftspligtiges skattekommune** [2] **for det kalenderår, hvori afgiftspligten indtrådte. Hvis den afgiftspligtige er et dødsbo, tilfalder nævnte tredjedel den kommune, der var afdødes skattekommune for det kalenderår, hvori dødsfaldet er indtruffet. Er efter foranstående bestemmelser ingen kommune berettiget til andelen i afgiften, tilfalder afgiften fuldt ud statskassen. Den kommunale andel af afgiften afregnes efter reglerne i lov om kommunal indkomstskat.**

Stk. 2. **Ved tilbagebetaling eller nedsættelse af afgiften eller ved delvis uerholdelighed fordeles reduktionen forholdsmæssigt mellem statskassen og kommunen.**

---

1. Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 310 af 9. juni 1971.

2. Efter § 2, stk. 1, i lov om kommunal indkomstskat, jf. lovbekendtgørelse nr. 199 af 24. marts 2003, betaler skattepligtige personer for kalenderåret kommunal indkomstskat til den kommune, hvor de har bopæl eller – i mangel af bopæl – har ophold den 5. september forud for det pågældende kalenderår. Der henvises i øvrigt til reglerne i lov om kommunal indkomstskat. Den daværende skatteminister har udtalt, at der ikke var planer om at ændre fordelingsreglen, jf. TfS 1991.164 (MIN).

§ 40 A **Indtræder der afgiftspligt efter §§ 25-29, § 29 A, § 29 B, § 29 C eller § 30, stk. 1, og er den afgiftspligtige fuldt skattepligtig til Færøerne på det tidspunkt, hvor afgiftspligten indtræder, skal afgiften fordeles mellem Danmark og Færøerne efter reglerne i stk. 2 eller 3. Er den afgiftspligtige både fuldt skattepligtig til Danmark og Færøerne på tidspunktet for afgiftspligtens indtræden, skal der dog kun ske fordeling efter stk. 2, hvis personen er hjemmehørende i Færøerne efter bestemmelserne i dobbeltbeskatningsoverenskomsten mellem Danmark og Færøerne. Det afgiftsbeløb, der fordeles til Færøerne efter stk. 2 eller stk. 3, tilfalder Færøernes landskasse.** [1]

Stk. 2. **Den samlede afgift fordeles i forhold til den eller de perioder, hvor den afgiftspligtige har været fuldt skattepligtig til henholdsvis Danmark og Færøerne. Har den afgiftspligtige i en periode været fuldt skattepligtig til både Danmark og Færøerne, skal denne periode ved den samlede afgifts fordeling tillægges den del af riget, hvor den afgiftspligtige var hjemmehørende efter bestemmelserne i den mellem Danmark og Færøerne indgåede dobbeltbeskatningsoverenskomst.** [2] **Har den afgiftspligtige i en periode hverken været fuldt skattepligtig til Danmark eller Færøerne, skal denne periode ved den samlede afgifts fordeling tillægges Danmark.**

Stk. 3. **Skatteministeren fastsætter regler om administrationen af ordningen.** [3]

---

1. Den danske pensionsafgift skal deles mellem Færøerne og Danmark, når en person, der er fuldt skattepligtig til Færøerne eller har dobbelt domicil og efter dobbeltbeskatningsoverenskomsten har hjemsted på Færøerne, ophæver sin danske pensionsordning eller får den udbetalt. Fordelingen omfatter afgift af kapitalpension og afgift ved ophævelse i utide mv. af ordninger omfattet af pensionsbeskatningsloven.

Efter de danske afgiftsregler skal der betales afgift med (normalt) 40% ved udbetaling af en kapitalforsikring eller en opsparing i pensionsøjemed (kapitalpension) på pensioneringstidspunktet. Ved ophævelse før tiden af pensionsordninger, der er omfattet af pensionsbeskatningsloven, skal der betales afgift med (normalt) 60%. Denne afgift påhviler således pensionsordninger med løbende udbetalinger,

kapitalforsikringer, kapitalpensioner, rateforsikringer og rateopsparing i pensionsøjemed samt indeksordninger.

Ifølge § 32 skal der betales afgift til Danmark, uanset om ejeren af pensionsordningen er fuldt skattepligtig hertil eller ej. Ved udbetaling af pensionsordningen skal der principielt tillige betales en afgift til den færøske landskasse. Afgiften skal betales af personer, der på udbetalingstidspunktet er skattepligtige til Færøerne. Pensionsafgiften er ikke omfattet af dobbeltbeskatningsoverenskomster, jf. noten til § 32.

En fuldt skattepligtig person til Færøerne, der modtager udbetalinger fra en dansk pensionsordning, kan således blive udsat for både et færøsk og et dansk afgiftskrav.

På den baggrund er der gennemført en deleordning, hvor kriteriet for fordelingen er den afgiftspligtiges skattepligtsforhold. Det færøske krav om betaling af afgift bortfalder i samme omfang.

§ 40 A har virkning for pensionsordninger, der udbetales eller ophæves 1. januar 1990 eller senere.

Ved lov nr. 365 af 14. maj 1992 er fordelingsreglen udvidet til også at gælde afgift af engangsudbetalinger fra ATP, der foretages den 1. juli 1992 eller senere, samt afgift af supplerende engangsydelser fra pensionskasser, der foretages den 26. april 1991 eller senere. Der henvises til §§ 29 A og 29 B.

Ved lov nr. 294 af 29. april 2000 er fordelingsnøglen udvidet til også at omfatte afgift af invalidesum tilknyttet ratepension, jf. § 29 C.

2. Der sker en forholdsmæssig fordeling af afgiften i forhold til de perioder, hvor den afgiftspligtige har været skattepligtig til henholdsvis Færøerne og Danmark. Færøerne får en så stor del af den samlede danske afgift, som svarer til den eller de perioder, hvor den afgiftspligtige har været fuldt skattepligtig til Færøerne. Den afgiftspligtige betaler således fortsat dansk afgift, men den danske stat udbetaler en nærmere fastsat del af den samlede afgift til Færøerne. Har den afgiftspligtige i en periode været fuldt skattepligtig til både Færøerne og Danmark, tillægges perioden den del af riget, hvor den pågældende var hjemmehørende efter bestemmelserne i den dansk-færøske dobbeltbeskatningsoverenskomst.

Opgørelse og overførsel af afgiften til Færøerne sker efter nærmere fastsatte retningslinier mellem de færøske og danske skattemyndigheder.

Ved TS-cirkulære 2000-35 er Told- og Skatteregion Maribo bemyndiget til at træffe afgørelser i 1. instans for så vidt angår opkrævning af afgift efter denne bestemmelse.

3. Bemyndigelsen er ikke udnyttet.

Overførsel

§ 41 [1] **Overførsel** [2] **af en hel ordning** [3] **eller en delvis overførsel af en forsikring eller en pensionsaftale eller lignende, der ikke var i kraft ved udgangen af 1982, jf. § 7 i pensionsafkastbeskatningsloven, eller en opsparingsordning, der ikke er omfattet af ovennævnte lovs § 7, stk. 7,** [4] **til en anden bestående eller nyoprettet ordning for samme person eller en ægtefælle efter udlodning til denne i medfør af § 30, stk. 2,** [5] **behandles ikke som ud- og indbetaling, hvis overførslen sker:**

1. **mellem pensionsordninger med løbende udbetalinger,** [6]
2. **fra en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed til en pensionsordning med løbende udbetalinger,** [7] **jf. dog stk. 8,**
3. **fra en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed til en anden rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed, som er oprettet efter lovens ikrafttræden jf. dog stk. 8, medmindre overførslen sker efter det tidspunkt, der i nogen af ordningerne er aftalt som tidspunktet for første udbetaling, jf. § 30, stk. 1, 2. pkt., eller kun én af pensionsordningerne omfattes af § 15 A,** [8]
4. **fra en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed til en pensionsordning med løbende udbetalinger,** [9]
5. **fra en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed til en anden kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed, som er oprettet efter lovens ikrafttræden,** [10]
6. **fra en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed til en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed, såfremt overførsel finder sted inden det fyldte 60. år jf. dog stk. 8,** [11]
7. **mellem SP-konti, jf. § 17 n i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension,** [12] **eller**
8. **fra en konto i Lønmodtagernes Dyrtidsfond, jf. § 7 a i lov om Lønmodtagernes Dyrtidsfond, til en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed, såfremt overførsel finder sted inden det fyldte 60. år, til en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed, som er oprettet efter lovens ikrafttræden, til en pensionsordning med løbende udbetalinger eller til en SP-konto, jf. lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension,** [13]
9. **fra den del af en pensionsordning med løbende udbetalinger omfattet af § 2, nr. 4, eller § 7, der udgøres af en supplerende engangsydel-**

se, til en kapitalforsikring i pensionsøjemed, når overdragelsen sker som led i en overførsel af pensionstilsagnene efter kapitel 8 i lov om tilsyn med firmapensionskasser eller som led i en bestandsoverdragelse efter lov om finansiel virksomhed §§ 233-235. [14]

Stk. 2. Det samme gælder overførsel af en indeksordning fra et forsikringsselskab til et andet eller fra et pengeinstitut mv. til et andet, i det omfang sådan overførsel kan ske efter de regler, som finansministeren har fastsat herom. [15]

Stk. 3. [16] Deloverførsel af beløb fra en ordning til en anden ordning behandles uanset stk. 1 ikke som en ud- og indbetaling, hvis overførslen sker [17]

1. til forsikringer, der alene kommer til udbetaling i tilfælde af den forsikredes død eller invaliditet, [18]
2. til en pensionsordning ved et nyt ansættelsesforhold, når der efter lov, vedtægter eller lignende regler kun er hjemmel til at overføre en del af en ordning, [19]
3. fra en ordning af en del af årets bidrag, præmier og indbetalinger til en anden ordning efter stk. 1, [20]
4. mellem ordninger som nævnt i stk. 1, nr. 2, 4 eller 6, i det indkomstår, hvori ordningerne påbegyndes udbetalt. Det er en betingelse, at kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed udbetales fuldt ud i det nævnte indkomstår, og at rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed samt pensionsordninger med løbende udbetalinger påbegyndes udbetalt i det nævnte indkomstår. [21] [22]

Stk. 4. [23] Ved deloverførsel af beløb fra en ordning til en anden ordning efter stk. 1, 2 eller 3 anses den overførte del fortrinsvis at hidrøre fra de senest indbetalte bidrag eller præmier.

Stk. 5. [24] Overførsel fra en pensionsordning med løbende udbetalinger, fra en rateforsikring eller fra en rateopsparing i pensionsøjemed, fra en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed til en ordning for samme person oprettet efter vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber behandles ikke som ud- eller indbetaling. [25] Det samme gælder tilbageførsel af det overførte beløb med tilskrevne renter og bonus mv. til en ordning for samme person omfattet af stk. 1, nr. 1. [26]

Stk. 6. Udbetales udtrædelsesgodtgørelse fra Fællesskabernes pensionsordning, indbetales den del af godtgørelsen, der hidrører fra det overførte beløb med tilskrevne renter og bonus mv., til den danske

stat. Det indbetalte beløb kan enten overføres til en pensionsordning omfattet af stk. 1, nr. 1, eller udbetales efter fradrag af afgift. Afgiften udgør 60% uanset indbetalingstidspunktet. Ved udbetaling efter den tidligere ejers død udgør afgiften dog 40% af det udbetalte beløb. Det beløb, der i henhold til 1. pkt. indbetales til den danske stat, forrentes af den danske stat over for den pågældende person indtil overførsel eller udbetaling, jf. 2. pkt., med den til enhver tid gældende rentesats for den danske stats indskud i Nationalbanken. [27]

Stk. 7. **Bestemmelserne i §§ 38 og 39 om, hvem afgiftspligten påhviler, om klageadgang mv. finder tilsvarende anvendelse, når beløbet er indbetalt efter stk. 6. Skatteministeren fastsætter nærmere regler om, hvorledes indbetaling af beløbet efter stk. 6 skal ske. Skatteministeren fastsætter endvidere bestemmelser om, til hvilken myndighed klage over afgiftsberegning skal rettes, og hvilken kommune der skal have andel i afgiften efter § 40.** [28, 29]

Stk. 8. [30] **Stk. 1, nr. 2, finder ikke anvendelse, hvis overførslen sker fra en rateforsikring eller en rateopsparing i pensionsøjemed, som er omfattet af § 15 B. For rateforsikringer og rateopsparinger i pensionsøjemed omfattet af § 15 B finder stk. 1, nr. 3, alene anvendelse, hvis der sker overførsel af en hel ordning omfattet af § 15 B til en nyoprettet ordning omfattet af § 15 B. Stk. 1, nr. 6, finder ikke anvendelse, hvis der sker overførsel til en rateforsikring eller en rateopsparing i pensionsøjemed, som er omfattet af § 15 B.**

---

1. Reglen er indsat ved lov nr. 1028 af 19. december 1992.

Ophævelse af pensionsordninger »i utide« medfører typisk, at der skal svares 60% afgift af pensionsordningen. Og indbetalinger af engangsindskud, der overstiger det årlige »opfyldningsfradrag« (grundbeløbet er på 25.000 kr.; det er i 2004 reguleret til 40.100 kr.), kan være relativt tunge at håndtere fradragsmæssigt, idet fradragene skal fordeles ligeligt over en periode på 10 år efter § 18, stk. 3. Afgiften ved ophævelsen af en ordning og den relativt lange fradragshorisont kan i forening betyde, at det kan være omstændeligt at »flytte« midler fra en pensionsordning til en anden.

Til afhjælpning af disse ulemper er i § 41 indført overførselsregler. Overførselsreglerne går i korthed ud på, at visse nærmere opregnede overførsler af beløb fra kapitel 1 ordning til en anden for ejeren af

ordningen, ikke skal anses som udbetaling respektive indbetaling af det overførte beløb.

Overførsler kan ske mellem pensionsinstitutter eller internt i et institut. Talrige ekspeditioner i forsikringsselskaber, som f.eks. udskydelser af udbetalingstidspunkter, opdelinger af ordninger og lignende sker således med hjemmel i § 41, selv om ekspeditionen udadtil ikke betegnes som en § 41-overførsel.

Kontinuiteten i den skattemæssige behandling i forbindelse med overførsler af forsikringer sikres bl.a. ved, at det afgivende og det modtagende selskab udveksler nogle skemaer, der rummer en række historik-oplysninger om forsikrede og om forsikringens tegningsgrundlag, tegningsdato, oprindelige og nuværende præmie, reserve pr. en række givne (afgiftssats-relevante) datoer, genkøbs-, udbetalings- og begunstigelsesbestemmelser mv.

Når en opsparing i pensionsøjemed overføres til et andet pengeinstitut, skal det afgivende pengeinstitut tilsvarende give pensionsaftalen påtegning om overførslen og sende aftaledokumentet med eventuelle tillæg til det modtagende institut. Det afgivende institut skal desuden foretage en opgørelse over kontoens saldo og den nominelle beholdning af eventuelle værdipapirdepoter. Det afgivende pengeinstitut skal i øvrigt give de oplysninger til det modtagende pengeinstitut, som efter § 11 A er nødvendige for ordningens administration, jf. bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001.

At flytningen ikke behandles som ud- eller indbetaling indebærer, at overførslen ikke medfører afgiftspligt for ophævelse i utide for den pensionsordning, hvorfra overførsel sker, og at der på den anden side heller ikke opstår fradragsret i anledning af, at beløbet indskydes i en anden pensionsordning.

Det medfører desuden, at hvis en ordning, som er omfattet af reglerne i § 18 om fordeling af fradrag over en 10-års-periode, efter § 41 i sin helhed overføres til en anden ordning, skal indbetalingerne til den »afgivende« og den »modtagende« ordning ses under ét i relation til §§ 18 og 18 A. Det betyder, at der ikke skal ske omfordeling af allerede foretagne fradrag, hvis præmien fra den »afgivende« ordning videreføres uændret (eller ændret inden for de grænser, der er hjemlet i § 18 A; se noterne til § 18 A) i den »modtagende« ordning, indtil den oprindeligt aftalte 10-års-periode er udløbet, jf. TfS 1988.237.

Reglerne indebærer videre, at overførsel til en kapitalforsikring og

opsparing i pensionsøjemed i det omfang, der efter de overførselsregler, der vil blive gennemgået nedenfor, er mulighed for, vil kunne ske uden hensyn til størrelsen af det overførte beløb. Bestemmelserne i § 16 om maksimering af de årlige indbetalinger til disse ordninger gælder ikke i overførselstilfælde. Det må dog ses i sammenhæng med, at der til kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed kun kan overføres midler fra anden ordning af samme slags – dvs. midler, der hidrører fra allerede maksimerede årlige indbetalinger.

Hvad angår spørgsmålet om bevarelse af afgiftsfrihed for midler, der overføres fra en ordning, hvorfra udbetalingerne er helt eller delvist skatte- og afgiftsfri i kraft af overgangsreglerne i § 20, stk. 3, § 27, stk. 1, nr. 2 og 4, § 34 eller § 47, må der sondres imellem de i §§ 7 og 9 omhandlede ordninger med løbende udbetalinger og de i §§ 11 og 13 omhandlede ordninger med kapitaludbetaling.

For ordninger med løbende udbetalinger gælder i forhold til § 20, stk. 3, § 34, stk. 1, og § 47 det princip, at midler der hidrører fra indbetalinger før (normalt) 1. januar 1954 er indkomstskatte- og afgiftsfri. For ratepensioner er ydelserne således skattefri; for renteforsikringer er bonus skattefri. Denne skatte- og afgiftsfrihed vil fortsat være gældende, efter at de pågældende midler i medfør af § 41 er overført til anden pensionsordning, som er omfattet af kapitel 1.

Afgiftsfri kapitalpensionsopsparinger, der er oprettet før 1958, kan uden skatte- eller afgiftsmæssige konsekvenser flyttes fra et pengeinstitut til et andet.

Ligeledes vil den afgiftsfrihed for arbejdstagerbidrag til kapitalordninger, der er oprettet efter den 1. januar 1958, som er hjemlet ved § 27, stk. 1, nr. 4, blive bevaret ved overførsel til anden kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed, jf. § 27, stk. 2. Det samme gælder den i § 34, stk. 2, hjemlede afgiftsfrihed.

Om behandlingen af hidtidige arbejdstagerbidrag til kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed, hvorfra der overføres til en ordning med løbende udbetalinger, henvises til bemærkningerne nedenfor.

I lighed med hvad der gælder med hensyn til afgiftsfrihed for de »gamle« kapitalpensionsordninger, er adgangen til, at en eksisterende ordning kan behandles efter pensionsbeskatningslovens regler, uanset at den ikke opfylder de betingelser, der gælder for tilsvarende nyoprettede ordninger, knyttet til den eksisterende police eller konto.

Mulighederne for at overføre midler fra en af kapitel 1 omfattet

pensionsordning til en anden – bestående eller nyoprettet – ordning er udtømmende opregnet i § 41.

Hertil kommer dog reglerne i § 42 om overførsel til en »særlig konto«. Der må gennem disse bestemmelser antages i fornødent omfang at være åbnet adgang til uden skatte- eller afgiftsmæssige konsekvenser at overgå fra en pensionsform til en anden, f.eks. i tilfælde af ansættelse i ny stilling.

2. Når der i § 41 tales om »overførsler«, er det som nævnt ovenfor under note 1 en omskrivning af det forhold, at der teknisk i livsforsikringsselskaber og pengeinstitutter sker tilbagekøb/ophævelse og et efterfølgende indskud – blot uden sædvanlige skattemæssige konsekvenser.

Overførsler efter § 41 er følgelig undergivet forsikringsselskabernes sædvanlige regler for tilbagekøb/ophævelse.

I og med § 41 er indeholdt i en skattelov, giver bestemmelsen alene anvisninger for, hvordan overførsler skal behandles skattemæssigt; den giver således ikke i sig selv ejeren hjemmel til at kunne kræve en ordning overført.

Medmindre en overførsel er omfattet af »jobskifteaftalen« eller »virksomhedsomdannelsesaftalen«, er den derfor belastet med sædvanlige omkostninger. Den er ligeledes som udgangspunkt undergivet instituttets sædvanlige restriktioner. Er der således ikke tilbagekøbsret på en pensionsordning – f.eks. en livrente – er det derfor typisk heller ikke muligt at overføre den.

Overførselsreglerne i § 41 letter muligheden for både leverandørskifte og produktskifte. § 41-overførsler er nemlig ikke kun flytninger af pensionsordninger mellem pensionsleverandører, det er i mindst lige så høj grad »interne« flytninger inden for samme selskab eller overførsler mellem forskellige produktelementer inden for samme pensionsordning, se f.eks. TfS 1994.614: Forsikringssøgende underskrev den 12. december 1988 begæring om kapitalforsikring og livsbetinget livsforsikring. Den livsbetingede livsforsikring begæredes, fordi begæringen om kapitalforsikring ikke kunne nå at blive acceptbehandlet inden nytår, og fradragsretten således ikke ville kunne opnås før for 1989. Den livsbetingede livsforsikring blev antaget den 29. december 1988, kapitalforsikringen i januar 1989. Ifølge aftalen kunne den livsbetingede livsforsikring § 41-overføres til kapitalforsikringen. Landsskatteretten fandt ikke, at der var tale om omgåelse af

pensionsbeskatningslovens fradragsbestemmelser, og anerkendte fradraget for 1988.

Når en rateopsparing i pensionsøjemed overføres til et andet pengeinstitut, skal det afgivende pengeinstitut derudover give pensionsaftalen påtegning om overførslen og sende aftaledokumentet med eventuelle tillæg til det modtagende pengeinstitut. Det afgivende pengeinstitut skal desuden foretage en opgørelse over kontoens saldo og den nominelle beholdning af eventuelle værdipapirdepoter. Det afgivende pengeinstitut skal i øvrigt give de oplysninger til det modtagende pengeinstitut, som efter § 11 A er nødvendige for ordningens administration jf. kapitel 4 i bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001.

3. Begrænsningen af overførselsadgangen til »hele ordninger« indførtes ved lov nr. 1028 af 19. december 1992 for at imødegå spekulation imod den dagældende realrenteafgiftslov, idet opsparingsordninger med realrenteafgiftspligtigt indestående kunne friholdes for realrenteafgift.

Deloverførsler fra ordninger, der ikke er omfattet af pensionsafkastbeskatningslovens overgangsfradrag, er dog undtaget fra begrænsningen. For sådanne ordninger i livsforsikringsselskaber mv. gælder, at forsikringsselskabet eller pensionskassen ikke nedsætter beskatningsgrundlaget efter pensionsafkastbeskatningslovens § 7 for den enkelte forsikrede eller det enkelte medlem. For ejere af pensionsopsparing i pengeinstitutter, er det en betingelse, at de ikke opnår nedsættelse af afgiftsgrundlaget efter pensionsafkastbeskatningslovens § 7, stk. 7. Det vil sige, at hvis der beregnes et samlet overgangsfradrag for flere ordninger, kan der ikke ske deloverførsler fra ordningerne.

For forsikringer følger begrebet »hele ordninger« de enkelte skattekoder under et policenummer. Ved en pensionsordning, der under samme policenummer består af en kapitalpension, en ratepension og en invaliderente er det altså fortsat muligt alene at flytte f.eks. kapitalpensionsdelen.

For så vidt angår flere kapitalpensioner i samme pengeinstitut, som er omfattet af overgangsfradraget i pensionsafkastbeskatningslovens § 7, fremgår det af skatteministerens svar på spørgsmål 29 fra Folketingets Skatteudvalg til lov nr. 1028, at det ved overførsel af en enkelt af ordningerne i hvert enkelt tilfælde må afgøres, om der er tale om en deloverførsel, der har skattemæssige konsekvenser, eller overførsel

af en hel ordning, der ikke har skattemæssige konsekvenser. Pensionsafkastbeskatningslovens § 7 viderefører friholdelsen af pensionskapitaler, som er opsparet før udgangen af 1982 fra realrenteafgiftsloven § 8, stk. 9.

På baggrund af skatteministerens svar antages det, at hvis den overførte ordning er etableret som led i en »egentlig« kollektiv aftale med en arbejdsgiver, kan den anses for en hel ordning efter § 41, så længe forsikringstageren eller kontohaveren er ansat i den virksomhed eller inden for det område, der er dækket af den kollektive aftale.

Det antages endvidere, at hvis en ordning er oprettet med en godkendt lavere pensionsalder end 60 år, og betingelserne for den fortsatte bevarelse af den lavere pensionsalder er til stede, vil ordningen i relation til andre ordninger med tidligste pensionsalder 60 år blive betragtet som en selvstændig aftale.

Skatteministeriets departement har i en skrivelse af 11. juli 1994 (Skatteministeriets j.nr. 11.94-352-450) til PFA Pension, bekræftet, at det er muligt at foretage overførsel af en hel ordning i medfør af § 41, uagtet den opsparede værdi på grund af forsikringens karakter (f.eks. en risikoforsikring) er meget lille eller evt. nul. Det kan bl.a. være relevant, hvis der betales en betydelig præmie til en forsikring uden opsparingselement som f.eks. en erhvervsudygtighedsforsikring, hvor ophævelse i et selskab og nytegning i et andet vil resultere i efterbeskatning efter § 18 A.

Den beskrevne overførsel forudsætter, i) at forsikringsforholdet helt ophører i det afgivende selskab ved overførsel af (evt.) opsparet værdi til det fortsættende selskab, ii) at den nye ordning er identisk med den tidligere ordning, herunder at ydelserne ikke er nedsat, og iii) at en evt. ændring af præmien ved selskabsskiftet alene skyldes aktuarmæssige vilkår, som f.eks. ændrede risikoforhold, som den forsikrede ikke har nogen indflydelse på.

4. »Delvise overførsler« af forsikringer eller pensionsaftaler er alle overførsler, der ikke kan karakteriseres som »overførsel af en hel ordning«, se note 3.

Delvise overførsler af pensionsordninger kan behandles som overførsler på samme måde som hele ordninger, hvis den ordning, der overføres fra, ikke var i kraft ved udgangen af 1982, således at der ikke er nogen pensionsafkastbeskatnings-, fri reserve eller opsparing

på ordningen. Se note 3 om baggrunden for bestemmelsen. Deloverførsel af en forsikring eller en pensionsaftale efter § 41 kan således kun ske, hvis ordningen er oprettet den 1. januar 1983 eller senere, eller hvis der er tale om en opsparingsordning, der ikke er omfattet af pensionsafkastbeskatningslovens § 7.

5. Ved overførslen kan der altså etableres nye ordninger, eller der kan ske yderligere »indbetalinger« på allerede eksisterende ordninger. Loven fastslår, at overførslen skal ske imellem pensionsordninger, der begge (alle) tilhører den samme person eller en ægtefælle efter udlodning i medfør af § 30, stk. 2.

Overførsel til tredjemands ordning er derimod omfattet af § 30 og er således ikke mulig efter § 41.

Bestemmelsen er ændret ved lov nr. 457 af 9. juni 2004.

Hvis en ægtefælle får udloddet en del af en pensionsordning i medfør af § 30, stk. 3, nr. 3, indtræder han eller hun ved udlodningen som forsikret og ejer eller kontohaver i relation til den udloddede del. Det medfører bl.a., at denne ægtefælle kan overføre ordningen til en anden ordning i overensstemmelse med reglerne i pensionsbeskatningslovens § 41.

Derimod kunne den ægtefælle, der fik udloddet en ordning i henhold til lovens § 30, stk. 3, nr. 1 eller nr. 2, før lovændringen ikke efterfølgende foretage overførsel, jf. § 41, fordi han eller hun ikke er ejer af den udloddede del i skattemæssig henseende, men »kun« selvstændig afgiftspligtig af den udloddede del.

Ved ændringen blev der derfor givet hjemmel til, at ægtefæller der modtager en del af en pensionsordning ved udlodning efter også § 30, stk. 3, nr. 1 og 2, kan overføre den udloddede del efter § 41.

6. Overførsel kan efter stk. 1, nr. 1, finde sted mellem ordninger med løbende udbetalinger. Det er altså muligt at overføre »på kryds« mellem forsikring og pensionskasse mv.

7. Overførsel kan efter stk. 1, nr. 2, finde sted fra en ratepensionsordning til en pensionsordning med løbende udbetalinger. Det er altså både muligt at overføre »parallelt« mellem to forsikringsselskaber og »på kryds« mellem pengeinstitut og forsikringsselskab, pensionskasse og forsikringsselskab mv.

Overførsel kan desuden ske fra en ratepensionsordning til en pensionsordning med løbende udbetalinger. Det er efter bestemmelsen muligt at foretage overførsel af den resterende reserve/det resterende indestående under en ratepensionsordning til en pensionsordning med løbende udbetalinger efter det tidspunkt, der i rateordningen er aftalt som tidspunktet for første udbetaling. Se desuden § 44 og noterne hertil.

8. Overførsel kan efter stk. 1, nr. 3, finde sted fra en rateforsikring eller rateopsparing til en anden rateforsikring eller rateopsparing. Det er altså muligt at overføre både parallelt mellem to forsikringsselskaber og »på kryds« mellem forsikring, bank og pensionskasse mv.

Det er en betingelse, at den rateordning, der overføres til, er oprettet efter den 1. januar 1972. Det er desuden en betingelse, at overførslen sker inden det tidspunkt, der i nogen af rateordningerne er aftalt som tidspunktet for første udbetaling. Hvis overførslen sker efter dette tidspunkt, vil det være en ændring af udbetalingsvilkårene i strid med § 30, stk. 1, og dermed udløse afgiftspligt.

Overførsler mellem to eller flere ratepensioner kan iflg. § 43, stk. 1, (også) ske efter ejerens fyldte 60. år. Der kan altså også efter ejerens fyldte 60. år ske »ny« etablering af en ratepension, selv om dette ellers ikke er muligt i henhold til §§ 8, nr. 1, og 11 A, stk. 1, nr. 2.

Tilføjelsen vedr. § 15 A, der er indsat ved lov nr. 1282 af 20. december 2000, medfører, at der ikke kan ske afgiftsfri overførsel mellem to ratepensionsordninger, når den ene ordning er omfattet af § 15 A, mens den anden ikke er.

Ved ændringen blev ikke indført tilsvarende begrænsninger i adgangen til at overføre andre pensionsordninger (ordninger med løbende udbetalinger eller kapitalpensioner) til en § 15 A-ordning eller i adgangen til at sammenlægge en § 15 A-ordning med en anden pensionsordning med løbende udbetalinger.

9. Overførsel kan efter stk. 1, nr. 4, finde sted fra en kapitalpension til en pensionsordning med løbende udbetalinger. Det er altså både muligt at overføre »parallelt« mellem to forsikringsselskaber og »på kryds« mellem pengeinstitut og forsikringsselskab, pensionskasse og forsikringsselskab mv.

10. Overførsel efter stk. 1, nr. 5, kan finde sted fra en kapitalpensionsforsikring eller kapitalpensionsopsparing til en anden kapitalpensionsforsikring eller kapitalpensionsopsparing. Det er altså både muligt at overføre »parallelt« mellem to forsikringsselskaber og »på kryds« mellem pengeinstitut og forsikringsselskab, pensionskasse og forsikringsselskab mv.

Det er en betingelse, at den kapitalordning, der overføres til, er oprettet efter den 1. januar 1972.

Overførsler mellem to eller flere kapitalpensioner – og således også nyetablering – kan iflg. § 43, stk. 2, (også) ske efter ejerens fyldte 60. år, selv om dette ellers ikke er muligt i henhold til §§ 10, stk. 1, nr. 1, og 12, stk. 1, nr. 3.

11. Bestemmelsen er ændret ved lov nr. 430 af 26. juni 1999 som følge af den ændrede aldersgrænse for etablering af ratepensioner.

Overførsel efter stk. 1, nr. 6, kan finde sted fra en kapitalpensionsforsikring eller kapitalpensionsopsparing til en rateforsikring eller rateopsparing. Det er altså både muligt at overføre »parallelt« mellem to forsikringsselskaber og »på kryds« mellem pengeinstitut og forsikringsselskab, pensionskasse og forsikringsselskab mv.

Det er dog i dette tilfælde en betingelse, at overførslen finder sted inden ejerens fyldte 60. år. Muligheden for ikke at blive »ramt« af 60-års grænsen for etablering af ratepensioner gælder altså kun ved overførslen fra allerede eksisterende ratepensioner.

12. Stk. 1, nr. 7 er indsat ved lov nr. 421 af 10. juni 2003 om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension med flere love. Bestemmelsen træder i kraft den 1. januar 2005.

13. Stk. 1, nr. 8 er indsat ved lov nr. 190 af 24. marts 2004. Ændringen omfatter ændrede udbetalingsregler for Lønmodtagernes Dyrtidsfond, og ATP og indførelse af flytteret.

Ligesom anden pensionsopsparing beskattes udbetalinger fra LD som en konsekvens af at der har været fradragsret for indbetalingerne. Beskatningen udgør 25% af de oprindeligt indefrosne lønstigninger med tillæg af renter frem til 1979. Rentebeløb, der er tilskrevet efter 1979, beskattes med 40%.

Denne beskatning af de oprindeligt indefrosne lønstigninger gælder

nu også, selvom beløbet på LD-kontoen er overført til en kapitalforsikring eller -opsparing.

En kapitalpension kan således helt eller delvist bestå af midler, der er overflyttet fra en LD-konto.

Ved den senere udbetaling af kapitalpensionen beskattes den del, der således hidrører fra de oprindeligt indefrosne lønstigninger, fortsat med 25%, uanset flytningen.

14. Stk. 1, nr. 9 er indsat ved lov nr. 457 af 9. juni 2004.

Ved ændringen blev der givet hjemmel til, at den del af en pensionskasseordning, der udgøres af supplerende engangsydelse, kan overføres til en kapitalforsikring i pensionsøjemed, uden at det skattemæssigt skal betragtes som ind- og udbetaling. Det er dog en betingelse, at overførslen skal ske som led i en bestandsoverdragelse af alle eller en del af pensionskassens pensionsordninger til et livsforsikringsselskab eller som led i en overførsel af pensionstilsagnene efter kapitel 8 i lov om tilsyn med firmapensionskasser.

Overførsel vil herefter kunne ske, uden at der skal betales 60% i afgift af udbetalingen fra den ophørende pensionskasseordning efter § 29, stk. 1, og uden at pensionskassemedlemmets adgang til og fradragsret for indbetalinger til øvrige kapitalpensionsordninger efter pensionsbeskatningslovens §§ 16 og 18 berøres af overførslen. Retten gælder kun overførsel af hele ordninger.

15. Iflg. § 3 i lovbekendtgørelse nr. 724 af 15. september 1999 om pristalsreguleret alderdomsforsikring og alderdomsopsparing kan finansministeren efter forhandling med økonomiministeren give regler for, i hvilke tilfælde indekskontrakter, der er oprettet i danske livs- og pensionsforsikringsselskaber, banker og sparekasser, kan tillades overflyttet fra en virksomhed til en anden. Bemyndigelsen ses ikke udnyttet.

Beløb fra en indeksordning med opsparingskonto har hidtil iflg. § 3 i Finansministeriets bekendtgørelse nr. 259 af 13. april 2004 ikke kunnet overføres til andre pensionsordninger. Indekskontrakten med tilhørende konto har dog kunnet overflyttes til et andet pengeinstitut, inden interessenten fyldte 67 år. Det må antages, at interessenter, der som følge af den ændrede aldersgrænse for mulig udbetaling af indeksordninger, ønsker deres indeksordning med opsparingskonto ud-

betalt fra det 65. år i givet fald skal foretage flytningen inden dette tidspunkt.

Da en indeksforsikring vil være omfattet af pensionsbeskatningslovens regler om livrenter eller rateforsikringer, kan reserven fra en sådan ordning i henhold til pkt. 154 i Skattedepartementets nu ophævede cirkulære nr. 24 af 16. december 1986 overføres i overensstemmelse med § 41, stk. 1, nr. 1-3. Dette indebærer imidlertid, at indekskontrakten bortfalder – og dermed retten til indekstillæg.

Der kan ikke ske overførsel af indekskontrakter mellem forsikringsselskaber og pengeinstitutter.

16. Indsat ved lov nr. 1028 af 19. december 1992. Se under note 4 om baggrunden.

17. Om definitionen af deloverførsel, se note 4. Efter stk. 3 er det i konkrete tilfælde muligt at foretage deloverførsler, også selv om den ordning, der overføres fra, er oprettet før 1982. Den delvise overførsel skal uanset dette følge samme systematik som de overførsler, der er nævnt ovenfor; dvs. fra renteforsikring til renteforsikring, fra rateordning til rateordning eller renteforsikring eller fra kapitalordning til en kapitalordning, rateordning eller renteforsikring.

Adgangen til deloverførsler i visse situationer blev bevaret efter pres fra Assurandør-Societetet (det nuværende Forsikring & Pension) og Finansrådet for at undgå utilsigtede hindringer for en fleksibel administration af pensioner og udbetalingsforløb. Der er tale om situationer, som teknisk er § 41-overførsler, men som typisk »udadtil« ikke fremtræder som sådanne. Og det er alle situationer, der ikke rummer nogen mulighed for »realrenteafgiftsspekulation«.

18. Overførsel kan efter stk. 3, nr. 1, ske fra en ordning til en anden, hvis den ordning, der overføres til er en ren risikoforsikring. Der kan f.eks. være tale om en gruppelivspræmie tilknyttet en kapitalpension, rateforsikring tegnet som ren risikoforsikring i forbindelse med en ratepension, kapitalpension eller en renteforsikring tegnet som risikoforsikring samt overlevelsesrente. Om definitionen af »rene risikoforsikringer« henvises til den tidligere gældende formulering af § 50.

19. Undtagelsen i stk. 3, nr. 2, om deloverførsel i tilfælde af jobskifte

gælder iflg. bemærkningerne til lovforslaget bag lov nr. 1028 af 19. december 1992, deloverførsler til en pensionsordning, hvor lov, vedtægter eller lignende regler forhindrer pensionsopspareren i at overføre samtlige sine tidligere pensionsrettigheder til den nye pensionsordning, eller hvor pensionsopspareren pålægges at overføre en del af en tidligere etableret ordning til den nye ordning. »Lignende regler« kan f.eks. være, at det er helbredsmæssige forhold, der hindrer overførsel af hele ordningen – hvor den pensionsberettigedes helbred er blevet forringet i et omfang, så det alene er muligt at nyetablere en opsparingsbaseret pension, men hvor det ikke er muligt at nyetablere tilsvarende risikodækninger som invaliditets- eller dødsfaldsdækninger.

Man skal være opmærksom på, at overførsler kun kan ske skatte- og afgiftsfrit, når overførslen er en følge af et nyt ansættelsesforhold, hvor der enten kun er mulighed for eller er udtrykkeligt krav om (del-)overførsel af pensionsrettigheder, der er optjent i et tidligere ansættelsesforhold.

I forbindelse med behandlingen af forslaget til lov nr. 1028 af 19. december 1992 svarede skatteministeren på Skatteudvalgets spørgsmål 25 til, at »*Efter* [forslaget] *er der for den person, der får nyt ansættelsesforhold, mulighed for at overføre en del af en ordning uden skattemæssige konsekvenser, hvis den nye pensionskasse mv. kun kan modtage en del af den gamle ordning. Bestemmelsen gælder også for den person, der forinden et nyt ansættelsesforhold har været uden ansættelse i en periode.*

Derimod står en pensionsopsparer uden arbejde ikke i en jobskiftesituation, og vedkommende har derfor ikke (efter ministerens opfattelse) det problem med deloverførsel af en pensionsordning, som [forslaget] skal løse«.

Adgangen efter stk. 3, nr. 2, skal således afhjælpe det problem, at der ved overførsler mellem to ordninger er krav om, at en del af opsparingen bliver stående på den oprindelige ordning. I bemærkningerne til lovforslaget henvises til, at dette bl.a. kan være tilfældet ved tjenestemandsansatte. Tjenestemandsansatte, der vælger at overføre tidligere optjente pensionsrettigheder, kan i enkelte tilfælde kun overføre en del af ordningen. Den del af tjenestemandens ordning, der stammer fra egne bidrag eller fra en pensionsordning i et privat ansættelsesforhold kan således ikke overføres til tjenestemandspen-

sionsområdet. I andre tilfælde skal der derimod ved en tjenestemandsansættelse ske overførsel af en del af pensionsordningen. Det kan f.eks. være tilfældet, hvor en tidligere tjenestemand genansættes som tjenestemand, og hvor en fratrædelsesgodtgørelse, der er indbetalt på en anden pensionsordning, skal tilbageføres til tjenestemandspensionen.

Videre kan deloverførsler være nødvendige ved overførsel af en bidragsbaseret pensionsordning til en tilsagnsordning, hvor der kun kan overføres en så stor del af opsparingen, som medgår til køb af den anciennitet, der er nødvendig for at opnå et tilsagn.

Tilsvarende hvor det modtagende pensionsinstitut ikke har mulighed for at tilbyde samme dækninger – f.eks. ved overførsel fra et forsikringsselskab til et pengeinstitut.

Endelig kan det i pensionskasser forekomme, at et ekstraordinært bidrag, som medlemmet kan indbetale ved optagelsen i kassen, er mindre end det, der er sparet op under den tidligere pensionsordning; det er derfor alene muligt at foretage en delvis overførsel.

Deloverførsler forekommer også ved f.eks. ugiftes udtræden af en kollektiv pensionsordning med ægtefællepension, hvor ægtefællepensionen efter beregningsgrundlaget eller pensionsregulativet opretholdes i det afgivende institut og træder i kraft ved medlemmets eventuelle senere indgåelse af ægteskab.

20. Overførsler fra en ordning af en del af årets bidrag, præmier og indbetalinger til en anden ordning efter § 41, stk. 1, som omfattes af stk. 3, nr. 3, vedrører hovedsageligt pensionsordninger, der er »delt« mellem et forsikringsselskab og et pengeinstitut, således at opsparingen (hovedsageligt) sker i pengeinstituttet, mens forsikringsdækningen sker i forsikringsselskabet.

Ifølge bemærkningerne til lovforslaget kan der ske hel eller delvis overførsel af indbetalinger, som foretages i løbet af et år, fra en pensionsordning til en anden. Tilsvarende gælder for præmier, der er forfaldne i indkomståret, men som først overføres i det efterfølgende år.

Adgangen til at foretage deloverførsler gælder kun for årets indbetalinger eller en del heraf. Der kan altså højst overføres et beløb fra en ordning til en anden, der svarer til bidraget for den første ordning. Adgangen gælder videre kun indbetalinger, der er forfaldne i løbet af

året, og som er overført inden for samme år – eller for forsikringers vedkommende det efterfølgende år. Hvis der i et år alene overføres et beløb, der svarer til en del af årets indbetalinger til en anden ordning, kan den »resterende« del altså ikke fremføres til delvis overførsel et efterfølgende år.

21. Stk. 3, nr. 4, omhandler muligheden for deloverførsler på pensioneringstidspunktet.

I bestemte situationer kan der ske deloverførsler i det indkomstår, hvori en ordning begyndes udbetalt. Denne løsning kan være attraktiv, hvis ejeren alene har behov for udbetaling af f.eks. en del af en kapitalpension til indfrielse af en restprioritetsgæld og i øvrigt har behov for en løbende ydelse, eller hvor alene den del af en kapitalpension, der er belagt med 0% eller 25% afgift, ønskes udbetalt.

Muligheden gælder kun for overførsler fra en ratepension til en ordning med løbende udbetalinger eller fra en kapitalpension til en ordning med løbende udbetalinger. Der kan også ske overførsel fra en kapitalpension til en ratepension, hvis overførslen sker inden ejerens fyldte 60. år.

Der kan kun foretages overførsel efter stk. 3, nr. 4, én gang.

Det er en betingelse, at udbetaling foretages eller påbegyndes i samme indkomstår fra begge pensionsordninger – både den, der overføres fra, og den, der overføres til. Det er videre en betingelse, at f.eks. den kapitalpension, der overføres et beløb fra, udbetales fuldt ud i samme indkomstår. Se i øvrigt noterne til § 26.

22. Det antages, at der er en række tilfælde, som ikke betragtes som »egentlige« deloverførsler, hvorfor de ikke blev berørt af lovændringen i 1992.

Dette gælder i første række ændringer »inden for en pensionsordning«, hvor der ifølge skatteministerens svar på skatteudvalgets spørgsmål 28 i forbindelse med forberedelsen af lovændringen ikke foreligger en overførsel efter pensionsbeskatningsloven.

Det drejer sig typisk om følgende tilfælde:

- Halv invalidepension. Policen deles, og halvdelen af pensionen gøres virksom. Der ydes halv præmiefritagelse. Den anden halvdel fortsætter opsparingen – evt. med fortsatte indbetalinger.

- Delvis udbetaling ved delpension. Policen deles i en straks begyndende livrente og en opsat livrente.
- Deling i forbindelse med efterløn. Policen deles typisk i forholdet mellem arbejdsgiver- og private indbetalinger.
- Udskillelse af indeksdel. Indeksdelen udskilles og fortsættes til ejerens 65./67. år, mens den resterende del af pensionen gøres virksom og udbetales.

Disse ændringer kan fortsat finde sted, uden at de betragtes som deloverførsler i strid med stk. 1.

Kollektiv pensionsordning med kapitalpension, hvor den løbende pensionsydelse påbegyndes udbetalt, mens kapitalpensionen udsættes, er ikke omfattet af reglerne om deloverførsel. Der er tale om to forskellige skattekoder, så forholdet indebærer ikke en deloverførsel.

Det antages videre, at der er eksempler på deloverførsler, som hidtil har kunnet ske uden skattemæssige konsekvenser, men som ikke kan anses for at være omfattet af undtagelsesbestemmelserne om deloverførsler i stk. 3. Disse eksempler har ingen sammenhæng med spekulation imod realrenteafgiftsloven.

Det kan f.eks. dreje sig om ændring af en ophørende rateforsikring med udbetaling fra det 65. til det 75. år, hvor forsikringstageren kort før sit 65. år ønsker at ændre en del af forsikringen til en livsvarig dækning. Raterne udbetales til det 75. år, hvorefter den livsvarige livrente påbegyndes udbetalt.

Betingelserne i stk. 3, nr. 4, om straks begyndende udbetaling i indkomståret kan ikke opfyldes i dette tilfælde. Under bestemte forudsætninger – maks. garantiperiode, jf. § 5, stk. 1 – kan alternativet være at overføre hele ordningen til en forsikring med løbende udbetalinger efter stk. 1.

23. Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 170 af 15. marts 2000. Ved lovændringen blev det kodificeret, at det er LIFO princippet, der gælder ved deloverførsler.

24. Bestemmelsen er indsat lov nr. 441 af 1. juni 1994 og har virkning for personer, der den 1. januar 1973 eller senere er ansat efter vedtægten for tjenestemænd i EU.

25. Ved lov nr. 441 af 1. juni 1994 blev der tilvejebragt hjemmel til, at pensionsopsparing, der er optjent under danske pensionsordninger, kan overføres til EUs pensionsordning for tjenestemænd uden at dette medfører beskatning eller fradragsret.

Bestemmelsen omfatter både kapital-, rate- og rentepensionsordninger.

Overførsler efter stk. 5 behandles på samme måde som overførsler mellem danske pensionsordninger.

Pensionsudbetalingerne beskattes af EU efter overførslen. Beskatningsretten bliver dog tilbageført dog til Danmark, hvis der er tale om en udtrædelsesgodtgørelse, som udbetales af EU før pensioneringstidspunktet. I bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001 er der i kapitel 12 fastsat nærmere regler om udtrædelsesgodtgørelse fra Fællesskabernes pensionsordning.

Herefter kan alle ordninger, der er omfattet af § 41, stk. 1, også overføres skatte- og afgiftsfrit til EUs pensionsordning. Det drejer sig om pensionsordninger med løbende udbetalinger, rateforsikring i pensionsøjemed, rateopsparing i pensionsøjemed samt kapitalforsikring og opsparing i pensionsøjemed.

Overførslen udgør ikke en afgiftspligtig udbetaling, og der er ikke fradragsret for det beløb, der indbetales på den anden bestående eller nyoprettede ordning. Det samme gælder beløb, som tilbageføres fra EUs pensionsordning til en dansk pensionsordning.

26. Ordninger, der er overført til eller er etableret under EUs pensionsordning for tjenestemænd, kan tilsvarende overføres/tilbageføres til en dansk pensionsordning, uden at dette betragtes som en ind- eller udbetaling. En sådan overførsel »fra EU« kan dog kun ske til en pensionsordning med løbende udbetalinger.

Det er alene det beløb, der er overført, der med renter og bonus kan tilbageføres. Evt. beløb der var/er friholdt for realrenteafgifts/pensionsafkastbeskatning og beløb, som var belagt med 0 eller 25% afgift, kan ikke bevares efter en overførsel.

Tilbageførsel kan kun ske til en pensionsordning med løbende udbetalinger. Det er i den forbindelse væsentligt at huske, at det efter § 44 er en betingelse, at der ikke inden overførslen er indtrådt afgiftspligt eller indkomstskattepligt vedrørende de overførte beløb.

27. Der kræves minimum 10 års ansættelse som tjenestemand i EU for at opnå pensionsret. Tjenestemænd, der ved fratræden har haft en kortere ansættelse, oppebærer derfor ikke pension, men er i stedet berettiget til en kontant udtrædelsesgodtgørelse.

Udtrædelsesgodtgørelsen kan enten overføres fra EU til en pensionsordning med løbende udbetalinger eller udbetales til den berettigede. Beskatningsmæssigt følger udtrædelsesgodtgørelsen danske skatteregler. Udbetalinger fra en ordning med løbende udbetalinger beskattes på vanlig vis som personlig indkomst. Udtrædelsesgodtgørelsen kan udbetales kontant efter fradrag af afgift på 60% – ligesom et tilbagekøb. Udbetaling efter den berettigedes død beskattes med 40% afgift.

Afgiftssatsen svarer til, hvad der gælder for udbetalinger efter § 29, stk. 1, fra danske pensionsordninger ved dødsfald. Tilføjelsen er indsat ved lov nr. 306 af 24. april 1996.

Ved lov nr 431 af 14. juni 1995 blev der givet hjemmel til, at staten kan forrente den del af en udtrædelsesgodtgørelse fra EUs pensionsordning, der indbetales til Nationalbanken. Bestemmelsen har virkning fra og med 1. marts 1995.

28. Bestemmelsen fastslår, at de sædvanlige regler om, hvem afgiften påhviler, og om klageadgange over afgiftsberegning, finder uændret anvendelse, når beløbet stammer fra en udtrædelsesgodtgørelse fra EUs pensionskasse for tjenestemænd.

De nærmere regler for indbetaling mv. efter stk. 7 findes i bekendtgørelse nr. 326 af 10. maj 2001.

Jobskifteaftalen er en aftale mellem en række forsikringsselskaber og pensionskasser om omkostningsfri overførsel af ordninger, i det omfang dette er nødvendiggjort af et jobskifte – typisk fordi den ansatte ved jobskiftet bliver omfattet af en obligatorisk pensionsordning, som er etableret hos en anden pensionsleverandør, end hvor den ansattes (obligatoriske) pensionsordning i den tidligere stilling var.

29. Den 28. september 2000 blev der i Nuuk underskrevet en tillægsaftale til aftalen af 18. oktober 1979 mellem den danske regering og det grønlandske landsstyre til undgåelse af dobbeltbeskatning mv.

Tillægsaftalen er offentliggjort ved bekendtgørelse nr. 15 af 10. ja-

nuar 2001, og indeholder ændringer af dobbeltbeskatningsaftalen, jf. bekendtgørelse nr. 475 af 21. november 1979 som ændret senest ved tillægsaftale af 5. november 1998, jf. bekendtgørelse nr. 271 af 3. maj 1999.

Tillægsaftalen giver mulighed for overførsel til Grønland af pensionsordninger med løbende udbetalinger tegnet i danske pensions- eller livsforsikringsselskaber af grønlandske arbejdsgivere for medarbejdere, der har skattemæssigt hjemsted i Grønland efter artikel 4 i den mellem den danske regering og det grønlandske landsstyre indgåede aftale af 18. oktober 1979 til undgåelse af dobbeltbeskatning uden, at overførslen behandles som ud- eller indbetaling efter afsnit I.

Dette gælder kun i det omfang overførslen modsvares af bidrag omfattet af bortseelsesretten ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst i Grønland. Det er en betingelse, at overførslen sker inden den 1. januar 2002 til en pensionsordning, hvor præmier og bidrag er fradragsberettigede eller omfattet af bortseelsesretten ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst i Grønland.

Så længe Grønland træder tilbage fra beskatning på pensionsområdet i henhold til aftale af 21. august 1990 (kompensationsaftalen) som ændret ved tillægsaftale af 31. august 1997 i henhold til artikel 24 i den mellem den danske regering og det grønlandske landsstyre indgåede aftale af 21. august 1990, kan Danmark beskatte indehavere af konti omfattet af pensionsafkastbeskatningslovens § 1, stk. 2, uanset om disse er hjemmehørende i Grønland.

30. Bestemmelsen er indført ved lov nr. 317 af 5. maj 2004, der med § 15 B indførte adgang for særlige opsparingsordninger for sportsudøvere. Se noterne til § 15 B. Samtidig indføjedes som konsekvensrettelser af stk. 1, nr. 2. og 3. en henvisning til stk. 8.

Stk. 8 fastslår, at det ikke er muligt at foretage en afgiftsfri overførsel til eller fra en § 15 B-ordning, med mindre der er tale om overførsel af en hel § 15 B-ordning til en nyoprettet § 15 B-ordning. Der kan således ikke ske overførsel af midler fra en kapitalpension eller en ratepension i øvrigt til en § 15 B-ordning.

§ 42 [1] **Reglerne i § 41 anvendes også på eventuel overførsel af pensionsbidrag mv. i forbindelse med fratrædelse af stilling i statens, folkekirkens, folkeskolens eller en kommunes tjeneste eller af udtrædelsesgodtgørelse fra en statsunderstøttet pensionsordning eller fra en pensionskasse, der er omfattet af §§ 2, 6 eller 7, til en for den fratrådte arbejdstager oprettet særlig konto, jf. stk. 2. Sådan overførsel kan dog ikke omfatte beløb, som efter de herom gældende bestemmelser kunne være udbetalt til den fratrådte arbejdstagers fri rådighed. Kontoen skal oprettes i en institution, hvor pensionsordninger efter kapitel 1 kan oprettes, og som ikke efter lovgivningen i øvrigt er forhindret i at modtage sådanne indskud.** [2]

Stk. 2. **Overføres et beløb, der indestår på en særlig konto som nævnt i stk. 1, til en pensionsordning med løbende udbetalinger for kontohaveren, gælder reglerne i § 41. Af andre udbetalinger fra kontoen svares afgift med 60%. I øvrigt gælder samme regler som for opsparing i pensionsøjemed.** [3]

---

1. Den tidligere regel i § 42 om, at samlede udbetalinger af bonusbeløb alene var afgiftspligtige, er nu afløst af en regel i § 46 om, at sådanne udbetalinger er afgifts- eller indkomstskattepligtige efter reglerne i kapitel 2 og 3. Det drejer sig om bonusudbetalinger fra rate- og renteforsikringer.

2. Det er sædvanligvis en betingelse for at kunne benytte overførselsreglerne, at overførslen af pensionsrettighederne sker direkte til en »modtagende« pensionsordning. Dette krav er imidlertid af praktiske hensyn fraveget i § 42.

Efter stk. 1 kan godtgørelser til fratrådte tjenestemænd og udtrædelsesgodtgørelser fra statsunderstøttede pensionsordninger eller pensionskasse omfattet af §§ 2, 6 eller 7 overføres til en særlig konto i et pengeinstitut. I TfS 1985.148 udtalte Skattedepartementet, at udbetaling fra en sådan særlig konto ikke medførte pligt til at betale tillægsskat efter de dagældende regler (den nugældende 60% afgift).

Overførsler til § 42-konti kan ikke omfatte beløb, som kunne være udbetalt til den fratrådte arbejdstagers frie rådighed, idet der ikke for f.eks. godtgørelser til fratrådte tjenestemænd er anset at være noget behov for særregler.

3. § 42-konti er hovedsageligt tænkt til midlertidig anbringelse af udtrædelsesgodtgørelser. Der er derfor fastsat regler om, at midlerne fra kontoen enten kan videreoverføres efter reglerne i § 41 til en pensionsordning med løbende udbetalinger eller udbetales direkte til den berettigede. Kontoens indestående behandles efter reglerne om opsparing i pensionsøjemed.

Der skal betales en afgift på 60% ved alle udbetalinger fra kontoen, også ved den berettigedes fyldte 70. år eller død.

§ 43 **En rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed kan uanset bestemmelserne i § 8, nr. 1, og § 11 A, stk. 1, nr. 2, oprettes efter det fyldte 60. år ved overførsel som nævnt i § 41, stk. 1, nr. 3.** [2]

Stk. 2. **En kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed kan uanset bestemmelserne i § 10, stk. 1, nr. 1, eller § 12, stk. 1, nr. 1, oprettes efter det fyldte 60. år ved overførsel som nævnt i § 41, stk. 1, nr. 5.** [3]

Stk. 3. **En pensionsordning med løbende udbetalinger, en rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed, eller en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed, oprettet ved overførsel som nævnt i § 41, stk. 1, kan uanset bestemmelserne i § 2, nr. 4, litra a), § 8, stk. 1, nr. 3, § 10, stk. 1, nr. 3, § 11 A, stk. 1, nr. 5, og § 12, stk. 1, nr. 3, aftales udbetalt fra et tidspunkt mellem overførslen og det fyldte 60. år, når forsikringstageren eller kontohaveren opfylder de respektive ordningers vilkår for udbetaling før det fyldte 60. år på grund af invaliditet mv.** [4]

---

1. §§ 8 og 11 A hindrer, at der kan etableres rateforsikringer eller rateopsparinger for personer, der er fyldt 60 år. Tilsvarende hindrer §§ 10 og 12, at der kan etableres kapitalpensioner for personer, der er fyldt 60 år.

Disse aldersgrænser hindrer, at personer, der er fyldt 60 år, benytter muligheden for skattefrie overførsler i § 41 til nyoprettede rate- eller kapitalpensioner.

Det er fra politisk hold fundet ønskværdigt, at også personer, der er fyldt 60 år, har mulighed for at overføre opsparede pensionsmidler fra en ordning oprettet før denne alder til en nyoprettet ordning.

2. Bestemmelsen er ændret ved lov nr. 430 af 26. juni 1999 som følge af den ændrede aldersgrænse for etablering af ratepensioner.

§ 43, stk. 1, indeholder en mulighed for at fravige aldersgrænsen for etablering af ratepensioner, når der efter § 41, stk. 1, nr. 3, overføres en hel ratepension eller en del heraf til en anden ratepension, som er oprettet efter pensionsbeskatningslovens ikrafttræden.

Dette kan f.eks. være relevant i tilfælde af ønske om sammenlæg-

ning af to ratepensioner, leverandørskifte eller om ændring af udbetalingsperioden.

Det er dog en betingelse, at overførslen skal ske inden det tidspunkt, der i nogen af ordningerne er aftalt som tidspunktet for første udbetaling. Efter dette tidspunkt må overførsel ske til en livrente, jf. § 41, stk. 1, nr. 2.

3. Tilsvarende kan der efter § 43, stk. 2, ske overførsel af en hel kapitalpensionsordning eller en del heraf til en anden kapitalpensionsordning, som er oprettet efter pensionsbeskatningslovens ikrafttræden.

4. Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 457 af 9. juni 2004.

Ved indsættelsen af stk. 3 er det bestemt, at personer som før det 60. år har fået varigt nedsat funktionsevne, og som overfører deres pensionsordning efter § 41, får mulighed for at vælge, hvornår ordningen skal komme til udbetaling indenfor perioden mellem overførslen og det 60. år.

Det er en forudsætning, at der er tale om en varigt nedsat funktionsevne mv., der efter vilkårene i den nye pensionsordning giver ret til udbetaling før det 60. år.

I tilfælde af invaliditet er der således f.eks. mulighed for, at den invaliditetsramte overfører en kapitalpensionsordning til en straks begyndende rateforsikring eller livrente. Derved vil den pågældende ikke være nødsaget til at få hele kapitalpensionsordningen udbetalt, og tilsvarende blive tvunget til at skulle tage stilling til en genplacering af beløbet.

Det er også muligt, at få pensionsordningen udbetalt på et senere tidspunkt, hvis den invaliditetsramte mv. f.eks. skønner, at den han eller hun kan forblive på arbejdsmarkedet i et par år endnu.

§ 44

Det er en betingelse for anvendelsen af reglerne i §§ 41-43, at der ikke forinden overførslen er indtrådt afgiftspligt eller indkomstskattepligt vedrørende de overførte beløb. [1]

---

1. Efter § 44 er det en betingelse for anvendelse af overførselsreglerne, »*at der ikke forinden overførslen er indtrådt afgiftspligt eller indkomstskattepligt vedrørende de overførte beløb.*«

Det indebærer, at overførslen af pensionsordningen skal ske direkte fra den afgivende pensionsordning (offentlige kasse, pensionskasse, forsikringsselskab, pengeinstitut mv.) til den modtagende ordning. Ved enhver mellemkommende udbetaling af midlerne til den berettigede selv, vil der indtræde pligt til at svare afgift eller indkomstskat. Overførsel vil dermed være udelukket.

For løbende ydelser, der er omfattet af § 20, indtræder indkomstskattepligten på ydelsens udbetalingstidspunkt. Overførsel vil ikke kunne ske efter forfaldsdagen, selv om ydelsen endnu ikke er udbetalt. Om overførsel mellem rateforsikringer, se § 30, stk. 1, 2. pkt., og noten til § 41, stk. 1, nr. 3.

I de tilfælde, hvor den berettigede har mulighed for at begære f.eks. en udtrædelsesgodtgørelse fra en pensionskasse eller lignende udbetalt til fri rådighed, men hvor beløbet i stedet ønskes anvendt til køb af en anden pensionsordning, kan den berettigede derfor vælge, om beløbet ønskes (afgiftsberigtiget og) udbetalt og derefter indbetalt med fradragsret efter afsnit I, eller om det i stedet med hjemmel i §§ 41-43 ønskes overført direkte – uden hverken afgift eller fradragsret – til en ny/anden ordning.

Muligheden kan bl.a. have interesse i tilfælde, hvor det er muligt at overføre midler, der er helt eller delvist fritaget for afgift.

Kapitel 4

Bonus mv.

§ 45 **Ved opgørelsen af skattepligtig indkomst bortses fra tilskrivning af bonus og renter mv. vedrørende en ordning, som omfattes af kapitel 1.**

Stk. 2. **Det samme gælder fortjeneste og tab ved indfrielse eller salg af værdipapirer, salg af tegningsrettigheder, samt fortjenester og tab, der skyldes kursændringer på beholdningen af værdipapirer, udlodning af likvidationsprovenu eller lignende, når værdipapirerne er led i en rateopsparing i pensionsøjemed eller en opsparing i pensionsøjemed.** [1]

---

1. Bonus

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med den nu ophævede regel i § 22 om, at ordninger, der omfattes af kapitel 1, ikke medregnedes ved opgørelsen af den skattepligtige formue, og § 46 om den skattemæssige behandling af udbetalinger af bonus, renter, salgsavancer o.l.

Loven sondrer altså skarpt mellem »tilskrivning« og »udbetaling« af bonus, renter, salgsavancer o.l.

Bonus har så langt den største betydning i forsikringsordninger, men forekommer dog også i pensionskasseordninger. »Bonus« er forskellen mellem de forudsætninger vedr. rente, risiko og omkostninger, som er fastlagt i selskabernes/pensionskassernes tekniske grundlag, og de tilsvarende faktiske størrelser. Overskud på de nævnte parametre fordeles tilbage til kunderne/medlemmerne i form af bonus. Det kan ske ved nedsættelse af prisen for den fremtidige dækning, ved forhøjelse af de eksisterende dækninger eller ved kontant udbetaling. For afsnit 1-ordninger vil kontant udbetaling dog være belagt med afgift på 60%.

»Tilskrivning af bonus« er den fordeling af årets bonus, som foretages efter selskabets tekniske grundlag for beregning af bonus, populært kaldet »bonusregulativ«. Bonusregulativet er den matematiske fordelingsnøgle, der på aktuarmæssigt grundlag fastsætter, efter hvilket forhold de enkelte berettigede deltager i bonusfordelingen. Bonusregulativet er en del af forsikringsselskabets/pensionskassens »tekni-

ske grundlag«. Det er vedtaget af forsikringsselskabets/pensionskassens bestyrelse og anmeldt til Finanstilsynet.

Tilskrevne bonusbeløb anvendes i praksis på forskellige måder: som »opskrivningsbonus« eller som »udbetalingsbonus«.

Straksopskrivning. Det i dag mest anvendte princip er straks-anvendelse af bonus til køb af tillægsforsikring. Herved sker der løbende en forhøjelse af den aftalte forsikringsydelse. Opskrivningen foretages typisk en gang årligt.

Opsat opskrivning/udbetaling. I stedet kan det være aftalt, at den tilskrevne bonus henstår i forsikringsselskabet/pensionskassen, indtil forsikringen/pensionen bliver virksom – skal udbetales – hvorefter den på dette tidspunkt anvendes til køb af en samlet tillægsforsikring. Alternativt kan det være aftalt, at den berettigede på udbetalingstidspunktet kan vælge, om bonusbeløbet ønskes anvendt til køb af tillægsforsikring eller ønskes udbetalt.

Løbende udbetaling. Endelig forekommer det, at bonus udbetales løbende, i takt med at den tilskrives – typisk en gang årligt.

Renter og salgsavancer mv.

Bestemmelsen om renter mv. i stk. 1, samt om salgsavancer mv. i stk. 2 vedrører hovedsageligt rate- og kapitalpensionsopsparinger og indeksordninger med opsparingskonto. Tilsvarende regler gælder formentlig ikke forsikringer, der er tegnet i selskaber med tilknyttede investeringsfonds. For disse forsikringer gælder, at det er forsikringsselskabet, der ejer værdipapirerne. Renter og salgsavancer tilskrives derfor under disse ordninger som bonus.

»Tilskrivning af renter« betyder, at beløbet krediteres ejerens konto/forsikring.

»Renter« omfatter både sædvanlige renter af konti i pengeinstitutter og evt. særlige overrenter eller »opsparingspræmier«. Tilsvarende er renter af obligationer og udbytter af aktier omfattet, hvor de opsparede midler er anbragt i værdipapirer i individuelle depoter, eller hvor renten kommer fra tilknytning til puljeordninger. Se desuden § 30 A og noterne hertil.

§ 46 **Reglerne i kapitel 2-3 om indkomstskat eller afgift af udbetalinger mv. gælder også beløb, der hidrører fra bonus, renter og salgsavancer mv.** [1] [2]

Stk. 2. **For bonus, der tilfalder en arbejdsgiver i medfør af et forbehold som nævnt i § 17, gælder reglen i § 24.** [3]

---

1. Bestemmelsen skal læses i sammenhæng med § 45 om, at tilskrivning af bonus, renter og salgsavancer mv. skal holdes uden for opgørelsen af den skattepligtige indkomst i opsparingsperioden.

Hvis bonus anvendes til opskrivning, se noten til § 45, følger det af § 46, stk. 1, at lovens almindelige skatte- og afgiftsregler også finder anvendelse på den del af en forsikring/pensionskasse-pension, der stammer fra bonustilskrivning. Det gælder, uanset om opskrivningen sker som straksopskrivning, i takt med bonustilskrivningen, eller når pensionen bliver aktuel.

Tilsvarende gælder tilskrivning af renter, salgsavancer mv. for opsparingsordninger og forsikringer, tilknyttet investeringsfonds, jf. bemærkningerne til § 45.

Ved opgørelsen af kursgevinster tages udgangspunkt i differencen mellem værdipapirernes værdi på anskaffelsestidspunktet og værdien på tidspunktet for afgiftspligtens indtræden.

Hvis bonus (eller renter, salgsavancer e.l.) derimod udbetales løbende er der tale om udbetalinger »i utide«. Sådanne udbetalinger er derfor efter §§ 28 og 29 belagt med afgift på 60% som delvise tilbagekøb/hævninger.

2. For »samlede bonusudbetalinger« gælder de hidtidige regler i det nu ophævede § 46, stk. 2, hvis aftalen om bonusudbetaling er indgået før den 1. januar 1990. Bestemmelsen er ophævet ved lov nr. 313 af 16. maj 1990.

Efter denne bestemmelse var bonusudbetaling kun afgiftspligtig, hvis udbetalingen skete samlet,

- når forsikringen blev virksom,
- blev ophævet eller
- bortfaldt.

Alle andre udbetalinger af bonus var skattepligtig indkomst.

I modsætning til bonusudbetalinger gjaldt der ingen særregler om samlede udbetalinger af renter mv.

I TfS 1994.788 skulle udbetalinger af »bonusydelser« fra en pensionsordning afgiftsbelægges med såvel 40% afgift som foreløbig indkomstskat efter pensionsbeskatningsloven § 29, stk. 1, 2. pkt., fordi der – når ordningen var omfattet af § 2 – skulle svares indkomstskat af udbetalinger, der ikke var løbende udbetalinger, på samme måde som hvad der gjaldt ved ophævelse af pensionsordninger i utide, jf. den dagældende § 48.

I Landsskatterettens kendelse 651-1262-0033 var en ansat, A, omfattet af en obligatorisk pensionsordning, der indeholdt alders-, børne- og invalidepension. For gifte funktionærer var desuden tilknyttet enkepension. A's pensionsordning var etableret i forsikringsselskabet P, mens overlevelsesrenten var tegnet i forsikringsselskabet T. Til overlevelsesrenten knytter der sig en bonusordning, der valgfrit enten tillægges pensionen eller udbetales kontant, når pensionsbetalingen påbegyndes. Ved A's pensionering var opsparet omkring kr. 1 mio. i bonus, som ønskedes udbetalt samlet mod en afgift på 40% efter § 46. Landsskatteretten udtalte, at alderspensionen og overlevelsesrenten var to af hinanden uafhængige pensionsordninger, og at bonus på overlevelsesrenten derfor ikke kunne udbetales efter § 46, stk. 2, selv om alderspensionen var blevet virksom. Afgørelsen er næppe rigtig. Det forhold, at arbejdsgiveren – tilfældigvis – beslutter at anbringe de to dele af den samlede pensionsordning i forskellige selskaber, kan næppe have betydning for afgiftsspørgsmålet, idet bonusbeløbet alene ville have været afgiftspligtigt med 40%, hvis ordningerne havde (kunnet) været etableret i samme selskab.

3. Bonus, der tilfalder en arbejdsgiver i medfør af et forbehold efter § 17, er skattepligtig indkomst efter § 24, hvis arbejdsgiveren ved opgørelsen af sin skattepligtige indkomst har fradraget sine indbetalinger til præmien.

§ 47 **Fra indkomstskattepligten efter § 46, stk. 1, er undtaget bonus, som hidrører enten fra indbetalinger, der forfaldt før begyndelsen af det indkomstår, der ligger til grund for skatteansættelsen for skatteåret 1955-56, til en ordning, der omfattes af §§ 7 eller 9, eller fra en arbejdstagers egne indbetalinger før lovens ikrafttræden til en forsikring, der omfattes af § 11.** [1]

---

1. Efter § 47 er bonusudbetalinger, der stammer fra indbetalinger, der forfaldt før indkomståret 1954 skattefri, hvis ordningen er omfattet af overgangsreglerne i §§ 7 eller 9. Bonusudbetalinger er desuden skattefri, hvis de stammer fra en arbejdstagers egne indbetalinger til en forsikring, foretaget før den 1. januar 1972, hvor ordningen er omfattet af overgangsreglen i § 11.

Hvis reglen medfører behov for opdeling af bonusbeløb i en skattepligtig og en ikke skattepligtig del, foretages opdelingen af forsikringsselskabet.

Skattefriheden gælder ifølge Ligningsvejledningen 1996 afsnit A.C. 1.7. kun »egentlige« bonusudbetalinger – hvorved forstås tillæg, som kun er gældende for en vis periode.

Hvis en pensionskasse f.eks. vælger at anvende et før 1954 konstateret overskud til forhøjelse af de løbende pensionsydelser, er der i stedet reelt tale om opskrivningsbonus, som derfor er skattepligtig efter bestemmelsen i § 46, stk. 1.

I TfS 1989.28 anså Landsskatteretten ikke bonusudbetalinger fra en pensionskasse for anvendt til forhøjelse af de løbende pensionsydelser, idet der ikke var givet tilsagn om permanente forhøjelser af ydelserne.

I UfR 1982/224 beregnede en pensionskasse hvert 3. år, hvor stort et beløb der kunne anvendes til bonus. Den del af bonussen, der stammede fra indbetalinger, som var foretaget før den 1. januar 1954, blev beregnet som en procentdel af de løbende ydelser og blev udbetalt sammen med disse. Bonusudbetalingen blev anset for skattefri, fordi det kun var aktuelle pensionister, der havde krav på at modtage bonus for den fastsatte periode.

I Ligningsvejledningen afsnit A.C. 1.7. er som eksempler på pensions(afviklings)kasser, som efter § 47 udbetaler delvis skattefri bonus, eller som udbetaler »overskud« som en skattepligtig permanent forhøjelse af de løbende pensionsydelser, nævnt:

- Pensionsafviklingskassen for kontorpersonalet i Mejeriernes & Landbrugets Ulykkesforsikring.
- J. Lauritzen A/S' pensionskasse for skibsofficerer, afviklingskasse.
- J. Lauritzens A/S' pensionskasse, afviklingskasse.
- Pensionskassen under afvikling for funktionærer i Superfos A/S og Agro Kemi A/S.
- Nordiske Pensionskasse (afviklingskasse).

Kapitel 5

§ 48 Ophævet [1]

1. Bestemmelsen er ophævet ved lov nr. 431 af 14. juni 1995.

§ 48 indeholdt bestemmelser om beregning af afgift og indkomstskat af forsikringer og pensionsordninger i forbindelse med ophævelse eller disposition »i utide« og om skatterefusion ved dispositioner i indkomstår med negativ skattepligtig indkomst for personer, der var fuldt skattepligtige til Danmark. Reglerne for personer, der ikke var fuldt skattepligtige til Danmark, fandtes i § 48 A.

Efter § 48 skulle der som udgangspunkt altid betales indkomstskat ved dispositioner, der foretoges, mens ejeren af pensionsordningen var i live. Ved dispositioner i indkomstår med negativ indkomst kunne ske refusion af differencen mellem den afgiftssats, der gjaldt for ordningen, og marginalskattesatsen. Efter ejerens død skulle alene betales 40% (25/35%) afgift.

Ved indførelsen af adgangen til (delvis) ophævelse af kapitalpensioner i forbindelse med afholdelse af orlov blev disse tilbagekøb gjort indkomstskattepligtige. Se noterne til § 20. Samtidig blev beskatningsreglerne vedr. alle andre tilbagekøb og dispositioner ensrettet for såvel fuldt skattepligtige som ikke skattepligtige personer, således at der – efter en kort overgangsperiode – nu altid skal betales 60% afgift. Se noterne til § 30 ff.

§ 48 A **Ophævet** [1]

1. Bestemmelsen er ophævet ved lov nr. 431 af 14. juni 1995.

§ 48 A indeholdt bestemmelser om beregning af afgift af forsikringer og pensionsordninger i forbindelse med ophævelse eller disposition »i utide« for personer, der ikke var fuldt skattepligtige til Danmark. Reglerne for personer, der var fuldt skattepligtige til Danmark, fandtes i § 48.

Efter § 48 A skulle der – for afgiftspligtige ordninger – betales afgift på 35% eller 40% samt en tillægsafgift på 25% eller 20% ved dispositioner, der foretoges, mens ejeren af pensionsordningen var i live. Den samlede afgift beløb sig derfor til 60%. Der var ikke mulighed for refusion af differencen mellem den afgiftssats, der gjaldt for ordningen, og marginalskattesatsen ved dispositioner i indkomstår med negativ indkomst. Efter ejerens død skulle ligesom efter § 48 alene betales 40% (25/35%) afgift.

Ved indførelsen af adgangen til (delvis) ophævelse af kapitalpensioner i forbindelse med afholdelse af orlov blev disse tilbagekøb gjort indkomstskattepligtige. Se noterne til § 20. Samtidig blev beskatningsreglerne vedr. alle andre tilbagekøb og dispositioner ensrettet for såvel fuldt skattepligtige som ikke-skattepligtige personer, således at der – efter en kort overgangsperiode – nu altid skal betales 60% afgift. Se noterne til § 30 ff.

Afsnit II

Andre pensionsordninger, forsikringer m.v.

§ 49 [1] **Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst** [2] **for den forsikrede** [3] **kan fradrages udgifter til arbejdsløshedsforsikring.** [4]

Stk. 2. **Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst** [5] **medregnes udbetalinger fra arbejdsløshedsforsikring, jf. dog ligningslovens §§ 30 og 31.** [6]

---

1. Bestemmelsen er overført fra renteforsikringsloven § 1, stk. 1a. Senest ændret ved lov nr. 955 af 20. december 1999.

2. Fradraget sker i den skattepligtige indkomst som et ligningsmæssigt fradrag. Fradraget er ikke omfattet af bundgrænsen for lønmodtageres fradrag, jf. ligningslovens § 9, stk. 1 (Grundbeløb 3.000 kr., 5.000 kr. i 2005). Bidraget til arbejdsløshedskassen kan altså ikke, som pensionsbidrag, jf. afsnit I, fradrages i den personlige indkomst. Fradraget er betinget af, at den forsikrede er fuldt skattepligtig til Danmark, jf. § 54.

3. Arbejdsløshedsforsikring tegnet af en forretning som forsikringstager og ejer, med det formål, at dække en kundes gæld i tilfælde af arbejdsløshed er ikke fradragsberettiget jf. § 49. Forretningen kan fratrække præmien, jf. SL § 6, litra a, men kundernes evt. betaling til forretningen for denne sikkerhed skal forretningen medregne til den skattepligtige indkomst. En evt. udbetaling er ligeledes skattepligtig indkomst for forretningen, mens gælden, der eftergives, betragtes som driftstab. (ligningsvejledningen A.C.2.2.1 og TfS 1992.495).

4. Arbejdsløshedsforsikring udbydes traditionelt af arbejdsløshedskasser i henhold til lov om arbejdsløshedsforsikring, men kan også udbydes af forsikringsselskaber. I begge tilfælde vil bidraget være fradragsberettiget. Loven stiller ikke yderligere formkrav til forsikringens

indhold. Det må derfor konkret afgøres om en ordning tegnet i et forsikringsselskab kan betragtes som en arbejdsløshedsforsikring. Der stilles heller ikke krav om, i hvilket land arbejdsløshedsforsikringen skal være tegnet. Det betyder bl.a., at personer, der er omfattet af et andet EU-lands sociale system, under arbejde i Danmark vil kunne fradrage et evt. bidrag til arbejdsløshedsforsikring tegnet i hjemlandet i den danske indkomst.

5. Udbetalingerne medregnes i den personlige indkomst, jf. personskattelovens § 4, og er A-indkomst, jf. kildeskattelovens § 43, stk. 2.

6. Henvisningen til ligningslovens § 31 er indsat ved lov nr. 955 af 20. december 1999. Det betyder at uddannelsesydelser fra arbejdsløshedskasser ikke skal medregnes i den skattepligtige indkomst.

§ 49 A [1] **Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for et medlem af en arbejdsløshedskasse kan der fradrages udgifter til bidrag til efterlønsordningen,** [2] **jf. lov om arbejdsløshedsforsikring mv. § 77, stk. 4.** [3]

Stk. 2. **Af tilbagebetalinger af bidrag til efterlønsordningen efter § 77 A, stk. 1, og stk. 9, 2. pkt., i lov om arbejdsløshedsforsikring mv. svares en afgift på 30% af tilbagebetalingsbeløbet.** [4]

Stk. 3. **Tilbagebetaling af bidrag til efterlønsordningen efter § 77 A, stk. 2, 4. pkt., stk. 3 eller stk. 4, jf. stk. 3, i lov om arbejdsløshedsforsikring mv. medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst.** [5]

Stk. 4. **Overførsel af en efterlønsordning efter § 77 A, stk. 2, 2. pkt., i lov om arbejdsløshedsforsikring mv. til en bestående eller nyoprettet pensionsordning omfattet af kapitel 1 behandles ikke som indbetaling til pensionsordningen.** [6]

Stk. 5. **Ved overførsel af en efterlønsordning efter § 77 A, stk. 2, 3. pkt., i lov om arbejdsløshedsforsikring mv. til en bestående eller nyoprettet udenlandsk pensionsordning svares en afgift på 60% af tilbagebetalingsbeløbet.** [7]

Stk. 6. **Forinden afgiftsberegningen efter stk. 2 eller 5 afrundes det afgiftspligtige beløb nedad til det nærmeste kronebeløb, der kan deles med 100. Er beløbet mindre end 100 kr., svares der ingen afgift.** [8]

Stk. 7. **Der svares afgift efter stk. 2 eller 5, selv om medlemmet ikke har været skattepligtigt her i landet i den periode, hvor indbetaling af bidragene til efterlønsordningen har fundet sted.** [9]

Stk. 8. **Når afgiftspligt indtræder som følge af en tilbagebetaling, påhviler afgiftspligten den eller dem, der efter lov om arbejdsløshedsforsikring mv. er berettiget til tilbagebetalingen. Afgiften tilbageholdes ved tilbagebetalingen og skal indbetales til statskassen inden 3 hverdage (bankdage) efter tilbagebetalingen. Den afgiftspligtige skal underrettes om tilbageholdelsen. § 38, stk. 5 og 6, og § 39 finder tilsvarende anvendelse.** [10] **Skatteministeren kan fastsætte de nærmere regler for afgiftens indbetaling.**

Stk. 9. **Afgiften tilfalder staten.**

---

1. § 49 A er indsat ved lov nr. 284 af 12. maj 1999. Den har virkning fra 1. april 1999. Paragraffen blev indført i forbindelse med ændring af efterlønsordningen og regulerer fradragsretten for bidrag til efter-

lønsordningen, samt beskatningen af tilbagebetalte bidrag, hvis et medlem ønsker at udtræde af efterlønsordningen. Beskatningen af udbetaling af efterløn reguleres ikke i pensionsbeskatningsloven, men i personskattelovens § 3, stk. 1.

2. Bidrag til efterlønsordningen opkræves for alle medlemmer af arbejdsløshedskasserne sammen med bidraget til arbejdsløshedskasse, medmindre medlemmet skriftligt har meldt sig ud af efterlønsordningen. For at være omfattet af efterlønsordningen er det derfor et krav, at man også er medlem af en arbejdsløshedskasse. Indbetalingen til efterlønsordningen er i lighed med bidraget til arbejdsløshedskassen (se § 49) fradragsberettiget i den skattepligtige indkomst som et ligningsmæssigt fradrag. Fradraget er ligesom arbejdsløshedskassebidraget ikke omfattet af bundgrænsen for lønmodtageres fradrag, jf. ligningslovens § 9, stk. 1 (Grundbeløb 3.000 kr., 4.900 kr. i 2004).

3. Lovbekendtgørelse nr. 592 af 14. juli 1999 (lov om arbejdsløshedskasser mv.).

4. Hvis et medlem, der har indbetalt til efterlønsordningen får tilkendt førtidspension inden det fyldte 65. år på grund af nedsat erhvervsevne efter dansk lov eller tilsvarende udenlandsk lovgivning eller dør inden det 65. år, kan det indbetalte bidrag tilbagebetales mod en afgift til staten på 30%.

Direktøren for Arbejdsløshedsforsikringen kan efter forhandling med Landsarbejdsrådet give tilladelse til udbetaling af de indbetalte efterlønsbidrag, hvis et medlem af en arbejdsløshedskasse uden egen skyld mister retten til at overgå til efterløn. Beskatningen sker efter § 49 A, stk. 2, med en afgift til staten på 30%.

5. Et medlem, der har givet afkald på efterlønsordningen og efter det fyldte 60. år får udbetalt det indbetalte bidrag, skal efter § 49 A, stk. 3 medregne det udbetalte bidrag ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

6. Når et medlem fraskriver sig retten til efterløn, kan medlemmet inden det 60. år overføre det indbetalte efterlønsbidrag til en pen-

sionsordning omfattet af kapitel 1. Hvis medlemmet er omfattet af en pensionsordning, der er led i et ansættelsesforhold, skal bidraget overføres til denne ordning, dog undtaget ordninger beskrevet i § 2, nr. 1-3 (tjenestemandspension mv. samt ATP). Er medlemmet ikke omfattet af en pensionsordning, der er led i et ansættelsesforhold, kan bidraget overføres til en bestående eller nyoprettet privat pensionsordning omfattet af kapitel 1. Der stilles ikke yderligere krav til pensionsordningen.

Overførslen er ikke omfattet af reglerne i § 41, men betragtes i lighed med overførsler omfattet af denne bestemmelse ikke som en indbetaling eller en udbetaling. Der gives derfor ikke fradrag i den skattepligtige indkomst for bidrag til pensionsordningen, der stammer fra overførsel af efterlønsbidrag.

Er tilbagebetalingsbeløbet mindre end 7 gange dagpengesatsen, kan beløbet udbetales kontant jf. § 77 A, stk. 2, 4. pkt. i lov om arbejdsløshedsforsikring.

7. § 77 A, stk. 2, 3. pkt. i lov om arbejdsløshedsforsikring mv. giver mulighed for, at de indbetalte bidrag i forbindelse med udmelding af efterlønsordningen kan overføres til en udenlandsk pensionsordning. Ønsker man overførsel til en udenlandsk pensionsordning, skal der inden overførsel betales en afgift på 60% af tilbagebetalingsbeløbet til den danske stat. Denne afgift svarer til den afgift, der skal betales, hvis man ønsker en pensionsordning omfattet af kapitel 1 overført til en udenlandsk pensionsordning.

8. Se tilsvarende bestemmelse for pensionsordninger omfattet af kapitel 1 i § 36.

9. Uanset at et medlem ikke har kunnet udnytte fradragsretten i forbindelse med indbetalingen, skal der betales afgift ved tilbagebetaling af det indbetalte bidrag i forbindelse med tilkendelse af førtidspension, ved død eller ved overførsel til en udenlandsk pensionsordning. Da der er tale om en afgift, vil den skulle betales uanset, at medlemmet på udbetalingstidspunktet er bosat i et andet land, som efter dobbeltbeskatningskonventionen mellem Danmark og bopælslandet har beskatningsretten til det udbetalte beløb.

10. Ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 (lovforslag 60 af 5. november 2003) blev 2. og 3. pkt. ændret med virkning fra 1. august 2004.

Når der indtræder afgiftspligt i forbindelse med tilbagebetaling af bidrag til efterlønsordningen, har arbejdsløshedskasserne 3 dage fra der sker tilbagebetaling og til afgiften skal være indbetalt til ToldSkat. I praksis betyder det, at arbejdsløshedskasserne har en betalingsfrist på 3 hverdage regnet fra den dato, hvor beløbet efter tilbageholdelse af afgift udbetales til medlemmet.

Reglerne for arbejdsløshedskassernes pligter i forbindelse med betaling af afgift er med ændringen bragt i overensstemmelse med, hvad der gælder for forsikringsselskaber mv.

§ 49 B [1] **Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst kan en person, der er tilmeldt fleksydelsesordningen, jf. lov om fleksydelse § 4, fradrage udgifter til bidrag til fleksydelsesordningen, jf. lov om fleksydelse § 7.** [2]

Stk. 2. **Af tilbagebetalinger af fleksydelsesbidrag efter § 31, stk. 1, i lov om fleksydelse svares en afgift på 30% af tilbagebetalingsbeløbet.**

Stk. 3. **Tilbagebetaling af bidrag til fleksydelsesordningen efter § 31, stk. 2, 4. pkt., i lov om fleksydelse medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst.**

Stk. 4. **Overførsel af en fleksydelsesordning efter § 31, stk. 2, 2. pkt., i lov om fleksydelse til en bestående eller nyoprettet pensionsordning omfattet af kapitel 1 behandles ikke som indbetaling til pensionsordningen.**

Stk. 5. **Ved overførsel af en fleksydelsesordning efter § 31, stk. 2, 3. pkt., i lov om fleksydelse til en bestående eller nyoprettet udenlandsk pensionsordning svares en afgift på 60% af tilbagebetalingsbeløbet.**

Stk. 6. **Forinden afgiftsberegningen efter stk. 2 eller 5 afrundes det afgiftspligtige beløb nedad til det nærmeste kronebeløb, der kan deles med 100. Er beløbet mindre end 100 kr., svares der ingen afgift.**

Stk. 7. **Der svares afgift efter stk. 2 eller 5, selv om personen ikke har været skattepligtig her til landet i den periode, hvor indbetaling af bidragene til fleksydelsesordningen har fundet sted.**

Stk. 8. **Når afgiftspligt indtræder som følge af en tilbagebetaling, påhviler afgiftspligten den eller dem, der efter lov om fleksydelse er berettiget til tilbagebetalingen. Afgiften tilbageholdes ved tilbagebetalingen og skal indbetales til statskassen inden 3 hverdage (bankdage) efter tilbagebetalingen. Den afgiftspligtige skal underrettes om tilbageholdelsen. § 38, stk. 5 og 6, og § 39 finder tilsvarende anvendelse.** [3] **Skatteministeren kan fastsætte de nærmere regler for afgiftens indbetaling.**

Stk. 9. **Afgiften efter stk. 2 og 5 tilfalder staten.** [4]

---

1. § 49 B er indsat ved lov nr. 284 af 25. april 2001. Bestemmelsen har virkning fra 1. juli 2001. Den er indføjet som følge af lov om fleksydelse, lov nr. 283 af 25. april 2001. Denne lov giver personer, der ikke står til fuld rådighed for arbejdsmarkedet, mulighed for at trække sig tilbage ved det 60. år. Reglerne svarer til reglerne for efter-

løn, hvilket betyder, at der skal betales et fleksydelsesbidrag for at opnå ret til at få udbetalt fleksydelse.

Reglerne i § 49 B er næsten identiske med reglerne i § 49 A, der regulerer efterlønsbidraget.

2. Bidraget er tilsvarende efterlønsbidraget fradragsberettiget jf. ligningslovens § 9, stk. 1, men også tilsvarende efterlønsbidraget er beløbet ikke omfattet af bundgrænsen på 5.000 kr. (2005).

3. Ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 (lovforslag 60 af 5. november 2003) blev 2. og 3. pkt. ændret med virkning fra 1. august 2004.

Når der indtræder afgiftspligt i forbindelse med tilbagebetaling af fleksydelsesbidrag, skal afgiften inden for 3 dage være indbetalt til ToldSkat. I praksis betyder det, at der er en betalingsfrist på 3 hverdage regnet fra den dato, hvor beløbet efter tilbageholdelse af afgift udbetales til medlemmet.

4. Stk. 2-9 beskriver muligheder og regler for tilbagebetaling eller overførsel af fleksydelsesbidrag. Disse regler svarer i hovedtræk til reglerne for efterlønsbidrag.

§ 50 Ophævet [1]

1. Bestemmelsen er ophævet ved lov nr. 429 af 26. juni 1998 med virkning fra 2. juni 1998.

Risikoforsikringer uden fradragsret, der er oprettet den 2. juni 1998 eller senere, bliver fremover beskattet efter reglerne i § 53 A, stk. 2 eller § 53 B, stk. 6.

§ 50 er fortsat gældende for forsikringer uden fradragsret oprettet før den 18. februar 1992, med mindre der efterfølgende er foretaget ændringer i forsikringsaftalen eller ejerforholdet, der bevirker, at forsikringen ikke længere er omfattet af overgangsreglerne. Efter § 50 sker der ikke beskatning af kapitaltilvæksten på forsikringen, når udbetalingen ikke er påbegyndt. De forsikringsordninger, der er oprettet i et udenlandsk forsikringsselskab, er endvidere ikke omfattet af reglerne om pensionsafkastbeskatning. For uddybning af den historiske baggrund for lovændringen, se Jesper Hjetting og Åse Kogsbøll i TfS 1992.303. Angående spørgsmålet, om forsikringsordninger er omfattet af § 50 henvises bl.a. til TfS 1989.533.

Den skattemæssige situation for disse ordninger blev ændret med § 53 A. Ændringen har virkning for alle livsforsikringsordninger, der ikke er omfattet af afsnit I, og som er oprettet efter den 17. februar 1992. Livsforsikringsordninger oprettet før dette tidspunkt er fortsat omfattet af beskatningen efter § 50, forudsat at der ikke efter den 17. februar 1992 er ændret i aftalen mellem forsikringstager og forsikringsselskabet.

Indtil ændringen ved lov nr. 569 af 24. juni 1992 med virkning fra den 18. februar 1992, var det endvidere muligt at henføre pensionsordninger omfattet af afsnit I til beskatning efter § 50, mens den forsikrede ikke var fuldt skattepligtig til Danmark. Det var endvidere muligt at indbetale til en opsparingspræget forsikringsordning. Ændringen betød, at beskatningen af pensionsordninger uden fradragsret blev delt over to paragraffer. Herefter er § 53 A den primære regel for forsikringsordninger. Med ændringen ved lov nr. 429 af 26. juni 1998 sker beskatningen udelukkende efter § 53 A eller § 53 B.

Pensionsordninger, der inden den 18. februar 1992 var henført til beskatning efter § 50, fortsætter med at være omfattet af de tidligere

bestemmelser i § 50, så længe den oprindelige aftale fortsætter uændret. Specielt for de ordninger, der er omfattet af afsnit I, men henført til beskatning efter § 50, mens den forsikrede ikke var fuldt skattepligtig til Danmark, gælder, at en indtræden af fuld skattepligt eller arbejdsgiverskifte efter den 18. februar 1992 vil betyde, at henførslen til beskatning efter § 50 bortfalder for fremtidige pensionsbidrag.

Følgende ændringer medfører dog ikke, at den skattemæssige behandling ændres fra § 50 til § 53 A:

- Et tidligere udløb end oprindeligt aftalt.
- Afkortning af præmiebetalingsperioden.
- Ændring af begunstigede.
- Ændring af porteføljemanager.

Mens der i følgende situationer vil ske ændring fra § 50 til § 53 A:

- Udsættelse af udbetalingstidspunktet.
- Deling af forsikringen, f.eks. i forbindelse med bodeling, for den del, der overgår til den fraskilte ægtefælle.
- Overdragelse af rettighederne til pensionsordningen til en anden person, bortset fra overdragelse til en begunstiget ved dødsfald.

Opremsningen er ikke udtømmende, men det overordnede synspunkt ved bedømmelsen af, om der finder en beskatningsmæssig ændring sted fra § 50 til § 53 A, er, at der sker en egentlig ændring af den oprindelige aftale. Aftalte ændringer inden den 18. februar 1992 eller ændringer, som forsikringstager ved aftalens indgåelse fik en option om at kunne foretage senere, uden at forsikringsselskabet skulle give fornyet accept, vil typisk ikke være ændringer, der ændrer den skattemæssige behandling fra § 50 til § 53 A. Afgørelsen må bero på et konkret skøn fra sag til sag.

Ved udlodning af en del af en forsikring, der er oprettet før den 18. februar 1992, f.eks. i forbindelse med bodeling, vil den del af forsikringen, der tilfalder forsikringstagers fraskilte ægtefælle, blive omfattet af § 53 A, mens forsikringstagers egen del fortsat bliver beskattet efter § 50. Indsættes den fraskilte ægtefælle i stedet som uigenkaldeligt begunstiget, sker der ingen ændringer i den skattemæssige behandling af forsikringen, heller ikke for den del, der ved forsikredes død tilfalder den fraskilte ægtefælle.

§ 53 A, stk. 3, henviste i perioden 18. februar 1992 til 2. juni 1998 forsikringer til beskatning efter § 50 i den udformning paragraffen havde i denne periode, hvis forsikringen kun indeholdt risikoelementer. Disse rene risikoforsikringer kommer udelukkende til udbetaling, hvis forsikrede dør eller bliver invalid inden for forsikringens løbetid.

Indeholder forsikringen »opsparingselementer«, der kommer til udbetaling ved forsikredes pensionering, beskattes den efter § 53 A, stk. 2 og 4.

Forsikringer med dækning ved død eller invaliditet, hvor udløb er efter forsikrede er fyldt 80 år, betragtes ikke som overvejende risikoprægede og beskattes derfor efter § 53 A, stk. 2 og 4.

Syge- og ulykkesforsikringer oprettet i perioden 18. februar 1992 til 2. juni 1998 bliver ligeledes beskattet efter reglerne i § 50, som den var gældende i perioden. Syge- og ulykkesforsikring afgrænses til dækning ved sygdom og ulykke, hvor det ikke er en betingelse for udbetaling, at der kan dokumenteres et erhvervsevnetab hos den forsikrede på mere end 50% af den generelle erhvervsevne. Til denne type forsikring regnes også rejseforsikringer til dækning af sygdom og ulykke samt forsikring hos sygeforsikringen Danmark. Det er en betingelse for beskatning efter § 50, at forsikrede er ejer af forsikringen. Er det ikke tilfældet, vil forsikringen ikke være omfattet af beskatning efter pensionsbeskatningsloven. Dette er også gældende for forsikringer oprettet fra den 2. juni 1998 og senere.

Alle livsbetingede løbende pensionsudbetalinger indkomstbeskattes. Beskatningen er dermed den samme, uanset om forsikringen er tegnet med eller uden fradragsret. Løbende udbetalinger fra en pensionsordning, der er henført til beskatning efter § 50 efter de regler, der var gældende før lov nr. 569 af 24. juni 1992, bliver beskattet lempeligere. Kun 70% af udbetalingen medtages ved opgørelsen af den personlige indkomst, de resterende 30% bliver udbetalt uden beskatning. Det fremgår af overgangsbestemmelserne til lov nr. 429 af 26. juni 1998, at forsikringstager kan vælge at lade sig beskatte efter bestemmelserne i denne lov, uanset at forsikringen er oprettet før lovens ikrafttrædelse, men efter 17. februar 1992. Det betyder, at man herved kan undgå indkomstbeskatning af løbende ydelser, da der efter de nye bestemmelser i § 53 A ikke skal betales indkomstskat af løbende udbetalinger fra en risikoforsikring uden fradragsret. Den ændrede beskatning kan vælges med tilbagevirkende kraft fra 1. januar 1995.

Forsikringer, der er oprettet før 18. februar 1992, er ikke omfattet af overgangsreglen.

Med lov nr. 1388 af 20. december 2004 (lovforslag 33 af 7. oktober 2004) blev der indført en mulighed for at overføre pensionsordninger oprettet før 18. februar 1992 efter reglerne i den dagældende § 50 til beskatning efter §§ 53 A og 53 B. Valget der er bindende skal træffes inden den 1. januar 2006 eller ved indtrædelsen af den fulde skattepligt til Danmark og er gældende fra det tidspunkt hvor Told- og Skattestyrelsen modtager meddelelsen. Hvis der gives meddelelse inden den 1. april 2005 kan man dog vælge at lade valget få skattemæssig virkning fra 1. januar 2004.

I bemærkningerne til lovforslag 33 af 7. oktober 2004 begrundes denne mulighed med et ønske om at rette op på en beskatningsmæssig skævhed, som opstod i forbindelse med indførelse af § 53 A og som især har ramt løbende ydelse fra udenlandske pensionsordninger. Efter reglerne i § 50 indkomstbeskattes løbende udbetalinger, mens de er skattefri efter reglerne i § 53 A. Til gengæld beskattes det løbende afkast på ordningen efter reglerne i § 53 A, mens det er skattefrit efter reglerne i § 50.

Ved valget af hvilket paragraf man ønsker at blive beskattet efter skal man derfor overveje hvad der vejer tungest – beskatningen af udbetalingen eller beskatningen af afkastet. Er den oprindelige ordning henført til beskatning efter § 50 skal man i sine overvejelser medtage, at det kun er 70% af den løbende udbetaling, der indkomstbeskattes.

Lovændringen skal umiddelbart ses som løsning på en særlig problemstilling i forhold til pensionsudbetalinger til herboende tidligere FN-ansatte. Her har senest Østre Landsret (SKM 2003.558 ØLR) afgjort, at pensionsudbetalinger fra FN's pensionsfond ikke omfattes af skattefritagelsen for FN-ansatte, da denne fritagelse efter Østre Landsrets afgørelse ophører med ansættelsen (dommen er anket til Højesteret). Da pensionsordningen ikke er omfattet af afsnit I skal pensionsudbetalingerne beskattes efter reglerne i § 50 eller § 53 A afhængigt af oprettelsestidspunktet. Det betyder med de tidligere gældende regler, at der skete en forskelsbehandling af de tidligere ansatte afhængigt af ansættelsestidspunktet.

Af bemærkningerne fremgår det, at fristerne er absolutte. Der vil efter ikke være mulighed for at vælge beskatning efter § 53 A eller § 53 B efterfølgende.

Dette synspunkt kan også som udgangspunkt være korrekt, men synes at være i modstrid med intentionerne fra lovgivers side, da man i 1992 indførte § 53 A. Her gjorde det modsatte synspunkt sig gældende fra lovgivers side, idet man ønskede så mange ordninger flyttet til beskatning efter § 53 A som muligt. Det må derfor uanset bemærkninger til lovforslaget antages, at de oprindelige krav til kunne forblive under beskatning efter § 50 fortsat er gældende.

Det betyder, at hvis der efter den 17. februar 1992 er foretaget ændringer i aftalegrundlaget for en sådan forsikring, der bevirker, at forsikringen vil være omfattet af § 53 A, vil man også her kunne vælge beskatning efter overgangsreglerne. En ændring i aftalegrundlaget, der bevirker, at forsikringens værdi i aftalens løbetid forøges i forhold til tidligere, vil medføre, at aftalen fremover omfattes af § 53 A. Tilsvarende vil være tilfældet, hvis ejerforholdet skifter. En stigning i værditilvæksten eller en forhøjet indbetaling, der er indeholdt i den oprindelige aftale, vil ikke medføre ændring af den skattemæssige behandling. Det kan f.eks. ske ved en højere depotrente eller en præmiestigning som følge af en generel prisstigning for den aftalte ydelse. En præmiestigning, der skyldes, at forsikrede ønsker en større ydelse end oprindelig aftalt vil derimod være at betragte som en ændring, der bevirker, at aftalen ikke længere er omfattet af overgangsreglerne. Det må antages, at en præmiestigning på et ubetydeligt beløb vil være tilstrækkeligt til at bringe aftalen fra § 50 til § 53 A.

Sum- og rateudbetalinger udbetales skattefrit. Det samme gælder udbetaling af bonus og genkøbsværdier samt udbetaling af kapitaliserede værdier fra en ordning med løbende ydelser, se Jesper Hjetting, TfS 1993.201. For ratevise udbetalinger gælder, at der i udbetalingsperioden skal betales indkomstskat (medregnes som kapitalindkomst) af afkastet på depotet, jf. § 53. Overdrages forsikringen til en anden, f.eks. en begunstiget, bliver den værdi, der overdrages, skattepligtig indkomst for modtageren. Sker overdragelse i forbindelse med udbetaling af forsikringens ydelser, vil det være ydelserne, der beskattes. Sker overdragelsen, inden forsikringen kommer til udbetaling, sker beskatningen på baggrund af forsikringens værdi på overdragelsestidspunktet. Værdien må i det tilfælde svare til genkøbsværdien på overdragelsestidspunktet. Beskatningen sker efter reglen i § 56, stk. 2.

I forsikringstiden beskattes bonus og renter ikke. Før lov nr. 569 af 24. juni 1992 blev opsparingsordninger oprettet uden fradragsret

beskattet efter § 50. Det betød, at den bonus og forrentning, der blev tilskrevet ordningen, var helt fritaget for beskatning. Hvis forsikringstager var fuldt skattepligtig til Danmark, var den maksimale indbetaling for ordninger oprettet efter 22. oktober 1985 begrænset til 5.300 kr. (reguleret) om året. Den maksimale indbetaling i 2005 er 8.700 kr. Indbetalinger over denne grænse bliver pålagt en præmieafgift på 40%. Er forsikringstager ikke fuldt skattepligtig til Danmark på indbetalingstidspunktet, kan der indbetales ubegrænsede beløb uden præmieafgift. Blev opsparingen ydermere anbragt i et forsikringsselskab uden for Danmark, var den tillige fritaget for realrenteafgift. Med lov nr. 425 af 14. juni 1995 blev ordninger oprettet i danske livsforsikringsselskaber, jf. § 50, ligestillet med udenlandske ordninger, idet der ikke længere skulle betales realrenteafgift af disse ordninger. Dette princip er fastholdt med pensionsafkastbeskatningsloven.

§ 51

[1] **For opsparings- og forsikringsordninger,** [2] **der udelukkende har alderdoms-** [3] **eller familieforsørgelse** [4] **til formål, kan skatteministeren fastsætte,** [5] **at renter, bonus, udbytter efter ligningslovens § 16 A, afståelsessummer efter ligningslovens § 16 B, gevinst og tab som omhandlet i kursgevinstloven og aktieavancebeskatningsloven samt gevinst og tab, der skyldes kursændringer på beholdninger af værdipapirer, i forbindelse med en opsparings- eller forsikringsordning, ikke skal medregnes i den skattepligtige indkomst.** [6]

---

1. Bestemmelsen er senest ændret ved lov nr. 414 af 26 juni 1998.

Reglen har tidligere været anvendt til godkendelse af selvpensioneringskonti og børneopsparingskonti på kontantkonti i pengeinstitutter. Se den nu ophævede bekendtgørelse nr. 815 af 27. oktober 1977. Efter særlige regler kan der opnås visse skattemæssige fordele ved oprettelsen af disse konti.

Til og med indkomståret 1986 var indbetalinger til selvpensioneringskonti og børneopsparingskonti omfattet af det begrænsede fradrag, jf. den daværende § 50, stk. 2, der bl.a. også omfattede præmier til livsforsikringer uden fuld fradragsret, syge- og ulykkesforsikringer. Det samlede fradrag pr. år var 2.000 kr. pr. person. For ægtefæller udgjorde fradraget tilsammen 4.000 kr. Se desuden det historiske afsnit.

2. Reglen giver fra 2. juni 1998 også mulighed for godkendelse af ordninger oprettet i et forsikringsselskab og giver desuden mulighed for at anbringe de opsparede midler i værdipapirer.

3. Fra 2. juni 1998 er det ikke længere muligt at oprette selvpensioneringskonti, der hidtil har været omfattet af alderdomsforsørgelsen i denne paragraf.

Selvpensioneringskontiene var omfattet af afgiftspligten i realrenteafgiftsloven § 2, stk. 2. Rentetilvæksten var derfor ikke fritaget for beskatning, idet der skulle betales realrenteafgift, men den tilskrevne rente blev ikke medtaget ikke i den skattepligtige indkomst i bindingsperioden. Efter ophævelsen af realrenteafgiftsloven er beskatningen af rentetilvæksten overført til pensionsafskastbeskatningsloven.

De selvpensioneringskonti, der er oprettet før den 2. juni 1998 skal

fortsat opfylde følgende reglerne for selvpensioneringskonti i bekendtgørelse nr. 683 af 18. september 1998, se nu bekendtgørelse 302 af 2. maj 2000. Selvpensioneringskonti skal være oprettet i et pengeinstitut, mens man er mellem 18 og 50 år. Der kan maksimalt indbetales 3.000 kr. om året og totalt 40.000 kr. Ved kontoens oprettelse skulle der mindst indskydes 500 kr. Pengene bindes i mindst 15 år og kan tidligst udbetales, når ejeren fylder 60 år. Hver person kan kun oprette én selvpensioneringskonto. Udbetaling sker efter det fyldte 60. år eller ved død. Desuden kan pengene udbetales ved uarbejdsdygtighed/invaliditet, hvis ejeren er berettiget til offentlig førtidspension eller hvis ejeren rammes af en livstruende sygdom som nævnt i § 1, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 311 af 4. maj 2000 om udbetaling af kapitalpension mv. ved livstruende sygdom. Samtidig med ændringen til at omfatte livstruende sygdom indførtes en ny ophævelsesbestemmelse, således at en selvpension nu skal ophæves, når bindingsperioden udløber. Bindingsperioden kan forlænges, hvis dette sker før udløb af den oprindelige bindingsperiode. For selvpension uden udløbsdato anført, sker udløb den dag 15 års kravet og alderskravet er opfyldt (det tidligst mulige udbetalingstidspunkt).

Det er ikke på anden måde muligt at disponere over en selvpensioneringskonto. Det er f.eks. ikke muligt at fratrække præmie til livsforsikring på en selvpensioneringskonto eller modregne negativt afkast. Der er mulighed for at flytte en selvpensioneringskonto til et andet pengeinstitut.

Hvis der henstår mindre end 500 kr. på en selvpensioneringskonto, kan kontoen hæves.

4. Børneopsparingskonti er de konti, der er omfattet af opsparing til familieforsørgelse. På samme måde som for selvpensioneringskontiene er der regler for, hvordan de kan oprettes.

Børneopsparingskonti kan efter lovændringen i lov nr. 414 af 26. juni 1998 oprettes både i pengeinstitutter og forsikringsselskaber efter nærmere fastsatte regler, der beskrives i note 3 og 4. Indtil lovændringen kunne børneopsparingskonti i lighed med selvpensioneringskonti kun oprettes i pengeinstitutter og kun som kontantkonti. Lovændringen i 1998 gav ligeledes mulighed for at anbringe børneopsparingen i værdipapirer. De nærmere regler herfor er beskrevet i bekendtgørelse nr. 969 af 16. december 1998.

5. § 51 giver skatteministeren hjemmel til at godkende opsparingsordninger, der har alderdoms- eller familieforsørgelse til formål, hvilket senest er sket med bekendtgørelse nr. 969 af 16. december 1998.

En børneopsparingskonto skal være oprettet senest i det kalenderår, hvor barnet fylder 14 år. Kontoen skal oprettes i et pengeinstitut – se note 4. Der kan maksimalt indbetales 3.000 kr. pr. år og totalt 36.000 kr. I 1999 kunne der indskydes i alt 9.000 kr., dog under forudsætning af, at indskuddene i alt højst udgør 36.000 kr. Der kan kun oprettes én konto pr. barn.

Kontoen kan oprettes af barnets forældre eller andre slægtninge i opretstigende linie (bedsteforældre, oldeforældre mv.) samt adoptivforældre, stedforældre eller plejeforældre og disses slægtninge i opretstigende linie, jf. bekendtgørelse nr. 969 af 16. december 1998.

Indskud på en børneopsparingskonto kan foretages af barnet selv (kontohaveren) eller af en slægtning, der opfylder bekendtgørelsens betingelser for at oprette en børneopsparingskonto for den pågældende.

Det er muligt at få tilladelse til at sammenlægge en oprindelig oprettet konto med en senere oprettet konto. Tilladelsen gives af Told- og Skatteregionerne jf. bekendtgørelse nr. 969 af 16. december 1998, § 5 og sagudlægningsbekendtgørelsens § 6.

Midlerne må placeres i puljer og i værdipapirer efter samme regler som kapital- og rateopsparing.

Midlerne skal være bundet i mindst 7 år og må tidligst komme til udbetaling, når barnet fylder 14 år, og skal senest frigives ved udgangen af det år, hvori barnet fylder 21. En aftalt bindingsperiode kan evt. forlænges, men aftale herom skal indgåes inden udløbet af den oprindeligt fastsatte periode. Endvidere skal der fra indgåelsen af den senere aftale og indtil det ændrede udbetalingstidspunkt være en periode af mindst 7 år, men frigivelsen kan aldrig være senere end det år, hvor barnet fylder 21 år. En evt. forlængelse skal således ske, senest når barnet fylder 14 år.

Kontoen frigives desuden, hvis barnet dør, eller hvis Told- og Skattestyrelsen giver tilladelse som følge af kritisk sygdom.

6. Denne bestemmelse svarer til skattefritagelsen for fradragsberettigede pensionsordninger. De påløbne renter fra bindingsperiodens udløb skal medregnes i den skattepligtige indkomst som kapitalindkomst.

For børneopsparingskonti gælder det dog, at hvis forældrene er giverne, bliver de beskattet af de renter, der påløber efter frigivelsen og indtil udløbet af det kalenderår, hvor barnet fylder 18 år, eller til den dato, hvor barnet evt. indgår ægteskab inden det 18. år, jf. kildeskattelovens § 5, stk. 2.

§ 52 [1] **Ved opgørelsen af en arbejdsgivers skattepligtige indkomst kan fradrages bidrag** [2] **til en hjælpe- og understøttelsesfond,** [3] **hvis betingelserne i stk. 2-4 er opfyldt.**

Stk. 2. **Fonden må alene have til formål at yde understøttelse til personer, der tidligere har været ansat i arbejdsgiverens virksomhed,** [4] **eller til sådanne arbejdstageres efterladte ægtefælle, fraskilte ægtefælle, samlever, jf. § 2, nr. 4, litra d,** [5] **børn eller stedbørn under 24 år.**

Stk. 3. **Fondens midler skal være anbragt efter de regler, som gælder for pensionskasser, der er omfattet af loven om tilsyn med firmapensionskasser.** [6]

Stk. 4. **Mindst et af fondsbestyrelsens medlemmer skal vælges af og blandt de af virksomhedens ansatte, der kan nyde godt af fondens virke.**

---

1. Paragraffen erstatter renteforsikringsloven § 21, hvorefter en arbejdsgiver kunne afskrive bidrag til en hjælpe- og understøttelsesfond over 5 år. Fonden kunne have pensionslignende formål. Fonden kunne også have til formål at yde hjælp til uddannelse, hjælp ved en medarbejders sygdom eller hjælp ved ferie.

2. Bidrag til hjælpe- og understøttelsesfonde kan fratrækkes fuldt ud i det år, hvor bidraget overføres til fonden. Arbejdsgiveren skal dog særskilt beregne og indbetale bidrag af beløbet efter § 9 i lov om arbejdsmarkedsfonde. Se også denne lovs § 11, stk. 2.

3. De skattemæssige regler for hjælpe- og understøttelsesfonde blev med pensionsbeskatningsloven indskrænket til kun at omfatte fonde med et egentligt pensionslignende formål, dvs. støtte til tidligere ansatte eller disses ægtefæller og børn/stedbørn under 24 år. Disse fonde er omfattet af § 52. Om afgrænsning af sådanne fonde i forhold til egentlige pensionsfonde, se note 9 til § 2.

I henhold til realrenteafgiftsloven § 2, stk. 1, nr. 7, var § 52-fonde realrenteafgiftspligtige. Fra år 2000 er de omfattet af pensionsafkastbeskatningsloven, jf. denne lovs § 1, stk. 1, nr. 7.

Hjælpe- og understøttelsesfonde, der også har andre formål, f.eks. feriefonde, er ikke omfattet af pensionsbeskatningslovens regler. Disse fonde beskattes efter ligningslovens § 14 F.

Fonde omfattet af ligningslovens § 14 F var til og med 1992 real-

renteafgiftspligtige. Disse fonde er nu omfattet af fondsbeskatningsloven.

4. En alderspensionslignende ydelse kan komme til udbetaling straks, når medarbejderen fratræder, uanset at dette sker før den ansatte fylder 60 år. Kravene til udbetaling af aldersbetingede ydelser er altså lempeligere end de krav, der er opstillet i afsnit I i pensionsbeskatningsloven. Når kravene er lempeligere, skyldes det, at den fratrådte medarbejder ikke har noget retskrav på udbetalingen fra en hjælpe- og understøttelsesfond.

Udbetalinger fra en hjælpe- og understøttelsesfond har medarbejderen ikke noget krav på i modsætning til udbetalinger fra arbejdsgiverbetalte pensionsordninger placeret i livsforsikringsselskaber, pensionskasser eller pengeinstitutter, hvor medarbejderen er ejer af ordningen. Udbetalingerne fra fondene tildeles kun i det omfang, fonden har midler at udlodde, og typisk kun for et år ad gangen. Udbetalinger fra hjælpe- og understøttelsesfonde er almindelig skattepligtig indkomst (personlig indkomst), og fonden er forpligtet til at give oplysninger til skattemyndighederne derom, jf. skattekontrolloven § 7 B. Der er dog skattefrihed for udbetalinger, der af fonden foretages til en pensionsordning med løbende udbetalinger, jf. § 56, stk. 1. Til gengæld vil den person, der som ejer af pensionsordningen modtager udbetalingen, ikke have fradragsret for indbetalingen, jf. § 18, stk. 1.

5. Udvidelsen med samlever er indsat ved lov 143 af 17. marts 1999 og har virkning fra 1. juli 1999. Bestemmelsen er en konsekvens af indførelse af samleverbegrebet i andre dele af loven. Samleverbegrebet er her knyttet op på definitionen i § 2, nr. 4, litra d. Se § 2 med noter.

6. Se § 3, note 1.

§ 53 [1] **I tilfælde af ratevis** [2] **eller udskudt udbetaling af en kapitalforsikring, for hvilken forsikringsbegivenheden er indtrådt,** [3] **skal forskellen mellem på den ene side forsikringens kapitalværdi ved indkomstårets udgang med tillæg af eventuelle udbetalinger i årets løb og på den anden side forsikringens kapitalværdi ved indkomstårets begyndelse** [4] **medregnes i den skattepligtige indkomst som kapitalindkomst.** [5]

---

1. Bestemmelsen vedrører beskatningen af værditilvæksten på pensionsordninger, hvor forsikringsbegivenheden er indtrådt, men udbetalingen endnu ikke har fundet sted.

2. Bestemmelsen vedrører ratepensionsordninger i et forsikringsselskab. I bemærkningerne til det oprindelige lovforslag, L 26 af 7. oktober 1970, fremgår det, at rate- og kapitalpensionsordninger, når de er blevet afgiftsberigtigede, ikke længere er omfattet af beskatning efter afsnit I. Indtil § 53 A blev indført i loven ved lov nr. 569 af 24. juni 1992, blev de afgiftsberigtigede pensionsordninger beskattet efter § 50. I dag beskattes disse ordninger efter § 53 A. Dette gælder også forsikringer, der oprindeligt er oprettet før den 18. februar 1992, men afgiftsberigtiges efter 18. februar 1992. Det er tidspunktet for afgiftsberigtigelsen, der er afgørende for, hvilken bestemmelse den afgiftsberigtigede forsikring er omfattet af.

3. Denne regel omhandler simple kapitalforsikringer. Simple kapitalforsikringer er karakteriseret ved, at udbetalingen er uafhængig af den forsikredes liv. De kommer til udbetaling på et forudbestemt tidspunkt, uanset om den forsikrede er i live eller ej.

4. Opgørelsesmetoden svarer til opgørelsesmetoden i § 53 A, stk. 3, se note 11-16 til § 53 A, hvor opgørelsesmetoden er beskrevet, med den forskel, at der ikke indgår fortsatte indbetalinger, hvilket er naturligt, da der er tale om forsikringer, der er forfaldet. I forbindelse med indførelsen af § 53 A kunne man have ophævet § 53 og flyttet beskatningen til § 53 A. Herved havde man undgået diskussionen, om beskatning skal ske efter § 53 eller § 53 A. Men lovgiver har ved de seneste revideringer af §§ 50 og 53 A fastholdt § 53 uanset denne

i sit indhold umiddelbart ses afløst af § 53 A. Det fremgår bl.a. af ligningsvejledningen, at der kan være tvivl om, hvilken af paragrafferne der skal benyttes. Fastholdelsen af § 53 må forstås således, at kapitalværdien af forsikringer, hvor forsikringsbegivenheden endnu ikke er indtrådt beskattes efter § 53 A, mens beskatning af kapitalværdien flyttes til § 53, når forsikringsbegivenheden indtræder. Beskatningen af udbetalingen forbliver under § 53 A. Konsekvensen heraf er, at det under forsikringens udbetaling er muligt at modregne eventuelle negative afkast i årets positive kapitalindkomst mens det så længe beskatningen er under § 53 A kun er muligt at modregne i fremtidige positive afkast på samme ordning frem i tiden. Dette kan have betydning, hvis forsikringen er placeret i f.eks. en unit linked-ordning, hvor der kan være mulighed for at fortsætte investeringsadgangen efter forsikringsbegivenheden er indtrådt med heraf følgende risiko for negativt afkast.

5. Skattepligten påhviler efter § 55 ejeren eller den, der efter ejerens død efter begunstigelsesbestemmelsen overtager retten til udbetalingen. Er retten til en kapitaludbetaling betinget af, at den begunstigede oplever en bestemt dato og samtidig er berøvet muligheden for at råde over forsikringen på et tidligere tidspunkt, betragtes ydelsen som suspensivt betinget og vil ikke blive beskattet efter § 53, før rådigheden er uindskrænket. Det samme vil gælde for den bagvedliggende værdi af en ratepension, men her vil beskatningen indtræde, når rateudbetalingen påbegyndes, uanset at den begunstigede ikke kan konvertere rateudbetalingen til en sum og i øvrigt ikke har råderet over forsikringen.

Afsnit II A

Indkomstskattepligtige pensionsordninger, forsikringer mv.

§ 53 A

[1] Reglerne i stk. 2-5 gælder for

1. livsforsikring, [2] der ikke omfattes af kapitel 1, [3] og
2. livsforsikring, der opfylder betingelserne i kapitel 1, men hvor forsikringens ejer ved ordningens oprettelse har givet afkald på beskatning efter reglerne i afsnit I, [4]
3. pensionskasseordning, [5] der ikke omfattes af kapitel 1, [6]
4. pensionskasseordning, der opfylder betingelserne i kapitel 1, men hvor forsikringens ejer ved ordningens oprettelse har givet afkald på beskatning efter reglerne i afsnit I,
5. syge- og ulykkesforsikring, der ejes af den forsikrede, [7] og
6. livsforsikring, der omfattes af nr. 1, eller pensionskasseordning, der omfattes af nr. 3, men som er stillet til sikkerhed for et løfte om pension (pensionstilsagn) afgivet over for en direktør eller dennes efterladte i forbindelse med et ansættelsesforhold, samt garantiforsikring eller lignende, som er oprettet med en direktør eller dennes efterladte som berettiget til ydelser fra forsikringen som sikkerhed for et tilsvarende løfte om pension. [8]

Stk. 2. Præmier eller bidrag til pensionsordninger mv. som nævnt i stk. 1 kan ikke fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Ved opgørelsen af en arbejdstagers skattepligtige indkomst medregnes præmier eller bidrag, der er indbetalt af arbejdsgiveren eller en tidligere arbejdsgiver. Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for en person medregnes beløb, der af den pågældendes ægtefælles eller samlevers arbejdsgiver indbetales til en pensionsordning mv. som nævnt i stk. 1 for den pågældende i en periode af mindst en måneds varighed, hvori den pågældendes ægtefælle eller samlever af sin arbejdsgiver er udsendt for at arbejde i en fremmed stat, Færøerne eller Grønland, og hvori den pågældende har fælles bopæl med den udsendte i den fremmede stat, Færøerne eller Grønland. 3. pkt. finder dog ikke anvendelse, hvis der under udsendelsen indbetales præmier eller bidrag til en pensionsordning i ansættelses-

forhold omfattet af denne lovs afsnit I eller II A for den pågældende. [9]

Stk. 3. **Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst medregnes afkastet af livsforsikrings- og pensionsordninger som nævnt i stk. 1. Indkomstskattepligten påhviler ejeren** [10], **den pensionsberettigede eller den eller dem, der efter ejerens eller den første pensionsberettigedes er berettiget til udbetalinger af eller fra ordningen.** [11] **I tilfælde omfattet af stk. 1, nr. 6, påhviler indkomstskattepligten den pågældende direktør eller den eller dem, der efter direktørens død er berettiget til udbetalinger af eller fra ordningen.** [12] **Afkastet opgøres som forskellen mellem på den ene side ordningens kapitalværdi ved indkomstårets udgang med tillæg af udbetalinger i årets løb og på den anden side kapitalværdi ved indkomstårets begyndelse med tillæg af indbetalinger i årets løb.** [13] **Ved opgørelsen af afkast på en livsforsikring eller en pensionskasseordning, der i løbet af indkomståret stilles til sikkerhed for et løfte om pension (pensionstilsagn) afgivet over for en direktør eller dennes efterladte i forbindelse med et ansættelsesforhold, jf. stk. 1, nr. 6, eller hvor sikkerhedsstillelsen ophører, træder kapitalværdien på tidspunktet for sikkerhedsstillelsen henholdsvis ophøret i stedet for ordningens kapitalværdi ved indkomstårets begyndelse henholdsvis udgang.** [14] **Er der efter 2. pkt. flere berettigede, fordeles det efter 4. pkt. opgjorte afkast efter forholdet mellem kapitalværdien af de pågældendes respektive dele af ordningen. Et negativt afkast af en ordning kan kun modregnes i indkomstårets og de følgende indkomstårs positive afkast af samme forsikring.** [15] **Et negativt afkast kan kun fremføres til et senere indkomstår, hvis det ikke kan rummes i positivt afkast i et tidligere indkomstår.** [16]

Stk. 4. **Syge- og ulykkesforsikringer, som nævnt i stk. 1, nr. 5, og garantiforsikringer eller lignende omfattet af stk. 1, nr. 6,** [17] **er undtaget fra beskatningen efter stk. 3. Det samme gælder livsforsikringer, der alene kan komme til udbetaling i tilfælde af den forsikredes død, invaliditet eller livstruende sygdom inden forsikringstidens aftalte udløbstidspunkt,** [18] **såfremt dette aftalte udløbstidspunkt ikke ligger senere end første policedag efter den forsikredes fyldte 80. år.**

Stk. 5. **Udbetalinger fra pensionsordninger mv. som nævnt i stk. 1 medregnes ikke ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst.** [19]

Stk. 6. **Uanset stk. 1, nr. 2 og 4, kan der ikke ved oprettelsen af en pensionsordning gives afkald på beskatning efter reglerne i afsnit I, hvis pensionsordningen modtager statsstøtte.** [20]

---

1. § 53 A blev med lov nr. 569 af 24. juni 1992 indsat til supplering af reglerne i § 50, der hidtil havde omhandlet den skattemæssige behandling af forsikringsordninger oprettet uden fradragsret. Indtil denne lovændring kom, var det muligt for personer, der havde oprettet en pensionsordning i et udenlandsk forsikringsselskab på et tidspunkt, hvor de ikke var fuldt skattepligtige til Danmark, at undgå beskatning af pensionsformuen og afkastet heraf, hvis de efterfølgende blev fuldt skattepligtige til Danmark.

Med lov nr. 429 af 26. juni 1998 er § 50 ophævet.

En del pensionsordninger, der er oprettet uden fradragsret, er fortsat omfattet af overgangsreglerne indført i forbindelse med § 53 A's indføjelse i loven. I TfS 2003.659 medfører en ekstraordinær præmieforhøjelse samt en ændring i forsikringsbetingelserne, at Østre Landsret anser aftalen for ændret i en sådan grad, at aftalen ikke længere omfattes af overgangsreglerne og dermed skal beskattes efter § 53 A. De nærmere betingelser for at være omfattet af overgangsbetingelserne er beskrevet under § 50.

Med lov nr. 294 af 29. april 2000 er der sket en ændring af paragraffen. Ændringen vedrører en tilføjelse til stk. 4.

Med lov nr. 313 af 21. maj 2002 blev 5 årsreglen i stk. 3 ophævet.

Med lov nr. 457 af 9. juni 2004 blev stk. 6 tilføjet.

Med lov nr. 1388 af 20. december 2004 blev stk. 1, nr. 6 tilføjet og stk. 3 udvidet.

2. § 53 A finder kun anvendelse på livsforsikringsordninger og pensionsordninger tegnet i en pensionskasse. Pensionsopsparing i pengeinstitut er ikke omfattet af reglerne i § 53 A. Opsparing i pengeinstitut, der ikke er omfattet af afsnit I og II er i skattemæssig sammenhæng ikke at betragte som pensionsopsparing og som følge heraf ikke omfattet af pensionsbeskatningsloven, jf. dog § 53 B og noterne hertil.

3. Forsikringstager kan ikke opnå fradragsret for pensionsbidraget, når pensionsordningen ikke opfylder betingelserne efter afsnit I. Der

er nogle generelle krav, og der er nogle specifikke krav til de enkelte ydelsesformer.

Generelle krav, der ikke opfyldes:
Livsforsikringsselskab og hjemsted
Ordningerne kan ikke være omfattet af afsnit I, hvis betingelserne i § 4 ikke er opfyldt. Se § 4 med noter.

Forsikringstager og forsikrede
Forsikringstager kan ikke opnå fradragsret, hvis forsikringstager ikke også er den forsikrede jf. § 4, stk. 2. Det betyder, at det ikke er muligt at opnå fradragsret for f.eks. »krydslivsforsikringer«, hvor to personer vil sikre hinanden ved at tegne forsikring på den anden parts liv.

Samme problemstilling gør sig gældende for de såkaldte »partnerskabsforsikringer«, hvor f.eks. en aktionærkreds i en mindre virksomhed vil søge at sikre, at det er muligt for de tilbageblevne aktionærer at bevare aktierne i virksomheden inden for den bestående aktionærkreds, hvis en aktionær dør. Det sker ved, at aktionærerne gensidigt tegner livsforsikringer på hinandens liv, således at der i tilfælde af en aktionærs død kommer en sum til udbetaling svarende til værdien af den afdøde aktionærs aktiepost.

Præmien til »nøglepersonsforsikringer« er ikke fradragsberettiget efter pensionsbeskatningsloven, da der som ovenfor er tale om en forsikring, hvor forsikrede ikke er forsikringstager og ejer af forsikringen. Nøglepersonsforsikringer tegnes af virksomheder for personer, der har en stor betydning for virksomhedens indtjening. Forsikringen tegnes for at sikre virksomheden mod et tab, hvis nøglepersonen bliver syg eller pludselig dør, uden at virksomheden umiddelbart kan erstatte denne medarbejder. Nøglepersoner kan f.eks. være virksomhedens administrerende direktør, seniorpartnere i større rådgivende virksomheder eller edb-udviklere.

Kan virksomheden sandsynliggøre, at den vil lide et tab svarende til forsikringssummen, hvis den forsikrede medarbejder bliver syg eller dør, kan virksomheden fradrage præmien til forsikringen i driftsregnskabet efter reglerne i statsskattelovens § 6. I konsekvens heraf vil en eventuel udbetalt forsikringssum være indkomstskattepligtig som almindelig indkomst.

I TfS 2004.504 lagde Landsskatteretten ved sin afgørelse vægt på at præmien til forsikringen var fratrukket jf. statsskattelovens § 6 litra a, hvorfor det måtte antages, at der var tale om en nøglepersonsforsikring. Udbetalingen skulle som følge heraf beskattes jf. statsskattelovens § 4.

Begunstigede
Forsikringstager kan efter § 5, stk. 2, indsætte en begrænset kreds af begunstigede.

Se nærmere under § 5, stk. 2, note 2, hvor der er en beskrivelse af mulighederne for indsættelse af begunstigede for ordninger omfattet kapitel 1.

Pensioneringstidspunkt
For at være omfattet af afsnit I må livrenter, ratepension og kapitalpension tidligst komme til udbetaling til forsikrede, når denne fylder 60 år, medmindre udbetalingen skyldes forsikredes invaliditet, eller at Ligningsrådet har godkendt en tidligere pensionsalder.

Er forsikringen oprettet med et pensioneringstidspunkt før det 60. år, er den derfor ikke omfattet af afsnit I medmindre lavere pensionsalder er godkendt af Ligningsrådet.

Udbetalingsperiode
Til både livrente og ratepension stiller loven krav om, at udbetalingsperioden ikke må være mindre end 10 år. For livrenter er der dog mulighed for en kortere udbetalingsperiode, når særlige betingelser er opfyldt, se §§ 5 A og 5 B. Aftales en kortere udbetalingsperiode, er ordningen omfattet af § 53 A.

For kapitalpensionsordninger gælder, at udbetalingen senest skal ske i det år, forsikrede fylder 70 år, og for ratepensionsordninger skal udbetaling senest påbegyndes i det år, forsikrede fylder 75. Hvis der aftales et senere pensioneringstidspunkt, er ordningen omfattet af § 53 A.

Udbetalingen af ratepension skal sluttes senest i det år, forsikrede/ejeren fylder 85 år. Vil forsikrede have en senere afslutning af udbetalingen, er forsikringen omfattet af § 53 A.

For ratepensionsordninger omfattet af § 15 A er der ingen seneste start- og sluttidspunkt for udbetalingen. Blot skal udbetalingsperioden være mindst 10 år.

Specifikke krav, der ikke opfyldes:
Se i øvrigt under de specifikke krav, der stilles til de forskellige forsikringstyper under §§ 2, nr. 4, 8 og 10.

4. Forsikringstager skal positivt på aftalen og ved stiftelsen tilkendegive, at forsikringen ønskes tegnet uden fradragsret.

5. Se note 2.

6. Se note 3.

7. Syge- og ulykkesforsikringer skal være ejet af den forsikrede for at være omfattet af § 53 A. Jf. TfS 2001.252 må det antages, at syge- og ulykkesforsikringen skal være tegnet i et privat forsikringsselskab. Landsskatterettens afgørelse fastslår, at den frivillige dagpengesikring, der er en offentlig ordning anses for social sikring og dermed ikke omfattes af reglerne i § 53 A. Denne type ordning beskattes jf. statsskattelovens § 4 litra c som skattepligtig indkomst.

Told- og Skattestyrelsen meddeler i TfS 2001.244, at løbende udbetalinger fra fiskeres lovpligtige arbejdsskadeforsikringer ligeledes beskattes jf. statsskattelovens § 4 litra c uanset om udbetaling sker til selvstændige fiskere eller ansatte fiskere. Indtil meddelelsen blev udsendt var det opfattelsen, at de løbende udbetalinger fra arbejdsskadeforsikringer for fiskere oprindeligt blev beskattet efter § 50, og efterfølgende efter § 53 A for så vidt angår de selvstændige fiskere. De ansatte fiskere blev beskattet efter reglerne i statsskatteloven, da de ikke var ejere af forsikringen og derfor ikke kunne omfattes af § 53 A. Det betød en skattemæssig forskelsbehandling, da løbende udbetalinger fra en ordning under § 53 A er skattefri, mens de efter statsskattelovens § 4 litra c er indkomstskattepligtige. Denne ulighed er der nu gjort op med. Undtaget er selvstændige fiskere eller deres enker hvor udbetalingen er startet mellem 2. juni 1998 og 31. marts 2001. Disse beskattes efter reglerne i § 53 A og er som følge heraf skattefri.

Samme problematik har været rejste i TfS 2003.450, hvor det i en bindende forhåndsbesked blev afgjort, at en vikarforsikring, hvor der sker udbetaling til landmanden i forbindelse med enten egen, medhjælpende hustrus eller medhjælpers sygdom i alle tilfælde skal be-

skattes efter statsskatteloven § 4 litra c og udgiften til forsikringen kan fratrækkes som driftsudgift, jf. statsskattelovens § 6 litra a. Den skattemæssige behandling er identisk med beskatningen af øvrige former for »nøglepersonsforsikringer«, se note 3.

8. *Direktørpensionsordninger*

Med lov nr. 1388 af 20. december 2004 er der skabt klarhed over beskatningen af de såkaldte uafdækkede pensionstilsagn til direktører.

Afgørelser fra Ligningsrådet har forsøgt at præcisere de beskatningsmæssige rammer for disse ordninger, men lovændringen skaber en klarhed over beskatningen også for ansatte direktører, der ikke har bestemmende indflydelse i virksomheden.

Der er ikke krav om at et pensionstilsagn, som en virksomhed giver en direktør er afdækket i en pensionskasse eller livsforsikringsselskab. Løbende ydelser fra et uafdækket pensionstilsagn beskattes efter statsskattelovens § 4, litra c. Virksomheden kan fradrage den løbende ydelse efter statsskattelovens § 6, litra a. Som udgangspunkt er disse ordninger derfor ikke omfattet af pensionsbeskatningsloven og hermed heller ikke af § 53 A.

Den skattemæssige hjemmel ændres som udgangspunkt ikke af at virksomheden afdækker sin risiko i et livsforsikringsselskab f.eks. i form af tegning af en livrente på direktørens liv, forudsat virksomheden fortsat er ejer af policen og er modtager af udbetalingerne.

Hvis den, der har fået pensionstilsagnet, har bestemmende indflydelse i virksomheden, som f.eks. hovedaktionær anses en afdækket ordning skattemæssigt for overgået til den forsikrede og dermed omfattet af § 53 A.

I TfS 2003.341 har ligningsrådet i en bindende forhåndsbesked afgjort, at direktøren, der også var eneejer, ville blive beskattet jf. § 53 A, af den afdækning, som virksomheden foretog af et uafdækket tilsagn, uanset virksomheden fortsat var ejer og ordningen ikke var beskyttet mod virksomhedens evt. kreditorer. Indbetalingen til ordningen ville også blive anset som indkomstskattepligtig. Og tilvæksten på ordningen ville blive beskattet efter reglerne i § 53 A, mens udbetalingerne ville være skattefri.

Ligningsrådet har ved en senere afgørelse yderligere præciseret afgrænsningen mellem en uafdækket og en afdækket ordning. I TfS 2003.992, hvor der lægges afgørende vægt på tre forhold

- Hvis direktøren har adgang til at vælge pensionstilsagnet afløst af en engangsbetaling på pensioneringstidspunktet, er der ikke tale om et uafdækket tilsagn
- Udbetaling af ordningen som engangsbeløb i forbindelse med fratræden før pensioneringstidspunktet er ikke at betragte som en pensionsudbetaling, men har karakter af en fratrædelsesgodtgørelse
- Ved at give direktøren ordningen som håndpant er der reelt sket en afdækning af pensionsordningen, da den herved er sikret i forhold til virksomhedens kreditorer.

Når et tilsagn anses for afdækket vil der, som beskrevet ovenfor, ske beskatning efter § 53 A hos den forsikrede, medmindre ordningen kan opfylde betingelserne for beskatning efter afsnit I. En beskatning efter afsnit I vil bl.a. kræve, at ordningen reelt overgives til den forsikrede, jf. § 4, stk. 2.

Med præciseringen i § 2 i lov nr. 1388 af 20. december 2004 vil alle uafdækkede direktørordninger, uanset direktøren ikke har bestemmende indflydelse i virksomheden, skulle beskattes efter § 53 A, hvis der sker sikkerhedsstillelse over for direktøren f.eks. i form af en police, der stilles som håndpant. Direktøren vil blive beskattet af afkastet på aktivet, som bliver stillet til sikkerhed, jf. § 53 A, stk. 2 og 3, samt § 53 C. Og endelig vil værdien af pensionsordningen på tidspunktet for sikkerhedsstillelsen blive beskattet hos direktøren jf. § 56, stk. 6. Tilsvarende beskattes virksomheden af værdien, hvis sikkerhedsstillelsen ophører.

Det fremgår klart af bemærkningerne til lovforslag 33 af 7. oktober 2004, at det har været intentionen, at præmiebetalingen i den periode, policen er stillet som sikkerhed, skal beskattes hos direktøren, der har policen stillet som sikkerhed. Der henvises i bemærkningerne til beskatning efter § 53 A, stk. 2. I forbindelse med lovændringen er der ikke sket ændringer eller præciseringer til stk. 2. Efter stk. 2 beskattes bidrag indbetalt af arbejdsgiveren hos arbejdstageren. Formuleringen er svarende til § 19, hvor der i forbindelse med bortseelsesretten, uanset dette ikke fremgår direkte, forudsættes ejerskab hos arbejdstager Dette må også være tilfældet her og samtidig i overensstemmelse med de civilretlige regler, hvor der i forbindelse med betalingen sker overdragelse af rettighederne af de fremtidige værdier knyttet til bidraget. Da der ikke

i forbindelse med en sikkerhedsstillelse sker en overdragelse af retten til værdierne knyttet til de fremtidige præmiebetalinger og dermed ikke ejerskab til denne del, bør hjemmelen til beskatning fremgå specifikt. Det er derfor usikkert om hjemmelen til beskatning af præmierne i perioden for sikkerhedsstillelsen findes.

Det fremgår ikke direkte af bemærkningerne til lovforslaget, om der fortsat er snævrere rammer for, hvornår en pensionsordning anses som stillet som sikkerhed, når det gælder direktører med bestemmende indflydelse på virksomheden. Men det må antages, at enhver afdækning fortsat er omfattet af § 53 A, uanset der ikke er tale om en egentlig sikkerhedsstillelse.

9. Der sker ikke beskatning af præmien/bidraget, som indbetales til forsikringstagers pensionsordning af ægtefælle eller samlevers arbejdsgiver under en udstationering, hvis der i opholdslandet gives bortseelsesret for indbetalingen, og beskatning vælges efter § 53 B eller ordningen omfattes af § 19. Se § 19 med noter vedrørende arbejdsgivers pensionsbidrag til medfølgende ægtefælle/samlever.

10. Ejeren er forsikringstageren, hvilket vil sige den person, der har rettighederne til forsikringen og kan råde over den.

11. Forpligtelsen til at betale skat overgår først til den begunstigede ved forsikringstagers død, da det først er på dette tidspunkt, den begunstigede får rådigheden over forsikringen. Det ændrer ikke forpligtelsen til at betale skat, at forsikringstager ved f.eks. indsættelse af en uigenkaldelig begunstigelse har begrænset sin råderet.

12. Indsat ved lov nr. 1388 af 20. december 2004. Se note 8.

13. Afkastet opgøres for hver enkelt pensionsordning for sig. Ved opgørelsen af afkastet benyttes en nettometode, der bevirker, at administrationsomkostning og evt. risikopræmie fragår i det skattepligtige afkast. Ved opgørelsen af andre kapitalindkomster, f.eks. renteindtægter af bankindeståender mv., fragår gebyrer og andre administrationsomkostninger ikke før opgørelsen af det skattepligtige afkast.

I SKM2003.179.LSR besluttede Landsskatteretten, at en pensionsordning omfattet af § 53 A skal betragtes som et aktiv, der indtil ejeren

bliver fuldt skattepligtig til Danmark, jf. kildeskattelovens § 1, ikke er omfattet af dansk beskatning. Konsekvensen heraf er, at pensionsordningen, jf. kildeskattelovens § 9, stk. 1, skal betragtes som anskaffet til handelsværdien på tilflytningstidspunktet. Som følge heraf har Danmark beskatningsretten til afkast optjent efter den fulde skattepligt er indtrådt. Opgørelsesprincipperne i § 53 A, stk. 3, finder derfor anvendelse på perioden fra den fulde skattepligts indtræden til ultimo året.

Landskatteretten afviste at anvende personskattelovens § 14, hvorefter afkastet for hele indkomståret skal periodiseres som delårsindkomst. Dette skete med henvisning til, at afkastet er et engangsbeløb, der tilskrives årligt. Imidlertid er afkastberegningen ultimo året alene en beregningsmetode til udregning af beskatningen og ikke et udtryk for den faktiske tilskrivning af bonus og fradrag af forsikringspræmier mv., der typisk foretages måned for måned.

Henset til aktivets karakter havde en anvendelse af personskattelovens § 14 været mest hensigtsmæssig og ville alt andet lige have ført til et resultat, der ikke er meget forskelligt fra det, man nu har opnået. Dette resultat ville også have været administrativt lettere.

14. Indsat ved lov nr. 1388 af 20. december 2004. Se note 8.

15. Ændret ved lov nr. 313 af 21. maj 2002.

Den tidsmæssige begrænsning på fem år for modregning af underskud er ophævet med virkning for underskud opstået i indkomståret 2002 eller senere, således at underskud herefter kan fremføres til modregning tidsmæssigt ubegrænset.

Det vil sige, at i det omfang den skattepligtige indkomst for et indkomstår udviser et underskud, kan underskuddet efter pensionsbeskatningslovens § 53 A fremføres til fradrag i alle efterfølgende indkomstår uden tidsbegrænsning.

Et negativt afkast på forsikringen kan kun modregnes i positivt afkast på forsikringen. Et negativt afkast kan ikke modregnes i positivt afkast fra andre kapitalindkomster, heller ikke andre forsikringer. Se forskel til § 53 under § 53 note 4.

16. Det er muligt at modregne et negativt afkast i de følgende indkomstårs positive afkast, men modregningen skal finde sted, når det første gang er muligt helt eller delvist.

Eksempel:

År	Afkast	Modregning	Til beskatning
1	−5.000 kr.	0 kr.	0 kr.
2	+1.500 kr.	1.500 kr.	0 kr.
3	+4.000 kr.	3.500 kr.	500 kr.

17. Indsat ved lov nr. 1388 af 20. december 2004. Se note 8.

18. Man skelner i stk. 3 og stk. 4 mellem forsikringer med et overvejende

1. »opsparingselement«, der kommer til udbetaling ved forsikredes pensionering – disse forsikringer beskattes i forsikringens løbetid efter § 53 A, stk. 3, og

2. »risikoelement«, der udelukkende kommer til udbetaling, hvis forsikrede dør eller bliver invalid inden for forsikringens løbetid – disse forsikringer er fritaget for beskatning efter stk. 3. Tilsvarende gælder for syge- og ulykkesforsikringer.

Forsikringer med dækning ved død eller invaliditet, hvor udløb er efter forsikrede er fyldt 80 år, betragtes ikke som overvejende risikoprægede og beskattes derfor efter § 53 A, stk. 3.

I § 53 A skelner man som nævnt mellem forsikringer med overvejende opsparingselement og forsikringer med et overvejende risikoelement, såkaldte risikoforsikringer. Forsikringsteknisk er denne skelnen ikke helt entydig, da de fleste risikoforsikringer har et vist opsparingselement i forsikringens løbetid. Individuelle risikoforsikringer tegnet i et dansk livsforsikringsselskab er næsten alle beregnet på G82-beregningsgrundlaget, hvor der betales en gennemsnitspræmie i hele forsikringens løbetid. Da præmien for en risikoforsikring er stigende med den forsikredes alder, betaler forsikringstager en højere præmie end den faktiske pris for dækningen i starten af løbetiden. Den overskydende præmie opspares til udjævning af præmien i slutningen af løbetiden, hvor den betalte præmie er lavere end den faktiske pris for dækningen.

Det betyder, at disse forsikringer faktisk har et opsparet depot i forsikringens løbetid. Dette depot får tilskrevet rente og bonus som andre forsikringer. Der er som beskrevet under bonus § 45 mulighed for at vælge tre metoder til anvendelse af bonus. Vælges bonustilskriv-

ning, bruges den tilskrevne bonus til forhøjelse af ydelserne. Vælges kontant udbetalt bonus, udbetales årets bonus til forsikringstager. Disse to metoder ændrer ikke på den skattemæssige behandling af ordningen. Den sidste metode, der kan vælges, er kontant opsparet bonus, hvor bonus opspares og udbetales ved forsikringens udløb. Vælges denne metode, betragtes forsikringen som overvejende opsparingspræget og vil blive beskattet efter § 53 A, stk. 3.

Ofte vil en pensionsordning bestå af flere elementer. Nogle er risikoprægede, og andre er opsparingsprægede. Der er valgfrihed, om man skattemæssigt ønsker at opsplitte ordningen i de enkelte elementer, eller om man vælger at betragte ordningen samlet. Vælges den sidste løsning, vil hele ordningen blive beskattet efter § 53 A, stk. 3, medmindre alle enkeltelementer i ordningen kan omfattes af § 53 A, stk. 4. Da der ved lovændringen i 1998 ikke blev indført en ny skattekode til risikoforsikringer under § 53 A, er det i praksis vanskeligt entydigt at angive, hvilken beskatning der er valgt.

19. Alle sumudbetalinger, som er omfattet af § 53 A, er skattefri.

Ved ratevis udbetaling eller udbetaling af en renteydelse, vil forsikringstager fortsat blive beskattet af afkastet på ordningen, jf. § 53 A, stk. 2.

Er hele ordningen omfattet af beskatning efter § 53 A, vil udbetaling af en invalidepension ikke medføre beskatning af den ekstraordinære reserve (et reservespring), forsikringsselskabet afsætter på forsikringen, når pensionen tilkendes. Denne ekstraordinære afsættelse på forsikringens depot bortfalder, hvis forsikrede ikke længere er berettiget til udbetaling af invalidepensionen. Hvis udbetalingen af en invaliderente holdes adskilt fra den øvrige ordning, vil der hverken ske beskatning af udbetalingen eller det tilskrevne afkast i udbetalingsperioden.

Hvis den, der modtager udbetalingen, er omfattet af en dobbeltbeskatningsoverenskomst mellem Danmark og et andet land, og Danmark efter denne aftale har beskatningsretten til pensionsudbetalingerne, udelukker § 53 A, stk. 4, ikke, at det andet land kan beskatte udbetalingen, hvis dobbeltbeskatningsoverenskomsten giver det andet land en sekundær beskatningsret.

20. Stk. 6 er indsat ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 (Lovforslag 60 af

5. november 2003) med virkning for pensionsordninger, der oprettes fra og med den 5. november 2003.

Ved pensionsordninger, der modtager statsstøtte, forstås pensionsordninger oprettet i institutioner, hvis drift, herunder løn- og pensionsbetaling for de ansatte, er fuldt eller delvist statsligt finansieret, og pensionsordninger, der formelt er organiseret som selvstændige pensionskasser, men hvor finansieringen er fuldt eller delvist statslig, og hvor staten derfor har godkendt ordningens nærmere indhold.

Det gælder f.eks. for Pensionsfonden af 1951 for lærere, bibliotekarer m.fl. tilknyttet det danske mindretals skole- og biblioteksvæsen i Sydslesvig. Denne pensionsfond er finansieret af indbetalinger fra den danske stat samt i ringe omfang ved forrentning af fondens formue.

Berettigede efter sådanne ordninger kan ikke vælge, at ordningen ikke skal være omfattet af pensionsbeskatningslovens afsnit I. Dette betyder, at det ikke er muligt at undgå beskatning af pensionsudbetalingerne ved at fravælge retten til et fradrag eller en bortseelsesret, som ingen værdi har, fordi der ikke sker indbetalinger til ordningen.

En pensionsordning anses ikke for at modtage statsstøtte, hvis staten i egenskab af arbejdsgiver for en pensionsberettiget indbetaler pensionsbidrag vedrørende denne.

§ 53 B

[1] Uanset § 53 A gælder reglerne i stk. 4-6 for livsforsikringer som nævnt i § 53 A, stk. 1, nr. 1, pensionskasseordninger som nævnt i § 53 A, stk. 1, nr. 3, og syge- og ulykkesforsikringer som nævnt i § 53 A, stk. 1, nr. 5, hvis betingelserne i stk. 2 og 3 er opfyldt. Tilsvarende gælder udenlandske pensionsordninger oprettet i pengeinstitutter. [2]

Stk. 2. **Pensionsordningen mv. som nævnt i stk. 1 skal være oprettet, mens forsikringstageren eller den pensionsberettigede ikke var skattepligtig efter kildeskattelovens § 1, eller mens den pågældende var skattepligtig efter kildeskattelovens § 1, men efter bestemmelserne i en dobbeltbeskatningsoverenskomst var hjemmehørende i en fremmed stat, på Færøerne eller i Grønland.**

Stk. 3. **Samtlige indbetalinger** [3] **til pensionsordningen mv. som nævnt i stk. 1, som er foretaget i den periode, hvor forsikringstageren eller den pensionsberettigede ikke var skattepligtig til respektive hjemmehørende i Danmark, skal være fradraget i positiv skattepligtig indkomst i overensstemmelse med skattelovgivningen i den stat, hvor forsikringstageren eller den pensionsberettigede var skattepligtig respektive hjemmehørende på indbetalingstidspunktet eller skal være foretaget af en arbejdsgiver** [4]**, således at indbetalingerne i overensstemmelse med skattelovgivningen i den stat, hvor forsikringstageren eller den pensionsberettigede var skattepligtig respektive hjemmehørende på indbetalingstidspunktet, ikke er medregnet ved opgørelsen af den pågældendes skattepligtige indkomst. Endvidere skal udbetalingen være omfattet af en dobbeltbeskatningsoverenskomst, der tillægger Danmark retten til at beskatte udbetalingen.**

Stk. 4. **For præmier og bidrag til pensionsordninger mv. som nævnt i stk. 1 gælder § 53 A, stk. 2.**

Stk. 5. **Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst bortses fra afkast af pensionsordninger mv. som nævnt i stk. 1, herunder renter og bonustilskrivninger.** [5]

Stk. 6. **Udbetalinger fra pensionsordninger mv. som nævnt i stk. 1 medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Dog medregnes udbetalinger fra ordninger svarende til danske kapitalpensionsordninger med 75%** [6]**, når udbetalingen efter betingelserne i ordningen sker samlet** [7] **efter ejerens fyldte 60. år, ved ejerens invaliditet, ved indtrådt livstruende sygdom** [8] **hos ejeren eller ved ejerens død. Udbetalingerne medregnes ikke ved opgørelsen af den skattepligtige ind-**

komst, i det omfang de modsvares af indbetalinger, som forsikringstageren eller den pensionsberettigede har foretaget i perioden efter, at vedkommende blev skattepligtig til respektive hjemmehørende i Danmark, og som ikke har kunnet fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, jf. stk. 4 og § 53 A, stk. 2. [9]

---

1. Indsat ved lov nr. 429 af 26. juni 1998. § 53 B erstatter § 53 A, stk. 6-7, den såkaldte »mobilitetsregel«, der blev indsat på forsikringsbranchens opfordring ved indsættelsen af § 53 A i pensionsbeskatningsloven i februar 1992.

Reglen skulle sikre, at personer, der i forbindelse med indstationering i Danmark, medbragte udenlandske pensionsordninger, som der havde været fradragsret for i den indstationeredes hjemland, ikke blev omfattet af kapitalafkastbeskatningsreglerne i § 53 A.

Mange indstationerede bliver i dag beskattet efter den såkaldte forskerregel eller bruttobeskatning i kildeskattelovens § 48 E, hvilket betyder, at de skal være fuldt skattepligtige til Danmark under opholdet og dermed automatisk omfattet af kapitalafkastbeskatning af udenlandske pensionsordninger, medmindre de kunne henføres efter den nu ophævede § 50 til beskatning efter § 53 A, stk. 6-7.

I forbindelse med indtræden af den fulde skattepligt til Danmark, kunne den forsikrede mod dokumentation for at ordningen omfattede betingelserne for at være omfattet af den tidligere § 53 A, stk. 6-7 vælge ordningen beskattet efter disse bestemmelser.

Der var altså tale om en valgmulighed.

Med beskatning jf. § 53 B undgår man, at skulle betale kapitalindkomstskat af det løbende afkast på ordningen. Til gengæld bliver man beskattet af udbetalingerne.

2. Livsforsikringer og pensionskasseordninger, som opfylder betingelserne i kapitel 1, men hvor der er givet afkald på beskatning efter reglerne i afsnit 1, kan ikke omfattes af § 53 B, det samme gælder pensionsordninger oprettet i danske pengeinstitutter.

3. For at ordningen kan beskattes efter § 53 B kræves, at der har været »fuld« fradragsret for hele indbetalingen. Hvis der kun er givet en begrænset fradragsret, kan ordningen ikke beskattes efter § 53 B.

Kun meget få lande giver »fuld« fradragsret for private pensionsindbetalinger. Det er den forsikrede, der har bevisbyrden for, at pensionsbidraget er blevet fradraget i den skattepligtige indkomst. Man bliver ikke automatisk omfattet af § 53 B selv om pensionsordningen opfylder alle betingelser for, at være omfattet af bestemmelsen. Hvis man ikke kan dokumentere sin fradragsret i udlandet omfattes ordningen af § 53 A. Ved indtræden af den fulde skattepligt til Danmark skal der, jf. skattekontrolloven § 11 C, oplyses om pensionsordninger oprettet i udlandet.

4. På samme måde som for fradragsretten for private pensionsordninger skal der også have været ret til at se bort fra hele pensionsbidraget indbetalt af arbejdsgiveren, hvis man vil opnå beskatning efter § 53 B. Arbejdsgiverbetalte pensionsordninger skal ligeledes opgives til de danske skattemyndigheder, jf. skattekontrolloven § 11 C, når den fulde skattepligt til Danmark indtræder.

5. Tilsvarende bestemmelsen i § 45, stk. 1 vedrørende behandling af bonus på pensionsordningr omfattet af afsnit I

6. Hvis forsikringstager betaler topskat, vil nedslaget i beskatningsgrundlaget ikke fuldt ud reducere beskatningen af kapitalpensionsudbetalingen til niveau svarende til 40% afgiften på pensionsordninger beskattet efter afsnit I.

7. Der stilles ikke krav om samtidig ophævelse af andre kapitalpensionsordninger. Man kan få udbetalt kapitalpensionsordninger under § 53 B enkeltvis, blot hele ordningen udbetales.

8. Indsat ved lov nr. 294 af 29. april 2000.

9. Det fremgår ikke tydeligt af bestemmelsen, se § 25 note 15, hvordan beskatningsgrundlaget skal opgøres, hvis indbetalingerne er fortsat efter, at forsikringstager er blevet skattepligtig til Danmark. Problemet opstår i relation til udbetaling af rateydelser og renteydelser. Da LIFO-princippet ikke vil være praktisk anvendeligt, må der i stedet skulle anvendes et forholdsmæssigt nedslag svarende til indbetalingerne, der ikke har været fradragsret for.

§ 53 C

[1] **§ 53 A, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse på sikkerhedsstillelse eller lignende for et løfte om pension som nævnt i § 53 A, stk. 1, nr. 6, der sker i aktiver, der ikke er omfattet af sidstnævnte bestemmelse.**

---

1. Indsat ved lov nr. 1388 af 20. december 2004. Paragraffen skal sikre, at sikkerhedsstillelse i andre aktiver end forsikringer/pensionsordninger er omfattet af reglerne for beskatning af uafdækkede direktørpensioner, jf. § 53 A, stk. 1, nr. 6 – se note 8 under § 53 A. Sikkerhedsstillelse kan f.eks. være i form af en helt almindelig bankkonto.

Afsnit III

Fælles bestemmelser for forsikring mv.

§ 54 **Reglerne i § 18, og § 49, stk. 1, om fradragsret for forsikringspræmier mv. gælder kun for personer, der er fuldt skattepligtige her i landet.** [1] **Fradragsretten tilkommer ejeren af den pågældende forsikring mv., uanset hvem der har foretaget indbetalingen.** [2]

---

1. Ophører den fulde skattepligt til Danmark, jf. kildeskattelovens § 1, bortfalder fradragsretten fra det tidspunkt, hvor skattepligten ophører. Hvis en persons fulde skattepligt ophører, inden et indskud eller en præmie betalt i mindre end ti år er fuldt afskrevet, jf. § 18, stk. 3, fortabes fradragsretten for den periode, hvor den fulde skattepligt er ophørt. Genindtræder den fulde skattepligt inden afskrivningsperiodens udløb, kan den resterende fradragsret udnyttes.

Det må antages, at det er en betingelse for at opnå fradragsret efter § 18, at en aftale om et indskud eller en præmiebetaling på mindre end ti år bliver indgået på et tidspunkt, hvor den fulde skattepligt til Danmark er til stede.

På trods af denne bestemmelse kan personer, der er begrænset skattepligtige i medfør af kildeskattelovens § 2, opnå fradragsret i den skattepligtige indkomst, hvis grænsegængerreglen i kildeskattelovens afsnit I A finder anvendelse. Se også om grænsegængere i afsnittet: Pension og udland.

Bestemmelsen omfatter alene den direkte fradragsret. Om bortseelsesret for arbejdsgiverindbetalte præmier mv., se § 19 med noter.

2. Det er altid ejeren af forsikringen, der har fradragsretten.

Indbetales bidraget til ordningen af en anden end ejeren, får ejeren fradragsretten, men vil tillige blive skattepligtig eller gaveafgiftspligtig af bidraget efter reglerne i § 56, stk. 1.

Fradrag for indbetaleren kan dog evt. være hjemlet efter anden lovgivning, f.eks. statsskattelovens § 6.

§ 55

Indkomstskattepligten i henhold til § 20, [1] **§ 46, stk. 1,** [2] **§ 49, stk. 2,** [3] **§ 53,** [4] **§ 53 A, stk. 2 og 3,** [5] **og 53 B, stk. 6** [6] **påhviler ejeren, den pensionsberettigede** [7] **eller den, der efter ejerens eller den pensionsberettigedes død i henhold til bestemmelserne i policen mv. er berettiget til de pågældende udbetalinger.** [8] **Indkomstskattepligten i henhold til § 20, stk. 1, nr. 4,** [9] **og § 46, stk. 1,** [10] **påhviler dog ejerens fraskilte eller fraseparerede ægtefælle, når ydelserne tilfalder ægtefællen i kraft af udlodning ved skifte af fællesbo** [11] **eller den, der efter ægtefællens død i henhold til policen mv. er berettiget til pension, jf. § 30, stk. 2.** [12]

---

1. § 20 omfatter beskatningen af løbende udbetalinger fra pensionsordninger med løbende ydelser, ratevis udbetaling fra en ratepensionsordning og udbetalinger fra indeksordninger, alle omfattet af afsnit I. Ved udbetaling til den forsikrede, den forsikredes ægtefælle eller forsikredes børn under 24 år indkomstbeskattes udbetalingerne.

2. Udbetaling af bonus fra en pensionsordning med løbende ydelser og en ratepensionsordning omfattet af afsnit I beskattes som hovedydelsen. Udbetalingen beskattes derfor efter reglerne i § 20, hvis udbetalingen sker til den forsikrede, forsikredes ægtefælle, samlever eller forsikredes børn under 24 år.

3. Efter § 49 indkomstbeskattes udbetalinger fra en arbejdsløshedsforsikring.

4. Værditilvæksten på fradragsberettigede forsikringer, der er afgiftsberigtigede i forbindelse med forsikringsbegivenhedens indtræden, men ikke udbetalt, bliver efter afgiftsberigtigelsen henført til beskatning efter § 53. Afkastet fra disse forsikringer er således indkomstskattepligtigt

5. Ændret ved lov nr. 1388 af 20. december 2004. Det præciseres at indkomstskattepligt af arbejdsgivers eller tidligere arbejdsgivers bidrag påhviler den pensionsberettigede. Se også § 53 A note 8. Efter § 53 A, stk. 3, kapitalindkomstbeskattes afkastet af forsikringer, der er oprettet uden fradragsret.

6. Udbetalinger fra forsikringer, der beskattes efter § 53 B, indkomstbeskattes som personlig indkomst.

7. Om ejerbegrebet, se under § 4, note 4.

8. De berettigede til udbetalingerne efter ejerens død ifølge bestemmelse i policen kan være medforsikrede, som f.eks. er berettiget til ægtefællepension eller børnepension. De berettigede kan også være begunstigede, der ved ejerens død overtager rettighederne over forsikringen. Derimod er personer, der overtager rettighederne til forsikringsordningen som arvinger i ejerens dødsbo, ikke omfattet af denne bestemmelse.

9. Løbende eller ratevise udbetalinger fra en pensionsordning omfattet af afsnit I, der ved bodeling er udloddet til en fraskilt/frasepareret ægtefælle.

10. Bonus på de pensionsordninger, der er omtalt i note 9.

11. Mulighederne for udlodning af en pensionsordning i forbindelse med ægtefællers skifte af et fællesbo ved separation og skilsmisse er beskrevet under § 30, stk. 2.

12. Den fraskilte/fraseparerede ægtefælle kan efter udlodningen af policen indsætte »egne« begunstigede til policen, der ved den fraskilte/fraseparerede ægtefælles død overtager rettighederne til den udloddede del af policen. Indkomstskattepligten vil også i det tilfælde overgå til de begunstigede, tilsvarende ovenfor, hvor indkomstskattepligten overgår til de begunstigede, som ejeren har indsat.

§ 56 [1] **Beløb, der ydes ved, at forsikringspræmier mv.** [2] **betales af en anden end ejeren** [3] **af forsikringen mv., skal medregnes ved opgørelsen af ejerens skattepligtige indkomst. Dette gælder dog ikke ydelser, der er omfattet af lov om afgift af dødsboer og gaver,** [4] **de indbetalinger fra en arbejdsgiver, der er nævnt i § 19,** [5] **de indbetalinger, en fraskilt eller fraseparet ægtefælle foretager efter § 30, stk. 3, nr. 2,** [6] **eller indbetalinger fra fonde som nævnt i § 52 eller i lov om beskatningen af renteforsikringer mv. § 21, til en pensionsordning med løbende udbetalinger.** [7]

Stk. 2. **Reglerne i stk. 1 omfatter også ydelser i form af overdragelse af ejendomsretten til livsforsikring mv.** [8] **samt udbetaling af forsikringssum mv. til en anden end ejeren eller den, der efter ejerens død i henhold til bestemmelserne i policen mv. er berettiget til de pågældende udbetalinger.** [9]

Stk. 3. **Har en pensionskasse som nævnt i § 2, nr. 4, jf. § 3, med forsikringsrådets godkendelse tegnet gruppelivsforsikringer** [10] **for medlemmerne, anvendes reglerne i stk. 1, 1. pkt., på præmiebetalingerne, og forsikringerne behandles i øvrigt efter reglerne i § 53 A.** [11]

Stk. 4 **. Har en faglig sammenslutning, der omfattes af ligningslovens § 13, afholdt præmieudgiften til livsforsikringer tegnet for medlemmerne, medregnes præmien ved opgørelsen af medlemmernes skattepligtige indkomst.** [12] **Forsikringssummer, der udbetales efter et medlems død eller invaliditet, medregnes ikke til modtagerens skattepligtige indkomst, såfremt modtageren er berettiget ifølge bestemmelserne i policen mv.** [13]

Stk. 5. **Har en arbejdsgiver og en arbejdstager aftalt, at en gruppelivsforsikring, der ikke er fradragsberettiget, indgår som en ikke adskilt del af en livsforsikringsordning, der er omfattet af § 19,** [14] **anvendes reglerne i stk. 1, 1. pkt., på præmiebetalingerne til gruppelivsforsikringen,** [15] **og denne behandles i øvrigt efter § 53 A.**

Stk. 6. **Overføres livsforsikring m.v. til sikkerhed for et løfte om pension (pensionstilsagn) som nævnt i § 53 A, stk. 1, nr. 6, eller § 53 C, eller ophører en allerede etableret sikkerhed for et løfte om pension, medregnes værdien på henholdsvis overførsels- og ophørstidspunktet af det aktiv, som ligger til grund for sikkerhedsstillelsen i den skattepligtige indkomst hos den pågældende direktør henholdsvis arbejdsgiveren.** [16]

1. Paragraffens ordvalg giver indtryk af, at den kun omfatter indbetalinger til en pensionsordning i et forsikringsselskab, men den omfatter også rateordninger i pengeinstitutter.

2. Forsikringspræmier mv. skal forstås som ethvert bidrag til en pensionsordning, herunder også indskud.

3. Om ejerbegrebet, se under § 4, note 4

4. Bidrag til en forsikring mv. ligestilles herved med andre bidrag, som en person får i form af gave eller arv. I det omfang bidraget er enten friholdt fra beskatning eller omfattet af gave- eller boafgift, er bidraget ikke tillige indkomstskattepligtigt.

5. Bestemmelsen præciserer, at pensionsbidrag, som arbejdsgiveren skal se bort fra ved beregning af kildeskat, for den ansatte ikke efterfølgende beskattes.

6. En fraskilt eller fraspareret ægtefælle har mulighed for at fortsætte pensionsindbetalingen på en pensionsordning, som udloddes i forbindelse med en bodeling. Formelt set er det fortsat den oprindelige forsikringstager/ejer, der er ejer af pensionsordningen. Det præciseres derfor, at den fraskilte/fraspareredes mulighed for at fortsætte præmiebetalingen ikke medfører beskatning hos ejeren.

7. De berettigede til udbetalinger fra fonde efter § 52 eller renteforsikringslovens § 21 kan ikke anses for ejere af ordningen i formel forstand, da de ikke har adgang til en andel af fonden, men alene er berettiget til en udbetaling fra fonden i overensstemmelse med fundatsen. Bestemmelsen er indsat for at undgå, at indbetalingen blev indkomstskattepligtig for ejeren af pensionsordningen med løbende udbetalinger, og fradragsretten for indbetalinger skulle fordeles over 10 år, jf. § 18, stk. 3. Som konsekvens af skattefriheden er der ikke fradragsret, jf. § 18, stk. 1.

Bestemmelsen gælder ikke for indbetalinger fra fonde omfattet af ligningslovens § 14 f.

8. Denne bestemmelse omfatter ikke bidraget til en forsikring mv.,

men ordningens værdi på overdragelsestidspunktet. Udgangspunktet vil, i det omfang der ikke finder udbetaling sted, være ordningens værdi på overdragelsestidspunktet. Tilsvarende ovenfor skal værdien ikke indgå i beregningen af den skattepligtige indkomst, i det omfang overdragelsen er:

- omfattet af lov om afgift af dødsboer og gaver
- en ordning, der er indbetalt af arbejdsgiveren, jf. § 19, og som ved medarbejderens fratræden overdrages til medarbejderens fri rådighed
- en udlodning til en fraskilt/frasepareret ægtefælle som led i en bodeling eller bosondring.

Der skal finde en egentlig overdragelse sted for, at værdien skal medtages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Overgives policen til tredjemand som sikkerhed for en anden ydelse, udløses der ikke indkomstbeskatning.

9. En udbetaling af en forsikringssum til håndpanthaver i forbindelse med forsikredes død medfører ikke, at udbetalingen skal medtages som skattepligtig indkomst hos panthaver, forudsat at udbetalingen benyttes til dækning af panthavers krav mod pantsætter eller pantsætters bo.

10. Pensionskasser må kun udbetale løbende ydelser, når der bortses fra det kapitaliserede engangsbeløb, se § 29 A, note 1. Det betyder, at mange pensionskasser sikrer medlemmerne ved at tegne en supplerende dækning med en sum udbetalt ved medlemmets død inden pensioneringsalderen. Denne forsikring tegnes som en gruppelivsforsikring i et forsikringsselskab. Præmien til denne forsikring skal medtages ved opgørelsen af medlemmets skattepligtige indkomst (personlig indkomst).

11. Udbetalingen af et engangsbeløb fra en gruppelivsforsikring er fritaget for beskatning, jf. § 53 A, stk. 5.

12. Tilsvarende pensionskasser kan en faglig sammenslutning afholde præmien til en forsikring, der kommer til udbetaling ved medlem-

mets død eller ved invaliditet. Præmien til disse forsikringer skal medtages ved opgørelsen af medlemmets skattepligtige indkomst (personlig indkomst).

13. Det fremgår ikke direkte af loven, efter hvilken bestemmelse disse forsikringer beskattes. Det må antages, at beskatningen sker tilsvarende som i stk. 3 – efter § 53 A, stk. 5, hvilket betyder, at en løbende udbetaling af en invaliderente ikke skal medtages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, forudsat forsikringsaftalen er indgået efter 17. februar 1992. Se overgangsbestemmelserne i noterne til den nu ophævede § 50.

14. Præmien til en gruppelivsordning beskattet efter § 53 A er ofte en integreret del af en pensionsordning. Arbejdsgiveren indbetaler på den baggrund det samlede pensionsbidrag, jf. § 19. Forsikringsselskabet udskiller herefter præmien til gruppelivsordningen, inden den resterende præmie indsættes på en pensionsordning omfattet af afsnit I.

15. Præmiebetalingen til gruppelivsordningen er der set bort fra ved arbejdsgiverens beregning af kildeskat. Imidlertid er denne præmie omfattet af § 53 A, stk. 2, og skal derfor medtages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Det sker ved, at forsikringsselskabet indberetter præmien til gruppelivsordningen til skattemyndighederne.

Bestemmelsen er en konsekvens af, at der i stigende omfang indgår gruppebaserede dækninger, som en integreret del af en pensionsordning. Det gælder specielt for arbejdsmarkedspensionsordningerne.

16. Indsat ved lov nr. 1388 af 20. december 2004. Bestemmelsen er en undtagelse til bestemmelsen i stk. 2, se note 8, hvor beskatning kræver en egentlig overdragelse af pensionsordningen. Bemærk også at der sker beskatning hos arbejdsgiveren, hvis håndpantet efterfølgende ophæves. Se i øvrigt § 53 A note 8.

Afsnit IV

Straffebestemmelser

§ 57 [1] **Med bøde straffes den, der forsætligt eller ved grov uagtsomhed**

1. undlader at opfylde pligt til at tilbageholde afgift,
2. undlader at indbetale tilbageholdte afgiftsbeløb i rette tid,
3. undlader at give underretning som nævnt i § 16, stk. 3, § 38, stk. 1, 5. pkt., og § 67, stk. 2,
4. foretager udbetaling til orlovsfinansiering, jf. § 20 A, stk. 1, fra en kapitalforsikring eller opsparing i pensionsøjemed, der ikke er i overensstemmelse med en tilladelse som nævnt i § 20 A, stk. 2,
5. undlader at sørge for, at vedkommende forsikringsselskab mv. rettidigt får underretning som nævnt i § 30, stk. 8, og § 67, stk. 3.

Stk. 2. **Er forholdet begået med forsæt til at unddrage det offentlige afgift, eller foreligger der i øvrigt skærpende omstændigheder, kan straffen stige til hæfte eller fængsel indtil 2 år.**

---

1. Bestemmelsen er en konsekvensændring ved lov nr. 457 af 9. juni 2004 (lovforslag 60 af 5. november 2003).

§ 58

[1] **I forskrifter, der udfærdiges i medfør af loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.**

---

1. Der er ingen trykt praksis til denne paragraf.

§ 59

[1] **Der kan pålægges selskaber mv. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.**

---

1. Bestemmelsen er ændret ved lov nr. 143 af 17. marts 1999 med ikrafttræden 19. marts 1999.

§ 60 [1] **Ransagning i sager om overtrædelse af bestemmelserne i denne lov kan ske i overensstemmelse med retsplejelovens regler om ransagning i sager, som efter loven kan medføre frihedsstraf.**

---

1. Ændret ved lov nr. 143 af 17. marts 1999 med ikrafttræden 19. marts 1999.

§ 61 **Skønnes en overtrædelse ikke at ville medføre højere straf end bøde, kan skatteministeren eller den, han bemyndiger dertil, tilkendegive den pågældende, at sagen kan afgøres uden retslig forfølgning, såfremt han erkender sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden for en nærmere angiven frist, der efter begæring kan forlænges, at betale en i tilkendegivelsen ansat bøde.**

Stk. 2. [1]**. I sager om overtrædelse af denne lov, der behandles administrativt efter stk. 1, finder retsplejelovens § 752, stk. 1, tilsvarende anvendelse. Med hensyn til den i stk. 1 nævnte tilkendegivelse finder bestemmelsen om tiltalerejsning i retsplejelovens § 930, jf. § 926, tilsvarende anvendelse.**

Stk. 3. **Betales bøden i rette tid, eller bliver den efter vedtagelsen inddrevet eller afsonet, bortfalder videre forfølgning.**

---

1. Indsat ved lov nr. 143 af 17. marts 1999.

Afsnit IV A

Klagebestemmelser

§ 61 A

Skatteministeren kan bemyndige de statslige eller kommunale skattemyndigheder til at træffe afgørelser efter denne lov. Ministeren kan fastsætte regler om adgang til at klage over afgørelserne, herunder om at afgørelserne ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed. [1]

---

1. Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 59 af 7. februar 1990.

Bemyndigelsen er udmøntet ved bekendtgørelse nr. 520 af 25. juni 2002 om myndighedsinddeling og sagsudlægning (sagsudlægningsbekendtgørelsen), hvor afgørelseskompetencen efter pensionsbeskatningsloven (og en række andre skatte- og afgiftslove) er fastlagt.

Der er gennemført et to-instansprincip, dvs. at der er mulighed for at klage over en administrativ afgørelse til én højere administrativ instans. De administrative afgørelser skal i vidt omfang behandles lokalt både i 1. og 2. – endelige – instans.

Efter § 10, stk. 1, nr. 10, i sagsudlægningsbekendtgørelsen træffer de kommunale skattemyndigheder afgørelse i 1. instans efter § 19 E og § 21 A, stk. 2. Afgørelserne kan efter bekendtgørelsens § 21 påklages til told- og skatteområderne. Områdernes afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. bekendtgørelsens § 26, nr. 2. Klager, som vedrører afgørelser, der i 1. instans er truffet af Københavns Kommunes Skattedirektorat, afgøres af ToldSkat København.

Efter sagsudlægningsbekendtgørelsens § 6, stk. 3, kan direktøren for Told- og Skattestyrelsen i særlige tilfælde bemyndige en enkelt eller enkelte told- og skatteregioner til at træffe afgørelse i 1. instans vedrørende alle sager på et bestemt område (dekoncentreret opgavevaretagelse). Ved TS Cirkulære 2000-35 er afgørelser i forbindelse med opkrævning af afgift efter § 38, § 40 A og § 41, stk. 5-6, henlagt til Told- og Skatteregion Maribo.

Afgørelser efter § 6, § 11 A, stk. 1, nr. 1, og § 12, stk. 1, nr. 1, træffes efter bekendtgørelsens § 14, stk. 1, nr. 7, af Told- og Skattestyrelsen.

Afsnit V

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 62

[1] **Loven træder i kraft den 1. januar 1972.**

Stk. 2. **Lov om beskatningen af renteforsikringer mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 314 af 1. juli 1970, ophæves.**

---

1. Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 310 af 9. juni 1971.

§ 63

[1] **Reglerne i stk. 2-4 gælder for:**

1. **pensionskasseordninger, der virker her i landet, men som ikke er omfattet af lovgivningen om tilsyn med pensionskasser, hvis de ved lovens ikrafttræden er omfattet af § 1, stk. 1, litra c, i lov om beskatningen af renteforsikringer mv.,**
2. **opsparingsordninger, der er oprettet i en anden institution her i landet end en bank eller sparekasse, hvis de ved lovens ikrafttræden er omfattet af § 3 i lov om beskatningen af renteforsikringer mv.**

Stk. 2. **Bestemmelserne i afsnit I anvendes med de nødvendige tilpasninger på midler, der hidrører fra indbetalinger før lovens ikrafttræden til en ordning som nævnt i stk. 1. Skatteministeren kan fastsætte nærmere regler herom og bestemme, at indestående i en opsparingsordning i en institution, som ikke opnår godkendelse efter § 12, nr. 1, inden et nærmere fastsat tidspunkt skal afgiftsberigtiges efter regler svarende til §§ 25-27, selv om udbetaling ikke er sket.**

Stk. 3. **Bestemmelserne i §§ 13 og 27 anvendes også på en opsparingsordning som nævnt i stk. 1 i en institution, hvor opsparing i pensionsøjemed bliver godkendt af skatteministeren efter § 12, nr. 1.**

Stk. 4. **Skatteministeren kan bestemme, at en hidtil gældende fradragsret for indbetalinger til en ordning som nævnt i stk. 1 og ret til ved indkomstopgørelsen at bortse fra arbejdsgiverbidrag til ordningen bibeholdes for et nærmere angivet tidsrum af højst 3 år fra lovens ikrafttræden. Stk. 2 anvendes også på midler, der hidrører fra indbetalinger, som er omfattet af en sådan tilladelse.**

---

1. Der henvises til det historiske afsnit.

§ 64 [1] **Reglerne i § 1, stk. 1, litra c, i lov om beskatningen af renteforsikringer mv. om afskrivning af kapitalindskud og af præmier eller bidrag, der skal tilsvares over et kortere åremål end 15 år, anvendes fortsat på indbetalinger, der forfaldt før nærværende lovs ikrafttræden. Er den skattepligtige død efter lovens ikrafttræden, gælder dog betingelserne i § 18, stk. 2, 2. pkt., for den efterlevende ægtefælles ret til at fortsætte afskrivningen i stedet for de betingelser, som er fastsat i § 1, stk. 1, litra c, 3. stk., i lov om beskatningen af renteforsikringer mv.**

Stk. 2. **For så vidt angår indbetalinger, der forfaldt før 1. januar 1971, kan den pågældende i stedet for den i stk. 1 nævnte afskrivning vælge enten at fradrage uafskrevne beløb fuldt ud ved opgørelsen af indkomsten for indkomståret 1972 eller at fordele fradragsretten over en årrække efter reglerne i § 18, stk. 2, således at afskrivningsperioden udløber senest 15 år efter indbetalingsåret.**

Stk. 3. **Fradragsretten for resterende beløb bortfalder, når der er indtrådt afgiftspligt for hele den pågældende ordning efter reglerne i §§ 29-31.**

---

1. Der henvises til det historiske afsnit.

§ 65 [1] **Reglerne i § 2, stk. 2, i lov om beskatningen af renteforsikringer mv. om afskrivning i en arbejdsgivers skattepligtige indkomst af tilskud ud over de fastsatte årlige bidrag anvendes fortsat på indbetalinger, der er foretaget før nærværende lovs ikrafttræden. Arbejdsgiveren kan dog i stedet vælge at fradrage resterende afskrivningsbeløb fuldt ud ved indkomstopgørelsen for indkomståret 1972.**

Stk. 2. **Det samme gælder engangsindbetalinger og lignende til en understøttelsesfond, der er godkendt efter § 21 i lov om beskatningen af renteforsikringer mv.**

---

1. Der henvise til det historiske afsnit.

§ 66 [1] **Hvor der efter de hidtidige regler er indtrådt afgiftspligt før lovens ikrafttræden, anvendes reglerne i lov om beskatningen af renteforsikringer mv., §§ 6-8 og 10, om opgørelsen af det afgiftspligtige beløb og om afgiftens beregning og indbetaling mv.**

Stk. 2. **På tilsvarende måde anvendes reglerne i lov om beskatningen af renteforsikringer mv., § 9, om genanbringelse med afgiftsfritagende virkning, hvor der efter de hidtidige regler er indtrådt afgiftspligt før nærværende lovs ikrafttræden. Er afgiftspligten indtrådt mindre end 6 måneder før lovens ikrafttræden, uden at nogen udbetaling eller afgiftsfritagende genanbringelse har fundet sted, kan den afgiftspligtige dog uanset bestemmelsen i § 44 vælge reglerne i §§ 41-43 anvendt.**

---

1. Der henvises til det historiske afsnit.

§ 67 [1] **Er der vedrørende en ordning, som omfattes af afsnit I, før lovens ikrafttræden foretaget en disposition i form af sikkerhedsstillelse for gæld, som ikke har medført afgiftspligt efter de hidtil gældende regler, skal der senest pr. 1. juli 1972 ske afgiftsberigtigelse efter § 30, jf. § 34, medmindre sikkerhedsstillelsen forinden er begrænset til et beløb, der ikke overstiger ordningens værdi (genkøbsværdi eller lignende) ved lovens ikrafttræden, og til kun at vedrøre gæld, som er stiftet før dette tidspunkt.**

Stk. 2. **Hvis det pågældende forsikringsselskab er bekendt med eller inden 1. juli 1972 bliver bekendt med, at der vil indtræde afgiftspligt efter stk. 1, skal det snarest muligt underrette den afgiftspligtige herom og om muligheden for at undgå afgiftspligt ved at begrænse sikkerhedsstillelsen.**

Stk. 3. **Vedrører sikkerhedsstillelsen anden gæld end policelån i det pågældende forsikringsselskab, skal ejeren anmelde sikkerhedsstillelsen over for forsikringsselskabet senest 1. juni 1972.**

Stk. 4. **Skatteministeren eller den, han bemyndiger dertil, kan fastsætte nærmere regler om selskabernes underretningspligt efter stk. 2 og ejernes anmeldelsespligt efter stk. 3.**

---

1. Der henvises til det historiske afsnit.

§ 68 [1] Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

1. Loven er begrænset til kun at omfatte pensionsordninger i Danmark, men ikke Færøerne og Grønland. Både Færøerne og Grønland har egen pensionsbeskatningslovgivning.

Færøerne
Pensionsbeskatningslovgivningen i Færøerne er som udgangspunkt bygget op efter principperne i den danske lovgivning.

Der skelnes på samme måde som i den danske lovgivning mellem pensionsordninger med løbende udbetalinger, ratepension og kapitalpension.

Private pensionsordninger kan efter den gældende lovgivning om forsikringsvirksomhed i Færøerne ikke oprettes uden for Færøerne

Pensionsordning med løbende udbetaling.

Der gives fuldt fradrag for indbetalingen. Pensionsordningen skal tilsvarende § 18 indbetales i mindst 10 år. Indskud fradrages over 15 år.

Grønland
Reglerne for pensionsbeskatning i Grønland findes i den grønlandske indkomstskattelov. Denne lov er senest blevet ændret ved Landstingslov nr. 9 af 11. november 2000 med virkning fra 1. januar 2001.

Det er muligt at opnå fradrag for bidrag til pensionsordninger med løbende udbetalinger og ratepension.

De løbende ydelser skal som udgangspunkt være livsvarige, men kan suppleres med en ophørende livrente, der dog maksimalt må udgøre 50% af den livsvarige ydelse. Der gives desuden fradrag for invaliderenter, ægtefælle- og samleverpension og børnepension. Ægtefælle- og samleverpensionen skal have en udbetalingsperiode på mindst 10 år og børnepensionen må højst udbetales til barnet er 24 år. Endelig kan der tilknyttes en supplerende engangsudbetaling svarende til 2 gange den årlige løbende udbetaling.

Ratepension følger de tidligere gældende regler i pensionsbeskatningsloven, dvs. minimum udbetaling i 10 år mellem 60. år og 80. år. Ordningen skal være oprettet inden det 60. år, men kan forhøjes svarende til maksimalt halvdelen af den aftalte ydelse.

Fradragsretten er begrænset til 15% af årslønnen. Der er bortseelsesret for arbejdsgiverbidrag.

Bidrag til ordninger omfattet af §§ 50 og 53 A er ikke fradragsberettigede.

Alle udbetalinger er indkomstskattepligtige i Grønland. Det gælder også kapitaludbetalinger svarende til 2 gange den årlige løbende udbetaling.

For pensionsordninger oprettet i danske pensionsinstitutter gælder et særligt forhold. Dobbeltbeskatningsaftalen mellem Danmark og Grønland regulerer beskatningen af de løbende udbetalinger. Ophæves ordningen i utide, tilbagekøbes, bliver udbetalingen beskattet efter pensionsbeskatningsloven § 29, stk. 1, med en afgift på 60%, uanset, at den forsikrede aldrig har været skattepligtig til Danmark. Afgifterne lempes ikke efter dobbeltbeskatningsaftalerne.

Der er indgået en tillægsaftale til den dansk-grønlandske dobbeltbeskatningsaftale (lov nr. 1377 af 20. december 2004), der muliggør overførsel af pensionsordninger oprettet under afsnit I i danske pensionsinstitutter til grønlandske pensionsinstitutter uden udløsning af afgift fra dansk side. Ordningen er tidsbegrænset og udløber 31. december 2007. Den gælder kun for pensionsordninger med løbende udbetalinger. Ordningen gælde både for privat oprettede ordninger og for arbejdsgiverordninger, men kun hvis der ikke er givet fradrag eller bortseelsesret i Danmark.

Kapitalpensioner er som udgangspunkt ikke fradragsberettigede og afkastet på disse ordninger er indkomstskattepligtigt. Dog gives der mulighed for fortsat fradragsret for offentligt ansatte, der udstationeres i Grønland og under udstationeringen bevarer kravet på pensionsbidrag til en forudbestående pensionsordning, uanset at denne pensionsordning indeholder kapitalpension.

Afkast på rene risikoforsikringer beskattes ikke og udbetalingen er skattefri.

Stikordsregister

accessoriske forsikringer 100, 109
accessoriske risici 110
afdækning 56, 57, 93, 427, 428, 429
afgift 66, 297, 306, 315, 320, 393
afgiftsanmeldelse 359
afgiftsberegning 298, 306
afgiftsberigtigede 439
afgiftsberigtigelse 112, 313
afgiftsblanket 359
afgiftsgrundlaget, fradrag i 353
afgiftspligten indtræder 300, 358
afgiftspligtig præmie 87
afgiftssatser 310, 347, 350
afkald på beskatning 421
afkast 434
afkastet af livsforsikring 422
afkastet på depotet 411
afkortning af præmiebetalingsperioden 408
afrunding 355
afskrivning 453, 454
afskrivninger, genvundne 198
afskrivningsberettigede driftsmidler 195
afskrivningsperiode 438
afståelse 191, 192, 198
afståelsesåret 199
aftaledokumentet 172
aftalepart 150
afviklingskasser 107
akkumulerende investeringsforeninger 171
AktieFerie A/S 301
aktieretter 174
alderdoms- eller familieforsørgelse 413
alderdomsforsikring, pristalsreguleret 85, 377
alderdomsforsørgelse 126, 413
aldersbetingede ydelser 418
aldersgrænse 72, 75, 89, 120, 133, 136, 142, 156, 158, 323
alderspension 89, 97, 165
amortisationsrente 156, 167, 168, 169
anbringelsesreglerne 164
annuitet 133, 156, 167, 168
annuitetsforsikring 62, 129, 145, 146
anpartshavere 195
anpartsselskaber 195
ansættelsesforhold 88, 149, 151, 153, 160, 163, 172, 184, 204, 206, 217, 248, 258, 278, 280, 284, 301, 306, 307, 314–317, 320, 367, 379, 403, 422
arbejdsevne 143, 156, 165, 166, 297, 302
arbejdsgiveradministrerede pensionsordninger 99, 112, 436
arbejdsgiverbidrag 249
arbejdsgiverforbehold 75, 112, 210, 212, 317, 331, 345
arbejdsgiverordning 90, 139, 248
arbejdsløshedsforsikring 399, 403, 439
arbejdsløshedskasse 399, 402
Arbejdsmarkedets Tillægspension 89, 93, 125, 325, 366, 376
arbejdsmarkedsbidrag 92, 163, 207, 224, 240, 249, 267
arbejdsmarkedspension, frivillig supplerende 125
arbejdsmarkedspension, supplerende 257
arbejdsmarkedspensionsordningerne 444
arbejdstagerbidrag 248, 249, 264, 370
arvelov 105
arverente 62, 101, 105, 114, 129, 145
arvinger 440
ATP 93, 119, 121, 125, 327, 364, 376
ATP-bidrag 253, 254

bagatelordning 322
bankmetode 139, 140, 164
begrænset fradrag 48, 65, 413
begrænset skattepligt 216
begunstigede 133, 145, 146, 149, 166, 178, 185, 275, 425, 429
begunstigelse af samlevere 115, 116
begunstiget 112, 142, 179, 322, 411
beløbsgrænser 222
belåning 330
bemyndigelsen 450
beregningsgrundlag 91, 94, 98
berettigede 440
berettigede forventninger 93
berettiget 441
bestandsoverdragelse 367, 377
bestyrelse 248
betalingsfrist 404
bidrag 442
bidragsbaseret pensionsordning 380
bindingsperiode 72, 140, 414, 415
boafgift 103, 179, 305, 359, 442
boafgiftslov 103, 105
bodeling 408, 440, 443
bonus 63, 134, 135, 201, 310, 311, 321, 367, 370, 383, 391, 393, 395, 411, 436, 439, 440
bonus, arbejdsgiver 209, 210, 394
bonus og genkøbsværdier 411
bonuspension 326
bonusregulativ 391
bonustilskrivning 393
bonusudbetalinger 275, 395
boperioden 189, 194
bortforpagtning 195
bortseelsesret 65, 84, 90, 160, 249, 438
bosondring 332, 443
bristede forudsætninger 117
brugsrettigheder 174, 301
bruttobeskatning 435
bruttoskat 92
bøde 445, 446, 449
børneopsparingskonti 61, 88, 413, 414, 415
børnepasningsorlov 278
børnepension 85, 90, 104, 117
børnerente 90, 105
børneydelse 326
båndlæggelse 60, 64, 87, 307

Classenske Fideicommis 107

dagpengesikring 426
dansk-grønlandske dobbeltbeskatningsaftale 458
datterselskaber 196
dekoncentreret sagsudlægning 298, 319
deleordning 364
deling af forsikring 408
deling i forbindelse med efterløn 382
deloverførsel 367, 372, 378, 381
delvis overførsel 366
delvis udbetaling ved delpension 382
delårsindkomst 430
depot 173
depotbeviser 87, 172
descendenter 117
Det Classenske Fideicommis 107
direktørpensionsordninger 92
dispensation 272
disposition 112
disposition i utide 117
dobbeltbeskatningsaftale 284, 385
dobbeltbeskatningskonventionen 403
dobbeltbeskatningsoverenskomst 95, 107, 300, 432, 434
dokumentation, erklæringer 199
driftsejendomme 196
driftsmidler 198
Dyrtidsfond, Lønmodtagernes 366, 376
dækningsperioden 100
død 422
dødeligheds- og invaliditetsrisiko 94
dødsboer 443
dødsboet 178, 275, 276
dødsfaldsdækning 150
dødsfaldsydelser 324

efterbeskatning af fraflyttere 258
efterbeskatning af tilsagns-ordninger 268
efterbeskatningsreglen 68, 239
efterlevende børn 90
efterlevende ægtefælle 189, 194
efterløn, deling af 382
efterlønsbidrag 402, 406
efterlønsordning 401, 402
egenpension 85
»egentlige« deloverførsler 381
egentligt pensionslignende formål 417
ejer 111, 133, 142, 438
ejerbeføjelserne 142, 149
ejerbegrebet 440, 442
ejerkravet 209
elitesportsudøvere 201
emittents aktier 174
engangsbeløb 321, 325, 443
engangsindskud 62, 65, 138, 159, 163, 321
engangsydelse, supplerende 73, 74, 136, 207, 221, 280, 321, 323, 364, 377
enkepensionsloven 112
enkepensionsret 102
enkepensionsydelser 114
Erhvervsankenævnet 94
erhvervsevne 100, 133, 402
erhvervsevnetab 143, 170, 409
erhvervsmæssige virksomhed 189, 191
erhvervsobligation 174
erhvervsudviklingsforeninger 175
erhvervsudygtighedsforsikring 373
EU-lands sociale system 400
EUs pensionsordning 71, 94, 383

faglig sammenslutning 441, 443
familieforsørgelse 413, 414
fast driftssted 108, 128
fastrenteaftale 318
fejl 218, 358
fejlagtig indbetaling 221
filialer 109, 155
finansiel virksomhed, lov om 85, 99, 109, 110, 171, 174, 181, 367
Finansrådet 378
Finanstilsynet 91, 110, 155
firmapensionskasser 85, 92, 93, 97, 107, 126, 367, 377, 417
fjernsalg 291
fleksydelse 75, 405, 406
FN-ansatte 410
FN's pensionsfond 410
folkepension 121, 122
folkepensionsalder 121
folkeskolens tjeneste 89
fonde 417, 418, 442
fondsmæglerselskab 175
forbrugeraftaler, lov om 291
forfaldsåret 187
forhøjelser 228
forhøjelsesgrundlag 132, 141, 162
forhøjelsesregler 197
forlængelse af udbetalingsperioden 96
forsikrede 135
forsikret 133
forsikring, accessoriske 100, 109
Forsikring & Pension 378
forsikringens kapitalværdi 419
forsikringsaftaleloven § 2 111
forsikringsaftaleloven § 102 111, 116
forsikringsaftaleloven § 104 105, 117
forsikringsaftaleloven § 105, stk. 5 116
forsikringsaftaleloven § 108 112
forsikringsaftaler 85, 102, 291
forsikringsbestand 339
forsikringsklasser 110
forsikringsmetode 140
forsikringsordning 311, 315
forsikringspræmier 441
forsikringstager 111
forsinket indbetaling 359
forskerregel 435
forskudt indkomstår 206
forsørgelsesformål 114
fortjeneste og tab ved indfrielse eller salg af værdipapirer 391
fortrydelsesret 291
forudbetalt præmie 317
forudsætninger, bristede 117

forventninger, berettigede 93
fradrag 199
fradrag i afgiftsgrundlaget 353
fradragsfordelingsreglen 74, 226, 353
fradragsprofil 138, 161
fraskilt ægtefælle 89, 114, 179, 274, 408
fratrædelse af stilling 386
fratrædelsesgodtgørelse 71, 123, 253, 260, 380
fremrykket udbetaling 96
fripolice 146, 240, 260, 320, 358
fritaget for realrenteafgift 412
frivillig supplerende arbejdsmarkeds-pension 125
fuld fradragsret 435
fuld skattepligt 438
funktionsevne 74, 166, 243, 297, 298, 302, 304, 306, 307, 309, 389
fællesbo 274, 276, 332
fælleskønsgrundlag 94
Fællesskabernes pensionsordning 367
Færøerne 111, 363, 457
førtidspension 73, 95, 119, 122, 143, 156, 166, 177, 297, 303, 304, 402, 403, 414
førtidspensionister 257
førtidspensionsreformen 125

garanterede mindsterente 186
garanterede ydelser 92, 114, 120
Garantifonden 174
garantiperiode 114, 133, 135, 186, 275
gaveafgiftspligtig 438
gave- eller boafgift 442
gebyr 175, 318
gebyrer for porteføljepleje 331
genkøbsværdi 211, 411
genvundne afskrivninger 198
gevinstopsparing 176, 301, 318
gratifikationer 93
grundformer 94, 98
gruppelivsforsikring 88, 441, 443
gruppelivsordning 134, 444
gruppelivspræmie 378
grænsegængere 82, 216, 438
Grønland 111, 385, 457
G82 94, 100, 431

Handelsbankens Pensionsafviklings-kasse 91
helbredsoplysninger 91
henført til beskatning 407, 409
henstand 187
herreløs arv 178
hjemlandet 400
hjemmehørende 434
hjælpe- og understøttelsesfond 417, 418
Holland 84
hovedaktionær 60, 189, 193, 230, 250, 264, 270
hovedaktionærordninger 86
hovedanpartshavere 193
hædersgaver 90
hæftelse 359
håndpant 428
håndpanthaver 443

indbetalingsperiode 219
indeholdelsesprocenten 245
indeksforsikring 378
indeksgageregulering 96
indekskontrakt 186, 321, 377
indeksordning 62, 87, 88, 186, 274, 276, 320, 367, 439
indeksordning med opsparings-konto 377
indekstillæg 186
indekstillæg, pristalsregulerede 187
individuelt eller kollektivt grundlag 94
indkomstskat 393
indkomstskattepligten 439
indlånskonto 155, 171, 181, 206
indskud 442
indstationering 435
indtrådt afgiftspligt 356
inkonvertibel 142, 146
inkonvertibilitet 64, 322
institutionsanbringelse 89

invalidepension 89, 99, 165, 321, 323, 324, 381
invaliderente 64, 90, 99, 109, 129
invalidesum 133, 297, 304, 328, 349
invalidesumforsikring 73, 143, 151, 157, 170, 172, 304, 321
invaliditet 73, 133, 166, 297, 308, 422, 434
invaliditetsydelse 177, 297
investeringsbeviser 171
investeringsfonde 133, 135
investeringsfonds uden rentegaranti 331
investeringsforeninger 175
investeringsforeninger, akkumulerende 171
investeringstidspunktet 174, 175

jobskifte 378
jobskifteaftale 371, 384

kapitalafkast 225
kapitalafkastbeskatning 435
kapitalbindingskonti 61
kapitalforsikring 57, 87, 105, 148, 206, 297, 306, 310, 317, 366, 419
kapitalindkomst 415, 419
kapitalindskud 145, 453
kapitaliserede værdier 411
kapitalmarkedet 292
kapitalpension 60, 148, 150, 153, 172, 222, 314
kapitalpensionsbidrag, tilbagebetaling af 225
kapitalpensionsfonde 176
kapitalpensionsordning 65, 206, 308, 311, 315, 316, 434, 436
kapitalpensionsudbetalingen 436
kapitaltilvæksten 407
kapitalværdi 141, 419, 422
klage 450
klage over afgiftsberegning 368
kollektive aftaler 264
kollektive ordninger 104
kollektiv pensionsordning 102
kollektiv pensionsordning med ægtefællepension 380
kollektivt grundlag 94
kommunalt ansatte tjenestemænd 92
kompensation for løn mv. 123
koncerner 248
koncession 94, 110, 132
kontant indskud 174
kontoudskrifter 172
konvertering 320, 322
konvertible obligationer 174
korrektion af indbetaling 222
kreditorforfølgning 179, 330
kredittiden 246, 358
kritisk sygdom 415
krydslivsforsikringer 424

lavere godkendte pensionsalder 151
lavere pensionsalder end 60 år 373
lavere udbetalingsalder end 60 år 98
LD 376
legater 90
leverandørskifte 371
LIFO 382, 436
ligningsmæssigt fradrag 399
Ligningsrådet 89, 98, 120, 133, 156
likvidationsprovenu 391
limiterede ordrer 175
link-ordninger 292
livrente 90, 95
livsarvinger 114, 156, 166, 172, 274, 322
livsarvinger over 24 år 115
livsbetingede løbende pensionsudbetalinger 409
livsbetingede ydelser 91, 114, 120, 275
livsbetinget 133, 148, 150, 286
livsbetinget livsforsikring 371
livsforsikring 55, 421
livsforsikringsselskaber 108
livsforsikringsselskabs forsikringsbestand 339
livstruende sygdom 73, 172, 177, 297, 303, 306, 307, 309, 323, 414, 422, 434

lov om finansiel virksomhed 85, 99, 171, 174, 181, 367
lov om finansiel virksomhed § 19 109
lov om finansiel virksomhed § 30 110
lov om finansiel virksomhed § 50 171, 173, 174
lov om finansiel virksomhed § 51 171, 174
lov om forsikringsaftaler 102, 291
lov om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sikringsordninger 94
lov om pristalsreguleret alderdomsforsikring 377
lov om social pension 125
lov om tilsyn med firmapensionskasser 92, 93, 97, 107, 126, 367, 377, 417
lov om visse forbrugeraftaler 291
lov om ægteskabets retsvirkninger 91
løbende udbetalinger 90, 409, 439
løn 90, 201
løn i opsigelsesperiode 123
Lønmodtagernes Dyrtidsfond 366, 376

markedskurs 175
maskeret udbytte 250
medarbejdende ægtefælle 252
medarbejderfonde 93
medforsikrede 101, 440
medlemsbeviser 85
midlertidig pensionsopsparing 325
mindsterente, garanterede 186
minimumskravet 196
mobilitetsregel 71, 435
modregning 198, 430
morarente 360

Nationalbanken 384
navngiven person 172, 178
nedsat erhvervsevne 402
negativt afkast 420, 422, 430
negotiable »forsikringspolicer« 87
nettometode 429
normaludbetaling 298, 299, 307, 309
notifikation 110
Nuuk 384
nærmeste pårørende 114, 116, 153, 156, 157, 172, 178, 277
nøglepersonsforsikringer 424, 427

offentlig førtidspension 414
omgørelsesinstituttet 222, 251
omlægning af regnskabsår 223
omsætningsaktiver 198
opfyldningsfradrag 65, 74, 159, 163, 229
opholdslandet 429
ophørende livrente 90, 95
ophørspension 192, 219
opsat livrenteforsikring 62
opsat opskrivning/udbetaling 392
opsigelsesperiode, løn i 123
opsparing 206, 297, 306, 317, 423
opsparing i pensionsøjemed 87, 171, 181, 297, 310, 366, 388
opsparing til familieforsørgelse 414
opsparingselement 409, 431
opsparingsordning 311, 315, 411, 452
opsparingsordninger for sportsudøvere 88, 135, 158, 165
opsparingspræget forsikringsordning 407
optioner 176
optjente pensionsrettigheder 379
orlov 277, 278
overdragelse 112, 330, 411, 443
overdragelse af ejendomsretten 441
overdragelse af rettigheder 408
overdragelsestidspunkt 411, 443
overførsel 286, 366
overførsel af en hel ordning 373
overførsel af pensionstilsagn 377
overførsel til eje eller pant 330
overgangsbestemmelserne 444
overgangskonti 158
overgangsordning 137, 141, 311, 349
overgangsrateordninger 164
overgangsratepension 139
overgangsregler 67, 407

overlevelsesrente 90, 112, 118, 120
overskydende beløb 280, 288

panthaver 443
pantsætning 112, 331
pantsætter 443
partnere 166
partnerselskaber 251
partnerskab, registreret 89, 103
partnerskabsforsikringer 424
pasning i hjemmet 255
pengeinstitutvirksomhed 173
pensioneringstidspunkt 425
pensionsafkast 72
pensionsafkastbeskatning 407
pensionsafkastbeskatningsloven 110, 366
pensionsafkastbeskatningslovens § 1 109
pensionsafkastbeskatningslovens § 7 372
pensionsafkastskat 359
pensionsaftale 94, 111
pensionsafviklingskasse 91, 107
pensionsalder 151, 297, 306, 307, 309, 373
pensionsbidrag 94
pensionsfonde 126
pensionsformål 85, 97, 111, 116
pensionsforsikring 55
pensionsinstitutter 369
pensionskasse 89, 126, 417, 441, 443
pensionskasse, tværgående 97, 107, 108, 136, 323
pensionskasseordning 64, 129, 207, 421, 452
pensionskasses bestand af pensionstilsagn under administration 340
pensionskonto 88
pensionslignende formål 417
pensionsopsparing, midlertidig 325
pensionsopsparing, særlig 325
pensionsordning, bidragsbaseret 380
pensionsordning, fællesskabernes 367
pensionsordning, kollektiv 102
pensionsordning, udenlandske 401, 403, 405, 434, 435
pensionsordninger 457
pensionsordninger, arbejdsgiveradministrerede 99, 112, 436
pensionsordninger, der modtager statsstøtte 89
pensionsordninger i firmapensionskasser 97
pensionsordninger med løbende udbetalinger 87, 89, 114, 126, 320, 366, 374, 388
pensionsregulativ 87, 210
pensionssuppleringsydelser 91
pensionstilsagn 56, 92, 93, 377, 427
pensionsøjemed 134
periodiseringsprincip 293
police 85, 87, 132
policedag 90, 105, 133, 134, 142, 165, 297, 301, 305, 313, 314
porteføljepleje 331, 408
positiv kapitalindkomst 420
positivt afkast 422, 430
pristalsregulerede indekstillæg 187
pristalsreguleret alderdomsforsikring og alderdomsopsparing 85, 377
pristalsregulering 159, 235
privat oprettet 148, 203, 219
private indbetalinger 216
private pensionsordninger 90
procentindbetalinger 163, 264
produktmiks 241
præmie, forudbetalt 317
præmie, tilbagebetaling af 318
præmieafgift 69, 412
præmieafløsning 160
præmiebetalingsperiode 141
præmiebetalingsperiode, afkortning af 408
præmiefritagelse 148, 151, 207, 219, 243, 317, 381
præmienedsættelse 239
præmiepenge 201
præmiereserve 218, 310, 312
puljeindlån 174, 341

puljeordninger 292
påklage 361
pårørende 64, 114, 116, 146, 153, 156, 157, 172, 178, 277
påtegning 202, 289

ransagning 448
rateforsikring 87, 366, 388
rateforsikring eller rateopsparing i pensionsøjemed 320
rateforsikring i pensionsøjemed 87, 132, 155
rateopsparing i pensionsøjemed 87, 88, 155, 157, 168, 366, 388
rateordninger 442
ratepension 374
ratepensionsforsikringer 140
ratepensionsordninger 419
rateudbetalinger 90, 156, 167
ratevis udbetaling 439
realrenteafgift 69, 412, 413
realrenteafgiftsloven 110
registreret partnerskab 89, 103
reguleringstallet 206
rejseforsikringer 409
rene risikoforsikringer 378
renteforsikring 62, 90, 129, 453, 454
renteforsikringsloven 9, 60, 113, 299, 314, 315, 316
renteforsikringsloven § 1 127, 128
renteforsikringspræmie 63
rentegaranti 331
renter 391, 392, 393, 411
renter og salgsavancer 392
rentetilvækst 413
reservespring 432
retlig råden over forsikringen 111
retskrav 91
retten til indekstillæg 378
risikobonus 210
risikoelementer 409, 431
risikoforsikring 133, 143, 378, 431
risikoforsikringer uden fradragsret 407
risikoperioden 100
risikoprægede 409
risikopræmie 429
rådgivningsfirma 175
rådighedsindskrænkninger 112

sagsudlægningsbekendtgørelsen 450
salgsavancer 391, 392, 393
samlever 72, 100, 104, 166, 179, 274, 281, 293, 418
samleverbegrebet 418
samlevere som begunstigede 115, 116
samleverpension 89, 90, 104
samtidighedskravet 73, 74, 225, 298, 299, 306
Schumacker-sagen 83
Schweiz 83
sekundær beskatningsret 432
selvbåndlæggelse 112
selverhverv 150
selvpensionering 62, 63, 126, 413
selvstændig erhvervsmæssig virksomhed 189
sikkerhed 443
sikkerhedsstillelse 428
sikringsordninger 94
simpel udlodning 333
simple kapitalforsikringer 419
skadesforsikringsselskaber 109
skadesinvaliderenter 109
skatteflugt 66, 68
skatteflugtspakken 258
skattekontrolloven 174
skattemæssig fordeling 192
skattepligtige indkomst 293
skifte af fællesbo 332
slægtninge i opretstigende linie 415
social pension 125, 156
solvenscertifikat 110
specialforeninger 175
SP-konti 325, 366
sponsorindtægter 201
sportsbegrebet 202
sportsudøvelse 200
sportudøvere, opsparingsordning for 88, 135, 158, 165

sportsudøverordning, fradrag 236
standardrevisionserklæringer 359
statens tjeneste 89
statsamtet 150
statsskatteloven 55, 92, 94
statsstøtte 423
statsunderstøttede pensionsordninger 92
stedbørn 90, 114, 166. 172, 179, 274
Storbritannien 83
strafafgift 86
strafansvar 447
straksopskrivning 392, 393
succedere 194
succession 192
sum- og rateudbetalinger 411
sumudbetalinger 325
Sundhedsstyrelsen 304
supplerende arbejdsmarkedspension 257
supplerende engangsydelse 73, 74, 136, 207, 224, 280, 283, 321, 323, 364, 377
suspensivt betinget 420
Sverige 84
sygeforsikringen Danmark 409
syge- og ulykkesforsikring 62, 409, 421, 422, 426
særlige pensionsopsparing 325

tegningsgrundlag 369
tegningsrettigheder 174, 206, 310, 330, 391
tekniske grundlag for beregning af bonus 382, 391
testamente 89, 102, 103
tidligere arbejdsgiver 253
tilbagebetaling 283, 286, 403
tilbagebetaling af kapitalpensionsbidrag 225
tilbagebetaling af præmier 318
tilbagebetalingsbeløbet 403
tilbagebetalte bidrag 402
tilbagekøb 91, 111, 320
tilbagekøb/ophævelse 371
tilbagekøbsret 371
tilbagekøbsværdi 302
tilbagetræden 291
tilflytningstidspunktet 430
tillæg 137, 139, 144, 161, 162
tillægsboafgift 105, 179
tillægspolice 146
tillægsskat 67, 86, 310, 317, 323
tilsagnsordning 266, 380
tilskrivning af bonus 391
tilskrivning af renter 392
tilsyn 361
tilsyn med firmapensionskasser 85
tilvækst 86, 311
tjenestemandspension 85, 120
tjenestemænd 92
tjenestemænd i EU 382
to-instansprincip 450
Told- og Skattestyrelsen 108
tontineordninger 62, 126
transparens 86
tvangsarvinger 117
tvangsarvingsbegrebet 179
tværgående pensionskasser 97, 107, 108, 136

uafdækkede ordninger 86
uafdækkede pensionstilsagn 427
uarbejdsdygtighed 303, 316
udbetaling, fremrykket 96
udbetalingsbonus 392
udbetalingsperiode 70, 425
udbetalingsperiode, forlængelse af 96
udbetalingstidspunkt 161, 166, 302
udenlandske pensionsordninger 434, 435
udenlandske værdipapirer 173
udenlandsk forsikringsselskab 407
udenlandsk pensionsordning 401, 403, 405
udenlandsk valuta 176
udlejning 195
udloddede ordning 276, 329 ff
udloddet 440
udloddet pensionsordning 243

udlodning 112, 333, 408, 439, 440, 443
udlodning af likvidationsprovenu 391
udlodning med indbetalingsret 334
udlodning med ret til at indtræde som forsikret 337
udlodning til ægtefælle 331
udsendte medarbejdere, ægtefæller til 223, 255
udskillelse af indeksdel 382
udskydelser af udbetalingstidspunkter 369
udstationering 72, 429
udsættelse 408
udtrædelsesgodtgørelse 128, 350, 367, 384
udtrædelsesgodtgørelser fra statsunderstøttede pensionsordninger 386
uigenkaldelig begunstigelse 146, 429
uigenkaldelige begunstigelsesindsættelser 112
uigenkaldeligt begunstiget 112, 142, 179
ulykkesforsikring 409, 421, 422, 426
umyndig 150
understøttelse 90
understøttelsesfond 417, 418
unit link 135
unit linked-ordning 74, 420
uskiftet bo 103, 194
uudnyttet maksimumgrænse 207

varigt nedsat funktionsevne 243, 389
varig uarbejdsdygtighed 303
vederlag for opgivelse af pensionsretten 128
vedtægten for tjenestemænd i EU 382
vedtægter 85, 87
virksomheds kapitalafkast 225
virksomhedsomdannelsesaftalen 371
virksomhedsordningen 195
virksomhedsskift 194
virksomhedsunderskud 224
værdipapirer 173, 292
værdipapirer, fortjeneste og tab 391
værditilvækst 314, 315, 419, 439
væsentligt omfang 190

warrants 176
waisenrente 105
Wielockx-sagen 83
www.ftnet.dk 107

ydelsesgaranti 115

ændring af begunstigede 408
ændring af porteføljemanager 408
ægtefælle 114, 172, 252, 274, 293
ægtefælle, fraskilt 89, 114, 179, 274, 408
ægtefælledødsbo 103
ægtefælle- eller samleverpension 100
ægtefællepension 85, 100
ægtefæller til udsendte medarbejdere 223
ægtefæller, udsendt 255
ægtefælleskifte 92, 112
ægtefælleydelse 326
ægteskabets retsvirkninger, lov om 91
ældrebolig 89
ændrede risikoforhold 373

10-års-periode 191, 193
3.-generationsdirektiverne 110
3. livsforsikringsdirektiv 109, 110
3. skadesforsikringsdirektiv 109